

II

74675a

Incunabel

E-S

II.
74675 a

Incunabel

a. auch Einb. 8/4 89 = 2/1500

Incipit tabula sup libris Boetij de p[ro]latione philosophie fm ordine alphabeti.

Accidiosi tardi 7 viciosi arguunt lib. iij. metro. vj.
Accusatio crudelis. lib. pmo pro sa. iij.

Accusatio Boetij erga regē habuit tria vicia. lib. primo. p[ro]sa. iij.

Actus quilibet req[ui]rit ordines t[em]p[or]is 7 loci. lib. pmo. metro. vj. In vere flores 7 autūno v[er]ue colligunt. li. me. vt supra.

Actus sequit[ur] p[ro]ditionē potentie cui[us] ē act[us] lib. v. p[ro]sa. iij.

Admirationis exemplū de septē stellis et eclipsi lune. li. iij. metro. v.

Admirant[ur] hoīes de illo qd raro fit. ibidē.

Admirari fecit senes p[ro]ph[et]ari. ibidem

Aduersa fortuna plus p[ro]dest q[ua]m p[ro]spera. lib. ij. p[ro]sa. viij.

Aduersa bonis: p[ro]spera malis: quare p[ro]tingant. lib. iij. p[ro]sa. vj.

Aduersa 7 p[ro]spera adueniunt bonis 7 malis. lib. lib. iij. p[ro]sa. viij.

Aduersitas veros amicos ostendit. lib. ij. p[ro]sa. viij.

Aduersitati fortune dolendū nō est p[ro]pter quinq[ue]. libro. ij. p[ro]sa. j.

Aduersitate nō debet sapiēs molestari nec fortis multitudine hoīm terreri. libro. iij. p[ro]sa. viij.

Aduersitate 7 in p[ro]speritate vt se hō equaliter habeat hortat[ur] exemplis. lib. iij. metro. septimo.

Affectiones quatuor gaudiū spes timor 7 dolor impediūt cognitiōem veri. lib. j. me. vj.

Affectus quatuor sunt. req[ui]re infra. cathene.

Ager mentē hoīm designat. lib. iij. me. j.

Aliena p[ro]bitas 7 pulchritudo hoīem nō deorant. lib. ij. p[ro]sa. v.

Amātib[us] q[ui]s dat legē. li. iij. me. xij.

Amicitia dissimilitudo dissoluit. li. j. p[ro]sa. iij.

Amico[rum] triplex genus. li. ij. p[ro]sa. iij.

Amicus verus. req[ui]re aduersitas supra.

Amicos fortuna. infortunū inimicos facit. lib. iij. p[ro]sa. v.

Amor diuinus tria facit in hoīm inib[us]. lib. ij. metro. viij.

Anaragoras p[ro]ph[et]us stulticiā hoīm solē pro deo colentiū rep[re]hendit. lib. j. p[ro]sa. iij.

Anni sunt quatuor p[ar]tes. li. j. metro. v.

Anni p[ar]tes quatuor. require regimen dei.

Anni transformatio peior est q[ua]m corporis. libro. iij. me. iij.

Antiquoz etas fuit sine cupiditate. lib. ij. metro. v.

Appetunt. oīa p[er]manere. require bonū est.

Appetitus. require p[er]manentia.

Appetitus est duplex. li. iij. p[ro]sa. xj.

Appetitus. require desiderium.

Area fortune quare mūd[us] dicit[ur]. li. ij. p[ro]sa. j.

Arma p[ro]ph[et]ie. lib. j. p[ro]sa. ij.

Artes liberales dicuntur lac[us] ibidem.

Asinus ad lyram est homo sine attētionē

verba sacra audiens. li. j. p[ro]sa. iij.

Asinus dicit[ur] piger seu tardus. li. iij. p[ro]sa. iij.

Auari dicunt[ur] canes. li. pmo. p[ro]sa. iij. 7 idē

habetur libro. ij. metro. ij.

Auari insatiabiles. lib. iij. metro. iij.

Aves tenebrar[um]. require tenebre.

Auriga. require currus.

Avarus. require lupus.

Autūnus. require tempus autūnale.

Aurilium diuinū in mimis debet inuocari. lib. iij. p[ro]sa. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

Aurilij diuini inuocatio a Boetio. l. iij. metro. ix.

iiij. profa. viij.

Bona rpalia nec sufficientiā nec potentiā
pstant. lib. iij. pfa. ix.

Boni semp sunt potentes: mali vero im-
potentes. li. iij. pfa. ij.

Bonū est duplex. li. ij. pfa. vj.

Bonoz pmta. require pmta.

Boni pmo hic priuant. reqr e iustf.

Boni veri imagines vbi inueniunt. lib. iij.
profa. ix.

Bonū 7 vnū idem sunt. require vnū.

Bonū est qđ oia appetūt. li. iij. pfa. xj.

Bonū summū cuilibet videt id qđ appetit
lib. iij. pfa. ij.

Boreas vent⁹ significat pbiam. li. j. me. iij

Breuitas vite humane. li. iij. pfa. iij

Brutum. require **U**lixes.

Quamitas vnde dicat. li. ij. pro-
fa prima.

Canis dicitur rixos⁹ 7 lup⁹ aua-
rus. li. iij. pfa. iij.

Caro nihil aliud ē nisi sanguis coagulat⁹
lib. primo. me. primo.

Casus nō est euentus puifus. li. v. pfa. j.

Casus diffinitur. ibidem.

Cathene rōnis sunt quatuor affectus. li. j.
metro. ij.

Causa mali. require nihil.

Celū quare dicit stabile. li. j. me. ij.

Celū mouet duplici motore. ibides.

Celū quare dicit stare eiusdē stelle. li. j. me-
tro. iij.

Circulo patur vita hoīs. li. iij. me. ij

Circe dea. require **U**lixes.

Claritas solis. reqr pudentia dei.

Cognitio summi boni fit p creaturas gra-
datim transcendendo. lib. iij. metro. j.

Cognitio sequitur naturam cognoscentis
libro. v. pfa. v.

Cognitionis veritatis impedimenta. reqr
re Turbariones.

Cognitio veri repellit cecitatē ignorantie
lib. iij. pfa. iij.

Cognitiua virtus aliter in nobis intelle-
ctiua et aliter sensitua. lib. iij. pfa. iij

Cognosciē rotundū aliter visu 7 aliter ta-
ctu. li. v. pfa. iij.

Cognoscat hoīem aliter sensus aliter ima-
ginatio. aliter rō aliter intelligentia diui-
na. ibidem.

Color pbie. lib. j. pfa. j.

Comedere parentes in certis ptribus lau-
dabile est. libro. ij. pfa. vij.

Cōcordare nō pnt mali cū bonis. nec etiā

inter se. libro. iij. pfa. vj.

Cōcordia elementoz. reqr regimē dei.

Cōcupiscētia terrena supata homo fit di-
uinus. li. iij. metro. vij.

Confitere nō abscondas si medicātis op⁹
expectas: oportet vt vulnus teregas. lib. j.
pfa. iij.

Conscientie libertas 7 pscientia libera. li.
pmo. pfa. iij.

Conscia praua punit malū intrinsece si ex-
terius nō punitur. li. iij. pfa. iij.

Consolatio philosophie. lib. j. pfa. iij.

Consules electi ducti in pretorium p m cō-
suetudinē romanorum. lib. ij. pfa. iij.

Contemplatio supnoruz ē nostz pra stul-
tos ppugnaculum. libro. j. profa. iij.

Contingens require necessarium.

Conuictus. require dānari.

Crapula. hoīem debilitat. li. ij. pfa. v.

Cupiditas multoz maloz cā ē. li. ij. me. v.

Cupiditas veri boni naturaliter est inser-
ta hominibz. lib. iij. pfa. ij.

Currus p aurigam necessario nō vehitur.
lib. v. pfa. iij.

Quinnari nullus debet nisi pui-
ctus. li. j. pfa. iij.

Damnatoz pena. require pena.
Desiderium siue appetitū eozuz

implere soli sapientes possunt. li. iij. pfa. ij.

Desiderij et libidinis differentia. ibidem.

Deus intuetur omnia. lib. v. pfa. vj.

Deo sunt pces offerende. ibidem.

Deus p̄sudet vt pditor mūdi. li. j. pfa. vj.

Deus cōmendatur de gubernatione celesti-
um et terrestrium. lib. j. metro. v.

Deus siue summū bonū nō inuenitur ī ter-
renis sicut nec aux in arboribus. lib. iij. me-
tro. vij.

Deus regit oia. li. iij. me. ix.

Deus a nullo ppulsus s; sua bonitate fecit
oia. 7 cōmendat ex pre sapientie sue. ibides.

Deus oia gubernat. li. iij. pfa. xij.

Deo omnia recta fiunt. lib. iij. pfa. j.

Deus rotat orbem dicit permenides. lib.
iij. pfa. xij.

Deus tonans. require tonitru.

Deus verissime est. require esse.

Deus fons ois bonitatis p oīpotentiā: ius-
dex equitatis p iusticiā. lib. iij. me. vj.

Dei regimē. li. iij. me. vj.

Deum eternū omnes sapientes dixerunt. li.
v. pfa. vj.

Deus omnia videt. lib. v. pfa. vj.

Dignitas siue prās est duplex. li. ij. pfa. vj.

Dignitas reddit malos peiores vt patz de romanis. lib. ij. pfa. vj.

Dignitas reddit peiores ptz de Nerone & ponit quatuor malicias. li. ij. me. vj.

Dignitas si est bōa nō adueniret pessimis. lib. ij. metro. vj.

Dignitas collata iprobis nō efficit dignos sōndit indignos. li. ij. pfa. vj.

Dignitas nō reddit hominē honorabilem si nō est virtuosus. li. iij. pfa. iij. 7 pbat qua druplici via.

Dignitas pfecte dignitas senatoria ibidē

Displicere malis laudabile ē. li. j. pfa. iij.

Diuitie in qnq; p̄sistunt. lib. ij. p. v.

Diuitie disperse minuūtur. scia vō disperse augmenta. li. ij. pfa. v.

Diuitie nō sunt appetende tribo rōnib; p̄bat ibidem. et ppter diuitias multi perierunt ibidem.

Diuites soli reputant̄ honore digni. ibidē.

Diuitie nō auferunt indigentia. li. iij. p. iij.

Diuinatio quid sit. lib. v. pfa. iij.

Diuina puidencia. require ingenium.

Diuino amore tria regunt. s. astra. elemēta 7 tpa. lib. ij. me. viij.

Diuinus amor tria facit in homib;. ibidē.

Volendū nō esse. require aduersitati.

Volere faciunt tria Boetiū. li. j. pfa. iij.

Dolor ira meror. lib. j. pfa. v.

Dolia duo vini in limite Jouis. li. ij. pfa. ij.

Duo principia rerū bonū 7 malū. require. pitagorici.

Durare malū. require miseror.

Detatur 7 ingrossat mens hūana tpalib;. li. j. me. ij.

Ebrius volens ire domū sic errans ad felicitatē. li. iij. p. ij.

Eclipsis lune. require admiratōnis.

Eget ois eo qd̄ desiderat. li. iij. pfa. iij.

Elementoz p̄cordia. require regimē dei.

Eloquētia sine sapientia. et eloquentia cū sapientia. lib. ij. pfa. prima.

Epicuri stoici. lib. pmo. pfa. iij.

Equaliter se habere. req̄re aduersitate.

Error sapientis est duplici de cā peior q̄ in sapientis. lib. j. pfa. j.

Esse malos simpliciter nō p̄ceditur sed esse homines malos sicut cadauer esse hominē lib. iij. pfa. ij.

Esse verissime habet primū ens. quanto ergo aliquis magis p̄ vicia recedit a pmo eē. tanto magis desinit esse. li. iij. pfa. ij.

Eras phie. li. pmo. pfa. j.

Etates quatuor p̄ poetas distinguunt. li.

ij. metro. v.

Eternitas deo attribuit. p̄petuitas mūdo lib. v. pf. vj.

Eternitatis diffinitio. lib. v. pfa. vj.

Eternitatis cognitio habetur ex cognitō. netpis. ibidem.

Eternitatis vocabulo multi sūt abusi. ibidem.

Eternū triplex. lib. v. pfa. vj.

Euenire. require libez arbitriū.

Euentus. require casus. Itē fortuiti.

Eufrates 7 tigris duplex origo. li. v. metro. primo.

Exilium. require miseria.

Acies siue vultus phie. lib. pmo pfa. iij.

Falli nō pōt reus. require puidētia diuina.

Falsa felicitas dicit̄ mēdax. lib. iij. pfa. ij.

Fama popularis nō puenit ex recto iuditō rōnis. lib. iij. pfa. vj.

Familiaris inimicus efficacissima pestis. lib. iij. pfa. v.

Familiares regum. require potens.

Fatalis ordo. lib. iij. pfa. vj.

Fatum duplex notificat̄. ibidem.

Fatum ad puidenciam habet differentia. ibidem.

Fatum dependet a diuina puidencia exem plum ibidem.

Fati diuerse opiniones. ibidem.

Fato omnia que subsunt etiam diuine puidencie subsunt ibidem.

Fatum se habet ad puidenciam sicut ratio cūtinatio ad intellectum. ibidem.

Fatum incipit vbi motus. 7 quicqd̄ supra motum est fatum est. ibidem.

Felicitas est duplex scz politica 7 speculatiua. li. j. metro. j.

Felicitas t̄p̄alis in tribus consistit. li. ij. pfa. iij.

Felicitas nemini totaliter aduenit. ibidē.

Felicitas falsa. lib. 2o. iij. me. primo.

Felicitatē a vero bono errantes in qnq; p̄suerunt p̄sistere. lib. iij. pfa. ij.

Felix quātrūcūq; quis sit tñ alterius stat⁹ apparet felicior. lib. ij. pfa. vj.

Figura siue forma hominis et etiam brutozum. lib. v. me. v.

Finis cū sit cā causa 7 ideo nihil pōt p̄fecte sciri. nisi sine cognitō. lib. j. pfa. vj.

Finis 7 principū in vnū coincidunt patet in circulo. ergo cognitō p̄ncipio cognoscit̄ finis oim rez scz deus. lib. pmo. pfa. vj.

Fletus duplex. verus et fictus siue adulatorius. lib. primo. me. primo.

Fons bonitatis require deus.

Fortis require aduersitate.

Fortitudo siue potentia. vera. require refrenare.

Fortune bona transitoria et deceptoria nulli seruant fidem. libro. j. me. j.

Fortuna caduca propter duo. duplicem habet faciem ante albam et retro nigram ibidem.

Fortuna ceca depingitur duplici fronte capillata et calua. li. ij. psa. j.

Fortuna non est in potestate hois ibidem.

Fortuna depingit cum rota ibidem.

Fortuna non assuescit in oppositum nec natura ibidem.

Fortuna quelibet dupliciter considerat. lib. iij. psa. vj.

Fortuna esse bona vel mala stat in voluntate hominis. lib. iij. psa. vij.

Fortuna superba. quia nulla veretur. li. ij. metro. primo.

Fortuna inuebitur contra auaricia. lib. ij. metro. ij.

Fortune bona non efficiunt quod permittunt. li. iij. psa. iij.

Fortuna omnis aut iocunda aut aspera. lib. iij. psa. vij.

Fortuiti euentus declarant per flumina paradisi scilicet tigrim et eufratem. quorum duplex est origo. lib. quinto. me. j.

Fuga passionum siue affectionum. lib. iij. me. septimo.

Futura ex necessitate eueniunt require spes.

Gloria mundana non dicitur beatorum. lib. iij. psa. vj.

Gloriandum non est in vestibulo. lib. ij. psa. v.

Gloriandum non est in multitudine suorum. lib. ij. psa. v.

Gloria sine fama non spectat ad virtuosos. lib. ij. psa. vij.

Gloria humana non est appetenda propter quatuor. lib. ij. psa. vij.

Gloria vana ex nobilitate sanguinis. li. iij. psa. vj.

Gubernatio celi et terre. require deus.

Gubernaculum quo deus regit mundum est bonitas dei. li. j. psa. vj.

Gubernare omnia. require deus.

Herculis labores duodecim. lib. iij. metro. vij.

Homo diuinus. require percipientia.

Hominis bona sunt ratio et intellectus non temporalia. lib. j. psa. vj.

Homini proprium require ratiocinatio.

Homines mali naturam amittunt humanam et in bruta conuertuntur. libro. iij. psa. tertia.

Hominis forma est sursum ad celos creata brutorum vero deorsum ad terram. libro. v. metro. v.

Homo non vilis sed nobilis pars mundi. lib. j. metro. quinto.

Homo vere scit qui seipsum scit. et ignorat qui seipsum ignorat. lib. j. psa. vj.

Homo non est homo nisi rationalis. lib. iij. psa. iij.

Humani actus regantur a deo. libro. primo. metro. v.

Ignorantia est duplex: interna siue naturalis et hec est inueniuntur. externa siue extra naturam et hec est senum et negligentium. libro. primo. metro. ij.

Ignorantia sui ipsius. require homo.

Ignorantia. require cognitio veri.

Imagines veri boni. require boni veri.

Infelicissimi. require miserum.

Inclinatio capitis signum est profunde imaginationis. lib. iij. psa. ij.

Ingentium humanum non valet ordinem diuine prouidentie comprehendere. lib. iij. psa. vj.

Impedimenta cognitionis veritatis. require turbationes.

Impunitas. require pena.

Impuniti mali. require veritas.

Infecuritas regie potestatis patet in Dyonisio. lib. iij. psa. v.

Intellectus. require sol.

Inuenire deum. require deus.

Iudex equitatis. require deus.

Inuidus comparatur veseno monti ardenti. lib. primo. metro. iij.

Ira quid sit. lib. j. psa. v.

Iudices mouentur ad misericordiam duplici de causa. lib. j. psa. iij.

Iudicium vulgare dicitur infortunatum miserum: fortunatum felicem. libro. primo. psa. iij.

Iudicium naturale et rationale differunt. li. v. psa. ij.

Iusticia quid sit. libro. ij. psa. j.

Iusti siue boni non solum hic premiuntur. sed a malis calcantur. libro. quarto. psa. prima.

Iuuentus viridis et felix differunt. libro. j.

metro. pmo.

Libores duodecim. require her-
culis.
Lac. require artes liberales.
Laborintus domus multis cir-
culis pstructa. lib. iij. pfa. xij.
Laudare pntem dupliciter ptingit. lib. ij.
prosa iij.
Lecto siue thoro studium assimilatur. lib.
pmo. pfa. j.
Letargia qualis infirmitas. lib. j. pfa. ij.
Leuia documenta pcedere debent diffici-
lia. lib. pmo. pfa. ij.
Libez arbitriū est in rōnali creatura. li. v.
pfa. ij.
Liberū arbitriū aliter est in angelis aliter
in hominibz bonis et aliter in prauis. ibi-
dem.
Libez arbitriū nō necessitat. sed deus oia
pfpicit. ibidem.
Liberū arbitriū sequuntur premia 7 pene.
lib. v. pfa. iij.
Liberi arbitriū 7 puidentie diuine nō ē di-
scordia sicut aequaliter apparet. li. v. met.
tercio.
Libero arbitrio possunt res sic et alit eue-
nire. lib. v. pfa. vj.
Libidinis et desiderij differentia. li. iij. p-
sa. iij.
Ligatus cathenis. require princeps mal-
7.
Lumen. require tenebre.
Lupus dicit auarus. lib. iij. pfa. iij.
Luxuriosi ppant rabiei maris. li. j. me. iij.
Luxuriosus. require porcus.
Magistratum quare assumpsit
Boetius. lib. j. pfa. iij.
Mala sunt in mundo. lib. iij. p-
sa. prima.
Mali 7 stulti nō sunt timēdi. li. j. pfa. iij.
Malos esse nō simplici pcedit. reqre esse.
Malū posse siue velle. require posse.
Malicia eternaliter duraret. lib. iij. p. iij.
Malū nusqz est. lib. iij. pfa. vj.
Manus phie. lib. j. pfa. j.
Malū nihil est. libro. iij. pfa. xij.
Medicus qualiter inuestigat morbz. lib. j.
pfa. ij.
Medica dicit phia. lib. j. pfa. iij.
Medicus nō solū p signa vrine querit mor-
bum. sed etiam p interrogationes. libro. j.
pfa. vj.
Memorari. require recordari.
Mendarium est triplex. lib. j. pfa. iij.
Mendax. require felicitas falsa.
Meror. require dolor.

Meretria assimilant muse poetice. lib. f. p
sa. prima.

Metro et pfa vtitur Boetius ppter duo
lib. j. metro. j.
Miseria et exiliū. li. j. pfa. v.
Misericordia. require iudices.
Miser est oīs mal-7. lib. iij. pfa. iij.
Miserior tāto qz quanto supplicio digni-
7. Misericordes essent mali. or. ibidem.
si non punirentur. ibidem.
Miserrimi sunt infelicissimi. si malicia eter-
naliter duraret. lib. iij. pfa. iij.
Mors. require periodi.
Mors. ethna semp ardet. lib. ij. pfa. v.
Mors. lib. ij. me. vj.
Mors felix 7 infelix fm vulgares. li. j. me-
tro primo.
Mundus. require arca fortune.
Mundus ppatur mari. li. j. p. iij.
Mundus. require de us.
Mundum posuit Plato incepisse. li. v. p. v.
Murem vellem muribus dominari ridi-
culosum est. lib. ij. pfa. vj.
Mutabilitas rez pbat tribz exēplis. scz so-
le. floribz 7 mari. lib. iij. pfa. viij.
Mutabilia omnia pter deum. lib. iij. pro-
sa. vj.

Natura non assuescit in opposi-
tum nec fortuna. lib. ij. pfa. j.
Natura ē triplex. li. iij. metro. ij.
Natura humana paucis mimif-
qz pntis est. lib. ij. pfa. v.
Natura si interdū violentat tamē quādo
qz ad id redit quod naturaliter sibi puenit
vt patet de leone vegetabilibz 7 volatilibz
lib. iij. me. ij.
Naturale iudiciū differt a rōnali. lib. v. p-
sa. ij.
Necessitare require pntia Itē reqre signū
Necessitates sunt due. lib. v. pfa. vj.
Necessariū idē pōt esse 7 ptingens ad diuer-
sa relatum. lib. v. pfa. vj.
Neronis qtuor malicie. require dignitas.
Neronis luxuria. lib. j. me. iij.
Nescire. require homo vere.
Nihil ē causa mali. li. iij. pfa. vj.
Ex nihilo nihil fieri quō intelligit. lib. v.
pfa. prima.
Nigromanticū psumperūt Boetiū ppter
duo. li. j. pfa. iij.
Nobilis quiuis pter illū qui est dedit-7 vi-
tū. lib. iij. me. vj.
Nomen significat substantiā cū qualitate
lib. iij. me. iij.
Nonens est duplex. li. v. pfa. vj.

Nouū antiquū. require pati.

Rox est duplex accidentalis et natural' li. primo. metro. iij.

Obediunt deo cuncta naturalit' existentia. lib. iij. metro. vj.

Ociuz dicit' studiū s'm vulgares lib. primo. pfa. iij.

Oculi p'bie rō 7 intellectus 7 triplici rōne dicuntur ardentes. lib. j. pfa. prima.

Odiū nō habet locū apud sapientes. li. iij. pfa. iij.

Oēs laborant licet diuerso calle ad vnum beatitudinis finē puenire. lib. iij. pfa. ij.

Omnēs tendūt ad beatitudinē vi natura' li. p'puli sed varie. lib. iij. pfa. ij.

Opino vulgariū. require veritas.

Opus qd' facere vis requirit' voluntas 7 potestas. lib. iij. pfa. iij.

Oratio siue deprecatio qd' sit. li. v. pfa. iij.

Oraciones siue preces sunt deo porrigēde lib. v. pfa. vj.

Oratores qui sint. li. iij. pfa. iij.

Ordo debet' t'pis 7 loci debet esse in quolibet ope siue actu. lib. pmo. me. vj.

Ordine debito seruant' res i suo esse. ibidē.

Ornamentis ornari est error. li. ij. pfa. v.

Orpheus citharista. lib. iij. me. xij.

Orphēi fabule moralitas. ibidem.

Orentes. require comedere.

Oripotetici. lib. j. pfa. iij.

Passio est quidā motus cellule appetitiue. lib. j. pfa. vj.

Passiones animi impediunt rectuz rōnis iudiciū. lib. j. pfa. vj. Et ibidē. me. vj.

Pati sapientes nō est nouū sed antiquū. li. pmo. pfa. iij.

Patria est beatitudo: via ad eam sunt virtutes. lib. v. pfa. j.

Pauptas duplex. lib. ij. metro. iij.

Paulin' senator romanor'. lib. ij. pfa. ij.

Pax seu tranquillitas mentis. lib. j. pfa. v.

Peccata. require vicia.

Pellende sunt affectiones. lib. j. me. vj.

Pena malor' bona. ipunitas mala. lib. iij. pfa. iij.

Pene dānatoz sine purgandoz non sunt edifferende. lib. iij. pfa. iij.

Pene malor' quare fieri p'mittant' bonis 7 malis iocūda q' debent' bonis. li. iij. p. v.

Pene. require libez arbitriū.

Pene mētis speculatio rōnis. li. iij. pfa. j.

Periditari. li. i. metro. vj.

Periodi mori' siue mete vite. li. iij. metro. quarto.

Permanentia est appetitus naturalis nō voluntarius. lib. iij. pfa. xj.

Piger. require asinus.

Piragorici posuerunt duo principia reruz bonū et malū. lib. iij. pfa. xj.

Phari. require admirari.

Phia d'r mulier ppter tria. lib. j. pfa. j.

Phie statura. ibidem.

Philosophie ptes tres: mathematica: naturalis 7 methaphisica. ibidem.

Phie vestes artes liberales. ibidem.

Phie vestes erāt filis tenuissimis. ibidē.

Phia manibus suis texerat vestē. ibidē.

Phie vestes obscurantur quia non vsitata vt gladius in quiete rubiginosus erit. ibidem.

Phie vestis scindit' vario modo. ibidē.

Phia diuidit' in practicā 7 speculatiuam. ibidem.

Phia practica habetur in ethica yconomica et politica s'z speculatiua seu theozica triplex est. s'z phisica. mathematica 7 methaphisica 7 in talibus est ordo p modū scale. ibidem.

Phie ornamenta. ibidem.

Phie ira. ibidem.

Phia magistra oim virtutum 7 est a deo li. pmo. pfa. iij.

Phia est via ad cognoscendū verū lumen. li. iij. pfa. prima.

Phus fuisse si tacuisse. lib. ij. pfa. vj.

Plato. require scire. Item require mūd'.

Poeta. require meretrici.

Poetica ars a phia fugat'. li. j. pfa. j.

Popularis. require fama.

Porcus dicitur luxuriosus. li. iij. pfa. iij.

Posse malū peius est q' velle. li. iij. pfa. iij. qualiter intelligitur.

Posse malum non est posse. li. iij. pfa. ij.

Posse implere. require desiderium.

Potentia non potest in liberū arbitrium. libro. ij. pfa. vj. vt patet de illo qui momoz dit linguam.

Potentia vera. require refrenare.

Potentia: sufficientia: reuerētia claritudo iocūditas sunt vnū in re. lib. iij. pfa. ix.

Potentia ligata. req're princeps malus.

Potentia plus. require actus.

Potentium familiaritate Seneca 7 ples mortui sunt. lib. iij. pfa. v.

Potentes huius mundi non sunt timendi. lib. j. me. iij.

Potens econtra patitur potentia: exēplū de busiride interfecto ab Hercule.

Item de regulo romano. lib. ij. pfa. vj.
Potestas regia nō est vera potestas. lib. iij. pfa. v.
Potestas gladio sup caput pendentī ppat̄ ibidem.
Potestatis inseguritas. req̄re inseguritas.
Potestates pcedunt malis. li. iij. pfa. vj.
Potestas plus. require dignitas.
Preces. require orationes.
Premia nunq̄ desunt bonis nec malis sup plicia. lib. iij. pfa. iij.
Premia. req̄re libez arbitrium.
Premiū extrinsecū nō curat bonus cū ha beat in animo intrinsecū. li. iij. p. iij.
Prescientia dei. li. v. pfa. iij.
Prescientia dei nullā necessitatē dei impo nit futuris. lib. v. pfa. iij.
Prescientia dei nō mutat p̄rietates rei. li. v. p. vj.
Presentialiter omnia sunt in deo. lib. v. pfa. vj.
Pretorio inducebantur psules romani re quire psules.
Principia duo. require pitagorici.
Principiū maloz potentia ligata est mul tis cathenis. li. iij. metro. ij.
Prodigiuz qd̄ sit. lib. ij. pfa. j.
Promittere. require sapiens.
Propositionū veritas est sup naturā rerū lib. iij. pfa. ij.
Propriū bonū hoīm. require rō recta.
Prosopopeia est fictio noue p̄sone. li. p̄mo. p. p. prima.
Prospera. require aduersa.
Prouidentia dei solis claritatē excellit. li. v. metro. ij.
Prouidentia diuina quo ad diuersos act̄ homis nō fallit. lib. v. pfa. vj.
Prosa et metro vtr̄ boeti⁹ duabz de casuis li. p̄mo. metro. p̄mo.
Prudēs tria respicit tpa. li. ij. pfa. j.
Pulchritudo quadruplex. li. ij. pfa. v.
Pulchritudo corporis velociter rapit̄ lib. ij. pfa. viij.
Pulchrum videri nō reddit natura. s; ocu loz teblitas. ibidē. Exēplū de Alcibiade p̄muntur a sibi grauius mali hic impu niri lib. iij. pfa. iij.
Puniri intrinsece. require p̄scientia pura.
Puniri non. require miseror.

Ques mentis. require par.
Quinq; vnū in re. require potē tia.
Quid nominis ⁊ quid rei differunt: libro.

quinto. p. p. prima.

Ratio recta est homini p̄p̄iū bo nū lib. j. pfa. v.
Rationalis. require homo.
Recordari quid sit. lib. iij. p. ij.
Refrenare aim est potentia vera. libro. iij. metro. v.
Regendū tria requirunt. li. ij. pfa. vj.
Regere. require deus.
Regimen dei in p̄cordia elementoz appa ret ⁊ in temporibz anni. li. iij. me. vj.
Respublica. require beate.
Rixosus. require canis.
Rotare orbem. require deus rotat.
Ruge fuit q̄re in senibz nō in iuuenibz. li. j. metro p̄mo.

Sarilegiū. li. p̄mo. pfa. iij.
Sanitas corporis triduanē fe bri soluit. lib. ij. p. viij.
Sapiens habet se vniformit̄ ad vtr̄q; fortunā. li. ij. pfa. p̄mo.
Sapiens. require terragonū.
Sapientis nō est p̄mittere que nō pōt im plere. libro. iij. pfa. ij.
Sapiens. require desiderium. Item req̄re aduersitate. Itē require odium.
Sapiēs nō odit stultū. li. iij. pfa. iij.
Sapientis est declarare difficultia. lib. iij. pfa. vj.
Sapientū est simplicibz arridere cū sapien tiam adquirant. ibidem.
Scientia dispersa augmentat̄ oppositum de diuitijs. require diuitie.
Scia diuina qualis sit noianda. li. v. p. vj.
Scire. require finis.
Scire seipsum. require homo vere scit.
Scire fm̄ platonē. lib. v. me. iij.
Senes quare sunt rugosi. lib. j. me. p̄mo.
Seniū generat̄ tripliciter. li. j. me. ij.
Senū multa incōmoda. ibidem.
Sensualitas p̄traria t̄ rōni. li. j. me. ij.
Sermones accipiendi sunt fm̄ materiam subiectam. lib. ij. metro. xij.
Serenitas vespertina. li. v. pfa. iij.
Sex dolorosa. require dolore.
Signū ostendit signatū nō necessitat. li. v. p. p. iij.
Socrates p̄hus in nomine vnus dei bibit venenū ⁊ nihil sibi nocuit. lib. j. pfa. iij.
Socrates docet sp̄ p̄dere v̄tate. li. j. p. iij.
Sol q̄nq; significat intellectum. lib. p̄mo. metro. ij.
Solis calor. lib. p̄mo. metro. ij.
Solis claritas. require p̄uidencia dei.

Spes et deprecatio cessarent: si futura d' ne
cessitate euenirent. li. v. pfa. ij.
Status nō placens. reqre felicitas.
Stelle septē: reqre admirationis.
Stroici vnde dicant. lib. v. metro. iij.
Item plus. require epicuri.
Studiū duplex florens 7 aridū. li. j. me. j.
Itē plus. require lecto. Itē pl⁹: reqre ocū
Stupor quid sit. lib. j. pfa. j.
Stupor Boetij. ibidem.
Stupor 7 pudor differāt. lib. j. pfa. ij.
Supb⁹ pparatur fulmini. lib. j. me. iij.
Contra supbos vanā gloriā querentes. li.
vii. metro. vii.

Supplicia. require premia.
Acurnitas dupliciē puenit. li.
pmo. pfa. ij.
Tacurnitas triplex. lib. bro. ij. p
sa prima.

Tactus. require cognoscitur.
Tardus. require asinus.
Talia hebetāt et ingrossant mentē hūa-
nam. li. j. metro. ij.
Tēpus vernale puenit vite humane. ibidē
Tps autūnale dat vuas. ibidem.
Tenebris assueti nō queūt lumen intueri.
vt sunt certe aues. li. iij. pfa. iij.
Terra habitabilis solū ad tres ptes. lib. ij.
pfa. vii.
Terrena bona excecant vulgares. lib. iij.
pfa. iij.
Testis pditiones. li. j. pfa. iij.
Tetragonū corpus ppat sapiēti. lib. iij.
pfa. vii.
Tigris flumē. reqre eufratis.
Tiresia vaticinauit. require vaticinatio.
Tonitru dicit deus tonare vt sic diuina p-
uidentia recogiteat. li. iij. me. vj.
Transformatio. require animi.
Transformatus. reqre Ulixis.
Turbationes animi impediunt cognitōs
veritatis. lib. j. me. vii.

Uaticinatio Tiresie quid dicam
hoc erit vel non erit. li. v. pfa. iij.
Ubi nūc Fabritius: vbi Catho
lib. ij. metro. vii.

Uelle malum. require posse.
Uenēū bibere. require Socrates.
Uenti quatuor principales a quatuor pri-
bus mundi: quilibet duos habet collatera-
les. 7 sic sunt duodecim. lib. j. me. iij.
Uentoz generatio. lib. j. metro. ij.
Veritas. require Socrates.
Veritas. qualiter latet in principio in no-

stro intellectu. lib. iij. metro. xj.
Veritatem nō oēs eodē mō capiunt. nam
quidam demonstratiue: qdā auctoritatiue:
quidā p modū fabule. lib. iij. me. xij.
Veritas ppositionū. reqre ppositio.
Veritas priat opinionī vulgariū q putāt
malos impunitos felices. li. iij. pfa. iij.
Vertex capitis tres habet ptes: fantasia ī
anteriori. cogitativa in medio: memorati-
ua in occipite. lib. j. pfa. j.
Vespertina. require serenitas.
Vestib nō est gloriandū. li. ij. pfa. v.
Via ad beatitudinē. require patria.
Vicia sunt spernenda. li. v. pfa. vj.
Vicia nō sunt sine penis. li. iij. pfa. j.
Viciosus. require accidiosus.
Videre omnia. require deus.
Vini duo dolia in limite Jouis. li. ij. p. ij.
Virtutes sunt colende. li. v. pfa. vj.
Virtus interpretatur. li. iij. pfa. vj.
Virtutes sunt via ad beatitudinē. requi-
re patria.
Virus. require cognoscit.
Vita humana. reqre tempus vernale.
Vita virtuosa est status mediocris ppter
similitudinē edificij. lib. ij. me. iij.
Vita hominis. require circulo.
Vita hominis. require periodi.
Vixis socij p potū. Circus ī bruta sūt trās
formati. li. iij. me. ij.
Vixes plus. require aduersitas.
Unum et bonū idem sunt. li. ij. pfa. xj.
Unū manet interim q est vnū. ibidem.
Volūtū nihil nisi cognitū. li. v. me. iij.
Volūtas. require opus.
Volūtas et potestas requirunt ad omnē
actum. lib. iij. pfa. ij.
Volūtas duplex. li. iij. pfa. vii.
In volūtate nō est beatitudo. ibidem.
Voluptas pūgalis habet anxietatem an-
neram. vide exemplum notabile. lib. iij. p-
sa. vii.
Voluptas est sicut stimulus apū. li. iij. me.
septimo.
Voluptatē quid mali sequitur. ibidem.
Vulnus tēgere. require pfiteri.
Vultus. require. facies.
Vultus referendi dicit phia: qz sicut vult⁹
honestus facit hominem reuereri: sic phia
amatores. suos. li. j. pfa. j.

Ermius predariq; doctoris thome sup libris Boetij de solatu pbilosophico cōmentus feliciter Incipit.

Philosophie seruias oportet vt tibi ptingat vera libertas. Hec sunt verba Senecę octaua ep̄la ad lucillũ quia vocari pbiam sciaz veritatis recte se habet ex sc̄do methaphisice. 7 pbia afert delectationes mirabiles firmitate 7 puritate ex. r. ethicoꝝ. Et multis visa est pbia res mirabilis 7 diuina ex de celo 7 mũdo Aristotelis. At q; nulla scia similis est pbie que clarificat aiam 7 facit delectari eã in hoc seculo in pfectione 7 recitudine. ex libro de pomu 7 morte. Et pbia trahit hominẽ ab obscuritate ignorantie ad sciam a tenebris stulticie ad lucẽ sapie. 7 ad claritatẽ intellectus. ex eodẽ libro Aristotelis. Itẽ q; pbia a supstitione liberat metu mortis nõ p̄turbat fm̄ Tulliu in li. de finibus bonoꝝ 7 maloꝝ. Itẽ Seneca bas 7 p̄siles p̄ditiones et effectus laudabiles pbie aduertẽs. hortat nos ad seruiciũ pbie in p̄positione p̄posita sic dicens. P̄bie seruias oportet. Que quidẽ p̄positio p̄t pbari multis r̄onibus. Primo sic. Illi op̄ez seruire p̄ cuius seruitutẽ boi p̄tingit vera libertas. s; pbia est b̄mõĩ igitur. Maior nota. q; libertas est nobilissima p̄ditio quã natura humana desiderat 7 affectat. Minor patet p̄ eundẽ Senecã. qui postq; p̄misit p̄positionẽ istã pbie seruias oportet subiũgit. vt tibi ptingat vera libertas. 7 paucis interpositis dicit. hec em̄ s; ipm̄ seruire pbie libertas est. Probat secundo sic. Illi optet seruire qd̄ animũ p̄ficiat. vitã disponit. actões regit. agenda 7 obmittenda demonstrat. 7 sine quo nemo e securus. pbia e b̄mõĩ. igit̄ r̄. Maior nota. nã iste p̄ditiones sunt de pfectione bois. Minor declaratur p̄ Senecã. xvi. epla ad lucillũ. qui loquens de pbia dicit sic. Hec animum formiat 7 fabricat. vitã disponit. actiones regit et obmittenda demonstrat. sedet ad gubernãdũ errantia. fluctuantũ dirigit cursum. s; sine hac nemo est securus. Probat tercio sic. Illi est seruiendũ qd̄ tradit cognitioni vltimi finis magnũ incrementũ. pbia est b̄mõĩ. igit̄ r̄. Maior nota. q; cognitio vltimi finis magnũ incrementũ p̄fert ad vitã ex p̄mo ethicoꝝ. Minor declarat. nam vltimũ finis humane e beatus animo cuius cognitionẽ pbia tradit. dicit em̄ pbia in tercio d̄ solatione p̄sa secũda. q; beatitudo est status oim̄ bonoꝝ aggregatione pfectus. 7 in eodẽ tercio oñdit pbia in quo sit vera beatitudo 7 quõ ad eã pueniat. Probat quarto. Illi oportet seruire qd̄ facit hominẽ parẽ deo. pbia e b̄mõĩ igit̄ r̄. Maior nota d̄ se. Minor patet p̄ Senecã. xlii. epla ad lucillũ qui dicit. Hoc em̄ mihi pbia p̄mittit vt me parẽ deo reddat. Probat quinto. Illi est seruiendũ qd̄ est magistra oim̄ sciaz. nutrit omnium virtutũ. summũ solaciũ lapsoꝝ aioꝝ qd̄ est p̄uicũ veri luminis. et cuius exhortatio e recta sui auctoritate dignissima. pbia est b̄mõĩ. igit̄ r̄. Maior nota. q; r̄onabiliter ppter bas p̄ditiones laudabiles alicui serui. Minor declarat. nam pbia est magistra omnium virtutum et primo de solatione p̄sa tercia. Ipsa est nutritrix omnium virtutum sc̄do d̄ solatione p̄sa q̄rta. Ipsa est summũ solaciũ lapsoꝝ animoꝝ tercio de solatione p̄sa p̄ma. Ipsa est p̄uicũ veri luminis. quarto de solatione p̄sa p̄ma et eius exhortatio e recta sui auctoritate dignissima. q̄nto de solatione p̄sa p̄ma. Sic ergo patet. p̄positio declarata que dicit. P̄bie seruias oportet. Sed dices. quid mihi p̄dest pbia si factũ est. quid mihi p̄dest pbia si deus rector est. quid mihi p̄dest pbia si casus imp̄at. Ad hoc r̄ndet Seneca. xii. epla sua. Siue inexorabili lege facti nos stringant. siue deus arbiter vniuersis cuncta disponit. siue casus actõnes humanas sine ordine. p̄misit. ad huc pbie insistendũ est. P̄bia em̄ nos tuẽ habet. Hec em̄ exhortatur vt liberent deo placeam? vt ipsũ sequamur p̄tinuõdortine resistam? 7 vt casũ feramus. licet aut om̄es boies fm̄ Aristotelem primo methaphisice natura scire desiderent. tamen pauci de quõ dolor est p̄philosophie vacant. qd̄ ideo ptingit. q; plures obmissis delectationibus interioribus ad delectationes refugium corporales. Non tamen oportet delectationes corporales esse eligibiles interioribus? q; delectationes corporales impediunt a summo bono. interiores aut ad id. p̄mouet. Unde Boetius in tractatu de summo bono dicit. Dolere debent q̄ delectationibus sensualibus continentur bona interiora obmittẽdo. Nã dediti bonis sensualibus summa bona nõ attingunt. Quos homines sensuales Boetij. iiii. de consolatione p̄sa quarta. Compact vesperationibus dicens. Neque em̄ oculis suis terribus affuetos ad lucẽ p̄picue veritatis attollere. similesq; sunt aubus quaz incutũ non illuminat dies excecet. Et s; boies sensuales 7 vulgares nõ magnificet nomẽ pbie. sed magis blasphemant. nihilomin? tñ ipã pbia in sua dignitate p̄ueerat. t̄c̄te Seneca. xiiij. epla ad lucillũ. Nonq; inalescet ad tantũ malicia. neq; ad tantũ excedit p̄tra virtutes. vt nõ nomẽ pbie sacri et vnera bile p̄maneat. Sed dices pbari nõ valeo q; paup sum. sed si diuitias habuero. totũ me pbie dabo. 7 bovi detur r̄onabile. q; natura p̄ se nõ est sufficiens ad speculandũ sed optet abuz et potũ 7 reliquũ famulatũ peristere. 7 p̄ tanto sacerdotes in egypto habitis necessarijs. p̄ter ammirari ceperunt pbari. vt dicit Aristoteles primo methaphisice. Hec excusatio r̄one paup̄tatis nõ valet. audi Seneca. xvij. epla ad lucillũ. q; dicit. Nõ est quo nos paup̄tas a pbia reuocet. toleranda em̄ est fames quã tolerauerunt quidã in obsidionibus. 7 qd̄ aliud erat p̄miũ patientie. illoꝝ q; in arbitriũ nõ cadere s; inimicoꝝ. quanto magis est qd̄ p̄mittit p̄petua libertas. nullius bois timor 7 qd̄ animũ liberat a furoꝝibus. multis em̄ ad pbilosophandũ obstitere diuitie. Paup̄tas aut expedita secura est si vis animo vacari paup̄ sis optet. aut paup̄i similis. q; nõ p̄t studiũ salutare fieri sine cura frugalitatis. frugalitas autem est voluntaria paup̄tas. hec Seneca. Uerũ est igitur ad pbilosophandum eriguntur necessaria sed sufficienti homini pauca. nõ em̄ optet futurũ felices deũ terre 7 maris esse. q; natura paucis mimisq; p̄tenta est. ex sc̄do d̄ solatione p̄sa quinta. Hinc ergo omnia a te 7 ad pbiam in agno cursu totisq; viribus intende hec. Seneca. xvij. epla ad lucillũ. P̄bie ergo seruias oportet vt tibi ptingat vera libertas. vt tibi ptingat vera securitas. vt tibi innotescat felicitas. vt par deo fias. 7 p̄cipue vt in aduersitatibus 7 tribulationibus positus p̄ ipãm verissimẽ e consolers ex p̄lo Boetij. quẽ pbia in exiliũm relegatum. ab omnibus bonis pulsum. dignitatibus erutum. multis miseris afflictis dulcissime p̄solabatur. de cuius pbie solatione agit in hoc lib. Boetij. qui intitultur liber de cõsolatione pbie de quo ad p̄sens nostra est intentio. hec sufficient de introductione huius libri. Sed anteq; ad istam accedamus quinq; sũc p̄mittenda. Primum de cã suscepti opis. Secundũ de causis huius libri. Tercium de titulo huius libri 7 ei? expositione. Quartum de causa intitulationis p̄sentis libri. Quintũ de generali summa et sententia huius libri. Circa primum videlicet circa causam suscepti opis. quare Boetius hunc libũ p̄scripsit. est sciendũ. Q; Boetius vir erimius consul romanus. fide catholice erudit. qui disputans de fide catholica p̄tra duos hereticos. s; p̄tra Nestorium 7 Euticum. cũ nullus esset qui eis resisteret Boetius ipos in cõmuni cõcilio deuocat sicut patet in lib. suo de duabus naturis in christo. Tpe vero theodorici regis gottoꝝ cũ idem Theodorice tyrannidẽ suã p̄tra romanos vellet exercere. et quolibet bonos opprimere. Boetius virtute dei armat? p̄ omnibus alijs sibi resistit. 7 quos tyrannica rabies inuaserat. Boetius amore iusticie expõnens se periculis ipos liberant. Auidens aut Theodorice rex gottoꝝ solũ ipum Boetiu sibi resistentem cogitabat qualiter ipsum p̄deret. et cũ iustam causam p̄tra eum non inueniret duas fallas cãs p̄tingit. dixit em̄ Boetium impe

Obiit Boetius
Seneca R
Multi obuii sunt
ad corporales
quod loquor de corpore
Dicitur in summa
boni Boetij
omni? compati
Philosophie
uicium et
Principatus non
moralis a p̄sopho
Sticho.
Multi h̄i diuitie a
p̄sopho audiam ab
Sticho.
Ad p̄sopho
boni p̄sopho
uicium.
Rurũ Philosopho
seruimus. Dicitur
Sticho.
Bonum p̄sopho
in gēlio a solatione
In hoc libro de
p̄solatione p̄sopho
agi. ten
Boetij lib. dicitur
in huiusmodi cõs
sim p̄sopho

7

diuisse quendam delatores sibi scire quae timebant accusationem senatus romanorum ut sic senatus redderet reus
lese maiestatis. Hanc causam tangit Boetius p[er]sa quarta huius primi dicens. Delatorum ne documenta de
ferret quibus senatus maiestatis reus faceret impedisse criminamur. Secundo accusabatur Boetius quod quaedam
lras direxisset ad imperatores constantinopolitanos per quas restitueret libertatem p[er]sina ipsi romanis. Hanc
causam tangit Boetius eadem p[er]sa sic dicens. Na de co[m]positis falso lris quibus libertatem arguor sperasse romanam
quid attinet dicere. His de causis Boetius p[er] viles p[er]sonas et infames accusatus. in defensu. reus est iudica
tus. et a rege Theodorico papie in exilium relegatus. Boetius autem in exilio positus praeteritam prosperitatem secus
reputans et praeteritam aduersitatem praesiderans. Ne aliquis homo in simili statu positus desperaret sed vniu[er]salia
retur haberet p[ro]ficam p[ro]solatione p[ro]posuit p[ro]tra mutabilitatem fortunae. Et quibus dicitur pater quod causa suscepti
opis est illa. quatenus Boetius se in exilium relegatum ab omnibus bonis depulsum. dignitatibus erutum p[er] p[ro]bia
se tueretur. volens p[ro]solari quolibet boiem in simili statu positum. ne desperet. similiter esse fruendum. Secundo
videndum est de causis huius libri. cuius causa efficiens fuit boetius qui describens materiam huius libri videtur ta[m] p[er]
sa[m] metro imitatus. Martiano felice capella qui in describendo nuptias Mercurij et philologicis stilo videtur
est. de quo fit mentio in theodorico ubi dicit. egregia sobole cui p[ro] stultitiam amorem. vi super magna sociasti te
ste capella. licet ille liber Boetij multum excellat librum Martiani tam nobilitate materiae quam privilegio eloque
tie. Boetius enim nec Tullio in p[er]sa nec Virgilio in metro minor reputatur. Atque autem Boetius in hoc libro
p[er]sa in qua ponit rationes ad p[ro]solandum Boetium. p[ro]bando quod non sit dolendum de amissione reus t[er]tiali. videtur autem
metro delectabili ut dum audiat meror obliuioni tradatur. Cuius materialis huius libri est p[ro]fica p[ro]solatio ordi
nata ad p[ro]temptum mundanorum et ad appetitum summe felicitatis. Vel p[ro]fica p[ro]solatio p[ro]suades neminem extolli in
p[ro]speris. nec deprimi in aduersis. Vel aliter. causa materialis sine subiectu huius libri. est status miserabilis Bo
etij p[ro]fica p[ro]solatione sup[er]inducta. Cuius formalis tractatus huius libri consistit in eius diuisione. d[icitur] qua videbitur
post. Cuius autem formalis tractandi est modus agendi Boetij. et est dialogus. id est sermo duorum. Introducat enim
Boetius in hoc libro duas p[ro]fonas. seipsum suam miseriam deplangentem. et p[ro]bia sibi p[ro]dolentem. et ip[s]um super sua
miseria p[ro]solantem. et hoc est rationabile. Na sicut beatus Gregorius. Verus ordo p[ro]solationis est. ut cum volumus aliquid in
merore suspendere. primo stydeamus luctui eius recordare. Vel ideo causa formalis est dialogus. quia in qua
dam parte huius primi libri. p[ro]bia introducit fortunam ipsam Boetium alloquentem. ubi in dicit quaedam figura tro
pi que vocatur etropoeia. de qua dicit grece[m] ac introducit aliquos de etropoeia loquentes ut cum fortuna lo
quitur Boetius ipsa. Vel potest dici sicut co[m]iter loquentes quod causa formalis tractandi est quintuplex. diffinitiva.
diuisiva. p[ro]bativa. im[pro]bativa. exemplorum positiua. sicut videbitur in li. Causa finalis huius libri est. ut ip[s]o
cognito. nos ipsos et quoslibet alios in aduersitatibus et tribulatione positos p[ro]fica p[ro]solatione tueamur. Et
ne extollamur in p[ro]speris et deprimamur in aduersis. Tercio videndum est de titulo huius libri. et de eius ex
positione. Unde sciendum quod titulus sicut Remigium super donato est clavis siue ingressus opis sequentis. Et d[icitur]
titulus a titan quod est sol. sicut enim sol illuminat mundum sic titulus libri. Et praepositus titulus libro ad p[ro]mota
ne opis et ad laudem auctoris. Est ergo titulus praeteritis libri talis. Auctori Manly Torquati Severini Exco[m]sul
Patricij Ordinarij Boetij viri illustri incipit liber de p[ro]solatione p[ro]fic. Sed quaeritur quare tot nomina
p[ro]ba ponuntur in titulo. Dicunt aliqui quod forte p[ro]suetudo fuit romanorum ut sic nomina ascriberent suorum auctorum et p[ro]
decessorum. Vel aliter potest dici quod plura nomina ponuntur in titulo. p[ro]pter honorem et laudem ipsius Boetij. quod sicut Se
neca in li. de dementia ad Heronem. Multa cognominia honorum data sunt. Sicut enim vilis p[ro]na non vult no[m]i
ni nisi vno nomine. quod quanto plus no[m]i[n]a tanto plus cognoscatur et tanto magis so[r]deat. sic honesta p[ro]na vult
nominari pluribus nominibus ut sic magis innotescat et clarescat alijs sua fama. Nam omne bonum in co[m]mune
deductum magis elucescit. P[ro]ponitur autem iste titulus sic. Boetius dicitur Auctori a quodam nobili roma
no sic dicto de cuius genere ipse fuit. Vel dicitur auctori quasi inuicti ab a quo est sine. et vicis victoria. Nun
quam enim Boetius vinctus potuit ut flecteretur a iure ad iniusticiam. sicut ipse testatur. ubi. p[er]sa. huius libri primi di
cens. Nunquam a iure ad iniuriam me quisquam detrahit. Secundo Boetius dicitur fuit Manlius a de genere Ma
lorum fuit qui erant nobiles romani. Tercio Boetius dicitur fuit Torquatus a quodam nobili romano sic d[icitur].
qui cum singulari bellum iure et cum quodam de gallia ip[s]um deuicatur et torquet in collo habentem sibi abstulit. cuius roe
dicitur fuit Torquatus. de cuius genere fuit Boetius. Quarto Boetius dicitur fuit Severinus a severitate
Severus enim fuit cum Theodorico regi gottorum se opposuit. Vel dicitur fuit Severinus quasi sequens verita
tem nunquam enim in iudicijs vel amore vel odio flecti potuit ad veritatem. Quinto Boetius dicitur fuit Exco[m]sul
quasi unus ex p[ro]sulis romarum. vel exco[m]sul quasi extra p[ro]sulat[u]m positus quem p[ro]ba habuit. Exco[m]sulares di
cebantur qui iam deposuerant p[ro]sulat[u]m. et licet ab honore co[m]sulationis cessarent. tamen postea plus alijs in magna re
uerentia habebantur. Sexto dicitur fuit Patricius a nobilissimo romano sic dicto de cuius genere fuit Boe
tius. Vel alio modo Patricij dicebantur nobiles romani qui p[ro]uidebant reipublice sicut pater filio quorum nomi
na scripta erant aureis lris et ideo dicebantur patres. de quorum numero fuit dicitur Patricius. p[ro]pter quod Boe
tius fuit dicitur Patricius. Septimo dicebatur Ordinarius. quia reipublice ordinauit. Vel aliter ordinarij dice
bantur qui tante dignitatis erant ut quolibet ordine digni essent. et sic fuit Boetius. Octavo no[m]i[n]e. p[ro]prio di
citur fuit Boetius. quod interpretatur adiutor quia in necessitate pauperibus subueniebat. Quarto videndum est de
causa intitulationis huius libri. Intitulatur iste liber de p[ro]solatione p[ro]fica. Ubi sciendum quod p[ro]fica p[ro]solatio dicitur
rationabilis demonstratione declarans. de cuius amissione non est dolendum. et de cuius possessione non sit gauden
dum. et quia hoc p[ro]tractatur in praesenti libro ideo sic intitulatur. Quinto videndum est de generali summa huius
totius libri. Ubi sciendum quod Boetius in hoc libro ostendit bona t[er]tialia esse transitoria et non consistere totaliter
in eis totalem veram felicitatem. et p[ro] praesentis non est dolendum de eorum absentia. nec gaudendum de eorum praesentia. et nemi
nibi debere extollere in p[ro]speris. nec deprimi in aduersis. Ostenditur etiam in praesenti libro quod sit summum bonum.
ubi sit situm. et quo ad ipsum pueniatur. Etiam ostenditur quod boni semper sunt potentes et mali semper sunt impoten
tes. et quod bonis nunquam desunt sua premia. malis nunquam sua supplicia. Post hoc ostenditur quid sit diuina. p[ro]
videntia. quid casus. quid fatum. quid liberum arbitrium. Et ponit Boetius rationes quibus p[ro]bat liberum arbitrium
non posse stare cum p[ro]uidencia diuina. et ponit quorundam falsam solutionem et eam im[pro]bat. Postea ostendit
veram solutionem quam rationibus confirmat. Ita et alia plura pulchra determinant in hoc libro sicut pate
bit in sequentibus.

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

de maiestatis

Quoniam qui quondam p[ro]sens liber Boetij p[ri]ma sui diuisione diuidit[ur] in q[ui]nque p[ar]tes. s[ic]m q[uo]d ponit quinq[ue] libros p[ri]uales q[ui]s p[ro]tinet. In p[ri]mo p[ro]q[ui]t se miseris subiectu[m]. In sc[ec]do ponit remedia p[ro]solatiua. In tercio determinat de vera felicitate in quo sit sita et quo ad ea p[er]ueniat. In q[ui]nto mouet quosda[m] q[ue]stiones ipsi p[ro]bie. In quinto determinat de casu et p[ro]uidencia diuina. Primus liber incipit hic. Carmina. Secundus liber incipit ibi. Post hec paulisper. Tercius ibi. Ita can tu illa sinuerat. Quartus ibi. Dec cu[m] p[ro]bia. Quint[us] ibi. dixerat orom[ne]sq[ue] cursum. Quid[em] de q[ui] agat in quolibet libro patebit loco suo. Pr[im]u[m] liber diuiditur in. n[on] p[ar]tes q[ui] b[ui] p[ri]mi libri sunt septem me tra et sex. p[ar]te. que p[ar]tes patebunt. que aut[em] sit materia et intentio cuiuslibet p[ar]tis. similiter patebit. Nota dum aut[em] q[uo]d p[ri]mu[m] metr[u] huius p[ri]mi libri vocat[ur] elegiacu[m]. Est aut[em] metr[u] elegiacu[m]. q[uo]d p[ro]stat ex vno versu exámetro. i. sex pedu[m]. et alio pentámetro. i. q[ui]nque pe duz. Et dicit[ur] elegiacu[m] ab eleye q[uo]d est miseria. elegia em[en] est miseria. Metru[m] em[en] elegiacu[m] inuentus fuit p[ro] describenda miseria. Quis eo hodie. aliq[ui] vtuntur ad alia describenda. v[er]o oratius. v[er]o s[er]uus inq[ui]t in cu[m] tentis querimonia p[ri]mu[m]. Post hec inclusa est voci se tentia compos. Quis aut[em] fuerit p[ri]mus adinuetor talis metri elegiaci dubitat. v[er]o oratius. Quis tam eriguos eleyos emiserit autor. Grammatici certant et adhuc sub iudice lis est. Et diuidit hoc p[ri]mu[m] metr[u] in quatuor p[ar]tes. Pr[im]o Boetius deplangit statum sue miserie ex p[ar]te p[ro]mutationis studij. sc[ec]do ex p[ar]te defectus corp[or]alis. tercio ex p[ar]te p[ro]longationis vite miserabil. quarto apostrophat p[ro]tra suos amicos sc[ec]da ibi. gloria felicitis. tercia ps[al]m[us] ibi. Mors hominu[m] fedit. Quarta ibi. Quid me felice. Pr[im]o fa. q[uo]d dicit[ur] e[st] sc[ec]do

Anitij **A**uulij **T**orquati **S**everini **B**oetij **O**rdinarij **P**atricij **V**iri **E**xconsulis **D**e **C**onsolatione **P**robie **L**iber **P**rimus **I**ncipit.

Aetrum **p**rimum.

Quoniam q[ui] quon dam studio flore te peregi. Flebilis heu me stos cogor inire modos. Ecce mihi lacere dictant scribenda camene. Et veris elegi fle

ribus ora rigant.

approbat d[omi]n[u]m suu[m] ibi. Ecce mihi lacere dicit h[ic] p[ri]mo **E**go **B**oetij q[ui] quondam t[em]p[or]e p[ro]sp[er]itat[ur] studio meo florere p[er]egi i. p[ro]p[ri]e carmina supple delectabilia et iocunda hunc t[em]p[or]e adu[er]sitate[m] flebilis. i. dignus vt defice. Vel flebilis. id est tristis cogor inire. i. inchoare me stos modos. i. tristia metra de mea miseria. **N**ota q[uo]d sicut dictum fuit p[ri]us. Boetius v[er]it[as] in hoc libro t[em]p[or]e p[ro]sa q[ui] metro. metro q[ui] talis modus scribendi magis fuit p[ro]ueniens sue materie. sicut em[en] portio curatiua que amara est delectabilis sumit si fuerit aliqua dulcedine p[ro]mixta. sic r[ati]o nes p[ro]bie in p[ro]sa tradit libentius a Boetio suscipiunt si fuerint iocunditate metri dulcorate. Et id Boetius nu[n]c v[er]it[as] metro nu[n]c. p[ro]sa q[ui] alternatis v[er]it[as] delectabilis est. v[er]o autor poetrie. q[uo]d sapit in sp[er]idiviciosa fr[ati]q[ui] tia reddit. **I**te nota q[uo]d Boetij potius incipit libru[m] suu[m] a metro q[ui] a p[ro]sa. q[ui] modus scribendi metricus magis fuit vsitatus apud antiquos q[ui] p[ro]saycus. Vel ideo q[uo]d metr[u] e[st] delectabilis. p[ro]sa. vt ergo magis alluciat audi entes ad suu[m] libru[m]. id in p[ri]ncipio libri sui v[er]itur metro. **I**te nota circa l[et]am. q[ui] carmina vno mo[d]o dicunt scri p[ro]ta metrica certis pedibus m[er]surata. Alio mo[d]o dicunt quecu[m]q[ue] dicta vel scripta etiam p[ro]sayca que sunt de re delectabili. Boetius aut[em] florere studio p[ro]posuit vt plurimu[m] carmina p[ro]sayca de re delectabili. **E**didit em[en] q[ui] da[m] carmina p[ro]bica. quedam logicalia. quedam theologicalia sicut patet respicienti eius diuersos libros. **A** p[ro] aut[em] adu[er]sitate[m] cogebatur Boetius ad p[ro]ponendu[m] carmina metrica tristia. **I**te nota studiu[m] est vebemens ap p[ro]licatio animi ad aliquid agendu[m] cu[m] bona volu[n]tate. dico cu[m] bona volu[n]tate. q[ui] in malivola anima no[n] intrabit sapientia. bec Salomon. Et p[ro]fectio discipuli in tribus p[ro]sistit. ex Boetio de disciplina scolariu[m]. in attentione docilitate et benivolentia. homini em[en] nolenti sciam et vt optet student. impossibilis e[st] possessio boni. **E**ustratius p[ri]mo et bicoz. **I**te nota q[uo]d duplex est studiu[m] florens. et aridu[m]. ad studiu[m] florens tria erigunt. Pr[im]o requiritur iuuentus. q[ui] iuvenes p[ro]sp[er]atiores sunt senibus. senes aut[em] magis sunt inmemores. Sc[ec]do requiri tur habitus necessarios. q[ui] natura p[ro] se. no[n] e[st] sufficiens ad speculandu[m]. s[ed] optet necessaria existere ex quarto et bico. Tercio requirit[ur] animi tranquillitas. q[ui] p[ro]tingit p[ro] fedat[em] passionu[m]. q[ui] aia in quiete et residentia sit p[ro] uens. v[er]o p[ro]bicoz. **U**bi em[en] p[ro]fessiones dominant. ibi intellectus obscurat. **I**te Boetij in fine huius p[ri]mi hor tando nos ad fugam passionu[m] dicit. **G**audia pelle. pelle timore. **S**peremq[ue] fugato nec dolor adsit. **M**ubila mes est vinctaq[ue] frenis. **D**ec vbi regnant. **S**erudu[m] at aridu[m] est. ad q[uo]d p[ro]currunt opposite p[ro]ditiones sc[ilicet] senect[us]. ne cessarioz defectus et animi p[ro]turbatio. **N**ota q[uo]d versus de miseria dicunt[ur] mesti modi. dicunt[ur] em[en] modi a modulando. q[ui] pedibus modulant. et dicuntur mesti r[ati]one materie. q[ui] sunt de tristi materia. s. adu[er]sitate[m]. **N**ota q[uo]d in p[ri]mis duobus versib[us] notat[ur] antithesis. i. p[ro]t[ra]positio. dicit[ur] em[en] in p[ri]mo versu quondam p[er]egi. cui p[ro]t[ra]nat in sc[ec]do versu cogor inire. i. inchoare. **I**te d[icitur] in p[ri]mo versu florente studio. cui p[ro]t[ra]nat in sc[ec]do flebilis. **I**te dicit[ur] in p[ri]mo versu. carmina supple. iocunda. cui p[ro]t[ra]nat in sc[ec]do me stos modos. **I**te notand[u]m q[uo]d Boetius ronabiliter deplangit statu[m] suu[m] ex p[ar]te p[ro]mutationis studij p[ro]bica q[uo]d versum fuit in studiu[m] poeti cum. quo nu[n]c cogebat v[er]it[as]. **P**roposuit em[en] Boetius dolore suu[m] metrico p[ro]scribere et no[n] p[ro]bice p[ro]solari. **N**ota stu dium aut[em] poeticu[m] e[st] studiu[m] falsitatis. q[ui] sc[ec]do methaphi. vocari p[ro]biam scias veritatis recte se habet. stu dium aut[em] poeticu[m] e[st] studiu[m] falsitatis. **N**ota ex p[ro]hemio methaphisice h[ic] p[ro]uerbiu[m] mentiunt[ur] multa poete. **I**te p[ro] studiu[m] p[ro]bicu[m] acquiri[ur] beatitudo. ex. r. et bico. **P**er studiu[m] aut[em] poeticu[m] falsitatis certitudo et. v. methaphisice. **E**cce mihi lacere. **N**ota Boetius approbat dictum suu[m]. dicit em[en] q[uo]d cogatur inire me stos modos hoc ipse p[ro]bat. sc[ec]do r[ati]o[n]at[ur] q[ue]stioni. ibi bas saltem. **P**rimo dicit q[uo]d cogor inire me stos modos. **E**cce de monstratio huius ad sensum. **N**ota camene. id muse poetice. lacere. i. lacerantes metes hominu[m] ille dicitat mi bi dicta scribenda. supple carmina metrica et elegi. i. versus miserie quos muse mihi dicitant illi rigant. id est vinctant[ur] ora. i. facie mea veris fletibus. **N**otand[u]m q[uo]d s[ic]m p[ro]ctas. ix. fingunt[ur] fuisse muse in monte **E**lico ne iura fonte caballinu[m]. de quo fonte loquitur **V**ersus in p[ri]ncipio libri sui dicens. **F**onte caballinu[m] r[ati]o. que muse fingunt[ur] poetis ministrasse scientiam componendi carmina metrica. et iste muse poetice vocabat[ur] came ne quasi canentes amene eo q[uo]d multu[m] delectant homines r[ati]one metri. **N**ota q[uo]d ille muse poetice dicunt[ur] la cere acciue. quia lacerant. i. distrabunt mentes hominu[m] subijcentes ipas diuersis passionibus nunc passionie amoris. nu[n]c doloris sicut p[ro]bat **Q**uidiu[m] de amore tractant. et p[ro] alios poetas. **E**l dicunt[ur] lacere passiuie

memoranda q[ui] p[ro]p[ri]e p[ro]bia q[ui] p[ro]stat ex vno versu exámetro. i. sex pedu[m]. et alio pentámetro. i. q[ui]nque peduz. Et dicit[ur] elegiacu[m] ab eleye q[uo]d est miseria. elegia em[en] est miseria. Metru[m] em[en] elegiacu[m] inuentus fuit p[ro] describenda miseria. Quis eo hodie. aliq[ui] vtuntur ad alia describenda. v[er]o oratius. v[er]o s[er]uus inq[ui]t in cu[m] tentis querimonia p[ri]mu[m]. Post hec inclusa est voci se tentia compos. Quis aut[em] fuerit p[ri]mus adinuetor talis metri elegiaci dubitat. v[er]o oratius. Quis tam eriguos eleyos emiserit autor. Grammatici certant et adhuc sub iudice lis est. Et diuidit hoc p[ri]mu[m] metr[u] in quatuor p[ar]tes. Pr[im]o Boetius deplangit statum sue miserie ex p[ar]te p[ro]mutationis studij. sc[ec]do ex p[ar]te defectus corp[or]alis. tercio ex p[ar]te p[ro]longationis vite miserabil. quarto apostrophat p[ro]tra suos amicos sc[ec]da ibi. gloria felicitis. tercia ps[al]m[us] ibi. Mors hominu[m] fedit. Quarta ibi. Quid me felice. Pr[im]o fa. q[uo]d dicit[ur] e[st] sc[ec]do

rōne poemātū suorū que poemata dicuntur lacera. qz non sunt firmitate ⁊ rōe stabilita. **U**bi notandū qd qdaz carmina dicuntur integra. quedā lacera. Integra sunt carmina p̄b̄ ica nulla faisitate p̄mixta. sed firmitate rōnum stabilita ⁊ animū firmiter. Lacera sunt carmina poetica que nō instruitur hominē nec solantur. sed lacerrant. i. distrabunt mentes hominū nūc reducendo hominē ad memoriā voluptates nūc dolorē. nūc alias passiones. **U**tem notandū vcrsus elegi principaliter inuenti fuerunt p̄pter miserā describendā. ⁊ qz bos versus musae dictabatur **Boetio**. p̄ quos **Boetius** magis suā miserā rediit ad memoriā q̄ p̄ eos solaret. ideo elegi erant causa ipsi **Boetio** veri fletus. Item notandum duplex est fletus. adulatozius ⁊ verus. Adulatozius qui est fictus qualis est fletus amafic. Si em̄ dixerit amafius ad amafis nō diligit me. ip̄a incipit flere. quare vt p̄ fletū firmiter ip̄m possit tenere. cū alit nūmos nō poterit extorquere ab ip̄o dicit. vade gartio te nō noui vere. Alius est fletus verus q̄ ex vero cordis dolore ⁊ ex vera pietate p̄cedit. ⁊ ad talem fletum **Boetius** puocatus fuit p̄ musas dictantes sibi carmina. **U**tem notandū qd hoc dictio elegi p̄t et p̄m̄ dupliciter. vno modo qd teneat nominatiue. ⁊ tūc est sensus. elegi. i. versus miserie rigant ora mea fletibus. Alio modo qd teneat genitiue. et tūc est sensus camene rigant veris fletibus ora elegi. i. miseri bois. qz elegus. a. um. i. miser ra. rum. **U**tem **Buguitio** nē.

Has saltim nullus potuit p̄vincere terror. **N**e nostrum cōmites p̄sequerentur iter. **G**loria felix olim viridisq; iuuent. **S**olantur mesti nunc mea fata senis.

Has saltim nullus etc. **H**ic **Boetius** respondet tacite questionē. Quereret aliquis quō musae dicat tibi carmina scribenda cuius in exilium relegatus. qz intrasti sine omni comitiua. Ad hoc responderet **Boetius**. Iam omnes amici mei dereliquerunt me in exilio. p̄pter timorē impialem. tamen has musas nullus terror impialis potuit vincere quin sequerentur me nostrū iter vsq; in exiliū dictantes nobis carmina. **U**tem notandū qd bona exteriora p̄nt auferri ab homine p̄ violentiā. sicut p̄ furtū. p̄ rapinā. p̄ incendium. tñ scia nō pot auferri ab homine. nō. n. scientia violentia auferitur. nec vetustate p̄sumitur nec tristitia minuitur. vno **Seneca**. i. epla ad lucillum recitat. qd cū sibi non capta patria amissis liberis amissa vxore sua ⁊ alijs bonis solus ab incendio exierat. Requistus fuerit a Deometrico nūquid omnia p̄didisset. vnde bona in mea mecum sunt. iusticia virtus. ⁊ prudentia. ⁊ hoc innuit. **Boetius** dicens Musas se non reliquisse. **U**tem etiā **A**lanus de planctu nature de scientia dicit. Sup̄ omnē possessionē generosa emanat possessio. que sparsa colligitur erogata reuertit. publicata suscepit incrementū. p̄ quā nobilis thesaurus secretis penetralibus nascitur effectus eterne delectationis acquirit. **H**ec est sol. p̄ quē mens discit a tenebris cordis oculos deliciaosa animi paradisi. **H**ec immortale ex mortali facit. ⁊ caducū hominē in deū deifice mutationis autoritate p̄uertit.

Nota circa hanc dictionem saltim. qd tres dictiones p̄ferri p̄nt p̄ tim que deberent p̄ferri p̄ tem. vnde p̄ ferimus saltim. p̄ saltē. tempus p̄ tempus. extemplo pro extemplo. quod est p̄tra **Buguitio** nē. qui dicit. **T**im tria decessor extemplo timpora saltim.

Gloria felix. **H**ic **Boetius** deplangit statū suū ex p̄te defectus corporalis. **E**t primo ponit eum in general. secundo in special. secunda ibi. **V**enit em̄. dicit primo quondā solabatur me gloria felix. i. p̄spere iuētutis. et gloria viridis iuuentis. i. delectabilis iuētutis. sed nūc fata. id est euentus. i. mesti senis. i. tristis senectutis. solantur. id est solantur. mea id est meam partem. quasi diceret. prius solabar dulci iuētute. nūc autē solor tristi senectute. **U**tem illam sniam sic exponit lra. **G**loria felix iuente. i. p̄spere iuētutis. viridis. i. delectabilis iuētutis. olim id est quondam sup̄ple solabatur me nunc fata. id est euentus mesti senis. id est tristis senectutis solantur mea. id est meam partem. **U**tem notandū qd cōmuniter illa lra aliter exponit referendo eam ad musas poeticas sic. **C**amene que quondam tpe iuētutis erant gloria felix ⁊ viridis iuētutis qd dicitur protanto qz iuuenes olim solebant informari in arte poetica in qua p̄ficientes gloriabatur in vsu metroꝝ et rignoz. nūc autē camene solant mea fata in qua iuētutis felix iuētutis est que bonis exterioribus est adornata. de quib; bonis loquit **A**restoteles circa principiū libri de bona fortuna dicens. **S**ine rebus exterioribus quorū fortuna est domina nō p̄tingit esse felices. **S**ed viridis. i. delectabilis iuētutis est illa que est bonis nature decorata sez fortitudine. pulchritudine. ⁊ agilitate. **U**nde **A**restoteles in ethicis. nō oino felix est qui specie turpis aut solitariae aut carens ple. **N**ota qd **Boetius** representat in se statum miserie cū dicit fata mesti senis se consolari cū minime hominē solantur sed magis p̄turbant. etiam dicit musas poeticas se solari similiter representat statū miserie qz musae poetice nō cedent alicui in solatiū. sed potius in alimentū doloris. **I**te de significationib; fati ponit **Buguitio** duos versiculos dicēs. **C**onstellatio mors p̄ccr̄sa deoz. **E**uentus rex signantur nomine fati.

Venit em̄ p̄perata malis. **H**ic **Boetius** declarat in speciali defectū corpalem. dicens. **B**ene dico qd fata miserie senectutis nunc solant me. em̄. p̄ qz senectus inopina. i. inopinata p̄ apocōpam properata. id est festi nata venit in malis. i. cū suis malis ⁊ in comodis. ⁊ dolor sup̄ple que patior iussit inesse. i. induxit mihi suā etate. p̄ qd innuit qd nō solū etas inducit dolorē. sed e cōuerso dolor inducit ⁊ causat etatē ⁊ seniiū. **E**t tūc boeti; ponit duo signa sue senectutis dicens. cani sup̄ple capilli intempestiui. i. ante debitū tempus fundūtur in vertice. i. in capite meo. **A**liud signū senectutis ibi. qd cutis mea laxa. i. soluta tremit corpe et effeto. i. carie consumpta et euacuata. **N**ota qd hominē senem multa mala ⁊ in comoda circūueniunt. **N**ā pellis eius p̄trabitur. cor eius concutitur. pulmo eius debilitatur. lumbi eius indurantur. dorzūm incuruatur. mēbra tremunt. **U**tem poeta dicit. **O**ptamus senium cū venerit est male ventū. hoc est gibbosum surdū cecūq; morosum. **P**er hoc dicit **Boetius** qd senectus venit mihi cū suis malis. **U**tem notandū circa illā partē. et dolor etatē qd triplex est causa senectutis. sez etas infirmitas. et aduersitas. **S**enectus que inducitur p̄ etatē naturalis est. que autē inducitur p̄ infirmitatē vel aduersitatē accidentalē est. qualis senect; fuit in **Boetio**. qui senuerat p̄pter multitudinē doloris et tristitie. **U**tem notandū qd canities **Boeti** fuit intempestiua. **B**uguitio dicit. intempestiua est. quod est incongruū. inconueniens inuile. vel sine tpe. **U**nde intempestiua dicit illud quod non habet idoneum tempus. vel quod nō est cōueniens p̄ tpe. ⁊ qz **Boetius** iuuenis erat etate ⁊ cū senuerat ex aduersitate etiā canities eius fuit intempestiua. **U**tem notandū qd in iuuenib; cutis ē densa. p̄pter multitudinē sanguis ex q̄ sanguis generat caro. sed qz sanguis diminuit in senibus diminuit etiā caro in eis. **I**deo cutis senū est laxa. **U**tem notandū circa hoc vocabulū effeto. qd ip̄m tractū est a mulieribus pregnantibus. que cū peperint. dicūt effete. id est fetū euacuate. **U**nde dicit **Buguitio**. qd fetus est natus mulieris adhuc in vtero existens. ⁊ dicit

a foueo eo q sibi foueatur. inde fet? ta. tu. i. plenus a. um. Inde effectus. id est debilis. quasi sine fortitudine virium vel viribus euacuatus. In defetofus a. um. id est plenus fetu. Unde in psal. Oues eo? fetose. i. plene fetu. z senes possunt dici effecti. quasi extra fetu positi. quia senectus no est apta ad generandum fetum.

Mors homini felix. Hic Boetius deplangit statum suum ex pre durationis vite miserabilis. z pmo pmittit que mors homini sit felix z que no. et dicit sic. Illa mors hominum est felix que nec iniferit. i. no imittit se dulcibus annis. i. temporibus. pspereis cum delectat homine viuere. Similiter illa mors est felix que sepe vocata venit mectis supple annis. i. tristibus annis. qz in annis aduersitatis miseri pshucruerit vocare mores.

Genit em pperata malis inopina senectus

Et dolor etatem iussit inesse suam

Intempetiuvi fundunt vertice cani

Et tremunt effeto corpore laxa cutis

Mors homi felix que se nec dulcibus annis

Inferit. 7 mectis sepe vocata venit.

Deu heu q surda miseros auertitur aure

Et flentes oculos claudere seors negat.

Qua leuib malefida bonis fortuna faueret

Pene caput tristis merferat hora meum.

Nunc q fallace mutauit nubila vultum.

Protrahit ingratas impia vita mozas.

Quid me felice totiens iactastis amici

Qui cecidit. stabili no erat ille gradu

tis potest esse bona. Nam fm seneca. optimu est mori cu delectat viuere. z tpe aduersitatis pot mors ee mala. quia aduersitas sepe inducit desperatione. Boetius aut representando statum miseri hominis. hanc sniaz ponit tanq veram. Notandu q mors. vel opatur ad vita pntem vel futura. Primo modo illa mors dicit felix. que fugit ptem pspertatis et accelerat tpe aduersitatis. Si aut opatur mors ad vitam futura. tuc ipsa potest dici bona z mala tempore pspertatis z etiam aduersitatis qz si mors ducit ad gloriā dicit bona. si ad penam dicitur mala. Notandu fm Remigiu sup donatu beu aliquado est monasyllabu. aliq dyssyllabu. sicut metri necessitas requirit. An in posito est dyssyllabu dicendo. heu q surda miseros auertitur aure.

Notandu q hoc verbu auertor qnq est passiuu pstructum cu ablatiuo mediante ppositione vt dicendo auertor a te et est idem qd remoueor. Aliq est verbu deponens pstructu cu accusatiuo vt dicendo auertor te. z tunc idē est quod sperno te. z sic accipit in posito cu mors auertit. i. spernit miseros. An versus. In vi passiuu notat auertor remoueri. Si sit deponens auertor spernere signat. Notandu Boetius appellat for tunā malefida qz est deceptiua. An Seneca. Memine aduersa fortuna pminuit nisi que secūda recipit. z ali bi Seneca. Fortuna nemini fide seruat. nulli simul obesse pntenta est que nemini fouet huc stultu facit. Nota fortune bona dicunt leuia qz transitoria. Non em pdurant circa homine fm Seneca. Illud no est tuum. qd fortuna fecit esse tuu. donu enim qd dare potuit. potuit z auferre.

Notandum q Boetius appellat fortuna nubilam. i. obscuram siue ceca. depingebatur enim antiquit? for tuna ceca. quia ex improuiso accedit et recedit. Vel qz cecū reddidit homine extollendo eū in pspereis et depzi mendo in aduersis. Notandu q Boetius dicit fortuna olim circa se mutasse fallace vultu. qz fortuna olim depingebatur duplici facie. anteriori alba. posteriori autē pre nigra. p alba designabat pspertatis. p nigram aduersitatis. mutauit ergo fortuna circa Boetiu fallace vultu pspertatis. postea ostendit ei vultu aduersita tis. Quid me felicem. Hic Boetius deplangit statum miserie sue apostrophando ptra amicos. dices. O ami ci mei quid id est pter quid iactastis. i. iactando dixistis me. totiens felice frustra enim hoc dixistis. qz felicitas mea non erat stabilis quod patet ex hoc quia ego cecidi. et iste qui cecidit de pspertate in aduersitatem non erat in stabili gradu pspertatis. Notandum duplex est felicitas. politica que consistit in bonis exteri oribus. et talis non est stabilis sicut nec bona exterioria. Alia est felicitas speculatiua. que consistit in actu sapientie scz in speculatione substantia z separata. et talis felicitas est stabilis z immutabilis cum sit bonum optimu. pulcherrimu. olectabilissimu. ex primo erbicorum.

apocrypha dicitur
ful. copia. Q. do

In bello rēndi p ptes ad sine rēndi

Metrum sunt

Octyllus	odd	1	2	3	4	5	6
Septyllus	oo	1	2	3	4	5	6
Hexyllus	odd	1	2	3	4	5	6
Quintyllus	oo	1	2	3	4	5	6
Tripartitus	odd				2	4	
Subartitus	odd					4	
Subambitus	oo						4

Carmina / qui quon / dam / iudic / o / flo / rente p / egi

Flebilis / hen / mes / tob / co / gor / di / re / modos

Prosa prima Primi libri

Hec dū mecum tacitus ipse. *Hic incipit p[ro]sa prima huius primi libri in qua Boetius introducit p[ro]p[ri]as sup[er] sua misera p[ro]solante.* *Ubi nota q[uo]d Boetius volens et ip[s]a p[ro]p[ri]a ip[s]um p[ro]solans nō sunt aliud nisi anim[us] volens et op[re]ssione sensu[al]itatis. et ratio p[ro]solans et vigore sapie. et diuiditur. Primo offēdit Boetius q[uo]d p[ro]p[ri]a sibi apparuit. scōdo quid circa ip[s]um egerit. scōdo ibi. Que vbi poeticas musas. Primo describit apparitionē p[ro]p[ri]e quo ad temp[us] et ad locū. et describit eius dispositionē quo ad vultū. quo ad aspectum. quo ad colorē et vigorē. et quo ad etatē. Scōdo describit p[ro]p[ri]am q[ui]ntu[m] ad habitū exteriorē. Tercio quo ad ornāmentā et insignia que manibus gestabat. scōdo ibi. vestes erant. Tercia ibi. Et dextra quidē. dicit p[ro]p[ri]o. *Hū ego Boetius. hec que supra iu metro dixi. tacitus mecum repurare. i. cogitare. et que rimoniā lacrimabile. i. puo cantē ad lacrimas. designare. i. describere officio stili. visa ē mihi mulier astitisse supra verticē. i. supra caput. admodū. i. valde reuerendi vultus oculis ardentibus et p[ro]p[ri]catibus. id est claris. vltra cōmē valentiā hoim. i. vltra hoies. q[ui] apparuit in colore viuido. i. delectabili. et apparuit mihi tanq[uam] inerbauisti. i. in cōsumpti vigoris q[ui] ip[s]a foret ita plena cui. i. durationis. vt nullo mō crederetur esse nostre etatis. statura eius ambigue. i. dubie discretionis. i. cognitionis. Nam nunc. i. aliquando cobibebat. i. extēdebat. sese ad cōmē mensurā hoim id est longitudinē. nunc. i. aliquando. videbā[nt] pulsa re. i. attingere celū cacumine summi verticis. i. altitudine capitis. que cū caput altius extulisset ip[s]um etiaz celum sua longitudine penetrabat.* *Notandū q[uo]d Boetius describit p[ro]p[ri]am sibi apparuisse sub specie mulieris. q[uia] p[ro]p[ri]a apud grecos. et sapientia apud latinos est generis feminini. Vel ideo q[uia] sicut mulier infantis lacte nutrit. sic p[ro]p[ri]a minus p[er]fectos nutrit facilibus doctrinis. Vel ideo q[uia] Boetius erat eger. Mulier autē magis est p[ro]p[ri]a et magis habilis ad p[ro]solandū egrū q[uam] vir. Nā s[ecundu]m Salomonē vbi nō est mulier ibi ingemisfat eger.* *Notandū stare est erecto modo se habere et q[uia] p[ro]p[ri]a erigit boiem ad delectationes intellectuales faciens cadere sensuales. id est ipsa describitur stetitisse. et dicit stetitisse supra verticē. q[uia] p[ro]p[ri]a est in anima intellectiua que nō habet organū in vertice. Nā anima intellectiua nullius organi corp[or]alis est actus. Vel dicit ideo stare supra verticē quia de sup[er]o cardine elapsa venit. vt dicit Boetius tertia p[ro]p[ri]a huius primi.* *Notandū. p[ro]p[ri]a dicit reuerēdi vultus. quia suos possessores reuerendos facit. Nam s[ecundu]m Tullium sola sapientia est que meret bonoz.* *Itē s[ecundu]m Tullium reuerentia est quedā decens ac matura gratuitas. que habetur p[ro] p[ro]p[ri]am ergo dicitur reuerēdi vultus.* *Notandū illud quod ē ardens est penetratiū. et quia p[ro]p[ri]am et intellectum que sunt oculi p[ro]p[ri]e penetrant[ur] intima rez et quidditates earum. ideo p[ro]p[ri]a dicitur apparuisse ardentibus oculis. et q[uia] p[ro]p[ri]am speculariur ea que vulgares et cōm[un]es nō specularunt. ideo dicitur habuisse oculos p[ro]p[ri]os vltra cōm[un]ē hominū valentiā.* *Notandū color viuicus est color naturalis pulcher et delectabilis. et q[uia] p[ro]p[ri]a in se pulcherrima est. cū sit res mirabilis et diuina. et delectabilis quia mirabiles affert delectationes. ideo describitur apparuisse viuico colore.* *Itē p[ro]p[ri]a apparuit inerbauisti vigoris. q[uia] p[ro]p[ri]a cum sit p[ro]p[ri]a et bauriri nō p[otes]t. Vel ideo est inerbauisti vigoris q[uia] quātūm cū q[uo]d homo cognoscat de p[ro]p[ri]a ad b[ea]tū restant plura cognoscenda. quod patet ex diuersitate opinionū in p[ro]p[ri]a q[ui] rum vna destruit aliam.* *Itē q[uia] p[ro]p[ri]a est eterna et p[er]cēsserat ip[s]um Boetium. ideo dicit eam nō fuisse sue etatis.* *Notandū tres sunt p[ar]tes p[ro]p[ri]e essenciales ex. vj. methaphisicis naturalis. mathematica. et diuina. s[ecundu]m naturalem p[ro]p[ri]am dicit p[ro]p[ri]a se cobibere ad cōm[un]em mensurā hominū in q[ui]ntu[m] tractat de naturalibus que cōm[un]iter via sensus cognoscuntur inter que natura hominis est summū ad q[uo]d p[otes]t uenire. Dicit autē p[ro]p[ri]a pulsare cellum quo ad mathematicā. i. quo ad astronomiā in q[ui]ntu[m] tractat de motibus et figuris astroz. Dicit autem penetrare celum quo ad methaphisicā in q[ui]ntu[m] dirigit in cognitionem dei. et substantiarū separatarū. et dicitur p[ro]p[ri]a frustrare intuitum hominū respicientiū. quia p[er]fectam cognitionem substantiarū separatarū in hac vita habere nō possumus. Nam sicut se habet oculus nocticoracis ad lumē solis sic intellectus noster ad manifestissimā et naturā. ex. ij. methaphisice.* *Vestes erant tenuissimis filis. Hic Boetius describit p[ro]p[ri]am q[ui]ntu[m] ad habitū exteriorē. Prō q[ui]ntu[m] ad mater i**

Prosa prima.

Hec dū mecum tacitus ipse reputa-
rem: querimoniaq[ue] lacrimabile
stili officio resignare. astitisse mi-
hi supra verticem visa est mulier.
reuerēdi admodū vultus. oculis ardentibus
et vltra cōm[un]ē hoim valentiā p[ro]p[ri]catibus.
colore viuico. atq[ue] inerbauisti vigor. Quis
ita eui plena foret vt nullo mō nre crederet
etatis. Statura discretioris ambigue. Nā nūc
qdē ad cōm[un]ē sese hoim mensurā cobibe-
bat. Nūc vō pulsare celū summi verticis cacu-
mine videbat. Que cū caput altius extulisset
ip[s]a et celū penetrabat. sese respiciētiūq[ue]
hoim frustrabat ituit. Vestes erant tenuis-
simis filis. subretili artificio. idissolubili ma-
teria p[er]fecte. quas vti post eadē p[er]dite co-
gnouissis m[an]ib[us] reuerat. Quaz spem ye-
luti fumosae imagies solet. caligo quedam
neglecte vetustate obdurerat. haz in extre-
mo inargie. p[ro]p[ri]a grecū. i. sup[er]mo vō. A legeba-
tur ite[ra]tū: atq[ue] ite[ra]tū v[er]a[que] lras i scalaz mo-
dū grad[us] qdā insigniti videbant. q[uo]d ab in-
feriore ad sup[er]iorē elementū eēt ascēp[er]. Eandē
tū veste violentoz quondā sciderāt man[us]. et
p[ro]p[ri]as q[ui]s q[ui]sq[ue] p[otes]tuit abstulerāt. Et tex-
tra qdē ei libellos. scep[er]t[ur] vō sinistra gere-
bat. Que vbi poeticas musas vidit. nro al-
fistetes thoro; stetit[ur] q[ui] meis vba dictates
pmota paulis ac toruis inflamata luibo. p.

Hic nota q[uo]d Boetius volens et ip[s]a p[ro]p[ri]a ip[s]um p[ro]solans nō sunt aliud nisi anim[us] volens et op[re]ssione sensu[al]itatis. et ratio p[ro]solans et vigore sapie. et diuiditur. Primo offēdit Boetius q[uo]d p[ro]p[ri]a sibi apparuit. scōdo quid circa ip[s]um egerit. scōdo ibi. Que vbi poeticas musas.

Hic nota q[uo]d Boetius volens et ip[s]a p[ro]p[ri]a ip[s]um p[ro]solans nō sunt aliud nisi anim[us] volens et op[re]ssione sensu[al]itatis. et ratio p[ro]solans et vigore sapie. et diuiditur. Primo offēdit Boetius q[uo]d p[ro]p[ri]a sibi apparuit. scōdo quid circa ip[s]um egerit. scōdo ibi. Que vbi poeticas musas.

Hic nota q[uo]d Boetius volens et ip[s]a p[ro]p[ri]a ip[s]um p[ro]solans nō sunt aliud nisi anim[us] volens et op[re]ssione sensu[al]itatis. et ratio p[ro]solans et vigore sapie. et diuiditur. Primo offēdit Boetius q[uo]d p[ro]p[ri]a sibi apparuit. scōdo quid circa ip[s]um egerit. scōdo ibi. Que vbi poeticas musas.

am vestiu scdo q̄tum ad picturā vestiu.tercio q̄tum ad violentiā vestibus illatā. z legantur ptes simul. di-
cit primo. Vestes pbie erant pfecte tenuissimis. i. subtilissimis filis. et erant ex subtili artificio. z ex materia
indissolubili q̄s vestes ipa texerat suis. i. p̄p̄is manibus. vti p sicut. ego cognoui eadē pbia pdente. i. revelā
te mibi in terciā. p̄sa huius primi. quaz supple vestiu. sp̄m. i. pulcritudinē. quedā caligo. i. obscura ignorātia.
neglecte vetustatis. i. negligentie veterē obduerat. i. obfuscauerat. veluti solet supple obducere. caligo fumo-
sas imagines. i. stantes in fumo. Tunc ostendit quid fuerit depictū in vestibus eius dicēs. In extremo mar-

**Quis inqt has scenicas metricas ad hūc
egz pmisit accedē. Que dolores ei nō mō
nullis fouerent remedijs: vez dulcibz insu
per aleret venenis. Desūt em̄ q̄ infructuo-
lis affectuū spinis vberē fructibz rōnis. se-
getē necant. Dominūq̄ mētēs assuefaciūt
mōrbo nō liberāt. At si quē pphanus (vñ
vulgo solitū) nobis blandicie vestre tetra-
herent. minus moleste ferendū putarē. Ni-
hil quippe in eo nostre ope lederent. Hunc
vero eleatic atq̄ academicis studijs enu-
tritū: sed abite poti⁹ syrenes vsq̄ in exitiū
dulces. meliq̄z eū musis curandū sanandūq̄
relinquite. B. Dis ille chorus increpitus
deiecit hūmū mestior vultuz confususq̄ ru-
bore verecundiam lumen tristis excessit.**

losophicalia p̄scripserunt. et dicuntur rōnabiliter manus pbie. qz nisi fuissent instructi. p̄ceptis philosophicis
ca et primere minime valuissent. **Notandū** q̄ vestes pbie dicunt fuisse obducta quadā caligine. quia tpe
Boethi artes ad tantā negligentia deuenierant. qz pauci eas curabant. Sed Boetius eas transtulit z expo-
suit siue p̄mentatus est. **Vel** ideo vestes pbie fuerunt fumose. qz ab antiquis obscure fuerit tradita pbia. ab
Empedocle poetice. a Platone enigmaticē. ab Aristotele sub verborū obscuritate. **Notandū** qz duo sūt
ptes principales pbie. scz practica z theoretica. Ideo in veste pbie erant due lfe interte. scz. **D. z. T. P.** autez
erat in inferiori pte vestis. z. **T.** in superiori. p quod innuit. q̄ pbia practica est inferior eloquētie que sunt grāma-
tica. loyca. rethorica. **Notandū** q̄ dicitur ascensum fuisse p gradus a practica ad speculatiua. p hoc innuit
q̄ homo primo debet esse sufficienter instructus in practicijs vt post ascendere valet p̄templatiuis. **Notan-
dum** quid sit scindere vestes pbie. illi tm̄ dicuntur vestes scindere pbie qui putant habentes vñā scientiaz se
esse pfectos p̄hos sine alijs. Si aut aliqui sciant vñā artē sine alia dūmodo se cognoscāt nō esse pfectos p̄bi-
losophos tales nō scindunt vestes pbie. **Vel** illiscindunt vestes pbie qui p extortas expositiones trahūt ve-
ras. p̄positiones ad suas falsas opiniones.

Ut dextera quidē eius. **Hic** Boetius describit pbiam q̄tum ad insignia z ornamenta que manibus ge-
stabat. dicens. Et dextera manus pbie gestabat libellos. sinistra vero gestabat. i. portabat sceptrum. i. virgā
regalem. **Notandū** q̄ omnis cura z intentio viri sapientis versatur vel circa p̄templationē sapientie que
designatur p libellos vel circa regimen reipublice qd̄ designatur p sceptrū. z qz p̄templatio sapientie potior
est q̄z regimen reipublice. ideo pbia dicit in dextera habere libellos. In sinistra vero sceptrum.

Uque vbi poeticas musas. **Dicit** Boetius ostendit. quō pbia sibi apparuit. **Hic** ostendit quid circa ip̄m
egerit. z primo ostendit quō musas poeticas fugauit. secundo ostendit quō ipse de hoc obstupuit. tercio quō
modo pbia sibi appropinquans statum eius deplaxit. secunda ibi. **At** ego. terciā ibi. tamen illa. **Dicit** p̄mo
que supple pbia. vbi pro postq̄z vidit poeticas musas assistentes nostro thoro. i. lecto. qz Boetius tanq̄ eger
in lecto decubuit. z cum vidit musas dictantes verba. i. carmina meis fletibus ip̄a pbia paulisper. i. aliquatū
lum. p̄mota z inflāmata. i. incensa. toruis luminibus. i. crudelibus vel terribilibus oculis. inquit quis pmisit
bas meretriculas scenicas. i. vmbrosas. accedere ad hunc egrū. que dolores eius nō modo. i. nō tm̄. fouerent
id est sanarent. nullis remedijs. i. medicamentis. verū p sed. alerent supple dolores eius dulcibus venenis.
Desunt em̄ muse que infructuosis spinis affectuū passionū. necant. i. suffocant. vberem. i. fertilē fructū. rōnis
fructibus. i. in fructibus suis. et mentes bonūm assuefaciūt mōrbo nō liberant. **Tunc** alloquit musas di-
cens. **O** muse si vestre blandicie detraissent nobis que. i. aliquem virū pphanū. i. illiteratū. vti p tanq̄. soli-
tum. i. similem. vulgo ego putarē id ferendū. i. patiendū. minus moleste quippe in hoc nihil lederentur nostre
opere. i. nostre sedulitate. sed vos alleristis nobis hominē hunc enutritū studijs. i. scientijs. eleaticis. i. are-
stolicis. atq̄ academicis. i. platonicijs. **Tunc** fugat eas dicens. Sed abite potius. i. recedite. vos syrenes.
dulces vsq̄ in exitū. i. in mortem. z relinquite eum curandū meis musis. i. doctrinis salutiferis. **Tunc** iste co-
rus. id est turba musaz. increpitus. id est redargutus. mestior. i. tristior existens. vultum suū deiecit. i. indina-
uit. hūmū. id est terre. et rubore p̄fessus verecundiam tristis excessit. i. exiuit lumen. id est domum. in quo decu-
bit Boetius.

Nota q in nobis est duplex virtus rōnalis ⁊ sensualis. sensus autē semp aduersat rōni. qz caro ꝑcupiscit aduersus spiritū. ⁊ spiritus aduersus carnē cū autē sensualitas vincat rōem. tūc homo est in malo statu regimēnis. ⁊ efficitur bestialis. **¶ In** Albertus sup tercio de aia dicit. Turpe est nobis abj cere regimē superioris ⁊ induere regimen inferioris virtutis qd nobis ꝑmune est cū bestijs. Ideo scribit. iij. ethi. in antiqua translatione valde conandū ⁊ laborandū est nobis. vt virtus nostra ꝑcupiscibilis subiecta sit rōni quē admodū em̄. pueri querse viuunt si nō a suis pedagogis fuerit coacti ad recte viuendū. sic appetitus sensualis ducit nos ad inso-

Hic quondam celo liber aperto:
Suetus in ethereos ire meatus
Tenebat rosei lumina solis
Glebat gelide lydera lune
Et quēcūq; vagos stella recursus.
Exercet varios flexa per orbēs
Compt enlam numeris victor habebat
Quinetiam causas vnde sonora
Flāmina sollicitent equora pōti.

lentiam. nisi regula rōnis fuerit coartatus plures autem homines sequitur sensualitate qd rōem. in sūdātes bonis exterioribus et delectationibus sensualibus ꝑ que impediunt in speculatione ⁊ cognitione summi boni. **¶** Ideo pbia hoc deplangens dicit in metro. **¶** Deu qd ꝑcipiti. **¶** Itē cū anima ingerit se curis rerū tꝑaliū. ꝑfunde ꝑꝑitaf ⁊ zebet qz a cognitione rerū ⁊ sui creatoris destituitur et destituta cadit in tenebras externas. i. ignorātiā exteriores. **¶** Ubi nota q duplex est ignorantia quedā naturalis q est in iuuenibus ⁊ decrepitis. ⁊ vocatur ignorantia interna. qz ex naturali defectu ꝑtingit. **¶** Alia est ignorantia que causat ex negligētia hominis qñ sollicitat circa exteriora. et talis dicit externa. qz est extra na-

turam. de qua dicit q omēs homines naturaliter scire desiderant. **¶** Prima ignorantia cū sit naturalis nō est viciosa. quia turpes a natura nemo increpat neq; bonos laudat. **¶** Scda est viciosa cū sit ꝑ hominis negligētiā de quo loquitur Boetius secundo huius ꝑꝑa quinta. **¶** Ceteris animantibus sese ignorare natura ē. hominibus vero vicio venit. **¶** Item dicit nōria cura. **¶** Unde Seneca in puerbijs. Magnā ꝑte ꝑturbationis sibi dedit qui exterioribus se imittit. **¶** Item rō et intellectus dicunt lux hominis. quia illuminant hominem ad cognitionē creature ⁊ creatoris. **¶** Dicunt autē ꝑꝑꝑ lux hominis. quia solū genus hominū viuūt arte ⁊ ratione ex ꝑhemio metapophysice.

¶ **Hic quōdā celo zc.** **¶** Hic pbia specialiter puertit se ad deplangendū Boetii. et primo ostendit quanta cōtemplatione Boetius quondā vīguit. scdo ostendit qūo destitutus a tali cōtemplatione solū de terrenis cogitabat ibi. **¶** Nunc tacet effeto. **¶** Pꝑmo pbia ꝑmendat Boetii ab astronomia. scdo a naturali pbia. tercio a metapophysica. scda ibi. **¶** Quin etiā causas. tercia ibi. **¶** Quis voluat stabile. **¶** Pꝑmo dicit. **¶** Boetius quondāz liber. i. solutus a cura rerū tꝑaliū. celo sibi aperto ꝑ cognitionem. suetus fuit ire ꝑ rōnem in ethereos meatus idest in motus corporū celestiu. et ipse ceruebat. i. speculabatur. lumina. i. radios. rosei solis visibat. i. cū desiderio videbat. lydera. i. ꝑstellationes. gelide. i. frigide lune. et ipse Boetius victor ignorantiē. habebat omnē stellā cōꝑensam numeris. i. certis ꝑꝑꝑationibus. quēcūq; stella erratica. exercetur. i. opatur. vagos. i. varios recursus. **¶** Nunc ꝑꝑꝑꝑendo nunc regrediendo. stella inquam flecta. i. mota. ꝑ varios orbēs. i. circulos.

¶ **Nota** q animo liberato a curis exterioribus ꝑcessum est ꝑbari. ideo quēdam artes dicuntur liberales. qz si in liberoz. i. nobilitū qui erant liberati a curis tꝑalibus talibus artibus vacabant. **¶** Ideo dicit pbia q Boetius quondam liber zc. **¶** **Nota** q dicit celo aperto. licet homo planetas celi corporales nō attingat tñ speculatione ꝑꝑhendit. **¶** Hoc pulcre tangit Arimēgistus. dicens. **¶** Magnū miraculū est homo ⁊ animal honorandū. **¶** Hic anima intellectiua in naturā dei transit quasi ipse deus sit. **¶** Hic ꝑ naturam anime dñs est ꝑiunctus hic demonū genus nouit. terram colit. dementis ꝑmiscetur acumine uentis in maris. ꝑfunda descendit. celum qd videtur altissimū animi sagacitate metit. intentione animi eius nulla acris caligo ꝑfundit. nec terre densitas eius operationē impedit. nō aque. ꝑfunditas aspectum eius obtūdit. **¶** **Nota** q sol in ortu suo apparent roseus. ꝑpter vapores interpositos inter visum nostrū ⁊ solē. **¶** Nam albū visum ꝑ fumū apparet rubeum. **¶** Etiam licet in meridie vapores sint interpositi nō tamē apparet tunc roseus. eo q illi vapores nō sunt grossi sed subtiliati calore solis. **¶** **Nota** pbia dicit lunā esse gelidam qd nō est intelligendū formaliter. qz ꝑime qualitates. que sunt calidū. frigidū. humidū. sicā nō habent locū in corporibus celestibus. cū nō recipiant peregrinas impꝑsiones. sed dicit luna gelida virtualiter vel effectiue. qz frigus et etiā humores efficit in inferioribus. ꝑpter qd noctes quibus luna ꝑest sunt gelidiores ⁊ humidiores magis diebus. **¶** **Nota** q planete dicuntur habere vagos recursus. qz mouentur duplici motu scz ꝑꝑmi mobilis ab oriente in occidentem. ⁊ ꝑꝑo ꝑꝑo motu ab occidente in orientem. vel ideo qz quandoꝑꝑ apparent nobis stationarij. qñꝑꝑ retrogradj. qñꝑꝑ ꝑꝑꝑꝑꝑ. qñꝑꝑ aliquāliter remoti. **¶** **Nota** q stella erratica dicitur flexa. i. mota ꝑ varios orbēs circuloꝝ scz deferentis et epicycli rōne quoz circuloꝝ nunc dicunt ꝑgressiui. nunc retrogradj. nūc stationarij vt dictum est. et habet videri in theoria planetaz vel astronomia.

¶ **Quinetiaz causas.** **¶** Hic ꝑmendat eum et ꝑte naturalis pbie dicens. **¶** Quinetiam ꝑ certo. **¶** Boetius solitus fuit nimari. i. inquirere. causas vnde. i. ꝑpter quas causas. sonora flāmina. i. sonorozi venti. sollicitent. i. ꝑturbent. equora. i. planicie. ponti. i. maris. quasi diceret. **¶** Boetius sciuat causas generationis ventoz qui cōmouent ipsū mare. **¶** **Nota** q ex libro meteoꝝꝑꝑ patet q ventus generat ex vapore calido ⁊ sicco eueuato ꝑ calorem solis qui ꝑueniens ad locū nubiu frigiditate nubis repercutitur. ⁊ repercutus fertur in latus ⁊ facit sonum impellendo aerem. ⁊ qz aqua facilliter est diuisibilis defacili cedit ⁊ reuerberat ꝑ ventos. **¶** **¶** Vel alif ꝑte intelligi. **¶** Quicū em̄ dixerunt q ideo venti turbant mare. quia in ipso mari generant venti qui nō exeunt. s faciunt fluxum maris. licet hec opinio non sit vera. quia mare fluit ⁊ refluit tꝑe determinato sicut bis in die naturali. venti autem generantur tꝑe indeterminate.

Quis voluat stabile. **Hic** pbia commendat Boetium a metaphisica et iterato a naturali pbia. **Boetius** etiam solitus fuit rimari quis spiritus. i. intelligentia. voluat motu diurno stabile orbis firmamenti. vel etiam cur sydus solis vel aliud habens ortum. et occasum casurum in vespertas yndas. i. in aquas maris occidentalis surgat. i. iterum oriatur ab ortu rutilo. i. ab oriente splendido. qua. di. Boetius solitus erat inquirere cur stelle que in occidente videntur occidere iterum resurgant in oriente. etiam erat solitus rimari quis tempore placidas horas veris. i. temporis vernalis. ut ornet terram roseis floribus. **Quis** dedit. i. ordinavit. ut autumnus fertilis anno pleno. i.

botris repletis. etiam erat solitus reddere. i. assignare. varias causas latebris nature. i. rez naturalium. **Nota** omne quod mouetur ab alio mouetur. et septimo philosophico. ergo celum ab alio mouetur. **Mouetur** autem celum a duplici motore per commentatores. xii. metaphisice ab vno diuincto et appropriato qui vocatur intelligentia. a quo mouetur effectiue. ab alio motore separato qui est deus a quo mouetur in ratione finis. **Item** dicitur orbis celestis esse stabilis. licet enim moueatur et mutet locum secundum partes non tamen secundum totum et quantum ad hoc dicitur esse stabilis. i. immobilis. **Item** causa quare stelle que occidunt iterum oriuntur non est alia nisi motus circularis primi mobilis. qui secum rapit omnes stellas tam fixas quam erraticas. **Item** vespertinus est stella que de vespere sequitur solem occidentem a qua stella mare occidentale dicitur vespertinum mare. eo quod sol et vespertinus ibi se mergant. non quod ita sit. sed quod vulgares sic opinantur. cum enim stelle occidunt propter interpositionem maris inter visum et stellas videntur stelle mergi in mare. **Item** tempus vernalis dicitur placidum. quod est conueniens vite hominis. Est enim tempus veris calidum et humidum in quibus consistit vita. et licet de morte et vita. Et ideo illo tempore producantur flores. Nam materia florentis est humidum aquam subtile. bene coctum a calido aereo. quod igitur in vere dicitur calidum aereum et humidum aquam subtile quod parua indiget digestionem. ideo in vere cuius calor tepidus est flores producantur. **Item** vitis multum abundat de humidum aereo et grosso cuius signum est. quod tempore putationis distillat ab eis quasi humidum lacrimabile. tale autem humidum grossum multum resistit digestionem. ideo vix ad maturitatem tarde perveniunt scilicet tempore autumnum. **Item** Boetius consuevit reddere causas latentes rerum naturalium quod fuit indicium felicitatis. Nam secundum Virgilium. Felix qui potuit rerum cognoscere causas.

Hunc iacet effecto. **Hic** ostendit pbia quomodo Boetius destitutus predicta speculatione cum de terrenis cogitabat. dicens. Nunc. i. tempore doloris. Boetius iacet. i. prostratus est. effecto. i. euacuato lumine. i. speculatione mentis. et ipse pressus colla. i. secundum colla. gravidis cathenis passionum que mentem gravant. generisque declinavit vultus. i. inclinatum pondere amissionis rerum temporalium. **Deu** cogitur cernere stolidam terram. i. bona terrena. que homines stolidos efficiunt. **Nota** cathena est ferrea instrumentum. quo aliquid pro sua natura detinetur. Quatuor autem affectus que sunt gaudium. spes. timor. dolor. similitudinari dicitur cathene. quod animam hominis detinent contra suam naturam et rationem ad illicita trahunt. nam ratio semper deprimitur ad optima. et primo ethico rum. **Et** propterea Boetius in fine huius primi hortatur fugam passionum. ibi. tu quoque si vis. **Item** nota non est estimandum quod Boetius sic esset ita euacuatus lumine mentis sicut litera sonat. quod alii fuisse insufficientem pro positione huius libri. sed pbia loquitur hoc passivum. **Ne** enim est meus stultus qui inclinatur se ad terrena diligendo ipsa. et non elevando intellectum suum ad spectabilia qualis non fuit Boetius. **Unde** dicit Augustinus. Tales sunt homines qualia sunt ea que diligunt. quod dilectio transmutat diligentem in similitudinem rei quam diligit. **Hec** mar

Prosa secunda primi libri.

Ed medicine inquit potius. **Hic** incipit secunda prosa huius primi in qua pbia inuestigat morbum Boetii et quibusdam signis. secundo consolabat ipsum ne desperet. secundo ibi. Tuque me non. **Primo** dicit pbia. **Boetii** ego possem multa querere. te perturbatione mentis tue. sed nunc potius medicine tempus est quod querere. vero pro sed. tunc. i. tunc. mulier illa intenta in me totis luminibus. i. oculis. ait. es tu ne ille qui quondam tempore iuuentutis nutritus nostro lacte. i. facibus documentis. i. etate autem profecta educatus. i. nutritus. nostris alimentis. i. doctrinis difficilioribus tu evaseras. i. pueras in robur. i. in fortitudine virilis animi. atqui pro certo nos stuleramus tibi arma talia. i. documenta. que nisi prius abiecisses pro oblivione. ipsa tuerentur in inuicta firmitate. dicit pbia agnosces ne me. quid taces. siluisti ne pudore. i. verecundia. an stupore. i. mentis alienatione. ego malle. i. magis vellem te siluisse pudore. sed ut ego video stupor oppressit te. **Nota** quod pbia in deplangendo Boetium non facit longam moram ne Boetius desperet se pro infirmitate sua. ergo dicit pbia magis esse tempus medicine quam querere. **Item** boni medici est totis oculis diligenter respicere faciem infirmi eo quod in facie magis apparent signa pronosticationis infirmitatis. ideo pbia dicit esse intuita Boetium totis luminibus. **Item** pro arma pbia intelliguntur precepta philosophicalia. que persuadent minime extolli in prosperis. nec deprimi in adversis. **Hortatur** enim nos pbia ad magnanimitatem. **Magnanimitas**

autem est. qz ptra difformis insultus fortune vnanimi mentis pstantia militat. De his et similibus pceptis pbiis Boetius oblitus fuit. ppter dolozem. Nota tacturnitas qnqz puenit ex pudore. qnqz est ex stupore qn em manifestatur alicui aliquid qd vellet celari ipse efficit verecundus. et oculi eius deprimunt. facies eius rubet et auertitur. et lingua eius in loquendo ligatur. Nota q stupor vno mo est abundans admiratio mentis. vt ibi papa stupor mundi. Alio modo est mentis alienatio. et sic accipitur in pposito. et inducit tacturnitatem. exquo em motus lingue est fm pformitate ad fantasia. turbata fantasia sicut ptingit in alienate me...

Uuqz nomodo tacitu sed elinguez proz sus me mutumqz vidisset. admouit pectori meo leniter manu. Et nihil inquit piculi est. letargu patit. pmune illularu mentiu morbu. Sui paulisper oblitus est. Recor dabit facile sui siquide nos ante cognouerit. Quod vt possit agnoscere paulisper lumina eius mortalium reru nube calligantia tergamus. Hec dixit. Oculosqz meos fle tibus inundantes ptracta in rugam veste siccauit.

Metrum tertium primi libri.

Uinc me discussa liquerunt nocte tenebre. Luminibus qz prior redijt vigor.

cant circa materia circa qua habent fieri. Illa em arma abiecit Boetius qn temporalibus adbesit. appetitui se sitiuo annuens et ab attentione celestium sequestratus. et de istis armis dicit apls. Abijcite ergo oga tenebraz et induimini arma lucis sic vt in die honeste ambulemus.

Cunqz me no modo tacitum. Dic pbia p solatur Boetiu ne desperet dicens. cu pbia vidisset me nomodo i. no tm tacitu. sed prius. i. totaliter elingue. qz pro et mutu. ipa admouit. i. apposuit. pectori meo leniter manu et inquit. i. dixit. nihil piculi est circa hunc homine. ipse patit letargum. i. morbum obliuionis. morbu in quaz pmune mentiu illuzaz. i. deceptaz. et ipse paulisper. i. modicu est oblitus sui. sed facile sui recordabitur. siquide p certo. cognouerit nos pbiam. ante. i. prius. quod vt ipse possit facere. tergamus lumina. i. oculos eius. calligantia nube. i. obscuritate. rez mortalium. i. temporalium. hec dicit pbia et veste sua. ptracta. i. puoluta in ruga siccauit oculos meos fle tibus vndantes. i. humectantes. Nota q tacitus est ille qui no solu no loquitur. sed no habet potestatem lingue ad loquendu. et talis fuit Boetius. ppter stupore. i. mentis alienatione. Nota q pbia innuens se esse bona medica p solatur Boetium. dicens. Nihil piculi est in homine isto qz fm Seneca in lib. de dementia ad Merone. Mali medici est desperare ne curetur eger. Nota q letargia est infirmitas causata ex oppressione cerebri cu obliuione et iungitur pmiuo somno. et sic letargus est morbus in ducens obliuionem et somnu. Inde letargicus est homo qui patitur talem morbu. et dicitur a letes quod interpretatur obliuio. et letes est fluuius infernalis. Boetius ergo paciebat letargum. i. morbu obliuionis. qz si pcepta pbie in memoria habuisset nunqz de amissione rez tpalium doluisset. Itē dicit letargu esse morbu illuzaz mentium. qz mens illusa est vbi ratio est ligata ppter defectum fantasie. sicut in freneticis vel ppter defectum memorie sicut in letargicis. Morandu homo pponit ex anima immortalis et corpe mortali. sed q Boetius oblitus fuit bonoz anime. ideo dicitur fuisse sui oblitus non totaliter sed paulisper. qz ad huc cura habuit de bonis terrenis que respiciunt corpus. Item homo p pbiam habet suipsius pfecta cognitione ad cognoscendum autē illud qd p pbiam cognoscitur. optet primo pbiam cognoscere. id dicit pbia recordabitur sui facile si nos prius cognouerit. Itē p vestes pbie in ruga ptractas intelligunt pcepta pbicalia in vnu volumen pgregata. sicut in illo libro quibus ipsa pbia Boetium p solatur. Nota q ad medicu infirmu curare volentem plures requirunt conditiones. Primo vt qualitates et pditiones respiciat. et vt humores no ceteris pgnoscat. Secdo ad loquendu eum moueat. Tercio si p valida egritudine obmutescat vt manu corpe in firmu adhibeat. Quarto vt eum verbis p solatorijs reficiat. sic pbia videns dolozes Boeti. primo em insperit. secundo ad loquendu mouit. tercio manu sua corpe apposuit. et quarto verbis p solatorijs refecit.

Metrum tertium primi libri.

Uinc me discussa liquerunt. Dic incipit ter cu metru bui? primi libri cui? fm? vsus vocat metru dactylicu ex ametrū. scdus dicit metru alemanicu ab inuetrore. tetrametru a numero pedu. dactylicu a pede pdominate. et catalecticu. qz nlla syllaba abudat nec deficit in h metro Boeti? declarat p qdda stile quo remotis impedimentis agnitois recuperat. et est tal silicudo. Sicut choro flate nubes generant. et p inpositos nubiu sol et alia astra nob occultat. sic aduersitate iminere hō afficit diuersi passioib? obscuratib? intellectū. et sicut aastro flate dissoluunt. et radu solares reuertunt. sic aduersitate aduenire p solatione pbica passiones sedant. et intellect? illuminat. dicit q in lra Tunc cu pbia terfit

Musical notation with Latin lyrics: Tunc me discussa liquerunt / nocte tenebre / Luminibus / quibus prior redijt vigor.

Di. mod. Durellum octauentum Dactylicu a raptulatu / alio abumant de Gropo aut Bartel long / ppendit lora tribus no vlong pnt 5. et...

oculos meos tenebre liquerunt me discussa nocte. i. obscuritate. 7 prior vigor cognitionis redijt luminibus meis. i. oculis. vt p. sicut. sol latet. i. occultat. cu. i. qñ sydera. i. stelle. glomerant. i. inuoluuntur. p. cipiti choro. i. scilicet tali vento. et polus. i. celū. stetit. i. stare videtur. nimboris imbutus. i. pluuijs nubilosis. ac p. etiā. nor. i. obscuritas. funditur desup. i. de nubibus in terrā. nō idū. i. nō ad huc. a. fristis. i. stellis. venientibus. i. apparentibus in celo. Si boreas emissus ab traicio antro. i. traicie regionis. verberet. i. depellet. banc noctē. i. obscuritatem. et referet clausum diem. tūc phebuis. i. sol. emicat. i. lucet. 7 vibratus. i. fortificatus. lumine suo. fert. i. p.

Nota pbia trahit hominē ab obscuritate ignorantie ad lucē sapientie. et libro de pomo are stocelis. 7 etiam p. metristā. Ars hominē forinat nec finit esse malum. Et q̄ cū pbia siccaisset oculos Boetij. fugatis tenebris ignorantie redijt vigor intelligentie. **Nota** quatuor sunt venti principales. q̄ flant a quatuor partibus mundi. scilicet ab oriente. occidente septentrione. 7 meridie. quos quilibet habet duos col laterales. 7 sic sunt duodecim venti qui bis versibus continentur. Flant subsolanus vulturinus 7 eurus ab ortu. Atq; die medio notus heret affricus austru. Circtinus occasum zepbiturq; fauoneus afflant. Sed veniunt a quibus boreas 7 choros ab arcto. **Choros** ergo est ventus quo flante generant nubes 7 conglomerantur sydera. sic q̄ p. nubes occultant. **Nota** q̄ polus est stella que semp in eodē loco videtur. sed h. polus ponitur p. firmamento. tanq̄ pars p. toto p. synodochē. **Nota** q̄ polus. i. celū dicit stare qñ est obductū nimboris imbutus. nō q̄ ster. sed q̄ motus eius tūc nobis nō apparet. motū em̄ celi nō p. cipim⁹ nisi p. motū alicuius stelle. cū autē celū est coopertū obscuris nubib⁹. nulla stella videri potest. **Nota** fm̄ duogitationē. Nimbis est nubium densitas et interpestata ortu. 7 sic dicit Boetius hic nimboris imbutus. i. densis pluuijs. et est rō. quia tenuis imber nō impedit aspectum astroꝝ. **Nota** q̄ boreas d̄ flare ab antro traicio. q̄ forte regio traicie est cauernosa de cuius cauernis erit ventus generatus et vaporibus siccat in terra. **Nota** postq̄ pbia terit oculos Boetij et eosdem a fetu lacrimarū p̄pescuit restitutus fuit pristino vigori. Unde oculi ipsius Boetij vtratio et intellectus obfuscati erant tenebris ignorantie cum istis t̄palibus adbesit. ppter amissionem rerum tpalium. diuersis fuit subiectus passionibus. Sed p̄bilosophia oculorum caligine abiecit cū ipi intellectum illuminauit. tenebras ignorantie fugando et lumine spiritali vt scientia illuminando.

Ut cū p̄cipiti glomerant sydera choro.
Nimborisq; polus stetit imbutus.
Sol latet. ac nondū celo venientib⁹ astris.
Desuper in terrā nor funditur.
Danc si traicio boreas emissus ab antro
Verberet. 7 clausum referet diem.
Emicat. 7 subito vibratus lumie phebuis.
Adirantes oculos radijs fert

Prosa tertia primi libri.

Aud aliter tristitie nebulis dissolutis. haui celū. 7 ad cognoscendam medicantis faciē mentē recepi. Itaq; vbi in eam deduxi oculos intuitūq; desin. respicio nutriticē meā. in cui⁹ ab adolescentia laribus obuertatus fuerā pbia. Et qd̄ in quā tu in has exiliū nr̄i solitudines. **Q**uom̄ magistra virtutū supno cardie delapsa venisti. an vt tu q̄ mecū rea falsis criminationibus agiteris. **P.** An in q̄ illa te alūne deserere. nec sarcinā quā mei nois ob inuidiam sustulisti. cōicato tecū labore pariter. Atqui p̄bie fas nō erat in comitatus relinquere iter innocentis. meā criminationē vererē. 7 q̄si nouū aliqd̄ acciderit phoreserē. **Mū** cū primū censes apud improbos mores lacessitam piculis esse sapientiam.

Prosa tertia primi libri.

Aud aliter tristitie nebulis. **H**ic incipit tertia p̄sa primi libri. in qua Boetij⁹ ondit quō pbia cognouerit. 7 diuidit. quia primo ondit quō pbiā cognouit. et qualiter de p̄sentia eius admirari cepit. 7 quō pbia sibi respondit. sc̄do. pbat pbia p̄fectionē sapientia vulgaribus nō esse nouā. sc̄do ibi. Nonne apud veteres. Dicit primo **Aud** p. non aliter nebulis tristitie meae. dissolutis. i. fugatis p. solationē p̄bie. quoniā sicut nubes dissoluunt p. natū boree. Sic ego Boetius haui. id est respecti. celū. i. sursum. 7 recepi mentē. i. vigore rōnis. ad cognoscendam faciē medicantis. i. medicā. Itaq; p. ergo. vbi. i. postq̄. ego deduxi. i. uerti oculos. q̄. p. et. desin. i. stabiliui. intuitum in eam. respecti nutriticē meam pbiā in cuius laribus. i. scolis. suam obuertatus ab adolescentia. i. a iuuentute mea. 7 in quā. i. dixi. **Q**uom̄ magistra oim̄ virtutū. quid. i. ppter quid. tu venisti lapsa. i. p̄gressa. supno cardie. i. de celesti porta. in has solitudines. i. loco deserta. nostri exiliū. i. nostre relegationis. an. i. nūquid. ppter hoc venisti. vt existens rea. i. tanq̄ culpabilis mecū agiteris. i. manifestes falsis criminationibus. **Illa** pbia in q̄. i. dixi. o alūne. i. p. me nutriticē. an. i. vtrū te deserere qua. di. nō. nec p̄titer. i. diuiderem tecū cōicato labore. i. diuiso labore. sarcinā. i. pondus. quā tu sustulisti ob inuidiam mei nominis. i. ratione sapientie. **Atqui** p. certo nō erat. fas. i. honestū. p̄bie relinquere iter innocentis in comitatus. i. sine comite supple si ego te deridicissimē ego vererē. i. timere. meā criminationē. i. meā damnationē. 7 valde p̄borescere quasi aliquid nouū acciderit. supple circa te. em̄. p. q̄. nū. id est nunquid. tu censes. id est iudicas. primū ipsam sapiam esse lacessitam. i. manifestā. piculis. i. p̄rbationibus. apud improbos mores. i. male moderatos boies quasi dicat hoc nō est nouū. **Nota** pbia dicit medicā. sicut em̄ medicus morbo fugato sanitatem inducit. Sic pbia ignorantia relegata vitam vtriusq; seculi p̄donat. **Nam** habetur in li. de pomo arestocelis. Qui pbiā inuenit vitam in vtroq; seculo inuenit. 7 alibi. Qui me inuenit vitā inueniet. 7 bauriet salutē adnō. Et ideo dicit Boetij⁹ faciē medicantis. **Nota** aduz q̄ Boetij⁹ nō solū deduxit oculos in pbiā. s̄ desin in eā intuitū p. qd̄ inuit q̄ qui vult p̄bilosophari optet se totū tradere p̄bie p. p̄tinuū studiū 7 laborē. **Nam** sicut vna irūdo adueniens nō facit verē. nec vna dies calidā facit c̄t̄tā. sic nec vna speculatio p̄bica facit p̄bim. **Nota** q̄ t̄ps̄ optinū ad p̄bilosophādū ē t̄ps̄ adolescentie

quod inuens Boetius dicit cuius lanibus ab adolescentia fuerat obuersatus. **M**ā etas hois assimilata cere que si nimis est mollis vel dura nimis. formā sigilli nō recipit nec retinet. si autē est tpeata mollis vel dura figuram recipit et retinet. Sic similiter etas nimis tenera. sicut infantia nō recipit doctrinā pbicāz. nec etas nimium dura sicut decrepitas. Sed etas tpeata qualis est adolescentia que faciliter intelligit et intellecta memorie commendat. **N**ota p lares pbie intelligunt diuersē secte p hoz. sicut Aristotelis. et platonis. qz Boetius ab adolescentia fuit obuersatus. Et dicit **D**uguitio q obuersari idēz ē qz puerari. **N**otandū q pbia dī magistra omnium virtutum. qz omnes virtutes morales docet vt patet ex eticis. et dico morales. ppter virtutes theologicas que sunt fides. spes. et caritas. Et dicitur pbia delapsa a supno cardine. qz omnis sapientia a dño deo est. **M**ā sicut scribitur in plogo libri de regimine principū. Deus est qui diuitias sue sapientie influit animabus. i. studentibus tribuit gram cognoscendi cui nihil est difficile sine quo nihil ē possibile possideri. **N**ota vt postea patebit. qz Boetius false criminabat de literis cōpositis et de impedimento delatoris. et illud qd faciebat sapientia dicebatur facere arte magica ideo dicitur pbiam. **N**unquid venisti vt tu mecum rea falsis criminatiōibz ageris. **N**ota pbia tangit tres rōes. ppter quas nō debuit derelinquere Boetiū. Prima qz nutrit nō debet derelinquere suos alumnū. secunda qui patitur ppter aliū nō decet vt deseratur ab illo. tertia qz non decet pbiam derelinquere innocentē Boetius autē fuit pbie alūnus. ipse paciebatur iniurias ppter pbilosophiam. et fuit innocens ergo etc. **N**ota sibi buguitionem lacesso. i. cum desiderio lacero vel vero. vel iniurijs affligo.

Mōne apud veteres qz ante nri Platonis etate magnū sepe certamē cuz stulticie temeritate certauim⁹. **S**odeqz supstite pceproz eius Socrates iniuste victoriā mortis me astante pmeruit. **Q**ui⁹ hereditatē cū te inceptis epicureū vulgus ac stoicū. ceteriqz p sua quilibz pte raptū ire moliretur. meqz reclamantē renitentēqz velut in ptem pde traherent. vestē quā meis texueraz manibz disciderunt. arreptisqz ab ea pāniculis. totam me sibi cessisse. credētes abi. **E**t in qbz qm qdā nri habitus vestigia videbant. meos esse familiares imprudentia rata. nōnullos eoz pphane multitudinis errore puerit. **S**i nec anaxagore fugā. nec Socratis venenū. nec zenonis tormenta: qm sūt pegrina nouisti. ac camos: ac senecas: ac soranos. qz nec puetusta nec incelebris mēoria est scire potuisti. **Q**uos nihil aliud i clade detrahit nisi q nris moribz instituti: studijs improboz dissimilimi videbant. **I**ta qz nihil ē q admireris: si in b vite salo circūstantibz agitemur pcellis. quibus hoc maxime ppositū est pessimis displicere. **Q**uoz qdem tamē si numeros⁹ exercitus. sperned⁹ tamen est. qm nullo duce regitur sed errore tm̄ temere ac passim limpante raptatur

dicentem qz p et renitentē ipsi disciderunt vestē meā quā texueraz meis manibus. qz p et arreptis. i. ablati pāniculis abierunt credentes me totā sibi cessisse. et qz in istis videbant. i. apparuerunt quedā vestigia nostri habitus. i. prudentie. imprudentia vulgarium. rata. i. opinata. ipsos meos esse familiares. i. meos discipulos rōne sapientie. puertit nonnullos eoz. i. aliquos. errore. i. psecutione. pphane multitudinis. i. indocti vulgi. sicut vulgares solent puertere doctos. **N**ota qz ante tps Platonis multi sapientes psecuti fuerunt a vulgaribus. et tpe Platonis. socrates magister eius interijt. ppter suā sapientiam. **M**ā ipse cognouit sua sapientia esse vnū deū. alios autē colentes plures deos redarguit quod pceptis dur attheniensū noie Anet⁹. coegit ipsum bibere venenū in noie vnus dei et nihil sibi nocuit. **P**ostea coegit ipm bibere venenū in nomie plnū deoz et interijt. **N**ota mortuo Socrate discipuli sui qui scientiam Socratis tanqz hereditariā sibi vendicabant incepterunt dissentire. in quo magister eoz Socrates posuisset summū bonū. quidā em̄ eoz discipuloz dicit epicuri dicebant ipm posuisse summū bonū in voluptatibus. **A**lij sicut stoici dicebant qz virtutibus. et quilibet eorum pro defensione sue opinionis rapuit auctoritates pbie. ipsas extorte exponendo. ppter quod pbia dicit illud reclamasse. et sic male exponendo sciderunt vestes pbie et pntulas abstulerunt. et quis nō essent veri pbilosophi. quia tamen videbantur esse multi eoz a vulgaribus occisi sunt.

Qz si nec Anaxagore fugā. **D**ic pbia pbat psecutionē sapientū exemplis magis modernis. dicens. **S**o boetii si nō nouisti fugā Anaxagore. nec venenū Socratis. **N**ec tormenta zenonis qm ista sunt pegrina. i. cetranea et aliena. cū tu potuisti scire camos. i. psecutores canij. ac senecas. ac Soranos. i. sedes foranij qz mēoria nō est puetusta. i. valde antiqua. nec incelebris. i. nō sine gloria. quos viros. nihil aliud detrahit in cladez. i. in mortem. nisi q instituti. i. informati nostris moribus ipsi videbant dissimilimi studijs improboz. ita qz nihil est. i. nō est causa. q tu admire. i. debeas admirari. si in hoc salo vite. i. amaritudine. nos sapientes agitemur idēz veremur. pcellis. i. aduersitatibus maloz. circūstantibus quibus nobis sapientes maxime ppositus est. i. intentio. displicere pessimis. quozū maiorz si sit numeros⁹ exercitus tamen est sperned⁹ quoniā nullo duce supple rōnis regitur. sed tm̄ raptatur errore limpante. i. pceptante eos ad modū limpbe. temere. i. stulte. ac passim. i. vbiqz. **N**ota qz Anaxagoras stulticiā hoim sole p deo colentium reprehendit. dicens soles non esse deum sed lampadem ardentem. ppter qd reus iudicatus est. et in fugam ppullus. ergo dicit pbilosophia Anaxagore fugam.

Nota dicit Socratis venenū de quo dictum est supra quo veneno interit. Similiter zeno multa tormēta rone sue sapientie sustinuit. **Nota** q canius Seneca Soranus fuerunt nobiles romani et moribus pbie instructi ppter qd interierunt. **An** canij dicebant mutatores a magistro suo canio. Similiter Sorani dicunt a Sorano qui fuit poeta et eius sequaces ab eo pdēnant. **Nota** de Seneca dicit Boetius in de disciplina scolarū. qd Nero familiarē suū pceptorēq; Senecā ad eligēde morū arbitriū coegit. **Nota** q sapientes dissimiles sunt studijs improboꝝ. qz dicit Seneca in lib. de amicitia. dispares mores. disparia sequuntur studia. quoz dissimilitudo dissolvit amicitia nec vnq; improbi pbis. nec pbi improbis amici possunt non ob aliam cām nisi qz tanta est inter ipos distantia quanta esse pot studioꝝ malozūq; moꝝ distantia. **Nota** q ppositū sapientū est displicere pessimis. qz dicit Seneca in de remedijs fortuitoꝝ. Malis displicere laudabile est. 7 alibi virtus sese diligit aspersione; maluz. Et poeta. Opto placere bonis pravis odiois haberi. **Nota** q dicit exercitiū maloz esse innumerosuz. qz p m Salomonē. Stultoꝝ infinite est numerus. 7 quersi difficiliter corriguntur. **Nota** q mali nō regunt ducerōnis. qz rō depcat ad optima. mali aut opant pessima. Ducunt em errore se sualitate vitā bestialē. psequentes de quibus dicitur in li. erbi. Quidā sunt homines vitā pecudū eligētes similes fardinapulo. Et ergo dicit pbia q tales sunt timēdi. quia ex quo regunt p rōnem tunc eoz fatuitas facilius dissipatur. **Qui** si quando cōtra nos. Dic pbia ostendit quid sit faciendū ptra insultū maloz dicens. Si exercitiū maloz incubuent. i. insiterit. struens. i. faciens aciem. i. bellū. ptra nos sapientes. quidā p certo. nostra dux. i. rō. ptrahit. id est colligit. copias. i. scias. 7 virtutes cupiosas. in arcem. i. in altitudine speculationis celestī. vero p sed illi mali occupantur circa diripiendas. i. auferendas inutiles sarcinulas. i. diuitias corpales. que sarcina. 7 pondus corpis sunt inutile aiā submergetes. ac nos sapientes in ptemplatione celestī constituti irridemus malos queq; vilissima rerū nos securi existētes totius furiosi tumultus. i. ptra furiosū tumultū malozūq; qz p et sup. nos sumus muniti. eo vallo. i. munitime. quo nō sic fas aspirare. i. accedere stulticie grassanti. i. impugnantē nos. **Horandū** Boetius hic nostram rōnem appellat ducē. vnde rō diffinit sic. Est habitus dirigens omnē actionē humanā in vltimū 7 optimum finē. **Ue** nota p arcē ipse intelligit altitudinē speculationis celestium. 7 ad hanc ducit nos rō. Et hoc est vltimū bonū humane vite. qd nullus auferre pot. **Nota** copie in hoc loco dicuntur appetitus sensitivi. et dicunt copie quasi cupie. quia cupiunt res aliqñ ptra rōnem. et tales copie debet regere rō. et debet se munire vallo humilitatis 7 patientie. et tunc omēs impugnationes aduersitates 7 miseria equanimiter sustinebit. 7 temptationes et delectationes noxias quas suggerit dyabolus. et caro impellit. 7 mundus pmouet nos rō. Et hoc mebit. **Hec** marquardus. **Item** nota ille merito est deridedus qui maiori 7 meliori bono dimisso eligit et occupatur circa bona viliora. sed sapientes eligunt bona anime que sunt maxime bona. j. erbi. Et vulgares eligunt bona temporalia. que dicunt vilissima rez. quia impediunt hominē in cognitione summi boni. **Horandū** ar. arcis est altū edificū in quo hostes pugnant. hic autē accidit p ptemplatione celestī 7 spe futuro rum bonoz. nā per hec duo sapientes omnē aduersitatē maloz supant 7 circa ptemplationē diuinū tota intentio sapientis versatur. **Unde** Boetius in tractatu de summo bono dicit. **Hus** maxime delectat in sūmo principio 7 in ptemplatione summe bonitatis. et hec sola est recta delectatio. hec em est vita pboꝝ sine qua nemo viuit vita recta. **Nota** de hoc nomine vallum dicit Gesta. Est vallus palus circa castrū pcutus. **Merio** paloz sed murus sit tibi vallum. **Nota** aspirare fm Buguitionē est anbelare conari vel deuenire. **Item** fm cū grassoz grassozis per. g. i. inuadere vel crudeliter impugnare.

Qui si qñ contra nos acie struens valentior incubuerit nostra quidem dux copias suas in arcem ptrahit. Illi vo circa diripiēdas inutiles sarcinulas occupant. Et nos desup irridemus vilissima rerū queq; rapientes: securi torius furiosi tumultus eoz vallo muniti: quo grassanti stulticie aspirare phas non sit.

Metrum quartum primi libri.

Quisquis pposito serenus euo.
Fatum sub pedibz egit supbum.
Fortunaz tuens vtrazq; rectus
Inuictū potuit tenere vultum.
Non illū rabies mineq; ponti.
Versum funditus agitantis estum.
Nec ruptis quotiens vagus caminis.
Torquet fumificos veseuus ignes.
Daut celtas soliti ferire turres.
Ardentis via fulminis mouebit.

Metrum quartum primi libri.

Quisquis pposito serenus euo. **Hic** incipit quartū metrum huius primi. quod vocatur metrum valētium ab inuente 7 pstat ex spondeo. dactilo 7 tribus trocheis. **Unde** pot dici metrum trochaicū a pede pdominante. **In** hoc metro pbia ostendit. qualiter homo debeat se habere. vt psecutiones improboꝝ nō pualeant contra ipsum. et hoc primo declarat quibusdam similibus. secundo exdat mat contra timentes tyrannos. secunda ibi. **Quid** tantū miseri dicit primo. **Quicūq;** homo serenus. i. clarus virtute. composito euo. i. ordinata vita egit. i. calcavit. sub pedibus supbum fatum. i. euentum rerū temporalium. et quicūq; tuens. i. respiciens. vtrazq; fortunā. i. pspēram 7 aduersam. rectus. i. non flexus potuit tenere vultum. i. animū inuictum ita q non vincatur. pspēritate se extollendo nec aduersitate deprimendo. illuz hominē nō mouebit. i. turbabit. rabies ponti. i. inundatio maris. agitantis. i. mouentis. funditus. i. a fundo. estum versum. i. ebullitionem versam. quia in ebullitione maris aqua vertitur pfluxum et refluxum quasi dicat. **Imperis** maris faciens ebullitione non nocebit illi hominē qui nō extollitur in pspēris. nec deprimitur in aduersis nec tali hominē nocebit ignis vesui montis. quotiens ille mons torquet. i. emittet. ignes fumificos ruptis caminis. i. cauernis suis. quasi dicat nec tali hominē nocebit vagus veseuus suis ignibus. nec ille hominē mouebit via ardentis fulminis. soliti. i. consueti. ferire celtas turres.

Oste pperio ppe
paz. ad. dactilo
pzo. loz. h. ab. p
for. bz. d. ad.

o	o	o	o	o	o	o	o
o	o	o	o	o	o	o	o
o	o	o	o	o	o	o	o
o	o	o	o	o	o	o	o

o o | o o | o o | o o | o o | o o | o o | o o

Comp. comp. | to se | re nub | euo

Spon | dar | tro | tro | tro | tro | tro | tro

re | re | re | re | re | re | re | re

re | re | re | re | re | re | re | re

re | re | re | re | re | re | re | re

Nota pbia tria tagit que non nocent homini qui pstant est in vtraq; fortuna. Primum est rabies maris p qua designantur luxuriosi. sicut em mare sole et motu suo incalescit. et fetet sic luxuriosi pcupiscentia sua inardescunt et pcta libidine fetent. de quibus dicit scriptura. Perierunt iumenta in stercore suo. tales luxuriosi non nocent homini pstanti in vtraq; fortuna. Secum qd tangit est ignis vesui motis p que designant avari et invidi. sicut em ignis vesui montis semp ardet. ita avari ardent in pcupiscentiam bonoz exterioroz. et sicut ignis eructuans qnq; plumit loca vicina. sic invidi qnq; nocent verbis si non pnt factis. et tales invidi non nocent homini pstanti. Terciu qd tangit est ictus fulminis p que intelliguntur supbi. sicut enim fulmẽ generatur in alto. sic supbi alte se extollunt et mirabile videtur de supbis q cu alijs boibus habitare nolunt et tñ ad celũ volare non pnt. tales supbi non nocent homini pstanti. Alij p rabie maris intelligunt invidos. p igne iratos. p fulmẽ supbos vt dictũ est. Alij p mare qd est sonorosũ intelligunt avariciã. p ignem penã corporis. p fulmẽ rerũ ablationẽ. **Nota** vesuius est mons itale intrinsecus ardens qui qnq; ruptis cauernis emittit igne qui loca vicina plumit.

Nota circa hoc q dicit serenus euo Seneca dicit Talis est animus sapientis qualis est mūdus supplumatus. talis aut mūdus semp est serenus. et sic animus sapientis in vtraq; fortuna semp est serenus. Unde Aresto. in ethi. dicit. Sapienter bene scit ferre fortunas. quia se habet sicut tetragonum sine vituperio.

Quid tantũ miser seuos tyrãnos. Hic pbia exclamat ptra timentes tyrãnos dicens. Quid. i. quare. miser homines mirant timẽdo seuos tyrãnos fures sine viribus qua. di. tyranni sunt imponetes. qz non pvalent nisi inq̃tum homo se subiecit eis. et addit. Nec speres ali quid de bonis tpalibus. nec times eos de aduersitatibus tunc tu erarmaueris. i. debilitaueris. irã impotẽtis tyranni. sed quicq; homo trepidus pauet timore maloz tpalium. vel optat bona tpalia talis nõ est stabilis. et sui iuris. i. pberitatis. ipse abiecit dypeũ securitatis et motus a loco stabilitatis. ipse necit. i. pponit. cathenã affectio-

Quid tantũ miser seuos tyrãnos.
Dirantur sine virib; furentes.
Nec speres aliquid. nec erimescas.
Erarmaueris impotentis iram.
Et quisquis trepidus pauet vel optat.
Et nõ sit stabilis. suiq; iuris.
Abiecit dypeũ. locoz motus.
Necit qua valeat trahi cathenã.

Prosa quarta primi libri.

Sentis ne inquit hec. atq; animo illabunt tuo: (expers es lire: als Es ne asin? ad lirã) Quid fles: quid lacrimis manas: (confitear mihi et ne occultes malã tuã) Si operaz medicãtis expectas: opteret vuln? detegat tuũ. **Tum ego collecto in vires animo.** An ne adhuc eget admonitione. nec per se satis eminet fortune in nos seuientis asperitas? Nihil ne te ipã facies loci mouet:

num. qna valeat trahi ad tristitiã et dolore mentis. **Nota** potestas terrena ad nibũ se extẽdit nisi ad largiẽ dum bona tpalia. vel ad auferendũ ea et ideo nullus subiãcet terrene potestati nisi qui sperat talia bona. vltĩ met eoz ablationẽ. qui aut nec timet nec speret ipse est omnino supra vel extra terrenã potestate. et p. consequens terrena potestas sibi nec. plicere nec obesse pot. ppter qd pbia exclamat contra illos tanq̃ miseros q ipse bonoz tpalium vel timore ablationis eoz subiãciunt se terrenis potestatibus. dicens. Quid tantũ miser. **Nota** circa illud ac quisquis trepidus Seneca dicit in libro de virtutibus cardinalibus. Magnanimitas si inuit animo tuo cũ magna fiducia viuens intrepidus et alacer magni animi est nõ facillare. sed pstante et sine vite intrepide expectare. si magnanimus es nunq; iudicabis tibi ptumeliã inferri ab inimico. sed dices nihil mihi nocuit. sed animũ nocendi habuit. **Nota** tyrannus quondã dicebatur quidam rex fortis. et dicebatur a tyro. i. fortitudine seu illud nomẽ est causa appropriata principantibus pessimis. et dicunt a tyro. i. ab angustia quã inferunt suis subditis. **Nota** dypeus sumitur hic. p rõe hominis. quia sicut dypeus defẽdit nos ne ledamur a telis et a similibus. itã rõ hominis tuẽt eũ. et puidet sibi ne offendaẽ.

Prosa quarta primi libri.

Sentis ne inquit hec. Hic incipit psa quarta in qua pbia primo inquit Boetiu sup attentõez pãteroz et horat ipum ad sui morbi reuelationẽ. scdo Boetius reuelat morbũ suũ ibi. **Tum ego.** Primo dicit Boeti niquid sentis. i. intelligis. ea que dicta sunt atq; illabunt. i. impriunt. aĩo tuo. et subiungit grecũ quod in latino valet. Es ne asinus ad lirã. quid fles quid manas. i. suis lacrimis. et subiungit grecũ qd tantũ valet. Confitear mihi ne abscondas si expectas opaz. i. diligentiam medicantis. opteret vt detegat. i. manifestat vulnus tuũ. **Nota** q puerbiũ erat apud grecos cũ aliq; audiuit verba alicui? et nõ aduertit nec curauit intellectũ verbor. illi dicebat. Es ne asinus ad lirã. facies em sicut asinus positus circa lirã. audit sonũ lire. sed nõ pcepit melodiã. nec pportione sonoz itelligit nec delectatur in ea. Sic aliquis audiens verba et non curans intellectu eoz dicitur esse asinus ad lirã. **Nota** siq; voluerit sanari optet morbũ vel vulnus suũ detegere et manifestare. An Seneca. iij. dicit epã. Mõ p se satis valet vt emergat sed optet vt manũ porrigat. et alius ipm extrabat. tunc em morbi ad sanitatẽ inclinant cum ex abito erumpunt et viũ suã pferunt. **Tum ego collecto in vires animo.** Hic Boetius reuelat morbuz et dolore suũ. et primo ostendit se esse perturbatũ ex his que inuitiose agebantur circa ipm. scdo ex his q generaliter vidit in alijs ibi. Videre aut videoz. Primo ostendit se perturbatũ ex sui exilij relegatione. Secundo ex merito suoz frustratione. Tercio ex iniusta sui pdamnatione. Quarto ex fame suelatione. scda ibi. Quotiens ego. tertia ibi. Quibus aut. quarta ibi. Secũo hic. Adhuc diuidit. primo facit qd dictum est. scdo mĩdit obiectiõem ibi. Atqui tu. dicit primo sic. Tum. i. tunc. ego Boetius collecto animo in vires. i. resumptis viribus animi. supple dicit. an ne fatis eminet. i. apparet. asperitas fortune seuientis in nos. i. contra nos. Hunc quid adhuc eget admonitione. i. declaratiõne. nunquid facies. i. dispositio huius loci scz carceris mouet te.

Deccine. i. nūquid hic est bibliotheca. i. locus studiū quē habui i patria. quā tu p̄bia delegeras. i. elegisti tibi certissima sedē in nostris laribus in qua bibliotheca. tūc meū residens. i. morans vel sedens diserebas. i. di sputabis. de scientia rez diuinarū 7 humanarū. nūquid erat mihi tūc talis habitus. supple vilis. 7 talis vultus tristis. cū ego rimarer. i. inuestigare. tecū secreta nature. cū describeres mihi vias syderū. i. cursus stellarū radio. i. virga geometrali. cū tu formares. i. formare docuisti. mores nostros. i. mores hominū. et rōem. i. dispositionem. totius vite ad exemplar. i. similitudinē celestis ordinis. sunt ne ista p̄mia que referimus. i. repositus. tibi obsequētes. i. seruientes. **Nota** q̄ bibliotheca est locus vbi reponunt libri. et d̄r a biblo. i. iūcto in quo antiqui scribebant libros talē bibliothecā habuit Boetius rome. marmoreis lapidibus politam. in qua studuit de rebus diuinis 7 humanis. **Nota** Boetius dicit p̄biam sibi eiegitte certissima sedē in bibliotheca hoc dicit p̄ tanto. q̄ licet Boetius eēt diuersis officijs 7 negocijs occupatus. tamē nulli corū tam certis epibus. tā certa intentione vacabat sicut studio in libris p̄bicijs quos in certo loco repositos habuit. **Nota** p̄bia tractat de rebus diuinis 7 humanis. **En Seneca. xxxj.** Non pōt virtus p̄fecta esse nec equalis tenoz vite sine p̄bia p̄ quā diuina et humana gnosunt. q̄ si te occupas in ap̄is eē deoz socius. et alibi dicit. **Glucille** scio neminē bene viuere posse 7 tolerabiliter sine studio p̄bie q̄ sine studio p̄bie anim⁹ eger est. **Nota** Boetius studuit in naturali p̄bia. p̄pter hoc dicit. **Cū** tecū nature secreta rimarer. Studuit etiā in p̄bia morali ergo dicit. **Cū** mores nostros. Studuit etiā in astrologia p̄pter hoc dicit. **Cū** mihi syderū vias radio describeres. **Abi** nota radius est virga geometralis qua geometri describunt figuras in puluere supposito. **Nota** q̄ vita humana 7 mores hoim debent formari ad similitudinē celestis ordinis. sicut ei spere inferiores planetarū obediunt spere supioz. 7 regunt motu firmamenti. sic virtus nostra sensibilis debet obedire virtuti rōnali 7 regi ab ip̄a. turpe em̄ est ab̄icere regimē supioz 7 induere regimē inferioz. quod nobis cōmune est cū bestijs. sicut dicit Albertus sup tercio d̄ anima. **Nota** ex quo Boetius rōe sue sapie in miseriam fuit positus. ideo dicit ad p̄biam. sunt ne bec p̄mia que nos referimus obsequētes tibi. **Atqui** tu hanc sententiam. **Dic** Boetius r̄ndet obiectioni pōnet enim p̄bia tibi obijcere. dicendo quale p̄miū debuisti reportare cū tu nō studuisti. p̄pter cōmune bonuz sed p̄pter vanā gloriā 7 p̄pter p̄p̄iam vtilitatē. cui obiectioni respondet Boetius. dicens. **O** p̄bia tu sanxisti. i. p̄firmasti hanc sententia ore platonis beatas esse republicas fore. i. si eas sapientes regerent. vel si rectores earū p̄tigisset studere sapie. 7 cōfirmasti ore eiusdē republicas necessarium esse reipublice q̄ a sapientib⁹ regerēt. ne gubernacula. i. regimina cōmissa improbis. q̄ id est et. flagitiosis ciuib⁹ vrbū in ferrent p̄fē. ac id est etiā. p̄nicie. i. damni bonis hominibus. igitur ego secutus hanc auctoritatē. i. sententia. qd̄ ego didicerā a te p̄bia inter secreta oia ego optavi. i. curavi. transferre. i. deducere. in actū id est in opus. publice administrationis. i. cōmunis vtilitatis. tu p̄bia et deus qui inseruit. i. in fudit te mentibus sapientū estis mihi conscū. i. testes. nullū studiū me detulisse ad magistratū nisi cōmune studiū bonoz. q̄ si diceret nihil mouit me ad magistratū gerēdū nisi cōis vtilitas. inde. i. p̄p̄ h̄. erāt mihi gues. i. difficiles. q̄. i. et. inexorabiles. i. inexplicabiles. qd̄ habet libertas p̄cientie. i. libera conscientia. s. nullum timere p̄ tuendo iure. **Nota** s̄m Platonē. beata est reipublica cuius dñs p̄bus est. 7 v̄genti cuius dñs puer est. 7 rōnabiliter. q̄ p̄bia 7 sapientia vitam dispoit actiones regit. agenda et omittenda demōstrat. **Unde Seneca. xvj. epla** dicit. **Si** vis oia tibi subijcere subijce te rationi. Multos enim rezeris si rō te rezerit. **Et** aristoteles in p̄benio metabaphisice. Sapientis est regere et ordinare. ex quibus patet q̄ regimē reipublice spectat ad sapientes. p̄ tanto dicit **Tullius** in principio sus rethorice. ad reipublicā plurima p̄tinent p̄moda. si moderatrix 7 regulatrix omnū rez p̄sto est sapientia. **Nota** q̄ studiosi sapientie dicunt illi qui iā p̄ studium adepti sunt sapientiam. Illi autē dicunt studere sapientie qui ad huc studendo acquirunt sapientiam. **Nota** q̄ Boetius studiū vocat secretū oia. q̄ in studio homo ociatur ab exteriori occupatione de quo ocio siue quiete loquitur. **Seneca. lviij. epistola**. dicens. Nulla placida est quies nisi quā rō cōponit. et illa vera est tranquillitas in qua mens bona explicatur. **Nota** q̄ deus immittit sapientiam mentibus sapientum hoc scribitur in plogo de regimine principum. d̄ est qui diuitias sue sapientie infuit in animas sapientum. **Nota** q̄ libertas conscientie habet nullū metue re. quia dicit **Macrobis**. hoc habet libera p̄cientia. p̄p̄rium quod si quis possideat nullum potentem metuat. **Item Seneca. l. iij.** Sapienter ex libero arbitrio nihil timet imbecillitate hominis. quia securitate dei habet. **Et Seneca**. de quatuor virtutibus cardinalibus dicit. v̄ iustus sis non sufficit q̄ innocens sis sed vt innocentes ab iniuria serues. **Et idem**. Iusticia est vinculum diuine 7 humane societatis.

Quotiens ego conigastu. **Hic** Boetius ostendit se perturbatū et meritorū frustratōne suoz. 7 pmo tangit merita et beneficia alijs exhibitā. secundo tangit frustratōne eoz ibi. **Sed esse.** Prima in septem ptes fm q recitat septē beneficia que patebunt. **Primo** dicit. **Ego** Boetius multotiens ipm conigastū qui fuit officialis regis Theodouici obuius. i. strarius. excepti. i. impediui. ipsum facientē impetū. i. in sultū cōtra fortunās. id est contra bona fortune. cuiusq; bonis imbecillis. i. impotentis resistere. **Tūc** ponit scdm beneficiū dicens. **Quotiens ego deieci.** i. auerti. triguillā sic dictū ppositum regie domus. i. regalis aule. ego ipm deieci ab ince

Quoties ego conigastū ibecillis cui? qz fortunās ipetū facientē obui? excepti. **Quo** tiens Triguillā regie ppositū dom? ab incepta ppetrataq; tā p? iniuria dieci. **Quo** tiens miserōs qz infinitis calūnijs ipunita barbaroz sem p auaricia verabat. obiecta piculis aucte pteri. **Nunc** me a iure ad iniuriā quiscq; detraxit. **Pro**vincialiū fortunās: tū puatis rapinis. tū publicis vectigalibus pessundari. nō alit q q paciebant indolui. **Tū** acerbe famis tpe grauis atq; inexplicabilis indicta coēptio pfligatura inopia campaniā puincia videret: certamē aduersum pfectū ptozū cōmūnis pmodi rōne suscepi. rege cognoscēt e p? dē: 7 ne coemptio exigeret euici. **Paulinū** p? sularē virū cui? opes palatini canes tā spe atq; ambitōne deuorassent ab ipsis hyantū faucibus trāsi. **Re** albinū p? sularē virū p iudicate accusatōis pēa corripet: odijs me cypriani telatoris pposui. **Satis** ne i me magnas videoz era cerbasse discordias. **Sz** eē apd ceteros tutior debui: q mibi amore iusticie nihil apud aulicos q magi eē tutior obfauui.

ptaq; i. et ppetrata iniuria ipsi pauperibus. **Tūc** subiungit tertium beneficiū dicens. **Quotiens** ego pteri miserōs. i. pauperes. quos auaricia barbaroz. i. crudeliū boim impunita. i. in castigata. verabat infinitis calūnijs. id ē miserōs illos ego pteri auctoritate mea obiecta. i. exposita. piculis. i. damnis. **Nūc** quiscq; i. aliquis. detraxit me. i. deflexit. a iure ad iniuriā. **Nota** q conigastus fuit quidaz nobilis familiaris regis Theodouici qui suis officialis fuit 7 totus tyrānus qui plures homines inuasit impotentes scz sua ipis auferendo quē Boetius sibi cōtra a suo impetu iniuriōso auertit. talis etiā erat triguillā ppositus aule regie. **Nota** fm Huguitōnem q barbarus id ē q crudelis. incultus 7 stolidus. 7 est nomē crudelitatis. **Unde** olim omēs ac vniuersē gētes dicte sunt barbare pter grecos 7 latinos. **Et** barbara dicit quedā terra iuxta greciā sita ppter crudelitatis excellentiā. **Nota** Boetius dicit. **Nūc** a iure ad iniuriā. et hoc debet glossari sic. ego nec sū retractus a iure amore nec odio nec timore nec p? modo que omnia solent impedire verū iudiciū. vnde dicit laborintus. **Quē** nūm? psona. pces. de tramite recte. **Non** ducunt. **Iudex** sidera laude ferit.

Provincialiū fortunās. **Hic** Boetius ponit quartū beneficiū dicens. **Ego** indolui sicut illi qui paciebantur fortunās. i. bona fortune. puincia i. illoz boim. qui tū id est aliqñ. pessundari. i. subijci. priuat? rapinis. i. occultis. tum. i. aliqñ. publicis vectigalibus id est tributis quasi diceret. cū puiciales nūc spoliarentur. nunc in tributis bona ipoz auferēdo ego volui tātū sicut qui paciebant. **Nota** q omne ciuitate vel regione quā romani expugnauerūt fecerunt tributaria vel colonā vel puinciam. **Tributaria** faciebant qñ relictis inhabitatoribus terre ad tributū

soluendū homines ppelebant. **Colonā** autē faciebant cū expulsis habitatoribus alienos instituerūt ad inhabitandū. **Pro**vincia autē faciebant. qñ aliqñ romanū p? ciebat illi terre. qui collectis redditibus eos romā mitteret. 7 inhabitatores illius terre dicebantur puinciales. **Isti** puinciales aliqñ molestabant priuatis. i. occultis rapinis. i. eractionibus suoz pfectoz. aliqñ publicis vectigalibus. i. tributis que indebito modo et iniuste erigebant ab eis de quo Boetius voluit. **Nota** vectigal p? dicitur tributū qd datur de vectura

Nota fm Huguitōne puincia ē regio subiugata romanis 7 tributaria facta. **Inde** puincia. i. tributaria. **Tū** acerbe famis tpe. **Hic** ponit quintū beneficiū dicens. **Tū** tpe acerbe. i. magne famis est et indicta. i. iniusticia. grauis coēptio. i. angaria que coēptio erat pfligatura. i. puitura capania puicia inopia. i. pauprate. **Ego** Boetius suscepi certamē ptra pfectum ptozū qui indixerat istā coemptionē 7 rōne cōmūnis cōmodi. i. boni ego certamē rege cognoscente et deuici ne erigeretur illa coemptio. **Nota** q coemptio est institutio sup aliquā portione danda de re emenda vel vendenda. et vocatur vulgariter vngelt. 7 talis fuit instituta sup campaniam puinciam destruendā quā Boetius remouit.

Paulinū p? sularē virū. **Hic** ponit sextū beneficiū dicens. **Ego** traxi. i. liberaui. paulinū virū p? sularē cui? opes iam deuorassent spe et ambitione. i. cupiditate. canes palatini. i. familiares regis similes canibus illum trati a faucibus hyantū. i. appetentiū opes paulini. **Nota** q familiares regis qui psidebant palatis vocabantur canes palatini. sicut em canes habent ora hyantia ad cupidas escas. sic isti hyabant ad diripiendas facultates pauperū romanoz. **Tūc** ponit septimū beneficiū dicens. **Ego** opposui me odijs Cypriani delatoris. i. accusatoris. ne pena p iudicate accusationis. corripet. i. puniret. **Albinū** virū p? sularē. **Nota** q Cyprianus qui fuit de familia regis iniuste accusauit virū Albinū p? sularē. qui prius iudicatus fuit ad penā q accusatus. et ne ista pena cui ad iudicatus fuerat ipm albinū corripere Boetius se opponēs odijs Cypriani accusatoris Albinū saluauit. **Nota** ex istis beneficijs enumeratis apparet q Boetius nō gessit magistratū p utilitate propria. sed p cōmuni bono. si em priam utilitatem intendisset. vtiq; odiū 7 offensam potentum ciuitatē quod nō fecit. **Et** prius dixit. nūc me a iure ad iniuriā quiscq; detraxit. ex quo similiter apparz ipm non quesuisse p? p? modū. tales em frequēt? de iure deflectunt. **Et** subdit nūquid videoz in me. i. contra me. eracerbasse. id est irritasse. satis magnas discordias opponendo me potentibus qua. di. immo.

Sed esse apud ceteros tutior. **Hic** tangit frustratōne suoz beneficiōz dicens. **Sed** ego debui esse tutior apud ceteros scilicet romanos quibus impendi ista beneficia et tamen nō sum tutus vt post videbit. **Iz** ego non meruerim securitatem apud aulicos. i. familiares regis aulam inhabitantes. opponendo me eis amore iusticie. **Nota** q vna causa perturbatōnis fuit frustratio suoz meritoz. qz amicitia 7 gā istoz frustrabatur circa ipm. quibus multa beneficia impendit. 7 ppter quos multa odia et indignationes incidit.

Quibus aut differentibus percussi sumus. **Hic** Boetius tangit suam perturbationem ex iniusta sui condemnatione. et primo facit hoc. secundo expurgat se de quibusdam sibi obiectis. secunda ibi. Quo uti. Primo ostendit iniusta sui condemnationem ex accusatione personarum vilium. Secundo ex falsitate criminis sibi impositi. Tercio ex severitate iudicii et pueritate. secunda ibi. At cuius criminis. tertia ibi. Et cuius unquam. Primo dicit. Nos sumus percussi. i. percussi aulicis deferentibus. i. accusantibus. quorum unus erat **H**asilius qui propter maliciam suam repulsus fuerat a misterio regis ille percussus pecunia susceptus est in delatione. i. accusationem nostri nominis. Alij duo accusatores nostri fuerunt **O**pilio et **G**audentius. quos cum rex **T**heodoricus propter innumerabiles fraudes ipsorum ordinasset ire in exilium et ipsi nolentes parere id est obedire. scilicet tuerentur. i. defenderent se intrando ecclesias cum illud esset compertum. i. reuelatum regi edixit. i. precepit rex ut nisi infra prescriptum. i. statutum terminum decederent ab urbe **R**avenna debent repelli et primo signari in frontibus cauterio sicut repellunt signari malefactores. Et dicit Boetius. quod videtur posse astrui. i. conformari huic severitati. et eodem die eisdem deferentibus. i. accusatis nos supple pecunia fuit delatio. i. accusatio nostri nominis. quid igitur oprobria est dicendum meruerunt ne hoc artes nostre quasi diceret non. nunquid isti iustificati sunt propter nostram accusationem qua. di. non. nunquid nihil potuit fortuna de tali accusatione. quod. di. imo debuit pudere fortunam et si non potuit fortunam innocentia accusati. tamen vilitas accusantium debuit esse pudor ipsi fortune. **M**ota hoc vocabulum percussus dicit **H**ugutio pello. i. p. culi in preterito. et percussus in supino. est idem quod percussus vel potius terrefacere. sed percussus pertinet ad corpus. sed p. cello read animam. **M**ota circa hoc vocabulum deferentibus quod defensoria significat. Primo id est quod deponitor. Inde delator. i. deponitor. Secundo id est quod bonorator. Inde delator. i. bonorator exhibitor. Tercio. i. accusator. Inde delator. i. accusator qui detegit quod latebat. et sic ultimo modo capitur hic. **A**n versus. Accusat defert dat honorem fertque deorsum. **M**ota ad testes idoneos septem requiruntur conditiones que bis versibus continentur. Etas proditionis discretio fama. Et fortuna fides in testibus illa requiritur. Primo requiritur etas. quia pueri non possunt esse testes. Secundo requiritur proditionis libera. ideo serui non possunt probere testimonium. Tercio requiritur serus masculinus. id est mulieres non possunt esse testes. Quarto requiritur discretio. ideo furiosi et stulti non possunt testari. Quinto requiritur fama ideo infames non possunt testificari. Sexto requiritur fortuna propter quod pauperes non possunt testificari. Septimo requiritur fides propter quod infideles non possunt probere testimonium. Inter illas conditiones due sunt viliores scilicet paupertas et infamia. Boetius ergo volens ostendere suam condemnationem iniustam ex vilitate testium accusantium propter quam repellendi erant a testimonio dicit in vno fuisse defectum fortune scilicet in basilio. Sed in alijs duobus scilicet in **O**pilione et **G**audentio dicit fuisse vicium infamie. **M**ota quod nihil videtur severius et nequius quam personas viles et damnandas admittere in testimonium contra innocentes. Quia dicit **S**eneca in de remedijis fortunorum. Non potest habere ullam auctoritatem sententia. ubi qui damnandus est male de te loquitur.

Ad cuius criminis causa arguimur summam queris. senatum re. **Hic** Boetius ostendit iniustam sui condemnationem ex falsitate criminis sibi impositi. secundo ex viciis infert quandam admirationem. ibi. qua in re. Prima in duo sunt quod duo imponebantur **B**oetio de quibus se excusat. secunda ibi. Nam de compositis. Primum quod sibi imponebatur fuit quod impediisset quandam nunciu deferentem regi accusationem senatus. ut senatus redderetur reus lese maiestatis. dicit ergo in litera. **O**pilio propterea tu forte queris summam. id est sententiam criminis cuius criminis cause arguimur. Nos dicimur voluisse saluare senatum forsitan desideras scire per quem modum. dico quod nos criminamur. id est arguimur impediuisse delatorem ne deferret documenta. id est litteras regi quibus faceret senatum reum lese maiestatis. quid igitur o magistra censet id est iudicas inficiabimur. id est negabimus crimen illud ne simus tibi pudori atque. id est sed. ego volui saluare senatum nec unquam desistam velle. sed opa. id est diligentia impediendi delatoris ista cessabit. id est cessare debet. quia non est verus quod impediuerimus delatorem litterarum. nunquid est nephas aptare salutem illius ordinis salicet senatus quasi diceret non est nephas. Iste vero senatus qui consensit in meam damnationem effecerat hoc suis decretis. id est iudicijs. ac si esset nephas saluare ipsum. sed impudencia sibi ipsi mentiens. id est in damnum suum mentiens non potest immutare merita reus ita quod illud quod prius fuit meritum postea fiet demeritum nec potest licitum sine preceptum socraticis oculuisse. i. occultasse veritatem. vel concessisse mendacium. sed quo illud sit ego relinquo tuo et sapientium iudicio veritatem autem huius rei ne latet posteris. i. successores. ego commendavi. stilo. i. scripto et memorie. **M**ota accusatio **B**oetij fuit detestabilis quia facta per infames personas. fuit irrationalis quia de bono

Quibus aut referentibus percussi sumus. quorum unus **H**asilius olim a regis repulsus misterio: i. delatoris nostri nominis alieni eris necessitate percussus est. **O**pilio vero atque **G**audentium cum ob innumeratas atque multiplices fraudes ire in exilium regia censura decreuisset. cumque illi parere nolentes se craze lese edium defensione tuerent. percussusque id regi foret. edixit ut nisi infra prescriptum die a **R**avenna urbe decederet per notas insigniti frontibus pellerentur. **Q**uid huic severitati posse astrui videtur. **A**t quod eodem die deferentibus eisdem nominis nostri delatio suscepta est. **Q**uid igitur: **M**erene artes ita meruerunt. **A**n illos accusatores iustos fecit premissa damnatio. **I**ta ne nihil fortunam potuit si minus accusate innocencie: et accusantium vilitas pudori debuisset. **A**t quod criminis causa arguimur: summam queris. **S**enatum dicimur saluum esse voluisse. **A**d id desideras. delatore ne documeta deferret. quibus senatum lese maiestatis reum faceret impedisse criamur. **Q**uid igitur o magna censet. **I**nficiabimur crimine tibi pudore sumus. **A**t volui. nec unquam velle testis starebimur: sed impedienti delatoris opa cessabit. **A**n operasse illi ordinis salutem nephas vocabo. **A**le quod de suis de me decretis uti hoc nephas esse effecerat: sed sibi sine mentis impudencia reus merita non potest immutare. **R**ec mihi socratico decreto phas esse arbitror. vel occultasse veritatem. vel concessisse mendacium. **Q**uare id quo sit. tuo sapientium iudicio estimandum relinquo. **E**t rei serie atque veritatem. ne latere posteris quare. stilo etiam memorieque commendavi:

Opilio

Si phas fuerit nepharios homines q̄ bonorū. **D**ic boeti? inuehit ꝑ senatum q̄ p̄sensit in suam p̄dem
natoem tangen to suam beniuolentiam quam habuit ad eos. ꝛ dicit. Si phas fuerit. i. ponam? phas esse ne-
pharios hoies. i. malos hoies p̄sulat? q̄ oim bonorū ꝛ toti? senatus. i. romane ciuitatis. petunt. i. desiderant.
sanguinem. i. mortem. nos etiam uoluisse ire p̄ditum. i. ad p̄dendum. q̄s uiderāt p̄pugnare bonis hoib? q̄ p̄
ꝛ senatui. **S**ꝛ nū. i. nunq̄d. nos idē. s. p̄dere merebamur de p̄ib? i. de senatorib? q̄. d. non. s. o phia memisti ut
opinor qm̄ me dictur. i. uolētē dicere. q̄d. i. aliq̄d ue. p. vi. facturū ip̄a sp̄ p̄ns supple cr̄ns. dirigebas. i. regebas
q̄ nec v̄bis nec factis offendi senatū. memisti in quā
phia verone. i. apud veronam ciuitatem. cū rex the-
odorū. audis er̄ns cōis exitū. i. tormenti senator
cum ipse crimē lese maiestat? delatum in albinū ipse
rex moliret. i. laboraret. trāsserre illud cr̄men ad to-
tum senatum q̄nta securitate. i. tutela. mei piculi de-
fenderim. i. liberauerim. innocētiam vniuersi senat?
i. toti? p̄sulat? **O** phia tu scis me p̄ferre. i. loq̄. ve-
ra ꝛ nunq̄ me iactasse in vlla mei laude. em̄. p. qz. mi-
nuit q̄dammodo secretum p̄scientie. p̄bantis. i. lau-
dantis se. q̄tiens q̄s ostentando. i. manifestando. fa-
ctum recipit. p̄cium fame. i. mercedem laudis ab ho-
minib?. **S**ꝛ tu phia vides. q̄s euent? exceptit. i. libe-
rauerit. nr̄am innocētiam. nos subim? i. sustinem? .
penas falsi sceleris. i. falsē nobis impositi p̄ p̄m̄s
vere v̄tutis. **M**ō fm̄ sen. dolor duplicat̄ cum ab eo
a q̄ bonum merueras malum venit. cū igit̄ boetius
oem beniuolentiam exhibuerit senatorib? graui? do-
luit de sua offensione. **N**ota in ciuitate verona cū
albinus esset accusat? de graui crimine ita vt diceret
reus lese maiestatis. illud cr̄men rex theodorū vo-
luit trāsserre ad totum senatum ꝛ ip̄m̄ damnare. **S**ꝛ
boeti? exponēs se piculis senatum liberauit. **M**ez
nota q̄ secretum p̄scientie est v̄tus q̄ minuit cū ali-
q̄s v̄tuose opat̄ iactando se vt p̄sequat̄ famaz ꝛ lau-
dem ip̄li. **I**n sen. p̄scientiam poti? q̄ famaz attēde.
Et dicit macrobi?. Sapiens gloriā suā in p̄sciē-
tia ponit stultus autē in laude humanā. **A**n dicit ysi-
do. q̄ aliq̄d donum a deo largitum in laudem suā
conuertit p̄ocul dubio virtutem in vicium transire
facit.

Et cui? vnq̄ facinoris **D**ic boeti? ondit se p̄turba-
tum ex iudicium seueritate ꝛ inflexibilitate dicens.
Cui? vnq̄ facinoris. i. peccati. manifesta p̄fessio. i. v̄-
nq̄s hominis pctm̄ manifestum habuit iudices ita
p̄cordes in seueritate. vt nō aliq̄s eoz vel ipse error
humani ingenij. submitteret. i. flecteret ad misericō-
diaz vel p̄ditio fortune. i. euent? fortuit? er̄ns incerta cū-
ctis mortalib? supple hoib? submitteret aliquos eoz.
Si diceremur voluisse inflamare. i. incēdere. sacras
edes. i. ecclesias. ꝛ si nos diceremur struxisse. i. p̄curasse. necē. i. mortem bonis omnib?. ꝛ si diceremur iugula-
re. i. punire sacerdotes impio gladio. tñ. p. s. s̄ia. i. iudicium. damnascentie p̄ntem quictum ꝛ p̄fessum crim̄i-
ne. s. nos p̄cul moti. i. abntes q̄ngentis milib? passuum ꝛ indefensi ob p̄pensi? studium. i. p̄p̄ studium inter-
sius. nos damnamur. i. adiudicamur in senatum morti. q̄ p̄ et p̄scriptioni. **E**t tunc exclamat dicens. **M**er-
itos. i. dignos vel beatos iudicō neminem posse p̄uina de simili crimine sicut nec ego iuste p̄uict? sum. cui?
reatus. i. criminis. dignitatem. i. innocentiam. ipsi etiam uiderūt. i. cognouerūt. q̄ detulere. i. accusauerūt me.
Nota q̄ iudices qnq̄ mouent̄ ad misericōdiam duplici de causa. **P**rimo mō. p̄pter errorem humani ingenij. qz
humanum ingenium sepe fallit̄ in iudicio qz ignorat vtrum aliqui iuste de re sentiat vel nō ꝛ timens deum ne
iniuste iudicet mouet̄ ad misericōdiam parcendo reo. **S**ecdo iudices mouent̄ ad misericōdiaz p̄pter euētum fortune
q̄ incert? est dominib? qd em̄ iudex in alio damnat sibi facile p̄ fortunam euenit. ꝛ illud d̄z recordari. s. nulla
illaz causarū mouit iudices ad miserandum boetio s̄p̄corditer ip̄m̄ damnabant. **N**ota q̄ nullus d̄z dam-
nari etiam p̄ crimine q̄ntumcūq̄ enormi nisi sit p̄ns quictus vel crimen in iudicio p̄fessus. **B**oeti? autē cum
damnaret̄ non erat quict? nec crimen p̄fessus ꝛ erat absens. qz in studio atbeniē. si q̄ iniuste erat damnat? .
Nota q̄ boeti? cum damnaret̄ distabat a loco iudicij q̄ngentis milibus passuum. ꝛ cum mille passus fact
unt vnum miliare. ideo bene distabat ad q̄ngenta miliaria. **N**ota boeti? damnat? fuit. p̄scriptioni. **D**ug-
dicit. p̄scriptio est iudicialis snia lata ꝛ aliquem cui? nomen. p̄ scelere de scriptura tabule enec debebat. **C**on-
suetudo em̄ romana fuit q̄ noia senatorꝝ quoz p̄silio v̄bs romana regebat̄ aureis l̄fis in tabula enca scribe-
rent. vñ ꝛ p̄ces p̄scripti dicebant. **E**t d̄z. p̄script? q̄si. p̄cul s̄ scriptura positus. **E**t sic boetius erat p̄script? qz
nomen suum deletum fuit de tabula enca.

Si phas fuerit nepharios hoies q̄ bo-
norū oim totiusq̄ senat? sāguinē petūt. nos
etiā q̄s p̄pugnare bonis senatuiq̄ uiderāt
p̄ditū ire uoluisse. **S**ꝛ nū idē de p̄ib? q̄ me-
rebamur. **M**emisti vt opinor qm̄ me dictu-
rū qd facturū ue p̄ns ip̄a sp̄ dirigebas. **M**e-
misti in quā verone cū rex auidus p̄munis
exitū maiestat? crimē in albinū delatū ad
cunctū senat? ordinē trāsserre moliret. vni-
uersi innocētia senat?. q̄nta mei piculi secu-
ritate defendi. **S**cis me hec ꝛ vera p̄ferre.
ꝛ i nulla vnq̄ mei laude iactasse. **M**inuit em̄
q̄dammodo se p̄bantis p̄scie secretū: q̄tiēs
onit̄ ando q̄s factū recipit fame p̄cium. **S**ed
innocētia nr̄az q̄s exceptit euet? vides. **P**ro-
vere v̄tutis p̄m̄s. falsi sceleris penas subi-
m?. **E**t vnq̄ facinoris manifesta p̄fessio
ita iudices habuit i seueritate p̄cordes.
vt non aliq̄s vel ipse ingenij error humani
vel fortune p̄ditio cūctis mortalib? incerta
submitteret. **S**i inflamare sacras edes vo-
luisse. si sacerdotes impio iugulare gladio
si bonis oib? necē struxisse diceremur. p̄ntē
tñ snia p̄fessum. p̄uictū me punisset. **N**unc
vo q̄ngentis fere passuū milibus p̄cul moti
atq̄ indefensi ob studiū p̄pensi? in senatum
morti p̄scriptioniq̄ danamur. **M**eritos
de simili crimine neminē posse p̄uina. **C**ui?
dignitatē reat? ipi etiā q̄ detulere uiderūt.

Quas uti alicui sceleris admixtionem fuscaret. ob ambitum dignitatis sacrilegio me scias meam polluisse mentiri sunt. Atque tu insita nobis omnem rem mortaliu[m] cupidine[m] de n[ost]ri animi sede pellebas et sub tuis oculis sacrilegio p[ro]bas locu[m] esse non erat. In sillabas ei auribus cogitatioibusque quidam meis pitagoricu[m] illud. Anyoyhenon. i. deo non diis fuit deum. nec pueniebat vilissimorum me spirituum p[ro]sidia captare: que tu in hac excellencia p[ro]ponebas. ut p[ro]siles deo faceres. Preterea penetrali innocens tomus. honestissimorum cet[er]o amicorum. focer simachus etiam sanctus. et eque actu ipso reueredus. ab omni nos criminis h[ab]e suspitione defendunt.

Sed o nephas. Illi vero de te tanti criminis capiunt fide[m]. atque hocipso videbimur affines fuisse maleficio. quia tuis instituti moribus ibuti disciplinis sumus. Ita non est satis nihil mihi p[ro]fuisse tua[m] fuerentia[m]. nisi vltro tu potius mea offensione lacereris. At vero h[ab]e etiam n[ost]ris malis cumulus accedit. quod estimatio plurimorum non rem merita. sed fortune spectat euentum. eaque tui indicat esse pulsa. que felicitas p[ro]medauerit. Quo fit. ut existitio bona p[ro]ma oim[ne]m deserat infelices. Qui nunc p[ro]sumozes que diffone multiplicescit sine piget remissa. h[ab]e tui dixerit ego vltima[m] esse aduersa fortune sarcina[m]. que deum miseris aliquid crimine affigit. que p[ro]ferunt meruisse credunt. Et ego si quez bonis oibus pulsus dignitatibus erit. existimatio fedat. ob beneficium tui supplicium.

loz cultura. Nota penetrali est secreta camera. vel locus secretus interior in tomo vel in templo. vbi reponuntur diuina vel alia talia. et ponit h[ab]e p[ro] vltimo boetii p[ro] methaphoram ponendo p[ro]tines p[ro] p[ro]teto que ipa p[ro]fluxit morari in penetrali. Nota q[ue] symachus fuit quidam nobilis romanus et focer boetii cuius filiaz boetius duxerat noie elpbe. que symachus non fuit tui sanctus interius in affectu. etiam reueredus in exteriori actu sicut dicit boetius.

At vero nephas. hic boetius ostendit se esse p[ro]turbatu[m] ex fame sue lesione dicens. h[ab]e cumulus. laugm[en]tatio. accedit n[ost]ris malis que existimatio. i. iudicium plurimorum. i. vulgariu[m] non spectat. i. non respicit. merita rem. sicut h[ab]e meref. h[ab]e spectat euentum fortune. i. iudicat boiem s[ecundu]m que fortuna se h[ab]e circa s[ecundu]m. et ea tui indicat vulgus esse pulsa a deo que p[ro]medauerit felicitas. i. p[ro]sp[er]a fortuna. que fit. i. et que sequit. ut existimatio bona deserat infelices. v[er]o me piget. i. sedet remissa que nunc sint rumores ipsi de me. et que multiplicescit. que p[ro] et. diffone. i. discordantes sine sint de me. nam quidam dicunt me reum esse. quidam non. Hoc tui dixerim. i. volui dixerit vltima[m] esse sarcina[m]. i. grauissimu[m] pondus. aduersa fortune. que dum. aliquid crimine affigit. i. imponit. miseris. i. infelibus. ipsi credunt meruisse sup[er] illa que ipsi miseris p[ro]ferunt. i. patiunt. Et ego bonis oibus pulsus. que in exteriori relegatus. et erutus dignitatibus que damnatio. p[ro]scriptus. et fedatus. i. maculatus existimatio. ego que pus stute honestus reputabar. nunc scelere deformis reputor. et tui. i. recepi supplicium. i. penam ob beneficium. i. p[ro] beneficium. Nota que vulgares non iudicant s[ecundu]m merita rem. v[er]o h[ab]e mereat aliquid vel non. si iudicant s[ecundu]m euentu[m] fortune. v[er]o boiem b[on]i fortunatum iudicat felicez. male fortunatum iudicat miserez. h[ab]e tale iudicium falsum est. v[er]o dicit seneca. i. v. ep[isto]la. Nota felicem h[ab]e effimes. que vulgus appellat felicem. ad quem pecunia p[ro]fluxit. h[ab]e illi cui omne bonum in animo erectu[m] et extensum. Preter bona estimatio deserit infelices. que p[ro]m[od]o malum que infelices incurrit est que vulgus male de ipsis opinat. et dicit etiam vulgus ea que miseris patiunt que ex merito talia patiunt.

Quam uti alicui sceleris. hic boetius expurgat se de quibusdam obiectis. sed ostendit v[er]o sumpta fuit ro obiectois. Nota ibi. Sed o nephas. Nota boetio obiectois que ipse v[er]sus arte nigromantica sacrificaret demonibus. p[ro] dignitatibus ac quereis. de hoc boetius excusat se dicens. Quam sup[er] meam dignitate[m]. v[er]o p[ro] v[er]o. fuscaret. i. denigraret. admittit de alicui sceleris metiri sunt mea[m] polluisse scias sacrilegio. i. demonu[m] obsequio ob ambitu[m]. i. p[ro] cupiditate dignitate[m] ac quere de atz p[ro] certe. tu insita. i. inserta. nobis pellebas de sede. i. de loco omnem cupidine[m]. i. omnem cupiditate[m] rem mortaliu[m]. et sub tuis oculis non erat p[ro]bas esse locu[m] sacrilegio. i. cultui demonu[m]. que p[ro] et. tu insillabas auribus que p[ro] et cogitatioibus meis illud pitagoricu[m] deo non diis p[ro] uendiu[m]. nec pueniebat me captare. i. optare. p[ro]sidia. i. auxilia. vilissimorum spirituum. i. demonu[m]. que tu p[ro]ponebas. i. locabas. in hac excellencia ut p[ro]silem deo faceres. preterea innocens penetrali. i. v[er]o tomus mee. cet[er]o. i. multitudine honestissimorum amicorum. Et focer simachus sanctus et eque reueredus ipso actu defendunt nos ab offuspitioe b[on]i criminis. Nota que p[ro]sueruo inuidio est cui non p[ro]sit alicui sua p[ro]bitate auferre nitunt ipaz saltem aliquid vicio denigrare. Et sic fama boetii denigrata fuit vicio sacrilegii. Nota que sacrilegium est sacre rei furtum. et ponit sacrilegii p[ro] homine scelerato etiam sacrilegii est cultura demonu[m] sive idoloru[m]. Inde sacrilegus. i. idolator et sic capis in p[ro]posito. Nota que ambitus media p[ro]ducta est cupiditas bonozis. Sed ambitus media correpta est arcuitus. et primo capis h[ab]e. Nota que p[ro]bia repellit omnem cupiditate[m] bonoz exteriori que q[ue] scribit in. i. li. de p[ro]latiis. que p[ro]bia tria inducit. i. metis illustratoz. felicitate[m] appetitu[m] et mollis affluentie p[ro]temp[er]u[m]. Nota que p[ro]bia facit boiem silem v[er]o. non similitudine oim[ne]m. sed p[ro]cipitua. ita que h[ab]e p[ro]cipit aliquid p[ro]ditiois diuine. i. intelligencie. v[er]o seneca. Hoc mihi p[ro]bia p[ro]mittit que me parit deo reddat. et alibi dicit. Vir speculatiu[m] est qui de v[er]o in b[on]iano corpe hospitatus. Nota sacrilegii non h[ab]e locu[m] sub oculis p[ro]bie. que p[ro]bia p[ro]le oia ageda et facienda ordinatissime disponit et non p[ro]mittit boiem ad vana declinare. que dicit tullius in li. de finibus bonoz et maloz. p[ro]bia a sup[er]stitioe liberat metu mortis non p[ro]turbat. et est sup[er]stitio vana religio. i. ido

loz cultura. Nota penetrali est secreta camera. vel locus secretus interior in tomo vel in templo. vbi reponuntur diuina vel alia talia. et ponit h[ab]e p[ro] vltimo boetii p[ro] methaphoram ponendo p[ro]tines p[ro] p[ro]teto que ipa p[ro]fluxit morari in penetrali. Nota q[ue] symachus fuit quidam nobilis romanus et focer boetii cuius filiaz boetius duxerat noie elpbe. que symachus non fuit tui sanctus interius in affectu. etiam reueredus in exteriori actu sicut dicit boetius.

At vero nephas. hic boetius ostendit se esse p[ro]turbatu[m] ex fame sue lesione dicens. h[ab]e cumulus. laugm[en]tatio. accedit n[ost]ris malis que existimatio. i. iudicium plurimorum. i. vulgariu[m] non spectat. i. non respicit. merita rem. sicut h[ab]e meref. h[ab]e spectat euentum fortune. i. iudicat boiem s[ecundu]m que fortuna se h[ab]e circa s[ecundu]m. et ea tui indicat vulgus esse pulsa a deo que p[ro]medauerit felicitas. i. p[ro]sp[er]a fortuna. que fit. i. et que sequit. ut existimatio bona deserat infelices. v[er]o me piget. i. sedet remissa que nunc sint rumores ipsi de me. et que multiplicescit. que p[ro] et. diffone. i. discordantes sine sint de me. nam quidam dicunt me reum esse. quidam non. Hoc tui dixerim. i. volui dixerit vltima[m] esse sarcina[m]. i. grauissimu[m] pondus. aduersa fortune. que dum. aliquid crimine affigit. i. imponit. miseris. i. infelibus. ipsi credunt meruisse sup[er] illa que ipsi miseris p[ro]ferunt. i. patiunt. Et ego bonis oibus pulsus. que in exteriori relegatus. et erutus dignitatibus que damnatio. p[ro]scriptus. et fedatus. i. maculatus existimatio. ego que pus stute honestus reputabar. nunc scelere deformis reputor. et tui. i. recepi supplicium. i. penam ob beneficium. i. p[ro] beneficium. Nota que vulgares non iudicant s[ecundu]m merita rem. v[er]o h[ab]e mereat aliquid vel non. si iudicant s[ecundu]m euentu[m] fortune. v[er]o boiem b[on]i fortunatum iudicat felicez. male fortunatum iudicat miserez. h[ab]e tale iudicium falsum est. v[er]o dicit seneca. i. v. ep[isto]la. Nota felicem h[ab]e effimes. que vulgus appellat felicem. ad quem pecunia p[ro]fluxit. h[ab]e illi cui omne bonum in animo erectu[m] et extensum. Preter bona estimatio deserit infelices. que p[ro]m[od]o malum que infelices incurrit est que vulgus male de ipsis opinat. et dicit etiam vulgus ea que miseris patiunt que ex merito talia patiunt.

Uiderè autem videoz. **Hic boeti?** ondit se esse perturbatum et bis que vidit in mundo generaliter. i. bonos depmī & malos extolli dicens. Ego videoz videre. i. cognoscere. nepharias officinas. i. malas societates sceleratoz bonis fluitantes gaudio. qz p. 7. leticia. 7 quez p dicitissimū. i. pessimuz. iminentem. i. insistentem. nouis fraudibus relationū. i. accusationu. 7 video bonos iacere. pstratos. i. deppos. terroze nri discrimis. 7 etiam vi deo quez flagitiosum. i. prauū boiem. incitari ad audendū. i. ad psumendum. facinus. i. pccm. impunitate. i. si ne pena. vō p s. incitari pms ad efficiendū. i. ad ppetradum. facin? i. pccm. aut p s. Ego video insontes. i. in nocentes. nō modo. i. nō tm. puatos securitate verū etiaz defensione. Itaqz p s. libet. i. placet. mibi excla mare ad deū celi. qre talia pmittat i mō vī mali exalcent 7 boni depmanf. **Nota** q boetio q erat tur bate mētis 7 in statu miserē videbat q mali iū hoc mūto eēt potētes 7 viuerēt impuniti. boni aut im potētes 7 viuerēt remunerati. s. phia in qto hui? ipm solanto. pbat malos sp eē impotētes. 7 bonof eē potētes. 7 malis nunqz deesse sua supplicia 7 boīs nunqz sua pnia. **Ad** q officine dicunt dom? offi cialiu vbi reponunt ea q ad ipos spectant. 7 ad eoz officia sicut sunt celaria 7 granaria 7 alia bndi. **Hic** aut accipiunt officine p pgregatōe maloz 7 dicunt ab officio offic. qd est inococe noce.

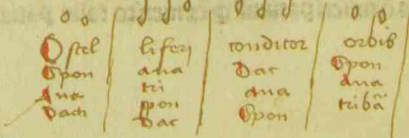
Astrum qntū pmi libri.

Stelliferi pditor orbis. **Hic incipit** qntum metrum hui? pmi qd dī puidantiū ab inuen tore. anapesticiū a pede pdominate. **Et** at anapest? pes pms dactilo pstant ex pms duabus breuibus 7 terciā longa sillaba. 7 est metry acatbalecticiū. i. si ne defectu. In hoc aut metro boeti? exclamat q pui dentia diuina. admirās q oia regant a deo pter act? humanos. l3 b fallum sit. tñ boetio sic videbat fm statū turbati. **Et** diuidit. **D**ūmo pmedat diuinam puidētiā ex gubernatōe celestiu 7 terrestriu. scdo tangit actus humanos nō regi a deo. tercio rogat de um vt regat act? boim scdo ibi. **O**mnia certo. terciā ibi qsqz rez. **D**ūma diuidit. pmo pmedat regimē diuine puidētiē circa celestia. scdo magis circa ter restria ibi. **T**uavis variū tpet. **D**ūmo dicit. **O** p diti. i. creator. orbis stelliferi. i. ferētes stellas. q ner? i. adiūt? ppetuo solio. i. eēne sedi. stas. i. frēqnt? v? tis celum. rapido turbine. i. veloci motu 7 cogis syde ra pati legem. i. dicitū ordinē. vt ipa luna. nuc. i. ali qñ lucida pleno cornu sicut in plenilunio obuia. i. op posita. totis flāmis. i. lumib? frīs. i. solis ipa luna co dat. i. abscondat. minores stellas. q in plenilunio nō vident? pē maius lumē. 7 tu cogis nuc. i. aliqñ vt ipa luna exns pallida obscuro cornu ipa exns ppor pbebo .i. soli. pdat. i. amittit. lumina. i. lucē. q. d. tu facis vt luna qnto magis recedit a sole tāto magis illuminat 7 lu mine suo obscurat minores stellas. 7 qnto magis appropinqt soli. tanto plus obscurat. 7 tu cogis vt besper? .i. stella vesptina. q agit argentes. i. frigidos ort? tpe noctis. i. in crepusculo qd est pma ps noctis seqnto solē. iste besper? de mane lucifer dicit? pallens in ortu pbebi itez mutat solitas habenas. i. solitos cursus nam cuz de vespe seqt solē d mane pcedit ipm. 7 tu stringis. i. coartas. lucem. i. diem. breuiore mora tpe brume. i. hye mis. frondiflue. i. facientis frondes fluere. 7 cū feruida estas venerit. tūc tu diuidis. i. distinguis. agiles horas .i. breues horas noctis. q. v. tu facis q tpe byemali noctes sūt. plitiores dieb? .i. tpe estiuiali ecouerio. **O**ndū q deus dī pditor stelliferi orbis. qz ab ipso dependet celum 7 tota natura ex. xij. metbabpifice 7 dī residere iū ppetuo solio. qz in celo qd est ppetuum. nam celū est locus deoz 7 spiritūū. 7 omnes barbari 7 greci 7 qcūqz putant deos esse. eū locū q sursum ē deo attribuūt tanqz imortale imortalitati coaptātes pmo celi 7 mūdi. 7 dī vtere celum rapido turbine. moe? eīm firmamēti dī rapidus. qz suo motu rapit secum alias speras. **U**n rō verso est vbum frēqntatiū 7 significat frēqnter vtere. 7 in hoc innuit q celum sp mouet 7 nō cessabit. qz di cit pmetatoz nō est timēdum q celum stet. **E**t rō qz moues celum mouet sine fatigatōe 7 sine pena. xij. metba p bificē. **T**em? est netus ppetuo solio. i. pūctus ppetuo celo. **U**n deus triplicat est in vniuerso. i. eentiali seu pntiali. sacramentaliter seu myserialif. 7 misericordialif. **E**ssentialif seu pntialif in sua vera daritate in q ipm homo nunqz vidit. sicut dicit ppha. deum nemo vidit vnqz sicut ipse est in ppetuo solio. **S**acramentaliter seu myserialif. deus est in sacro eukaristie qd rata fide credim? **S**z misericordialif deus est vbiqz fm q dicit scptura. misericōia dñi plena est terra. 7 inde puenit dictum p mune fm q dicit scptura. deus est vbiqz. **M**ota fm bugui. solium est sedes regalis ex solidis lignis facta. dicta a soliditate. i. a firmitate. **M**ota q deus cogit sydera pati legē nō violēta nec coacta motōne. qz nullū violētum ppetuū. s. cogit ea volūtana ordinatōe obfhuare legem. i. dēminatū motū vt tpe eis statuto oziant 7 occidāt. **M**ota q luna de se est corp? opacum recipies lumē a sole. 7 in ea pte q est vsus solem illuminat cum aut directē opposito sit soli sicut in plenilunio tūc lumine suo obscurat minores stellas. eo q maius lumen obfufcat min? s. cū luna est in ista pte celi iū q est sol sicut pigit in diuisione. tūc superior ps q est vsus solem est illuminata. 7 inferior ps que est versus nos est

Uidere at videoz nepharias sceleratoz officinas. gaudio leticiaqz fluitates. pditissimū quez nouis delationū fraudibz imi nētē iacere bonos nri discrimis froze pstra tos. flagitiosum quez ad audēdū qdez fa cin? impunitate. ad efficiēdum vō pms inci tari. insontes aut non inoto securitate vez ipa etiam defensione puatos. Itaqz libet exclamare ad teum celi.

Astrum qntum pmi libri.

Stelliferi pditor orbis
Qui ppetuo nectis solio
Rapido celum turbine verlas
Legem pati sydera cogis
Ut nunc pleno lucida cornu
Totis fratris obuia flāmis
Londat stellas luna minores
Nunc obscuro pallida cornu.
Phebo ppor lumina pdat
Et qui prime tpe noctis
Agit argentes hesperus ortus
Solitas itez mutat habenas
Phebi pallens lucifer ortu
Tu frondiflue frigore brume
Stringis lucem breuiore mora
Tu cuz feruida venerit estas
Agiles noctis diuidis horas.

obscurata. et tunc nihil videmus de luna. Et cum incipit elongari a sole tunc pars elongata incipit modicum apparere nobis. et tunc dicimus esse novilunium. et quoniam plus elongatur. tantum plus apparet nobis illuminata. Hora boetius dicit solem esse fruem lune. quod secundum fabulas iupiter cubens cum latona genuit ex ea duos gemellos. scilicet phebunt qui dicitur sol. et dianam qui dicitur luna. et sic secundum fabulas sol est frater lune. Hora stella que de vesperis sequitur solem et de mane precedit. habet diversa nomina. primum dicitur Lucifer auroza veniens. vespere dicitur vespere. id est. Quod autem sit possibile quod eadem stella de vesperis sequatur solem et de mane precedat. dicitur aliquid quod hoc non contingit in vna et eadem parte anni. sed in diversis vicibus. cum quod in estate sequitur solem et in hyeme precedat. Et hoc est quod oes auctores dicentes. hoc esse in eodem tempore anni. Alii dicunt quod mercurius et venus sunt stelle silis coloris et quantitas que vna quibus sequitur solem alia precedit. et sic videtur esse vna stella que sequitur et precedit. Et hoc non est. Boetius dicit quod venus est altior sole et loquitur secundum antiquos astrologos. qui locaverunt venerem supra solem. cum igitur contingit quod venus et sol simul veniunt ad occasum. quod venus est altior diuinitate videtur in fero quod sol eadem ratione ceteris videtur in mane quod venus eorum cito discurrat nam citius videtur ascendente remota quod propinquius et diuinitate videtur descendente remota quod propinquius. et equi motu icedat. Sed moderni astrologi locant venerem sub sole. Alii dicunt quod vna est stella que vno tempore sequitur solem alio tempore precedit. Et dicitur secundum proloium quod illa stella habet epicyclum in cuius circulerentia deferretur corpus eius. Est autem epicyclus circulus parvus cuius centrum est in circulerentia orbis deferentis. nunc autem est ita quod epicyclus veneris sit est cum sole. ita quod si pertrahatur linea a centro terre per centrum epicycli veneris ad firmamentum eadem linea transibit per centrum solis. vel non multum distabit ab eo. cum autem venus feratur in circuitu epicycli aliquid erit in eadem linea cuius sole. aliquid precedit. aliquid sequitur. Item mora solis supra orizontem facit diem. cum dies sit latitudo solis supra terram. mora autem solis sub orizontem facit noctem. et quod sol longioris facit moram tempore estiuam supra orizontem. et brevioris sub orizontem. id est dies estiuales longiores sunt noctibus. in hyeme autem sit e converso propter quod dies hyemales breviores sunt noctibus.

Tua vis varium tpatat annum
Ut quas bozee spūs aufert
Reuehat mitis zephirus frondes
Queqz arcturus semina vidit
Sirius altis vrat segetes.
Nihil antiqua lege solutum
Linguit p̄rie stationis opus
Omnia certo sine gubernas
Dominum solos respūs actus
Merito rector cobibere modo
Nam cur tantas lubrica versat
Fortuna vices p̄mit infontes
Debita sceleri notia pena
At pueri resident cello
Arbores solio. sancta qz calcant
Iniusta vice colla nocentes
Later obscuris condita virtus
Clara tenebris. iustusqz tulit
Crimen iniqui
Nil p̄ iuria. nil nocet ipsis
Fraus mendacij compta colore.
Sed cum libuit viribus vri.
Quos innumerari metuunt populi
Summos gaudent subdere reges.

... cuncta semina vidit arcturus? illa stella illas altas segetes. id est logas segetes. vrat sicut? id est stella canicula tempore estiuo uali. et subdit. Nihil solutum. id est segregatum. antiqua lege. id est eterna lege diuinitate puidetie inquit. id est derelinquit. opus prope stationis. id est ad quod operandum est statutum. Hora quod quatuor sunt partes anni. videlicet hyems. autumpnus. et estas. In vere flat ventus qui dicitur zephirus qui est collateralis fauonij. et quod flat? eius est lenis id est mitis et producit viridia. In hyeme et maxime in principio viget status bozee. qui est ventus collateralis aethionis cuius status est fortis et frigidus. et destruit viridia tenuanda arbores. Hora quod arcturus? est stella circa maiorem visum que dicitur videre semina. quod tempore sui ortus. qui ortus cum sole tunc seminat sicut in autumpno. Hora sirius est stella que alio nomine dicitur canicula. et dicitur sirius a sirene quod est tractus prope logum tractum caloris. et apparet cum sol est in cancro. et dicitur vrere segetes. id est maturare. Hora de arcturo dicitur ysidorus in libro et bimol. arcturus est sidus post caudam maiorem visum positum. et ortus tempore autumpni in libro. et vegetus? dicit arcturus ortum post idus septembris. xvij. kalendas octobris. Item dicit ysidorus. canicula est stella et dicitur sirius que estiuis mensibus in medio centro celi est. et iuncta cum sole duplicat calorem eius. et dissoluunt corpora et euaporant a quod stella dicuntur dies caniculares in quibus molestie sunt purgationes.

Omnia certo sine gubernas. In ista parte boetii tangit actus hominum non regum a puidetia diuina sed derelictos regimi fortune dicens. Deus tu gubernas omnia certo sine. id est certo ordine ad finem. et respicit. id est spiritus regere solos actus hominum. Et o rector deus tu merito cobibere. id est coercere. cur lubrica fortuna. id est instabilis fortuna versat. id est vertit. tantas vices. id est alienationes. quod ipsa pmit infontes. id est innocentes. notia pena debita sceleri. id est homini scelerato. et pueri mores. id est homines pueri in moribus. residet in celo solso. id est alto loco. ipsi nocentes. id est mali. calcant sancta colla. id est colla sanctorum hominum iniusta vice. id est iniusta alienatione. qui sancti potius debent calcare colla nocentium quam e converso. et clara virtus. id est homo dare virtutis latet condita. id est abscondita. obscuris tenebris. id est ab hominibus vicio obscuratis. et iustus homo tulit. id est sustulit. crimen iniqui hominis. et piuria nil nocent ipsi iniquis. ne fraus compta. id est ornata. mendacij colore. id est falsa apparentia nocet ipsis. Et cum prauis libuit vri viribus. id est exercere vires. quod prauos metuunt innumerum populi. id est vulgares. tunc ipsi gaudent subdere. id est supplantare summos reges. id est bonos et sapientes que est regere et alios gubernare. Item deus omnia gubernat certo fine. quod dicitur dicitur primo celi et mundi. Antia diuina nos gubernat et regunt in nobis sunt quasi finis. Item illud quod est sapientissimum regit certo sine cum sapientis est regere. Et deus est sapientissimus eo quod sapientia a deo processit. Unde scriptura. Omnis sapientia a deo est. Hora boetius vidit in mundo bonos deprimi et malos exaltari. cum tamen potius fieret e converso. Ideo sibi videbatur quod actus et operatores hominum non regerentur a deo. sed magis a fortuna quam hunc humiliat et hunc exaltat. Ideo boetius deo querit.

Quam miseram respice terras. **D**ic boeti⁹ rogat vt deus regat act⁹ hominū. ⁊ homines sicut regit celum di-
cens. **Q**uāq̄s de⁹ es tu q̄ neci. i. diungis. federa. i. p̄cordias rez. respice miseram trās. i. boies in trās bitates. **N**os em̄ boies nō sum⁹ vilis ps s̄ valde nobilis tanti tui opis. i. mūdi. nos q̄timur. i. p̄cutimur. salo. i. mari. ⁊
amaritudine fortune. iō tu de⁹ p̄p̄me. i. restringe. rapidos fluctus. i. magnos impet⁹ fortune. ⁊ eo federe. i. regi
mine. q̄ regis imēsūm celū. tu firma. i. roborā. stabiles trās. i. boies stabiles in tra. **N**ota boeti⁹ dicit boiem
nō esse vilem p̄tem mūdi. q̄ scribit in p̄logo li. de pomō areb. **H**omo ē dignissima creaturaz similitudo oim̄
ad imaginē dei fact⁹. ⁊ scdo de aia. q̄dammodo aia
p̄uenit cū omnib⁹ creaturis. cū angelis in intelligen-
do cū brutis in sentiendo. cū plantis in vebitādo. cum
lapidibus in cēdo. **N**ota boeti⁹ p̄pat fortunā sa-
lo. i. mari. Sicut em̄ nauis vndis marinis iactat in
altū nūc ⁊ nūc in p̄fundum. sic hō p̄ fortunaz nūc in
p̄sp̄eritate leuat. nūc in aduersitate deicit.

Profa q̄nta p̄mi libri

Hec vbi p̄tinuato. **D**ic incipit q̄nta p̄sa buius
p̄mi in q̄ boeti⁹ oñdit quō p̄bia se habuit ad
suam q̄rmonias. ⁊ q̄d ex ea cognouit. scdo
p̄bia q̄dam dicta boeti⁹ irrōnabilia p̄cipēdit. tercio
sub breuitate recolligit ea q̄ ip̄m boetium p̄turbant.
q̄ro p̄bia dat modum remediū ip̄m boetiū. Scdo
ibi. Itaq̄ nō taz meloci hui⁹. Tercia ibi. Et tu q̄dē
de tuis. Quarta ibi. S̄ q̄m plurib⁹. Dicit p̄mo. **N**
q̄ ego boeti⁹ delatraui. i. p̄ rōez locut⁹ sum s̄. sup. p̄
dicta. p̄tinuato doloze. i. affidua turbatione. illa sup.
p̄bia placido vultu nihil mota. i. irata. meis q̄stibus.
de meis q̄rmonias. in q̄. i. dixit. Cum. i. q̄n. ego vidis-
sem te boetiū. mestū. i. tristem. q̄ p̄ ⁊ lacrimātem. i.
fientem. illico. i. statim. cognoui te miser. q̄ p̄ ⁊ exu-
lem. i. patientem exiliū. s̄ q̄ longinquū. i. remotum.
ēet illud exilium ego nesciebam. i. ignorabaz. nisi tua
oro. i. p̄mo. mibi p̄didisset. i. reuelasset. s̄ tu sup. boe-
tiū. q̄dem p̄ certe. nō es pulsus q̄p̄rocul. i. valde re-
mote. a patria. i. iudicio rōnis. s̄ aberrasti. i. deuici-
sti. at p̄ s̄. si te maus. i. magis vis. existimari pulsus
a patria poti⁹ sup. tu ip̄e pepulisti te boetium. **M**az
p̄ q̄. q̄dem p̄ certe. id sup. repellere te a patria nūq̄
fuisse p̄bas. i. licitū. cuiq̄ sup. homini. Si em̄ remi-
niscaris. i. recorderis. cui⁹ patrie. i. de q̄ patria sis ori-
undus. i. nat⁹. nō vti p̄ sicut. sup. ciuitas atheniēsiuz
q̄dam regit impio. i. ex p̄cepto multitudinis. i. mul-
toz rector. sequit⁹ grecū q̄d tm̄ valet in latino. s̄ vn⁹
est dñs ⁊ vnus rex vn⁹ ⁊ p̄nceps q̄ letat. i. gaudet. d̄
frequentia. i. de frequentia inhabitatōne. cuiū. i. incolaz. ⁊
non depulsiōne. cui⁹ regis agi. i. duci. frenis. i. p̄cepti.
atq̄ p̄ ⁊ obtemperare. i. obedire. iusticie summa est li-
bertas. **A**n p̄ nunq̄d. ignoras illam antiq̄ssimam legem. i. statutum. tue ciuitatis. i. recte rōnis. q̄ sancitum. i.
p̄firmatum est ius non esse. i. ad eam nō p̄tinere. exulare. i. exilium pati q̄sq̄s. i. q̄cunq̄s. maluerit. i. optauerit.
fundare. i. locare in ea ciuitate sedem. i. habitadē suam. naz p̄ q̄. q̄ p̄tinet. i. p̄p̄endit vallo ac munimine
eius sup. ciuitatē. nullus metus. i. timor. est illi vt mereat esse exul. at p̄ sed. quisquis deserit. i. cessauerit. vel
le inhabitare eam ciuitatem pariter desinit etiam mereri. i. meritum consequi. **N**ota q̄ delatrare. p̄p̄e est
canū. in p̄posito autem delatrare est vrgente doloze contra rationem loqui. ⁊ sic boetius. quia dixit actus bo-
minum nō regi a deo contra rationem loquebatur ergo dixit se delatrasse. **N**ota non est hominis sapien-
tis moueri ex bis que dicunt ab insipienti contra rōnem. s̄ magis debet insipientem instruere ⁊ ip̄m p̄solari
ergo p̄bia non fuit mota ex questibus boetiū. s̄ magis ip̄m p̄solabat. **N**ota p̄bia cognouit boetium esse mi-
serum ⁊ exulem. miser est ille cuius animus sequit⁹ mutatōem rez t̄p̄alium ita q̄ extollit in p̄sp̄eris. ⁊ dep̄-
mit in aduersis. Exul in p̄posito est ille non q̄ mutat regionem s̄ q̄ agit p̄ rationem. **N**ota q̄ per lacrimas
potest cognosci q̄ ratio hominis est turbata. s̄ q̄tum turbata sit non cognoscit nisi p̄mone volentis. ergo di-
cit p̄bia lacrimis. cognoui te esse exulem. s̄ q̄ntum esset exilium nesciebam. nisi tua oratio mibi p̄didisset.
Nota ille pulsus est a patria q̄ omnino rōnem amittit. s̄ ille aberrat q̄ infra patriam in aliquo rōnem reti-
net ⁊ in aliquo amittit. Boetius autē non erat pulsus p̄cul a patria. quia non totam rōnem amiserat. crede-
bat em̄ omnia regi a deo. s̄ in hoc aberrabat q̄ actus hominum a deo regi non putabat. **N**ota de patria ho-
minis que est recta rō loquit⁹. Seneca in de remedijs fortuitoz dicens. Patria est vbi cuiq̄s bene est. il-
lud autē quod bene in homine est non in loco est in hominis inquam potestate est si sapiens est nō perigri-
nat. si stultus exulat. **N**ota a patria rōnis nullus boetium expulsi nisi ip̄e seipsum. quia boetius non alie-
no impetu s̄ p̄p̄io defectu terminos ⁊ limites rationis exiuit. **N**ota ciuitas atheniensium regebāt impe-
rio multitudinis. primo enim eam regebāt reges. postea succedente t̄p̄e principes. tandem p̄ regimine eius

Quam miseram respice terras
Quisquis rez federa nectis
Operis tanti pars non vilis
Homines quātimur fortune salo
Rapidos rector p̄p̄ime fluctus
Et quo celum regis immensum
Firma stabiles federe terras

Profa q̄nta p̄mi libri.

Hec vbi p̄tinuato doloze delatraui.
Nulla vultu placido. nihilq̄ meis q̄
stibus mota. **P**. Cū te inq̄t mestū la-
crimāteq̄ vidissem illico miser exuleq̄s co-
gnoui. S̄ q̄ longinquū ēet exiliū. nisi tua p̄-
didisset orlo nesciebam. S̄ tu q̄ p̄cul a patria n̄
q̄dem pulsus es s̄ aberrasti. Atsi te pulsus
existimari maus. te poti⁹ ip̄e pepulisti. **M**a-
id q̄dem te tenūq̄ cuiq̄ p̄bas fuisset. Si cū
e⁹ oriūndus sis p̄rie remiscaris nō vti atheniē-
siūm quōdaz multitudinis impio regit. s̄
ei⁹ vn⁹ dñs est ⁊ vn⁹ rex vn⁹ ⁊ p̄nceps q̄ regit
eā. **Q**ui frequentia ciuiū nō depulsiōne letat
Cui⁹ agi frenis atq̄ obt̄p̄are iusticie summa li-
bertas est. **A**n ignoras illā tue ciuitatis an-
tiq̄ssimā legē q̄ sancitū est ei ius exulare nō
esse q̄sq̄s in ea sedē fundare maluerit. **M**az
q̄ vallo ei⁹ ac munimine p̄tinet. nullus me-
tus ē ne exul eē mereat. **A**t q̄sq̄s inhabita-
re eā velle desierit. p̄tē desinit eē mereri.

o. f. m. y.

in singulis annis eligebant. xxxviij. sapientes. s. patria rōnis tñ vno pñcipe regit. s. deo q̄ est regula recte rōnis. **Nota** hō dicitur omnibus a patria rōnis in q̄ntum anima eius intellectiua q̄ vti recta rōne a deo orit. **Nota** infantum hō manet in patria rōnis in q̄ntum deo subicit et legi dicit. et qz de? in subiectōe suoz delectat. id est letat in multitudine ciuim et nō in expulsiōe eoz. **Repellit** aut aliq̄s a patria rōnis deo rebellando et a recta rōne recedēdo. **Nota** q̄ obtpat se deo est summe liber. qz in q̄ntum aliq̄s agit vñ rectam rōnem intantum est liber. s. p̄ obtpare se deo homo maxime agit vñ rōez. s. talis maxime liber est. **Unde** sen. li. ep̄la dicit. **Quis** que sit libertas. libertas vera est nulli rei p̄ter q̄ deo vñre eq̄nimit̄ p̄spera et aduersa ferre et fortunam in equū ducare. **Nota** qz a ciuitate rōnis nullus exulat nisi p̄ affectōem sp̄alium. talis aut affectio est volūtaria et iō sola volūtate aliq̄s exulat a tali ciuitate. et qz talis affectio uō pōt hominem occupare q̄diu est infra terminos recte rōnis. ideo dicit p̄bia. nāz q̄ vallo eius t̄.

Itaqz nōtam me loci hui? quam tua facies mouet. **Nec** bibliothecae poti? p̄ptos eboze ac vitro pietes q̄ tue mētis sedem rēq̄ro. **In** q̄ nō libros s̄ id qd̄ libris p̄cium facit libroz quōdaz meoz inias collocaui. **Et** tu q̄dem de tuis in cōe bonū meritis vera q̄dem. s. p̄ multitudine gestoz tibi pauca dixisti. de obiectoz q̄dem tibi vel honestate vel falsitate cūctis nota memorasti. de sceleribz fraudibusqz delatoz recte tu q̄dez strictius attingēdum putasti. q̄ ea meli? vberiusqz recognoscētis oīa vulgore celebrēt. **In** crepuisti etiam vehementi iniusti factum senatus. de n̄za etiam criminatione voluisti. **Lese** qz opinionis damna fleuisti. **Postremo** vō aduersus fortunam dolor incāduit. p̄stusqz nō eq̄ meritis p̄mia p̄pēlari. **In** extremo muse seuiētis vtytqz celū terras qz par regeret vota posuisti. **Sed** qm̄ plurim? tibi affectuū tumult? incubuit diuersumqz te dolor. ira. meroz dīstrabunt. vti nūc mētis es. nōdum te validiora remedia p̄tingunt. **Itaqz** lenioribz paulisp̄ vte mur. vt q̄ in tumorem p̄turbatōibz influentibz iduruerūt. ad acrioris vim medicaminis recipiēdam tactu blandiore molescāt.

Et tu q̄dem de tuis. **Hic** p̄bia sub breuitate recolligit. que boetium p̄turbauerunt. dicens. **Et** tu boeti dixisti vera de tuis meritis. i. factis. in p̄mune bonum. et p̄p̄ omnium hominum vtilitatem. s. sup. dixisti. pauca sup. beneficia. tibi euenisse. p̄ multitudine gestoz. i. factorū tuoz. et tu memorasti. i. recitasti. nota. i. manifesta cunctis hominibz de honestate. i. de saluatione senatus. vel falsitate. i. compilatione falsaz irāz. obiectoz. i. impunitatōz tibi. q̄dem. p̄ certe. tu strictim putasti. i. cristinasti. attingēdum sup. esse. recte. i. rōnabile. de sceleribus. i. de vitijs. qz. p̄ et. fraudibz. i. deceptionibz. delatoz. i. accusantium. q̄ ea. i. omnia ista. celebrēt. i. memorant. melius. qz. p̄ et. vberius. i. copiosius. ore. i. f̄mone. vulgare recognoscētis. i. memorantis. **Omnia** etiaz tu boeti? increpuisti vehementi. i. fortit. factum. i. opus. iniusti senatus sup. totū. et tu etiaz voluisti de n̄za criminatione. i. vitupatione. et etiam tu fleuisti. i. defleuisti. damna. i. crimina. lese opinionis. i. immaculate fame tue. **Postremo**. i. vltimo. dolor incanduit aduersus fortunam. i. s̄ fortunam. qz. p̄ et. sup. tu boeti p̄questus es nō p̄pensari. i. tribui. equa. i. digna p̄mia. meritis. i. p̄ meritis. **In** extremo. i. in fine. seuiētis muse. i. furientis incri. tu posuisti. i. dedisti. vota. i. p̄ces. q̄ ea par sup. diuine. puidēt. regeret terras. i. homines terrenos. vtyqz. p̄ sicut regit celum. **Nota** qz ista omnia fuerunt causa p̄turbatōis mentis boeti? et p̄tractant ea in q̄rta pla et in si. metri. **stelliferi.**

Sz qm̄ plurim? tumult? i. valde magna multitudo. affectuum. i. passionum. incubuit. i. insitit tibi. et dolor. ira. et meroz. i. tristitia. dīstrabunt te diuersum. i. ad diuersa. sup. ideo. vti p̄ sicut. nūc mētis. es nōdū p̄tingit. i. respiciūt. te validiora remedia. i. fortiora medicamēta. **Itaqz** nos vtemur paulisp̄. i. modicū. lenioribz sup. remedijs. vt ea q̄ induruerūt. i. indurauerūt in tu more. i. in saturā. p̄turbatōibz. i. tristitijs animi. influētibz. i. eueniētibz. et vt illa mollescāt. i. mollia fiant. blādiore tactu. i. leniori medicina. ad recipiēdas vim acrioris. i. fortioris medicaminis. **Nota** qz boetius fuit dīstractus multitudine affectionuz. s. ira. meroze et dolore. **Nam** ira trahit hominem ad vindictam. dolor ad despatōz. meroz ad totū? mentis aggrauatōez. ideo dicit p̄bia qz sua p̄turbatio iam non possit sustinere fortiora remedia. s. vti sibi adhibere lenia vt p̄ talia p̄paratus et dispositus p̄nter possit p̄cipere remedia acriora.

Verum sextum primi libri.

huncaine inqt mūdū temerarijs agi fortui
 tilsq casibz putas. An nullū credis ei inesse
 regimē rōnis. **B.** Atq in quaz nullo existi
 mauerim mō vt fortuita temeritate tācē
 ta moueant. **Vz** opi suo pditorez p̄sidere
 deuz scio. **Mec** vnq̄ fuerit dies q̄ me ab hac
 snie veritate depellat. **P.** Ita est inqt. **Maz**
 id etiaz pauloāte cecinisti. hoiesq̄ tñ diuie
 exortes cure esse deplozasti. **Maz** de ceteris
 qn rōne regerent̄ nihil mouebare. **Pape** at
 vehemēt admiror cur i tāsalubri snia loca
 tus egrotas. **Vz** aut̄ p̄scrutemur nescio
 qd abesse p̄iecto. **Sz** dic mihi qm̄ a dō regi
 mundū nō ambigis q̄b etia gubernaculis
 regat̄ aduertis. **B.** **Vz** in quā rogatō tue
 sniam nosco nēdū ad inq̄sita r̄ndere queā.
P. **Mū** me iqt̄ sefellit abesse aliqd̄ p̄ qd̄ ve
 lut hiante valli robore i aim tuū pturbatō
 num morbz irrepserit. **Sz** dic mihi: memi
 nisti ne q̄s sit rez finis. quo ve toti nature
 tendat intentio. **B.** Audieram inquam.
 s̄ memoriaz meror̄ hebetavit. **P.** Atq̄ scis
 vnde cuncta p̄cesserint. **B.** **Mou** inquam
 deumq̄ esse respondi. **P.** Et quid fieri pōt
 vt p̄ncipio cognito. q̄s sit rez finis ignozes.
Vz hi pturbationum mozes 7 ea valen
 tia est vt mouere quidē loco boiem possint
 euellere aut̄ sibi q̄ totū extirpare n̄ possint

uidit. qz p̄bia querit. scdo boeti r̄ndet. tercio p̄bia
 ei r̄nsione approbat. **Dicens** s̄. **O** boeti putas hunc
 mūdum agi. i. regi temerarijs. qz p̄ et. fortuitis casu
 bus. i. euētibz. an. i. nunqd̄. tu credis nullum regimē
 rōnis. i. puidencie dīne inesse ei mōdo. **Ego** boeti in
 quam. i. dixi. atq̄. i. certe. nō existimauerim. i. putauerim
 vllō mō. vt tācerta sup. entia moueant. i. regat̄
 fortuita temeritate. i. improuisa stulticia. s̄ scio deum
 pditore. i. creatore. p̄sidere suo opi. i. sue creatio. nec
 dies fuerit vnq̄. i. i. aliq̄ tpe. q̄ dies. depellat. i. r̄moue
 at. me boetiū. ab hac veritate snie iam dicte. **Tunc**
 p̄bia approbas eius r̄nsione dicēs. **Obia** inqt. i. dixit
 ita est. nam tu cecinisti. i. dixisti. etia illud pauloante
 .i. in q̄nto metro hui? p̄mi. qz p̄ tu. tu deplozasti. i. plā
 xisti. tm̄. i. solūmo do. ipos hoies esse exortes. i. caren
 tes vel nō p̄ticipes. i. dīne cure. dīne puidencie. nā qz
 p̄ qz. tu nihil mouebare. i. dubitasti. d̄ ceteris. sup. cre
 aturis. qn regerent̄ rōne sup. puidencie dei. aut̄ p̄ s̄.
 pape est inficicio admirantis. ego admiror̄ vebemē
 ter q̄ tu locat̄. i. posit̄. in tam salubri snia. egrotas. i.
 langues. vey. p̄ s̄. nos p̄scrutemur alti? .i. p̄fundi?
 ego nescio quid. i. aliqd̄ sup. sit illud. qd̄ ego p̄iecto. i.
 opinor. abesse tibi boetio. **Nota** q̄ infirmitas boe
 ti p̄m fuit ex ordinata affectione. inq̄ntum em̄ boe
 ti? voluit de t̄paliū rez amissione. 7 p̄m fuit ex fal
 sa existimatōne. q̄ntū ad duo. **Estimabat** em̄ malos
 homines esse felices 7 potētes. scdo estimabat boies
 nō regi a dīna puidencia. s̄ p̄bia inq̄nt cas radicalē
 p̄t̄ quam boeti in cidit in istas incōmoditates. 7 qz
 radit toti morbi fuit ignozātia dīne gubernationis.
 q̄ntum ad boies. iō p̄mo q̄rit de mōdi gubernatione.
Nota q̄ boeti? inuit duas rōnes q̄ mēs regat̄
 a deo. p̄nam ibi. **Tam** certa. q̄ talis est. **Ea** q̄ sunt cer
 ta 7 dēmina nō regunt̄ a calu 7 a fortuna. cū regimē
 talium sit incertum. **Sz** entia hui? mūdi sunt certa.
 qz a certis causis p̄ducta. **Secūda** rōem inuit ibi.
Vz opi suo. q̄ talis est. **Causatū** regit̄ a sua cā. s̄ de
 us est cā mōdi. cū ab ipso dependeat celum 7 tota nā

Nota p̄bia rōnabilit̄ mirat̄ q̄ boeti? credens mūdum regi a deo putabat homines nō regi ab ipso. qd̄
 posset p̄bia sic arguere. d̄ regit̄ mūdum fm̄ te boetium. s̄ homines sunt p̄ncipalis ps mūdi sicut p̄us dixisti
 in m̄tro. opis tanti ps nō vultis. ergo homines regunt̄ a deo.

Sz dic mihi qm̄ a deo mūdū regi. **Dic** p̄bia q̄rit de circūstantijs gubernatōnis mōdi. scdo qz rēs gubernate
 dirigunt̄ in suū finem iō scdo q̄rit de fine rez. 7 qz gubernatio dei fm̄ rei veritate etiam est circa boies. iō ter
 cio q̄rit de cognōtibz boies. scda ibi. **Sz** dic mihi. tercia ibi. **Sz** h̄ q̄s. **Primo** dicit. **Sz** o boeti dic mihi p̄bie. qm̄
 nō ambigis. i. dubitas. mūdū regi. i. gubernari. a deo etiam nenqd̄ aduertis. i. cognofas. q̄b? gubernaculis
 mūdus regat̄. **qz** boeti? in quā. i. dixi. vix nosco sniam. i. intellectum. tue rogatōis. i. tue inq̄rogatōis. nedum
 .i. ad huc nō. qam. i. possum. r̄ndere ad inq̄sita. i. ad interrogata. sup. p̄bia inq̄t. i. dixit nō sefellit. i. decipit. me
 sup. p̄biam abesse. i. deficere tibi aliqd̄ p̄ qd̄ vclut hiante. i. patente. robore. i. firmitate. valli. i. munitōis. morbz?
 pturbationū. irrepserit. i. subintrauerit in tuum aim. q. d. nunqd̄ em̄ vey fuerit qd̄ p̄dixi tibi aliqd̄ abesse p̄ qd̄
 abesse siue p̄ quem defectum dolor intravit te sicut apum ostiū. **Nota** q̄ de? nō regit̄ mūdū aliq̄b? guber
 naculis extrinsec̄. qz sic nō eēt p̄ se sufficētissim̄. s̄ regit̄ ipm̄ sua potetia q̄ attribuit̄ p̄ri. sua sapia q̄ attribuit̄
 filio. sua pietate 7 clemētia q̄ attribuit̄ spiritu sancto. 7 de h̄ patebit in scdo b̄. **Ad** illud qd̄ aliq̄s hō vix in
 telligit aliq̄ mō intelligit. i. cū difficultate. ex h̄ q̄ boeti? dicit se vix intelligere inq̄rogatōz p̄bie. inuit se aliq̄
 mō intelligere tñ cū difficultate. p̄t̄ dolorē opprimētē rōem. 7 iō r̄ndere nō potuit. **Ad** qn̄ robur valli aliq̄
 munitōis biat̄. p̄t̄ aliqua rupturā in eo factā tūc hostes ingrediunt̄ munitōz. **Sic** a sili qn̄ munimē rōnis q̄
 anim? munit̄ tanq̄ vallo biat̄. p̄t̄ defectū aliq̄ cognōtōis. tūc nccio pturbatōes affectuū subintrant̄ aim.

Sed dic mihi meministi ne. **Dic** p̄bia querit de cognōtibz finis rez. dicens. **Dic** mihi ne. i. an. meministi. i. re
 cordaris q̄s sit finis rez sup. omniū. ve. p̄ vel. quo. i. ad quem finem. intentio toti nature. tendat. i. laboret.
 ego boeti? in quā. i. dixi. audieram sup. olim. s̄ meror̄. i. pturbatio hebetavit. i. obscuravit. mēoziaz. i. intellectū
 Atq̄. p̄ certo. scis vñ cuncta. i. oia entia. p̄cesserint. i. p̄ncipiū suū habuerūt. **Ego** boeti? in quā. i. dixi noui qz p̄
 7. r̄ndi deum esse sup. p̄ncipiū oim rez. 7 dicit p̄bia 7 qd̄. i. quō. pōt fieri hoc vt cognito. i. noto p̄ncipio. i. oim
 rez ignozes. i. nescias. q̄s sit finis rez sup. omniū. vey. p̄ s̄. hi mozes pturbationū sunt 7 ea valētia. i. vigor v̄t
 ptas. pturbationū est. vt qd̄ em̄. i. certe. possint mouere boiem loco. i. a stabilitate p̄fecte cognōtōis. aut̄ p̄ s̄. n̄
 possint euellere sup. radicē. qz p̄ et. extirpare. i. eradicare sibi totū. **Nota** p̄bia rōnabilit̄ querit boetiū an
 cognoscat finem oim rez. qz finis est cā capz. 7 est optimū cui? q̄ a alia sunt. p̄t̄ qd̄ inq̄rogato sine. nihil p̄fecte
 cognoscat̄ eoz q̄ sunt ad finem. nam fm̄ exigentiaz finis cetera moderant̄. **Nota** qn̄ p̄ncipiū 7 finis co
 inadunt̄ in vntum sicut in circulo idem est p̄ncipiū 7 finis. tunc videt̄ mirabile q̄ tunc p̄ncipiū cognoscat̄
 7 finis ignozet̄. cum s̄ deus sit p̄ncipiū 7 finis oim rez. cognito ipso sub rōne p̄ncipiū videt̄ etiam cognoscat̄
 sub rōne finis. **Qz** aut̄ deus sit p̄ncipiū oim rez. qz ab ipso derivatum ē singulis eē 7 viuere. p̄mo. celi 7 mōdi

hopes - itea
 qui. abo.
 a p̄ncip
 munitōis
 valli

De aut sit finis omnium patet. qz gra eius omnia fiunt z ad ipm ordinant. nam in rebz pstantibus ex arte z natura sp vili? est pp meli?. **Deus** aut est optimu eoz q in natura sunt. ex pbemio metaphisice. **Nota** lz pturbati aliqlem cognitoez rez beant. tñ impediuñt ne pfecte cognoscant. Licet ergo boeti? aliquid cognouerit deum esse principium rez. tñ qz turbat? fuit pfecte nãz bui? pncipi nō cognouit. z iō ignorauit ipm esse finem rez. **Nota** q passio ē mot? pugnax appetitiue sub fantasia boni z mali hñ **Eustrati**. ij. et bic. z bi sunt mores passionuz q pnt hominem mouere a stabilitate pfecte cognitionis. s totalit ipm non pnt euellere ab omni cognitione.

Sz hoc qz rñdeas velim. Dic pbia facit alias interrogatōez de cognitōe humane nature dices. Sz ego etiam velim tu rñdeas. i. rñsum des. bo. i. ad hoc. ne puuñd. tu memisti. i. scis te esse hoiem. Ego boeti? inquit. i. dixi. qd. i. pp qd ni. i. nisi. meminerim. i. sciuerim. z qrit vteri? pbia. Sz ne. i. nunqd. poteris pferre. i. dicere. qd sit hō. i. diffinitōem hominis. rñdes boeti? nunqd pbia tu interrogas me hoccine. i. h. an. i. vtrum. scio me esse rñonale. atz p z. mortale aial. ego boeti? scio z piteoz. i. fateoz. me esse id sup. aial rñonale z mortale. z illa sup. pbia dixit. ne p nunqd. nihil nouisti te esse aliud q animal rñonale mortale. dicit boeti? nihil. sup. pbia in qd. i. dixit. iaz ego scio aliam cãm sup. quaz ignoratiaz diuine. puidete. vel maximaz cãm cui morbi. tu desisti. i. cessasti. nosse. i. noscere qd sis. **Nota** lz hō sit mortalis hñ corp?. non tñ hñ aiam intellectiuam q est dignior ps hois **Et** qz boetius dixit se esse nihil aliud q aial rñonale z mortale. iō non qsiuit nisi bona mortalia. de quoz bonoz amissione voluit nō curans ptem imortale. i. aiaz. rōe c? debuit appetere hō imortalia. iō pbia dicit q boeti? se nō nouerit. **Nota** q cãm maximaz morbi hois est seipm ignorare. qz dicit boeti? scdo bui? p. sa qnta. **De** pditio humane nature ē cū se cognoscat q ceteras res excellat. Tñ aut nosse se desierit eadem natura infra bestias redigat. naz cetera aiantib? sese ignorare naturalit est. hōib? vō vicio venit. **Et** dicit **Remisius** sup d aia. Quid turpi? est aie cū sit alioz cognoscatia q suis? ē ignora. anima seipsam ignorans quomodo de alijs fida putabit cognoscatia. q. d. nullo modo.

Quare plenissime. Dic pbia ex dictis boeti? recolligit oēs cās toti? infirmitat? et dicens. **Quare** p. igit. ego pbia inueni plenissime. i. pfectissime. rōem. i. cãz. tue egritudinis. i. infirmitat?. vel inueni aditum. i. accessum. reconcilians de sospitatu. i. recuperat de sanitatis tue qd dedarat. Naz p. qz. tu pfunderis. i. pfunderis es. obliuione. i. ignoratiaz tuis? tu voluisti te esse exulem. qz p. z. expoliatum. i. p. uat. p. p. z. expoliatum. i. p. uat. p. p. z. expoliatum. i. p. uat. qm p. qz. tu ignoras. i. nescis. qz sit finis rez oim. tu arbitraris. i. putas. nequã. i. malos. atz p. z. nepbarios. i. iniqs hoies esse potetes. qz p. et. felices. Qm p. qz. tu oblit? es qb? gubernaculis. i. regiminib?. ipe mundus regat. tu estimas. i. opinaris. has vices. i. istas alenatōes. fortunaz. i. rez fortunaz. fluitare. i. diuagare sine rectorē. iste sunt magne cause nō modo. i. nō solum ad morbi. vey p. s. sunt ad interitum. i. ad mortem vel ad pditōem aie. **Nota** hō seipm ignorãz extra lñmites recte rñonis posit? est z talis dicit esse exul vt pñs visum est **Nota** hō seipm ignorãz tñ se estimando mortalem voluit de amissione bonoz mortalium. qz dicit pbia. qz tui obliuione pfunderis. exulem te z expoliatum pñs bonis voluisti. **Nota** ex affectuone vel pditione vltimi finis homo dicit? potens vel impotens. ex qto huius. quia ergo boetius ignorauit vltimum finem vt iō putabat malos esse potentes. **Nota** boetius ignorauit quibus gubernaculis mñdus regeret ideo ignorauit qz deus sua bonitate omnia dilponeret. qz putabat vices fortunaz esse sine rectorē.

Sz sospitatis auctoz i. gtes. Dic pbia oñdit boeti? esse curabile. danto modū. pcedenti circa curatōz eius dicens. Tu des gtes auctoz sospitatis. i. sanat. qz nōdum. i. nō ad huc. natura. i. vigor. mñlis. desituit. i. deseruit. te totū. i. totalit. nos pbia habem? maxim fomitē. i. radicē. tne salut?. i. sanitat?. i. veraz sniaz. i. intellectu. de mñdi gubernatōe. qz tu credis eam sup. gubernatōz. nō esse subditaz. i. subiectã. temeritat? casuum sup. fortunaz s diuine rñi. igit nihil pñmescas sam tibi boetio ex hac minima scintilla. i. paruaveritate. illuxerit vitalis calor. i. ardor. mere veritat? aiam viuificãz. Tñ dat modū pcedenti circa curatōz ei? dices. Sz qm p. qz. nōdum. i. nō ad huc. est tpus firmiorib? remedijs vti. z pstat. i. manifestū est. eaz ee nãz mentiū vt qñes abiecerint veras opinioes. induant. i. inuoluant falsis opinioib?. et qb? falsis opinioib?. caligo. i. obscuritas. pturbationū. i. passionū. orta. i. creata. pfundit illavex intuitū. i. cognitōz mentē. ego sup. pbia tēptabo attenuare. i. remouere. paulisp. i. modicū. hãc caligē lenib?. i. facilib?. qz p. z. medio crib? fomēt?. i. medicanis vt dimotis. i. remot?. tenebris fallatiū affectionū. i. falsaz opinioñ vel passionū. possis agnoscere. i. intelligere

Sz hoc qz rñdeas velim hoiem ne te ee memisti. **H.** Quid ni inquã meminerim. **P.** Quid igit hō sit poter? ne pferre. **H.** hocci ne interrogas an ee me sciam rñonale aial atqz mortale. **S.** scio z id me esse piteoz. **P.** zilla. **M.**ihil ne te alid ee nouisti. **H.** nihil. **P.** Jã scio inqt morbi tui aliam vel maximã cãm. qd ipe sis nosse desisti. **Quare** plenissime vel egritudinis tue rōem vel aditū recd aliã de sospitat? iueni. **Mã** qm tui obliuione pñteris z exulem te z expoliatū pñs bonis esse voluisti. qm vō qz sit rez finis ignoras. nequã hoies atz nepbarios. potetes felices qz arbitraris. **Qm** vō qb? gubernacul? mundus regat oblit? es. has fortunaz vices estimas sine rectorē fluitare magne nō ad morbi mō. vey ad interituz qz cause. **Sz** sospitatis auctoz i. gtes. qz te nōduz totū natura desituit. **Dabem?** maxim tue fomitē salut? verã de mñdi gubernatōe sniaz. qz eam non casuū temeritat? hñ diuine rñni subditã credis. **Mihil** igit pñmescas. iaz tibi ex hac minima scintilla vitalis calor illuxerit. **Sz** qm firmiorib? remedijs nōdū tps est. vti z eam mentiū pstat ee naturã. vt qñiens abiecerint mētes veras. falsis opinioib? induant. ex qb? orta pturbationū calligo. vey illum pfundit intuitū. hãc paulisp lenib? me diocrib? fomēt? attenuare temptabo. vt dimotis fallatiū affectionū tenebris splentorem vere lucis possis agnoscere.

splendorem .i. claritatem. vere lucis. i. lucide veritatis. Nota sicut in morbo corporali vigente principali me-
bro puta corde pot p medicinas introduci sanitas alijs mebris. s naturali calore destitute ipm cor frustra
spes sanitate. sic in morbo spali manere in boetio cogitode illi pncipi. q deus gubernet mundum. pot cura
ri salus qum ad erroze in alijs. q dicit pbia qsi pgtulando boetio debes reddere grates auctori sospitatis.

Nota qn intellect? abijcit vera opinionone statim afficit falsa opinione. qz intellect? no abijcit veraz opinio
nem nisi ppe aliquam psuasionem. p diuim. ubi aut dicit vero nisi falsum. id intellect? no pot abijcere veruz
nisi accipiendo falsum. Nota tenebre affectionum
impediunt rectum iudiciu. qz tristitia stupefacit z cor-
rumpit naturaz. ex etibis. s amor z odium puerunt
iudiciu fm ptolomeu in centilogio. z ire z concupie
venereoz maxime trānutant corpus. z qbusdam.
insanias faciunt. vñ. etibco. z impedit ira animum ne
possit discernere verz. fm cathoneim.

Metrum septimū pmi libu.

Nubibus atris Condita nullum
Fundere possunt Sydera lumen
Si mare voluēs Turbidus auster
Abiscat estum Vitrea dudum
Parg serenis Unda dieb
Ador resoluta Sordida sceno
Vilub obstat Quisq vagat
Montib altis Defluens amnis
Sepe resistit Rupe soluti obice saxi
Tu qz si vis lumine claro cernere verz
Tramite recto Carpere callem
Gaudia pelle Pelle timorem
Spemq fugato Nec dolor assit
Rubila mens est Vincitq frenis
Dec vbi regnant

Metrum septimum primi libri.

Nubibus atris Condita nullum. Hic incipit
septimum z vltimum metz bui? pmi qd vo-
cat metz adonicū ab inuenteore. dimetrum a
numero pedum. dactilicū a pede pdominate. In q
metro pbia pbat p exempla qd dixit. dixit em pbia
q caligo pturbationū impedit intuitū veritat. hoc
pmo pbat pbia trib? exemplis. scdo hortat nos ad
fugam pturbationum ibi. Tu qz si vis. pma in tres
fm tria exempla q patebūt. dicit pmo. Sydera pdi-
ta. i. abscondita. atris nubib? .i. obscuris nubib?. nul-
lum lumen pnt infundere ad illuminādum terram.
Tūc ponit scdm exemplū. Si turbidus auster. i. ob-
scurus vent? voluēs. i. mouēs mare. misceat. i. omi-
scescat cū sceno qd est in fundo. estū maris. i. seruoze.
tunc vnda maris duduz. i. pus. vitrea. i. transparentis

ad modū vitri. par. i. similis. serenit. i. claris dieb?. mor. i. statim sup. illa aq facta sordida p flatuū venti reso-
luto sceno. i. eleuato luto. obstat. i. resistit. visib?. i. oculis nō potētib? penetrare vndam maris. Tūc ponit ter-
cium exemplū. Amnis. i. flui? q de altis montib? vagat. i. discurrit. ille sepe resistit. i. reflectit. obijce. i. obiectō
ne. soluti. saxi. i. rupti lapidis. rupe. i. de monte. Nota silitudo quam pbia pntendit est ista. Sicut sydera p se
ta nob lucere z terram illuminare. cessant h facere ppe interpositoz nubiu obscuraz. sic intellect? z rō q lucēt
z illumināt hominē in cognitōe veritat? impediunt caligine pturbationū. Nota q similitudo tercij exempli talis est
pli in h pntit. Sicut aq maris manere clara ad modū vitri. visus pot eam penetrare z videre q sunt sub aq.
s si turbat illa p ventū tūc obstat visui. sic anim? hominis qētus nō impedit iudiciū rōnis. s si moueat z tur-
bat affectōe tepalium. statim obsistit rōni impediēs ei? iudiciū. Nota q similitudo tercij exempli talis est
sicut aq currens de altis montib? libere recto tramite pcedit. z z obfsculū lapidis q resoluūt de monte im-
pediūt ne recte pcedat. sic rō libera nō impedita recte iudicat. si aut rō afficit motibus affectuum impedit in
iudicio z veritatis cognitione. Nota q rupes est moles lapidea siue mons lapideus. s saxum est ps reso-
luta a rupe. i. a monte.

Tu qz si vis. Hic pbia hortat ad fugam pturbationū siue affectionū animi dicens. Si tu vis cernere. i. vide-
re vel iudicare. verz. i. veritatem. claro lumine. i. vera cogitōe. z si vis etiam carpe. i. attingere. callem. i. vias
veritatis. recto tramite. i. pcessu rōnis. tūc tu pelle. i. repelle. gaudia. i. q sunt de bonis pntib?. z pelle. i. remo-
ue a te. timorē sup. de futuro malo. qz p z. tu fugato spem sup. q est de bona fortuna. nec etiam assit dolor sup.
q est de pnti amissione bonoz. sup. q est mens est nubila. i. obscura vel apta. qz p z. est vincita. i. ligata. frenis
.i. ligaminib?. vbi. i. in q mente. h sup. pdicta regnant. i. dominant. s. gaudiu de pntib? bonis. timor de futuro
malo. spes de futuro bono. dolor de pnti malo. Nota sicut pus tactum ē. affectō est mot? pteculē sensitīue
sub fantasia boni vel mali. aim afficiens z rectum rōnis iudiciū impediēs. Et sunt qtuor affectōes tales pnci-
pales. ad qs omnes alie reducunt. s. gaudium. spes. timor. z dolor. qz sufficientia sic accipit. Omnis passio
vel est respectu boni vel mali. Si respectu boni hoc duplicif. vel respectu boni pntis sic est gaudium. qd est
de pnti bono. Si est respectu boni absentis. sic est spes. q est de futuro bono. Si aut passio est respectu mali.
hoc duplicif. vel respectu mali pntis sic est dolor. q est de pnti malo. Si est respectu mali abntis. sic est timor
q est de futuro malo. Nota q iste passiones nō sunt pellende vt nō sint in aio bois. qz vix inuenit homo si-
ne ipsis. s sic sunt pellēde vt nō dominant in homine. vñ sedare bmoi passiones vt nō dominant est hominis
vtuosi. qz vtus pntit in moderatōe passionū. Si aut regnat z dominant in boie. tūc impediūt iudiciū rō-
nis. ppe qd dixit. Frustrati? sup li. etbi. oportet reluctari p passiones sensitīuas. q si pualuerit impediūt vires
anime. Nota iste passiones z affectōes si ordinant ad terrena. tūc sunt no ciue. at tamen pnt esse merito-
rie z vtuole si fuerint ad veritas fines ordinate. An richardus in li. iij. patria chaz dicit. Ordinatū z verz
gaudium tūc habem? qn de veris z etnis bonis gaudem?. Etiam timor est vtuofus si fuerit ad deum ordina-
tus. qz scriptū est. Initium sapie timor dñi. Et idem richar. dicit. Prima vtutum ples sine q ceteras bie nō
pot. est timor dei. Item spes vt dicit idem rich. efficit ordinata. si de indulgētia venie generat. An dicit vere
z absq dubio. qnto qs frequēti. qntoqz yebemēti? de suo reatu infino dolore affiat. tanto certior tantoqz se-
curior p spem de indulgētia venie effiat. Similit dolor est vtuofus qn sic ad deplangēdū culpam. An rich.
Quanto qs yebemēti? metuit penam quam meruit. tanto acerbi? plangit culpam quam fecit.

Explicit liber primus. Incipit secundus. Prosa prima.

o d d
Nubibus atris
Dacti Opon
no

Questio hec paulisper. Dic est secundus liber boetii de solatione phie q̄ p̄tinuat ad libz p̄cedentem in hunc modū. Postq̄ phia in p̄mo libro inuestigauit cās radicales infirmitatis. In hoc sc̄do p̄cedit ad eius curatōz. p̄mo adhibendo sibi remedia leuia. sc̄do remedia validiora in libris p̄sequētibz. Hunc em̄ modum medicādi phia p̄misit boetio. Et diuidit iste liber in. xvj. p̄tes. qz sunt octo p̄se octo metra huius secundi. q̄ p̄tes patebunt. qd̄ aut̄ in quilibet p̄te agat similis videbit̄. Prima p̄sa diuidit̄. p̄mo ostendit̄ boetio qd̄ phia egerit post p̄dicta et resumit̄ vnam cām cōloz boetij. sc̄do phia ponit̄ quandam effectū fortune. tercio excusat se de q̄dam. q̄rto tangit̄ opportunitatē medicādi boetium. q̄nto p̄cedit ad leuia medicamenta eius. sc̄da ibi. **I**ntelligo. tercia ibi.

S vt arbitror. q̄rta ibi. **S** t̄ps est. q̄ntus ibi. **Q**uid est igit̄ o bō. **P**rimo dicit̄. **P**ost h̄ q̄ dicta sunt phia obticuit. i. tacuit. paulisper. i. modicū. atqz. p̄ et. vbi. i. postq̄. collegit. i. intellexit. meam attentōz. i. diligētiā. modesta taciturnitate. i. t̄pato silentio. exorsa est. i. inceptit loq̄. sic. i. talit̄. si. p̄ qz. ego cognoui cās. i. rōnes radicales. qz. p̄ et. habitum. i. dispositōz. tue egritudinis. i. infirmitatis. tu boeti taberis. i. tristis. affectu. qz. p̄ et. desiderio p̄oris fortune q̄ hinc tibi p̄spera. ea fortuna mutata. i. variata apud te. p̄uenit. i. mutauit. statum. i. dispositōz. tui animi. i. tue mētis sicuti tu tibi fingit̄. **M**ōdū q̄ phia post p̄dicta obticuit. vt boetio maḡ aio deliberato vba phie colligere possit. et sibi r̄ndere qz p̄m se h̄. in p̄uerbijs. **D**eliberare vtilia mora tūtissima ē. **D**eliberādum ē diu q̄cqd̄ faciēdum est. semel discute qd̄ audias. p̄ba qd̄ credas. **E**t iō phia obticuit tanqz lassata ex quibz pus mox. **U**n̄ se h̄. in li. de v̄tutibz cardii. nō sp̄ in actu s̄ in f̄dum aio tuo r̄q̄m dato et r̄q̄es illa plena sit sapia. **M**ota de hoc qd̄ dicit̄ modesta taciturnitate. duplex est taciturnitas. q̄dam moderata. alia sup̄flua. **M**oderata taciturnitas est q̄n̄ tacet̄ q̄n̄ tacendū est. de q̄ loq̄t̄ se h̄. i. p̄uerb. dices. **T**ene sp̄ vocē et silentij t̄pamētū. t̄n̄ i. h̄ libet̄ in cūbe vt libet̄ audi as qz loq̄ris. q̄ em̄ nescit tacere. nescit loq̄. **S**up̄flua taciturnitas est q̄n̄ tacet̄ cum loq̄ndum est. d̄ q̄ dicit̄ poeta. **N**az nimū tacuisse nocet. **M**ota q̄ boetio in statu miserie non erat magnanimus. qz habuit animum p̄uersum fortuna. **M**agnanimus em̄ est. q̄ d̄ difformes insultus fortune vnanimi mentis p̄stantia militat. p̄m albertum sep. j. li. et h̄. et se h̄. in epla ad lucillū dicit̄. **D**imum argumētum p̄positē mentis existimo posse p̄sistere et secum morari. **M**ota q̄ phia dicit̄ fortunam esse mutatam circa boetium sicut ipse fingit̄. hoc dicit̄. p̄ tanto. qz p̄m rei veritatem fortuna non erat circa ipm̄ mutata sicut phia infra p̄babit.

Intelligo multiformes. **D**ic phia ponit̄ quandam effectum fortune dicens. ego intelligo. i. cognosco. multiformes fucos. i. deceptiones. illius. p̄dignū. i. fortune. et eousqz. i. tandiū. i. ipsa fortuna exercet blandissimam familiaritatem cum his quos nitit̄. i. laborat. eludere. i. decipere. dum. i. donec. p̄fundat. i. p̄trahat. intollerabili dolore eos quos fortuna in sperata. i. sine spe. reliquent. i. dimiserit. an. i. fortune. si tu boeti reminiscere. i. recordare. naturam mores. ac. p̄ etiam. meritum. i. dignitatem. nec etiam cognosces te boetium in ea fortuna habuisse aliquid pulcrum nec amisisse. et p̄ p̄sequens de amissione eius nihil est dolendum. **M**ota q̄ p̄dignum est miraculum p̄ter solitum cursum nature. p̄ueniens et dicit̄. p̄dignū q̄n̄ porro p̄ducens homines in admiratōz. **U**el s̄m bug. p̄dignū est monstrum ad vastandum paratum dictum a. p̄digo. q̄s. qd̄ est vastas. **F**ortuna aut̄ p̄t̄ dicit̄. p̄dignū. p̄mo qz ducit homines in admiratōem. eo q̄ bonis mala et malis bona tribuit. **U**el dicit̄. p̄dignū secundo modo. qz vastat animum hominis. p̄spera em̄ fortuna vastat animum hominis p̄ nimiam sollicitudinem. aduersa p̄ nimiam desolatōem. **M**ota fucus in vna significatōe d̄ color sup̄raposit̄ nali color. et ponit̄ p̄ deceptione. qz talis color decipit visum cū facit mulierem deformem apperare pulcram. **M**ota q̄ fortuna sua familiaritate decipit hominē et p̄fundit. qz dicit̄ seneca in li. de solatō. filij elyce. **M**emine aduersa fortuna p̄minuit nisi quem secunda decepit. **E**t dicit̄ in p̄uerbijs. **F**ortuna quem nimum fouet hunc stultum facit. **F**ortuna vulli semel obesse contenta est. **F**ortuna vitrea est. dum splendet frangit̄. **E**t seneca. iij. epla dicit̄. **M**eminem eo fortuna. p̄uenit vt non tantū illi minaret̄ quātum p̄miserat. noli huius tranquillitati confidere. memento q̄ mare euertitur et eodē die vbi luserunt nauigia absorbentur.

S vt arbitror haud. **D**ic phia excusat se de q̄dam dices. **S** vt ego phia arbitror. i. opinor. haud multū. i. n̄ multum. laboraueri reuocare. i. redigere. tibi h̄ sup̄. p̄dicta de moribz fortune in mēoziaz. em̄ p̄ qz. tu solebas. i. p̄suec̄ fuisse. p̄ntē. i. astatē fortunā. qz. i. etiā. blādientē incessere. i. arguere virilibz. i. aspis v̄bis. qz. p̄ et. insecta bare p̄seq̄baris. eam fortunā. de n̄o aditu. i. n̄ra informatōe. plat̄. i. p̄nuiciat̄ sentēt̄s. vez. p̄ s̄. ois subita. i. festina mutatio. nō p̄tingit. i. adueit. sine q̄dā p̄flictu. i. turbatōe aioz. sic. i. talit̄. factū est. i. te te. vt tu discesseris paulisper. i. modicū. a tua tranquillitate. i. a tua mētis q̄ete. **M**ō q̄ sapiēt̄s et magnanimi est d̄ fortunā p̄stanter militare et nō pusillo aio fecumbere. **U**n̄ seneca in li. de demetria dicit̄. **M**agnos viros q̄ maligne fortune succ̄ ubere nesciūt. et aduersas res sue v̄tutes exp̄mētā faciūt. **N**am p̄m aref. j. et b̄. **S**apient̄s sat b̄n̄ ferre fortunā. qz b̄z se sine vitupio. sic tetragonū. **C**oz p̄ ei tetragonū q̄cūqz. p̄fici firmē fiat. sicut animus sapiēt̄s p̄stant̄s p̄manet̄ acūqz fortuna imminente. **M**ota q̄ cōs animi sit p̄ sedationem passionum que causatur ex

Incipit prosa prima secundi libri

Questio hec paulisper obticuit. atqz vbi attentōz meā modesta taciturnitate collegit. sic exorsa ē. **P**. **S**i penitus egritudinis tue cās habitūqz cognoui. fortune p̄oris affectu et siderioqz tabescis. ea t̄m̄ animi tui statum sicuti tibi fingit̄ mutata p̄uertit. **I**ntelligo multiformes illi p̄dignū fucos. et eousqz cūz his q̄s eludere nitit̄ blandissimā familiaritatem exercet. **B**ū intollerabili dolore p̄fundat eos q̄s in sperata reliquit̄. **T**ū si naturā mores ac meritū reminiscere. nec habuisses te in ea pulcrū aliqd̄. nec amisisse cognosces. **S** vt arbitror haud multū tibi hec in mēoziaz reuocare laboraueri. **S**olebas em̄ p̄ntē q̄ blādientē virilibz incessere v̄bis. eāqz de n̄o aditu. plat̄is insecta bare s̄tēt̄s. **V**ez omnis subita mutatio rez nō sine q̄dāz q̄ntū p̄flictu p̄tingit animoz. **S**ic factū est vt tu q̄s paulisper a tua tranquillitate discesserit.

ordinatione rōnis. cum deliberatione. s̄ subite mutationis p̄ueniunt deliberationem rōnis. ideo mutant r̄ tur
banc aim. p̄ qd dicit p̄bia. Omnis subita mutatio rer̄ nō p̄tingit sine p̄fuctu animoz.

S̄ t̄pus est haurire te aliqd̄. **H**ic p̄bia tangit oportunitatē in edendi ip̄m boetii dicens. **S**̄ t̄pus est. i. in
stat te doctū haurire. i. recipe. ac p̄ etiam. degustare aliqd̄ molle. i. facile. atz p̄ et. iocundum. i. delectabile. qd̄
sup. leue vel delectabile. trāsmisum ad interiora. i. tui animi. fecerit viam validioribus hauritibz. i. fortioribz
remedijs. igit̄ p̄ s̄. suadela. i. p̄suasio. retboice dulcedinis. i. retboice omat. affit. i. p̄ns sit. q̄ retboica. p̄ce
dit t̄m. i. solū modo. t̄ic recto calle. i. recta via. cuz nō
deserit. i. derelinq̄t. n̄sa instituta. i. documenta. **S**̄ unqz
bac. i. retboica. musica. i. ars metrica. ynacula. i. sa
mula. n̄si laris. i. n̄se domi. s̄. affit r̄ sucanat. i. decan
tet. n̄c. i. aliq̄. leuios modos. i. faciliores vsus. r̄
n̄c. i. aliq̄. grauios. i. difficiliores. **N**ō q̄ p̄bia in
uitat duas scias ad curatoz boctū. i. retboicaz r̄ mu
sicam. **R**etboica inuitat t̄one. p̄se in q̄ v̄it̄ rōibus
p̄suasuis retboicaz coloribz adornatis. **M**usicam
inuitat. p̄t̄ metz. nam sicut in musica vtitur arsi r̄
t̄b̄si. i. p̄cordi eleuatione r̄ depp̄sione vocis. sic similē
i metro vtitur eleuatōe. q̄n̄ p̄ducte sillabe eleuant r̄
vtitur depp̄sione. q̄n̄ breues sillabe depp̄munt q̄dam
p̄cordia p̄portionali. **N**ota dicit tulli. in pb̄mio
retboice sue q̄ eloq̄ntia sine sapia plerūqz obesse p̄t̄
nūqz at̄ p̄desse. cū igr̄ retboica sit scia eloq̄ndi oia
te. ipsa nō p̄dest sine sapia. iō dicit p̄bia q̄ retboica
tūc p̄cedit recto calle q̄n̄ non deserit n̄sa instituta q̄
sunt instituta r̄ documenta sapie.

S̄ t̄pus ē haurire te aliqd̄ ac degustare
molle. atz iocūndum. qd̄ ad interiora trans
missum validioribz hauritibz viam fecerit.
Affit igr̄ retboice suadela dulcedinis. q̄
tūc t̄m calle recto p̄cedit cū n̄sa instituta n̄
deserit. **A**ūqz hac musica laris n̄si ynacula
nūc leuios. nūc grauios modos succinat.
Quid est igr̄ o hō qd̄ te inesticia luctūqz
deicit. **N**ouū credo aliqd̄ inasitarūqz vidi
sti. **A**u si fortunā putas erga te eē mutatā:
erras. **D**ij sp̄ ei? mores s̄t. ista natura. **S**er
uauit circa te p̄p̄ia poti? in ipsa sui mutabi
litate p̄stantiam. **T**alis erat cū blādiebat
cū tibi false illecebris felicitatis alluderet.
deph̄disti ceti numis ābiguos vult? **Q**ue
sele adhuc veleat alijs tota tibi p̄sus ino
tuit. **S**i p̄bas vt̄e mouibz ne q̄rar̄. **S**i p̄
fidia phozrelq̄. sp̄ne atz abijce p̄niciosa lu
dētē. **N**ā q̄ nūc meroz tibi cā tāti ē. hec ea
dē trāq̄llitat̄ eē debuisset **R**eliq̄t ei te. quā
nō relicturā nemo ynq̄ poterit eē securus.

Quid est igr̄ o hō. **H**ic p̄bia adhibet boetio leuia
medicamēta. **S**i nota q̄ leuia medicamēta siue re
media dicunt̄ rōnes sumpte s̄m cōem vsūm boim.
p̄suadētes nō esse volēdum de aduersitate fortune.
Remedia aut̄ validiora sunt rōes q̄ sunt d̄ cōem opi
nionē boim. on̄dentes qd̄ sit summuz bonum r̄ in q̄
p̄sistat. r̄ quō ad ip̄m pueniat. r̄ q̄ mali sunt in po
tētes r̄ boni potētes r̄ similia. **P**rimo q̄ on̄dit p̄bia
nō esse volēdum de fortuna qz fuit p̄p̄iam nām cir
ca ip̄m. r̄ hoc on̄dit q̄nqz rōibz p̄suasuis. **S**cōdam
ponit ibi. **S**i p̄bas. **T**erciam ibi. **A**n vō. **Q**uartam
ibi. **Q**z si nec. **Q**uintam ibi. **D**oktr̄mo eā r̄c. **P**rima rō
talīs est. **N**ullus in mesticiaz r̄ luctum deijc̄ nisi. p̄
pter aliqd̄ nouum vel inusitātū p̄tingēs circa ip̄m. s̄ mutatio fortune nō est aliqd̄ nouū vel inusitātū. s̄ ei? in me
sticia nullo d̄z deijcere in dolorē. **D**icit s̄ in l̄sa. **I**git̄ o hō. i. tu boeti qd̄ est illud qd̄ deicit. i. p̄strauit. te in me
sticia n. qz p̄ r̄. luctū. ego p̄bia credo qz tu boeti vidisti aliqd̄ nouū. qz p̄ r̄. inusitātū. i. in cōfuetū sup. p̄tingere
circa te. tu boeti putas. i. estimas. ipsaz fortunā eē mutatā. i. p̄uersam a sua nā. erga. i. circa te. erras. i. false esti
mas. qz hi sp̄ sunt eius mores ista ē nā ei? q̄ nūc sit aduersa nūc. p̄spa. ipsa fortuna fuit circa te poti? p̄p̄ia
p̄stantia in ipsa sui mutabilitate. qz mutatio fortune ē sua p̄stantia. talis em̄ erat. s̄. mutabilis. cū tibi blādiebat
i. adulabat. cū tibi alluderet illecebris. i. delectatōibz. false felicitat̄. i. p̄spirat̄. tu deph̄disti. i. cognosti.
ambiguos vult? i. r̄ ubias facies. ceci numinis. i. cece deo fortune. q̄. s̄. fortuna adhibet. i. occultat. sese. i. se
ip̄am. alijs sup. boibz. t̄m̄ applaudēdo eis. p̄spirat̄ ipsa tibi tota innotuit. i. manifesta est. p̄sus. i. oino. s̄. p̄spi
tate r̄ aduersitate. **N**ō q̄ illecebra. bre. ē delectatio carnal̄ illicita boiem allicies. l̄z inueniat̄ p̄ q̄nqz alia
delectatōe. **N**ō sicut bestia v̄l fāucula v̄l piscis delectatōis spe decipit. sic hō delectatōe. p̄spirat̄ fortune fal
laciū irretit. **A**n s̄n̄. viij. epla. **C**lamor vitate q̄cūqz casus tribuit ad omne fortuitū bonū suspiciōsi pauidiqz
subsistite. **N**az fera r̄ piscis spe aliq̄ oblectatē decipit. **N**ō delectatōes fortune sunt false. **N**az s̄m bea. aug.
Proz̄pera hui? mūdi asp̄itatem h̄nt verā. iocūditatē falsam. certū dolorē. incertā voluptatē. **N**ō p̄bia appel
lat fortunā cecū numen. **D**ugui. dicit q̄ numē est v̄t̄ dei vel ip̄e de? vel de pt̄as vel maiestas. **H**ic aut̄ acci
pit̄ p̄ dea. qz antiq̄ fortunā colebat̄ p̄ dea. **N**ota qz fortuna dicit eē cecā. dicit tulli? in li. de amicitia. **F**ortu
na vt̄ med̄ dignat̄ multos excecauerit. nō qz ip̄a ceca sit. s̄ eos cecos plerūqz efficit q̄s p̄p̄era est. **N**ota qz
fortuna antiq̄ depp̄ingebat̄ duplici fronte. calua r̄ capillata. p̄ caluam designat̄ aduersitatē. p̄ capillataz. p̄
spirat̄em. s̄ dicit p̄bia. deph̄disti ambiguos vultus fortune.

Si p̄bas vt̄ere mouibz. **H**ic ponit scōdaz rōem q̄ talis ē. de illi? amissione nō est volēdum qd̄ est p̄niciosum.
r̄ q̄ bito hō nunqz ē securus. fortuna ē b̄mōi vt̄ t̄aḡt in l̄sa. s̄ r̄c. **D**icit s̄. **S**i p̄bas. i. approbas fortunā. vt̄ere mo
ribz ei? ne q̄rar̄is. i. q̄rar̄is. si phozrelcis. i. p̄t̄m̄elcis. p̄fidiam ei? s̄one atz abijce fortunā ludētē. i. ludēdo
infrētē. tibi p̄niciosa. i. damnosa. **N**am fortuna q̄ nūc est tibi cā tāti merozis p̄ sui absentiam. s̄ debuit eē
tibi cā tranq̄llitat̄. i. securitat̄ p̄ sui p̄ntiam s̄ nō fuit. em̄ p̄ qz. fortuna reliq̄t te. quā nō relicturā nemo ynq̄
poterit esse securus. **N**ota circa h̄ qz dicit p̄niciosa ludētē dicit s̄n̄. **L**udit fortuna cū suis mouibz r̄ q̄ dedit
aufert. r̄ q̄ abstulit reddat. nec ynqz tutus est illam exp̄iri q̄ cū locum iniurie nō h̄z. **N**ota qz securitas marie
boiem delectat̄ p̄t̄ qd̄ est appetenda. **A**n s̄n̄. vi. epla. **N**ec me res vlla delectabit l̄z sit erimia r̄ salutaris q̄
qz mihi vni securus sum. **N**ō qz p̄spirat̄ fortune nō reddat boiem securus. qz dicit s̄n̄. **M**unera fortune ami
ca putatis insidie sunt. q̄sqz vim tūcā vitā agere volet. **E** plurimū pot̄ fortune b̄n̄ficia deuit̄. in q̄b? miserri
mi fallunt̄. **H**ic putat̄ honores in p̄capitia cursus iste deducit. **N**ota s̄n̄. in de remedijs fortuitoz. **E**rone
rauit te fortuna si intelligis r̄ tutioze loco posuit damnū putas remediū est clamas qz opib? expoliat̄ es tuo
vicio ista tibi iactura tam grauis est n̄ tam moleste ferres si tanq̄ pditur? babuisses.

An do tu p̄ciosam estimas. **Dic** p̄bia ponit terciāz rōem q̄ talis est. **I**stud non est putandum p̄ciosum z charz qd̄ nō est māsurz. z suo recessu est affuctuz. s̄ fortuna est b̄mōi. s̄ non est reputanda p̄ciosā z charā. z p̄ p̄ns nō volēdum de ei' amissionē. nec gaudendū de eius possessione. **Q**ñ dicit in lra. do. p̄ s̄ an tu estimas felicitatem abiturā. i. recessurā. sup. esse p̄ciosam. z fortuna p̄ns est chara tibi nec est fida manēdi. z cū discesserit est allatura. i. adductura merorem. q. d. nō d̄z estimari p̄ciosā. **M**ota q̄ appellat fortunam felicitatē. qz p̄m aref. **F**ortuna vel est felicitas vel est prima felicitati. **Q**ñ in li. de bo. for. dicit aref. q̄ nō p̄tingit eē felice sine reb' exteriorib' qz fortuna est d̄nā z hoc est intelligendum de felicitate politica z nō speculatiua q̄ p̄si sit in actu sapie. **M**ota fortuna discedēs inducit merorem. qz dicit sen. in li. de tranquillitate animi. **T**iores reliq̄t q̄s fortuna nūq̄ respicit q̄s deseruit. **E**t boeti' postea dicit. q̄ infeliciissimū gen' infortū nūq̄ est felicem fuisse.

Qz sine ex arbitrio retineri. **Dic** ponit q̄rtam rōem q̄ talis est. **I**llud qd̄ est indicium future miserie nec est charz nec p̄ciosum nec p̄ p̄ns de ip̄o volēdum. fortuna ē b̄mōi sicut tangit in lra. **Q**ñ dicit q̄ fortuna si nec p̄t retineri. i. b̄i. ex arbitrio. i. p̄m volūtate. z ip̄a fugiēs. i. recedēs. facit calamitosos. i. miseros. qd̄ aliud est. supra. fortuna fugat q̄ qddaz indicia. i. signū future calamitatis. i. miserie. em. p̄ qz. necq̄ sufficit intueri. i. inspicere. illud q̄ sitū est. i. posituz. an̄ oculos. i. q̄ est p̄ns. vey. p̄ s̄. prudentia. i. b̄o prudēs. metū. i. mensurat. erit. i. finis rez. qz p̄ z. eadem mutabilitas. i. instabilitas. in alētro. i. aduersitate z p̄speritate. nec facit minas. i. insidias. fortune eē formidādas. i. timēdas. nec facit blandicias eē exoptādas. i. desiderādas. **M**ota calamitas est miseria cū aliq̄s nihil bz nec in re nec in spe. nō est dicta a calomo q̄ est vacu' z inanis. **M**o q̄ nō sufficit intueri solū p̄ntia sed etiā futura. qz bz q̄nq̄ p̄ma salua fiant iudicia vltima tñ alteri' sapozis in q̄namēta p̄manebunt. s̄ in fine de disciplina scolariū. **E**t tull'. q̄. reb. dicit. **E**rant q̄ in p̄sps omnes impet' fortune putāt effugisse sapiēt. cogitāt in t̄pib' p̄sps cās aduersas refoz midat. z **Seneca** in de q̄tuoz v̄tatib' cardinalib' dicit. **S**i prudēs es anim' tu' trib' t̄pib' dispenset. p̄ntis ordina. futura pulde. z p̄terita recordare. **N**am qui nihil de p̄terito cogitat. pdit vitam. **Q**ui nihil de futuro p̄meditat' p̄ omnia incautus incedit. pone an̄ aim tuum mala futura z bona vt ista possit sustinere z illa moderari. z **Samfredus** in poetria. **E**xempla syrenes habet deocaris in illis. **S**ub meliori statu sp̄ p̄ciosā caueto. **N**ulla fides rez sequit' post mella venenum. **E**t dicit nor atra diem nebuleq̄ serenum.

Postremo equo animo. **Dic** ponit q̄ntam rōem q̄ talis est. **Q**uicunq̄ alteri' iugo se submittit. oportet q̄ mores eius patient' sustineat. s̄ homo affectione t̄padum submittit se iugo fortune. qz q̄ mores fortune patient' toleret. **Q**ñ sicut iniuste agit q̄ vult imponere legē d̄nē sue ita volēs imponere legē fortune agit iniuste. banc rōem p̄ndit in lra. **S**coo de darat dictū suum p̄ qdam similia ibi. **S**i ventis. **P**rimo dicit. **P**ostremo. i. vltimo dicit q̄ qz vt tolerēs. i. patiaris. eā animo. i. p̄stanti animo. q̄cqd̄ gerit. i. fit. intra aream fortune. i. intra mūdum. cū semel submisit. i. subiugaueris. colla. i. tua iugo fortunē appetēdo t̄palia tanq̄ p̄ma tuoz meritorz. qz p̄ s̄. si velis scribere. i. scribendo imponere. legē manēdi z abeūdi ei. quam tu tibi d̄nāz sponte elegisti. nōne fueris iniuriusus z impatiā. i. p̄ tuam impatiāz. exacerbatia. i. argues. fortem. i. fortunam. quaz nō possis p̄mutare. **M**o q̄ p̄bia mūdū appellat aream fortune. qz sicut in area tritulantō corq̄nē manipuli. sic fortuna in mūdō torquet boies. nūc p̄spitate. nūc aduersitate rotādo. **M**ōndū circa s̄ q̄ dicit nōne iniuriusus fueris q̄ iusticia est libertas animi. tribuēs vitāciq̄ qd̄ suū est p̄m suam dignitatē tuo amorē z obediētā. maiorū reuerētiaz. pari p̄cordiam. z minorū disciplinam. **S**i s̄ famulus vult imponere legē d̄nē sue cui tenet' exhibere ruerētā. oparet' p̄ iusticiā. **M**o q̄cāq̄ afficiat bonis exteriorib' z mutat' p̄m mutatoz eoz d̄z eē subiect' fortune z colla sua iugo ei' submittere. qz fortuna est d̄nā bonoz exteriorz. talis aut' fuit boeti'. s̄ iniuria baf' fortune. volens sibi imponere legem manēdi z recedēdi.

Si ventis vela p̄mitteres. **Dic** p̄bat dictū suum p̄ qdam similia. l. q̄ fortuna nō sit in p̄tate boies. dicit. **S**i p̄mitteres vela sup. nauis ventis. tu p̄moneris. i. duceris. nō q̄ volūtas tua peteret. i. desideraret. s̄ q̄ flat' vētē te impelleret. **S**i crederes. i. p̄mitteres. semina aruis. i. agr'. tu p̄sares. i. iudicares. annos feraces. i. fertiles. qz p̄ z. steriles inf' se ita q̄ nō bies illos annos in p̄tate tua. a sili tu redisti te regēdam fortune. qz q̄ obtpes. i. obediās. morib' d̄nē. do. p̄ s̄. tu conaris. i. laboras. retinere impetū. i. cursum. voluentis rote. i. mobil' fortune z frustra laboras. **S**olidissime. i. stultissime. oim mortalū. nefas tu q̄ si fors. i. fortuna. incipit manē. i. stabilis eē. qd̄ tūc desistit. i. desinit eē fors. **S**icut em̄ nō simul flat' q̄ aliq̄s sit b̄o z nō sit rōnalis. sic nō stant simul q̄ sit fortuna z nō sit mutabilis. **M**ota q̄ sicut p̄mitteres velum vey. ampl' nō est in p̄tate sua d̄nā q̄ vult. s̄ p̄m impetum ventis ducit. z sicut p̄mitteres semina agro nō est in p̄tate ei' q̄ pueniant anni fertiles vel steriles. sicut a simili q̄ p̄mittit se fortune nō est in p̄tate sua vt habeat fortunam. piperem vel aduersam. **M**o circa hoc q̄ dicit voluentis rote q̄ antiquus fortuna depingebat cum rota bacrōe. **N**am in rote sunt quatuor diuersitates. **U**na pars est summa. **A**lia infima. **T**ercia qua de summo descenditur ad imum. **Q**uarta

q̄ de imo ascendit ad summū. Similiter in hominibus inueniunt̄ q̄tuor varietates. q̄dam em̄ sunt in summa p̄sp̄itate. tales sunt elevati in rota fortune. Alij sunt in summa aduersitate tales iacent̄ directi sub rota. Ter cū cedunt de p̄sp̄itate in aduersitatem tales descendunt de summitate rote. Quartū p̄cedūt de aduersitate in p̄sp̄itatem tales ascendūt rotam fortune. vñ eleuat̄ in rota fortune dicit: Glorior elatus. descendēs dicit. Descendo mortificat̄. directus dicit. Insum̄ are rotor. ascendens dicit. Let̄ ad alta vebor. Nota q̄ natura nō affuecit in diuim. nam si lapis millesies p̄iciat̄ sursum nō affuecit ascendere sursum cū natura eius sit descendere. Sicut ḡ esset stolidissim⁹ q̄ laboraret alicui auferre sui naturam. sic stolidus est q̄ laborat̄ fortune auferre mutabilitates q̄ est eius natura. ḡ dicit pb̄ia. at oim̄ stolidissime.

Metrum primū secūdi libri.

Ec cū sup̄ba vterit vices dext̄ ra.

Estuantis moze fert̄ euripi.

Humilem q̄ victi subleuat fallax vultum. Non illa miseros audit. haud curat̄ fletus Ultroḡ gemit̄. dura quos fecit ridet Sic illa ludit. sic suas p̄bat vires. Magnūq̄ suis. monstrat ostentūm Siq̄s vifāt. vna strāt ac felix hora.

Prosa secunda secūdi libri.

Uellem aut̄ pauca tecū fortune ip̄i v̄b̄ agitare. Tu igr̄ an ius postulet̄ aniaduerte. Quid tu o hō reā me q̄ ridiamis agis q̄rel. Quaz tibi fecit̄ iniuriā. Que tibi tua dext̄r̄ bō. Quouis iudice de opū dignitatūq̄ mecū possessiōe p̄tēde. Et si cuiusq̄ mōdū p̄ziū qd̄ hor̄ eē mōstraueris. ego ea tua fuisse q̄ repetis sponte p̄cedam. Cū te mris vt̄ero natura p̄duxit. nuduz reb̄ oib̄ inopēs suscep̄ te meis opib̄ foui. q̄ qd̄ te nūc ip̄atientē nr̄i facit. fauore p̄na indulgēt̄ educavi. Et oim̄ q̄ mei sunt iuris affluentia 7 splendore circūdedi. nūc mihi retrahere manū libet. habes gr̄as velut vsus alienis. Non habes ius q̄rele. tanq̄ p̄sus tua p̄didēris.

p̄ diuim. sicut ḡ cursus euripi estuantis est incert⁹. sic 7 mutabilitas fortune. Nota q̄ de op̄atōe fortune q̄ liter hos eleuat 7 hos dēpmit loq̄t̄ alanus in anticlaudianō dicens. Precipitem mouet̄ illam rotam motulq̄ laborz. Nulla q̄es dādit̄ nec s̄stunt̄ oia motu. hos p̄mit̄ hos eleuat. hos dēp̄t̄. erigit̄ illos. Cogit 7 in varios hoies descendere casus. Et samariēn̄. al. pau. bein̄. Quicq̄d agas q̄cqd̄ dicas q̄cqd̄ patiaris. Non facis vt̄ retrabas q̄ mea dext̄ra trahit. Sic ḡ p̄matum venerandaq̄ scepra tenebo. Et p̄ velle meo mel tibi felq̄z dabo.

Prosa secunda secūdi libri.

Uellem aut̄ pauca. Dic incipit̄ p̄sa secūda hui⁹ secūdi in q̄ pb̄ia. p̄bat boetio nō esse q̄rendum de fortuna. q̄z nihil sibi abstulit. 7 introducit fortunam alloq̄ntem boetium. Et diuidit̄ q̄z p̄mo p̄suadet boetio introductōz fortune. Sc̄do introducit̄ eaz̄ ibi. qd̄ tu o homo. Diuim pb̄ia dicit. Boeti ego pb̄ia vellem tecum pauca agitare. i. discutere. v̄bis ip̄sius fortune. tu v̄o animaduerte an ius. i. iusticiā postulet̄ h̄.

Nota q̄ similitudo orionis q̄nq̄z generat̄ fastidiū ideo q̄nq̄z ip̄az opoz̄ mutari. An tullii. iij. li. retho. diē. Sermone in dicendo p̄mutari oportet vt̄ facile facietas varietate vitet̄. ideo pb̄ia hic variat̄ orōem p̄ introductōz noue p̄sone vt̄ento. p̄sopopeya. q̄ figura a tullio vocat̄ p̄formatio. Persuadet igr̄ pb̄ia boetio introductōz fortune dicit. Uellem aut̄ zc̄.

Quid tu o homo. Dic pb̄ia introducit̄ fortunam alloq̄ntem boetiū q̄ ondit̄ q̄rimoniaz ip̄si esse iniustam. q̄z nihil sibi abstulit. p̄mo ḡ fortuna ondit̄ q̄ nihil boetio iniuste abstulit. sc̄do q̄ndam r̄sionem boetij excludit̄ ibi. An tu mozes. p̄mo facit̄ qd̄ dictum est. sc̄do r̄ndet̄ tacite qd̄i ibi. An ego. Diuim dicit̄ fortuna ad boetium. Tu homo qd̄ agis. i. veras vel facis me ream q̄nticiānis. i. assiduis q̄relis. q. d. facere nō deberes. quam tibi fecim⁹ iniuriā. q. d. nullam. que tua bona tibi detraxim⁹. q. d. nulla. p̄tende mecū in iudicio de possessiōe opum 7 dignitatū coram q̄cunq̄z iudice. 7 sic mōstraueris aliqd̄ esse p̄ziūm bonoz bonoz cuiusq̄z mortalium. ego sponte p̄cedam tibi ea repetis fuisse tua. q̄ aut̄ nō sunt tua nec alic⁹ hois p̄zia. p̄bo tibi. q̄z cū nā. p̄durit̄ te de vt̄ero mris ego suscep̄ te nudum 7 inopem. i. carentē oib̄ reb̄. 7 foui te meis opib̄ 7 ego p̄na. i. p̄mpta educavi. i. nutriui te. indulgēt̄. i. demēt̄. fauore. i. gr̄a mea. qd̄ te nūc facit̄ impaciētē nr̄i. i. nos. q̄z si boetio a p̄ncipio nō fuisset nutrit⁹. p̄sp̄itate fortune nō fuisset impatiēs de amissionē ei⁹. Et subdit̄. Ego circūdedi te affluentia 7 splendore oim̄ bonoz q̄ sunt mei iuris. i. p̄tatis. nūc aut̄ libet. i. placet mihi retrahere manū. tu habes gr̄am. i. mihi referre gr̄as tanq̄ vsus alienis. nō habes ius q̄rele tanq̄ tua p̄didēris.

Der	sup	ba	uer	terit	uiter	depra
ipon	jam	ipon	jam	jam	ipon	ipon
iam	jam	iam	iam	iam	iam	iam
ana	ta.	ana	ana	ana	ana	ana
dact		dac		dact		dact

Quid igitur ingemiscis querulando nulla tibi a nobis illata est violentia. opes honores etc. talium scilicet mei iuris. i. patris. et famule mee. scilicet honores et patres. cogoscant me dominas. mecum veniunt. me abeunte discedunt. i. recedunt. audaces affirmant si tua fortuna q̄ p̄geris amissa nullo modo ea perdidisses. **M**o q̄ tota fortuna in h̄ consistit. nulli manet rationabilis quinonia de eo q̄ nihil alioz aufert. s̄ ppria. p̄ suo libito disposuit. s̄ fortuna nihil abstulit qd̄ erat boetij s̄ ppria disposuit. p̄ suo libito. s̄ etc. **M**ota de h̄ q̄ dicit q̄ tibi tua. Seneca dicit in de remedijs. Non est tuum qd̄ fortuna fecit et tuum. Alienum est omne q̄cqd̄ optato euenit. et nihil ipsi proprium putari lz qd̄ eripit pot. **M**ota qz h̄o p̄ dicit nudus ex utero misis. p̄ hoc innuit magna est miseria. Si ei homo nudus nascat̄ et nullo indigeret nunq̄ est miser. s̄ qz nudus nascat̄ nihil possides et plurius indiges. id̄ magis miser est. **U**n pauper benedictus. **P**rimo in m̄to fecisti tua q̄nta tulisti. Nudus eras p̄mo et postea nudus eris. **M**ota qz bona exteriora nō sunt ppria hois. qz dicit sen. Nihil proprium dicit qd̄ mutare pot fortuna. reposit qd̄ dedit tūū qd̄ dare potuit auferri potuit et qd̄ fortuna nō dedit non eripit.

Un ego sola meū ius exercere. Dicitur tacite q̄ stioni. Diceret aliq̄s fortune. **I**s bona exteriora sunt tua. nō postqz ea homini tulisti nō deberes amplius auferre. **U**n q̄ dicitur nō dicit fortuna dicens. qz hoc est ius et nāz suam. quaz nullus d̄z sibi auferre imo d̄z uti sicut et cetera res vtunt̄ sua natura. **U**n dicit. **Q**uid ego sola p̄beor exercere ius meum. cū oia alia exercent nām suam. qd̄ dedit. qz lz. i. licitum est. celo p̄ferre lucidos dies et eos d̄qz p̄dere. i. abscondere tenebrosos noctibz. et lz anno redimere. i. ornare. vultū. i. s̄ p̄ficiez terre. nūc. i. aliq̄n flōibz sicut in vere. nunc frugibz sicut in estate. nūc p̄fundere cam nimbis. i. pluuijs et frigidibz sicut in autūno et hyeme. **I**us. i. natura est mari. nūc. i. aliq̄n. s̄ tpe sereno blandiri. i. blandū esse. eque strato. i. pacificato. s̄ tpe tempestatis inhorrescere. i. horridum apparere. p̄cellis ac fluctibus. i. inundatōibz. nunq̄d̄ inexpleta. i. in satiables. cupiditas hoim. alligabit nos ad p̄stantiā alieniaz nris moribz. q. d. nō em̄ h̄ est nra vis. i. nālis p̄as. hūc ludum p̄tinuū. i. omni tpe vel p̄tinuū ludim. rotam vsam? volubili orbe. i. veloci circulatōe. et nos gaudem? mutare infima. i. aduersa. summis. i. p̄peris. et summa infimis. i. p̄pa aduersis. **T**u boeti ascēde rotam nraz (si placet) s̄ ea lege. i. p̄ditōe. uti ne putes tibi fieri iniuria si p̄tingit te descendere. cū rō mei ludici. i. ludic iocosi h̄ poscet. **M**o qz qlibet res i sua nāli opatōe delectat̄. frustra s̄ laborat q̄ nāz rei auferre conat̄. cū nā nō affuecat in p̄m. **U**n pauper beatus. **M**one sua lz quis sic vtit̄ arte. **Q**d sibi fors dedit vtit̄ ois h̄ Miles eq̄s. piscator aq̄s et clericus bymnus **M**anta frētis. pugiles marte. poete metris. **R**usticus arua parat. numerat mercator auarus. **A**irgo legit flores stultus amator amat. **S**eminat in spinis nature iura retractas. **M**o qz dicit cupiditatē hoim eē inexpletā qz dicit **A**reb. ij. pol. Infinita est p̄cupia hoim ad eē repletōz multi viuūt. **E**t sen. xvj. epla. **M**alia desideria finita s̄ ex falsa aut opinione nasceta vbi desinat̄ nō hnt. et lz. epla. **O**ia aliq̄s p̄tinere pot oia aut̄ b̄e nō pot. **U**n tu mores ignorabas meos. **H**ic fortuna excludit q̄ndā r̄nsione boetij. **D**osset em̄ dicere boetij. o fortuna ego p̄q̄ sum de tua mutabilitate qz ignoravi mores tuos. h̄c r̄nsione excludit fortuna p̄ plura nō boetio ex q̄b? poterat p̄cedere mores et stabilitatē suā. et dicit. **Q**uid tu ignorabas mores meos. q. d. nōne sciebas quō cresus rex lidoz q̄ p̄us erat formidabilis cyro regi p̄faz. s̄ postea cap? fuit a cyro et tradit? ignibus fudit piās lacrimas sup calamitatibz. i. miserijs persi regis quem captiuauerat. qd̄ em̄ aliud d̄stet clamor tragediaz. i. poematum rep̄bendētium vicia hominum. nisi me fortunam subuertentē felicia regna in discreto actu. i. incerto euentu. nōne exis adolescentulus didicisti iacere in limine. i. in domo iouis duo volia vini vni bonum aliud malum. de quibus oportuit vnumquēqz intrantem gustare. qd̄ p̄geris si vberius de bonoz p̄te sumpsisti quid p̄geris si a tenon tota discessi. qd̄ p̄geris si beapsa mei mutabilitas est tibi iusta cā sperandi meliora. i. p̄pera. tamen ne p̄ non contabescas. i. deficias animo. et tu locat? intra p̄mune regnum omnibz. s̄ in mundum desideras viuere pprio iure. quia hoc esse non potest vt eximaris a communi lege hominum.

Mota qz cum cresus rex lidoz esset pugnaturus contra regem persarum ipse consuluit Apollinem de successu pugne qui respondit sibi huiusmodi versiculo. **C**resus perdet alim transgressus plurima regna. **A**lim est fluuius quidam. quem versiculum cresus sic intellexit. qz Cresus transgressus alim perdet. id est. destruet plurima regna ipsius Cyri. sed apollo sic intellexit. **C**resus transgressus alim perdet. id est. amittet plurima regna sua. et hoc consigit. nam ipse cū transgressus esset alim victus est a cyro et in ignem posuit?

Quid igitur ingemiscis nulla tibi a nobis illata violentia. opes. honores. cetera qz talium mei sunt iuris. Dominas famule cognoscunt. mecum veniunt. me abeunte discedunt. Audacter affirmant si tua fortuna forent q̄ amissa p̄geris nullo modo perdidisses. **A**n ego sola meū ius exercere p̄hibeor. **L**icet celo p̄ferre lucidos dies. eos d̄qz tenebrosos noctibz p̄dere. **A**icqz anno terre vultū nunc flōibz qz redimere. **N**ūc nimbis frigidibz qz p̄fundere. **I**us est mari nūc strato eque blandiri. nūc p̄cellis ac fluctibus inhorrescere. **M**os ad p̄stantiaz nris moribz alienā inexpleta hoim cupiditas alligabit. **H**ec nra vis ē. **N**ūc p̄tinuū ludum ludim? **R**otā volubili orbe vsam? infima summis. summa infimis mutare gaudem? **A**scende si placet. s̄ ea lege nevti cū ludici mei rō poscet descendere iniuriam putes.

An tu mores ignorabas meos. **N**esciebas Cresum regem lidoz Cyro paulo. an formidabile. mox te inde miserādū rogi flāmis traditū misso celitus imbre defensum. **M**ū te p̄terit. Paulum psi regis a se capti calamitatibus piās impendisse lacrimas. **Q**uid tragediaz clamor aliud deflet. nisi indiscreto actu fortunā felicia regna et tēte **M**ōne adolescentulus ayon eyoy. i. duo volia vini altez qdem malum aliud aut̄ bonū in iouis limine iacere didicisti. **Q**uid si vberius de bonoz p̄te sumpsisti. **Q**uid si a tenō tota discessi. **Q**uid si beapsa mei mutabilitas iusta tibi cā est sperandi meliora. tū ne aio p̄tabescas et int̄ p̄mune oibz regnū locatus pprio iure viuere desideras.

Liber secundus

Et tanta inundatio pluvie facta fuit. q̄ extinctus fuit ignis et evasit. de quo cum multum gloriaretur: dixit filia sua nomine fama. O pater expecta vicinum diem an quem non est glorandum. Quadam vero nocte vidit Crepus in somno. q̄ esset super altam arborem ubi iuppiter eum rigabat. et pbeus eum siccabat. qd̄ somnū cum retulisset filie fuerunt filia. Tu eris captus a cyro et in cruce suspensus. ubi iuppiter. i. pluvia te rigabit. et pbeus .i. sol te siccabit. qd̄ ad vicinū pertinet. ex q̄ pot̄ ppendi mutabilitas fortune. **M**undum q̄ paulus p̄sul romanus missus fuit pugnare ad regem persarū: q̄ erat superbissim⁹ hominū. cum aut ipm̄ devicisset p̄siderans p̄spertatem p̄teritam et aduersitate p̄ntem eius mor⁹ pietate sicut sup̄ ipm̄ et dimisit eū. ex q̄ similit̄ p̄pendit mutabilitas fortune. **N**ota q̄ tragedia est carmine reprehensiuū vicio: incipiens a p̄spertate: desinēs in aduersitate. Et dicit a tragos grece qd̄ est bircus latine. et odos cantus. q̄ cant⁹ b̄mōi carminis bircō remanerat. Inde dicunt tragedie poete: q̄ antiqua gesta et facinorosa sceleratoꝝ regum luctuoso carmine p̄lo spectante. i. respiciētē panebant. sicut dicit Aristoteli. li. et bimo. **N**ota homer⁹ volens ostendere mutabilitatem fortune describit in domo iouis iacere duo dolia vini. unū bonum: aliud malū. et omēs intrātes domū de vtroq̄ oportebat gustare. s̄ q̄sdam plus de bono. q̄sdam plus de malo. Et hoc descriptio publice depungebat athenis in templo iouis. ubi boetius studuit et n̄s adolescēs sicut ip̄e testat in d̄ scho larii disciplina. Per domū aut iouis homer⁹ significabat mundum. p̄ duo dolia p̄spertatem et aduersitatem. et omēs q̄ viuūt in mūdo de vtroq̄ gustant. q̄dam plus de p̄spertate: q̄dam plus de aduersitate.

Copia applicanda
p̄tas sed famulas
Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
q̄ sit ubi copia
p̄tas sed famulas
Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
q̄ sit ubi copia
p̄tas sed famulas
Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
q̄ sit ubi copia

Metrum secundū libri secūdi.

Quantas rapidis flatibus incitus
Pontus versat arenas:

Aut quot stelliferis edita noctibus
Celo sidera fulgent:

Tantas fundat opes nec retrahit manum
Pleno copia cornu.

Humanum miseris haud ideo genus
Cessat flere querelas.

Quis vota libens excipiat deus
Aulti p̄digus auri:

Et claris avidos ornet honoribus:
Nil iam parva vident.

Sed quesita vorans seu rapacitas
Alios pandit hiatus.

Que iam p̄cipitem frenā cupidinem.
Certo sineretent.

Largis cum porius muneribus fluens
Sitis ardescit habendi.

Nunq̄ diues agit q̄ trepidus gemēs
Sese credit egentem.

Metrum secundū libri secūdi.

Quantas rapidis flatibus incitus **S**tud est scdm̄ metꝝ hui⁹ secūdi. qd̄ dicitur asdepadiū ab inuenitor. coriābici a pede p̄dante. q̄s sit pes coriāb⁹ p̄us bitū ē. Et p̄stat illud metꝝ p̄mo spōdeo de duob⁹ coriābis a pyrrico deo ylīambo. q̄le metꝝ ē ist⁹ h̄ymni. Sanctoꝝ meritis. Scdm̄ metꝝ d̄ ferregratiū ab inuētoꝝ. p̄stans ex p̄mo spondeo. scdo dactilo. tercio spōdeo vel trocheo. In hoc q̄ metro fortuna cornu fundat boib⁹ tantas opes q̄ntas arenas vsat. i. voluit. pont⁹. i. mare. incitus. i. amor⁹. rapidis flatibus. i. impetuosus vētis. si fundat tātas opes q̄ sidera fulgent in celo edita. i. orta. stelliferis noctibus. et ipse deus libens excipiat vota hominum. et ornet avidos. i. alpidos claris honoribus. tamen iam parva. i. acq̄sita a possessa nil vident eis. s̄ seu rapacitas vorans quesita. i. acq̄sita. pandit. i. manifestat. alios hiatus. i. receptacula cupiditatis. et tunc querit fortuna: que iam frenā retentent. i. retinebunt. certo sine cupidinem. i. auariciam hominum. p̄cipitem. i. p̄cipitantem hominem. cum suis. i. desiderium habendi fluens largis muneribus ardescit in homine. et ideo ille q̄ trepidus terroꝝ aduersitatis. et gemens credit sese egentem. ille nūq̄ diues agit. i. vitam ducat. **N**ota circa hoc q̄ dicit: pleno copia cornu. q̄ cum berules quodaz tempe luctatum pomis et floribus odoriferis sacrificauit illud fortune. quod cornu dicitur fortuna quibusdam p̄tinare plenū. quibusdam vacuū. quibusdam semiplenū s̄m̄ diuersum statum. p̄spertatis et aduersitatis hominū.

Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
p̄tas sed famulas
Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
q̄ sit ubi copia
p̄tas sed famulas
Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
q̄ sit ubi copia
p̄tas sed famulas
Dm̄ d̄ d̄ d̄ d̄
q̄ sit ubi copia

Nota q̄ fortuna inuehit contra auariciāz hominum. quod tullius in libro tusculanaz questionum dicit auariciā studium pecunie habet. quam nemo sapiens concupiuit. ea enim quasi malis venenis imbuta cor- pus animumq̄ virilem offendit. ipsa enim insatiabilis manens neq̄ copia neq̄ inopia minuit. et in eodem hoc dicit. Quid est q̄ multi cupiditate pecunie ferunt. quoz ita p̄turbant̄ animi vt nō multum absint ab insania. Et dicit seneca. lxxij. epla. Auariciā nullum habet magis maluz nisi q̄ ingrata est. et lxxij. epla. auaros comparat canibus: dicens. Audisti aliquem canem missum a domino panis frustra aut carnis aperto ore captantem. quicquid arripit procinus integrum deuorat et semper ad spem futuri inbiat. Idem euenit nobis quicquid nobis fortuna expectantibus porrigit. illud sine omni voluntate dimittimus et statim ad rapinam alterius erigimur. **N**ota qui credit se egētē. non est diues s̄ pauper. quia dicit seneca p̄ma epla. Non q̄ parz habet. sed qui plus cupit pauper est. Qui enim refert quantum illi in archa: quantum in horreis iacet. si alie- no biatu imminet. **N**ota q̄ diuitie non tollunt auariciāz s̄ augmentant. Unde seneca. lxxij. epla dicit. Co- geratur in te quicquid lo cupletes possiderunt vltra priuatum pecunie modum. Fortuna te prouebat auro regat. purpura vestiat. terram marmoribus abscondat. accedant statue et picture et quicquid vlla ars elabo- rauerit: maiora cupere ab his desistes. vnde iuuenalis. Interea pleno dum turget sacculus ere. Crescit amor nummi quantum pecunia crescit.

Nota q̄ fortuna inuehit contra auariciāz hominum. quod tullius in libro tusculanaz questionum dicit auariciā studium pecunie habet. quam nemo sapiens concupiuit. ea enim quasi malis venenis imbuta cor- pus animumq̄ virilem offendit. ipsa enim insatiabilis manens neq̄ copia neq̄ inopia minuit. et in eodem hoc dicit. Quid est q̄ multi cupiditate pecunie ferunt. quoz ita p̄turbant̄ animi vt nō multum absint ab insania. Et dicit seneca. lxxij. epla. Auariciā nullum habet magis maluz nisi q̄ ingrata est. et lxxij. epla. auaros comparat canibus: dicens. Audisti aliquem canem missum a domino panis frustra aut carnis aperto ore captantem. quicquid arripit procinus integrum deuorat et semper ad spem futuri inbiat. Idem euenit nobis quicquid nobis fortuna expectantibus porrigit. illud sine omni voluntate dimittimus et statim ad rapinam alterius erigimur. **N**ota qui credit se egētē. non est diues s̄ pauper. quia dicit seneca p̄ma epla. Non q̄ parz habet. sed qui plus cupit pauper est. Qui enim refert quantum illi in archa: quantum in horreis iacet. si alie- no biatu imminet. **N**ota q̄ diuitie non tollunt auariciāz s̄ augmentant. Unde seneca. lxxij. epla dicit. Co- geratur in te quicquid lo cupletes possiderunt vltra priuatum pecunie modum. Fortuna te prouebat auro regat. purpura vestiat. terram marmoribus abscondat. accedant statue et picture et quicquid vlla ars elabo- rauerit: maiora cupere ab his desistes. vnde iuuenalis. Interea pleno dum turget sacculus ere. Crescit amor nummi quantum pecunia crescit.

Quantas rapidis flatibus incitus Pontus versat arenas: Aut quot stelliferis edita noctibus Celo sidera fulgent: Tantas fundat opes nec retrahit manum Pleno copia cornu. Humanum miseris haud ideo genus Cessat flere querelas. Quis vota libens excipiat deus Aulti p̄digus auri: Et claris avidos ornet honoribus: Nil iam parua vident. Sed quesita vorans seu rapacitas Alios pandit hiatus. Que iam p̄cipitem frenā cupidinem. Certo sineretent. Largis cum porius muneribus fluens Sitis ardescit habendi. Nunq̄ diues agit q̄ trepidus gemēs Sese credit egentem.

Quantas rapidis flatibus incitus Pontus versat arenas: Aut quot stelliferis edita noctibus Celo sidera fulgent: Tantas fundat opes nec retrahit manum Pleno copia cornu. Humanum miseris haud ideo genus Cessat flere querelas. Quis vota libens excipiat deus Aulti p̄digus auri: Et claris avidos ornet honoribus: Nil iam parua vident. Sed quesita vorans seu rapacitas Alios pandit hiatus. Que iam p̄cipitem frenā cupidinem. Certo sineretent. Largis cum porius muneribus fluens Sitis ardescit habendi. Nunq̄ diues agit q̄ trepidus gemēs Sese credit egentem.

Prosa tertia secundi libri.

Quis igitur si se tecum fortuna. **H**ic incipit tertia p[ro]sa hui[us] secundi. In q[ua] p[ro]bia p[ro]bat boetium n[on] debere p[ro]p[ri]a de fortuna: q[ui] multa bona sibi p[ro]tulit. Et p[ri]mo inq[ui]r p[ro]bia q[uo]d sentiat de dictis fortune. sc[ilicet] bona fortune sibi collata enumerat. ibi veru[m]. P[ri]mo o[mn]idit p[ro]bia q[uo]d boeti[us] nihil habeat loq[ui]t[ur] fortunam. secundo boeti[us] r[ati]o[n]det. t[er]cio p[ro]bia ei[us] r[ati]o[n]e approbat: sicut patebit. dicit p[ri]mo. Si fortuna loq[ui]t[ur] tecu[m] his v[er]bis p[ro] se. p[ro]fecto p[ro] certe. tu n[on] h[ab]es q[uo]d p[ro] disceres. i. n[on] h[ab]es vnde ap[er]ires os ad r[ati]o[n]and[um] fortune. aut si q[uo]d est q[uo]d tuam dabitur tibi locu[m] dicendi. T[un]c ego boeti[us] inq[ui]t. i. dixi vel r[ati]o[n]di. Speciosa q[ui]dem sunt ista q[ui] fortuna dicit. et sunt obli[ta]. i. delin[ita]. melle. i. delectat[i]o[n]e rethorice dulcedinis. s. q[ui] ad p[ro]f[er]am. ac p[ro] et. musice dulcedis. s. q[ui] ad met[er]u[m] et t[em]p[us]. i. t[em]p[us] oblectat[i]o[n]e. i. delectat[i]o[n]e aim me[us] cum audiunt. s. sensus. i. p[ro]ceptio malor[um]. e[st] altior. i. p[ro]fundior miseris q[uam] isti possint attingere. q[uo]d. q[ui]s v[er]ba fortune suspicialit[er] me delectent: r[ati]o[n] ad p[ro]funditate[m] mei doloris n[on] attingit. Ita q[ui]. i. g. cum h[ab] v[er]ba fortune desiderint. i. cessauerint. insonare auribus meis meror[um] insit. i. inmissus p[ro]grauat aim me[us]. T[un]c p[ro]bia approbat r[ati]o[n]e boeti[us] dices. Ita est. hec est v[er]ba fortune nodum sunt remedia tui morbi. s. sunt q[ui]dam fomenta. i. lenim[en]ta. aduersum curato[rum]. i. s. fa[n]tatem p[ro]tumacis doloris. nam remedia q[ui] penetrat. i. mittit se in p[ro]fundum p[ro] turbationu[m] expellit. cam radicale tui morbi. ista admouebo. i. apponaz cu[m] fuerit tempestiu[m]. **N**o q[uo]d boeti[us] nihil habuit loqui de v[er]ba fortune: q[ui] v[er]ba dixit. et v[er]itate n[on] est loquend[um]. Nam n[on] o[mn]ia p[ro]sonat: et veritas sibi p[ro]p[ri]a attestat s[ibi] p[ro] ar[ist]o. **N**o b[er]ico est v[er]bum inchoat[um]. et p[ro]ferit p[ro] syncopam. q[ui] regulariter deberet dici b[er]ico. v[er]o b[er]icere est b[er]iatum inchoare: cum aliq[ui]s aperit os. **N**ota q[uo]d oblit[us] altera p[ro]ducta: est p[ro]cipiu[m] v[er]bi oblit[us] uiscor. s. oblit[us] altera co[m]p[er]ta descendit a v[er]bo oblit[us] uio. et oblit[us]. i. maculatus. v[er]o v[er]sus. Immemor oblit[us] notat: oblit[us] est maculatus. **N**ota circa hoc q[uo]d dicit insitus meror[um] aim aggrauat. q[uo]d q[ui] n[on] toleret d[omi]n[us] ifortunio: nulli p[ro]tigit nisi aio. multu[m] elevato sup[er] fortunam. Quia dicit seneca. lxx. epla. Plus eq[ue] te tolerare nolo: s[ed] v[er] non v[er]toles vix exigere audeo. nulli aut ista firmitas animi p[ro]tigit nisi multu[m] supra fortunaz elevato. et subdit: illud agamus vt iocunda nobis fiat amissio[n]e recordatio. nemo libent[er] ad id redit q[uo]d non sine tormento cogitatur. **N**ota q[uo]d p[ro] rethorica et musicaz dulcedinem fortune boeti[us] adhuc n[on] fuit restitit. v[er]tuti et sapie. q[uo]d attestat eius meror[um] aggrauans animu[m]. **N**az v[er]tus et sapia v[er]tole et meror[um]em opprimis. v[er]o seneca. lxx. epla. Quoadmodu[m] minuta lamia claritas solis obscurat: sic v[er]toles mesticias iniurias: sapia et v[er]tus sua magnitudine elidit atq[ue] opprimis.

Prosa tertia secundi libri.
Quis igitur si se tecu[m] v[er]bis fortuna loqueret[ur]: q[uo]d p[ro]fecto p[ro] disceres n[on] h[ab]es. Aut si q[uo]d est q[uo]d q[ui]relaz tua iure tue aris: p[ro]feras oportet. dabitur tibi dicendi locu[m]. **T**u ego. speciosa q[ui]dem ista s[un]t inq[ui]a obli[ta]q[ue] rethorice ac musice melle dulcedinis: tum t[em]p[us] cu[m] audiunt oblectant. s. miseris malor[um] altior est sensus. Ita q[ui] cu[m] hec aurib[us] insonare desiderint: insit[us] aim meror[um] p[ro]grauat. **P**. Et illa. ita est inq[ui]t. Dec em[en] n[on] du[m] morbi tui r[ati]o[n]ia: s[ed] adhuc p[ro]tumac[us] aduersum curato[rum] doloris fomenta q[ui] daz sunt. **M**a q[ui] in p[ro]fundu[m] sese penetrat: cu[m] tepestiu[m] fuerit admouebo. **V**erutu[m] ne te miser existimari velis: an numer[us] modu[m]q[ue] tue felicitatis oblit[us] es. **T**aceo q[uo]d desolat[us] parente in affinitatem p[ro]cipiu[m] ciuitatis: q[uo]d p[ro]ciouissimu[m] p[ro]p[ri]etatis genus est: pus char[us] q[ui] p[ri]m[us] ee cepisti. Quis n[on] te felicissimu[m] cu[m] tanto spl[en]dore socero[rum]: cu[m] iugl[us] pudore: cu[m] masculine q[ui] plis opportunitateq[ue] p[ro]dicabit. **P**retereo libet em[en] p[ro]terire p[ro]muia assumptas in adolescentia negatas senib[us] dignitates: ad singular[em] felicitatis tue cumulu[m] venire delectat.

Quoadmodu[m] minuta lamia claritas solis obscurat: sic v[er]toles mesticias iniurias: sapia et v[er]tus sua magnitudine elidit atq[ue] opprimis. **V**erutu[m] ne te existimari miser velis. **H**ic p[ro]bia enumerat bona fortune boetio collata r[ati]o[n]e. quor[um] non debuit se estimare miser. Et p[ri]mo enumerat bona p[ro]terita que ip[s]m felicem fecerunt. Postea enumerat in q[ui]ta p[ro]sa bona que ip[s]m in p[re]senti felicem o[mn]idunt. P[ri]mo igit[ur] p[ro]bia describit felicitatem suam p[ro]teritam. secundo excludit quandam obiecto[n]em ibi. **Q**uod si idcirco. P[ri]mo enumerat q[ui]dam bona p[ro]muia. sc[ilicet] magis sp[irit]alia. se cunda ibi. **P**reterea libet. P[ri]mo dicit. **S** boeti[us] n[on] velis te existimari miser: n[on] q[uo]d oblit[us] es numer[us]. q[ui] p[ro] et modu[m] felicitatis tue. taceo. i. p[ro]t[er]a. q[uo]d te desolat[us]. i. p[ro]iuat[us]. parente. i. patre et matre. cura summorum viroz[um]. i. p[ro]sulum romano[rum] te suscepit. et tu delectus. i. de alijs electus in affinitatem p[ro]cipiu[m] ciuitatis cepisti pus ee charus q[ui] p[ri]mus. q[uo]d est p[ro]ciouissimu[m] genus p[ro]p[ri]etatis. q[ui]s non p[ro]dicabit felicissimu[m] cum tanto spl[en]dore tuor[um] socero[rum]: cum tanto pudore p[ro]iugis. q[ui]s non p[ro]dicabit felicissimu[m] cum tanto masculina plis. q[ui] d. nullus est q[ui] n[on] iudicauerit te felicem in his. **N**ota q[uo]d triplex est genus p[ro]p[ri]etatis. P[ri]mum q[uo]d v[er]bi ee genealogia. et in tali p[ro]p[ri]etate aliq[ui]s simul efficit p[ro]im[us] et char[us]. nam frat[er] fratri e[st] char[us] et p[ro]iugis. **A**lia est p[ro]p[ri]etate que v[er]bi ee ex matrimonio. et vocat[ur] affinitas. et in tali p[ro]p[ri]etate aliquis pus efficit p[ro]im[us] q[ui] char[us]. **T**ercia p[ro]p[ri]etate v[er]bi ee ex bonis morib[us] et virtutib[us]. et hoc est p[ro]ciouissimu[m] genus p[ro]p[ri]etatis et in tali aliq[ui]s pus efficit char[us] q[ui] p[ro]iugis. et sic boeti[us] pus factus fuit romanis p[ro]cipiu[m]bus charus r[ati]o[n]e ne virtutis: q[ui] p[ro]iugis matrimoniu[m] contrahedo cum eis. **N**ota q[uo]d p[ro]bia dicit boetium fuisse felicem spl[en]dore socero[rum] in plurali. cum t[em]p[us] n[on] habuerit nisi vnum socer[em]. Nam socer d[omi]n[us] cui[us] filiam aliq[ui]s dicit. et n[on] legit q[uo]d boetius habuit duas vxores. Ad hoc p[ro]t[er] dicit. q[uo]d b[er] accipit socer large. non t[em]p[us] p[ro] p[ro]te vxoris. s[ed] etiam p[ro] fratre q[ui] large etiam p[ro]t[er] dicit socer. s[ed] dicit pluralit[er] socero[rum]. **N**ota q[uo]d ex tribus p[ro]bia dicit boetium felicem fuisse. ex honestate socero[rum]. ex pudore p[ro]iugis. et opportunitate masculina plis. i. suoz filio[rum]. **P**retereo libet em[en] p[ro]terire co[m]m[un]ia. **H**ic p[ro]bia enumerat quedam bona specialia. ex quibus boetius n[on] debet se estimare miserum. Et dicit. Ego p[ro]tereo. i. p[ro]transire volo: quia mihi libet p[ro]terire communia sup[er]le bona. et delectat me venire ad singular[em]. i. sp[irit]alem cumulu[m] tue felicitatis. s. ad sumptas dignitates in adolescentia ne gatas senibus. Et subdit.

q[ui]t

ex alijs elat

Si quis fructus rez mortalium habet vllum pondus beatitudinis. i. si ppter aliquod tempale bonum bo mo debet dici felix. poterit ne memoria illius lucis. i. tue felicitatis: quam iam dicam deleri quantalibet mo le. i. quocumq; pondere in ingruentium maloz. q. d. non pot deleri. z que est illa felicitas cum tu vidisti liberos tuos. i. filios tuos. pariter psules. i. in psules electos. puebi. i. duci de domo tua. sub frequentia. i. diligentia. patrum. s. senioroz. z sub alacritate. i. sub gaudio plebis. z cum tu eisdem filijs tuis insidentib? curules. i. sedes iudicialias. orator. i. pdicator: regie laudis meruisti gloriā ingenij z facundie. cum tu medius in circo. i. in

Curia duoy
et vbi pda
moral ut
et vbi pua
et vbi gop
et vbi gop
Cuz erat bo
Inquis equ
reban jra bo
q zoi fubam

Si quis rez mortaliū fruct? vllū bñitudis pōdus hz. poterit ne illi? mēoria lucis qnta libet ingruentiū maloz mole deleri. Cum duos parit psules liberos tuos vino puebi: sub frequētia patz: sub plebis alacritate vidisti. cū eisdē in curia curules insidentib? tu rgie laudis orator ingenij gliaz facūdie meruisti. cū in circo duoz medi? psulū cir? cūfule multitudis expectatōz triumphali largitōe satiasti. redisti vt opinoy dya fortune dū te illa demulcer: dū te vt suas delicias fouet. **A**dū qd nulli vnq; puato pmo dauerat abtulisti: **U**is ne g cū fortuna calculū ponere: **M**ūc te pmū liuēri oculo pstrixit. **S**i numez modūg letoz tristitiue psideres: adhuc te felicē negare non possis.

Si idcirco te fortunatū eē nō estimas qm q tūc leta videbant abierūt. **N**on est q te miser putes: qm q nūc mēsta credunt ptereūt. **I**n tu in hac vite scenam nūc pmū subit? hospesq; venisti. vllam ne humanis rebz inesse pstantiam reris. cū sepe ipm hominē veloz hora dissoluat. **N**am etsi rara est fortuitis manendi fides: vltim? tū vite dies mors qdam fortune est etiam manēt. **Q**uid ergo referre putas. **T**u ne illam moriendo deleras: an te illa fugiendo delerat.

forma B
gabca 169
no sic amp

Omp
p7 h

decapit. g dicit pbia. redisti fortune verba. i. deceptiones q calculus in vna significacione est paruis lapillus q calcando non ledit. z qz talibus lapillis vtebant antiq in pputanto. id calculare vel calculum ponere ponit p pputare vel p rōem facere. g dicit pbia. vis ne cum fortuna calculum ponere. q. d. nō debes si pputabis cū ea. ipa inueniet te multo feliciorē q miser.

Si idcirco te fortunatum esse. **D**ic pbia excludit qndam obiectōem. pesser aliqz dicere: s p dicit bona n faciunt me felicem: qz sunt p rāsita. hac obiectōz excludit pbia: dicēs. **O**z p s. si nō estimas te fortunatum. i. felicem: qm illa abierūt q tunc videbant leta. etiam nō est qd. i. p p ad. tu putes. i. estimas te miser. qm que nunc credunt. i. vident mēsta ptereunt. **I**n nunc p nunqd tu venisti primū in hac vita. ne p nunqd reris. i. opinaris. vllam pstantiam inesse humanis rebz. cum ipm hominem sepe dissoluat veloz hora mortis. naz si fortuitis reb? est fides pmanendi. licet rara. tū vltimus dies vite est qdam mors fortune: etiam manent fortune. qd igit putas referre. i. distare. ne. i. an. tu deleras illam fortunam moriendo. an p vel. illa te delerat fugitō. q. d. nihil refert qm ad inconstantiam fortune. siue fortuna hominem delerat siue delerat. manifestum est q pmanere non pōt. **N**otandum q in rebz humanis non sit pstantia. **C**uius ratio est. **I**n isto qd est genitum nulla est pstantia: qz nihil est genitum qd non est corruptibile z non pmanens. s rez humane sunt genite z pducte. g rē. **N**otandum q non est durabilis fortune pspertitas: qz ipam cito fugat aduersitas. vnde gamfredus in poetria. **O**mnibus ne crede tuis si tempe paruo. **I**lluxere tibi mor sunt clau tuis. **N**ota q pbia tangit vnam rōem q fortuna non sit pstantis: q talis est. **H**omo non est pstantis. g nec fortuna. antecedens pater: qz hominē sepe dissoluit veloz hora mortis. psequētia pbat ex hoc. qz fortuna nō bz esse nisi circa hominem: cum sit in agentib? a pposito. q. pbico. g dicit pbia nihil differt quo ad inconstantiam fortune: si ue fortuna delinquit hominem fugiendo: siue homo delinquat ipam moriendo quocūq; mō fiat qz ipsa est inconstans z non pmanens.

circūdatione. duoz psulum. s. filioz tuoz satiasti expectatōz circūfuse multitudinis. triumphali largitō ne. i. victoziali triumphatōe. vt ego opinor tu redisti sba. i. deceptōes fortune: dum te illa demulcer: dum te fouet vt suas delicias tu abstulisti munus qd nūc qz comodauerat vlli. i. alicui. puato. i. extraneo. vis ne g cum fortuna ponere calculum. i. pputatōz. nūc ipa fortuna pmū pstrinxit te oculo luenti. i. inuitō. si psideres numez z modum letoz. vt p vel tristrum. i. pspertitatis z aduersitatis adhuc nō possis te negare felices. **N**ota pbia p hoc q dicit ptereo z pus dixit taceo. vti qdam colore rethorico q dicit cupatio. z diffinit sic a tullio. **O**ccupatio est qd dicim? nos ptereire aut nescire: aut nolle dicere illud qd tū maxime dicimus. **N**ota q mos erat romanoz an. xxx. annos nulli ptereire aliquam dignitatem: nisi p singularē dignitatē vel pbitatē: vel p publice rei euidentē vtilitatē. boeti? autē in adulescētia an. xxx. annos electus fuit in psulem. z hoc pbia vocat felicitatem cōem. nō q cōiter omnib? hoc ptereire: s qz non solū boetio s alijs pauc? hoc accidit. **R**efert cū tullius in li. d. amicitia. q Scipio an. xxx. annos bis fact? est psul. **S**imilit? germanic? iuuenis psul fact? est an. xxx. annos. s singularē felicitatem boeti? tangit: dicens. **C**uz duos parit psules. **N**ō q fm **I**sid. in li. ethymo. curules erant sedes in qb? mgrat? sedentes iur a reddebāt. **E**t dicunt? curules a curru: qz tali sede vtebant in curru iudices q vtebant vt expedit? iplo iudicia redderent. **N**ō q cōsuetudo erat apud romanos in electōe psulum: bñe fmonē ad pplm de laudibus regum z electoz in magistratum. z sic bñ pdicauit: inde gloriā pleqba tur bñōi fmonē fecit boeti? in electione suoz filioz in psules. z exinde sua gloria fuit gemiata. **E**t qz cōsimilis fmo psuevit fieri in triumphis in laudem eorum q obrinuerat victozias: ideo bñōi fmonem vocat triumphalem largitōez. **N**ota q bonum aliqd pmittit z nō adimplet: ille pat sba z non rem. z sic pmittendo ei aliqd boni q ipsa te ita fouet. **N**ota q calculus in vna significacione est paruis lapillus q calcando non ledit. z qz talibus lapillis vtebant antiq in pputanto. id calculare vel calculum ponere ponit p pputare vel p rōem facere. g dicit pbia. vis ne cum fortuna calculum ponere. q. d. nō debes si pputabis cū ea. ipa inueniet te multo feliciorē q miser.

P. S; q tu inqt false opinionis suppliciu
 luis id reb iure iputare n possis. **M**a si te h
 inane nomē fortune felicitatē mouet: q plu
 rimis maximisq abūtes mecu reputes lz.
Igit si qd i oi fortune tue cēsu p̄ciosissimū
 possidebas id tibi diuit⁹ illeluz adhuc inio
 latumq̄ fuať. **P**oteris ne meliora q̄q̄ reti
 nēs te infortatio iure causari. **A**tq̄ viget i
 colomis illud p̄ciosissimū humani generis
 dec⁹. **S**ymach⁹ socr 7 qd vite p̄cio n̄ segis
 emerēs. **v**ir tot⁹ ex sapia vtutibz fact⁹ lua
 rū secur⁹: tuis igemiscat iurijs. **V**iuť vroz
 igenio mōdesta: pudicitie pudore p̄cellēs/
 vt oēs dōtes ei⁹ breuit̄ includā p̄i sumilis.
Viuť inquā tibi q̄ tm vite b⁹ exosa spm̄ f̄
 uat. **Q**uo vno felicitatē minui tuā lipa cō
 cesserit: tui desiderio lacrimis ac dolore tabe
 sat. **Q**uid dica liberos p̄sulares: qz iā vt i
 id erat pueri p̄tati f̄uiti sp̄cimē elucet
 ingenij. **Q**uā igit p̄cipua sit mortalibz vite
 cura r̄tinēde: o te si tua bona cognoscas fe
 licē: cui suppetūt etiā nūc q̄vita nemo dubi
 tat eē cariora. **Q**uare sicca iā lacrimas: n̄
 dū est ad vñū ois exosa fortuna. **M**ec tibi ni
 miū valida tempestas icubuit qm̄ tenaces
 berēt anchorē: q̄ nec p̄ntis solamē nec futu
 ri spem r̄pis abesse patiant. **H.** **E**t hēcāt
 iquā p̄cor illis nāq; manētibz vt cūq; se res
 hēant hūane enatabi⁹. **S**; q̄ntū dec⁹ orna
 mēt̄ nris decesserit: vides. **P.** **E**t illa p̄mo
 uī⁹ iqt aliq̄ntulū si te n̄dū tori⁹ tue fort̄ pig
 et. **S**; dlicia tuas ferre n̄ possū q̄ abesse ali
 qd tue b̄titudi tāluctuos⁹ arz ar⁹ p̄q̄raris.

Q boeti q tu luis. i. patiar/ suppliciu false op̄tidi
 nis id. i. illud n̄ possis iure iputare reb⁹. nā si mouet
 te inane nomē fortune felicitatē. lz. i. licituz est. vt tu
 reputes. i. op̄tates. mecu q̄ plurimis. q; p et. maxis
 bonis abūdes. s̄tigit illud bonū tibi fuať diuinitūs
 illelum. q; p et. inuolatū qd tu possidebas p̄ciosiss
 mū iu oi cēlu. i. thezauro tue fortunē: poteris ne rēri
 nēs q̄q; meliora iure causari. i. p̄q̄ri te infortatio. q;
 d. nō. **A**ūc enumerat bona ei⁹. atq; p̄ certe. illud p̄cio
 sissimū dec⁹ hūani generis. f. symach⁹ socr tuus. iste
 viget. i. floret vel viuť. incolumis. i. sanus. qd supple
 dec⁹ nō segnis. i. nō tardus. emerēs p̄cio vite. q. d. tu
 tantū diligis eū q̄ vitaz tuā. p eo exponeres. **S**yma
 ch⁹ v̄ir tot⁹ fact⁹ ex sapia 7 vtutibus. ille secur⁹ fuať
 supple iniuriar. ingeniscit d̄ tuis iniurijs. viuť vroz
 tua modesta ingenio. p̄cellēs pudore pudicitie. 7 vt
 indudam breuit̄ oēs dōtes. i. vtutes ei⁹. ipa e filis p̄i
 suo. f. symacho. 7 ipa e m̄s exosa. i. tediosa b⁹ vite. tū
 tibi fuať spm̄. i. tū ipa viuť. p̄t te. q. i. in q̄ vno. ego
 p̄cesserim tuā felicitatē minui. supple q̄ vroz tua ta
 bescit. i. tristat lacrimis ac dolore d̄siderio tui (qd di
 ca) liberos tuos p̄sulares. qz specimē. i. silicudo inge
 nij p̄tati. i. cui vel anti. i. au i p̄oz. f. symachi. q̄ fuit
 au⁹ ipoz ex p̄te m̄is. elucet vt in id erat pueris. q.
 d. liberi tui sunt siles p̄i 7 auo ipoz in prudētia inq̄
 tum etas p̄mittit. **M**ōndum sicut infen⁹. p̄babif.
 q̄ in reb⁹ fortunū nō p̄t p̄stiterē vera felicitas. **S**o il
 li q̄ ad p̄roē taliū rez felices se existiabāt. 7 ex amif
 sione eaz infelices falsa opinione decipiebāt. 7 lz i
 opinione eoz sic eēt: n̄ erat in re. **I**deo dicit p̄bia
 ad boetiū. q tu false opionis suppliciu luis. i. reb⁹ im
 putare n̄ possis. **M**ō supliciu false opionis ē in aio
 nō in re. vñ sen. xvij. epla. **M**ultis parasse diuitias n̄
 fuit finis miseriar: s̄ mutatio diuitiar. nec h̄ miroz.
 nō em̄ in reb⁹ est viciū s̄ in aio. sep̄ em̄ opinione qz
 relaboram⁹. s̄ infortunū boeti nō erat imputādū
 reb⁹: qz nō erat. s̄ imputādū fuit lue false opionis.
Mō q̄ p̄bia ondit p̄ntes felicitatē in trib⁹ p̄stiterē
 f. in amie. in vroz pudica. 7 filioz suoz prudētia.
Primo em̄ ad felicitatē requirūt amia. **M**az amie ē
 p̄ciosissimū gen⁹ diuitiar. ex. viij. p̄sa b⁹ scdi. **E**t are
 sto. ix. et̄hic. **N**emo eligit viuere sine amicis h̄is r̄li
 q̄ bona. **E**t fm̄ tullū in li. de amicitia. **Q**ui amicitiaz
 tollit de mūdo. solē tollere v̄i. **E**t seneca in de reñe
 rē

dīs fortuitoꝝ. nihil ē p̄cius q̄ amicos nō h̄e. si amicu
 p̄didisti aliū q̄re. 7 ibi eū q̄ras vbi inuenias. q̄re inē ar
 tes liberales. inē recta 7 honesta officia. q̄re in laboꝝib⁹ ad mēfaz ista res nō q̄rē. **S**cdō requir̄ ad felicitatem
 politicam vroz pudica q̄ rara ē. vñ sen. in de remedijs for. **M**ulte inē. p̄bas m̄imonialis ordinis ceperunt.
 esse exempla meretricular. q̄ multas ex piugib⁹ optimis pessimas videm⁹ ex diligētissimis dissolutissimas.
 ex liberalissimis rapacissimas. **E**t iā si bonā vroz habuisti: n̄ potes affirmare eā esse m̄afuraz in illo. p̄osico
 nihil tā m̄obile: nihil tā uagū q̄ sciaz volūtas. **T**ercio requir̄ ad felicitatē politicaz. p̄les. qz fm̄ aref. j. et̄bico.
Non oino felix est q̄ sp̄e turpis est: aut solitari⁹: aut. ple carens. **M**ō fm̄ buguitōz specimē ē pulchritudo vt
 similitudo vel signū vel imago vel noticia vel exp̄mētū vel bonū opis documētū. s̄ i. p̄posito accipit. p̄ silitu
 dine. **I**tem fm̄ eundē autē. ta. tū. i. ab auo habit⁹ vel possessus vel ad ipm̄ p̄tines. 7 ponit q̄nq; p̄ antiq̄.
Qum igit p̄cipua mortalib⁹. **H**ic p̄bia ex dictis p̄olat boetium dicens. **E**t q̄ boibus est p̄cipua cura. i. ma
 xima cura. retinēde vite. i. saluāde vite. o te felice si cognoscas tua bona cui etiā nūc suppetūt. i. abundant
 talia bona. qz nemo dubitat esse cariora ipa vita. q̄re iam sicca lacrimas 7 noli flere. nōdum em̄ ois fortuna ē
 tibi exosa. i. aduersa. ad vñū. i. oino. nec tibi incubuit. i. inſtetit. tēpestas aduersitatē nimū valida. qm̄ tenaces
 anchorē. i. amia inſepabiles. berent. i. firmē manent. q̄. f. anchorē nō patiant tibi abesse solamen p̄ntis r̄pis
 nec spem futuri r̄pis. **E**t dicit boeti⁹. p̄cor vt berēt. i. manent ille anchorē. qz ipis manētib⁹. vt cūq; i. ql̄ter
 cūq; res se habeant. nos enatabim⁹ euadēdo aduersitatem fortune. s̄ o p̄bia tu vides q̄ntum dec⁹ nris orna
 mentis bonoz extenoz q̄bus ornabamur decesserit. **S**ubiūgit p̄bia. **M**os p̄moum⁹ aliq̄ntulum aim tuum
 ad p̄olatōz si nodū piget te toti⁹ tue fortis. qz maior ps salua tibi manet. s̄ n̄ possū ferre tuas delicias. qz tā
 luctuosus. i. plenus luctu. atz antius p̄q̄reris aliq̄d abesse tue beatitudini. i. tue felicitati. **M**ō q̄ sicut moꝝ
 est oim̄ amarissima: qz omnia abscondit: omnia deuorat. 7 qz aliq̄ iudicant se nō timere morte: 7 tñ tim ent fm̄
 senecam in de remedijs for. **S**ic vita est oim̄ dulcissima. omnia em̄ appetūt esse 7 viuere. iō vnum qd q; natu
 ralie n̄itē ad saluandū vitam: q̄ nihil est charius. **S**i q̄ boeti⁹ possedit bona q̄ cariora sunt vita: nō debuit
 se estimare miser: s̄ magis felicem. **M**ora q̄ p̄bia amicos appellat anchoras. sciat em̄ tempestate incumbē
 te p anchoram nauis retinēt 7 a p̄clitatorē saluať. sic i tūminete aduersitate fortune homo si delibus amicis
 ne succumbat inſortunio subleuať. **F**ideles em̄ amia retinent boiem impetu fortune agitatū ne totaliter
 deſciať a sua stabilitate. **M**ota fm̄ buguitōz suppetere. i. subministrare vel supabundare. s̄ pigere est piget
 esse vel penitere vel grauare vel offendere.

bonis
aug dano
caus
puer
plur
simi

fm̄
re
re

Quis est em̄ tam cōposite felicitatis. Dic pb̄ia p̄
bat felicitate nulli posse totalit̄ euenire. Sc̄do on̄dit
q̄ q̄nto aliq̄s est felicit̄o tanto leuiozi aduerſitate p̄
ſternit̄. Tercio p̄cludit̄ et bis felicitatē fortuitā ama
raz eē z miferā. Quarto inuebit̄ 3 hoies. Sc̄da ibi.
Adde q̄ feliciffimi. Tercia ibi. Q̄ multis. Quarta
ibi. Quid igit̄ o mortales. Prime dicit. Quis e b̄o
tam cōposite felicitatis. i. tā copioſe felix. vt nō rixet̄
.i. diſcordet ex aliq̄ pte. cū q̄litate. i. cū diſpoſitōe ſui
ſtat⁹. i. ſue fortune. q. d. nullus eſt ita felix. qz p̄ditō. i.
ſtat⁹ hūanoz bonoz ē angria res. i. miferā res. q̄ nun
q̄ homini tota pueniat. vel nūq̄ p̄petua ſubſiſtat.
Tūc declarat q̄ n̄ tota pueiat homi. qz huic. i. alicui
homi. exuberat cēſus. i. abūdat pecunia. ſ̄ aliud ſibi
deficit: qz degener ſanguis. i. ignobilitas ē ſibi putori.
hūc ſupple aliū hoiem nobilitas facit notū: ſ̄ ipe in
cluſus anguſtia reiſamiliaris. i. paupertatis. mallet. i.
magis vellet eſſe ignoz. Ille. i. alē b̄o. circūfluus. i.
cir cū dat⁹. vtroqz. i. tam diuitijs q̄ nobilitate. ipe de
ſcet celibē vitā. i. caſta z vitā. qz nō p̄t forſan ducere
vrozē. Ille. i. alē. felix nuptijs. ſ. b̄no vrozē. oib⁹. i. ca
rens liberis. i. pueris. ipe nutrit. i. p̄gregat. cēſum ali
eno heredi. Alius at̄ letat⁹. ple: ipe meſt̄ illacrimat
.i. ingemifcit. delict⁹. i. p̄ crimib⁹ filij vel filie ſue. Id
circo nemo facile p̄cordat cū p̄ditione ſue fortune.
Ineſt em̄ ſingulis ſupple hoibus. aliq̄d qd̄ ipſe in ex
p̄tus ignozet. v̄l exp̄tus ip̄m exhorreat. z ſic rixat̄ cū
q̄litate ſui ſtat⁹. **Ad** q̄ nō eſt homo tam felix: q̄n in
ueniat aliquā p̄ditōz in ſe quā vellet nō b̄re. p̄t qd̄
miferā eſt p̄ditio humanoz bonoz. qz nunq̄s homi
tota puenit: qz aliq̄s p̄uenire oia p̄t. ſ̄ oia b̄re ne
mo p̄t. Et dicit̄ vna rō ex ſra. Illi p̄ditio humano
rum bonoz nō tota puenit. cui ſu⁹ ſtat⁹ in aliq̄ diſpli
cet. ſ̄ nullus inuenit̄ tā felix ſui ſtat⁹ ſuus nō diſplice
at in aliq̄. ſicut declarat in ſra. ſ̄ r̄c. Item ſanguis
ſuulis p̄ditōis d̄i degener. qz boies nāliter liberi ſunt
ſ̄ p̄ vitutem degenerant a natura. **Ad** vita caſta
d̄i vita celeſtis: q̄ ſi celeſtis. qz in carne viuere p̄ter car
nem: ē vita celeſtis z angelica. **Ad** ſm̄ hūguitōez
illacrimari eſt in⁹ lacrimari vel cū dolore lacrimari.
z eſt deponēt̄ generi. lz ſm̄ antiq̄s inueniāt neutrius
generi. z ſic boeti⁹ ponit h̄ in neutro genere: cum di
cit meſtus illacrimat.

Adde q̄ feliciffimi cuiuſqz. Dic on̄dit pb̄ia q̄ b̄o magis felix leuiozi aduerſitate p̄ſternit̄: cum hoc op̄ando
boeti⁹ ad alios. Et d̄. ad p̄dict⁹ q̄ ſēſus cuiuſqz boies feliciffimi. i. fortunatiſſimi. ē delicatiſſim⁹. i. p̄tentiſſi
m⁹. niſi ad nutū ſuum cūcta ſuppetant. i. abūdent. ipe erit inſolens. i. impatiēs ois aduerſitatē. z p̄ſternit̄ a ſua
felicitate quib⁹qz in inimis aduerſitatibus. adeo p̄tigua ſunt. i. valde erigua. q̄ fortunatiſſimis detrahūt. i.
auferūt. ſum mā. i. p̄fectōem beatitudinis. **Ad** boeti⁹ q̄ multos eē pietas. i. opinari. q̄ ſeſe arbitrent̄. primos
eſſe celo. i. deo. ſi eis p̄tingat minima p̄s de reliquijs. i. d̄ p̄ticulis tue fortune. **Ad** loc⁹ que tu vocas exilium: eſt
patria incolētibus. i. habitātibus. z ita eoz iudicio p̄treat ad felicitatē. vniuerſaliē q̄ de reb⁹ fortuit⁹ p̄cludit
Adeo niſi eſt miſer⁹ niſi tu cū putes. i. niſi ex reputatōe animi tui eſtimes qz p̄ et d̄. i. p̄ diuim omnis ſors ē be
ata eq̄nimitate. i. patia animi tolerātis. Quis eſt ille tam felix. q̄ cum dederit man⁹ impatie. i. cū fuerit factus
impaties. q̄n ipe nō optet mutare ſtatū ſuū. q. d. nullus ē tam felix. **Ad** q̄ forſan aliq̄s diceret. nulli homini
placet ſtatus ſuus ſi deſt ſibi magnū fortunā. **Sz** defect⁹ modici boni nō impedit̄ oplacētā ſtatus q̄n b̄o to
talit̄ ſit felix. **Ex**cludit pb̄ia dices. Quāto aliq̄s eſt felicit̄o: tanto eſt delicatior. z q̄nto eſt delicatior: tantomagis
grauat̄ ex defectu modici boni. z ſic feliciffimis detrahūt̄ p̄mentū beatitudinis. **Ad** on̄dū q̄ vna z ea
dem res eſt quā vnus iudicat ſpectare ad miſeriam: alius iudicat ſpectare ad felicitatē. **Ad** dicit pb̄ia. loc⁹ que
tu exilium vocas: incolētibus eſt patria. **Ad** on̄dū q̄ntūcumqz ſit b̄o abundās reb⁹ fortuit⁹: ſi aliq̄d diſpli
cet ſibi in ſtatu ſuo: ipſe optat ſtatū ſuum mutari: p̄mēdando ſtatū alteri⁹. v̄n miles emeritus laudat ſtatū
mercatoris. ecōtra mercator exp̄tus picula marina laudat miliciam. Similit̄ legiſti laudant agricolā.
z agricolē vrbanoſ. Similit̄ exemplū patet in boetio de ſcolarij diſciplina de filio incoſtantiē: q̄ b̄s diſpli
centiam vni⁹ ſtatū ſp̄ alium z alium aſſumpſit. **Ad** q̄ dicit̄ niſi eſt miſer⁹ niſi cū putes. v̄n dicit ſen̄ar. epla
Miſer eſt q̄ ſe beatum nō iudicat. lz mūdo impet nō eſt beatus q̄ ſe beatum nō eſſe putat.

Ad multis amaritudinibus. Dic pb̄ia on̄dit fortuitā felicitatē eſſe amarā z miferā dicens. **Ad** mult⁹ amari
tudinib⁹ dulcedo humane felicitatē eſt reſp̄ſa. i. pinixta. q̄ etiam ſi videat̄ locūda homini fruētū: t̄n nō poſſit
retineri q̄min⁹. put b̄o abeat eam cū velit. i. nō p̄t retineri ad volūtatē bois. z liquet. i. manifeſtū eſt. q̄m
ſera ſit beatitudo rez mortaliſ. q̄ nec p̄petua p̄durat apud eq̄nimos. i. apud p̄ſtantes vel patētes. nec ip̄a to
ta. i. ſimul. delectat anxiōſ. i. miſerōſ. **Ad** q̄ dicit̄ qz felicitas z dulcedo humana nō eſt ſine amaritudine. qz dicit
beatus bern̄. Nunq̄s in bonoz ſine laborē. nunq̄s in p̄latione ſine tribulatōe. nunq̄s in ſublimitate ſine vani
tate q̄s eſſe p̄t. Item alanus in antiſtaudiano dicit. **Sz** niſi inuenio qd̄ in omni pte beate viuat q̄n multas
nobis deſerre que relas poſſit ſi n̄ ſaz velit accuſare miſeriam.

Quis est em̄ tam cōposite felicitatis: vt nō
aliq̄ ex pte cū ſtat⁹ ſui q̄litate rixet̄. Anxia
em̄ res ē hūanoz p̄ditio bonoz: z q̄ vel nūq̄
tota pueniat: l̄ nūq̄ p̄petua ſubſiſtat. Quic
cēſus exuberat. ſ̄ ē putori degener ſanguis
hūc nobilitas notū facit: ſ̄ anguſtia reiſa
miliar̄ inclufus eē mallet ignoz. Ille vtro
qz circūflu⁹ vitā celibē deſcet. Ille nuptijs
felix: or̄o liberis alieno cēſum nutrit here
di. Alius ple letat⁹: filij filieue delictis me
ſtus illacrimat. Idcirco nemo facile cū for
tune ſue p̄ditōe p̄cordat. Ineſt em̄ ſingulis
qd̄ in exp̄t⁹ ignozet: exp̄t⁹ exhorreat. **Ad**
te q̄ feliciffimi cuiuſqz delicatiſſim⁹ ſenī⁹ ē
z niſi a d̄ nutū cūcta ſuppetat̄ ois aduerſita
tis inſolēs minimis q̄bz p̄ſternit̄. adeo p̄
exigua ſunt q̄ fortunatiſſimis ſummā beati
tudis detrahūt. **Ad** multos eē pietas: q̄ ſeſe
celo p̄rimos arbitrent̄: ſi de fortune tue re
liquijs p̄s eis minima p̄tingat. **Ad** ipe loc⁹
que tu exilij vocas incolētibus patria ē. **Ad** deo
niſi eſt miſer⁹ niſi cū putes. **Ad** q̄z b̄ta ſors
ois eſt eq̄nimitate tolerātis. **Quis** ē ille tā
felix q̄ cū dederit̄ impatiētē man⁹: ſtatū
ſuū mutare nō optet. **Ad** multis amaritu
dinib⁹ hūane felicitatis dulcedo reſp̄ſa eſt.
q̄ ſi etiā fruētū eē iocūda videat̄: t̄n q̄min⁹
cū velit abeat: retineri nō poſſit. **Ad** igit̄
q̄ ſit mō: liū rez miferā b̄tūto: q̄ nec apud
eq̄nimos p̄petua p̄durat: nec ap̄os tota d̄le
ctat. **Quid** igit̄ o mortales ex petu⁹ inē

vos positam felicitatē. error vos in scia qz
 p fundit. **O**ndaz breuē tibi sūme cardinez
 felicitatē. **E**st ne aliqd tibi teipso p cioso?
 nihil in qes. **I**git si tui ppos fueris: possi-
 zebis qd nec tu vnq amittere velis. nec for-
 tuna possit auferre. **A**tq vt agnoscas i his
 fortuitis rebz btrudine p stare nō posse: sic
 collige. **S**i btrudō ē summū nature bonū
 rōne degētis. nec illud ē sūmū bonū qd eri-
 pi vllō mō pōt: qm pcellit id qd neqat au-
 ferri. manifestū ē q ad btrudine p cipiēdā
 fortune instabilitas aspirare nō possit. **A**d
 hec quē caduca ista felicitas vebit: l' scit eā
 v' nescit eē mutabilē. **S**i nescit: qnaz beata
 soz eē p' ignorātie cecitati. **S**i scit: metu-
 at necesse ē ne amittat qd amitti posse n̄ du-
 bitat. qre p' timor nō sinit eē felicē. an
 vel si amiserit negligēdū putat. **S**ic qz peri-
 le bonū est qd eq aio ferat amissus. **E**t qm
 tu idē es cui p'suasus ē atz insitū p multz de-
 mōstratōibz scio: mētēs hoim nullo eē mō
 mortales. **C**ūqz clarū sit fortuitā felicitatē
 corpis morte finiri: dubitari neqz si hec af-
 ferre btrudine p' : qn oē mortaliū gen' in
 miserā mortē sine labat. **Q**z si mltos scim'
 n̄ morte solū. verū etiāz voloribz supplicijqz
 btrudis fructū q'ssile. qnaz mō p'ns vita fa-
 cere brōs p' : q' miseros trāfacta nō efficit.

Quid igit o mortales. **D**ic p'bia inuebit' o boies:
 z dicit sic. **O** mōles qre petitis. i. qritis. extra. i. in
 reb' exterioribus felicitate positaz. intra vos error z
 inscicia. i. ignorātia p fundit vos. **O**ndā tibi breuiter
 cardine. i. radice summe felicitatē. est ne aliqd tibi p-
 ciosius teipso. nihil in qes. si igit fueris cōpos tui p
 tranquillitatē animi. tu possideb' qd nūq amittere ve-
 lis. s. delectatōz in opatōe pfecte vtutis. nec fortuna
 poterit tibi auferre. **M**ō q' duplex ē beatitudo. pfe-
 cta z imperfecta. **P**erfecta btrudō bz post hāc vitaz.
Et est vita etna: de q loq' beat' iohes dicēs. **H**ec ē
 vita etna vt cognoscāt te solū vey deū: z que misitū
 ihm xpm. **A**lia ē beatitudo imperfecta: q pōt eē in pnti
 vita. quam pbi posuerit p'sistere in opatione optime
 vtutē. vñ radix talis btrudinis est trāqllitas animi ex
 moderatōe z sedatōe passionū p habitū vtutē. p ta-
 les autē tranquillitatē bō efficit sui ppos vt nō deiciat
 passionib'. ista autē tranquillitas nō est qrenda in reb'
 exterioribus. s. solū bz eē in aio boies. de q btrudinez
 tranquillitate hic loq' p'bia dicēs. qd igit o mortales
 zc. **E**t sen. loqns de eadē felicitate. it. epla dicit. **S**ū-
 mū bonū extrinsec' instrumētā nō qrit: domi colit:
 ex fetotū est. incipit fortune eē subiectū si quam p'ē
 sibi foris qrit. **I**tem sen. xxiij. epla. **F**elicitatis audi-
 tas tuta ē: q' sit aut vñ pueniat qris. ex bona pscia.
 ex honestis p'sijs. ex rect' actōibz. ex p'temptu for-
 tuitoz. **E**t. xxxj. epla dicit. **I**llud bonū est qrendū
 qd nō fiet de die in die peius. qd est h': animus. s. hic
 rectus. bon' magnus. qd aliud voces hūc aim: qz de
 um in corpe humano hospitatū. **E**t. xij. epla dicit.
Lauda bonū in boie qd eripi nō pōt: qd est p'riū ho-
 mis. qris qd sit illud. animus z rō pfecta. rōnale nā-
 qz animal est homo.

Dimitian

At vt cognoscas i his. **D**ic p'bia pbat verā felici-
 tate nō posse p'sistere in rebus fortuitis tribus rōibz
 scdam ponit ibi. **A**d h. terciā ibi. **E**t qm. **D**uma rō-
 talis est. **I**n illo non p'sistit felicitas boies qd pōt au-
 ferri ab hoie. s. bona fortuita sunt bmoī. s. zc. **M**aior nō. qz summū bonū est p'riū boies. bonū autē qd auferri
 pōt n̄ est summū bonū. qz illud qd auferri nō pōt meli' ē eo qd auferri pōt. **M**inor p'z. bona fortuita pnt au-
 ferri cū sint mutabilia. vñ dicit i'ra. **A**t agnoscas btrudine n̄ posse p' stare i reb' fortuitis sic collige p tales rō-
 nes. **S**i btrudō ē summū bonū nature degētis rōne. i. nature rōnalis. nec illud ē summū bonū qd vllō mō p-
 eripi. i. auferri. qz illud. s. bonū qd neqat. i. n̄ pōt auferri. **S** pcellit. i. meli' ē eo qd pōt auferri. s. exā manifestum
 ē q instabilitas fortune nō possit aspirare. i. accedere ad btrudine accipiēdaz. **M**ō q' btrudō ē summū bo-
 nū. qz in scio b' scda. pfa v' q btrudō ē stat' pfect' aggregatōe oim bonoz. z btrudō ē summū bonuz nature
 degētis. i. viuētis rōne. i. nature rōnalis sicut boies. qz hoim gen' viuūt arte z rōne: ex p'hemio metaphi. **M**ul-
 lum em' alioz aialium ē felix. ex. r. et bco. **B**ruta em' aiantia nemo felicitabit. j. et b. z talis beatitudo n̄ p'sistit
 in bonis exterioribz. s. in actu sapie. qz dicit aref. in li. po'. **T**estis mibi est de' q' in bonis exterioribus n̄ p'sistit
 summū bonū. z idē. in cisdē nos sum' felices z dñ. dñ aut nō sunt felices boies exterioribz. s. nec boies. **M**ō
 lz in bonis exterioribz fortuitis n̄ p'sistit felicitas formal' z oentia l' rōn' felicitas p'sistit in eis organice. qz debui-
 unt ad felicitate verā. sine em' rebz exterioribus qz fortuna dñā est: n̄ ptingit eē felice. supple organice. ex li.
 de bona fortuna. z ex. r. et b. **O**pus est exteriori p'prietate oim enti. natura em' p se nō est sufficiens ad spe-
 culandum: s. oportet cibum potū z reliquū famulatum p'existere.

*vna bō nō qd
 debet p'nti
 p' dicit' p' dñ*

Ad h quem caduca ista felicitas vebit. **D**ic p'bia ponit scdaz rōes q' talis ē. **I**lle q' felix ē fortuita felicitate:
 aut scit eaz mutabilē esse: aut nescit. si nescit: ē ignoras. z p' p'ns est felix. si scit eaz eē mutabilē: necesse ē q' time-
 at ne eam amittat. cui aut inest p' timor timor felix eē nō pōt. vñ dicit in l'ra sic. **A**d h. s. p'dicta ad daz alias rōes.
Homo quē vebit. i. dicit. ista caduca. i. fortuita felicitas. vel scit eaz eē mutabilē vel nescit. si nescit: qnaz soz
 beata. i. q' felicitas btrā pōt eē cecitati ignorātie. q. d. nulla. **S**i scit eā eē mutabilē: necesse ē vt metuat ne amit-
 tat illud qd nō dubitat posse amitti qre p' timor timor nō sinit ipm esse felicem. **E**t forsan diceres. bō nō timeat
 amissionē fortune. qz n̄ curat vey eā amittat vel nō. **H** excludēs p'bia dicit. si amiserit bonū fortuitū. z putat
 illud negligēdū. i. n̄ curādū. tūc illud bonū erit valde exile qd amissum ferat eq aio. i. eqli aio. sicut p'huatū. z
 p' p'ns illud nō est summū bonū. **N**ota ex tercio b' pfa. it. **V**era z pfecta felicitas facit boiem potētem. re-
 reuendū. celebrē z letū. s. vera felicitas excludit timorē. z p' p'ns p' timor timor q' excludit leticiam nō sinit esse
 felicem. vñ sen. it. epla. **I**lle beatissimus est z securus sui possessoz. q' crastinū diem sine sollicitudine expectat.

*vna bō nō qd
 debet p'nti
 p' dicit' p' dñ*

Utem nota ex quo felicitas p'sistit in speculatōe dei z substantiaz sepataz: ip'a excludit cecitatem ignoran-
 tiam q' ignorātia felicitas esse nō pōt.
Et qm tu idē es. **D**ic p'bia ponit terciā rōem q' talis est. **S**i beatitudo p'sisteret in reb' fortuitis. cū bona for-
 tuita finitū morte boies: seqt' q' ois bō in morte fieret miser. qd nō est vey. qz multi p morte psecuti s' felici-
 tate. sicut martires z alij sciz q' p'p'ssi s' maria tormēta vt seqrent beatitudinē in aia. dicit q' sic in l'ra. **Q**m tu
 idē es bō cui ego scio eē p'suasum p' multz. i. valde multis demōstratōibz. mētēs. i. aias boim nullo mō eē mor-
 tales. **E**t cū sic daz. i. manifestū. fortuita felicitate finiri. i. eminari morte corpis boies. neqz. i. nō pōt dubitari.
 si b' fortuita felicitas pōt auferre. i. dare beatitudinē. qn qe gen' mortaliū. i. boim. labat i miserā i sine mortis

*vna bō nō qd
 debet p'nti
 p' dicit' p' dñ*

e/o

Si si scim? multos. s. sanctos quesisse fructus beati-
tudinis n̄ solū morte: verū etiā doloribus q. i. 7 suppli-
cis q̄nam modo. i. p. quē modū. p̄ns vita supple bois
fortuū ornata. p̄t facere btōs. q̄ vita trāfacta. i. ter-
minata. nō efficit miseros. q. d. nullo mō. **Ad cui?**
p̄ntia ē cāfelicitatē: ei? abñtia est cā miserie 7 infeli-
citātē. Sicut em̄ nauta p̄ sui p̄ntiaz ē cā felicitatē: na-
uis: sic ei? abñtia est cā p̄ditatōis ei?. ex. ij. p̄bi. Si ḡ
bona fortuūta p̄ sui p̄ntiam eēt cā beatitudis: p̄ sui
abñtia eēt cā miserie. **Cū autē** in morte bois bona
fortuūta reliquūt boiem fugiēdo: 7 bō relinqt ea mo-
riēdo. ois bō p̄ mortē eēt miser 7 infelix. qd̄ falsum
ē. naz multi p̄ mortē p̄seque b̄titudinē. 7 qd̄ forsan
aliq̄s diceret mortuo boie mori 7 aia ei?. 7 sic post
mortē bō nullā p̄seqt b̄titudinē. Excludēs p̄bia di-
cēs ad boetiū. tu es idē ille cui p̄suasum ē multis de-
mōstratōib? aias boiem eē immortales. **Ad q̄ oēs**
leges in h̄ p̄ueniūt q̄ aia intellectiua bois sit immorta-
lis. sepat̄ em̄ ab alijs sicut p̄petuū a corruptibili ex.
ij. de aia. 7 h̄ est rōnabile: qz aia intellectiua imateria-
lis nō est educta d̄ potētia materie. s̄ ab extra. s. a dō
Ipsa em̄ s̄m̄ b̄m̄ aug. creādo infundit: 7 infunden-
do creat. p̄ qd̄ cū abscisio materie sit cā p̄petuitatē
p̄ p̄vitatōre p̄mo celi 7 mūdi. aia intellectiua ima-
terialis ex̄ns: ipsa est immortalis.

Metrum q̄rtum libri secundi.

Quisq̄s volet pb̄enez. **Hic** incipit q̄rtū metrū
b̄ secūdi. qd̄ d̄ metrū anacremicū ab inuēto
re. i. ab icū a pede p̄dñante. dimetrū a numero
pedū. cathalecticū qz d̄est vna sillaba ad p̄plemētū
metri. huic metro adiūgit metrū feregratiū: sic dictū
ab inuētoze. de q̄ sup̄ d̄icū est. In h̄ ḡ metro p̄bia
p̄medat vitā mediocrē p̄ talē metabozā. Edificiū
p̄structū in loco nūmis alto vrgēt tempestatib? ven-
toz. 7 fundatū in loco arenoso d̄fluit. s̄ fundatū in
loco humili 7 saxoso vtrūqz vitat incōmodū. sic vita
p̄ns nūmū eleuata p̄spitate vel nūmū d̄p̄ssa aduer-
sitate frēq̄nt̄ euentu inopinato calamitatib? d̄fluit
mediocris at̄ secūra p̄manet. **Dicit ḡ** in l̄ra. **Quisq̄s**
bō cau? volet ponere sedē pb̄enez. i. firmā ināsiōne
7 ipe stabit ex̄ns. nec velit st̄rni. i. d̄nci. sononū st̄atib?

Metrum quartum libri secundi.

Quisq̄s volet pb̄enem
Cautus ponere sedem.
Stabilisqz nec sonori
Sterni flatibus euri:
Et fluctibus minantem
Curat spernere pontum:
Montis cacumē alti
Bibulas vitet arenas.
Illud pteruus auster
Lons viribus vrget.
De p̄dulum solute
Pondus ferre recusant.
Fugiens periculosam
Sortē sedis amene:
Humili tomum memēto
Certus figere saxo.
Quis tonet ruinis
Miscēs equora ventus:
Tu conditus quieti
Felix robore valli:
Duces serenus euum
Ridens etheris irās.

Prosa q̄nta libri secūdi.

Sed qm̄ ratiōnū iam in te meaz fo-
mētā d̄scēdunt: paulo validiorib?
vt̄edum puto **Age**. n. si iam caduca
7 momētanea fortune dona nō eēt. **Quid**
in eis ē quod aut v̄im vnq̄ fieri queat aut
non perspectum consideratumqz vilescat.

Euri illi? vēti. q̄q̄s curat sp̄nere pontū minātem flucti-
bus. i. mare fluctuās. ille vitet cacumē. i. sūmitate alti mōtis. 7 vitet arenas bibulas. i. siccās. **Tunc** assignat
cāz q̄re debeat vitari in edificatōe cacumē alti mōtis. qz illud. s. cacumē alti mōtis vrgēt. i. infestat auster p̄ter-
uus. i. vētus impetuofus. **Tūc** assignat cāz q̄re debeat vitari arene. qz he. s. arene solute. i. d̄siccate p̄ siccitatē.
recusant ferre. i. nolūt portare. p̄dulum p̄odus. i. labile p̄odus. **Tu ḡ** fugies piculofas sortē. i. euentū. amene
sedis. i. amene māsiōnis. 7 cert? ex̄ns memēto figere. i. stabilire. tomū tuā i. humili saxo. i. d̄p̄sso lapide. **Quis**
vētus miscēs eq̄ra. i. voluēs maria. tonet. i. seuiat. ruinis. i. flatib? ruinosis. tu felix p̄ditus robore. i. firmitate
q̄eti valli. i. munitōis. 7 tu seren? i. l̄ra q̄llus. duces. i. ages eū. i. vitam tuā. ridēs. i. d̄ridens. 7 p̄ nibilo h̄ns.
iras. i. p̄secutōes ether. i. aure vel vēti seuiēt. **Ad q̄ ois** x̄tus sup̄fluitate d̄corū p̄it. cū vt? p̄sistat in medio.
Est em̄ vt? b̄ie? electiū? imeditate p̄sistēs recta rōne d̄terminat. i. ois sup̄fluitas tanq̄ viciosa vitanda est.
P̄bia ḡ docet vitare sup̄fluiam. p̄spitate: quā d̄signat p̄ cacumē alti mōtis. q̄ p̄spitas plerūqz impugnat in-
uidia 7 potētia magnatū. q̄ p̄ ventū impellētē d̄signat. **Docet etiā** vitare nūmā paupertatē: quam d̄signat b̄i-
bula arena. q̄ paupertas recusat ferre indigētiaz n̄ciorū: q̄ p̄ p̄odus p̄dulū d̄signat. **Indigētia em̄** quā boiez
ad modū p̄duli p̄dēt. **Ad securitas** s̄m̄ tullii i. rethorica sua. **Est vt?** incōmoditates imminētēs 7 ichoate
rei affines n̄ formidās. q̄ securitas marie appetēda ē. p̄ qd̄ p̄bia docet appetē vitā mediocrē q̄ reddit boiez
secūz: s̄m̄ illud poetiū. **Medio** tutissimū ibis. 7 catho. **Tuta** imago pupis ē modico q̄ flumie ferē. **Quā** vi-
tā mediocrē d̄signat p̄ hūile saxū: in q̄ edificū ipetu vēti n̄ d̄ncit: nec mūdātōib? tāq̄ bibula arena d̄sfoluit.
Mōta q̄ duplex ē paupertas. volūtaria 7 l̄ta: alia inuolūtaria 7 tristis. p̄ma paupertas ē appetēda. sc̄da fugiē-
da. **De p̄ma** loq̄t̄ s̄n̄. in epla. **Honestā** res ē l̄ta paupertas. paupertas. n. expedita secūra ē. **Et** xviii. epla. **S** lu-
cille incipe cū paupertate b̄ie p̄merciū. aude p̄tenere opes. nemo als est deo dign? q̄ opes p̄tēperit. **Sc̄da**
paupertas. i. inuolūtaria 7 tristis fugiēda ē. qz mortalis est: 7 rōne tristitie stupefacit 7 corrūpit nām.

Sed qm̄ ratiōnū iam in te. **Hic** incipit q̄nta p̄sa b̄ sc̄di. i. q̄ p̄bia ponit rōne
v̄ia magis mouētā boetiū ad oñdendū q̄ bona fortune sunt p̄tēne. **Prosa q̄nta libri sc̄di.**
Da: 7 min? esse d̄olēdū de amisiōne eoz. **Ista** autē remedia sunt rōes sumpte ex p̄ditōe p̄nculariū bo-
noz fortune. s. diuitiaz. honoz. p̄tatum 7 gl̄ie. **Et** p̄mo oñdit h̄ de diuitijs: q̄ nō sunt magno p̄e appetēde. po-
nēdo vnaz rōes gnalem respiciētē oia bona fortune. **Sc̄do** ponit rōnes de diuitijs. b̄i. diuitie. **Primo** in d̄dit
talē rōes. **Mulus** magno p̄e d̄ illud appetere qd̄ nō p̄t eē suū. 7 qd̄ in se p̄siderata ē vile. s̄ oia bona fortuūta
sunt b̄mōi: qz sunt mutabilia. i. nō p̄nt esse p̄p̄ia bois. 7 in se p̄siderata vilescūt. ḡ rē. vñ d̄icit in l̄ra. **Em̄** fo-
menta. i. medicamētā meaz rōnūz. in te d̄scēdunt. qz ego vides te paulatim fortunā p̄tenere. puto esse v̄tan-
dum paulo validiorib? boetiū supple rōnib?. i. magis mouētibus. **Age** est aduerbiū boziādi si em̄ dona fortune nō
eēt caduca. i. casuālia. 7 momētanea. i. trāsiōria qd̄ modū momētū. qd̄ est in eis. qd̄ vnq̄ qat fieri v̄im auc-
p̄spectū 7 in se p̄sideratū non vilescat. q. d. nihil.

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like "Handwritten notes" and "se."

Nota q bona fortune sunt caduca & trāsitoria qz dicit seneca. lxxvij. epla: Omnia bona fortune nobis accidunt & nō adherēt. & si abducāt sine vlla nri lacrimatōe discedūt. ex q p3: si mutabilia sunt q nō sunt pua bona boies: qz sū eundē senecā. Nihil pui dicas qd mutari pōt. **Ad** q bona fortuita in se pōsiderata vilescant: qz dicit Iobes crib. Bona fortune in seipis veterascūt & psumunt: aut ab extraneis dolo vel violentia vel calumnia diripiunt.

Vanae sūt ea pōpōna

Diuitie ne vel vni vel sui nā. Sic pbia ponit rōnes de diuitiis in spali q nō sūt magiote appetende. Secūdo pbat hoc generaliter de diuitiis. ibi. Quicq aut prima diuidit in qnq ptes sū q qnq sūt genez diuitiaz. q pbat nō multum esse appetenda. i. pecunia. gēme. possessiones. vestes & famuli. Primo ondit ppositū de pecunia. scdō de gēmis. ibi. An gemarum. tercio de possessionib. ibi. An vos. qto de vestibus. ibi. Jam nō. qnto de famulis. ibi. An nō. Dūmo duabus rōnibus pbat diuitias non multū esse appetendas. scdā ibi. At eadem. Prima rō talis est. Illa nō sūt multū appetenda: q nec ex sui nā nec ex natura vtentis sūt pōiosa. diuitie sūt bndi & rē. maior nōiqz nihil appetit nisi bonū & pōiosum. Minor de darat. diuitie nō sūt bone ex sui natura. qz nō faciūt bonū eum cui adueniūt. nec sūt bone ex pte vtentis. qz nō inqntum pfluant. sic em faciūt boiem auarū. nec inqntum distribuunt: qz sic relinquūt bonum. dicit em in lra. Diuitie vel sūt pōiose vel natura: aut natura vni vtentium eis. & qd eaz est pōiosum. i. pōiosius. an auarū aut vis pgeste pecunie. i. pgregate. Atq p certe. bec. s. diuitie nō sūt pōiose pfluant eas: qz meli nitent effundendo. i. distribuendo eas qz coaceruando. i. retinendo eas. si qdem auaricia q pecuniaz coaceruat: sp facit homines odiosos. & largitas q pecuniam effundit: facit claros. i. honestos. Subdit. & si illud qd transferit in alter non pōt manere apud quēq: tūc est pōiosa pecunia loqnto ironice. cum ipsa vsu largiendi trāsata in alios definit possideri. **Mōndum** q aliqd est bonū dupliciter. vel ex natura sui: vel ex natura vtentis. Illud dī bonum ex natura sui: qd a se vel in se bz vni sit bonū: & cuiusqz aduenit facit ipm bonum. sicut rō recta. pat & similia. Sz illud pī bonuz ex pte vtentis: q si alius puenient vtaf aliqd bonū inde puenit. **Cū** nota sū beatū berū. Solus error hominum facit q aut & argentū reputant pōiosa: cū sūt nisi terra rubea &

alba. **Nota** q seneca. lxxvij. epla. pbans diuitia diuitie nō faciunt bonos. & diuitie bone nō sūt. Item illud qd pōt ptingere ptemptissimū & turpissimū bonum nō est. diuitie aut & leioni & laniste ptingūt. & bone nō sūt. Item bonum ex malo nō fit. diuitie autem sūt ex auaritia que mala est. & bone non sūt.

no a

no a

Ad eadem si apud vnum. Sic ponit scdaz rōem q talis est. Illa nō sūt multū appetēda q a plurib nō pnt possideri: & nō trāsire ad alium sine paupate alioz. diuitie sūt bndi. & rē. vnde dicit in lra. Si eadem pecunia qnta est vbiqz gentiū. i. apud omnes gētes. si illa pgerat apud vnu boiem. ipsa fecerit ceteros boies in opes sui. i. carētes. & vna vox patit tota. i. simul. replet auditū mtoz. diuitie aut nō pnt trāsire in plures nisi pminute. i. diuise ptes. qd cū factū est. f. q pminute trāsire in alios: necesse est vt illos faciāt paupes qz relinquūt. Et tūc exclamat q diuitias dices. **Id** est supple dīto diuitias eē angustas. i. artas. qz p et inopes. qz nō lz plurib hie totas. & q nō veniūt ad quēlibet sine paupate ceteroz. i. alioz boim. **Ad** q diuitie nō veniunt ad quēlibet sine alioz paupate. qz dicit seneca in de remedijs: Pecunia pdidisti: quam vt bies alius ante pdidit. pdidisti pecuniam. babes vno piculo min⁹ q te felicem si cū illa auaricia pdidisti. Et idem. lxxvij. epla dicit. Diuitie animos inflant. supbiam pariūt. inuidiā pbunt. mentē alienāt. timorē inducunt. insolentiam faciunt. nihil aut aliud insolentia est q spes false magnitudinis. & diuitie bone non sūt.

no a

no a

An gemaz fulgor oculos trahit. Sic ondit pbia. q gēme nō sūt appetēde tanqz pui bonū hominis. intencens talem rōem. Quicqd benitatis vel pōiositatis ē in gēmis: bō sūst in luce & splendore gemaz. s. lux gemaz nō est. pui bonū hominis. s. est bonū ipaz gemaz. & rē. vnde dicit in lra. An fulgor gemaz trahit oculos boim. supple ad pcupiscēdum eas tanqz pui bonū. s. si qd est pōiosum. i. pōiositatis in hoc splendore: illa lux est gemaz. & nō boim. qz qdem gemas vebemē admīroz boies mirari. i. miratō desiderare tanqz bonū sū. qd em est carēs motu anime atz ppage. i. pūctioe mētoz. q. d. qd repit in reb⁹ maiatis qd iure videat. i. videri debeat. esse pulchz rei aiare. qz p et rōnabili nature. q. d. nihil. q gēme tametsi p quis trahunt. i. recipiant. aliqd postreme pulchritudinis. opa. i. diligētia pōitoris. qz p et sui distinctōe. i. specifca formatōe. tū ipse collocatē infra viam excellētiā. i. dignitatē. nullo mō merebant vīaz admiratōz. **Nota** q nō est gloriandum de gēmis tanqz de pūio bono. qz dicit seneca. rly. epla. Nemo gloriari dē nisi de suo. qd em est stultū q in homine aliena laudare. qd est eo temētius q ea mirat q ad alium transferre. ptn⁹ pnt. non faciūt equū meliorem aurei frenū. **Nota** q qdruplex est pulchritudo. pma est animalū rōnaliū. secunda est brutoz sensibiliū. tercia plantaz vegetabiliū. qta est rez inanimatarū in quo genere gemme collocant. pp qd dicit pbia. si gēme trahunt aliqd postreme pulchritudinis. i. vltime pulchritudinis.

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

no a

An vos agroꝝ pulchritudo. Dic pbat pbia idem de possessionibꝫ sicut de agris. 7 intendit hanc sniaz. **Bo** nitas agroꝝ vel pstitit in pulchritudine eoz q̄ delectat aspectum. 7 talis pulchritudo nō magis est ipiꝫ boiſ q̄ pulchritudo floꝝ vel stellaz: q̄ etiam delectat aspectū boiſ. 7 tñ nihil ad boiem pulchritudo istoꝝ vel boni tas agroꝝ pstitit in utilitate eoz q̄ est ad sustentatōz boiſ. s̄ b̄ possessio agroꝝ nō est multū appetenda vt sit ampla: qz natura paucis ē p̄tenta. vñ dicit in lra. **An pulchritudo agroꝝ delectat vos vt gaudeatis de ea tan q̄ de bono viō. 7 dicit boetꝫ. qd̄ nī. i. qre nō delectaret. est ei pulchra portio opis pulcherrimi. i. mūdi. sic nos gaudemꝫ facie. i. aspectu. maris sereni. i. tranquilli. sic .i. eadē rōne miramur celū. sydera. solē. q̄. p̄ et lunā.**

Rndit pbia. Mū. i. nūq̄d aliqd̄ boꝝ attingit te tāq̄ p̄mū. q. d. nō. nunq̄d audes gloriari splētoꝝe alicꝫ taliū tanq̄ tuo. q. d. nō. nunq̄d tuipe distinguēs. i. oz naris vñs floribꝫ. q. d. certe nō. nunq̄d tua vbertas .i. fertilitas. intumescat. i. supbit. in estiuos fructus. i. p̄ estiuos fructus. q. d. non. q̄ raperis. i. circūdaris. in anibꝫ gaudēs. suple reputatō ista esse tua bona. qd̄ amplexaris externa bona p̄ tuis. q. d. frustra hoc facis: qz fortuna nunq̄d faciet eē tua q̄ natura rez a te fecit eē aliena. **Tūc dicit pbia. nō nego qn̄ ista p̄it tibi eē vtilia. fructꝫ em̄ terraz. p̄culdubio debent ali mētꝫ alimētium. i. aialibꝫ. p̄ alimētis. s̄ si velis reple re indigētiam nature. q̄ satis ē. i. ad sufficiētiaz nihil est. i. nō oportet q̄ petas. i. desideres. affluentia fortuna em̄ suple ad dilatatūm 7 ampliāduz agros. natura em̄ paucꝫ p̄tenta est. cuiꝫ facietatē si velis vrgere. i. cogere. supfluis suple cibis 7 potibꝫ. illud qd̄ infu deris ventri supflūū. aut fiet in iocūdum. i. triste. aut fiet noxiū. i. piculosum.** **Nota q̄ et lra p̄t forma rī talis rō. Si illud qd̄ videt magis inesse n̄ inest: nec illud qd̄ minꝫ. s̄ magis videt q̄ homo dz gloriari de pulchritudie celi 7 stellaz 7 nō dz. qz nihil boꝝ ē su um. s̄ minꝫ dz gloriari de pulchritudine agroꝝ 7 alia rum possessionū.** **Nota q̄ natura nō est onerāda supfluis: s̄ est alēda paucis. qz paucis p̄tenta est. vñ sen. xvj. ep̄la. Si ad nām vixeris nunq̄ eris paupꝫ: si ad opinionē nunq̄ eris diues. Erigū natura deside rat: opinio vō inensum. Et beatꝫ augꝫ. dicit. Sumē da sunt alimēta tanq̄ medicamenta. Et greg. Dum venē nimia facietate extendit: aculeꝫ libidinis susci tat.** **Nota q̄ arest. in qdam ep̄la ad alexandrū dicit. Qui transgreditꝫ debitū modū in pleno 7 in vacuo. nō poterit euadere furorem egritudinis 7 molestias infirmitatū. Qui s̄ appetit viuere 7 dominare: renūciat desiderio p̄p̄ie voluptatis. nec p̄missione p̄me stioni supaddat. qz ois incōtinēs volūtaria est egro tans. ij. etbi. Et subdit. Audiui ab ypocrate q̄ p̄vua uit dietas p̄ q̄bus debilitatē corpis sustinebat. Cui dixit suus discipulus. Doctor egregie si velles b̄i co medere: nō sustineres tantam corpis debilitatē. Cui r̄ndit ypocrates. Ego comedam vt viuam. nō viuo vt comedam. vñ dicit arest. ibidem. Alimētum p̄p̄e durabilitatem est querēdum: nō durabilitas. p̄p̄e ali mētum. Subdit. Multos noui q̄ 7 iminuerūt de ali mento 7 p̄missione abstinentes a suis appetitibus 7 p̄centes gule viuētes ep̄ate p̄ dietas: q̄ fuerūt sanissimi corpis longioris vite 7 boni appetitus.**

Jam vō. Dic pbia ondit q̄ nō sit gaudēdū de pulchritudine vestriū tanq̄ de p̄p̄o bono. 7 arguit sic. **De illiꝫ pulchritudie nō ē gaudēdū q̄ nō est boiſ pulchritudo. s̄ pul chritudo vestium non est hominis pulchritudo. s̄ est ipaz vestium. i. q̄. vñ dicit in lra. Jā putas pulchꝫ eē. i. tue pulchritudini ascribēdū. fulgere varijs vestibꝫ. q. d. n̄ debes s̄ putare. qz. i. vestriū. si spēs. i. pulchritu do est q̄ta. i. delectabilꝫ intuitu. ego mirabor: nāz materie vestriū. aut mirabor ingeniū. i. subtilitatē artificel veste formā: nihil ascribēdo tibi.** **Mō q̄ splētoꝝ: b̄iꝫ exterioris n̄ facit boiez meliorē: nisi fulgeat b̄iꝫ mētꝫ interior in eo. vñ sen. Nullꝫ die gladiū eē bonū si balbeꝫ aꝫ deauratꝫ: ē: 7 vagina gemis distincta. s̄ gladiꝫ bonꝫ ē q̄ b̄i incidit 7 bonū acūmē b̄z. 7 mucro bonꝫ ē q̄ oē munimē rupturꝫ ē. vñ se vsus. Aurea nobilitas luteā si vestiat ollā.** **Mō iō sedē hāc minꝫ eē luteā. Itē poeta inqt. Cinge caput lauro: tege corpꝫ p̄p̄o. Si fueris p̄dē remaneb rusticꝫ idē.** **An vō te loꝝ ozto famuloꝝ.** Dic pbia ondit n̄ ē glāndū d̄ multitudie famuloꝝ tāq̄ de p̄p̄o bono. 7 arguit sic. **Famuli aut se pueri i moribꝫ: 7 sic se noxiū. aut se b̄i morigerati: tūc n̄ ad te. qz b̄ pbitas ē famuloꝝ 7 n̄ tua. vñ dicit in lra. An vō loꝝ ozto famuloꝝ facit te eē felicē. q. i. famuli. si sint viciosi moribꝫ: tūc se p̄nciosa sarcina. i. piculosum p̄odus ipiꝫ tomꝫ. 7 se vebemēt inimica sarcina ipsi dño. si vō sine p̄bitas q̄nāz mō. i. p̄ quē modū. aliena pbitas nuerabit. i. oputabit i tuis opibꝫ. q. d. nullo mō. 7 tūc p̄duidit de oi bꝫ p̄dicā dices. **Er q̄bꝫ oibꝫ p̄dicā mōstrat liq̄do. i. ap̄te. n̄ boꝝ eē bonū tuū q̄ tu oputas i tuis bonis. q̄bꝫ si n̄ iest appetēde pulchritudis suple q̄ tibi ascribi poterit. qd̄ est. i. qre est. q̄ tñ volēs de amissis: l̄ letēi retēi. q̄ p̄ s̄. si p̄ dicta se pulchra nā. i. p̄ nāz p̄p̄ia. qd̄ refert id tua. i. qd̄ p̄inet hoc ad te. q. d. n̄. nāz b̄ seq̄strata. i. diuisa a tuis opibꝫ. p̄ se placuissent. nō em̄ id circo sunt p̄ciosa q̄ in tuas venere diuitias. s̄ qm̄ tibi videantꝫ p̄ciosa s̄ maluisti ea annumerare tuis diuitijs.** **Mō q̄ sui pueri in moribꝫ sunt familiares inimici dñi 7 toti tomꝫ****

par. nā gaudēdū
Sen
augꝫ
gre
d'az
Sen
Dicit p̄p̄o
arguit sic

de quibus postea dicitur. tertio huius. Quia psalmus. Non est pestis efficacior ad nocendum quam familiaris inimicus. et sic vident aliquando amici: hoc est ratione utilitatis non ratione virtutis. de quibus loquitur seneca in de remediis: dicitur. Mel musce sequuntur: cadavera lupi: frumenta: fornicie. perdam sequitur ista turba: non hominem. Item seneca dicit. in epla. In homine illud laudandum est quod ipse est. si familiam formosam habet et domum pulchram si multum scribit. si multum fenerat. nihil bonum in ipso est: sed circa ipsum. lauda in illo quod proprium est: quod nec auferri nec eripi potest.

Quid autem tanto fortune strepitu desideratis: fugare credo indigentiam quam quiritis copia. Atque hoc vobis in primum cedit. Pluribus quam prope adminiculis opus est ad tuendam preciose suppellectilis varietatem. Verumque illud est. pro multis indigere eisdem: quod pro multis possident. Contraque minimo indigere quod abundantiam suam nature necessitate: non ambit sui superfluitate metiantur. Ita ne autem nullum est proprium vobis atque insitum bonum: ut in externis ac sepositis rebus bona via quiritis. Sic rex vasa perditio est: ut divinum merito rationis animam: non aliter sibi splendere nisi in animam suppellectilis possessione videatur. Et alia quidem suis rebus contenta sunt. vos autem deo mente similes: ab rebus infimis excellētis nature ornamenta contempnatis. nec intelligitis quantum perditio vobis faciat iniuriam. Ille genus humanum terrenis omnibus prestare voluit. vos dignitates viam infra queque infima detruditis. Nam si omne cuiusque bonum eo cuius est prestat esse preciosius: cum vilissima rex via bona esse iudicatis. eisdem vosmet ipsos via existimatione submittitis. quod quidem haud immerito cadit. Dumane quippe nature ista perditio est. ut tunc tamen ceteris rebus: cum se cognoscit excellat. Et tamen infra bestias redigat si se nosse desierit. Nam ceteris animalibus sese ignorare natura est: hominibus vero vicio venit.

Quid autem tanto fortune strepitu. Hic probia ostendit generaliter divitias non esse appetendas magno perire. Et facit hoc tribus rationibus. Secundam ponit ibi. Ita ne. tertia ibi. Ego non nego. Prima ratio est ista. Illa non sunt multum appetenda pro que homo non prosequitur ea propter que appetunt. sed pro divitias homo non prosequitur ea propter que divitias appetunt: appetunt enim divitias propter fugam indigentie: quam fugam indigentie homo non prosequitur pro divitias. sicut declarat in littera dicens. Quid autem tanto strepitu. id est labore. desideratis. id est cum desiderio insistitis fortune. credo vos quiritis fugare indigentiam copia. id est divitiis. quod dicitur id desiderat divitias ut suppleat vias indigentiam. sed hoc cedit vobis in primum: quod pluribus adminiculis. id est adiutoriis. est opus ad tuendam varietatem preciose suppellectilis. id est possessionis. verumque illud est pro multis eos indigere quod pro multis possident. et etiam pro. id est pro primum. illi minimo indigent quod metiantur. id est meturant suam abundantiam. non superfluitate ambitur. id est cupiditate. sed necessitate nature. Nota secundum senecam. pro multis indigent qui pro multis possident. propter quod multe divitias non fugant indigentiam: sed magis excitant. unde poeta. Nulla vitari ratione potestis avari. Vos faciunt inopes: quas cumulatatis opes. Nota circa hoc quod dicit. minimum indigent dicit seneca. in epla. Chaurus pauca assimorum iuge passus implet: et una silva pluribus elephantibus sufficit. homo terre passus et mari. quod igitur tam insatiabilem ventrem natura dedit nobis: cum tam modica corpora nobis dederit: ut fastissimorum edacissimorumque animalium aviditatem vincerem. quantum enim est quod nature datur: parvo illa educat. non fames nostri ventris nobis magno prestat: sed ambitio. ventri autem obediens loco animalium numeremur: non hominum. Ita ne autem nullum. Hic ponit secundam rationem. secundum quod dicit manifestum errorem hominum ibi. quod non late. Et ratio talis est. Illa non sunt appetenda quibus appetitis homo putans se talibus ornari. facit iniuriam suo creatori. sed bona exteriora sicut divitias sunt hominibus. ut declarat in littera. et dicit. O homines nunc quid nullum bonum est proprium atque insitum. id est naturale et

intrinsicum vobis: ita ut gratis bona via in externis rebus. id est extrinsecis rebus. et in rebus sepositis. id est a vobis seorsum positis. quod dicitur in vobis est bonum si considerare vultis. sed sic est via. id est mutata perditio rex ut animam divinum. sed homo quod est similis deo: non aliter videatur sibi splendere nisi in possessione suppellectilis inanimate. id est bonorum exteriorum que sunt inanimata. et alia quidem ab homine contenta sunt suis bonis: vos autem homines deo similes mente captatis. id est quiritis ornamenta vere excellētis nature a rebus infimis. id est inanimatis. quod erroneum est. nec intelligitis quantum iniuriam faciatis vobis perditio. supple pueritudo ordinem ab eo institutum. Ille enim perditio humanum genus prestare. id est preclere omnibus terrenis. sed vos detruditis viam dignitatem infra queque infima. quod probat ex hoc. Nam omne bonum est preciosius eo cuius est bonum. cum vos iudicatis vilissima rex sicut sunt dona fortune: esse via bona. vos submittitis. id est subicitis vosmet ipsos eisdem via existimatione. id est opinionione. et hoc non immerito cadit. id est accidit homini. Nam illa est perditio humane nature. quod tunc. id est tunc tamen excellat ceteris rebus: cum se cognoscit. eadem tamen natura humana redigat infra bestias si desierit se nosse. Nam ceteris animalibus natura est ignorare sese. sed hominibus venit. id est pervenit ex vicio. Nota quod homini est insitum proprium bonum quod est recta ratio: que semper depercat ad optima. in cuius actu et speculatione consistit felicitas: quia sapiens maxime est felix. et ethic. et homo curans intellectum deo amatissimus videtur: ibidem. ideo non est quereendum bonum hominibus in rebus externis. Nota quod homo mentis ratione est similis deo. quia secundum senecam. non nihil aliud est quam pars divini spiritus: inserta in corpus humanum. Et dicit idem. quod animus rebus est quasi deus in humano corpore hospitatus. Et idem dicit. Disce potius animum extollere in infinitum: non bilis enim generosa res est. Nota quod homo seipsum ignorans deterior est bestia. unde boetius in tractatu de summo bono: allegans commentariorum dicit. De vobis hominibus quod de numero bestiarum computati estis. divinus quod in vobis est non cognoscetes. propter quod ad superiora ascenditis: et deo similes estis. Et subdit. Divinum autem in homine vocat intellectum et rationem. Nota quod nihil prohibet vnum id esse nobilius: et ignobilius quod diversificat secundum conditionem seu considerationem. Unde quis homo secundum se et simpliciter sit nobilior bestis: tamen in quantum deficiat ab aliquo quod sibi debetur secundum naturam. scilicet cognoscere se: quod non debetur bestis. sic est ignobilior bestia.

via prima

omni dicitur hic dicitur

omni dicitur hic dicitur

Sci

78

omni dicitur hic dicitur ratio prima

Sci

po

Sci

2o ratio p

inter et ratio hinc dicitur Sci

ignobilis pueri qd dicitur

in crapula: z quedā in vestitu: et quelibet est fugienda. **Nota** circa hoc q dicit: lucida vellera feru. seres sunt quida boies apud q̄s p̄terit lana de arboribus. fila ḡ q̄ a vermibus q̄ dicitur bombices opant: illa vocat h lucida vellera. **Nota** q̄ thirus est vermis venenosus in cuius sanguine intingit purpura. Alij dicunt q̄ sit gen⁹ conchilioz: in q̄z sanguine intingit purpura: quoz cōchilioz copia inuenit apud thirus in insula.

Utina mō nostra redirent. **Hic** pb̄ia deplangit p̄ntem etatē dicēs. **Utina** nra tpa. i. p̄ditiones. nostri tēp̄ris. redirent modo. i. redigerent. in p̄sicos mores. i. in mores antiquos. s̄ beu nō est ita: s̄ amor. i. desiderium

Utina modo nostra redirent

In mores temporū p̄sicos antiquos

Sed senior ignibz ethne

Seruens amor ardet habendi

Deu q̄s primus fuit ille

Auri qui pondera tecti

Semmasqz latere volentes

Preciosa pericula fodit.

Prosa sexta secundi libri.

Quid autē de dignitatibz potentiaqz differam: quas vos vere dignitatis ac p̄tatis in sc̄i celo exequatis: Que si in improbissimuz quēqz ceciderit: q̄ incēdia flammis ethne eructuātibz: qd̄ diluuiū tantas strages dederit? **Certe** (vti me misse te arbitroz) p̄sulare ip̄iū (qd̄ lib̄tatis principū fuerat) ob sup̄biam consulum vel tri veteres abolere cupierūt. **Qui** ob eandem sup̄biā prius regiū de ciuitate nomen abstulerant. **At** si q̄n (qd̄ prarū est) probis honores deferant. quid in eis aliud q̄ pb̄itas vtentiū placet? **Ita** fit vt non virtutibz ex dignitate: s̄ ex v̄tute dignitatibz honor accedat. **Quē** v̄t est ista vestra exp̄tibilis ac p̄clara potētia. **Nōne** o terrena aīa lra p̄sideratis quibus p̄sidere videamini? **Mam** si inter mures videres vnū aliquem ius sibi ac p̄tatem p̄e ceteris vendicantem quanto moueris cachinno?

teres. i. antiq̄ores romani. cupierūt abolere. i. delere. impium p̄sulare. i. dignitatē p̄sularem p̄pter sup̄biā consulum qd̄ imp̄iū p̄sulare fuerat p̄incipiū lib̄tatis. qz romani liberi? viuebāt sub p̄sulibz? q̄ sub regibz? qui romani etiā prius abstulerant de ciuitate nomē regiū p̄pter eandē sup̄biā. s̄. regū. **Ex** quo patet q̄ dignitates faciunt malos deteriores. **Si** autē p̄tates et dignitates deferant. pb̄is (qd̄ prarū est) quid in eis aliud placet dignitatibus q̄ pb̄itas vtentiū. quasi dicat: nihil. ita fit. i. p̄pter hoc fit vt virtutibus nō accedat honor ex dignitate: s̄ honor accedit dignitatibus ex virtute vtentiū eis. t̄ ita dignitates nihil boni adijciunt ipsis bonis.

Mata duplex est dignitas et p̄tās. quedā mundana siue tp̄alis que consistit in bonis tp̄alibus exterioribz: et in tali nō consistit vera felicitas cū sit respersa multis amaritudinibus. **Alia** est dignitas et p̄tās aīe siue sp̄ialis que consistit in scientiis et virtutibus: et illa nō pōt supari vicio nec aduersitatibus nec p̄speritatibus in q̄ consistit beatitudo et b̄ta vīta. **Unde** Ambro. in li. de offi. dicit. **Dico** bt̄am vitā p̄sistere in altitū dīne sapie. in suauitate p̄scae et in virtutis sublimitate. **Nota** q̄ in sc̄i dignitates et p̄tates mūdanas adeq̄t celo: qz non recte iudicant. iudicāt. n. fm̄ p̄cupiam et nō fm̄ rei veritatē. imperiti. n. velut a longe distantes a veritate speculā p̄mo elen corz. **Nota** q̄ mali dignitatibus et p̄tātibus p̄citi plus nocent q̄s ignis vel diluuiū aquaz: qz mali dignitates suā et p̄tate extollunt in sup̄biā: alios iugo seruitutis opprimēdo: p̄ quo exequēdo mouent bella q̄bus b̄tā nū gen⁹ p̄i? offendit. q̄ igne vel diluuiū. **Nota** q̄ ciuitas romana a tpe romuli sui conditoris a regibus erat gubernata: postea romani exigente malicia et sup̄biā regū ip̄os deleuerūt. et p̄sules instituerūt q̄ etiā p̄tē eoz sup̄biam erat abiecti. ex q̄ p̄z q̄ dignitas et p̄tās malo p̄ eos effecit p̄iores. **Nota** q̄ honor nō debet alicui rōne dignitatis s̄ potē rōne virtutis. **Uñ** aresto. iij. ethicoz. **Nō** erit vtiqz digni⁹ honore prau⁹ existens. virtutis. n. p̄miū honor est. **Unde** fm̄ veritatē solus bonus est honorandus.

Que nō est ista vestra. **Hic** p̄bat sp̄aliter de p̄tate q̄ nō sit multū appetēda duabz rōnibz. sc̄da ibi. **Quid** autē est. **Rō** talis est. **Alia** p̄tās nō est multū appetēda q̄ nō est magne et fortis reputatōnis s̄ tm̄ est fragilis et imbecillus. s̄ p̄tās tp̄alis est b̄mōi: qz p̄ eā bō nō pōt sup̄a aīam: s̄ tm̄ supra corp⁹ et sup̄ ea bona q̄ corp̄is sunt. b̄mano autē corp̄e nihil est imbecillius. **Dicit** ḡ in litera. **Que** est ista vestra exp̄tibilis. i. desiderabilis. ac p̄clara. i. nobilis potētia. q. d. nulla est. nōne p̄sideratis terrena aīalia quibus videamini p̄sidere. i. p̄esse. si em̄ int̄ mures videres vnū p̄ ceteris. sibi vendicantē. i. vsurpantē. ius ac p̄tate sup̄ alios mures. o quāto cachinno. i. risu tu moueris. quia derisibile est. et talis est p̄tās terrena sc̄licet derisibilis que nō extendit se nisi ad corpus.

Prosa sexta libri secundi.

Quid autē de dignitatibus. **Hec** est sexta p̄sa huius secundi: in q̄ pb̄ia ostendit q̄ dignitates et p̄tates nō sunt magnope appetēde. **Et** primo p̄bat intentū de dignitate et p̄tate simul. **Secundo** de p̄tate diuisim. ibi: que nō. **tercio** iterato simul de dignitate et potestate. ibi. **Ad** hęc. **Prio** intendit rōnem talē. **Alia** nō sunt multū appetēda que cū adueniūt malis faciunt deteriores: et bonos nō efficiunt meliores. s̄ dignitates et p̄tates b̄mōi sunt: sicut declarat in lra. igit̄ rē. vnde dicit sic. **Quid** differā. i. di cam. de dignitatibus. qz p̄ et. potētia. q̄s vos in sc̄i. i. ignari. vere dignitatis et p̄tatis exequatis. i. assimilatis. celo. i. summo bono. que si ceciderint in quēqz improbissimū. i. viciōsissimū. que incēdia ethne illius montis: dederint tantas strages. i. pericula flammis eructuantibus. i. exeruntibus. et q̄ diluuium dederit tantas strages sicut illi mali quibz adueniūt dignitates. q. d. plura mala pueniūt ex dignitatibz et p̄tātibus maloz q̄ ex incendio ignis vel diluuiū fluuij et subdit pb̄ia. vti p̄ sicut arbitroz te meminisse vti veteres.

utina modo nostra
Seri
eterna f. mōs p̄
Tullius
plura mala pueniūt
et potētiā
quibz vel b̄mōi
et p̄tātibus fa
om̄i argum̄tōis
am.
honor nō debet
ad dignitē
p̄tās nō sit multū

p̄p̄tē d̄
plangit

quinto p̄p̄tē p̄p̄tē
P̄ncipia d̄ndū

p̄p̄tē d̄ndū
p̄p̄tē d̄ndū

Quid vo si tu spectes. i. consideres. corpus est. imbecillius. i. debilius hoie. q. d. nihil. q. s. homines sepe necat. i. interficit. morsus muscularum. i. parvorum vermium. vel etiam introit in secreta. i. in interiora hois. queq. reptantium. i. serpentiū. quo vo. i. quod quisq. possit exercere ius aliqd in quēpiā nisi in solū corpus in fortuna. i. in bona fortuna ne q. sunt infra corpus. q. d. nullo modo. nūqd tu vnq. impabis libero aio. q. d. nō. nūqd tu amovebis de statu. p. prie q. etis mētē sibi firmā rōne coherentē. q. d. nō. et hoc pbat exēplo cuiusdā pbi. q. nullis tormentis ac hoc potuit pelli vt illud faceret qd rō naturalis iudicabat nō faciendū. vñ dicit. Cū qdā tyrānus putaret se ad-

acurū. i. cōpulsū. supplicijs quēdā liberū vix. id ē p. h. vt ipse pderat p. factos facie p. iurationis aduersus se. ille liber homo linguā mordit atq. abscidit et abiecit eā in os. i. in facie seuiētis tyranni. Ita illos cruciatos q. s. tyrān. putabat ēē materiā. i. cām crudelitatis. vir sapiēs fecit esse materiā virtutis: q. boc p. virtute nō p. crudelitate ei reputatū est. Nota q. muscula est diminiutū huius nois musca. et p. musculā dat intelligere quētiq. aialia venenosa vel vermes venenosos. et ab isto loco recepit autor florū cū dicit: debilius qd sit mare quos nece muscula p. dit. Nota q. aimus hois liber est et cogi nō pōt. vñ Seneca. Errat siq. seruitutē credit transire in totū boiem. nō. i. transit in aiām: q. libertas ē aia. Nota q. homo liber et p. stans nullis supplicijs vinci pōt q. dicit Seneca in li. de clemētia. Magni ai. p. iū est placidū esse et tranquillum. et iniurias et offensiones sup. bie respicere. et. xviii. epla. triginta tyranni Socrate circūsteterūt nec potuerūt aim eius infringere.

Quid autē est. Dic p. h. ponit scdām rōne q. ē t. h. s. Illa p. tās nō est multū appetēda: p. quā nemo potest facere qd ali. nō possit in ipm qd ipse potest in alius. s. p. tās spalis est h. mōi sicut in lra declarat ponēs duo exempla de busiride et Regulo. Prīmū exemplū est de busiride. busirides fuit filius Neptuni et matre libia q. hospites suos mactabat. Hercules autē apd ipm hospitatus ipm ecōtra mactabat. Scdm exem. plū est de regulo. Regulus fuit p. sul romanus q. cum multa bella in gessit cū cartaginensibus multos ex eis captiuauit: s. tandē ab eis fuit captus. Et q. patz q. q. d. pōt aliq. in aliū facere. pōt etiā illd ab alio pati. An Catbo. Victorē a victo. et p. p. nōs nulla ē potentia humana que hoc intercipe nō pōt. vñ dicit lra. Quid est q. q. d. possit facere in aliis qd ipse non possit sustinere ab alio. q. d. nō. qd dēclarat. Nos accepimus. i. cognouim. busiridē solitū. i. p. suctus necare hospites. ipm fuisse mactatū ab hercule hospite sup. suo. Aliud exēplū ponit. Regulo. p. sul romanus plures penoz. i. cartaginensiu. nūqd igit vllam putas esse hois potentia: q. nō possit efficere ne alius valeat in se quod ipse pōt in alio. q. d. nulla reputanda est hec potentia.

Ad hec si ipis dignitatib. Dic pbat p. h. simul de dignitatib. et p. tātib. q. non hnt in se aliqd naturale bonū. ppter qd sunt appetēde. scdo ostēdit q. ides pōt p. dudi de omnib. bonis fortuitis: ibi. Postremo. p. mo facit qd dictū est. scdo ostēdit falsam noiationem exteriorū bonoz. ibi. De quib. etiā illud. Rō quā in. tendit est illa. Illud qd in se naturaliter est bonū nō pōt adiūgi pessimis. sed dignitates et p. tates pessimis ad ueniūt. s. tē. maior dēclarat in lra. Unde dicit. Si ipsi dignitatibus et p. tātibus inesset aliqd naturalis et p. priū bonū: nunq. puenirent pessimis. neq. i. aduersa. i. opposita solent sibi sociari. q. natura respuit. vt queq. p. traria iungant. i. stent simul: cū s. nō sit dubiū pessimos plerūq. fungi. i. vti dignitatib. illud etiā liquet. i. manifestum est. ipsa non esse bona sui natura que se pessimis patiant herere. i. commanere. quod quidem dictū de dignitatibus et potestatibus dignus potest existimari de cunctis muneribus fortune. que. s. munerā vberiora. i. copiosiora pueniūt ad quēq. improbissimū. Nota q. duplex ē bonū. vñ qd ouertū cū ente. et sic dignitates et p. tates licet malis adueniāt tñ sunt bone. Aliud est bonū qd est quedā q. litas derelicta ex bonis opationibus et vocat bonū moris. et sic dignitates et p. tates bone nō sunt: q. vt plurimū pessimis sociant.

De quibus etiā. Dic p. h. pbat q. bona fortuita nō pnt in suū effectū. et sic p. nōs hnt falsas denominatione arguendo sic. Omne qd est naturaliter bonū efficit qd ei. p. prium et expellit p. trarium. sicut fortitudo facit fortem: velocitas velocem. sed bona fortune nō efficiūt qd viderē. eē. p. priū q. diuitie nō faciūt diuitē: cū non restringant auariciam. nec potentia facit potentem. nec dignitas dignū. ppter qd diuitie false nominant. Unde dicit in litera. De quibus bonis fortuitis: illud etiā puto cōsiderandū q. nemo dubitat illū esse fortē cui cōspexerit inesse fortitudinem: et illum esse velocem cuiusq. adest velocitas. et sic musica facit musicos: medicina

Quid vo si spectes corpus imbecillius hoie respire queas: q. s. sepe muscularum q. vel morsus vel in secreta queq. reptantium necat in troitus. Quo vo q. s. ius aliqd in quēpiā nisi in solū corp. qd est infra corpus (fortuna loqr) possit exercere. Nūqd vnq. libero impabis aio: Nū mentē firmā sibi rōne coherentē: et statu p. prie quietis amovebis. Cū liberū quēdā virū supplicijs se q. d. tyran. a dacturū putaret: vt aduersum se facte p. iurationis p. scios p. deret: linguā ille momordit atq. abscidit: et in os seuiētis tyranni abiecit. Itaq. cruciatos q. s. putabat tyrannus in materiā crudelitatis vir sapiens fecit esse virtutis. Quid autē est qd i. aliū quisq. possit facere qd sustinere ab alio ipse nō possit. Busiridē accepim. necare hospites solitus ab hercule hospite fuisse mactatū. Regulo plures penoz bello capros i vincula piecerat. s. mox ipse victoz cathenis manus p. buit. Vllā ne igit eius hois potētia putas: q. qd ipse in alio pōt ne id in se aliter valeat efficē nō possit. Ad hec si ipis dignitatibus ac p. tātibus inesset aliqd natural ac p. priū boni: nūq. pessimis puenirēt: neq. em sibi solēt aduersa sociari. Natura respuit vt p. traria q. s. iungant. Ita cū pessimos plerūq. dignitatibus fungi dubiū non sit: illud etiā liquet: natura sui bona nō esse q. se pessimis herere patiant. Qd quidē de cunctis fortune muneribus dignius existimari pōt q. ad improbissimū queq. vberiora pueniūt.

De quibus etiā illud p. siderandū puto: q. nemo dubitat esse fortē cui fortitudo inesse p. spererit. Et cuiusq. velocitas adest manifestum est esse velocē. Sic musica qui dēz musicos: medicina medicos. rhetorica

supra dicitur b
de ab ea est
Sic
supra dicitur p
Sic
de p. h. nō p. app. dicitur

ex ipse
magister
Sic f. 159
Sic
Sic
Sic

de p. h. nō p. app. dicitur
sup. dicitur q. d. p.

facit medicos: rhetorica rhetores. Natura em̄ cuiuscūq; rei agi qđ sibi est ppriū. et nō miscet effectibus p̄tra-
riarū rez. et vltro. i. sponte repellit que sunt aduersa. i. p̄traria. atq; p̄ certe. nec opes. i. diuitie queit. i. possunt
restringere. inexplētā avariciā hoim. i. insatiabilem. nec ptās facit illū cōpotē sui. i. potētē. quem viciose libidi-
nes retinent astrictū insolubilib; cathenis. i. passionibus. ⁊ dignitas collata improbis nō inō. i. nō tñ. nō ef-
fecit dignos. s; pdit ⁊ ostentat indignos. Cur ita puenit: q̄ bona fortune nō efficiūt qđ videt eis esse ppriū. s;
est ideo. qz vos boies gaudetis res sese aliter habentes q̄ videant p̄pellare. i. denoiare falsis noibus q̄ noiati-
ones facile redarguūt effectū ipaz rerū. Itaq; nec

rhetores facit. Agit em̄ cuiuscūq; rei natu-
ra qđ ppriū est: nec p̄riarū rez miscet effecti-
bus: ⁊ vltro q̄ sunt aduersa repellit. Atqui
nec opes inexplētā restringere avariciā que-
unt. Nec ptās sui cōpotē facit quē viciose
libidies insolubilib; astrictū retinēt cathe-
nis. Et collata improbis dignitas nō inō
nō efficit dignos: s; pdit potē ⁊ ostētat in-
dignos. Cur ita puenit: Gaudetis em̄ sese
res aliter habentes falsis p̄pellare nomi-
bus: q̄ facile rerū ipaz redarguunt effectū.
Itaq; nec ille diuitie: nec illa potētia: nec
hec dignitas iure appellari pōt. Postre-
mo idē de tota fortuna cōcludē licet: i. qua
nihil expectēdū: nihil nature hōitatis in eē
manifestū est. que nec se bonis sp̄ adiungit: ⁊
bonos qđ fuerit adiuncta non efficit.

Metrum sextum libri secundi.

Quinus quantas dederit ruinas.
Urbe flammata patribusq; celis.
Fratre qui quondam fecit inempto.

Matris effuso maduit cruore.
Corpus ⁊ visu gelidum perrans.
Ora non tinxit lachrymis: sed esse
Centor extincti potuit decoris.
Hic tamen scepro populos regebat.
Quos videt condens radios sub vndas.
Phebus extremo veniens ab ortu.
Quos premunt septem gelidi triones.
Quos nothus sicco violentus estu.
Torret ardentis recoquens arenas.
Celsa non tandem valuit potestas.
Uertere prauis iabem Neronis.
Deu grauem sortem quoties iniquus
Additur seuo gladij veneno.

perrans. i. transiens visu gelidū corpus. i. infrigidatū corpus
chrymis. s; ip̄ potuit sine oib; lachrymis esse centor. i. iudex extincti decoris. i. interfecte matris q̄ decora fuit
tñ hic Nero licet ita malus esset: regebat p̄p̄os scepro. i. impiali dignitate. hos in q̄ p̄p̄os rexit q̄s phebus. i.
sol. veniens ab ortu extremo. videt cōdēs. i. abscondens. radios suos sub vndas. et loq̄tur moze poetarū. q̄si
di. ip̄e rexit oēs p̄p̄os q̄ erāt ab ortu solis vsq; ad occasus. Sicut regebat p̄p̄os q̄s septetrioines. i. septem stelle q̄
sunt in maiori vrsa q̄ dicunt triones q̄si teriones: qz illā plagā terūt. gelidi. i. frigidi p̄mūt. plaga. n. septentrio-
nalis frigida est. q. d. regebat om̄es p̄p̄os a q̄lonarcs. et istos regebat q̄s nothus. i. ille ventus collateralis au-
stro. violentus et̄ns. torret. i. cremat. sicco estu. i. calore nothus. in quā recoquens ardentis arenas. i. calidas
venit et̄ns ille ventus a torrida zona. ⁊ iō calidus est. q. d. Nero etiā regebat om̄es p̄p̄os australes: et sic p̄ quatu-
or plagas mūdi ondit eius ptatē sup om̄es p̄p̄os. tandē celsa ptās. i. magna. nō valuit uertere. i. mutare rabie
i. crudelitatē prauis neronis. Et tūc deplangit cōiunctionē magne ptātis cuz magna malicia. qz multa mala ex
ea pueniūt dicens. Deu sup. dico esse graue sortē. i. euentū. q̄tiēs iniquus gladius. i. iniqua p̄p̄ta. addit seuo
veneno. i. venenose crudelitati. Nota s̄m aresto. v. ethic. p̄cipat̄ virus ondit. malicia. n. boīs vel p̄bitas
ondit p̄cipatu. sicut p̄z in nerone cui malicia ⁊ crudelitas in impio sue dignitatis apparuit. p̄p̄ qđ dixit are-
sto. Seuissima est iniusticia habens arma. Et vñ. ethic. dicit. Sile est igit̄ cōpare iniusticia hoim iusto. est enīz
deterior: bestia decies milies. plura. n. vtiq; mala faciet bō malus q̄ bestia. Nota p̄ter hec mala Neronis q̄
tangunt in lsa m̄lto p̄la ip̄e p̄petrauit. nā dicit p̄bia tercio b; q̄nta. p̄sa. Nero Senecā familiare suū p̄cepto
rē coegit ad eligendē mortis arbitriū. et qđ nero fuit crudelissim; hoim. iō Seneca scriptis quendā libellū ad
ip̄m qđ intulit ad liber de dementia. in qđ hortat eū ad fugā crudelitatis: ⁊ ad vsum dementia qđ liber sic incipit.
Tibi scribere de dementia Nero cesar instituit.

ille diuitie iure p̄nt appellari cū nō facit diuitē. nec
illa potentia: nec hec dignitas iure appellari potest.
Nota qđ diuitie nō facit diuitē qđ nō restringunt
auariciā. nā diuitie s̄m Senecā. xxv. epla. sunt p̄p̄-
sita paup̄tas in lege nature. talis aut̄ paup̄tas s̄m le-
gē nature excludit auariciā que insatiabilis est. Na-
tura. n. paucis ptenta est. Nota qđ dignitas impro-
bor ostētat improbos: qz improb; tanto a pluribus
cognoscit quātomagis innotescit eius vicius. ⁊ q̄n-
to aliq̄s in maiori dignitate p̄stituit: tanto plus co-
gnoscit. p̄p̄ qđ dixit Seneca in. puerb̄is loco igno-
minie apud indignū est dignitas.

Postremo idē de tota fortuna. Sic p̄bia ondit idē
posse p̄cludi de omnib; bonis fortuitis dicens. Do-
stremo. i. finaliter. licet hoc idē p̄cludere de tota for-
tuna. in qua nihil est expectēdū. i. desiderandū. nihil
inest sibi nature bonitatis. i. naturalis. manifestum
est que fortuna nō adiungit se semp̄ bonis: et quib; fu-
erit adiuncta bonos nō efficit. Nota qđ bonū fortu-
ne facit illud bonū cui addit. sicut musica facit musi-
cū: et virtus facit virtuosum. sed qz fortuna malos q̄
bus aduenit nō facit bonos. p̄z qz nihil nature boni-
tatis sibi inest qualiter aut̄ mali malos facit bonos
patebit in quarto huius. p̄sa sexta.

Metrum sextum libri secundi.

Quinus quantas dederit ruinas.

Illud ē se-
rtu metru bui secūdi: qđ dicit saphicu ab in-
uentore: trochaicu a pede p̄dnante: et est vi-
decasyllabū. qz qlibet versus p̄tinet. xj. syllabas. et ē
acathalecticu: qz nulla syllaba deficit ad p̄fectionem
metri. In q̄ metro p̄bia declarat p̄ exemplū qđ digni-
tates ⁊ ptates malis adueniētes nō faciunt eos bo-
nos. ⁊ hoc declarat p̄ Nerone: qđ quanto fuit potentior
tanto fuit peior. tagit aut̄ p̄bia quatuor malicias ne-
ronis in hoc metro. Prima est qđ vrbem romanā in-
cendit que arsit septē dieb; ⁊ septē noctib;. vt specta-
culo illi ignis cognosceret quātus olim fuerat ignis
qñ troya capta arserat. Scdm̄ malū est qđ nero ma-
gnā ptē senatus sine vlla cā interfecit. Tercia est qđ
ppriū fratrem occidit vt sol; securi; re gnaret. Quar-
tū est qđ matrē suā occidit fecit vt videret locū vetricis
in quo iacuit. Dicit ḡ in lsa. Nouim; quantas ruinas
i. quāta picula dederit nero vrbe. sup̄ple. romana fla-
mata. i. incensa. qz p̄ et. celis. i. occisis. patribus. i. se-
natoribus. qđ Nero quondā serus. i. crudelis. in em-
pto fratre. ip̄e etiā maduit cruore matris effuso. ⁊ de
signās eius crudelitatē circa matrē dicit. et ip̄e nero
matris. nō tinxit. i. madidauit. ora. i. faciē suā. la-

Gum ego scis inq. Dic incipit septima p[er] hui[us] sc[ri]pturam qua ostendit p[ro]p[ri]a q[ue] gloria mundana non sit multu[m] appetenda. Et primo inducit boetiu[m] p[er]sententia[m] se non desiderasse multu[m] p[ro]p[ri]a. i. p[ro]p[ri]a et dignitates. nisi in q[ui]ntum sunt materia rez gerendaz. scdo on dicit p[ro]p[ri]a q[ue] gloria fit p[er]ile bonu[m]. et sit non multu[m] appetenda. scda ibi. Et illa. dicit primo. Tu p[er] tunc ego boetius in qua. i. dicit. o p[ro]p[ri]a. tu ip[s]a scis ambitione. i. cupiditate rez mortaliu[m]. de q[ui]bus dixisti minimu[m] nobis fuisse dominatam. s[ed] bene optauimus materia rebus gerendis. quo ne. p[er] vt no[n] p[ro]ficeret in vobis virtus tacita. i. no[n] excitata. **M**ota q[ue] in sapiente non dominat[ur] entie p[ro]temptu ex li. de plantis. Et socrates cu[m] Athenis ad studiu[m] p[er]geret. magnum pondus auri in mare picat dicens: mergas te ne mergar a te. **M**ota q[ue] materia rez gerendaz sunt ista: sine q[ui]bus res p[ro]uenienter geri no[n] p[ro]nt. et sunt tria. sapientia. auctoritas. et potentia. Sine n[on]. sapientia nihil p[ro]uenienter gerit: vt de se patet. Res etiam gerenda auctoritate ornatur. q[ui]a homo autenticus libentius audit et facilius ei credit. Potentia vero mali dep[ro]munt et boni extollunt. hanc materia[m] boetius desiderans potentiaz et dignitates quesit. **M**ota q[ue] boetius materia dignitatis et p[ro]p[ri]as ideo quesit: ne virtus sua tacita p[ro]ficeret. i. ne du[m] ipse ad senectutem p[ro]ueniret. virtus sua tacita esset: dum nullus aliq[ui]d loqueret[ur] de laude sue virtutis vel scriberet. Tunc n[on]. virtus tacita p[ro]ficeret: q[ui]a no[n] agit aliq[ui]s vnde aliq[ui] loquat[ur]: et v[er]o nihil scribit de suis beneficijs: q[ui]a virtus habentem p[ro]ficiat et opus eius laudabile reddit.

Et illa atq[ue] hoc vnu[m] est. Dic p[ro]p[ri]a on dicit gloria[m] mundana[m] non esse appetenda. p[ri]mo p[er]mittit q[ue] cupido glorie multos allicit. scdo. p[ro]bat ea esse exilem et vanam ibi. Omne terre ambitu[m]. p[ri]mo dicit sic. **A**rquo boetius q[ui] q[ue]sivit dignitates et p[ro]p[ri]as: ne virtus sua tacita p[ro]ficeret. videt q[ue] ista p[ro]pter laudem et gloriam quesit. ideo dicit p[ro]p[ri]a. **H**oc vnu[m] est. scz cupido glorie et fama optimo[m] meritoz in republica: q[ue] fama possit allicere mentes boim. natura prestates. i. excellentes. s[ed] non du[m]. i. no[n] ad huc. p[ro]ductas ad extremam manu[m] p[ro]fectione virtutu[m]. i. ad summam p[ro]fectione[m]. que fama et gloria q[ue] sit exilis et vacua totu[m] p[ro]p[ri]a ponderis. i. p[ro]p[ri]ositas. sic considera ex sequentib[us]. **M**ota q[ue] cupido vane glorie multos allicit et delectat. v[er]o Seneca. lxx. epla dicit. Illud p[ro]cipue nos impedit q[uo]d cito nobis placemus: si inuenimus q[uo]d nos bonos viros dicant: q[ui] prudentes: q[ui] sanctos no[n] sumus modica laudatione p[ro]tent: q[uo]d q[ui] in nos adulatio sine pudore p[ro]gesserit tanq[ue] debitu[m] putamus: optimos nos esse sapientissimosq[ue] affirmantibus assentimus cu[m] sciamus nos sepe multa mentiri adeo q[ui] indulgemus nobis vt laudari velimus in id cu[m] p[ro]curari maxime facimus. **M**ota q[ue] duplex est bonitas mentis. i. naturalis et acquisita. Naturalis bonitas est fm qua aliq[ui] naturalit[er] sunt p[ro]p[ri]a m[er]iti sobrii et casti. s[ed] hec bonitas si no[n] em[er]gat virtute et sapia cito extollit boiem ad inanem gloriam. **A**lia est bonitas acquisita ex eratio virtutu[m] et scientia ru[m] que no[n] p[ro]mittit hoim extolli vana gloria: q[ui]a sapiens fructu suu[m] ponit in p[ro]scientia. Stultus aut[em] in laude fm **M**acrobium. **I**deo dicit p[ro]p[ri]a: q[ue] cupido glorie allicit mentes natura prestantes. no[n] du[m] ad huc virtutu[m] p[ro]fectiones. **M**ota q[ue] fama est frequens laus optimo[m] meritoz in republica. **S**ed gloria est clara noticia cum laude. vel gloria est late patens p[ro]p[ri]a n[on]. i. annu[n]ciatio.

Omne terre ambitu[m]. Dic p[ro]p[ri]a on dicit gloria[m] mundana[m] esse exile[m] nec multu[m] appetenda[m]. **P**rimo on dicit hoc ex p[ro]p[ri]a spaci in quo dilatat. **S**ecdo on dicit hoc ex diuersitate nationu[m] ad quas no[n] diuulgat. **T**ercio on dicit ide[m] ex diuersitate moz p[ro]pter q[ui]s de eode[m] p[ro]p[ri]a iudicat. **Q**uarto on dicit ide[m] ex breuitate duratiois p[ro]pter qua[m] no[n] p[ro]petuatur. scda ibi. **A**dde q[ue] hoc. tercia ibi. **Q**uid q[ue] diuersa. quarta ibi. **S**ed q[ui] multos. **P**rimo intendit tale roez. **L**atitudo fame p[ro]sistit in latitudine terre sup[er] qua[m] dilatat. s[ed] terra no[n] est lata sup[er] qua[m] fit dilatatio fame. sicut de clarat in ista. s[ed] fama late no[n] pot[est] diffundi et p[ro]sequens est exilis nec multu[m] appetenda. **U**nde dicit in ista. **T**u accepisti. i. didicisti. astrologia de demonstrationib[us] oem ambitu[m] terre. i. spaci[m] terre. obtinere. i. h[ab]ere rone p[ro]fici. ad spaci[m] celi. i. ad magnitudine celi. q[uo]d magis expones dicit. **E**t si terra p[ro]ferat. i. coparet. i. ad magnitudine celestis globi. ip[s]a iudicet p[ro]p[ri]a nihil spaci[m] h[ab]ere. hui[us] igit[ur] t[er]re regionis. i. terre in mundo. fere quarta portio. i. quarta ps est. q[ui] incolat. i. inhabitat ab aiantibus nobis cognitis. sicut tu didicisti a proleto hoc p[ro]p[ri]a. si subtraheris cogitatioe. hui[us] quartae p[ro]p[ri]a terre quat[um] maria et paludes p[ro]munt. i. occupat. et quat[um] vasta. i. amplia regio. distendit. i. siccitate. t[er]re v[er]o relinquet hominibus angustissima area. i. artissima locus inhabitandi. in hoc q[ue] quoda[m] minimo puncto p[ro]fici. i. minima portione terre. vos hoies circusepti atq[ue] adu[er]si cogitatis de puulganda fama. de p[ro]ferendo. i. extollendo. no[m]i[n]e. i. fama. et hoc fit inutiliter. s[ed] q[uo]d habeat. i. p[ro]p[ri]a habere. gloria ampliu[m]. q[ui] p[ro]p[ri]a et magnificu[m] q[ue] artata est tam angustis et exiguis limitib[us]. i. termis. q[uo]d. nihil bz magnificu[m]. **M**ota era respectu celi no[n] e[st] aliq[ui] quantitat[is] sensibilis. s[ed] h[ab]et se sicut punct[us]. q[ui] orizon q[ue] terminat visus n[on] diuidit celi in duo media. q[uo]d no[n] esset si terra in p[ro]p[ri]a ad celi bz et aliqua[m] quantitat[em]. **E**t si terra e[st] aliq[ui] quantitat[is] sensibilis respectu celestis stelle no[n] sp[ec]t[us] apperent nobis eiusde[m] quantitat[is]. q[uo]d p[ro]p[ri]a falluz. q[ui] in ea p[ro]p[ri]a vbi terra e[st] magis gibbosa et p[ro]p[ri]a quoz celo apperet stelle maiores: et opposita p[ro]p[ri]a minores. **M**otissima stella fixa visu notabilis est maior tota terra. si q[ui] talis stella apparet nobis exi[us] in terra sicut p[ro]p[ri]a multo magis terra respectu celi erit sicut p[ro]p[ri]a. **E**t punct[us] e[st] q[uo]d da indiuisibile: a quo linea equaliter distans facit circulum

h[ab]ere p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a

h[ab]ere p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a

h[ab]ere p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a

h[ab]ere p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a

h[ab]ere p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a

et quia celum ex omni pte equaliter distat a terra. ideo terra respectu celi habet se sicut pnce. Nota q tres partes terre sunt inhabitabiles. vna ppter nimiu caloz: due ppter nimiu frigus. sed quarta ps q e spata in caliditate z frigiditate a nobis inhabitat. sed qz adhuc no tota inhabitat ppter maria z paludes. z ppter nimia siccitate. ideo dicit pbia q quarta ps fere est habitabilis. Vel dicit fere hm alios qz estus solis non facit torridam zonā totaliter inhabitabile. cū quedā ciuitas dicta zenit supra quā ptolemeus dicit fundasse astrolabiu directe sicut sub eqnoctiali. sed dicit inhabitabilis. qz est grauis inhabitatōnis. Svltra eqnoctiale oino est inhabitabilis: ppter nimiu caloz. Item dicit qrtas ptem terre inhabitari ab animantibus nobis i cognitis. hoc forsā dicit ppter antipodes si sunt qui nobis sunt ignoti.

Adde q hoc ipm breuis habitaculi septū plures incolūt natiōes: lingua: mouibz toti vīte rōne distates: ad q̄s tñ difficultate itinerū: tū loquēdi diuersitate: tū pmer tū insolentia: nō mō fama hoīm singulorū: s; ne vrbū qdē puenire queat. Erate teni qz abarci Tullij (sicut ipē qdā loco significat) nō dū caucasuz montē romane reipublice fama transcenderat: z erat tūc adulta parthis etiā ceterisqz id locorū gentibus formidolosa. Vides ne igit q̄ sit angusta: q̄cōpressa gloria: quā dilatare ac ppagare laboratis. An vbi romani noīs transire fama neq̄t. Romani hoīs gloria progrediet. Quid q̄ si diuersaz gentiū mores int se atq; instituta discordāt: vt qd apud alios laude: apud alios supplicio dignū iudicet. Quo fit vt si quē fame p̄dicatio delectat huic in plurimos p̄p̄os hōmē p̄ferre nullo mō cōducatur. Erit igit puagata inter suos gloria q̄sq; p̄tentus: z intra vni gentis terminos p̄clara illa fame imortalitas coartabit. S; q̄ multos clarissimos suis t̄pibz viros scriptorū inops deleuit obliuio. Qd qd ipa scripta proficiūt que cū suis autoribus premit longior atq; obscura vetustas.

Adde q hoc ipm. Dic pbia cōdit gloriā nō eē appetendā et diuersitate nationū ad quas nō diuulgatur intendēs talē rōne. Diuerse nationes et diuersa idiomata nō solū impediūt pmulgationē fame hominū. sed etiā vrbū. s; in terra habitabili sunt diuerse nationes diuersorū idiomatū. s; pmulgatio fame p talia impedit: et p sequēs nō est multū appetenda. vnde dicit in lra. Adde p̄dicte rōni q hoc ipm septum. i. spaciū breuis habitaculi. i. parui spaciū in q nos habitamus. incolunt. i. inhabitant. plures nationes. i. gentes. distantes. i. differentes. lingua. i. idiomate z moribus. et rōne totius vite. i. rōne modi viuendi. ad quas nō pōt puenire. nō mō. i. nō tm. fama singulorū hoīm. sed etiā nec fama vrbū. tū. i. tam difficultate itinerū. i. viarū. tū. i. tam diuersitate loquēdi. i. idiomatū. tū. i. tam insolentia. i. in consuetudine cōmerci. qz aliq̄ boies nō p̄sueuerūt cū alijs cōicare in cōmercijs. qz etate. i. tēpe Marci tullij. sicut ipse marcus tullius significat. quodā loco. i. in q̄busdam suis scriptis. fama romane reipublice nō dū trāscenderat caucasum montē. z tñ fama romanorū erat adulta. i. ab antiquo nota. etiā formidolosa. parthis talibus hoīb; et ceteris gentib;. i. locorū circa caucasum montē. vides ne igit q̄ angusta sit gloria q̄cōpressa. i. in modicū redacta. quā laboratis dilatare z ppagare: an p nunq̄d. gloria vnius hoīs romani il luc. progrediet. i. pueniet. vbi fama romani noīs. i. romane vrbis neq̄t transire. q. d. non. Nota p̄ter terre habitabilem vocat septum. qz est septa. circūdata mari. Vnde linconiensis in tractatu suo de spera. et etiā Macrobius dicunt q quarta portio nostra habitabilis vndiq; cingit mari. Nota q insolentia

no pte t
g habitabilis
glia nō e appet
nacet ad q̄
cōprensio nō

fm senecam est species false magnitudinis: s; fm Buguitionē insolentia est iupbia v̄sfatuitas. in ppositio autē pōt exponi p insolentia. z tūc dicit ab in qd est nō. z soleo qd est p̄suelco. Nota q caucasus est mōs quidā situs in pte septentrionis ad quē nō puenit fama romane vrbis. licet parthis z alijs gentibus assidētibus fama romanorū erat formidolosa. i. formidabilis.

Quid q diuersaz. Dic oñdit gloriā mūdānā esse exilēm ex pte diuersitatis moꝝ. ppter quos de eodē apd diuersos p̄trarie iudicat: z intendit talē rōne. Contrarietas institutionū z legū impediūt fame dilatationē. s; homines contrariarū institutionum z legū terram inhabitant. ergo diuersitas institutionū z legū impediūt dilatationē fame. et p sequēs nō est multū appetenda. Vnde dicit in litera. Quid supple est iudicādū q mores z instituta z leges diuersarū gentiū inter se discordāt vt illud qd apud alios iudicet dignū laude: apud alios iudicet dignum supplicio. quo fit. i. ppter quod. vt si p̄dicatio. i. dilatatio fame delectat quē. i. aliq̄. nullo modo cōducatur. i. laboret. p̄ferre nomen. i. famā suā in plurimos p̄p̄os. qz licet ab aliq̄bus laudaret: ab alijs tñ vituparet. Erit igit quisq; p̄tentus gloria puagata. i. dilatata inter suos: et illa p̄clara imortalitas fame et loq̄tur yronicē: qz non est p̄clara nec imortalis illa coartabit. i. p̄stringet intra terminos vnius gentis. i. vnius idiomatis. Nota q tanta est diuersitas moꝝ in gentibus q̄ illud qd reputat apud alios laudabile. apud aliquos reputat vitupabile. reputat em apud syrios laudabile comedere pentes moꝝ: uos: ne comedatur a veribus in terra: quod apud alios extraneos est execrabile. similitur apud iudeos reputat laudabile ducere vxores p̄sanguinitate. primas quod apud xpianos. pbibet. Item in triuallis laudabile est occidere patrem seragenariū et cremare ipm: qd apud alios est vitupabile. Vnde dicit poeta. Sunt loca sunt gentes: quibus est inactare pentes. Est phas et pietas dum longa supuenit etas.

Sed q̄ multos clarissimos. Dic pbia ostendit exilitatē glorie ex breuitate durationis. ppter quā nō p̄petuat. Et diuidit in tres partes. Primo oñdit hoc ex hoīm obliuione. secundo ex t̄pibz breuitate. ibi: vos v̄o. tercio ostendit gloriā a viris virtuosis nō esse appetendā. ibi. Vos aut. Primo dicit q fama z gloria nō sit imortalis. patet qz q̄ multos viros clarissimos. i. gloriofos suis temporibus deleuit inops. i. defectus obliuio scriptorū. q̄sq; etiā ipa scripta. p̄ficiant quid. i. parū. que scripta longior. i. obscura vetustas t̄pibz premit. i. p̄sumit. cum suis autoribus quoz sunt scripta. Nota q p scripturā fama gestorū transmittit ad posteros. talis aut scriptura quāq; deficiat vel ppter inopiam scriptorū: vel qz ipa scripta in se vetustate consumunt. Et ideo fama et gloria in obliuione prueniunt. Vnde Salustius in catbalinario conuenitur res gestas romanorū minus esse famosas p̄pter inopiam scriptorū. atbeniensium v̄o maioris fame q̄ romanorū ppter scriptorū copiam.

glia p̄ p̄clara est
tūc app̄tetur

Vos ergo immortalitate vobis. Hic pbia ondit fama & gloria no esse durabile & immortale ex tps breuitate dicens. Vos g boies videmini vobis ppagare. i. facere immortalitate. cu cogitatis fama futuri tps. & in hoc frustra cogitatis. qz exilis est duratio fame p tps. qd. f. tps si ptractes. i. ppares. ad infinita spacia eternitatis qd habes qz leteris de tui nois diuturnitate. i. tue fame. q. d. nihil est. et em moza vnius momenti si pferatur. i. pper. i. milib? annis hz aliqua pportione. licet minima. i. valde puā. qm vtrūq; spaciū tps est diffinuum s bic numerus annoz. f. decē milia. vel eius numeri qntilibet multiplex sicut duplū vel triplū non pot ppari ad interminabile diuturnitate q est eternitas. et cñ p qz finitis ad seinuicem fuerit quēdā collatio. i. cōpatio. Infiniti vō et finiti nulla vnq; potest esse collatio. i. cōpatio. Ita sit vt fama tps qnticūq; plixi si cogitet pparādo cū inexhausta. i. infinita eternitate. ipa videat nō parua s plane nulla esse. **Nota** q omne qd incipit in tpe necessario habet finem in tpe. cū tps sit cā corruptionis tps alii. iij. et bicoz. cū igit fama sit tps alii incipiens in tpe ipa desinet in tpe. et p pns nō est cōpatio. **Nota** q tps quantūcūq; magnū cōpatū ad eternitate minimum reputat. & q si nullius momenti. h. n. finitoz ad seinuicē possit ee ppatio & inter ipa pōt esse pportio: tñ finiti ad infinitū nulla pōt esse cōpatio. **Nota** igit eternitas sit duratio infinita tota simul existens: et tps quantūcūq; magnū sit finitū. tps nullam habebit pportionez ad eternitate. et p pns fama quantūcūq; plixi tps cōparata ad eternitatem nulla videat esse.

Vos aut nisi ad populares aures. Hic pbia ostēdit gloriā in a vris virtuosus nō esse curandā. & hoc duabus rōnibus. scda ibi. Quid aut est. Prima ratio ē illa. Illud qd spectat ad leuitatē arrogātie a sapientib? nō est curandū. sed gloria ppter quā homo recte facit. ppter laudes boim illa spectat ad leuitatē arrogātie. et ē digna derisione. g. rē. **Nota** aut talis arrogātia sit quēdā derisio declarat in litera. et dicit. Vos homines nescitis recte facere: nisi ad populares aures. i. ad populoz pplacēntias & ad inanes rumores & laudes. & vos postulatis. i. desideratis. pnia d sermūculis alienis. relicta. i. postposita. pstantia. i. dignitate vestre psciētie et virtutis. ppter quā deberetis recte opari. accipe. i. pside. q. festiue. i. glorie. aliq; illuserit. i. deriserit quēdā dicentē se ee p h m i leuitate b mōi arrogātie. **Nota** cū quidā tyrann? effz adozsus cōtumelijs. i. incepisset alloqui pumeliose quēdā hoim: q induerat. i. vsurpauerat. sibi falsus nomen p h m nō ad vsu vere virtutis: s ad supbā gloriā. et tyrannus adiecit. i. dixisset. se iā scitū an iste effz p h s. siquidē illatas sibi iniurias patienter leuiterq; tolerasset. ille q dixit se p h m paulisp patientiā assumpsit. f. in principio. qz p et. accepta pumelia a tyranno velut sibi insultans inqt ad tyrannū. intelligis ne me esse p h m. tñ cū ille tyrannus mordacit inqt: intellexerā inqt se p h m ee si tacuisses. **Nota** fm cōmentatore in plogo. viij. p h m. verus p h s debz ee pfectus omnibus generibus virtutū. et p pns debet esse magnānīmus. s fm Seneca in libro de clementia. magnānīmi est iniurias et offensiones supbi despicere. et p psequens verbis cōtumeliosis puocari nō debet. Item veri p h m est non vinci a passionibus sed potius debet moderare et refrenare passiones. cū virtus p sistant in moderatione passionū. **Nota** aresto. iij. et bicoz dicit. Mansuetus vult impurbatus esse & nō duci a passione. Unde qdā p h s pumeliose sibi insul tanti dixit. **Nota** didicisti maledicere: sed ego didici maledicere ptemnere.

Quid aut est qd ad p p p uos viros. Hic pbia ponit scdam rōnem quetalis est. boies virtuosū vel totaliter moriunt corpe et aia. vel aia viuit post mortem. si totaliter moriunt nihil spectat ad eos de glia post mortē. si aia eoz viuit post mortē. illa petit celū spernēs oē terrene negociū et sic nihil ad ea de terrena gloria. g apud virtuosos boies nulla debz esse cura de gloria. Dicit g in litera. Quid est qd ad p p uos. i. ad virtuosos viros attineat de fama post resolutū corpus extrema morte. q. d. nihil. de his. n. vnis est sermo noster. q petit. i. que runt gloriā virtute. i. opibus virtuosis. **Nota** si boies toti moriunt corpe & aia vt quidā putant. qd tñ nostre rationes. i. filosofopice rōnes. verant. i. pbibent credi. qz fm pbiam: aia intellectua est immortalis: nulla est oino gloria post mortē. cū iste oino nō extet. i. nō sit cū ea gloria ee dicat. Sin vō mens bene sibi pscia. i. allesta resoluta. i. liberata terreno carcere. i. a corpe post mortē. libera petit celū. nōne ipa aia q celo fruens gaudet se exēptā terrenis. ipa spernet oē terrenū negociū. & p pns frenā gloriā. q. d. sic. **Nota** q ad virtuosos nihil fix erat de fama nec in pnti vita nec in futura: non in pnti: qz dicit Seneca in puerbijs. **Nota** plurimi curant famaz pauca aut conscientiam: tales pauca curantes: conscientia sunt virtuosū. et filosofopi de quib? loquit. **Boeti**

Vos ergo immortalitate vobis ppagare videmini: cū futuri famā tps cogitat. qd si ad eternitate infinita spacia ptractes qd habes qz de tui nomē diuturnitate leteris: **Vnius. n.** hora momēti si tēcē milib? pferat annis: qm vtrūq; spaciū diffinitū ē: minimā hz: hz tñ aliqua pportione. **Et** hic ipē nūmē? annoz eiusq; quātūlibet multiplex ad interminabile diuturnitate nec cōpari qdē pōt. **Item** finitis ad seinuicē fuerit quēdā: infinitū vō atq; finiti nulla vnq; poterit esse collatio. **Ita** sit vt quātūcūq; plixi tps fama si cū inexhausta eternitate cogitet: non pua s plane nulla esse videat.

Vos aut nisi ad ppares aures inanesq; rumores recte facere nescitis: & relicta psciētie virtutisq; pstantia: de alienis premia sermūculis postularis. **Accipe** in b mōi arrogātie leuitate q festiue aliquis illuserit. **Ma** cū qdā adozsus ee hoim pumelijs q nō ad vere virtutis vsuz: s ad supbā gloriā falsuz sibi p h m nomē induerat: adiecitq; iā se scitū an ille p h s esset: si qdēz illatas iniurias leuiter patientiq; tolerasset. **Ille** patientiā paulisp assumpsit acceptaq; pumelia velut insultās: iā tandē inqt intelligis me esse p h m: **Tñ** ille nimius mordacit intellexerā inqt si tacuisses. **Quid** aut ē qd ad p p uos viros (de his em sermo est) qui virtute gliaz petūt: quid inqt est qd ad hos d fama post resolutū morte supma corpus attineat: **Ma** si (qd nre rōnes credi vident) toti moriunt boies: nulla ē oino glia: cū is cur ea esse dicat nō extet oino. **Sin** vō bñ sibi mēs pscia freno carcere resoluta celū libera perit: nōne oē frenū negociū spernet: q se celo fruēs terrenis gaudz exēptā:

dy mca
A p t e r o p t
f i n i s a d f i
i l l a z p r o u o
a d o p l a t e g

Quærum septimū secūdi libri
 Quicūq; solā mēte p̄cipiti peti
 Summūq; credit gloriā
 Late patētes etheris cernat plagas
 Artūq; terrarum situm
 Breuē replere nō valentis ambitū
 Pudebit aucti nominis.
 Quid o supbi colla mortali iugo
 Frustra leuare gestiū t:
 Licet remotos fama p̄ p̄pos means.
 Et fusa: linguas explicet
 Et magna titulis fulgeat claris tomus
 Mors spernit altam gloriā
 Inuoluit humile p̄iter ⁊ celsum caput
 Equatq; summis infima
 Ubi nunc fidelis ossa: fabricij manent:
 Quid Brutus aut rigidus Catho:
 Signat supstes fama tenuis pauculis
 Inane nomen literis.
 Sed quid decora nouimus vocabula
 Num scire p̄sumptos dat:
 Facetis ergo prius ignorabiles
 Nec fama notos efficit
 Q: si putatis longius vitam trahi
 Mortalis aura nominis
 Num fera vobis rapiet hoc etiam dies
 Nam vos secunda mors manet

Prosa octaua libri secundi.

Sed ne me inexorabile p̄tra fortunā bellū gerere putes. Est aliqñ cū te homib; illa fallax: nō nihil bene mereat: tū scz cū se aperit. cū frontē tētegit morelq; p̄fitef. Nōdū forte qd loquar intelligis. Virū est quod dicere gestiū eoz sententiam verbis explicare: vir queo. Et enim plus reoz homib; aduersaz q̄ p̄pera p̄desse fortunā.

in fine tractatus de summo bono dicēs. Dauci sunt viri honorandi sicut p̄bi q̄ p̄temnūt desiderium sensus ⁊ sequunt̄ desiderij intellectū. Plurimi aut̄ sunt q̄ curāt famā. sicut sunt vulgares qui relicta virtute conscientie p̄ter laudes boim recte faciūt de qb; dicit scriptura. Amen dico vobis receperūt mercedē suā Nec etiā fama spectat ad viros virtuosos in futura vita. q̄ virtuosū si totaliter moriūt̄ nihil ad eos de fama. Si aut̄ aia viuit post mortē ista euolat ad celū et nihil curat de fama. spernit omne terrenū negociū. et potius gaudet qz est exempta a curis terrenis ⁊ gaudio celesti fruitur in eternū.

Quærum septimū secūdi libri.

Quicūq; solaz mente p̄cipiti peti. Dic incipit mētrū septimū huius secundi: qd dicit archiloquū ab inuētore. iam dicit a pede p̄dante. ⁊ cōstat ex p̄mo versu trimetro et scdo dimetro: in q̄ metro p̄bia docet quō gloria sit p̄temnēda ex p̄sideratiōe amplitudinis celi ⁊ strictitudinis terre dicēs. Quicūq; peti. i. desiderat. p̄cipiti mente solā gloriā ⁊ credit istā esse summū. i. p̄cipiūt̄ inter appetēda: iste cernat. i. p̄siderat. plagas etheris. i. p̄tes celi. late patentes. ⁊ cernat artū sitū terrarū. i. strictū spaciū terre in cōpatione ad celū. ille pudebit. i. verecundabit. aucti nois. i. aucte fame sue. nō valentis replere breuē ambitū. i. puū spaciū terre. Et tūc exclamat dicēs. P̄ter hoc miroz. qd. i. p̄ter quid. supbi gestiunt. i. cupiunt. frustra leuare. i. extollere. colla sua mortali iugo. i. mortali fama. licet. n. fama diffusa means. i. transiens p̄ remotos p̄pos explicet se linguas. i. p̄ linguas populoz. ⁊ licet magna tom; tua. i. nobilis pentela. vel familia tua vulgeat claris titulis. i. laudibus. tñ mors spernit altā gloriā. ⁊ mors parē i. simul. inuoluit humile caput. i. miserū boim ⁊ celsum. i. nobilem vel diuitem. ⁊ mors equat infima summis illi p̄cendo. qd declarat dicēs. Ubi nūc manēt ossa fidelis Fabricij quid Brutū rigidū aut Cathoz supple est. q. d. qd manet de gloriā eoz post mortem vtiq; modicū. s. illud manet qd tenuis fama. i. certis. supstes. i. manens. signat inane nomen eoz pauculis literis scriptis in epitaphis eoz. sed qd. i. ad qd. noimus decora vocabula scripta. nunqđ intelligi p̄ ea ip̄os esse p̄sumptos. i. mortuos. q. d. immo. ractē ḡ mortui. prius ignorabiles nec fama efficit vos notos. Et qz aliqđ diceret licet ip̄i sint mortui corpe: tñ viuunt fm famā. dicit p̄bia. Si putatis vitā vestrā longius trahi. i. plonari. aura mortalis nois. i. splendore mortalis fame. cū sera. i. vltia dies. vobis b̄ rapiet. i. famā auferet. iā vos manet. i. expectat. secundū

Prosa octaua libri secundi.

da mors. q. d. si estis prius mortui corpe. i. fama manens est vita vestra. illa cessante scdario moriemini. **M**otandū Fabricius fuit p̄sul romanus q̄ cū mitteret̄ pugnare p̄tra pirz regē ep̄irotaz: rex p̄misit sibi p̄tez regni sui vt trāsire ad ip̄m. qd Fabricius p̄tem: p̄sit. sequenti anno pirr; obtulit sibi magnā pecuniā auri: vt traderet sibi romanū impium. cui ait fabricius. Roma nō vult aurū sed vult impare habentibus aurū. p̄ter hoc ip̄e dictus fuit fidelis Fabricius. Dicit etiā de fabricio: qz cū qdā ad eū venisset p̄mittens se pirrū regem occisurū: si fabricius sibi pecuniā aliquā dare veller. Ip̄e vo fabricia? hunc traditōre ligatū misit ad pirrū pro tali scelere puniendū. cui tunc pirrus dixit. Possibilis est solem a suo tramite deuiare qz fabricius a via recte rōnis discedere. **M**ora qz brutus fuit primus p̄sul roman; q̄ amore libertatis ⁊ iusticie p̄ter stuprū Lucrētie plurima egit. et multa bella p̄ romanis iuit. p̄pter qd etiā famosus fuit. **M**ora qz Catho dictus est rigidus p̄pter rigozē ait: qd ad nihil turpe flecti potuit. et tante iusticie fuit vt lucan; ip̄m dñs p̄paret in iudiciū da cā: q̄ fuit inter Iulij cesarē ⁊ pompeijū dicēs. Quicūq; cā dñs placuit s̄ victa Cathoni. et de hoc magis pate quarto bui? p̄sa sexta.

Sed ne me inexorabile. P̄sta est octaua ⁊ vltima p̄sa huius scdi. et qz p̄bia ostendit bona fortune non multū esse appetēda: aliqđ putaret qz in fortuna nihil esset boni. iō iā ondit p̄bia cuiusmōdi bonū sit in fortuna. et p̄bat fortuna aduersaz plus esse bonā qz p̄sperā. ⁊ p̄mo p̄mittit suā intentionē. secundo p̄bat intentū ibi. Illa nota qd boeti er dicitis patet qz fortuna est p̄temnenda. s. ne putes me gere re. i. facere. bellū inexorabile. i. implacabile p̄tra fortunā sup. scias qd aliqñ est. i. p̄tingit. qz ip̄a fortuna fallax. nō nihil. i. aliqđ bñ mereat de boib; eo qz aliqđ bonū euenit boib; p̄ eā. tū. s. cū fortuna se apit manifestā do suā falsitate: cū tētegit frontē p̄ sui aduersitate. cū p̄fitef mores suos p̄ instabilitatē. et subdit p̄bia: nōdū forte intelligis quid loquar. qz mirū est qd ego sc̄tio. i. cupio dicere. eoz. i. ideo. vir queo explicare sniaz verbis. Et em̄ ego reoz. i. opinor. aduersam fortunā pl; p̄desse hominibus qz p̄speram. **M**ora qñcūq; in aliquo dicto videt esse repugnantia illud videt mirabile dictū. sed dicere fortunā aduersam hominib; p̄desse: videt eē qd dā repugnantia in dicto. Nam esse aduersum alicui. ⁊ sibi. p̄desse adiūicē repugnat. ideo dicit p̄bia. Virū est qd gestio dicere. s. fortunā aduersam magis p̄desse qz p̄speram.

anxior
 itera fanore
 statū donatq;
 p̄leudozum
 et et p̄nat qz
 mat et p̄ca
 tany
 f̄ dūc
 ubi gaud
 ita m̄uē p̄ulo
 p̄ntē
 accoz m̄
 p̄ca m̄p̄p̄
 accoz m̄p̄p̄
 D̄p̄ia d̄aliquē
 p̄p̄p̄
 m̄uē

ff 2na
 Aduersa fortuna
 qz p̄p̄era p̄
 ap̄bat rōib;

Illa .n. semp specie felicitatis. **H**ic pbia pbat intentū q fortuna aduersa melior sit q̄ p̄sp̄ratibus ratio-
 nib⁹. scda ibi. **P**ostremo. tertia ibi. **I**n hoc p̄mo dicit illa fortuna p̄sp̄ra sp̄ mentē cū videt̄ .i. apparct blā
 da sp̄ felicitatis .i. p̄sp̄ritatis. **S**ec. i. fortuna aduersa sp̄ vera ē cū demonstrat se esse instabilē sui mutatiōe. ostē
 dit .n. se esse talē qualis est: r̄ ita p̄ cā nō decipiunt boies. **S**illa .f. p̄sp̄ra fortuna p̄fidentes in se fallit. **h**ec autē
 aduersa fortuna hominē instruit ostendendo q̄ nō sit p̄fendū. p̄sp̄re fortune. p̄ter eius mutabilitatē. **I**llā
 .f. p̄sp̄ra fortuna ligat. **f**. fallendo mentes fruētū boim specie bonoz mendaciū. **h**ec .f. aduersa fortuna .ab-
 soluit .i. liberat. **f**. mentes boim. **c**ognitiōne fragilis. **i**d
 est transitiōne felicitatis. **E**t tūc recolligit effect⁹ vtri-
 usq̄ fortune dicens. **I**taq̄ illā .f. p̄sp̄ra fortuna vi-
 deas ventosam .i. sup̄bā. **f**luentē .i. p̄digas r̄ sui p̄ius
 ignarā. **nā** boies in p̄sp̄ritate p̄tina seipos nō co-
 gnoscūt. **h**anc .f. diuersaz fortunā tu videas sobriā .i.
 succinctā .i. hūilē nō sup̄bam. **r̄** prudentē exercitatio-
 ne aduersitatis. **N**ota q̄ ex ista litera p̄nt formari
 tres rōnes q̄ fortuna aduersa melior sit. **p̄sp̄ra.** **P**ri-
 ma ratō est ista. **B**ona fortuna specie vere felicitatis
 recipit habentē ipam. **f** fortuna aduersa nō recipit.
Sz vera est ostendens se talē q̄lis est. **q̄** aduersa meli-
 or est q̄ p̄sp̄ra. **S**cdā rō est. **P**rosp̄ra fortuna ligat
 mentes boim mendaciū bonis **f** aduersa liberat
 mentes a falsa felicitate. **q̄** est melior. **T**ercia rō est.
Prosp̄ra fortuna reddit boies sui ignaros: **scd** ad-
 uersa facit boies sapiētes. **q̄** melior est q̄ p̄sp̄ra.

Postremo felix a vero bono. **H**ic pbia ponit se-
 cunda rōne q̄ talis est. **Q**uecūq̄ fortuna trahit ad
 inquisitionē veri boni illa melior est q̄ q̄ retrahit a ve-
 ro bono. **scd** fortuna aduersa est b̄mōi **q̄** r̄. **v**nde di-
 cit in litera. **P**ostremo felix .i. p̄sp̄ra fortuna cū su-
 is blandicijs trahit deuios .i. errantes a vero bono.
f aduersa fortuna plerūq̄ retrahit vncō .i. tenaculo
 reducens ad vera bono. **N**ota q̄ q̄ p̄sp̄ra fortu-
 na videt̄ esse p̄p̄nua felicitati: eo q̄ sine bonis for-
 tune nō p̄tingit esse felicē ex t̄ bona fortuna: iō suis
 blandicijs trahit hominē sensualē a vero bono. **q̄**
 p̄stitit in speculatione t̄i. aduersa autē fortuna quia
 ondit p̄sp̄rā fortunā esse mutabilē: ipa reducit bo-
 minem ad verū bonū q̄ est immutabile.

In hoc inter minima estimandū putas. **H**ic pbia
 ponit vltima rōne q̄ talis est. **I**lla fortuna est melior
 p̄ quā cognoscūt veri amici. **f** aduersa fortuna est ta-
 lis **q̄** r̄. **v**nde dicit in litera. **I**n p̄ nunq̄d. putas hoc
 esse estimandū inter minima bona. **q̄** **h**ec aspa .i. ad-
 uersa fortuna. **v**terit .i. monstrauit tibi mentes. **i**d ē
 corda fidelū amicorū. **q̄** d. **i**llud est bonū t̄ maximis
 bonis. **et** **h**ec supple. p̄sp̄ra fortuna. **secreti** .i. vishi-
 rit. **tibi** certos amicos r̄ ambiguos vultus sodalium
 .i. amicorū. **q̄** d. **asp̄ra** fortuna **re**ruit te discernere in
 veros amicos r̄ falsos. **q̄** p̄sp̄ra fortuna a te discedēs
 abstulit suos. **i** q̄ erāt amici rōne p̄sp̄ritatis. **r̄** reli-
 quit tuos amicos q̄ te dilexerūt nō p̄ter tua. **Q**ui-
 ti .i. quanto p̄cio. tu emisses hoc integer. **i** i. integra
 te fortune p̄stitit. **cū** videbaris tibi fortunat⁹ vt
 potuisses cognoscere veros amicos. **nūc** desine. **i**d ē
 cessa. **querere** opes. **i** diuitias amissas. **q̄** inuenisti veros amicos q̄ est p̄cio s̄ssimū genus diuitiarū. **N**ota
 in aduersitate falsi amici fugiūt. **f** in t̄pe p̄sp̄ritatis manēt. **vñ** Seneca in li. de remedijs. **Q**uē tu felice credis
 illū multi comitant̄ vt mel in musce sequunt̄. **cad**auera lupi. **frumenta** fornice. **predā** ista turba seq̄tur non bo-
 minē. **N**ota q̄ aduersa fortuna ondit fideles amicos. **Uñ** Seneca. **xx. epla.** **T**urba familiaris cū a te pasci
 desierit ipa te non pascet. **r̄** q̄ tu beneficio tuo scire nō poteras paup̄rate scies. **illa** veros amicos retinebit. **vñ**
 seddit q̄cumq̄ nō te **f** aliud quebat̄. **Est** autē p̄ter hoc vñ amanda paup̄tas q̄ a q̄b⁹ ameris ondit. **vñ** pau-
 per **Henricus.** **D**ixit hoc solo mala fors q̄ monstrat amicos. **Qui** boni q̄ mali mōstrat vtrāq̄ viā. **T**res
 poeta. **T**pe felici nō cognoscūt amici. **S**orte patet misera q̄ sit dilectō vera. **T**re alibi. **Cū** fueris felix multos
 numerabis amicos. **T**pa si fuerint nubila solus eris. **T**re **Abobias.** **F**luctuat ad censuz venalis amicus ege-
 nū. **S**ed verus reuouet vt fabricatus amor. **N**ota q̄ fidelis amicus est p̄ciosissimū gen⁹ diuitiarū: q̄ ami-
 cus. **ix. et** **h**ic. **est** alter ego. **i.** amicos est idē velle r̄ nolle. **N**emo em̄ dicit viuere sine amicis habens reliqua
 bona. **Et** Seneca. **ix. epla** dicit. **S**apiens et si p̄tentus sit seipō tñ amicū habere vult. **p̄ter** nihil aliud nisi vt
 exerceat amicitiam t̄ magna virtus lateat. **Et** Tullius in libro de offi. dicit. **H**onores diuitie et dignitates
 nunq̄ sunt amicitie anteponende.

Illa em̄ semp specie felicitatis cū videt̄
 blanda mentē. **h**ec semp vera cū se instabi-
 lez mutatiōe demōstrat. **illa** fallit **f** instru-
 it. **I**lla mēdaciū specie bonoz mētes fruē-
 tiū ligat: **h**ec cognitiōne fragilis felicitatis
 absoluit. **I**taq̄ illam videas ventosaz. **f**lu-
 entē suiq̄ semp ignarā. **h**anc sobriā succin-
 ctāq̄ r̄ ipius aduersitatis exercitatiōe pru-
 dentē. **P**ostremo felix a vero bono teui-
 os blanditijs trahit. **A**duersa plerūq̄ ad
 vera bona reducens velut vncō retrahit.

In hoc inter minima estimandū putas
 q̄ amicorū tibi fidelū mētes **h**ec aspa. **h**ec
 horribilis fortuna t̄t erit. **h**ec tibi certos so-
 daliū vultus ambiguosq̄ secreti: **discedēt**
 suos abstulit: tuos reliq̄t. **Q**uāri hoc inte-
 ger r̄ vt videbaris tibi fortunatus emisses.
Desine nūc amissas opes querere q̄ p̄cio
 s̄ssimū gen⁹ diuitiarū ē amicos inuenisti.

Metrū octauū scdi libri.
Quod mundus stabili fide,
 Concordes variat vices.
 Et pugnancia semina.
 Fedus perpetuum tenent.
 Et p̄hebus roseum diem.
 Curru p̄uehit aureo.
 Et quas duxerit hesperus
 Hebe noctibus imperet.
 Et fluctus auidū mare.
 Certo sine coherceat.
 Me terris liceat vagis
 Latos tendere terminos.
 Hanc rerum seriem ligat
 Terras ac pelagus regens
 Et celo imperitans amor.

Quod mundus stabili fide. **H**ic incipit octauū r̄ vltimū metrū huius scdi. q̄ dicit̄ gliconiū ab inuen-
 tore. **amphimacrus** a pede p̄hante. **et** est **amphimacrus** pes antiquoz p̄stans ex prima et vltima lon-
 ga et p̄p̄rie breui. **medis** dicit̄ ab amphy. q̄ est circū. **et** macros longū. **quasi** habēs circūquaq̄ lon-
 gam syllabā. **I**n quo metro pbia comēdat amorē ex q̄ dixit q̄ amici sunt p̄ciosissimū genus diuitiarū. **Et** p̄

mo emendat amorē diuinū. Scdo oñdit quō humana natura amicitia pseruat. ibi. Sic sanctos. Prmo iacit hoc qd dictū est. scdo oñdit q ablatō diuino amorē oia corrumpunt. ibi. Sic si frena. pmo dicit. Amor diuinus regens terras ac pelagus. 7 imperitās. i. frequenter impans celo. ille amor ligat banc feriem. i. pcorrdiam rez. q mūdus stabili fide variat pcorrdes vices. i. alternationes tpm anni noctis et diē. et q femina pugnantia. i. elementa ptraria. tenent ppetuū fedus. i. pcorrdia. ne vnū totaliter aliud corrumpat q pbebus. i. sol. curru aureo. pbebit. i. pducit. roscū diē. i. clarū diē. idē amor facit vt pbebe. i. luna. imperet. i. pnt noctibus. quas noctes hesperus. i. stella vespertina. duxerit. i. adducit 7 vt auidū mare ad eueundū coerceat fluctus suos. certo fine. i. determinato fine. ne liceat sibi tendere. i. extendere. latos terminos. v. ag. terris. i. amplis terris. supple totaliter coopiendo terrā. Nota q tullius loquens de amicitia dicit. Amicitia est virtus mo uens superiora ad pteccionez inferiorz. 7 inferiora ad subiectionē superiorz. Amicitia enī sublata ois in vita tollit iocunditas. Nota q elementa appellat femina: qz ex ipis tanqz ex seminibz elementata pducuntur. sicut. n. semen est principū fructus. sic elementa sunt pncipia corpm mixtoz. et dicit elementa pugnantia ppter ipoz ptrarieratē. nā aliq sunt calida. alia frigida: quedā humida. quedā sicca. Nec elementa diuino amore ordianate tenent ppiū fedus. quia grauitas inferiorz nō aufert leuitatē superiorz: nec eō uerso. et simul totaliter se nō corrumpunt.

Hic si frena remiserit
Quicquid nunc amat inuicem
Bellum cōtinuo gerit
Et quā nūc focia fide
pulcris motibz incitant.
Certant soluere machinam.
Hic sanctos ppos quoqz
Iunctos federe pnter.
Hic et coniugij sacrum
Castus necit amoribus.
Hic fidis etiā sua
Dicitat iura sodalibus
O felix hominū genus
Si vestros animos amor.
Quo celum regitur. regat.

Hic si frena remiserit. Hic oñdit q amore diuino subtracta oia corrumpunt dicens. si hic amor diuinus remiserit frena. i. legē gubernādī res. qd nūc amat. inuicē. i. pcorrdat. illō ptinuo geret bellū. 7 ipa elementa certant. i. litigāt soluere. i. destruere machinā. s. mundanū. quā nūc focia fide. i. pcorrdi federe. incitant pulcris motibus. i. faciunt ordinate mouere.

Libri scdi de solatiōe pbie finem.

Nota q sublato amorē 7 pcorrdia omnia dissolunt. unde Alanus in anticiadiano loquens in psona amoris 7 pcorrdie dicit. Si mea iura meas leges mea federa mundus. Olim seruasset vel ad huc seruaret amoris. Vincula nō tantis gemeret sub claudibus orbis.

Hic sanctos ppos qz. Hic oñdit pbia quō p amorē pseruat 7 pcciat amicitia humana dicens. Hic amor cōtinet. i. pseruat. sanctos. i. virtuosos 7 ppos iunctos federe. s. amicitie. et hic amor necit sacrum. i. sacramentū piugij castis amoribus viri 7 vxoris. et hic amor dicitat iura sua. i. imponit legē amicitie fidis sodalibus. et qz ista puenit ab amorē diuino tanqz a suo pncipio. id subiungit. O felix genus hoim sup. dico. si amor. s. diuinus quo celū regit regat aios vestros. sup. causando in eis pcorrdia amicitie. Nota q amor dicitat iura fidis sodalibus. iura aut amicos 7 sodalium inuicē. Seneca. iij. epla dicens. Diu cogita an aliq in amicitū sit tibi recipiendus. sed cū placuerit fieri toto illū pectore admittere tā audacter cū illo loquere qz tecū. Tu qdez ita viue vt nihil tibi pmittas nisi q etiā amico tuo pmittere possis. Cū amico tuo omnes curas: omis cogitationes misce si fidelē putaueris. Sunt. n. quidā q q amicitias sunt tm pmitteba oibus narrant. qdā charissimoz psciam reformidant nulli credituri: neutrum faciendū est. vtrūqz. n. viciū est et oibus credere et nulli. Nota circa pcedicta q amicitia pzie dicta tm inuenit in rebus rōnalibus. 7 vt sic amicitia est par volūtas bonoz inter aliqz. s. large accipiendo amicitia. sic etiā est in irrōnalibus. 7 vt sic amicitia est pcorrdia diuersaz rez adinuicē.

Explicit liber secundus. Incipit tercius. Prosa prima.

In cantū illa finierat. Hic est tercius liber Boetij de solatiōe pbie. 7 ptinuat ad libros pcedetes in hūc modū. Postqz pbia in pmo libro scrutata ē cās doloris boetij. et in scdo libro adhibuit sibi remedia facilia. in pscnti libro 7 in seqntibz pbia adhibet Boetio remedia grauiora. sunt aut remedia grauiora rōnes ptra eōm opinionē hoim. pbantes q in bonis exterioribus nō pssit vera felicitas oñdendo in q sit felicitas vera. 7 quō ad ipam pueniat. Et diuidit iste liber in viginti quatuor ptes. qz huius libri sunt. rj. pte. 7 rj. metra. que ptes patebunt in pcessu libri. qd aut 7 de quo dēterminēt in qualibet istarū ptiū similiter patebit. Prma pfa huius terciū diuidit in tres ptes. Prmo ostendit Boetius quō post pdicta alloctus fuerit pbiam. Scdo ponit rātionem pbie. Tercio Boetius dirigit quādam petitionem ad ipam. scda ibi. Tum illa. tercia ibi. Tu ego. Dicit pmo. In illa pbia finierat cantum. i. metruz qd erat de pccorrdatione amoris diuini et amicitie. 7 cū ego Boetius essem allectus dulcedine metri ad audiendū cū auiditate 7 admiratiōe verba pbie auribz arrectis. ego dixi. O pbia que es summū solamē animoz. lassoz quātū me reuocasti tuis. pps et metris in tātū q tābene possunt resistere insulubris fortune. et id dicit. remedia que prius dixisti esse graua nō timeo sed ea audire diligenter expecto. Nota q Boetius metruz vocat cantū. sicut. n. in cantu est eleuatiō 7 depressio vocis: sic similiter in metru rōne quantitatis correpta 7 producte syllabarum attenditur quedam eleuatiō et depressio: quia ratione quantitatis producte fit eleuatiō. ratione quantitatis correpte fit depressio. Item quia metruz est subtilius 7 delectabilius pfa. id aim de mulcet. An autor poetrie metruz compat domicelle. d. Aulqz venire metz tanqz domicella compto crine. nitente gena: subtili corpe: forma egregia. Ideo dicit Boetius. mulcedo carminis. i. metri. Bre homo debet esse auidus 7 stupens circa pbiam. Auidus in qz. qz dicit Seneca. xvij. epla. Projice omnia ista si sapias in mo vt sapias 7 ad pbiam magno cursu totiqz viribus tende. Etiā homo debet esse stupens. i. admirans de pbia. qz ipa est res mirabilis 7 diuina sicut Aristotile in principio libri sui de mundo. et pbia pferit mirabiles delectationes. r. et bicorrum. Item animi lassū sunt graui cura: vel adueritate aliqua oppressi. hoim pbilosophia est summū solamen: quia ipsa persuadet magnanimitatem qua contra adueritates fortune homo pstanter debet militare. Item p pbilosophiam homo bene potest resistere ictibus fortune: quia primo et bicorrum dicit Aristoteles. Sapiēs bene scit terre fortunaz: 7 habet se sine vituperio sicut tetragonuz. An dicit in litera.

Iam illa supple pbia. finierat cantū. i. metrū de amore diuino. 7 cū mulcedo. i. suauitas carminis. defixerat. i. stabiliter ad audiendū. i. cupidū audiendū. q. p. et. stupentē. i. admirantē. sup. verba pbie. aurib' meis arrectis. i. eleuatis ad bec. s. verba. itaq; paulo post ego in q. i. dixi. **S**ummū solamen lassoz animoz supple p aduersitate quātū me refouisti ponder e sententia sup. p. se. vel etiā iocūdicare canendi. i. metri. adeo. i. intantum. vt iā post hac nō arbitrer me esse imparem. i. dissimile. in resistendo. ictibus. i. insultib' fortune. Itaq; remedia illa q paulo ante dicebas eē acriora. i. grauiā. nō mō. i. nō tm nō pboreasco. i. nō timeo. s. ego audi' audiēdi sup. ea uehementer effragito. i. expo stulo. **(A**bi sciēduz q̄ fm buguitionē effragitare est valde flagitare: expo stulare: petre: cū clamore poscere.

Tum illa sensu inquit. Dic ponit responsionē philolophie dicens. Ego benefensi illud cū tu tacitus. i. attentus recepisti verba nostra. 7 cū ego p feci mentē tuā. talia. n. sunt remedia q̄ adhuc restant. vt ipsa degustata pmo sint amara s̄ postea dulcescant. Sed qz tu dicis te esse cup dā audiēdi verba nostra. o q̄nto desiderio arderes si cognosceres q̄ laboramus te ducere: et dicit boetius. Quo vis me ducere. Rndit pbia: ad cognitionē vere felicitatis quā anim' tuus quasi somniādo ad huc vix cognoscat qz est occupat' imaginib' false felicitatis. **(N**ota q̄ Boetius tacitus verba pbie rapiebat p̄silio Senec dicitis. **E**stoz verborz tacitus auditor: auditor. p̄m p̄r' repetitor.

(Nota q̄ p̄cepta philosophicalia pmo sunt amara postea dulcescūt. fm illud poete. Discere fit charum quīs pmo sit amari. **E**t Custratius pmo etibi dicit. Sciant. docti qm laboriosa est possessio virtutū sed ppter eius amaritudinē pbia nō est abiūcēda. qz nō est dignus dulcoris acumine: q̄ amaritudinis nequit inuisari grauanne: fm boctū in de disciplina scolariū. **(N**ota sicut somnians putat fantasmata sibi occurrentia esse vera res te quibus somniat. et tamen nō sunt ipse res. sic boctius in istis t̄pali b' putauit esse verā felicitatē q̄ tamen nō est. s̄ tm sunt q̄dam similitudines vere felicitatis. sicut fantasmata somniōz sunt similitudines rez. **(N**ota q̄ bona exteriora vocat imagines vere felicitatis. sicut. n. imago est rei imitago et nō est ipa res. sic bona exteriora vident ex p̄mere forma vere felicitatis: s̄ vera felicitas nō est in ipis. vñ dicit in lra. **T**um p̄ tunc. illa supple pbia inquit. ego sensu. i. noui. sup. intentionē tuā. cuz tu tacitus. q. p. et attent' rapiebas verba nostra. q. p. et. cū ego expectauī. alia lra habet et p̄tuit. i. reuocauī. habitū tue mentis. **(A**el qd est verus dicere. cū ego ipa habitū tue mentis p̄fecī. q̄ppe mirū talia sūt supple remedia. q̄ restant supple sumenda. vt ipa q̄dem degustata pmo mordeant. i. displiceant. inter' ante recepta dulcescant. s̄ q̄ tu dicis te cupidū audiēdi supple illa remedia. **(Q**uanto ardore. i. desiderio. flagrares. i. arderes. si agnosceres. quo nā. i. ad quem locū aggrediamur. i. incipim' te ducere. **E**go boeti' in q̄. i. dixi. quo nā. sup. vis me ducere. in q̄t supple pbia. ad verā felicitatē quā tuus anim' somniat. i. impfecte cognoscat. s̄ visu. i. cognitioē occupato ad imagines. id est ad bona t̄palia: que sunt imagines et similitudo vere felicitatis. tu nō potes intueri. id est inspicere. ipam supple veram felicitatem.

Tu ego fac obsecro. **D**ic Boetius dirigit petitionē pbie. et ponit p̄sensum sue petitionis dicens. **(O** pbia rogo vt sine dilatione demonstris mihi que sit vera felicitas. et pbia p̄sentiens dicit: libeter facias tui causa. sed prius ego ondam tibi falsam felicitatē tibi notiorē vt illa cognita p̄strariū possis postea agnoscere verā felicitatē. **(N**ota circa hoc q̄ dicit faciam tui cā libenter: q̄ pbia petitiones boni admittit. vñ Seneca. **M**ul' li p̄clusa est virt' sapie oibus p̄z. oēs inuitat oēs admittit: nō eligit venū neq; censuz: sed nudo boie p̄tenta est. **(N**ota innata est nobis via. p̄cedendi et nobis magis notis ad minus nota. pmo phisico 7 sedo de aia. **C**ū sit bona exteriora sint magis nobis nota in q̄b' aliq' posuerūt p̄sistere felicitatē q̄ bona interiora. iō pbia pmo vult determinare de falsa felicitate nobis magis nota que ponit in bonis exteriorib' ipam extupādo. vt p̄eam agnoscamus veram felicitatem tanq̄ p̄strariū. **(N**ota q̄ Seneca in de virtutibus cardinalibus dicit. Scire debes q̄ quedā nō vident' esse bona et sunt. quedā videntur bona et non sunt. que cūq; autez ex rebuz transitiois possides nō hoc magna existimes non mireris qd caducū est. **E**x quo patet q̄ vera felicitas nō p̄sistit in bonis exterioribus: q̄ vident' esse vera bona et tamen nō sunt. vñ dicit in lra. **T**ū p̄ tunc. ego supple Boetius dixi. o pbia obsecro. i. peto. fac. i. duc me ad illam felicitatem. 7 demonstra mihi sine cunctatione. id est sine mora. que sit illa vera supple felicitas. **(I**lla pbia in q̄t: facias libenter tui causa. sed ego prius conabor. i. laboro. tibi designare verbis. atq; p. et. informare que causa. i. que felicitas habens rōnem. causē finalis. sit tibi notior. i. manifestior. vt ea supple falsa felicitate. p̄specta. i. cognita. possis agnoscere specimen. i. similitudinem. vere beatitudinis. cū flexeris oculos supple cognitionis. in p̄strariam partem false felicitatis.

Aetru primū tercij libri.

Incipit liber tercius. **P**rofa prima.

Tum cantū illa finierat: cū me audiendi audidū stupentemq; arrectis ad hęc aurib' carminis mulcedo defixerat: itaq; paulo post o inq; summum: la p̄sorūq; solamen animoz: quantum me vel sententiarū pondere: vel canendi etiā iō cū ditate refouisti: a deo vt me iāz post hac imparem fortune ictib' nō arbitrer. Itaq; remedia que paulo ante acriora esse dicebas nō modo nō pboreasco: s̄ audiēdi audis uehementer effragito. **P.** **T**um illa sensu inquit cū verba nostra tacitus attentus q; rapiebas: eūq; tue mentis habitū vel expectaui: vel qd est verus ipa p̄fecī. Talia sunt q̄ppe q̄ restant: vt degustata qdē mordeant: inter' aut recepta dulcescant. **S**ed q̄ tu te audiendi cupidū dicis: quanto ardore flagrares: si quo nā te ducere aggredi amur agnosceres. **B.** **Q**uonā inq;: **P.** ad veram inq; felicitatē quā tuus q; somniat animus: q̄ occupato ad imagines visu: ipaz illā nō potes intueri. **B.** **T**ū ego fac obsecro: 7 q̄ illa vera sit: sine cūctatione temōstra. **P.** **F**acias in q̄t illa tui cā libenter. s̄ q̄ tibi cā notior est cā prius designare verbis atq; informare conabor: vt ea p̄specta: cuz in p̄strariam partez flexeris oculos vere specimen beatitudinis possis agnoscere.

Reliquū vō qd cadit sub exteriori fortūa illud assumit vel cā potentie: sicut est administratio officioꝝ, vel as-
sumit cā delectationis: sicut exercitiū ludoz. s̄ bona corpis p̄mptū est vt referant̄. i. reducant̄ etiā ad supio-
ra bona: qz robur. qz p̄ et. magnitudo q̄ est signū fortitudinis corp̄alis. vident̄ p̄stare valentiā. i. potētiā. z sic
ad potētiā reducunt̄. sic pulcritudo z velocitas vidēt̄ p̄stare celebritatē. i. gloriā ad quā reducūt̄. salubritas
aut̄. i. sanitas. vidēt̄ p̄stare voluptatē ad quā reducūt̄. z sic oia bona fortune reducunt̄ ad p̄dicta q̄nqz. **Mo-
ta** indigentia aliquid boni auget desiderū illius boni. iō fm̄ variā indigentia hom̄ variat̄ eoz desiderium.

**Reliquū vō vel potētie cā: vel delectatio-
nis assumit̄: iā vō corpis bona p̄mptū est:**
vt ad supiora referāt̄. **Robur. n. magnitudo**
vidēt̄ p̄stare valentiā: pulcritudo atqz
velocitas celebritatē: salubritas volup-
tatē. **Quibz oibz solā britudinē desiderare**
liquet. **Nā qd q̄sqz p̄ ceteris petit id sumū**
esse iudicat bonū. **Sed sumū bonū beati-
tudinē esse diffinim⁹: quare beatū iudicat**
esse statū quē p̄ ceteris quisqz desiderat. **Da-
bes** igit̄ ante oculos p̄positā fere formā felici-
tatis humane: opes: honores: potētiā: glo-
riam voluptates. **Que qdē sola p̄siderans**
epicuru⁹: p̄nter sibi sumū bonū voluptatē
eē p̄stituit: q̄ cetera oia iocūditatē aio vi-
deant̄ afferre. **Sz** ad hom̄ studia reuertor
qz aim⁹: si caligat memoria: tñ bonū
sumū repetit: s̄ velut ebrū? omū q̄ trami-
te reuertat̄ ignorat. **Nū. n. vident̄ errare**
hi q̄ nihilo indigere nitunt̄. **Atq̄ nō est ali-**
ud qd̄ eque p̄ficere beatitudinē possit: q̄ co-
pidius bonoz oim̄ status: nec alieni egens
sed sibi ip̄e sufficiens. **Nū vō labunt̄ hi qui**
qd̄ sit optimū id etiā ruerēt̄e cultu dignis-
simū putāt: **Minime. Neqz. n. vile qd̄ dā cō-**
tēnendūqz est qd̄ adipisci oim̄ fere mortali-
um laborat̄ intentio. **An in bonis non est**
numeranda potentia. **Quid igit̄: Nū im-**
becillū ac sine viribz estimandū est: qd̄ om̄i-
bus rebz p̄stat esse p̄stantius. **An claritudo**
nihilipendenda est: **Sed sequestrari neq̄t**
q̄n omne qd̄ excellentissimū sit: id etiā vi-
deat̄ esse clarissimū. **Nā non eē anxiam tri-**
stēqz beatitudinem: nec doloribz molestūqz
qz subiectā: **Quid attinet dicere: quādo in**

vñ aresto. i. etbi. dicit q̄ egrotans sanitatem: in medic⁹
diuitias. p̄cū aut̄ sibi p̄is ignorant̄ eos q̄ magnum
aliqd̄ habēt supra se admirant̄. fm̄ s̄ diuersaz dispo-
sitionē hom̄ felicitas ponebat̄ in diuersis bonis for-
tune. q̄ tñ sub p̄dictis bonis q̄nqz p̄bendūt̄. **Mo-
ta** lz amici afferant iocunditatē: nō sunt cōputādi
int̄ bona fortune. cū. n. amicitia sit virtus: opozqz q̄
amici virtute acq̄rant̄. qd̄ aut̄ virtute acq̄rit̄ p̄virtu-
tē p̄seruat̄: z tale nō pot̄ esse bonū fortuitū. **Item**
amicicia fundata sup̄ bono bonesto est sanctissima z
in virtute numerat̄. s̄ amicitia fundata sup̄ bono vti-
li z delectabili fortuita est.

Quibus oibus solā beatitudinē. In ista pte. pbat
phia q̄ oēs p̄dicti q̄rebat̄ beatitudinē in his bonis z
dicit. **Om̄ibz desiderantibz p̄dicta bona liquet. i. ma-**
nifestū est. ip̄os desiderare beatitudinē. naz illud bo-
nū qd̄ quisqz petit. i. desiderat̄ p̄ ceteris. illud iudicat
esse sumū bonū: s̄ nos diffinimus sumū bonum
esse beatitudinē. quare statū illū quem quisqz deside-
rat̄ p̄ ceteris iudicat̄ esse statū beatū. i. beatitudinem.
Et tūc recolligit bona false felicitatis dicens. babes
ante oculos tuos. p̄positā formā humane felicitatis
.i. opes: honores: potētiā: gloriā. voluptates. q̄ cōū-
derans epicurus p̄stituit voluptatē esse sumū bo-
nū. eo q̄ oia cetera videant̄ afferre. i. dare. aio iocun-
ditatē. **Nota** q̄ om̄s appetētes p̄dicta bona appe-
tebant beatitudinē. nā q̄qd̄ aliq̄s eligit̄ p̄ alijs hoc
vidēt̄ sibi esse sumū bonū. s̄ aliq̄s p̄ ceteris eligit̄ di-
uitias. s̄ diuitie videbant̄ sibi sumū bonū: al q̄s ho-
nores. et sic de alijs. s̄ om̄s p̄dicti appetebant beati-
tudinē. **Nota** q̄ p̄dicta bona vidēt̄ p̄ferre aliq̄ā
iocūditatē oia vident̄ esse ordinata ad iocūditatez
tanq̄s ad finē. z qz in voluptatibz est maxima iocun-
ditas. iō epicuri posuerūt felicitatē p̄sistere in volu-
ptatibus.

Sed ad hom̄ studia reuertor. **Hic** ostendit̄ phia q̄
licet̄ hoies in p̄dicto nō errēt̄: tñ eoz intentio sem-
per fert̄ ad verā beatitudinē. scdo ostendit̄ vñ hoc pro-
ueniat̄. ibi. **In q̄ quanta est. Primo** p̄mittit̄ int̄tū
suū. scdo declarat̄. ibi. **Nū est. Primo** dicit̄. ego re-
uertor ad studia. i. ad intentiōes hom̄ qz anim⁹: et
si. p̄ quis memoria caligante. i. obscurata sup̄. desi-
derio p̄ntū bonoz. tñ s̄o repetit̄ p̄ naturalē inclinā-
onē sumū bonū s̄ ignorat̄ quō illud. repetat̄ velut
ebrū? q̄ ignorat̄ quō tramite. i. qua via reuertat̄ to-
mū. **Nota** sicut ebrū? scit̄ se habere tomū: s̄ p̄pter
defectū rōnis nescit̄ quō ad eam redeat̄. sic homines

aliquo modo in generali sciūt̄ z cognoscunt̄ sumū bonū: z naturaliter inclināt̄ ad illud tanq̄s ad principū
a quo p̄cesserunt: sed inebriati amore tēporaliū bonoz nesciūt̄ quō ad id pueniant.

Num enim vident̄ errare hi. **Hic** declarat̄ intentū suū. i. q̄ om̄s querētes p̄dicta bona q̄rebat̄ aliqd̄ quod
p̄tē dicit̄ sumū bono. et p̄mo ostendit̄ hoc de diuitijs dicens. **Num** p̄ nunqd̄. isti vident̄ errare p̄ intenti-
onē a summo bono: q̄ nitunt̄ nihilo indigere ratioe cuius querebant̄ diuitias. q. d. nō errant a summo bono:
qz nihilo indigere maxime spectat ad sumū. **Unde** dicit̄. **Atq̄** p̄ certe. nō est aliud quod eque possit p̄ficere
beatitudinem q̄ status copiosus omnibus bonoz: nec alieni egens sed sibi ip̄e sufficiens. **Tūc** ostendit̄ idē de
honoribus dicens. **Num** vō labunt̄ supple ab intentione summi boni: q̄ illud qd̄ sit optimū putant̄ id etiā
esse dignissimū cultu reuerentie. i. honoris. et respondet. minime supple labunt̄. neqz. n. est vile et tēnendū
quod intentio oim̄ mortaliū laborat̄ adipisci. z sic querētes honore querebant̄ aliquid quod est in summo bo-
no: eo q̄ sumū bonum est honorabilissimū. **Tūc** ostendit̄ idē de potentia dicens. **An** p̄ nunquid. in bonis. i.
inter bona. nō est numeranda potentia. q. d. sic. **Quid** igit̄ est dicendū nisi q̄ querētes potentia etiā tendunt̄
ad sumū bonū. cū sumū bonū sit potentissimū. non. n. istud est estimandū imbecillū et sine viribz. i. sine po-
tentia. quod p̄stat esse p̄stantius. i. potentius omnibus rebz. **Tūc** ostendit̄ idē de gloria dicens. **An** claritudo.
i. gloria. est nihilipendenda ita vt querentes gloriā nō tendunt̄ ad sumū bonū. q. d. nō est nihilipendenda.
sed neq̄t. i. nō pot̄. sequestrari. i. negari. q̄n omne qd̄ sit excellentissimū. illud etiā videat̄ eē clarissimū. i. glo-
riosisimū. **Tūc** ostendit̄ idē de voluptate dicens. **Quid** attinet dicere. q. d. de se manifestum est beatitudinem
esse anxiam z tristē: nec subiectam doloribus z molestijs. sed supple magis est plena voluptate et iocūdi-
tate. et p̄ consequens querentes voluptatem et leticiam tendunt̄ ad sumū bonum.

Quā aut iocunditas ⁊ voluptas includat in bono summo: pbat p locū a minori dicens. Quā in minimis rebz appetendis pz: q aliqd appetit qd delectat habere et ipo frui. Decigif sunt que boies volūt adipisci. ⁊ ea de causa desiderant. i. cupiūt vel querūt. diuitias. dignitates. regna. gloria et voluptates. qz p bec credunt sibi esse venturā sufficiētā: reuerentiā. potentiā. celebratē ⁊ leticiā. bonū igit est qd boies petūt diuersis studijs. i. intentionibz. **N**ota q ex tota ista fra pōt formari vna rō. s. q querētes pdicta bona querunt beatitudinē. Ratio est ista. Illi tendūt ad beatitudinē q tēdūt ad sufficiētā: reuerentiā potentiā celebratē et leticiāz. s. appetentes pdicta bona. s. diuitias. dignitates. regna. gloria et voluptates: tēdūt ad sufficiētā. reuerentiā. et sic de alijs. q tendūt ad beatitudinēz. **M**aior est nota. qz sufficiētia reuerentiā sunt pditiōes beatitudinis: q pfectissimē repiūt in beatitudine. Querentes q prietates beatitudinis tendūt ad beatitudinē. minor patet ex fra. **N**ota q querētes diuitias. ppter sufficiētā ferebant in summū bonū nāli appetitu qz in summū bono est vera sufficiētia ⁊ in b nō errabant. s. qz sufficiētā que est nullū indigentie: putabāt sibi. puenire p diuitias in hoc errabāt. Si militer querētes dignitates. ppter reuerentiā naturali intentione ferebant in beatitudinē eo q beatitudo est reuerendissima. s. qz summā reuerentiā putabāt sibi subuenire p dignitates tpaes. iō in hoc errabāt. et sic intelligit de alijs.

Quā quo quanta sit nature vis. **H**ic oñdit pbiavñ hoc pueniat q quatuorqz intentio hoim sit diuersa: tñ intendit in beatitudinē. ⁊ oñdit q hoc puenit ex vi naturalis inclinationis q nulli auferri pot. ⁊ dicit In quo. s. appetitu boni vel beatitudinis facile mōstrat quanta sit vis nature. cū licet sint varie ⁊ dissidentes. i. discordantes sententie hoim de summo bono. tñ hoies pferunt. i. concordant in diligendo. i. diligenter appetendo. finē boni. i. beatitudinē. **N**ota q sine exite vno pnt diuersificari actiones tendētes in illū finē. s. n. ppter diuersitā actionū esset diuersitas finū nō esset euenire ad vñ finē. s. pcederet in infinitū in finibz. qd patz falsuz ex scōdo metaphice. et hoc est verū de fine cuius gra oia fiunt q ille est vnus ⁊ non de fine quo vt prius visum est. licet q sint diuerse sententie et studia hoim: tamen pueniunt in appetendo vñ finē. s. beatitudinē.

Metrum secundū tercū libri.

Quātas rex flectat habenas. **H**ic incipit secundū metrū bui⁹ tercū. qd dicit pindariū ab inuētoze anapesticu a pede pñante. ⁊ est dūmetrū: qz stat ex qtuor pedibus quoz duo pstituit vñ metrū in q metro qz pbia s. dixerat q vis nature opaf: q intentio hoim sp tendit in bonū. iō hic pmedat vim nature ostendens: q tanta est vis nature q quātūcūqz res abducat assuefactione vel violentia ad aliquid qd est sibi preter naturā. tñ sibi p derelicta semp redit ad illud qd inest sibi fm naturā: ⁊ pmittit suā intentionem. scōdo manifestat ppositū sibi. **Q**uis. primo dicit. **M**ibi pbiē placet pmerē. i. manifestare. cantu arguto. i. sonozo. lentis fidibus. i. cordis lente sonātibz. quātas habenas. i. naturales pditiōes. potēs natura flectat. i. regat. quibus legibus puida natura seruat. i. pseruat immesum orbē. ⁊ qbus legibz natura stringat li gans singula irresoluto nexu. i. diuisione indissolubili. **N**ota triplex est natura. natura naturans sicut ē de⁹ a quo dependet celū et tota natura. **A**lia est natura naturans ⁊ naturata simul: sicut celū qd dicit natura naturata tñ. quā btūs Augusti. sic diffinit. **N**atura est quedā vis et potentia diuinitus insita rebus creatis que vniciqz rei suū esse tribuit: qua cū qsqz mala vti⁹ malus esse iudicat. **I**n pposito dicitur pbiē potest intelligi de natura tercio modo dicta: licet quidam exponant p natura pmo modo sumpta. **I**tem leges nature bic vocat determinationes ⁊ prietates naturales cuiuslibet rei a deo sibi pditutas.

Quis peni pulchra leones. **H**ic philosophia manifestat ppositum per quatuor exempla. secundo generali ter concludit similiter esse in omnibus alijs sibi. **R**epetunt. **P**rima in quatuor ptes fm quatuor etēpla q. p. atebunt. **P**rimū exemplum est de quadrupedibus sicut de leonibus qui licet ex quadam assuefactione dometur. ita vt mitefcant metueno suum magistrum: tamen si multum offendantur redit eorū crudelitas naturalis. ita vt primo lacerant dentibus magistrum suum. **U**nde dicit in litera: quis leones peni. i. libiti. gestent. i. portent pulchra vincula. i. catenas in collo. et captent. i. recipiant. escas datas. i. porrectas eis manibus sui magistri. et quis metuant truem. i. crudelem magistrum leones in q soliti ferre. i. pati. verbera magistri. si cruoz tinxerit. i. madidauerit. horrida ora. i. colla leonū p nimia verbera. tūc animi leonū refides. i. quie ti redēt ad naturālē crudelitātē et leones meminere sui. i. nature. graui fremitu. i. magno rugitu. ipi laxant. i. soluunt colla. solutis nodis. i. ruptis vinculis. et primus suoz vomitor. s. magister. ille imbuē. i. recipit. lacerat. i. laceratus. rabidas iras. cruento dente. s. leonis. **N**ota fm **I**sid. li. etbimo. peni sunt homines cartbaginenses. **A**st aut cartago ciuitas libie: ppter quod leones libie vocat leones peni. et bmo leones libie facili⁹ domant. **N**ota quātūcūqz leones domet ⁊ assuefactione ducant a sua crudelitate. si tamen afficiāt cruore vel sanguine redeunt ad naturā crudelitatem.

minimis qz rebz id appetit qd habere frui qz delectet: At q bec sunt q adipisci hoies volunt eaqz de cā diuitias: dignitates: regna. gloria: voluptatesqz desiderāt. qz p bec sibi sufficiētā: reuerentiā: potentiā: celebratē leticiā: credunt esse vēturā. **B**onū est igit qd tādiuersis studijs hoies petunt

In quo quāta sit nature vis facile monstrat. cū licet varie dissidentesqz sententie: tñ in diligendo boni finē pferunt.

Quātas rex flectat habenas
Natura potens: qb timmen sum
Regibz orbem puida seruet.
Stringatqz ligans irresoluto
Singula nexu: placet arguto

Fidibus lentis promere cantu.
Quis peni pulchra leones
Tincula gestent. manibusqz datas

Captent escas. metuantqz truem
Soluti verbera ferre magistrū.
Si cruoz horrida tinxerit ora.

Refides olim redeunt animi.
Fremituqz graui meminere sui.
Laxant nodis colla solutis.
Primusqz lacerante cruento
Vomitor: rabidas imbuē iras.

Que canit altis garrula ramis. Hic ponit scdm exemplū qd est de volatilibus: et est tale. **Quicula** capta q̄ p̄ter natura domesticat quatuorq; foucat delicijs boim. tñ habita oportunitate redit ad siluestritates. vñ dicit in lra. **Ales garrula** q̄ canit altis ramis. si illa capta claudit in antro cauce. i. domūcula. sup. vt ibi maneat ad solaciū boim: licet ludens cura boim ministret huic aui pocula illita. i. linita melle. q; pro et largas dapes ministrat dulci studio. si tñ illa auis saliens ex arto tecto. i. et arta domūcula. viderit gratas umbras nemoz. ip̄a proterit pedibus suis escas sparsas. et ip̄a mesta q; fuit detenta. req̄rit siluas. et dulci voce susurrat. i. cātat in siluis. **Nota** natura nō affuecit in p̄trariū. si. n. lapif centies millesies p̄nciāf sursum. nō affuecit ascendere sursum. lz q̄ aliqua p̄suetudine vel violentia natura possit ad tps impediri. tñ sp̄ inclināf ad p̄rius opus.

Que canit altis garrula ramis
Ales. cauce claudit antro.
Quic licet illita pocula melle
Largasq; dapes dulci studio
Ludens hominum cura ministret.
Si tamen arto saliens tecto.
Nemoz gratas viderit umbras.
Sparsas pedib; proterit escas.
Siluas tñ mesta requirit.
Siluas dulci voce susurrat.

Validis quondā virib; acta.
Pronum flectit virga cacumen.
Hanc si curuans dextra remisit.
Recto spectat vertice celū.
Cadit hesperias p̄bebus in yndas.
Sed secreto tramite rursus
Currum solitus vertit ad ortus.
Repetūt p̄rios queq; recursus.
Redituz suo singula gaudet.
Nec manet vlli traditus ordo.
Nisi q̄ fini iunxerit ortū.
Stabilemq; sui fecerit orbem.

Prosa tertia tertiū libri.

Us q̄ o terrena aialia tenui lz imagine: vñ tñ p̄ncipiū somniatis: verūq; illū b̄itudinis finē: licet minime p̄spiciat qualicūq; tñ cogitatione p̄spicitis: eoq; vos et ad verū bonū naturā ducit iterio: et ab eodē mltiplex error abducit. **Cōsidera** nāq; an p̄ ea q̄b; se hoies adepturos b̄itudinē putāt: ad destinatū finē valeant peruenire. **Si. n. vñ** pecunia vñ honores ceteraq; tale quid afferant: cui nihil bonoz abesse videat nos q; fateamur fieri aliquos horuz adeptione felices. **Qz** si neq; id valent efficere quod p̄mittūt. bonisq; plurib; carent. nonne liquido falsa in eis beatitudinis species deprehēditur:

Validis quondam viribus acta. Hic ponit tertiū exemplū de vegetabilib; sicut de virga crescente qd tale est. licet virgula erecta p̄ violentiā incurritur: tñ relicta p̄prie nature ip̄a sursum erigit. vñ dicit in litera. **Virga** quondā acta. i. coacta. validis viribus. sup. boim incuruantis eā. ip̄a flectit. p̄nū cacumen: sed si dextra curuans remisit. hanc ipsa spectat. i. respicit celū recto vertice. q. d. deposita violentia in curuatis virga redit ad naturāle rectitudinē. **Nota** licet natura rep̄ingiatay nō facile affuecit in cōtrariū tñ in hoibus rōnalibus multū facit affuescēdo vel p̄suescēdo. qz licet aliq̄s sit male complexionatus tñ p̄ vsum et p̄suetudinez abilitat et p̄plexio mutat. **Un Seneca.** Consuetudo est altera natura.

Cadit hesperias p̄bebus in yndas. Hic p̄bia probat intentū suū ponēdo quartū exemplū in corporibus celestibus et est tale. **Sol** motus ab oriente in occidentē cadit in mare hespericū s̄ naturali inclinacione redit ad orientē sub nostro emisio. **Unde** dicit in lra. **Hesperias.** i. sol cadit in yndas hesperias. i. occidentales. s̄ secreto tramite. i. secreta via. s̄. sub terris. rursus. i. iterū. vertit currū. i. cursuz suū ad solitus ortus. i. ad p̄tes orientales. **Nota** q; boetius b̄cloz q̄ more poetaz q̄ dicebat solē tpe vespertino descēdere in mare occidentale vt ibi lauaret a sordib; et a puluere quo maculat? fuit existens in nostro emisio s̄ hoc nō est verū qz sic apparet ruditati boim.

Repetūt p̄rios queq; recursus. Hic p̄bia p̄cludit idē esse in omnib; alijs entibus. videlicet q; omnia entia quocunq; modo p̄ violentiam seu affufectionem a sua abducant natura: tñ sibi derelicta semper redeunt ad illud qd inest eis p̄ naturā. **Un** dicit in lra. **Queq;** i. quelibet entia. repetūt p̄rios recursus. i. naturales motus. et singula. i. omnia entia. gaudent suo reditu. sup. redeundo ad illud: supple quod cōuenit eis s̄m naturā. **Nec** vlli manet. i. adest traditus ordo. nisi qd suo fini iunxerit ortū. i. p̄ncipiū. et fecerit stabile orbē. i. circulationē sui p̄iugēdo finē p̄ncipio. **Nota** q; orbis in p̄posito est circulus vel linea circūducta rediens ad idē punctū vñ inceptit equaliter distās a medio. facit aut̄ hō stabile sui orbē p̄cedens a deo tanq; a suo p̄ncipio: trāsit p̄ tp̄alia in quib; nō s̄sistit: sed redit ad deum tanq; ad suū finem p̄ contemplationem mentis.

Prosa tertia tertiū libri.

Us q̄ o terrena aialia. **Ista** est tertia prosa huius tertiū: in q; et in alijs sequētib; ostēdit ea q̄ dicta sunt in metro adaptat sp̄aliter ad boies. et cū s̄ p̄ponit intentū suū. scdo p̄bat intentū. ibi. **Primū** igit. **Dicit** p̄mo dictū est q; oia repetūt suū finē. vos q; o terrena aialia. i. vos boies q̄ estis dediti terrenis. somniatq; i. impfecte cognoscitis vestrū p̄ncipiū. lz tenui imagine. i. exili similitudine. et p̄spicitis illū verū finē beatitudinis. lz cognitione minime p̄spiciat: tñ q̄licūq; cogitacione. eoq; i. id. naturalis intentio ducit vos ad verū bonū. et multiplex error ab eodē vos abducit. **Et** tūc p̄ponit intentū suū dicens. **Cōsidera** nāq; o boeti an homines valeant puenire ad destinatū finē. i. ad beatitudinē. p̄ ea q̄b; putāt se adepturos beatitudines. **Si** em̄ pecunia vel honores ceteraq; afferūt. qd. i. aliqd tale. cui nihil bonoz videat abesse. nos fateamur aliquos fieri felices adeptione bonoz bonoz: sed nō valent efficere. i. facere qd p̄mittūt. et carent pluribus bonis. nonne liquido. i. manifeste falsa ip̄es beatitudinis in eis deprehēditur. q. d. sic. **Nota** p̄ncipiū oim rerū qd est deus est vera b̄itudo vt postea patebit. tale p̄ncipiū q̄ somniando cognoscit et difficulter ad ip̄m deuenit. nō. n. p̄fecte in p̄nti statu ip̄m cognoscimus: qz intellectus noster h̄z se ad ip̄m sicut oculū noctue ad lunē solis. ex secūdo metaphice. **Et** ad talē beatitudinē cū difficultate puenit. vñ **Alanus** in anti-claudiano dicit. **Difficilis** accessus ad hāc facilisq; recessus. **Accessus** paucis casus patz oib;. **In** quā vit aliq̄s transire pot. **Gales** om̄s ab illa declinare via. **Que** paucis p̄uq; multis claudit arta. **Nimis** intranti larga ruine.

Primum igitur teipsum. **Hic** probat intentum suum quod ista bona non efficiant quod permittunt. et per dominum in eis est falsa beatitudo. et primo ostendit hoc de diuitiis: post idem de alijs bonis. **Primo** ergo probat quod diuitie non sferunt sufficientiam quam videntur permittere et propter quam appetunt. **Secundo** probat quod diuitie sferunt indigentiam. **Tercio** probat quod indigentiam non auferunt. **Secundo** ibi. **Atque** tertia ibi. **Quis** autem modus. **Primo** intendit tale rationem. In illis non consistit vera felicitas: quod non reddunt hominem sibi sufficientem: sed diuitie sunt homini. ergo tertia maior est nota: quod felicitas est bonum sufficientissimum nulli? egens. **minor** declaratur in littera. et procedit proba more didascalico. i. interrogando et respondendo et dicit sic. **Primum** igitur teipsum boetium interrogo quod paulo ante diuitiis affluebas. i. abundabas nunquam ne anxietas. i. tristitia. **cepta** ex quolibet iniuria confundit anim tuum inter opes abundantisimas. et rident **Boetius**. **Atque** peccato. ego nequeo reminisci me fuisse tam libero aio: quoniam semper angerer. i. offenderer aliquo. **Et** dicit proba. **Mone** tibi aliquid aberat. quod ab esse non velles. vel tibi aliquid aderat quod adesse noluisses. **Rndit** boetius. **Ita** est inquit. **Tunc** proba concludit dicens. **Ideo** illi? quod aberat presentiam desiderabis: huius autem quod aderat desiderabas absentiam. **Dicit** Boetius. **Confiteor** inquit. et proba inquit. **Eget** vero. i. caret quod quisque desiderat. **Dicit** boetius. **egret** et proba. **Qui** vero eget aliquid non est usquequaque sibi sufficiens. **Dicit** boetius. **Minime** superflue est sufficiens. **Et** proba. **Tu** itaque hanc insufficientiam sustinebas plenius opibus. **Concludit** ergo proba ex concessis dicens. igitur opes nequeunt facere nihilo indigentem et sibi sufficientem: et hoc erat quod permittere videbantur. **Nota** quod ois appetitus est ratione carere. unde illud quod quis habet propter non desiderat sed magis amat. unde **Aug.** ix. li. de trinitate dicit. **Ide** appetit? quod quis inhiat rei? cogno?cedere sit amor rei cogno?ce. **Ideo** dicit proba **isophia**. eget vero quod quisque desiderat. **Nota** proba dicit. qui eget non est sibi sufficiens. **Contra** hoc diceret aliquis. sapiens eget. quod indiget bonis exterioribus sine quibus vivere non potest. et tamen sapiens est sibi sufficiens per **Seneca**. ix. epla. quod dicit. **Sapiens** seipso contentus est. **Ad** hoc dicendum quod sapiens indiget quibusdam ad viuendum: sed ad beate viuendum seipso contentus est. **Unde** dicit **Seneca**. ix. epla. **Sapiens** seipso contentus est ad beate viuendum. sed non ad viuendum. ad viuendum enim multis rebus illi opus est. sed ad beate viuendum tamen preteritus est aio sano et erecto et despiciente fortunam.

Atque hoc quod. **Hic** probat proba quod diuitie sferunt indigentiam. et persequens non consistit in eis felicitas. cum felicitas sit bonum sine omni indigentia. probat autem in littera quod pecunia sferunt indigentiam per hoc: quod pecunia facit ut homo indigeat alieno presidio. quo pecunia sua tueatur ne per violentiam auferatur. unde subdit in littera. **Atque** per certo. ego puto sed maxime considerandum. quod pecunia nihil habeat suapte natura. i. in sua natura. ut nequeat auferre bis iniuitis. i. nolentibus. a quibus possidet. **Dicit** boetius **Fateor** inquit. **Et** proba. **Quid** ni fateare. q. d. oportet ut fatearis. cum quotidie aliquis valentior. i. fortior. eripiat eam iniuto. i. nolenti. **Unde** n. sunt querimonie forenses. i. iudiciales. nisi quod pecunie erepte vi vel fraude repetunt in iudicio rndit boetius. **Ita** est inquit. et proba. **Egebit** igitur quisque presidio. i. auxilio extrinsecus petito quo tueatur sua pecunia quam posset amittere. **Rndit** boetius. **Dubitari** nequit. **Tunc** proba concludit ex dictis dicens. **Igitur** res est relapsa. i. mutata in contrarium. **Quia** opes que putabantur sibi facere sufficientes: faciunt potius indigentes alieno presidio. **Nota** illud quod per violentiam acquiri per violentiam potest auferri. sed pecunia per violentiam acquiri: quod dicit arefio. primo ethico. quod ois pecuniosus est violentus. ergo violenter auferretur pecunia propter quam violentiam sunt querimonie forenses. **Abi** sciendum quod forum est locus rerum venalium. sed forum est locus exercendarum litium coram iudicio. **Unde** forensis: quod idem est quod iudicialis.

Quis autem modus est. **Hic** proba quod diuitie non auferunt indigentiam. et sic per sequens non consistit in eis felicitas. et dicit. quis est modus quo indigentia pellat diuitiis: nunquid diuites nequeunt esurire. q. d. sic. **Nunquid** non possunt sitire. q. d. immo. nunquid membra pecuniosorum non sentiunt frigus hibernum. i. hyemale. q. d. sic. **Sed** tu inquires. i. dices. opulentis. i. diuitibus. adest aliquid quo famem satient. sitimque per et frigus repellant. **Respondit** proba. hoc modo indigentia potest consolari diuitiis. sed penitus auferri non potest. **Ma** si hec. i. indigentia. semper hians. i. desiderans et poscens aliquid explet opibus. **Necessario** enim diuites nequeunt indigentiam quam possit expleat: quod quantum sitis diuitis vel famem mitiget ad huc diues post sitet et esuriet. et quod nature minimus est auaricie nihil satis est: quare si opes non possunt ibidem summouere. i. repellere indigentiam sed faciunt indigentiam. quod est. i. quomodo esse potest. quod credatis eas prestare. i. dare sufficientiam. q. d. nullo modo debet credi.

Primum igitur teipsum quod paulo ante diuitiis affluebas interrogo: inter illas abundantisimas opes: nunquam ne anim tuum cepta ex quolibet iniuria confundit anxietas: **Hic**. **Atque** inquit tam libero me fuisse aio: quoniam aliquid semper angerer reminisci nequeo. **P.** **Mone** quod vel aberat quod abesse non velles: vel aderat quod adesse noluisses. **B.** **Ita** est inquit. **P.** **Illius** igitur presentiam: huius absentiam desiderabas. **B.** **Confiteor** inquit. **P.** **Eget** vero inquit eo quod quisque desiderat. **B.** **Eget** inquit. **P.** **Qui** vero eget aliquid: non est usquequaque sibi ipse sufficiens. **B.** **Abi** nime inquit. **P.** **Tu** itaque hanc insufficientiam plenus inquit opibus sustinebas: **B.** **Quid** ni inquit. **P.** **Opes** igitur nihilo indigentem sufficientemque sibi facere nequeunt: et hoc erat quod permittere videbantur. **Atque** hoc quod maxime considerandum puto: quod nihil habeat suapte natura pecunia: ut is a quo possidet iniuitis nequeat auferri. **B.** **Fateor** inquit. **P.** **Quid** ni fateare cum eam quotidie valentior aliquis eripiat iniuto? **Unde** enim forenses querimonie: nisi quod vel vi vel fraude a nolentibus pecunie repetunt erepte. **B.** **Ita** est inquit. **P.** **Egebit** igitur inquit extrinsecus petito presidio quo suam pecuniam quisque tueatur. **B.** **Quis** id inquit neget: **P.** **Atque** non egeret eo nisi possideret pecuniam quam possit amittere. **B.** **Dubitari** inquit nequit. **P.** **In** contrarium igitur relapsa res est. **Nam** que sufficientes sibi facere putabantur opes: alieno potius presidio faciunt indigentes. **Quis** autem modus est quo pellat diuitiis indigentia: **Nunquid** diuites esurire nequeunt. **Nunquid** sitire non possunt: **Nunquid** frigus hibernum pecuniosorum membra non sentiunt: **Sed** adest inquires opulentis quo famem satient: quo sitim frigusque repellant. **Sed** hoc modo solari quod diuitiis indigentia potest: sed auferri penitus non potest.

Nota q omnis indigentia vel est indigentia nature vel auaricie. Indigentia nature paucissimis supple-
ri potest eo q natura paucis minimisq preta est. Unde ppter natura no oportet multu querere diuitias. nec
p diuitias indigentia nature amoueri pot. sicut nec ipa natura mutari pot. Indigentia no auaricie est: q nullo
mo expleri pot. 7 ita diuitie ea amouere no pnt. ideo plus augent. qz di: Auar? no implebit pecunia. Mo-
ta q diuitie no solu no inducit sufficientia s nec inducit sapiam. qz dicit Sene. Quid pfunt stulto multe di-
uitie du p eas no possit fieri sapiens.

Metrum terciu libri.

Ma si hec hians sp atq aliqd pscēs opib
explet: maneat necesse est que possit expleri
Taceo q nature minimum: q auaricie nihil
satis est. Quare si opes nec sumouere indi-
gentia pnt. 7 ipe sua faciut. qcqd e q eas suf-
ficietiam p̄stare credatis.

Metrum terciu libri terciu.

Quis fluente diues auri gurgite.
No expleturas cogat auar? opes.
Oneretq baccis colla rubri litor
Ruraq centeno scindat opina boue
Nec cura mordax deserit superstitem.
Defunctuq leues non comitant opes.

Prosa quarta terciu libri.

Ad dignitates honorabile reuerē-
duq cui puenerint reddūt? Num-
vis ea est mgratibz vt vtētū menti-
bus virtutes inserant. vicia depellant. At
q no fugare s illustrare potius neqtiaz so-
lent. Quo fit vt indigemur eas sepeneqssi-
mis hoibz p̄gisse. Cū catulus licz in curu-
li nomiu sedēt: strumā tū appellat. Cites
ne quantū dedecus malis adūciāt dignita-
tes: Atq min? eoz patebit idignitas si nul-
lis honorib? inclarescāt. Tu qz nū tandem
tot piculis adduci potuisti. vt cū decorato
gerere mgratū putares: cū in eo mētē neqf-
simi scurre telatorisq respiceret? Mo eniz
possum? ob honores reuerētia digf iudica-
re. qz ipis honoribz iudcam? indigēs. At si
qne sapia p̄ditū vidēs. nū posses eū vl reue-
rentia vel ea q p̄dit? est sapia nō dignū pu-
tare: S. Adimime. P. Inest. n. dignitas p-
pria virtuti. quā prius in eos quibz fuerit
adiūcta transfundit. Quod quia popula-
res facere nequeunt honores liquet eos p-
pria dignitatis pulcritudinem nō habere.

Quamuis fluente rē. Istud ē terciu metrū bu-
ius tercu qd dr archiloicu ab inuctore. Jam-
bicū a pede p̄dnante. cui iungit metrū elegy-
acū. in q metro pbia inuebit p̄tra auaros qz in p̄sen-
ti vita sollicitudo diuitiaz affligit 7 in morte derelin-
qt et dicit. Quis diues sup. auar? fluēt. i. abundan-
te auri gurgite. i. multitudine cogat. i. gregret opes.
no expleturas suā cupiditates. 7 quis diues oneret
.i. p̄mat colla sua. baccis. i. gēmis p̄ciosis. rubri litto-
ris. i. rubri maris. qz gēme colligunt in littoze rubri
maris. 7 quis scindat. i. diuidat arando rura opima
.i. agros fecundos. centeno boue. i. cū centū bob?. ad-
buc cura mordax. i. sollicitudo. nō deserit ipz supstite
.i. viuente. 7 leues opes q leuiter trāseūt. nō comita-
tur ipm defunctū. i. mortuum. Nota q circa istam
gurges fm buguitionē 7 istoz li. et bimol. est loc?
altus. i. p̄fund? in flumine. et in p̄posito signat abū-
dante affluentia auri. Itē fm buguitionē bacca p-
duplex. c. inuenit positū p fructu oliue vel iauri. vel
p quolibet fructu. aliqñ aut inuenit p gēma p̄ciosā
et sic sumit bic. Itē diues auarus duplici malo p-
mit in p̄nti vita semp sollicitat 7 post mortem nihil
ipm de diuitiis comitat. 7 q diuite loq̄tur alanus in
li. de planctu nature dicens: At loculis varia nūmoz
fercula conet. Imponit p̄prio diues ieiunia ventri.
Item ioculat occlis diues in argento sed venit p̄bi-
losophari cogit.

Prosa quarta terciu libri.

Ad dignitates. Ista est quarta p̄sa bui ter-
cu in q p̄bat pbia q dignitates tpales nō co-
ferunt honozē 7 reuerentia quā pmittere vi-
dent 7 p̄sequēs nō est in eis vera beatitudo. 7 pri-
mo p̄ponit q dignitates faciūt honorabile. scdo im-
probat illud ibi. Nū vis. primo dicit. S; dignitates
reddūt hoim honorabile 7 reuerēdu cui puenerit.
Nota honoz est exhibitio reuerentie alicui in testi-
moniu virtutis. sicut acapit ex. iij. et bic. vel aliē. ho-
noz est opinio hñfactiue signū. vt dicit aretho. lib.
rhetozoz. qñ. n. opinamur nobis posse bñ fieri al-
aliq ipm bonoram? Sed reuerentia est decēs ac ma-
tura gratitas fm tulliu.

Nū vis ea est mgratib?. Dic pbia improbat. po-
siti qdruplici via. i. q dignitates nō sferunt honozē
et reuerentia. Primo qz malis sepe eueniūt. scdo qz
p dignitates vicia improboz innotescūt. tercio quia
opinione hoim vilescūt. qro q tepoz mutacōe splē-
dere desinūt. scda ibi. In q. tercia ibi. Atq vt agno-
scas. qra ibi. Sed hoc apud. Prio dicit. Nū p nun-
qd. ea vis. i. talis virtus. est mgratib?. i. dignitatib?
vt inserant virtutes mētibus vtētū eis. vt depellāt
vicia. q. d. nō. vñ s̄dit. Atq p certe. dignitates nō solēt fugare neqtia. s pot? illustrare. i. manifestare. q fit. id
est ppter qd fit. vt nos indignemur eas sepe p̄gisse hoib? neqfissimis. vñ Catul? q erat vir sapiēs 7 virtuosus:
Nōmū q erat hō viciosus appellat strumā. lz viderit ipm sedētē in curuli. i. in sede dignitatis iudiciaria. vi-
des igit quātū dedecus dignitates adūciāt hoib? malis. 7 manifestāt eos ee p̄ceptibiles a bonis. Atq p cer-
te. indignitas. i. malicia eoz min? patebit si nullis bonozib? inclarescāt. i. splendeāt. S boeti. nū. i. nūqd tu po-
tuisi tot piculis adduci. i. affligi. vt cū decorato. i. tali viro mgratū gereres. cū in eo respiceres mētē neqfissi-
mū scurre et telatoris. q. d. nō. Nūqd possum? iudicare dignos reuerētia. ob honores. i. ppter dignitates. qz iu-
dicamus indignos ipis honorib?. i. dignitatib?. q. d. nō. At si que videres p̄ditū sapia. lz nō haberet dignitatē
nūqd posses eū nō putare dignū reuerētia vel sapia q p̄ditus ē. q. d. nō posses eū iudicare indignū sapia 7 vir-
tute sua. qz p̄pria dignitas inest virtuti. quā virtus transfundit in eos quib? fuerit adiūcta. et q populares ho-
nozes hoc faceret nequeūt. liquet. i. manifestū est. eos p̄pria pulcritudinē dignitatis nō habere. Nota et li-
tera pot formari talis ratio. Illud qd adueniēs alicui nō sferat 7 nō adueniēs nō aufert honozē. illud nō facit
vere honorabile: sed dignitates nō sferunt honozē cui adueniūt. nec tollunt si nō adueniunt: s rē. Minor p
bat. qz honoz seq̄ virtutē ex. iij. et bic. Cū viciosus nullo honore dignū reputam? in qcūq dignitate fuerit.
sed solum virtuosum. etiā si nō sit in dignitate. cū igit dignitates tpales nō sferat virtutē nec tollat vicia ma-
nifestū est q honorabile nō faciūt. Nota Catulus erat vir sapiēs 7 virtuosus q nomiu sedentes in curuli et

colos dno ual
p3 omni are s
fieri qd q od
se p̄p̄tū p̄p̄tū
4 in m̄tē p̄p̄tū
p̄ p̄p̄tū p̄p̄tū

atrabancus
om la rca q

Ed dignitates
duq cui puenerint
reddūt? Num-
vis ea est mgratibz
vt vtētū menti-
bus virtutes inserant.
vicia depellant.
At q no fugare s
illustrare potius
neqtiaz solent.
Quo fit vt indigemur
eas sepeneqssi-
mis hoibz p̄gisse.
Cū catulus licz
in curuli nomiu
sedēt: strumā
tū appellat.

Quis fluente rē
No expleturas cogat
Oneretq baccis colla
Ruraq centeno scindat
Nec cura mordax deserit
Defunctuq leues non
comitant opes.

Ad dignitates
Ista est quarta p̄sa
bui tercu in q p̄bat
pbia q dignitates
tpales nō conferunt
honozē 7 reuerentia
quā pmittere vident
7 p̄sequēs nō est in
eis vera beatitudo.

Nū vis ea est mgratib?
Dic pbia improbat
positi qdruplici via
i q dignitates nō
sferunt honozē et
reuerentia. Primo qz
malis sepe eueniūt
scdo qz p dignitates
vicia improboz
innotescūt. tercio
quia opinione hoim
vilescūt. qro q
tempoz mutacōe
splēdere desinūt.
scda ibi. In q. tercia
ibi. Atq vt agnos-
cas. qra ibi. Sed hoc
apud. Prio dicit. Nū
p nunqd. ea vis. i.
talis virtus. est
mgratib?. i. dignita-
tib? vt inserant
virtutes mētibus
vtētū eis. vt depellāt
vicia. q. d. nō. vñ
s̄dit. Atq p certe.
dignitates nō solēt
fugare neqtia. s
pot? illustrare. i.
manifestare. q fit.
id est ppter qd fit.
vt nos indignemur
eas sepe p̄gisse
hoib? neqfissimis.
vñ Catul? q erat
vir sapiēs 7 virtuo-
sus: Nōmū q erat
hō viciosus appella-
t strumā. lz viderit
ipm sedētē in
curuli. i. in sede
dignitatis iudiciaria.
vides igit quātū
dedecus dignitates
adūciāt hoib? malis.
7 manifestāt eos ee
p̄ceptibiles a bonis.
Atq p certe. indig-
nitas. i. malicia eoz
min? patebit si nul-
lis bonozib? incla-
rescāt. i. splendeāt.
S boeti. nū. i. nūqd
tu potuisi tot picu-
lis adduci. i. affligi.
vt cū decorato. i.
tali viro mgratū
gereres. cū in eo
respiceres mētē
neqfissimū scurre
et telatoris. q. d.
nō. Nūqd possum?
iudicare dignos
reuerētia. ob hono-
res. i. ppter dignita-
tes. qz iudicamus
indignos ipis hono-
rib?. i. dignitatis.
q. d. nō. At si que
videres p̄ditū sapia.
lz nō haberet dig-
nitatē nūqd posses
eū nō putare dig-
nū reuerētia vel
sapia q p̄ditus ē.
q. d. nō posses eū
iudicare indignū
sapia 7 virtute sua.
qz p̄pria dignitas
inest virtuti. quā
virtus transfundit
in eos quib? fuerit
adiūcta. et q popu-
lares honozes hoc
faceret nequeūt.
liquet. i. manifestū
est. eos p̄pria pul-
critudinē dignitatis
nō habere. Nota et
li. tera pot formari
talis ratio. Illud qd
adueniēs alicui nō
sferat 7 nō adueniēs
nō aufert honozē.
illud nō facit vere
honorabile: sed dig-
nitates nō sferunt
honozē cui adueniūt.
nec tollunt si nō
adueniunt: s rē.
Minor p bat. qz
honoz seq̄ virtutē
ex. iij. et bic. Cū
viciosus nullo hono-
re dignū reputam?
in qcūq dignitate
fuerit. sed solum
virtuosum. etiā si
nō sit in dignitate.
cū igit dignitates
tpales nō sferat
virtutē nec tollat
vicia manifestū
est q honorabile
nō faciūt.

animi indignatione vocabatur *strumas*: eo quod viro fatummaliciofo collata fuit dignitas. *Est autem struma* pgeries humorum in collo. sub hac autem similitudine ipsum appellabat *strumam*: quia in pectore habuit pgeries vicioz. *Nota* quod rex *Theodoricus* voluit quaedam nomine decoratum violenter intrudere in magistratum ut *vinacium* *Boetio* republica regeret: cuius nequitiā *Boetius* detestatus recusavit sibi associari: propter quod *Boetius* multis iniurijs afflicto fuit a rege *Theodorico*. *Nota* quod *scurra* sicut *buguif*. id est quod leccator vel vaniloquus. prope autem dicitur quod scilicet curiam gratia tibi. *Nota* quod virtus facit hominem reuerendum et nobile. non dignitas: quia dicit *Seneca*. *liiij. epistola* virtus non accipit platonem nobilem et reuerendum sed facit. quis est. n. generosus. virtuofus et dignus. nisi quod ad virtutem est bene dispositus. Non facit hominem nobilem atrium plenum famosis imaginibus et nummis. sed animus et virtus supra fortunam surgens.

In quo illud est. *Hic* phia. pbat secunda via quod dignitates non faciunt hominem nobilem et honorabilem. quia vicia improborum manifestant dicens. In quo. s. quod dignitas aduenit malis. illud est magis animadvertendum quod si aliquis eo est abiectior. i. vilior. quo. i. quanto magis premitur a pluribus. cum dignitas nequeat facere improbos reuerendos. ipso facit despectores. quos pluribus ostentat. verum per se. hoc non est impune. i. dignitas non facit hoc impunita. namque per quod improbi pariter vicem reddunt dignitatibus. quas ipsi commaculant sua proditione. quod dicitur dignitas maculat improbos. quia eorum inaliciam manifestat. sic contra improbi commaculant dignitates. *Nota* per dignitates vicia improborum innotescunt. quia principatus virum ostendit. cum igitur viciam faciat hominem preceptibilem: temporalis dignitas adueniens improbis facit eos despectiores. In iuuenalis poeta. Omne animi viciam tanto despectius in se. *Armen* habet. quanto quod peccat maioribus. Et *Seneca*. *Loco* ignominie apud indignum est dignitas.

Atque ut agnoscas. *Hic* phia. pbat tertia via quod dignitates non faciunt reuerendum. quia opinio de homine vilescit quod enim dignitatibus funguntur quis a suis honorant tamen apud extraneos homines non curant. ut ab illis quod sunt alterius dyocesis. Unde dicitur *Atque* per certe. ut tu agnoscas veram reuerentiam que est beatitudo non posse contingere. alicui homini per has dignitates vmbrales. i. transitorias ad modum vmbre sicut collige. si quis homo functus. i. versus multiplici consolatu. i. dignitate. reuerentia forte in barbaras nationes. i. extraneas gentes. faciet ne honoris consulat ipsum venerandum barbaris. quod dicitur. *Atque* per certe. si hoc. s. facere reuerendum barbaris. foret. i. naturale munus dignitatibus. nullo modo cessarent ab officio suo. quod quod. i. quocumque loco gentium. Sicut ignis vbi que terrarum nunquam desinit calere. i. cremare. sicut idem. s. reuerendum facere. eis annectit fallax opinio hominum et non propria vis. illico. i. statim vanescit. cum ad eos venerint qui non estimant eas esse dignitates. sicut sunt nationes barbare. i. extraneae. *Nota* quod res non desituit a sua propria operatione. cum enim operatio sit finis habentis operationem. sedo celi et mundi. res desituta a sua operatione desitueret a suo fine. et sic esset frustra. Si ergo facere reuerendum esset naturalis operatio dignitatum. vbi que gentium facerent hominem reuerendum. sed videmus quod dignitates que faciunt aliquem reuerendum apud suos: apud extraneos non faciunt ipsum reuerendum.

Sed hoc apud extraneos. *Hic* phia. pbat quarta via que sumit et hoc quod dignitates tempore mutatione fordescent. quod dicitur. magna olim fuit dignitas moderno tempore. per nihil reputat. Unde dicitur. Sed hoc quod dixi verum est apud extraneas nationes. i. extraneas. sed inter eos apud quos dignitates forte sunt non perpetuo durat. *Atque* per certe. nam prefectura olim erat magna potestas apud romanos. sicut nunc est inane nomen. et census. i. preciositas senatorum nunc est grauis sarcina: que olim erat magna dignitas. et si quis quondam curasset annonam plerumque dicebatur prefectus annonae. ille magnus habebatur. nunc ea prefectura quod est abiectior: quod dicitur. *Armen*. paulo ante diximus *Abil*. n. habet propriam decorem. quod opinione viciam. nunc accipit splendorem nunc amittit. Et tunc epilogat dicens. *Abil* si dignitates nequeunt facere reuerendos ut per se prima via. si fordescent proditione. i. vicio improborum. ut patet ex secunda via. si desinunt splendere mutatione temporum. ut docet quarta via. si vilescunt estimatione gentium. ut patet ex tertia via. quid est quod habeat in se expectare. i. desiderare de pulcritudinis. nedum alijs prestent. quod dicitur. *Abil* habet in se pulcritudinis. ideo nec ea alijs prestare potest. *Nota* quod prefectura quondam erat magna dignitas apud romanos: et dicitur ille prefectus qui ceteris magistratibus preiit. et omnes dignitates in ciuitate romana antecellebat. sicut postquam *Julius cesar* impium inuaserat talis dignitas ad imperatorem transferrebat et diminuerat eius potestas: ita quod nomen illius dignitatis mansit sine re. Item senatoria dignitas magna fuit apud romanos quia officium senatorum prius fuit honestum. s. vtiliter consulere reipublice. sed postquam impulsus fuerunt senatores ad seruendum voluntati principis in damnam reipublice.

Ad *metrum* quartum tertijs libri. *Sequitur*.

In quo illud est ad aduertendum magis. nam si eo abiectior est quo magis a pluribus quibus premitur. cum reuerendos facere nequeat. quos pluribus ostentat. despectores potius improbos dignitas facit. *Uerum* non impune: Reddunt namque improbi pariter dignitatibus vicem quam sua proditione commaculant. *Atque* ut agnoscas veram illam reuerentiam per has vmbrales dignitates non posse contingere: sic collige. Si quis multiplici consolatu functus in barbaras nationes forte reuerentia. venerandum ne barbaris honoris faciet. *Atque* si hoc naturale munus dignitatibus foret ab officio suo quoque gentium nullo modo cessaret. Sicut ignis vbi que terrarum nunquam tamen calere desinit. Sed quoniam id eis non propria vis sicut hominum fallax annectit opinio. vanescit illico cum ad eos venerint quod dignitates eas esse non estimant. Sed hoc apud extraneas nationes. *Inter* eos vero apud quos forte sunt: non perpetuo perdurant. *Atque* per se factura magna olim potestas. nunc inane nomen et senatorum census grauis sarcina. Si quis quondam populi curasset annonam magnam habebatur. nunc ea prefectura quod est abiectior: *Ut* enim paulo ante diximus. quod nihil habet propriam decorem. opinione viciam. nunc splendorem accipit. nunc amittit. Si igitur reuerendos facere nequeunt dignitates: si vltro improborum proditione fordescent: si mutatione temporum splendere desinunt: si gentium estimatione vilescunt. quid est quod in se expectare pulcritudinis habeat. nedum alijs prestent.

Sequitur *metrum* quartum tertijs libri.

Quamvis se tyrio supbus ostro. **H**ic incipit quartum metrum huius tertij quod est metrum valenticum ab inventore dacilicum a pede pndante. tetrametra a numero pedum. In quo metro pbia pfirmat p exemplum & dignitates no faciunt vere reuerendū. et p pns no est beatitudo. qreda in eis: qz dignitates adueniebant neroni q pessum? erat: zab eo alijs pferebant: unde dicit in lra. Quis sup? Nero seuentis luxurie comeret. i. ornaret. se ostro tyrio. i. purpura tincta in sanguine tyri. et quis comeret se niueis lapillis. i. albis margaritis. tñ ipe vigeat. oibus inuisus. i. odiosus. **N**ā improbus nero dabat verendis pibus. i. reuerendis senatoribus curules. i. tales dignitates. ppter qs sedebat in curulibus indecores. qz ab indigno dabant. Quis igit putet. i. reputet illos honores btos. qs miseri. i. improbi viciosi tribuunt. quasi diceret nullus. **N**ota dicit neronē seuentis luxurie. qz eps lincornensis noie Deculus narrat q Nero oia theatra italie z grece plustrans assumpto vario decore vestitus cytharistas. tragidas et aurigas sepe supasse visus est. tantis libidimb? eragat? vt nec a matre nec a foro re abstinuisse videbat reueretia p sanguinitatis. **A**riū in vxore duxerat et ipe a viro in vxore receptus ē et fuit luxurie tam inestrenate vt retib? aureis piscare? que purpureis fimb? extrabebant z lauabat ea frigidis z calidis vngentis q nūqz minusc? mille talent? psecit et nihilomin? ipe Nero tam uiciofus dignitate impiale adeptus est: imo etiaz alijs dignitates largitus est.

Quamvis se tyrio supbus ostro
Comeret: et niueis lapillis.
Inuisus tamē oib? vigeat.
Luxurie Nero seuentis.
Sed quondā dabat improbo verēdis
patrib? indecores curules.
Quis illos igit putet beatos
Quos miseri tribuūt honores.

Prosa quinta tercij libri.

No regna regūqz familiaritas efficiere potētes valent: Quid ni: qn eoz felicitas ppetuo pdurat: Atq plena est exēploz vetustas. plena etiaz pns etas q reges felicitatē calamitate mutaberrint. **O**pclara potētia q nec ad pseruationē qdē sui satis efficac? inuenit. **N**ē si hec regnoz ptās btitudinis autor est. **N**ōne si q pte defuerit. felicitatē minuatur. miseriam importet: **S**z quis late hūana tendāt imperia: plures necesse ē gētes relinq qb? regū qsqz nō impet. **Q**ua vō pte btōs faciēs desinit ptās. hac impotētia subintrat q miseros facit. **H** igit mō maiores regib? inesse necesse est miserie portione. **E**xptus sortis sue piculoz tyrannus. regni metus. pēdentis supra verticē gladij terrore silauit. **Q**ue ē igit hec potestas que sollicitudinū morsus expellere. q formidinū aculeos vitare neqt. **A**tq vellēt ipi virisse securi: s nequeūt. **B**ehinc de ptate glorianē. **A**n tu potētē cēses que videas velle qd nō possit efficere: **P**otentēz cēses qui satellite latus ambit: q qs terret ipe plus metuit. **Q**ui vt potēs ee videat in seruiētuz manu sit? est.

Prosa quinta tercij libri.

No regna. **H**ec est quinta. pfa b? tercij i q ondit pbia q regnū z regni familiares nō conferant verā potentiaz quā pmitunt z ppter quam appetit. **E**t primo ondit verā potentiaz nō ee in regnantib?. scdo q nō in regū familiarib?. **I**bi. **N**ā qd ego. **Q**z aut in regnantibus nō sit vera potentia z psequēs nec beatitudo. pbat q tuorvys. **P**rima sumit ex paruitate durationis regnantium. **S**ecda sumit ex puitate extensionis. **T**ercia ex annexione timozis. **Q**uarta ex defectu securitatis. **S**ecda ibi. **N**ē si hec. **T**ercia ibi. **E**xptus sortis. **Q**arta ibi. **A**tq vellēt primo. pponit intentū p modū qōnis dicēs. **A**n regna z regni familiaritas valēt efficere potentē. et rñ det yronice. quid ni. i. quare nō efficere potētē. quando eoz felicitas. i. ptās ppetuo pdurat qd sup. nūqz ptingit. unde subdit. **A**tq p certe. **I**vetustas plena est exēploz. z etiaz pns etas q reges mutauerit suaz felicitatē calamitate. **E**t subdit. **O**pclara est potentia loqndo yronice q nec inuenit satis efficac? ad cōseruationē sui. **N**ota nulla felicitas ppetuo pdurat saltē tpalis. hoc patuit prius exēploz vt crucifatis posito de creso rege lidoz. hoc etiaz patet exēplis eoz nū q erant tpe boectij. sicut de impatorib? romanis q crebro circa tpa sua mutabant. nūc bellis nunc insidijs oppressi. vel alio modo obiecti. **E**t idēz testatur **S**anfredus in poetria dicens. **H**oc vñ pscire potes q nulla ptās. **E**ssē morosa potēsi vis exēmpla prior. **R**espice fortunaz genitrici illa prior. **F**lozida p

speritas minos subuertit athenas. **S**i hec regnoz ptās. **H**ic ondit q potestas regia non est vera ptās nec beatifica. ppter paruitatē extensionis ei? dicēs. **N**ē si q pte defuerit regia ptās. ipa minuatur felicitatē et impet. i. inducat miserā. q. d. sic. s. qz hūana imperia late cedāt. tñ necesse est plēs gētes relinq. qb? qsqz regū nō impet. nō. n. pōt esse q vnus oib? impet. q vō pte desinit potestas faciēs btōs. **H**ac pte subintrat impotētia q facit miseros. **H**oc ē mō necesse est in regib? ee maiore portione miserie qz felicitat? cū in maiori pte sint impotētes. **N**ota si ptās regia efficiat btīm. s. vbi ē defect? ptāz regie. ibi erit defect? btitudinis. cū igit plures sint gētes sup qs nō ē ptās vni? regis qz q subia ceat. vsqz ptati seq? q rex in maiori pte erit miser z nō beatus. igit in ptate regia nō pssistit vera beatitudo. **E**xptus sortis. **H**ic ondit q in regnantib? nō sit vera ptās. ppter annexione timozis p exēploz. qdā tyrānus. i. dyomis? exptus sue sortis. i. fortune. quātū eēt anxia piculū met?. i. timozis sui. ipe silauit. i. silitudinē de mōstrauit terrore gladij supra verticē pēdētis. **Q**ue ē igit h? ptās q neqt expellere morsus. i. corrosiōes sollicitudinū. nec pōt vitare aculeos. i. stimulos formidinū. i. timoz. q. d. exilis. i. pua est talis ptās. **N**ota q dionisi? fuit qdā rex q cū reqheret a quodā suo familiari. qre sp trisaret cū tñ sp brēt btām vitā. iste dionisi? volēs sibi desicere cās sue tristitie iussit eū poni inē epulas lautas: z sibi supra verticē iussit suspēdi gladij acutuz tenui filo. **I**ste visō gladio pterit? epulari neclerari potuit. **C**ui dixit dionisius: talis. n. est vita mea quaz tu beatā putabas. sp. n. morte mibi imminētē pūideo. **C**onsidera s quō felix esse poterit qui timere nō desinit. **A**tq vellēt ipi. **H**ic pbia ondit idēz qra rōne q sumit ex defectu securitaz: dicēs. **A**tq p certe. ipi reges vellent virisse securi. s nequeūt. i. nō pnt. debinc. i. et q seq? q securi ee nō pnt. quō glorianē de sua ptate. qd nō ē faciendū. qd pbat dicēs. **A**n. i. nūm qd. tu potētē cēses. i. iudicas illuz que videas efficere. i. pficere velle qd nō potest. q. d. nō est potēs. **A**n. i. nūm qd illum cēses potētē. q ambit. i. circūdat lar? suū satellite. i. multitudine. q plus metuit illos qs ipe terret. q vt videat potēs sit? i. locat? ē in manu seruiētū. q. d. nō ē potēs.

Nota et lra pot formari talis ro. illud qd no facit boiem securu hoc no facit vere beatu. s potetia spalis e
bmoitigf zc. Cosequencia est nota. qz quato maior potetia tanto minor securitas. **Nota** reges securi esse n
pnt. qz incommoditates iminetes no pnt no formidare. **Narrat.** n. valeri? de diomiso supradicto. qz intantū tū
mure tonsores barbaz qz filias suas docuit terondre barbas. ipis aut senescetib? pcepit vt barbā z capillos
sibi aburerēt. et lectū cubiculare i lata fossa fecit. in quē se ligneo pote recepit. qz satelites z barbaros timuit.

Mā qd ego de regū. **Dic** pbia ondit qz in familiaribus no pssistit vera potentia. scdo excludit quandā obie
ctionē ibi. **An** presidio. **Probat** qz familiaritas re
gū no facit esse vere potentē. cū bmoī familiaritas nō
possiteretineri ad nutū. z ipa retenta frequenter ver
git in nocumentū. dicit g. **Mā** qd ego differā. i. dicaz
de familiarib? regū. cū ipa regna demonstre esse tate
imbecillitatis. qz. s. familiares regū regia ptās inco
lumis. i. sana sepe. psternit. et ipa regia ptās lapsa eti
am. psternit ipos. quō aut regia ptās incolumis de
struat suos familiares. docet p exēpla dicens. **Nero**
coegit **Seneca** familiarē suū pceptore. i. magistrum
ad arbitriū eligēde mortis. **Antboni**? impator obie
cit gladijs militū **Papinianū** suū familiarē diu potē
tē inter aulicos. **Atq** p certē vterqz **Seneca** z **papi**
nian? voluerūt renuciare sue potētie ppter crudeli
tate principū voluerūt se subtrahere ab eis. qz duo
rū **seneca** conat? e opes suas tradere **Neroni** vt ipm
placaret. z voluit se pferre in ocū. i. in vitā solitariā
s dū ipa moles. i. magnitudo potētie. trahit ipos ru
ituros. i. casuros. neuter effecit qd voluit. q est g ista
potetia quā habētes ptimescūt. quā cū habere velis
no sis tur? z cū deponere cupias vitare no possis. vt
patuit de **Seneca** z **papiniano**. **Nota** **Nero** fin
gebat se mgfm suū **Seneca** timere. **Postq** impator
fact? est sicut in puericia. **Uñ** mādauit sibi vt genus
mortis eligeret: qz viuere no posset. **Seneca** abo et
potu fatiatus apire fecit venā z bibens de anulo ve
nenofo interiit. **Antiq**. n. potētes z nobiles sub geni
ma anuli. venenū portabat: vt si qd aduersi eis pti
gisset ad mortē p fugerēt. **Ute** **antonius** exis im
pator in suos tyrannizauit: qz **papinianū** suū familia
rē diu inter aulicos potētē gladijs militū occidi fecit
ex qb? p3 quō regia ptās incolumis sepe suos fami
liares psternit. **Quō** aut regia ptās lapsa. psternat
suos familiares ex hoc p3. cū em familiares imitan
tur regiam ptātē necesse est vt ipsa deficiēt etiā ipsi
familiares deficiant.

An presidio sunt. **Dic** pbia excludit obiectionem.
Pos3. n. aliqs dicere qz hō potest pseruari in sua po
tentia p amicos. vñ qz aliq p dūt ptātē est. ppter dese
ctū amicorū: hoc excludit pbia dicens qz hoc no pot
esse verū de amicis q fortuna pcciant. de amicis aut q virtute pcciant no est bic loquēdū. cū no pputent in
ter bona fortune de qb? bic loqmur: vñ de dicit in lra. **An** pccidio. i. auxilio. sunt amici qz non virtus s fortuna
pcciant. q. d. no: hoc pbat p locū ab oppositis sic. **Quē** felicitas. i. fortuna fecit amicū: illū infortunū faciet ini
micū. q. d. no: pestis est efficacior ad nocendū qz familiaris inimicus. q. d. nulla. qz inimiciā illi? cauere no possit
mus cū ei pssent secreta nostra ppter familiaritatē. **Nota** de amicis sopbisticis loqē **Seneca**. ix. epla. **Qui**
utilitatis cā assumptus fuerit tādū placebit qz diu vtilis fuerit. **Amicorū** turba florentes circū sedit. sed circa
euerfos solitudo est. vñ poeta. **Mā** precio quesitus amor cū munere cedit. **Inq**tū durat largitio durat ami
cus. **Alter** poeta. **Dū** fortuna tonat fugiētes terret amicos. **Mā** qz amet qz no vera. pcella docet. **Et** alē poe
ta. **Dū** zephyrus flabat multis comitabar amicis. **Est** ois aqlo turbine flante fugat. **Et** orati?. **Horrea** formi
ce nūqz ad inania tēdūt. **Nullus** ad amissas ibit amicus opes. **Or** aut familiaris inimicus multū nocet dicit
poeta. **Nus** nocet vt nostis ad cūcta domestica hostis. **Et** res ipa docet qualiter ipse nocet.

Metrum qntum libri tercij.
Quī se volet esse potentē. **Dic** incipit metz qntū hui? tercij qd dē pamancū ab inuente. anapesticū a
pede p dñante. catalecticū qz vna syllaba deficit ad metri pfectionē. in q metro pbia ondit quō vā po
tētia sit acqreda dicēs. **Or** vera potētia pssistit in repmēdo viciosos mot? vel cupias inordinatas. qz
sine h nullus ē vere potēs quōdūcūqz dñet. dicit g. **Ille** qz volet se esse potentē. tōmet aios ferro ces. i. crudeles
qz crudelitate hō assimilāt feris. nec submittat colla victa libidine. i. cupie. fedis habentis. i. viciosis motib?
licz. n. tellus indica. i. terra indie tremiscat tua iura longe. i. licet ptās tua excedat se ad indiaz. z lz tibi seruiat
vltima tile q ē insula vltra britaniā vbi sol facit solsticiū estiuū z vltra no pgreddit. tñ nō posse pellere atras cu
ras. i. obsecras sollicitudines z fugare miseras qrdas. puenientes ex aduersitate fortune nulla est potētia.
Nota qz vere potēs ē q sensualitate subijcit rōni. vñ **Seneca**. **Si** vis oia tibi subijcere: subijce ter rōni. mul
tos. n. reteris si rō te reterit. **Et** aresto. iij. et bic. **Quē** admodum puez opozt viuere fm pcepta pedagoga ita
opozt cupiscibile psonare rōni. **Itē** **Seneca**. **Magnū** impiū regit qz sibi p dñat. **Fortior** ē qz cupiditate vni
at qz hōste subijcit. **Est**. n. difficillimū vincere seipm. **Et** salomō. **Fortior** ē expugnator ai expugtoze vrbū.

Mā qd ego de regū familiarib? differaz:
cū regna ipa tante imbecillitatis plena te
monstre. quos quidē regia ptās sepe inco
lumis. sepe aut lapsa psternit. **Nero** **Seneca**
cā familiarē pceptorez suū ad eligēde mō
tis coegit arbitriū. **Papinianū** diu int aul
licos potentē: militū gladijs **Antonius**? ob
iecit. **Atq** vterqz potētie sue renuciare vo
luerūt quoz seneca opes etiā suas tradere
Neroni: seqz in ocū pferre conatus ē: h dū
ruituros moles ipa trahit: neut qd voluit
effecit. **Quē** ē igit ista potētia quam ptime
scūt hntes quā nec cū hnt velis tur? sis: z cū
deponere cupias: vitare non possis? **An**
psidio sunt amici: quos no virtus s fortūa
pcciant: sed quē felicitas amicū fecit: infor
tuniū faciet inimicū. **Quē** vō pestis effica
cior ad nocendū qz familiaris inimicus.

Metrum qntū tercij libri.
Quī se volet esse potentem.
Animos tōmet ille feroces.
Nec victa libidine colla
Fedis submittat habentis.
Etenim licet indica longe
Tellus tua iura tremiscat
Et seruiat vltima tile
Tamen atras pellere curas
Miserasqz fugare querelas
Non posse: potentia non est.

libidine qm qd libz
vñ no no ipa bnt
gansay qz vltima libz
appellat? **Papinianū** vñ
victa libidine colla
equib? qz p fortūa quibus libz
dicit? habet **Antonius**
vñ me libz dicit? aduocato
hoc ipa vltima

Prosa sexta libri tercij.

Gloria vō q̄fallax. Ita est sc̄pta. p̄sa hui⁹ terciū in qua p̄bia oñdit q̄ gloria mundana nō spectat ad verā beatitudinē: nec facit vere beacū. Et primo oñdit hoc de gloria. pp̄ie virtutis. sc̄do de gloria. que p̄uenit ex nobilitate sanguis. ibi. **I**ā vō. Primo oñdit intentū de gloria q̄ puenit ex laude falsę virtutis. Sc̄do de illa gloria q̄ ex veris meritis. p̄cedit. ibi. **Q**ue si etiā. Primo oñdit talē rōnē. Illud qd̄ est fallax non spectat ad beatitudinē. nec facit beacū. sed gloria false acq̄sita est fallax: igit̄ rē. **U**n̄ dicit in s̄ra. Gloria vō q̄ fallax est ⁊ q̄turpis sup̄. satis pat̄z. q̄ aut̄ sit fallax. p̄bat auctoritate cuiusdā poete q̄ tragedias p̄posuit dices. **U**nde tragicus quidā exclamat et ponit auctoritatē ei⁹ in greco qd̄ tātū sonat in latino. **G**loria gloria i milibus mortaliū nihil aliud facta es q̄ magna aurium inflatio. qd̄ manifestat dices. **P**lures. n. magnū nomē. i. gloriā abstulerūt. i. false receperūt. falsis opi nionibus vulgi. Et oñdit q̄ b̄mōi gloria sit turpis di cens. **Q**uo. s̄. iam dicto. s̄. habere gloriā falsis opinio nib⁹. qd̄ turpius excogitari p̄t. q. d. nihil. **M**az q̄ falso p̄dicant. i. laudant. necesse est vt ipsi erubescant suis laudibus. **N**ota q̄ s̄m̄ **T**ullius gloria est fre quens fama cū laude. **E**t est duplex vana ⁊ vera. va na gloria est q̄ nullo p̄ficiēte. p̄cedit inesse. **V**era est q̄ nullo p̄ficiēte nō. p̄cedit inesse. **F**ama aut̄ est cog nitio alicui⁹ nō solū n. p̄pino: sed etiam in retro. **N**ota q̄ fama inducit gloriā falsam. glia falsa erubescētia. **N**ā erubescētia est crimē in gloriatiois: causatū ex aliq̄ turpi p̄petrato. **C**ū aut̄ aliquis se cog noscat false acq̄sisse gloriā. tūc hoc timet manifesta ri ex c̄ manifestatione incidit gliationē ⁊ verecūdiā. **Q**ue si etiā meritis p̄questite. **H**ic p̄bia. p̄bat q̄ gloria meritis acq̄sita nō spectat ad beatitudinē. in tendens talē rōnē. **I**llud nō spectat ad beatitudi nē de q̄ nulla est cura sapienti: s̄ de gloria etiam meri tis acq̄sita nlla ē cura sapienti: igit̄. **M**aior est nota. **N**ā sapiēs maxime curat beatitudinē cū sit maxime felix. r. et b̄i. minorem ponit in s̄ra dicens. **Q**ue. s̄. lau des spectātes ad gloriā: licz sint p̄questite meritū. qd̄ tñ adiecerint p̄sae sapiētis. q̄ bonū suū meritū nō ru more pplari sed veritate p̄sae. q. d. nihil. **S**ec̄do probat idē p̄ locū ab oppositis dicens. **S**i pulcrū est p̄ pagasse nomen. q̄ miserū est nomē nō. p̄pagasse. s̄ cū p̄ magna pte terraz necesse sit nomē nō esse. p̄pagatum. necesse est p̄ maiori pte miserū esse: dicit q̄. **S**i hocipm pulcrū videt. s̄. p̄pagasse. i. diuulgasse. no men. i. gloriā. p̄sequēs est vt iudicet̄ sedū nō extēdis se nomen. sed sicut pauloante differui. necesse sit esse plures gentes. ad q̄s fama vnus hois nequeat pue nire. fit. i. p̄tingit. vt p̄ maxima pte terraz ille videatur inglorius. que tu estimas gloriolosus. **E**t q̄a aliq̄s diceret sufficit ad beatitudinē q̄ hō sit gloriolosus i po pulo suo habendo fauorē ppli. **D**icit p̄bia inter h̄ bo na qui sunt in opatione virtuosa nō puto gratiā po pularem dignā p̄memoratiōe. q̄ nec iudicio recte ra

Prosula sexta terciū libri.
Gloria vō q̄fallax sepe q̄turpis est. **U**nde nō iniuria tragic⁹ exclamat (**G**lia glia in millibus mortalium nihil aliud facta nisi aurium inflatio magna) **P**lures. n. magnū sepe nomen falsis vulgi opinionibus abstulerūt: quo qd̄ turpi⁹ excogitari p̄t: **N**ā q̄ falso p̄dicant: suis ipsi necesse est laudibus erubescāt. **Q**ue si etiam meritis coguesit e sint. qd̄ tñ sapiētis adiecerint p̄sciētie: q̄ bonū suū nō populari ru more: s̄ p̄sciē veritate meritū. **Q**ue si hocipm p̄pagasse nomē: nomē pulcrū videt: p̄sequēs est vt fedū nō extēdisse iudicet. **S**i cū (vt pauloante differui) plures gētes necesse sit esse ad q̄s vni⁹ fama hois nequeat puenire fit vt que tu estimas esse gloriolosus eē p̄ ma xima pte terraz videat inglorius. **I**nt̄ hęc vō popularē gratiā nec p̄memoratiōe qd̄ dignā puto. q̄ nec iudicio vero puenit. nec vnq̄ firma p̄durat. **I**am vō q̄ sit inane: q̄ futile nobilitatis nomen: q̄s nō videat: q̄ si ad claritudinē referet̄: aliena est. **V**idet̄ nanq̄ eē nobilitas qd̄a de meritis veniens laus parentū. **Q**ue si claritudinē p̄dicatō fa cit: illi sint clari necesse est q̄ p̄dicant. **Q**ua re splendidū te si tuā nō habes: aliena clari tudo nō efficit. **Q**ue si quid est in nobilitate bonum. id esse arbitror solum. vt imposita nobilibus necessitudo videat̄. ne a ma ior virtute te generent.

tionis puenit: nec vnq̄ firma p̄durat. **N**ota q̄ sapienti nō est cura de gloria. qz dicit **M**acrobius. **S**apiēs fructū in p̄sca ponit. stult⁹ aut̄ in gloria. **E**t **Seneca**. **C**onsciam pot⁹ q̄s famā atq̄de. s̄ pleriq̄s famā. pauci cō scientiam verent. **N**ota q̄ fama popularis nō puenit ex recto iudicio rationis. plus. n. pplis sequit̄ indi nationē sensus q̄ iudicium rōnis. **N**ec etiā fama eoz p̄petue durat. qz s̄m̄ diuersas passiones vulgi variat̄ fama populi. **U**nde vulgares iudicat̄ s̄m̄ p̄cupiam nō b̄m̄ reueritate. **P**ro tanto similes sunt aubus quaz in tuitum nor illuminat ⁊ dies cecat. ex quarto huius prosula quarta.

Gloria vō q̄ sit inane q̄ futile. **H**ic p̄bat q̄ gloria pueniēs ex nobilitate sanguis. etiā nō spectat ad verā beati tudinē. Et primo oñdit vanitatē b̄mōi glorie. sc̄do oñdit qd̄ boni sit in nobilitate. ibi. q̄ liquid. dicit p̄mo. **I**ā vō q̄s nō videat q̄ inane q̄ futile. i. labile sit nomē nobilitatis. q. d. manifestū est. q̄. s̄. nobilitas. si referet̄ ad claritudinē. i. ad gloriā. aliena est ab illis q̄ se nobiles esse glorianē. qd̄ p̄bat p̄ diffinitionē nobilitatis dices. **N**ā qz nobilitas videt̄ esse quedā laus veniēs de meritis pentū. q̄ si p̄dicatio. i. laus. facit claritudinē. necesse est vt illi sint clari. q̄ predicat̄. i. laudant̄. b̄mōi aut̄ sunt p̄ntes nō tu. quare si nō habes tuā claritatē que ex lau de tua. pueniat. aliena claritudo nō efficit te splendidū. i. gloriolosus. **N**otandū q̄ nobilitas sanguinis ē ina ne et futile nomen. qz nihil vere nobilitat boiem nisi virtus. **U**n̄ **Alanus** in li. de planctu nature. **Q**uid tibi no bilitas: quid claz nomē auoz: **S**i seruus vicis factus ē ip̄e tuus. **I**tem. nobilis est em̄ si q̄s virtute refulget. **D**egener est solus cui mala vita placet. **E**t paup̄ **Henricus**. **N**ō p̄signe genus. non p̄clarū nomen auctum. **S**ed. p̄bitas vera nobilitate viget. **E**t **Seneca**. **N**emo est melior altero nisi q̄ rectius ingenū b̄z altero. et ad bonas artes aptius.

Que si qd̄ est rē. **H**ic oñdit cuiusmōi bonū sit in nobilitate dices. **S**i qd̄ bonū est in nobilitate. illud solū esse arbitror. vt nobilius videat̄ imposita necessitudo. ne a virtute maior. i. p̄genitor. degeneret sup̄. p̄ mores vi ciosos. melius est. n. a patre ignobili descendere ⁊ morigeratū esse. q̄ a nobili ⁊ p̄ vicia degenerare. **N**otandū q̄ gloriā dū nō ē de nobilitate. qz dicit **Sen**. **S**i pulcr est lauda natura. si nobilis lauda p̄ntes. si virtuosus ⁊ sapiens lauda teipm. si diues lauda fortunā. si potēs expecta paulisp̄ ⁊ nihil eris. **N**otandū s̄m̄ **T**ullium optimā hereditas a patrib⁹ tradit̄ liberis. oi patrimonio p̄stantior. s̄. gloria stutū ⁊ decor rex gestarū.

Aderrum sextum terciū libri.

Omnne humanum genus. Istud est septimum metrum huius tertium quod dicitur alemanicum ab inventore. daeticum a pede pedante. trimetrum a numero pedum. ycatalecticum quia una syllaba superabundat. In quo metro probatur omnes homines esse nobiles propter viciosos dicentes. Omne genus hominum in terris cuiuscumque sit conditionis. surgit ab ortu sicut quia prima aiam omnes sunt ab uno creatore. unde. n. est pater rex. i. unde creator super. nobilis qui cuncta ministrat. super gubernans. ille unus pater dedit phebo radios suos. dedit lune cornua. dedit homines terris. i. habitare in terris. dedit celo sidera propter ornatum eius. Sic pater clausit aios mēbris super. corporis aios in ceteris petitos. i. acceptos celsa sede. i. in celo. Igitur nobile germen. i. nobile principium. edit. i. producit. cunctos mortales. i. homines. ad homines quod. i. ad quod. strepitus. i. cum strepitu iactatis. genus vestrum et pavos vestros. si enim tu spectes. i. consideres aurore deum et primordia vestra. nullus extat. i. est degener. i. ignobilis. nisi fouens. i. operans peiora vicis suis deserat. primum ortum. i. deum a quo processit. Nota quod omnes homines ex ea parte que sunt homines. sunt eque nobiles. cum n. nobilitas sit quedam excellentia extracta ab origine. nobilitas hominis precipue attendi ex ea parte que est homo. scilicet ex parte anime. Cum igitur in omnibus hominibus sit eadem origo anime. quia omnes anime sunt a deo: omnes homines sunt eque nobiles. Solum autem illi sunt ignobiles. qui degenerant a sua origine. anima autem a sua origine producta est a deo. et est filius deo. ideo illi soli a nobilitate degenerant. qui viciosis moribus similitudinem dei deturpant: quam ex origine preterierunt. Nota dicitur aios celsa sede petitos: hoc loquitur more platonico. qui voluit omnes animas simul esse creatas in celo et postea mitterentur in corpora: quod non est verum. sed anime creantur in corporibus. et loquitur more platonico quod anime receptas in celo clausit mēbris corporis. et de his magis videbitur. ix. metro huius tertium. Nota quod omnium hominum est una origo. quia a deo sunt creati. que preter omnes vocantur. et omnes anime sunt a deo: et nullus est nobilior alio. secundum creationem. licet secundum ingenium bene. quia soli illi sunt ignobiles qui degenerant suam genealogiam cum descendunt a virtutibus et adherent vicis.

Profa septima tertium libri. Quid autem de corporis voluptatibus? Ista est profa septima huius tertium in qua probatur ostendit beatitudinem non esse in voluptate. et primo ostendit hoc de voluptate generaliter. secundo de quadam voluptate specialiter. scilicet ibi. Honestissima que dicitur. Primum probatur dupliciter secundum quod ponit duas rationes. scilicet ibi. Que si beatos. Primo intendit talem rationem. In illis non consistit beatitudo ad quam sequuntur multe incommoditates. secundum ad quam sequuntur multe incommoditates: sicut declarat in ista et dicit. Quid loquitur de voluptatibus corporis. i. delectationibus corporalibus quarum appetentia. i. cupiditas plena est anxietatis. quia homo anxius cum caret eo quod cupit. satietas vero. i. plenitudo voluptatum. plena est penie. i. penie. cum igitur voluptatibus sit praeserta anxietas et penia in eis non consistit beatitudo. et addit quantos morbos ille voluptates. et intolerabiles dolores solent referre corporibus fruentium eis. quasi quedam fructum nequie super. satis patet. quia voluptatum motus. i. affectus. quod beatum iocunditatis. i. voluptatis ignoro. quisquis autem voluit reminisci suam libidinem. i. voluptatum. ipse intelligit. i. cognoscet. exitus. i. fines voluptatum esse tristes. Nota quod duplex est voluptas. scilicet intellectualis et corporalis. prima est profectiva. scilicet intellectualis: quia consistit in speculatione animam beatificans. Secunda est fugienda. quia consistit in delectatione sensuali. corpus mortificans. unde Seneca. li. epla. dicit. Voluptates precipue extirpa que latronum more nos amplectuntur ut strangulent. et Tullius. Voluptas impedit omne consilium. atque (ut sic dicam) oculos perstringit mentium. et inimica est rationi. nullum vult cum virtute habere commercium. Nota quod voluptas plena est penia. Narrat. n. valerius. quod Demosthenes philosophus querebat amorem Thyadis meretricis ut pensum ferret ei. centum talenta pretis. Demosthenes aspiciens in celum rudit: pro tanto pretio non emam tantum penie. sciebat. n. quod voluptatem inseparabiliter sequitur penitentia. Nota quod voluptates multos morbos afferunt. quia dicit Seneca in quadam epla. Multos morbos multa ferula fecerunt. Et vult Aristoteles in ethicis. quod laborantes in passionibus veneris et crapule maxime transmutantur secundum corpus. crapula. n. plures occidit quam gladius. Que si beatos. Sic probatur conclusio perus posita alio modo deducendo ad inconueniens. Et est ratio ista. Si in voluptatibus consisteret beatitudo. sequeretur quod pecudes essent beate quod est falsum. pecudes. n. laborant ad explendam corporis voluptatem. unde dicit. Que voluptates si possunt explicare beatos. nihil cause est. i. nihil impedit. quin pecudes dicantur esse beate. quia omnis intentio festinat ad explendam corporalem lacunam. i. in gluvie ventris. Notandum quod cum felicitas sit boni nature rationalis: nullus bestias felicitabit. quia esse genus hominum vivit arte et ratione. Notandum quod ad fugam bestialium voluptatum hortatur aristoteles alexandrum quada epla. dicens. Alexander declina a conaribus bestialium voluptatum. que corruptibiles sunt. carnalis. n. appetitus inclinatur ad corporales voluptates que strident intellectui. Et subdit. Conatus voluptatum generat carnalem amorem. Sic generat avaritiam. h. generat desiderium divitiarum. que generant invidiam. invidiam presumptionem. presumptio in fidelitate. us fidelitas latrocinium: propter que mala vitanda est voluptas.

Omnne humanum genus in terris simili surgit ab ortu. Unus enim rerum pater est Unus qui cuncta ministrat. Ille dedit phebo radios dedit et cornua lune. Ille homines etiam terris dedit et sidera celo Sic clausit membris animos Celsa sede petitos Mortales igitur cunctos Edit nobile germen. Quid genus et pavos strepitus: Si primordia vestra. Autoremque deum spectes. Nullus degener extat Mi vicis peiora fouens. Proprium deserat ortum.

Profa septima tertium libri. Quid autem de corporis voluptatibus loquar: quarum appetentia que dicitur plena est anxietatis. satietas vero penie. Quamtos ille morbos. qui intolerabiles dolores qui quando fructum nequie fruentium solent referri corporibus. quarum motus quod habeat iocunditatis ignoro. Tristes vero esse voluptatum exitus. quisquis reminisci libidinum suarum voluit. intelligit. Que si beatos explicare possunt. nihil cause est quin pecudes quoque beate esse dicantur. quarum omnis ad explendam corporalem lacunam festinat intentio.

explare
cetero
Et plura atque
ex parte p. h. h.
Dicitur magis
aut ex extendit
Hec ergo videtur
cap. 10. ex p.
nec propland
ergo extendit

Donestissima qdē piugis foret. Sic pbia ondit q btitudo nō pssit in quadā spālī voluptate. s. in matrimo-
nio. q licita est. ppter generationē plis. intendēs talē rōnē. In illa voluptate nō pssit felicitas q̄ habet anxie-
tate sibi annexa: s̄ voluptas matrimonij est bmoī sicut tāgit in lra: unde dicit. Jocunditas piugis 7 liberozū
foret honestissima: s̄ nimis est extra naturā dictū. qz natura abhorret qd volo dicere. qz nescio. i. taceo. quē. id
est aliqū inuenisse. i. habuisse filios tortozes. quoz filioz q̄ sit mordax. i. anxia. q̄ cumq; p̄ditio siue bona siue
mala neq; necesse est te admouē als exptū ē neq; necesse ē admouē te nūc anxiū. i. q ego. pbo snias Euripedis
mei pbi q̄ dixit: carentē liberis infortunio felice esse.

Donestissima qdē piugis liberozūq; fo-
ret iocūditas: s̄ nimis e natura dictū ē. ne-
scio quē filios inuenisse tortozes. q̄rū q̄ sit
mordax quecūq; p̄ditio. neq; als exptuz te.
neq; nūc anxiū necesse est admouere. In q̄
Euripedis mei sniam pbo. q̄ carentē liberis
infortunio dixit eē felice.

Metru septimū tercū libri

Habet hoc voluptas omnis.
Stimulis agit fruentes
Apiumq; par volantū.
Cibi grata mella fudit.
Fugit: et nimis tenaci
Ferit icta corda morsu.

Prosa octaua tercū libri.

Nihil igit dubiū est quin he ad bea-
titudinē vie teuia quedaz sint: nec
pducē eo quēq; valeāt ad qd se pdu-
cturas eē pmittūt. Quātis vō implicare
malis sint breuissime mōstrabo. Quid em̄
pecuniā ne pgregare conaberis: sed eripies
habenti. Dignitatib; fulgere velis: danti
supplicabis. Et q̄ preire ceteros honore cu-
pis: poscēdi hūilitate vilescēs. Potētia ne
desideras subiectoz insidijs obnoxius: pi-
culis subiacebis. Gloriaz petis: s̄ p aspera
queq; distract: securus esse desistis. Volu-
ptaria vitā degas: s̄ q̄s nō spernat atq; ab-
hiciat vilissimē fragilissimēq; rei corpis ser-
uū: Jam vō q̄ bona p se corpis ferūt. q̄ exi-
gua q̄ fragili possessione nitunt. Nam enim
elephātes mole. thauros robore supare po-
teritis: Nam tigres velocitate preibitis:

Metru septimū tercū libri.

Habet hoc voluptas ois. Istud est metru se-
ptimū hui' tercū qd̄ anacronoticū ab in-
uētoze. Iambicū vel anapesticū a pede p̄-
dnant: qz habet primū pedē anapestum 7 reliquos
iambos. et est dimetrum. id est quatuoz pedum. ca-
talecticū. qz deficit syllaba. nā post tres pedes rema-
net vna syllaba de quarto pede. In quo metro pbia
ōndit qd̄ mali psequat omnē voluptatē. ois. n. volu-
ptas p̄ter anxietatē sibi annexā est trāsitoria. qd̄ cō-
firmat p̄ qd̄dā exemplū dices. Ois voluptas h̄ hoc
qd̄ dicā. qz voluptas agit. i. verat. fruentes stimulis
i. punitionib; 7 est par. i. similis stimulis. apū volā-
tū. vbi p̄ postq; apis fudit grata mella. fugit et ferit
corda icta. i. p̄cussa anxietate. nimis tenaci morsu. q.
d. iocūditas voluptatis nimis est trāsitoria. s̄ anxi-
etas quā affert nimis est pmanētia. Metandum
licet ois voluptas corpalis p̄mo delectet 7 postea pū-
gat ad modū apū. cū hoc maxime inuenit i volupta-
te venerea. ad cuius fugā arestoteles hortat alexan-
drū dices. Clemēs impator noli te multū inclina-
re ad coyū. qz coyū est quedaz p̄prietas porcoz. q̄
igit tibi glia si exerceas vicinū bestiarū 7 ac? brutoz.
Crede mihi indubitanter q̄ coit? est destructio cor-
poris abbreviatio vite. corruptio virtutū. legie trās-
gressio. 7 generat feminicos mores. Qualiter autē sit
fugienda delectatio venerea docet Alanus in de plā-
ctu nature dicens. Si venerē fugare velis: loca tpa
vita. Nā loc? 7 tps pabula donant ei. Et paup̄ dēn-
ric? loques de amore dicit. Proscribas igit gladiū
7 sustib; ipm. Et fugiēdo fuga quē fuga sola fugat.

Prosa octaua tercū libri.

Nihil igit dubiū est. Ista est octaua p̄sa hui'
tercū in q̄ pbia ondit quātis malis sint in-
plicata p̄dicta bona in q̄b; aliqui posuerūt felicitatē. scdo ondit q̄ exilia sunt corpis bona. ibi. Jam vō. P̄mo
dicit. Nulli dubiū est p̄dicta cōsideranti qn̄ be vie q̄b; nitunt h̄ oies ad beatitudinē puenire sint quedā de-
uia. nec valeant quēq; pducere eo. i. illuc ad qd̄ pmittunt se esse pducturas. quātis vō malis sint implicare
breuissime monstrabo. Quid. n. supple istoz est sine malo. q. d. nihil. vñ subdit. Pecuniā pgregare ne conateri
id est laborabis. s̄ eripies. i. recipies habenti. et ita implicaberis malo violentie. velis fulgere dignitatib; dan-
ti supplicabis. 7 q̄ cupis ceteros p̄ire honore. tu vilescēs humilitate poscēdi potentia ne desideras. subia-
bis piculis subiectoz. gloriā petis: s̄ p aspera distract securus esse desistis. Voluptaria vitā degas. s̄ q̄s nō
spernat atq; abhiciat tāq; p̄ceptibile seruū vilissime. qz p̄ et fragilissime rei. s. corpis. Notandū q̄ hō q̄rēs
pecuniā incidit in malū violentie. qz ois pecuniosus ē violentus p̄mo ethicoz. Sed quēres dignitates et ho-
nozes humiliando se alijs supplicabit. Sed dicit seneca in libro de beneficijs. Modestū est verbū 7 onerosum
dimisso vultu dicere: rogo. Querēs autē potentia 7 gloriā: oportet q̄ p̄ter potentia et gloriā defendendā
persecutionibus improboz se obhiciat. et sic securus esse desistit. Querēs autē vitā voluptuosam oportet q̄ cor-
pori seruiat. Sed dicit seneca. Maior sum 7 ad maiora genitus sum q̄ q̄ sim mancipiū. i. seruus mei corpo-
ris qd̄ nō aliter aspiciam q̄ aliquod vinculū mee libertati circūdatū.

Eam vō. Sic pbia. pbat in speciali q̄vilia sunt bona corpis que aliqui reputāt exilia bona. secundo breuif
recolligit supradicta ibi. Et quibus omnibus. Primo ostendit intentū de magnitudine. fortitudine 7 corpo-
ris agilitate. scdo de pulcritudine. ibi. Forme vō. P̄mo ondit q̄ homo nō debet mirari de magnitudine for-
titudine 7 agilitate corpis qz illa excellentius inueniūt in brutis q̄ in hoibus dicens. Jam vō qui ferunt. i.
cupiūt. bona corpis p̄ se. i. gratia sui tanq; sunt optima. q̄ exigua. i. valde vilia. q̄ fragili possessione nitunt. id
est laborant. Nam. n. elephantes mole. i. magnitudine supare. id est excedere poteritis. nec thauros robore.
id est fortitudine. Nam tigres preibitis velocitate.

Nam vō. Sic pbia. pbat in speciali q̄vilia sunt bona corpis que aliqui reputāt exilia bona. secundo breuif
recolligit supradicta ibi. Et quibus omnibus. Primo ostendit intentū de magnitudine. fortitudine 7 corpo-
ris agilitate. scdo de pulcritudine. ibi. Forme vō. P̄mo ondit q̄ homo nō debet mirari de magnitudine for-
titudine 7 agilitate corpis qz illa excellentius inueniūt in brutis q̄ in hoibus dicens. Jam vō qui ferunt. i.
cupiūt. bona corpis p̄ se. i. gratia sui tanq; sunt optima. q̄ exigua. i. valde vilia. q̄ fragili possessione nitunt. id
est laborant. Nam. n. elephantes mole. i. magnitudine supare. id est excedere poteritis. nec thauros robore.
id est fortitudine. Nam tigres preibitis velocitate.

Respicere spacium. i. magnitudinē celi. firmitudinē. i. fortitudinē celi. celeritatē. i. velocitates eius. 7 aliquā definitē. i. cessate. mirari vilia. i. inferiora bona. qđ qđ celi nō his p̄dictis poti⁹ imo multominus mirādū est qđ sua rōne. i. intelligentia q̄ regit. sic siliter in hōie mltō maḡ laudāda sūt bona rōnis q̄ bona corporis. **Nota** qđ bona corporis sicut magnitudo. fortitudo. agilitas nō multū sunt mirāda. qđ dicit Seneca. **Nō** magnitudine 7 corporis velocitate magne res gerunt s̄ virtute. **Uñ** catho. **Consilio** pollet cui vim natura negauit. **Inter** Seneca. **Excellentia** ingenij pōt latere sub quacūq; pelle. **Nota** s̄m **Isidorus** in libro etimologiaz. **Alphante** greci a magnitudine corporis putant dicit. eo qđ formaz montis p̄ferat apud indos xō dī barro eo qđ vox eius barritus dicitur. dentes eius ebur. rostrū eius p̄mosade dicit.

Nota s̄m **Isido.** **Tigris** est bestia varijs colorib⁹ distincta. mirabilis velocitatis. ex cuius noie qđdam fluuius tigris appellat. qđ rapacissimus est oim fluuiorū. **Et sciendū** qđ p̄ bestia dicitur hec tigris in genituo tigris vel dis. s̄ p̄ fluuiū dī tm̄ bic tigris. 7 in genituo huius tigris.

Forme xō nitor. **Hic** p̄bia oñdit intentus de pulcritudine forme sup. qđ sit exile bonū. qđ est transitoria. 7 qđ est tm̄ superficialis. et dicit. **Tero** p̄ sed. nitor. i. pulcritudo forme. vt. i. qđ rapidus est. vt. i. qđ veloc. i. velociter est trāslicēs. 7 ē fugatior. i. mutabilior. mutabilitate floz vernaliū. qđ dicat satis ē euidēs. **Uñ** si boies vterentur lin ceis oculis: vt ait aref. ita vt eoz visus penetraret obstantia. s. corpa. nōne illud corpus alciadiadis sup̄ficie pulcerrimū introspecti videret⁹ turpissimū videret. qđ dicat sic. **Et** qđ cludit p̄bia. **Igit** te pulcrū videri. nō reddit. i. facit tua natura. s̄ infirmitas oclorū spectantiū. et subdit. **Sz** estimate qđ nimio vult⁹ bona corporis. dū sciatis h̄ qđcūq; fuerit de bonis corporis posse dissolui igniculo. i. calore febris triduane. febris. n. acuta s̄m medicos qñq; tertia die pimit. **Et** tūc breuiter recolligit sup̄radicta dicens. **et** qđ oib⁹ licz redigere in summā. qđ h̄. s̄. p̄ dicta bona. nō pnt p̄stare ea qđ pollicēt. i. p̄mittunt. nec p̄fecta sunt p̄gregatioe oim bonoz. nec ad beatitudinē fert. quasi quidā calles. i. vie. nec ip̄a p̄ficiunt b̄os. **Notandū** qđ pulcritudo corporis nō est durabilis. qđ dicit virgil⁹. **O** formose puer nimitū ne crede colorū. **Alba** ligustra cadit⁹ yaccinia nigra legunt.

Notandū qđ cōter dī qđ visus lin ceus obstantia corpa penetrat: sed illud nec ab arefotile nec ab aliquo autētico inuenit. **Uñ** **Isidorus** in li. etimologia rū loquēs de lin ceo dicit. qđ lin ceus dicitur est qđ in lupoz genere numerat. bestia maculis distincta. tergo vt pardus s̄ silis lupō cuius vrinā puerti in duriciē p̄ci osi lapidis dicit qđ liguri⁹ appellat. **Nihil** autē dicit **Isido.** de penetratione visus. **Nota** qđ alciadiades mlti fuit pulcerrima quā vidētes qđā discipuli aref. dixerūt ea ad arefotile vt ip̄as videret. qđ visa dicit. **Si** homines lin ceos oculos haberēt vt queq; obstantia penetrarēt. introspectis viscerib⁹ co: p̄ qđ appet pulcerrimū turpissimū videret.

Si homines lin ceos oculos haberēt vt queq; obstantia penetrarēt. introspectis viscerib⁹ co: p̄ qđ appet pulcerrimū turpissimū videret.

Heu heu qđ miseros tramite tenio **Stud** est octauū metrū hui⁹ tercū cui⁹ p̄m⁹ versus dicit metrū asde piadiaci ab inuente. coriambicu a pede p̄nante. **Scōs** versus dī metrū archilogici ab inuente: iābicū a pede p̄nante. **In** qđ metro p̄bia deplangit errorem hōim qđ in querēdo minimā bona sūt p̄uidentes. s̄ in querēdo summū bonū abducit ignorātia. **Primo** facit hoc scōdo p̄cat vt homies tediāti falsis bonis redeant ad verū bonū. scōda ibi. **Quid** dignū. **Dicit** s̄. **H**eu est interiectio volentis et ē distillabū p̄ me trū. qđ ignorātia abducit miseros tenio tramite. i. trasuersa via sup. a vero bono. vos boies non queritis aurū in viridi arboze. nec carpitis gemmas in vite. vos nō abditis. i. nō absconditis. laqueos. p̄ captura pisciū in altis montib⁹. vt dicitis dapes pisce. 7 si vobis liqueat seq̄ capreas. non captatis. i. non acceditis vada tyr rhenā. i. mare tyrzbenū qđ ē in ytalīa. qñetiā p̄ certe. boies nozūt. i. nouerūt. ip̄os recessos abditos. i. absconditos fluctib⁹ eq̄ris. etiā boies nozūt qđ vnda sit feracior. i. abundantior: niueis gēmis. i. margaric. vel qđ vnda sit feracior rubentis purpure. i. ochiliozū qđz sanguie fit purpura. et boies nozūt qđ littora p̄stēt. i. abūdēt. te noze pisce. vel aspis echinis. i. talib⁹ piscib⁹. s̄ qñā. i. vbi lateat tonū. s̄. beatificū. qđ cupiūt nescire sustinēt ceci cantes. et illud bonū qđ abūt trans polū stelliferū. illō boies demersi cecitate ignorātie. petūt tellure. i. q̄runt in terra. **Notandū** s̄m **Isidorus** li. etymo. caprea ē agrestis capra. que qđ acutissime videt greci eā midercau seepoi. i. torcas appellauerāt. **Notandū** s̄m **Isidoz.** qđ echinus est piscis p̄sus semipedalis qđ adberēdo videt retinere nauem. 7 est piscis asperimus ad modū ericij ad edendū satis suauis.

Quid dignū stolidis. **Hic** p̄cat p̄bia vt p̄ rediū falsoz bonoz: boies redeāt ad verū bonū. **Et** dicit. qđ dī suū ego impcer stolidis mentib⁹ boim. qđ dicat nihil aliud nisi s̄ qđ boies ambiāt ip̄os honores 7 opes 7 cū

Respicere celi spacium. firmitudinē. celeritatē 7 aliquā definitē vilia mirari. qđ qđ celi nō his poti⁹ ē: qđ sua q̄ regit rōne mirādum.

Forme xō nitor vt rapidus ē: vt veloc. 7 vernaliū floz mutabilitate fugatior. **Uñ** si (vt arefotiles ait) linceis oculis boies vterent vt eoz visus obstantia penetraret. nō ne introspectis viscerib⁹ illud Alciadiadis: sup̄ficie pulcerrimū corpus turpissimū videret. **Igit** te pulcrū videri. nō tua natura s̄ oclorū spectantiū reddit infirmitas. **Sz** estimate qđ vult⁹ nimio corporis bona. dū sciatis hoc qđcūq; miramini. triduane febris igniculo posse dissolui. **Et** qđ oib⁹ illud etiā in summaz redigere lz. qđ hec qđ nec p̄stare qđ pollicēt bona pnt. **Nec** oim bonoz p̄gregatioe p̄fecta sunt ea nec ad beatitudinē qñi qđā calles ferūt: nec beatos ip̄a p̄ficiunt. **Metru octauū libri tercū.**

Heu heu qđ miseros tramite tenio **Abducit** ignorātia.

Nō aurū in viridi queritis arboze

Nec vite gemmas carpitis.

Non altis laqueos montib⁹ abditis

Et pisce dicitis dapes.

Ne vobis capreas si libeat seq̄

Tyrrhenā captatis vada.

Ip̄os qñetiā fluctib⁹ abditos

Nōzūt recessos equoris.

Que gemmis niueis vnda feracior

Vel que rubentis purpure

Nec nō que tenero pisce: vel asperis

Prestent echinis littora

Sed quonā lateat qđ cupiūt bonū.

Nescire ceci sustinent.

Et qđ stelliferū transabūt polum

Tellurē demersi petunt

Quid dignum stolidis mentib⁹ impcer:

Opes honozes ambiant.

Et cum fallā graui mole pauerint

Tum vera cognoscant bona.

Prosa nona libri tercij.

Hactenus mendacis formā felicitatis
 ondidisse suffecerit. quā si p̄p̄icaciter
 intueris ordo est t̄inceps q̄ sit vera
 mōstrare. **B.** Atq̄ video inq̄. nec opibz suf-
 ficientiā. nec regnis potētīā. nec reuerētīā
 dignitatibz. nec celebratē glōria. nec leti-
 ciā voluptatibz posse p̄tingere. **P.** An etiā
 causas cur id ita sit t̄ph̄edisti. **B.** Tenui
 q̄dē veluti r̄imula mihi videoz intueri. sed
 ex te cognoscere aptius malim. **P.** Atqui
 p̄mptissima rō ē. q̄d em̄ simplex ē indiuisū-
 qz natura. id error h̄uanus sepat. et a vero
 atqz p̄fecto. ad falsuz imp̄fectuz traducit.
**An tu arbitraris h̄ q̄d nihilo indigeat ege-
 re potentia. B.** Minime inq̄. **P.** Recte tu
 q̄dē. Nā si q̄d est q̄d in vlla re imbecillioris
 valētie sit. i hac p̄sidio necesse est egeat alie
 no. **B.** Ita est inq̄. **P.** Igit̄ sufficientie po-
 tentieqz vna eadēqz est natura. **B.** Sic vi-
 det. **P.** Qz v̄o h̄mōi sit sp̄nēdū ne esse cē-
 les. **An p̄ rez oim̄ veneratiōe dignissimuz.**
B. At hoc inq̄. nec dubitari q̄dez p̄t. **P.**
Addam̄ igit̄ sufficientie potētieqz reueren-
 tiā. vt h̄ tria vnū esse iudicem. **B.** Adda-
 mus si q̄dē vera volum̄ cōfiteri. **P.** Quid
 v̄o inq̄. obscurū ne h̄ atqz ignobile censes
 eē. an oī celebratē clarissimū. **Considera**
v̄o ne q̄d nihilo indigere. q̄d potentissimū.
q̄d honore dignissimū esse p̄cessuz est egere
claritudine. quā sibi prestare nō possit. atz
ob id aliq̄ ex p̄te videat̄ abiecti. B. Non
 possuz inq̄ q̄n h̄ vti est. ita etiā celeberrimū
 eē p̄fitear. **P.** Cōsequēs igit̄ est vt claritū-
 dinē sup̄ioribz tribz nihil differre fateamur
B. Conseq̄t inq̄. **P.** Qd̄ igit̄ nullius ege-
 at alieni. q̄d suis cūcta viribz possit. q̄d sit
 clarū atqz reuerendū. nōne hoc etiāz p̄stat
 eē letissimuz. **B.** Sed v̄n huic inq̄ tali me-
 roz vll̄ obrep̄at. nec cogitare quidē possuz.
**Quare plenū eē leticie si q̄dē sup̄iora ma-
 nebūt necesse est p̄fiteri. P.** Atq̄ illud q̄ p̄
 eadē necessariū est. sufficientie. potētie. clari-
 tudinis. reuerētie. idē dicitatis. noīa q̄dē eē
 diuersa. nullo v̄o mō discrepare substanti-
 am. **B.** Necesse est inq̄.

parauerint. i. acq̄suerint sibi falsa bona. graui mole
 .i. tedio sa sollicitudine. tandē tedio ducti cognoscat
 vera bona. **Notandū** q̄ ista t̄p̄catio pb̄ie non est
 ex maliuolentia. s̄ ex benignitate. et ideo nō optat q̄
 homines p̄maneat in desiderio bonoz t̄p̄aliū. sed vt
 illud desiderii magis sit eis mediū. p̄ducendi ad v̄-
 rū bonū nec ip̄a imp̄cat cupiditate vel ambitionē bo-
 noris adesse sed vt quibz adest p̄ hoc ad verū bonū
 deducant.

Prosa nona tercij libri.

Hactenus mendacis. **Ista est. ix. p̄sa hui?** ter-
 cij in qua pb̄ia vult ondere que sit vera beati-
 tudo. **Et p̄mo p̄tinuat dicta dicēdis. sc̄do as-
 signat cās false felicitatis. Tercio ondit q̄ sit vera fe-
 licitas. sc̄da ibi. Qd̄ em̄ tercia ibi. Habes igit̄ inq̄t z
 formā. Primo dicit. Hactenus. i. bucuqz suffecerit
 ondidisse formā mēdacis felicitatis. i. false. quā si p̄p̄i-
 caciter intueris. i. p̄sideres. ordo est. i. restat monstra-
 re. t̄inceps. id est postea. q̄ sit vera felicitas. **Et dicit**
Boetius. Ego video nec opibz sufficientiā posse con-
tingere. nec regnis potētīā. nec dignitatibz reueren-
tiā. nec celebratē gl̄ia. nec leticiā voluptatibz q̄ ta-
mē videt̄. p̄mittere. Et sic falsa felicitas est in eis. et
dicit pb̄ia. Nunq̄d tu t̄ph̄edisti cās cur illud ita sit
Et dicit boetius. Ego videoz intueri. i. cognoscere te
nui r̄imula. q. d. nō plene s̄ imp̄fecte video illas cau-
fas. s̄ aptius cognoscere malim. i. magis vellē ex te. z
dicit pb̄ia. At q̄. p̄ certe. r̄s. i. cā false felicitatis. p̄m-
ptissima est. Nota q̄ falsa felicitas dicit̄ mendax
eo q̄ nō adimplet qd̄ p̄mittit. diuinitie. n. p̄mittit̄ suf-
ficientiā. dignitates. reuerētīā. quā nō p̄ferunt sicut
patet ex p̄dictis. Nota q̄ cognitio false felicitatis
vtilis est. qz cognitio mali exp̄ediēs est ad cautelam
p̄m alanū in t̄p̄ planctu nature. qz malū nō vitat̄ in-
si cognitū. z qz noticiā mali ducit in cognitionē boni
p̄ apposituz. igit̄ vult pb̄ia primo assignare cās false
felicitatis. z t̄nc ondere q̄ sit vera felicitas.**

Qd̄ em̄ simplex est. Qd̄ pb̄ia assignat cām false
felicitatis z t̄nc clarās eā ondit. q̄ sufficientiā. potētīā.
z reuerentiā. glōria z leticiā sint vnū in re. sc̄do ondit
quōd boies ista sepant ab inuicē. sc̄da ibi. Hoc igit̄
quōd est vnū. Primo dicit q̄ cā false felicitatis ē. q̄ er-
roz human? id quōd est simplex in indiuisuz natura se-
parat. i. diuidit. z error h̄uan? traducit a vero bono
z p̄fecto ad falsum z ad imp̄fectū bonū. Et t̄nc decla-
rat istā cām ondens q̄ reuerentiā. potentia z oia ta-
lia sunt vnū z idē in re. et p̄mo ondit potētīā idē esse
cū sufficientiā. et dicit. An tu arbitraris illud qd̄ ni-
bilo indigeat illud egere potētīa. Et r̄ndet Boetius
Minime inq̄. Vb̄ia approbat dicēs. Recte tu q̄dē
r̄ndes. Nā si qd̄ est qd̄ sit valētie imbecillioris. i. po-
tētie debilis. in vlla. i. in aliqua re. necesse est q̄ hoc
egeat alieno p̄sidio. Et dicit boeti? ita est inq̄. Cōdu-
dit q̄ pb̄ia dicēs. Igit̄ vna z eadē ē natura sufficiē-
tie et potētie. et dicit boeti? sic videt̄. Tūc pb̄ia on-
dit dignitatē eē eandē cū p̄dictis dicēs. Qz v̄o huius
modi sit. s̄ sufficientis. et potēs. ne. i. nunq̄d illud cen-
ses. i. iudices sp̄nēdū tanq̄ indignū. an p̄ nō sper-
nēdū. s̄ dignissimū veneratione oim̄ rez. R̄ndit bō-
etius. Nō p̄t dubitari q̄n hoc sit dignissimū oī ve-
neratione. z pb̄ia. addamus q̄ sufficientie z potētie reuerentiā
q̄ bec tria vnū iudicimus. z dicit Boeti? adda-
mus q̄ si volumus vera p̄fiteri. Notandū q̄ potētīa idē ē sufficiētie. q̄ em̄ aliq̄d oīno sit sufficiēs. ita q̄ nul-
lius egeat z cū careat potētīa. S̄dictionē includit. si careret potētīa respectu alicui? possibilis nō esset oīno sibi
sufficientis. Notandū cuiusqz inest summa sufficiētia z summa potētīa. eadē inest z summa reuerentiā inq̄-
tū. n. aliq̄d bz rōnē principij. intātū est dignū reuerētīa. vñ filij reuerēt̄ p̄res. qz sunt principij eē eoz. et serui
dños. qz sunt principia seruoz in mādato mouētīa eos p̄ imp̄iū. z reueremur viros v̄tuosos. qz s̄ p̄ncipia gu-
bernatiā vitā pollicitā. Potentiā aut̄ dicit rationem principij. vnde illud est maxime principij quod est potē-
tissimum. et ideo tale reuerendissimum.

Quid v̄o inq̄t. Sic ondit p̄dictis esse annexā glōriā z leticiā dicēs. Quid v̄o censes. i. iudices. Illud qd̄
est sufficientissimū. potētissimū reuerēdissimū ē. ne h̄ obscurū z ignobile. vel est clarissimū oī celebratē. i. glōria
R̄ndit boeti? Ego p̄fitear illud esse celeberrimū. i. gloriosissimū sicut est. Tūc pb̄ia p̄clūdit dicēs. Cōsequēs
igit̄ ē vt fateamur claritudinē. i. gl̄ia. nihil differre a tribz sup̄ioribz. et dicit boeti? Cōsequitur inq̄. Tūc pb̄ia
ondit idē de leticiā dicēs. Illud qd̄ nulli? alieni egeat. z qd̄ cūcta suis viribz possit qd̄ sit reuerendū et clarum
nomine hoc est letissimū. respondet boetius. nō possum cogitare. vñ tali vllus meroz obrep̄at. id est in t̄ret.

Habes igit inqt. Postq phia assignavit causam false felicitatis. hic ondit que sit vera felicitas. Scdo ondit in q sit pstituta. ibi. Qm igit agnovisti. Prmo phia dicit. Habes igit ia causas 7 formam false felicitatis. nuc reflecte intuitu mentis tue in aduersum. i. in pstrari false felicitatis hoc est ad veraz felicitate. ibi statim videbis vera felicitate qua pmisimus. Et dicit boe. Atq p certe. vera beatitudo pspicia est. i. manifesta ex dictis etia boi ceco. q. d. tam manifesta est vera beatitudo ex dictis q etia ceco si aliqd possit videre pateret. et tu pauloante monstrasti ea supple vera felicitate. du conabar is apire. i. declarare. cas false felicitatis. 7 dicit boetius. Nisi ego fallor ea est vera 7 pfecta felicitas. q pficiat sufficiete potete 7 reuerendū. celebrē et letū. vt etia tu phia cognoscas me boetiū interi? i. pleni? aiaduertisse q sit vera felicitas: ego sine ambiguitate cognosco hanc esse plenam beatitudinē. que vnu horū. i. p dictoꝝ veraciter pot prestare. qm idē cūcta sūt et dicit phia quasi cōgratulo boetio. O alumne hac opinione te felice supple dico. si qdē hoc adieceris supple qd modo dica. Et dicit boe. Quid nā in qua. i. dicas. Dicit phia. Putas ne aliqd esse in his reb? mortalibus et caducis. i. transitorijs. qd possit afferre. i. dare buiusmodi statū. rñ det boetius. Minime puto 7 illud offensum est a te vt nihil amplius desiderē a beatitudine. Cōcludit q phia dicens. Hec igit. i. sufficiētia. reuerētia 7c. q in rebus caducis inveniunt vel sunt imagines. i. similitudines veri boni. et videntē dare mortalibus imperfecta bona. vt n̄ aut 7 pfectū bonū pferre non pnt. et dicit boetius assentioꝝ in q. Nota sufficiētia imperfecta que p̄siderat in rebus sp̄alibus nō est vera sufficiētia. s̄ tm̄ similitudinaria. Sufficiētia aut pfecta includit oia alia q tuoz 7 singuluz alioꝝ quatuoz pfecte alia includit. et ideo illud quod dat vnu pfectū dat oia. s̄ illud quod dat oia facit vere pfectū. q dicit boetius. illud qd potest veraciter vnu pferre illud cognosco esse beatitudinē. Item assentioꝝ est verbū reponētale: et idē significat cum verbo neutrali qd est assentio.

Habes igit inqt 7 formā false felicitat 7 causas: reflecte nuc in aduersum mentis intuitū: ibi. n. vera quā pmisim? statim videbis. B. Atq hec inq vel ceco pspicia est eāq tu pauloante monstrasti: dū false causas apire conabar is. Nā (nisi fallor) ea va est 7 pfecta felicitas: q sufficiētē: potentes. reuerenduz. celebrē. letūq pficiat. Atq vt me interius aiaduertisse cognoscas. q vnu hoz (qm idē cūcta sunt) veracit prestare p̄t. Hanc eē plenā beatitudinē sine ambiguitate cognosco. P. De alūne hac opinione felice liquidē hoc inqt adieceris. B. Quid nā inq? P. Esse ne aliqd in his mortalibus caducisq reb? putas q h̄modi statū possit afferre? B. Adime inq puto. atz a te nihil vt ampli? desiderē on̄sus est. P. Hec igit vel imagines veri boni: vel imperfecta quedam dare bona mortalibus videntē. verū aut atq pfectū bonū pferre nō pnt. B. Assentioꝝ in q. P. Qm igit agnovisti que vera illa sit. que aut beatitudinē mentiant: nuc sup̄est vt vnde veraz hanc petere possis agnoscas. B. Id qdā inq iam dudū vehementer expecto. P. S; cū vt in thīmeo platonī inqt nostro placet. in minimis q; reb? diuinū p̄sidiū tebeat implorari. quid nunc faciedum censes vt illius summi boni sedem reperire mereamur? B. Inuocandū inq rerum omnium patrē: quo p̄termissō nullū rite fundat exordium. P. Rectē inqt: ac simul ita modulata est.

ationem dei metrica modulatione. Nota q in omnib? diuinū auxiliū est implorandū. qz deus est q diuitias sue sapie inluit in aias sapientū. et tribuit studentibus grām cognoscēdi. cui nihil est difficile. 7 sine q nihil possibile possideri. ita scribit in plogo de regimine principū. et omne datū optimū et omne donū pfectū desursum est descēdes a p̄e luminū. vt dicit alia scriptura. Et dicit br̄s aug? Nemo tamerudit? nemo tam doctus q supna illustratione nō indigat. Et br̄s Greg. Nisi intus sit q doceat: inuaniū linguā doctozis laborat. Iō phia volēs ondere in q sit vera beatitudo inuocat diuinū auxiliū. q p̄termissō nullū rite fundat exordium.

Metrum. ix. terciū lib. i.

Uī ppetua mundū rōne gubernas. Istud est metrū nonū huius terciū. qd dicit omercū ab inuentore qz omerus ipm adinuenit et dicit eroicum a materia. quia gesta beroum. id est virozum illustrium. B metro describebant et dicit dactilicū a pede p̄nante. Grametruz a numero pedū. quia constat ex sex pedibus. In quo metro philosophia inuocat diuinū auxiliū ad ostendendum in quo sit vera beatitudo. et quō ad ipam pueniāt. Prmo q phia captando beniuolentiam dei ipm multipliciter p̄mendat. scdo petitionē suā exprimit. ibi. Da pater. Circa p̄mū sciendū q tria requirunt ad petitionē exaudiendā. Prmo requiritur potētia exaudiēdi. scdo voluntas. tercio scia. De p̄mīs duobus dicit in quarto hui? p̄sa. q. duo sunt in qbus ois humanoz actū effectus p̄stat volūtas 7 p̄as. quoz si alterum deficit nihil est qd explicari queat. De scientia patet. quia sine ea nihil rationabiliter gerit. Volens ergo phia ostendere q deus possit. velit. sciat exaudire suā petitionē. ostendit ipm esse potentem ex mundi gubernatiōe. ex celi et terre creatiōe. ex t̄pīs. pductiōe. Scdo ondit ipm volentē siue beniuolū et sui bonitate 7 clementia qua pduxit cuncta. tercio ondit ipm esse sapientē ex quoz dā affectū specialīū pductione. Scda ibi. Quez non externe. tercia ibi. Tu numeris.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the name 'Boetius' and other illegible scribbles.

Primo dicit. **P**ater qui gubernas mundū ppetua rōne. i. ppetua puidētia tua. q̄ es sator. i. creator terraz et celi. qui iubes tps ire. i. pcedere ab euo. i. a ppetua tua duratione. tu manēs stabilis. i. immutabilis. das. i. facis cūcta moueri. **M**otādū q̄ tota ista lra Qui ppetua. vsq; ad illam pte. da pater. debz legi suspensue. z pōt o hic teneri uocatiue admiratiue vel deprecatiue. **M**otādū q̄ gubernare est res in debitu sui fine ordina re qd spectat ad diuinā bonitatē. regit aut prima cā oēs res pter hoc qd pmissat cum eis influendo sup eas virtutē vite et bonitatis fm autorē libro de causis. **M**otādū q̄ mūdus fm aresto. in li. de mūdo. est pstitu

tio ex celo z terra z naturis que in eis sunt. que mūdū deus gubernat ppetua rōne. i. sua puidētia ppetua que nō est transitoria sicut puidētia humana. s̄ pmanet duratiōe infinita. **M**otādū sicut aliquis dicit sator q̄ semina plantaz z arborz. p̄icit. sic deus dicit sator in q̄tum celum et terrā creauit z p̄durit. p celū autē z terrā etiā intelligunt elementa q̄ sunt in medio. dicit aut terraz. ponēdo numerz plurālē pro singulari p antitēsim. **M**otādū q̄ tps est duratio successiua cū sit numerus mot⁹ fm prius et posteri⁹ ex q̄rto pbisicoz. que duratio pcedit ab euo. **U**bi notādū q̄ eum est duratio pmanens tota simul nullam habens successiōē vel mutabilitatē anneram. et est idem qd eternitas. que est p̄p̄ia duratiō rei. fm quā deus est cā tps. sicut em deus p suoz esse est causa cuiuslibet esse. et p suam bonitatē est causa cuiuslibet boni. ita p suā duratiōē est cā cuiuslibet duratiōis. **M**otādū q̄ deus est stabilis. i. immutabilis qz nulla spē motus mouet. nō generatiōē z corruptiōē cū sit ingenerabilis z incorruptibilis. nec augmētatione z diminutione cum nō sit quantus. non alte ratione nec loci mutatione cum sit imp̄bilis. **E**t pbat aresto. viij. pbisicoz. ex ordine mouentū et mobilium necesse est tenēre ad aliqd primū oīno immobile z p se z p accidens. **M**otādū q̄ oia a pmo sunt mutabilia. vel fm esse vel fm opationē. **S**i fm esse hoc est dupliciter. vel fm cōsubale sicut entia generabilia z corruptibilia. vel fm esse accidentale. sicut corpa celestia q̄ licet nō mutent generatione z corruptione. tñ mutant fm esse locale. **S**i autē ē mutatio fm opationez. sic intelligentie sunt mutabiles. qz in ip̄is est successiō intelligentiōnū. lz ḡ nō mutent q̄ ad eē tñ q̄ ad opationē. **A**lic exponit. Stabilisq; manēs das cūcta moueri. v̄ oīmb⁹ sp̄b⁹ motūū. vel aliq̄ sp̄b⁹ mot⁹. accipiēdo motū stricte vel large. **A**lic exponit. Stabilisq; manēs das cūcta moueri. nō q̄ oia mouent. s̄ q̄qd mouet te dante mouet. z s̄le gen⁹ locutionis b̄ Job. i. Illuminat omnem boiem veniēte in hūc mūdū. nō q̄ oīs simul illuminēt. s̄ oīs q̄ illumināt a deo illuminant.

Quem nō externe. **H**ic p̄bia ondit deū esse beniuolū et bonitate clementie q̄ oia p̄durit z dicit. que. s̄. deū externe. i. extrinsece cause. nō pepulerūt. i. nō coegerūt. fingere. i. p̄ponere. opus. i. creaturā fluitatis materie. q̄ fluit de esse ad non esse. z eouerso de nō esse ad esse forme. **A**cc. p sed. insita. i. intrinseca forma. summi boni. i. summe tue bonitatis. s̄. supple pepulit te fingere opus fluitant⁹ materie. **P**ater tu duas. i. pducis. cūcta ab exemplo supno. i. ab exemplari ppetuo. tu ip̄e pulcherrimus ab oī deformatate elongatus gerens mente. id est memoria. pleniū mūdū seu pulchrū mūdū. s̄. archibitū. formās. i. pducēs ip̄m mūdū sensibilē. simili imaginē sicut p̄fuit in mente tua. z tu iubes mūdū pfectū. i. pfecte. pductū. absoluere. i. absolutū tenere sine defectu alicuius. pfectas p̄ses. i. elemēta z elemētata. q̄ spectāt ad integritatē mūdi. **M**otādū q̄ omne qd necessitat̄ a causa extrinseca necessitat̄ ab efficiente vel a fine. qz non sunt plures cac extrinsece. efficiens autē necessitat̄ dupliciter. **T**el violētia inferendo. vt p̄ciēs lapidem sursum. vel aliquid cōferendo quo naturalit̄ moueat sicut generās formā dans leuitatis mouet ignem sursum de necessitate nature. deus aut nō necessitat̄ tur ab efficiente primo modo. s̄. necessitate violentie: cū nihil sit potentius eo. nec necessitate secundo modo. cum nihil ab alio recipiat. nec etiam necessitat̄ necessitate finis. quia quod necessitat̄ ab alio tan q̄ a fine opa tur ad ip̄m sicut im pfectum ad pfectum. eo q̄ finis est bonū z pfectio illius qd est ad finē. deus aut a nullo extrinseco p̄ficiē. **M**otādū q̄ sola bonitas diuina coegit ip̄m ad pducenduz op⁹ fluitatis materie. nō autem coegit ip̄m necessitando sed libere mouendo. **M**otādū q̄ inuidia facit q̄ aliquis bonum alteri nō cōmunicat. quia inuidia est tristitia de bono alterius. z quia talis inuidia in deo nō est. ideo summam bonitates p creationem alijs cōmunicauit. **A**nde dicit plato in thimeo. **A**b optima inuidia longe relegata est. et p̄sequens sibi dissimilis prout naturaliter cuiusq; capax beatitudinis esse poterat. efficiq; voluerit. **M**otādū q̄ sicut in agentibus per naturā forma rei sciende p̄existit in agente fm esse reale. sic in agentibus fm intellectum forma rei producende p̄existit fm esse intellectuale. sicut artifex volens producere domuz. oportet formam domuz primo in mente p̄existere tan q̄ exemplar ad cuius imitationem faciat domum in materia. cū igitur deus sit agens per intellectū producens munum. ip̄e p̄habuit in mente sua exemplar mūdi et omnium partium eius. ad cuius imitationem produxit mundum extra. supple qui mundus in mente diuina p̄existēs dicit architypus ab archos qd est princeps et typos similitudo q̄ principalis similitudo. cuius imago dicit iste mundus sensibilis.

Tu numeris elementorum. **H**ic p̄bia p̄mendat deū ex pte sapiētie quo ad specialē effectū pductionem. **E**t primo ex productione elementorum. **S**ecundo ex productione anime mundi. **T**ercio ex productione nostraz animaz. **S**ecūda ibi. **T**u triplicis. **T**ercia ibi. **T**u causis. **P**rimo dicit. **P**ater tu ligas elemēta numeris. i. p̄porcionibus numeralibus vt elemēta frigida pueniāt. i. cōrdāt flammis. i. calidis elementis. z vt arida. i. sicca elementa. conueniant liq̄dis. i. humidis elementis. ne ignis purior inter elementa euolet. id est exeat speram suam magis ascēdendo. et ne pondera. id est grauitates. deducant. id est magis deorsum ducant. terras mersas. id est depressoas. **M**otādū q̄ elementa habent p̄porcionem numeralem inter se. sicut. n. duo numeri quadrati conueniunt in vno numero medio p̄porcionalī. **S**ic duo elementa contraria in duabus qualitatibus conueniunt in vno elemento medio. p̄porcionalī vtriq;. **T**erbigratiā. **N**umer⁹ quadratus est q̄ p̄stat ex ductu sup̄i in seip̄m. dicēdo bis duo. ter tria. bis duo in q̄ternarium: z ter tria in nouenarium. et accipere vñū numerum medium. p̄porcionabilē. s̄. senarius. qui fm eandem p̄porcionē excedit q̄tuoz in qua

exceditur a nouem. sicut enim nouem continet sex et mediam partem sex. ita sex continet quatuor et mediam partem quatuor. Sic similiter est in elementis. Nam ignis et aqua in duabus qualitatibus contrariantur. ignis. n. est calidus et siccus aqua frigida. et que colligantur in medio super aere. que conueniunt cum igne in caliditate. et cum aqua in humiditate. similiter est de aere et terra respectu aque. Secundum hanc similitudinem ista sic exponitur. Tu ligas elementa numeris. i. proportionibus numerabilibus. ut frigora. i. aque que frigide sunt. conueniant flammis. i. ignibus. que calidi sunt per unum elementum medium quod est aer. et arida. i. terre que aride sunt conueniant liquidis. i. partibus aeris que humide sunt per elementum medium quod est aqua.

Tu triplicis mediana nature cuncta mouente.
Connectes aias per persona membra resoluis.
Que cum secta duos motum glomeravit in orbem.
In semet reditura meat: metereq; pfundam.
Circuit. et sibi puertit imagine celum.
Tu causis aias paribus vitasq; minores.
Prouehis. et leuib; sublimes currib; aptas.
In celum terraq; seris. q; lege benigna.
Ad te puerlas reduci. facis igne reuerti.
Da pater angustam menti ascendere sedem.
Da fontem lustrare boni. da luce repta.
In te spicuos animi defigere visus.
Diffice terrenas nebulas et pondera molis.
Atq; tuo splendore mica. tu naq; serenum.
Tu req;es traquila p;is. te cernere finis.
Principium. vector. dux. semita. terminus. idem

Tu triplicis mediana nature cuncta mouente. **Hic** phia ostendit sapiam ex anime mundi productione. ubi sciendum quod ista ista cōter exponit ad intentionem platonis in thymeo. s. quod ista expositio est difficillima et imodice utilitatis ego eam pertransio: et ponam facile expositionem. que est de mente aristotelis. Ad cuius euidentiam est notandum. quod per aiam mundi hic intelligitur intelligentia mouens orbem. que per motum virtutem suam inluit inferioribus. et hec intelligentia dicitur media inter deum et aiam humanam. Sicut. n. in dignitate et perfectione excedit a deo: sic ipsa excedit aiam nostram. **Mo**randum quod intelligentia huiusmodi dicitur esse triplicis nature. propter tres operationes quas habet. scilicet mouere orbem. intelligere deum. et intelligere seipsam. **Mo**tandum quod orbis celestes dicitur persona membra intelligentie. quod per ipsos tanquam per organa et instrumenta intelligentia inluit inferioribus. licet enim intelligentia prima intentione moueat. propter se. tamen secunda intentione mouet. propter inferiora. **Hic** permixta ista plana erit. unde dicitur sic. **Tu** deus aiam supple inmundi que est intelligentia. mediam super. inter deum et aias humanam. triplicis nature. i. triplicis operationis. mouente cuncta supple inferiora.

ora per influxum illum tu conueniens. resoluis. i. distinguis. eam per persona membra. i. per conuenientes orbis. que aia cum secta. i. diuisa que ad operationes. glomeravit. i. impleuit. motum in duos orbis super. in orbem. primi mobilis. et in orbem planetarum. ipsa reditura. id est reflexa. meat. id est procedit in semetipsam supple intelligendo quod est una operatio. et ipsa circuit mente. pfundam. i. mentem diuinam deum intelligendo. que est alia operatio. et ipsa puertit. i. mouet celum. simili imagine. i. intelligence. quod est tertia operatio eius. **Ad** hoc nota. licet corpa celestia sint diuersa. tamen ratione unitatis ordinis potest dici unum corpus. Similiter intelligentie licet sint diuersae. tamen potest dici una intelligentia. propter unitatem ordinis in operatione mouendi que dicitur in singulari aiam et non aias.

Tu causis aias paribus vitasq; minores. **Hic** phia commendat sapiam dei ex aiarum nostrarum creatione dicens. **O** pater tu. puebis. i. pducis aias boium. et minores vitas. i. aias brutorum et plantarum paribus causis. que aias mundi produxit. scilicet tu aptas sublimes. i. aias rationales boium. leuib; currib; .i. celestibus stellis. tu seris eas in celum et terram. i. in corpa terrena. quas aias puerlas reduci igne. i. charitate reducete. facis reuerti ad te benigna lege. i. ordinatione tua. **Mo**ta quod aie bestiarum et plantarum dicuntur minores vite respectu aie boium. eo quod non habent tot nec ita perfectas operationes vite sicut aie boium. **Mo**ta quod per leues currus primi intentionis platoniorum intelligit stellas paribus currib; . dixerunt. n. platonici quod deus omnes aias sic creauerit et seminauerit eas in celum legendos eos stellas paribus. a quibus postea disorbanantur in corpa. s. hec opinio non valet. scilicet quod omnes anime similes tunc create. imo omni die de nouo creantur et create corporibus infunduntur. **Hic** autem aie seris in celum propter virtutem celestem. et quod unio aie ad corpus contrahit suam producit. licet aia a deo producat in corpe. tamen unio ex parte dispositionis corporalis dependet a virtute celesti. ideo dicitur eas seris in celum et terram. quod aie non coaptantur corporibus nisi mediante virtute celesti. **Un**. ii. phisico. **Bo**. n. boiem generat et sol. **Mo**ta quod deus aias creatas aptat leuib; currib; . i. stellis paribus quod sic potest intelligi. quod aia creata paritate et similitudine habet cum stella. Sicut. n. stella est nobilior pars sui orbis et est perpetua. sic aia rationalis perpetua eternis est nobilior pars boium. **Hic** sic potest intelligi. quod deus aias creatas aptat leuib; currib; . i. rationem et intellectum que dicuntur currus aie que ducunt boiem in cognitionem rerum. que aias seris in celum et terram. quod aia rationem et intellectum habet cognitionem celestium et terrestrium. **Mo**ta quod per ignem reducere intelligit ardorem caritatis. que boiem auersum a deo vicinis facit ipsum redire virtutibus. nisi. n. boium deum amet ipsum non querit. nisi querat non inueniet. nisi inueniat ad ipsum non reuertetur.

Da pater angustam. **Do**stas phia captauit beniuolentiam dei ipsum multipliciter commendando. hic exprimit suam petitionem dicens. **O** pater que facis omnia predicta. da. i. concede menti super. humane. ascendere angustam sedem. i. nobilem sedem summi boni. da lustrare. i. inuestigando inuenire. fontem boni. i. deum que est fons omnis boni. da luce repta. i. cognitionem per habitam in te defigere. scilicet per amorem. spicuos visus. i. claros intuitus. ai. i. rationem et intellectum. **O** pat tu diffice. i. diserge nebulas. i. obscuritates. et pondera. i. grauitates terrene molis. i. dilectionis terrene. atq; mica. i. respicere tuo splendore. tu nanq; es serenum que supple omnia illustrant. **Tu** es traquila requies p;is super. metibus. te cernere. i. videre. est finis super. oim. tu idem es principium. quod origo oim rerum. tu es vector. tu es vehis nos per gratiam que peruenire non possumus per naturam. tu es dux ducens ab errore ignorantie ad veritatem sapie. tu es semita cuius via et veritas et per te ad te ipsum peruenit. tu es terminus ultra quem nihil querit cuius finis summum et perfectum bonum. **Mo**ta quod sedes summi boni dicitur angusta. i. subtilis. quod vit magno labore ad ipsum peruenit. vel dicitur angusta. i. nobilis. quod nihil sibi operari potest. **St**e deum vocat fontem summi boni. sicut. n. riuuli sunt castres et fluere a fonte et ipse a nullo. sic a deo omne bonum habet esse: ipse autem a nullo. **Mo**ta ad hoc quod sedes summi boni presentat oportet quod inuestiget. et quod non sufficit inuestigare si non inueniat. nec inuenire si non diligat. ideo phia petit per amorem defigere visum animi. i. rationem et intellectum in summum bonum. **Mo**ta quod quod intellectus et ratio impediuntur et obscurantur per affectionem et desiderium terrenorum. quod corpus quod corrumpit aggrauat aiam quoniam corpi est subiecta ideo phia petit fugari nebulas splendendi molis. et quod non sufficit fuga tenebrarum nisi affuerit lux illuminas. ideo petit illuminationem dicens. **Atq;** tuo splendore mica. **St**em diffico. cis. i. dispergo vel remoueo. et dicitur a dispersa positione insepabili et a verbo ico icas.

Prosa decima tercii libri. **f**

Quoniam igitur que sit imperfecta. Ista est decima
 p[ar]te huius t[er]cia: in qua p[ro]bia ostendit ubi vera
 b[ea]t[itu]do sit p[ro]stituta. et p[ri]mo p[ro]nu[n]ciando se p[ro]bat
 b[eat]itudinē p[er]fectā esse in rerū natura. scdō ostēdit
 in quo sit vera b[eat]itudo. ibi. Quo v[er]o. P[ri]mo dicit.
Hoc est q[uo]d vidisti in p[re]cedētib[us] que sit forma
 imperfecti boni. et que sit forma p[er]fecti boni. nūc re-
 or. i. opinor esse demonstrandū. quonā. i. vbi. b[eat] p[er]fe-
 ctio felicitatis. i. p[er]fecta felicitas. sit p[ro]stituta. in q[ui] sup-
 ple inuestigando. illud ego arbitror p[ri]mū esse inq[ui]-
 rendū. an aliqd b[eat]itudo bonū p[er]fectū quale pauloante
 .f. octava. p[ro]sa diffinisti. possit existere in rerū natura
 ne cassa. i. vana. imago. i. species cogitatōnis nos de-
 cipiāt p[ro]ter veritate subiecte rei. i. ex itis rei. s[ed] neq[ue] ne-
 gari q[uo]d existat in rerū natura p[er]fectū bonum et p[er]fecta
 felicitas. et hoc bonū sit veluti fons omnium bonorum
 et tūc p[ro]bat ip[s]m esse tali rōne. In quocūq[ue] genere ē
 repire imperfectū in eodē est repire p[er]fectū. s[ed] in gene-
 re rez est repire imperfectū bonū et imperfectā felicitatē
 vt p[er] p[re]cedētib[us]. s[ed] in rez natura erit dare p[er]fe-
 ctū bonū et p[er]fectā felicitatē. hāc rōnē p[ro]tractat in lite-
 ra et dicit. Omne q[uo]d dicit esse imperfectū illud p[ro]bi-
 bet imperfectū d[im]inutōe. i. ex defectu p[er]fecti. q[uo]d sit vt
 si in quibet genere videat esse q[uo]d. i. aliqd imperfectum
 in eo g[er]e necesse sit aliqd esse p[er]fectū. et em sublatā. i.
 circūscripta p[er]fecti one. nec fingi p[otes]t vnde extiterit. i.
 esse habeat. q[uo]d p[ro]bi bet in p[er]fectū. neq[ue] .n. natura ce-
 pit exordiu a d[im]inutis et in cōsummatis. i. ab imp[er]fe-
 ctis. sed natura p[re]cedens ab integris et absolutis. id
 est p[er]fectis. dilabit in bec extrema. i. inferiora. atz ef-
 feta. i. infructuosa. ex hoc g[er] accipit maior rōnis in q[ui]
 cūq[ue] repit aliqd imperfectū i codē repit p[er]fectū. Tūc
 subiungit minorē dicens. Sicuti pauloante mōstra-
 uimus que ē fragilis boni et imperfecta felicitas. Et p[ro]nu[n]-
 ciat p[er]clusiōnē dicens. Ergo dubitari nō p[otes]t eē aliquas
 solidā p[er]fectā felicitatē. q[uo]d p[re]cedēs. **H.** dicit. verif-
 sime et firmissime p[er]clusum ē. **M**otandū q[uo]d in t[er]p[er]-
 bus et sensibilib[us] nō p[otes]t esse summū et p[er]fectū bonū
 et q[uo]d multi sunt q[ui] nō putāt esse alia bona p[ro]ter sensi-
 bilitā. ideo ne aliqs putet nullū esse p[er]fectū bonū in
 rerū natura. p[ro]bia p[ri]mo an q[uo]d ostendat ubi sit sitū p[er]fe-
 ctū bonū p[ro]bat ip[s]m esse. **M**otandū q[uo]d res subiecta
 est de qua habet sermo et cognitō. s[ed] dū cogitam[us] de
 re q[uo]d nō est tūc ē cogitatio cassa p[ro]ter veritate subiecte
 rei decipiēs nos. ne aut talis cognitio videat eē sum-
 mi boni. id p[ri]mo p[ro]bat ip[s]m eē in rez natura. **M**o-
 tandū q[uo]d imperfectū nō p[otes]t eē p[ri]ncipiū rez. q[uo]d p[er]fe-
 ctū p[ri]us ē imperfecto. p[ri]ncipio aut nō est aliqd p[ri]us. ex
 quo seq[ui]tur q[uo]d vbi est imperfectū ibi est repire p[er]fectū
Motandū q[uo]d est deuenire ad aliqd p[er]fectū a q[ui] na-
 tura incipies. p[ro]grede ad posteriora imperfecta. cuius
 modi sunt bec inferiora q[ui] dicit[ur] extrema et effeta. q[ui]
 sunt vltima causatorū nō causa alijs inferioribus.

Quo v[er]o inq[ui]t. Sic p[ro]bia ostendit in q[ui] p[er]fectū bo-
 nū siue felicitas sit sita. scdō p[ro]cludit q[uo]dā correlari-
 um. t[er]cio mouet dubitationē. scdā ibi. Sup[er] bec. t[er]cia ibi. Atq[ue] h[ec] q[ui]. P[ri]mo dicit vel ostendit p[er]fectā felicitatē
 eē in deo p[ro]stituta. scdō ostendit per que modū sit in deo. ibi. S[ed] q[uo]d. p[ri]mo ponit vnā p[ro]positionē notā. scdō et
 ea p[ro]bat intentū. ibi. Ita v[er]o. P[ri]o dicit. Itā p[ro]batū est q[uo]d dare p[er]fectū bonū. q[uo]d v[er]o. i. in q[ui] biter illud p[er]fectum
 bonū. ita p[ro]sidera. Et tūc subiungit p[ro]positionē. Dis p[ro]ceptio cōis humanorū aior. p[ro]bat. i. p[ro]cedit deū eē bonum
 p[ri]ncipē oim rez. et q[uo]d de[us] sit q[uo]dā bonū. p[ro]bat p[ro] hoc q[uo]d deo nihil meli[us] excogitari p[otes]t. et q[uo]d dubitat illud eē
 bonū. q[uo]d melius nihil est. q[uo]d. d. nullus. **M**otandū q[uo]d deū esse p[ri]ncipē oim rez omnes p[ro]cedūt. s[ed] q[uo]d p[ro]tagorici
 duo posuerunt esse p[ri]ncipia rez. vñ bonū aliud malū. ne g[er] aliq[ui] occasione hui[us] negaret deū esse bonū. idō
 hoc p[ro]bat ex eo q[uo]d nihil potest melius excogitari deo. **A**nde dicit beatus aug[ustinus] in li. de doctrina xpiana. Omis la-
 tine lingue scientes cum aures eorū sonus tetigerit quo p[er]fert[ur] deus mouent[ur] ad cogitandū excellentissimā q[ui]dam
 immortale naturā. ita aut cogitat[ur] deus vt aliqd quo nihil sit melius.
Ita v[er]o bonū eē deū. Sic p[ro]bat intentū q[uo]d b[eat]itudo siue p[er]fectū bonū sit sitū in deo tali rōne. P[er]fectus bo-
 nū est vera b[eat]itudo. s[ed] in deo est p[er]fectū bonū. s[ed] in deo est vera b[eat]itudo: vñ dicit in l[ite]ra. **R**ō ista demonstrat de-
 um eē bonū vt cōicat. i. infallibiliter p[ro]cludat. in eo esse p[er]fectū bonū. nā ni. i. nisi de[us] sit tale. f. p[er]fectū bonū. nō po-
 terit esse p[ri]ncipēs oim rez. si. n. nō sit p[er]fectū bonū. erit aliqd p[re]stantius eo. possidens p[er]fectū bonū. quia
 omnia p[er]fecta claruerūt. i. manifesta sunt. eē p[ri]oria minus integris. i. p[er]fectis. q[ui]e nero. p[ro]deat. i. p[ro]cedat in
 infinitū. ostendū est summū deū esse plenissimū summū et p[er]fectū boni. et sic p[er] minor rōnis. f. q[uo]d in deo ē p[er]-
 fectum bonū. Tūc p[ro]bat maiorē dicens. Sed p[ro]stituitur. i. p[ro]bauimus nonā p[ro]sa p[er]fectū bonū esse verā be-
 atitudinē. igit[ur] restat p[ro]cludere q[uo]d necesse est verā b[eat]itudinē sitā esse in summo deo. cui **H**ocetius p[ro]sentis di-
 cit. accipio. i. p[ro]cedo inq[ui]t. nec est q[uo]d v[er]o modo queat p[ro]tradi.

Prosa .x. libri t[er]cij.

Quoniam igitur que sit imperfecta q[uo]d etiā
 p[er]fecti boni forma vidisti. Nunc de-
 monstrandū reor quonā bec felici-
 tatis p[er]fectio p[ro]stituta sit. **I**n q[uo]d illud p[ri]-
 mū arbitror inquirendus. an aliqd h[uius]mōdi
 bonū (quale pauloante diffinisti) in rerū
 natura possit existere. ne nos p[ro]ter rei subie-
 cte veritate cassa cogitationis imago deci-
 piat. **S**ed q[uo]d existat. sitq[ue] hoc veluti q[uo]d
 oim fons bonorū. negari neq[ue]t. **O**mne. n. q[uo]d
 imperfectū dicit esse. id d[im]inutōe p[er]fecti un-
 p[er]fectūq[ue] esse p[ro]bi bet. **Q**uo sit vt si in quoli-
 bet genere imperfectū quid esse videat. in eo
 p[er]fectū q[uo]d aliquid esse necesse sit. **E**tem p[er]fe-
 ctione sublata. vnde illud q[uo]d imperfectū p[ro]bi-
 bet extiterit. ne fingi q[uo]d p[otes]t. **R**eg[is] em ab
 d[im]inutis incōsummatisq[ue] natura rez ce-
 pit exordiu: s[ed] ab integris absolutiq[ue] p[ro]ce-
 dens in bec extrema atz effeta dilabit. **S**i
 si (vti pauloante monstrauimus) est quedā
 boni fragilis imperfecta felicitas: eē aliquas
 solidā p[er]fectāq[ue] nō p[otes]t dubitari. **H.** Firmissi-
 me inq[ui] verissimeq[ue] p[ro]clusum est. **P.** **Q**uo
 v[er]o inq[ui]t habitet ita p[ro]sidera. deū rez omnium
 p[ri]ncipē bonū esse. cōis humanorū p[ro]ceptio
 p[ro]bat aior. **M**ā cū nihil deo melius excogi-
 tari queat. id quo melius nihil est. bonū eē
 q[uo]d dubitat: **I**ta v[er]o bonū esse deū rō temō-
 strat: vt p[er]fectū q[uo]d bonū in eo esse cōicat. nā
 ni tale sit: rez oim p[ri]nceps esse nō poterit.
Erit. n. eo p[ro]bitant[ur] aliqd p[er]fectū possidens
 bonū: q[uo]d hoc prius atq[ue] antiquus esse videa-
 tur. **D**ia nāq[ue] p[er]fecta min[us] integris p[ro]ra
 eē claruerūt: q[ui]e ne in infinitū ratō p[ro]deat.
 p[ro]fite dū est summū deū: summi p[er]fectiq[ue] bo-
 ni esse plenissimū. **S**z p[er]fectū bonū verā eē
 b[eat]itudinem cōstituitur: veram igit[ur] be-
 atitudinem in summo deo sitas esse necesse
 est. **H.** **A**ccipio inq[ui]t: nec est quod contradi-
 ci v[er]o modo queat.

Sed manifestum est. illud non esse summum bonum: quod non est perfectum. igitur nullo modo potest esse diuersa ea que sunt summa bona. Atque certe deum et beatitudinem collegimus esse summum bonum. quare necesse est ipsam naturam que sit diuinitas. i. natura dei esse summam beatitudinem. quod Boetius approbas dicit. nihil veri est ipsa nec ratione cinati de firmitate: nec deo dignius concludi potest. **M**otandum ex quarto topicorum: quod per superabundantiam et in soli puenit. cum igitur summum bonum dicat per superabundantiam non erit duo summa bona. **E**t si essent duo summa bona vel essent eiusdem speciei: vel differrent specie: eiusdem speciei erunt equaliter perfecta et unum erit superfluum. si differret ipse unum erit perfectius: sed quod est imperfectius non est summum bonum. ergo non sunt plura summa bona.

Sup hec inquit. **H**ic phia concludit ex dictis quada conlusionem corolariam dices. **S**up hec. s. predicta. ego tibi dabo corolariu. i. conlusionem corolariam. ita. s. sicut geometre aliqd solent demonstratis suis. propositis inferre. qd illata ipsi vocant posismata. i. apitiones. **E**t tunc ponit corolariu qd omnis beatus dicitur. qd sic infert qd adeptioe beatitudinis sunt homines beati: beatitudo vero est ipsa diuinitas vt pbatu est. manifestus est homines beatos fieri adeptioe diuinitatis: sed sicut adeptioe iusticie fiunt homines iusti: et adeptioe sapie sapientes: ita necesse est adeptioe diuinitatis esse beatos siue deos. igitur ois beatus est deus: sed natura qd est vnus deus est et non plures. participatioe vero nihil prohibet plures esse. hac conlusionem pmedans. **H**. dicit. **E**t pulchrum in qd hoc. s. qd modo conlulisti. atq; preciosum. siue posisma siue corolariu maus. i. magis velis ipsum vocari. **M**otandum qd ois beatus est deus: s. pbat ex ista sic. **H**omines sunt beati adeptioe beatitudinis: sed beatitudo est diuinitas: s. homines sunt beati adeptioe diuinitatis. s. adeptioe diuinitatis aliqd efficit deus: s. ois beatus est deus. vel potest sic argui. **A**deptioe diuinitatis aliqd efficit deus. adeptioe diuinitatis aliqd efficit beatus cum diuinitas sit idem cum beatitudine: s. ois beatus est deus.

Mota fm **H**ug. qd porus. n. est subtile foramen in corpe p quod sudor emanat. inde posisma. s. i. apitio vel illuminatio sensus. **D**icunt etiam posismata regule qd geometre ponunt ad aliqd ostendendum quod apertent et illuminent mentem lectoris: et ipse allegat boetiu in hoc libro de hoc noie posisma. **M**otandum fm eundem **H**ug. a corona venit coronariu qd est premiu victorie vel premiu belli vel certaminis. s. corona vel aliquid aliud. vel coronariu est vnus aliqd meretur honore: vel adipsam coronam. **E**t etiam allegat boetiu in hoc loco de hoc noie coronariu. s. coiter ipsum nominamus coronariu. et est coronariu conlusionem sequens ex pmissis. **M**ota aliqd diceret. **S**i omnis beatus est deus: cum plures sint beati. plures erunt dei. **R**espondit boetius qd vnus est deus naturaliter et essentialiter. s. participatioe. s. participatioe virtutis et immortalitatis potest esse plures dei. vnus p. **E**go dixi dei estis et filii excelsi omnes **I**tez innuit phis. in metaph. vbi sic concludit. **N**on valet pluralitas principiu sic qd vnus princeps. s. fm naturam et essentiam. **E**rgo dicit Seneca. **A**ir speculatiuus est quasi deus in humano corpe hospitat. **M**o qd vltorius notandum qd deus est quadruplex. aliqd est deus nuncupatiue vt idoli. **A**lii vsurpatiue vt demones cultum dei sibi vsurpantes vt dicit scriptura. **O**ms dei gentiu demonia. **T**ertius participatiue vt homines beatitudinem participant. **Q**uartus est deus natura bene ecentie eternitate. immutabilitate et coicabilitate. pmissis tribus modis possunt bene esse plures dei. s. non quarto modo. **A**ltimo nota deitate siue diuinitate participare: non est nisi immortalitate. impossibilitate. subtilitate et agilitate adipsa. **N**am mortale additu nobis sepat nos a dijs: vt dicit porphirius. ergo adeptioe immortalitatis erimus dei.

Atq; hoc qd pulchrum nihil est. **H**ic phia mouet circa predicta quada dubitationem. sedo soluit ea ibi. **Q**uius discretione. **P**rimo dicit. **E**x qd dicit hoc corolariu esse pulchrum. **A**tq; p certo hoc quod iam dicit nihil est pulchrum. quod ratio pstat esse annexendum his. s. supradictis. et dicit boetius qd est pulchrum illud. dicit phia. cum beatitudo videatur multa pertinere: videatur vtriusque oia pertinere. i. constituat veluti vnus corpus beatitudinis. qd a varietate partiu. an sit aliquid eorum quod ppleat subam beatitudinis. ad hoc cetera referant. **T**unc Boetius petit hac quod magis elucidari dicens. **T**ellem inquit vt patefaceres illud quod queris memoratiue ipaz rez sup. exemplificando. et phia pdescedens **B**oetio qrit. **N**one enim beatitudinem esse bonum. dicit. **H**. certe summum bonum. cui phia. licet. i. licitum esse addas hoc sup. summum oibus his. **N**am beatitudo est summa sufficientia. eadem est summa potentia. et iudicat esse summa reuerentia claritas et voluptas. dicit. **H**. **Q**uid igitur sup. estimas dicendum. **R**espondit phia. beccine. i. nunquid hoc oia. s. sufficientia. potentia et voluptas. sunt veluti quada membra beatitudinis. an cuncta referunt ad bonum veluti ad verticem. i. tanquam ad summam rationem appetendi omnia alia. **T**unc Boetius fatetur se intelligere quod non et pstatola eius solutionem dicens. **I**ntelligo quod ponas inuestigandum: sed desidero audire quod constituas. i. diffinias quodam dissoluendo. **M**otandum qd quada phia mouet est ista. **A**triu predicta quinq; s. sufficientia. reuerentia et voluptas. tuant beatitudinem sicut diuersa membra vnum corpus. vel vtriusque omnia sunt eadem et referant ad aliquid vnum

conclusionem
sine exp

potest
p. 393

p. 395

scz ad bonū q̄ sit rō appetēdi omnia ista. **Notandū** qz in beatitudine est summū bonū, et in beatitudine ē sufficiētia, reuerētia, potētia, glia et iocūditas. Ideo q̄nt an ista sint in beatitudine tāq̄ diuersa, aut ad vnū relata, s. ad bonū rōne cui appetūt. **Nota** ad primā pte q̄onis d̄z respōderi q̄ nō, qz mēbra vnū corp⁹ p̄stitūtia, d̄nt eē inter se diuersa vt statim p̄babit in lra sequēti. s. illa, v. s. vnū vt p̄batū ē q̄ nō p̄nt eē p̄tes b̄titudinis p̄stitūtes ipaz sic mēbra vnū corp⁹, etiā si sic seq̄ret q̄ b̄titudō seu d̄z n̄ eēt oīno simplex qd̄ ē impossibile **Qui?** rei discretione. **Hic** p̄bia soluit q̄oz, et p̄mo oñdit q̄ ista q̄nqz nō sunt p̄tes et mēbra b̄titudinis. scdo oñdit q̄ oia referant ad bonū ibi. **Ad** bonū v̄o. **Primo** intēdit talē rōne. **De**bra cōstitūtia aliqd̄ vnūz ad inuicē d̄nt esse diuersa. s. ista oia q̄nqz sunt idēz, s. nō sunt mēbra et p̄tes b̄titudinis. vñ dicit in lra. **Cuius** rei sup. posite in q̄one, sic accipe discretione. i. discretā solutionē. **Hic** bec oia forēt mēbra beatitudinis: tūc discrepēt a se inuicē bec, n. est natura partium: vt diuersa p̄ponat vnū corpus. **Atq̄** p̄ certo bec oia q̄nqz monstrata sunt idē esse sup. in. ix. p̄sa. igit̄ minime sunt mēbra b̄titudinis. s. si in eis saluēt rō mēbra oia erūt vnū mēbrū, et tunc sequit̄ beatitudinē p̄ponit ex vno mēbro qd̄ ē impossibile. et h̄ ē q̄ dicit alioq̄n. i. si aliter dicat q̄ nō sunt mēbra: s. vnū mēbrū: videbit̄ beatitudo esse p̄iūta ex vno mēbro qd̄ fieri neq̄t. **Et** dicit **Boetius**. **Id** quidē qd̄ mō p̄clusio est nō est dubiū s. illd̄ qd̄ restat de veritate alteri? p̄ q̄stiōnis expecto. **Notandū** q̄ beatitudo est diuinitas vt prius visum est. et q̄ diuinitas est oīno simplex et indiuisibilis ex nullo pōt esse p̄stituta: cuz cū p̄stituta prius sit p̄stituta: esset aliqd̄ prius veritate qd̄ absurdū est. s. beatitudo nō pōt esse p̄stituta ex plurib⁹ mēbris vel ex vno mēbro.

B. **Intelligo** inq̄ qd̄ inuestigādū p̄ponas, s. qd̄ p̄stituas: audire desidero. **P.** **Cui?** rei discretiōez sic accipe. **Si** h̄ oia b̄titudinis mēbra forēt, a se q̄ inuicē discrepēt. **Hec** ē em̄ priū natura vt vnū corp⁹ diuersa p̄ponat. **Atq̄** h̄ oia idē eē mōstrata s. minime igit̄ mēbra s. **Alioq̄n** ex vno mēbro b̄titudinē videbit̄ eē p̄iūta: qd̄ fieri neq̄t. **B.** **Id** qd̄ inq̄ dubiū nō ē: s. id qd̄ restat expecto. **P.** **Ad** bonū v̄o cetera referri palā est. **Id** circo em̄ sufficiētia peti: qm̄ bonū eē iudicat. **Idcirco** potētia: qm̄ id q̄ eē credit bonū. **Idē** de reuerētia: claritudine: iocūditate. coiectare licet. **Sim** igit̄ expetendoz summa atqz causa bonū est. **Qd̄** em̄ neqz reneqz similitudine vllū in se retinet bonū: id expeti nullo mō p̄t. **Notatqz** etiā que natura bona nō sunt: tñ si esse videant̄ q̄si vera bona sint appetūt. **Quo** sit vti summa cardo atqz cā expendoz oim̄ bonitas eē iure credit. **Cui?** v̄o cā qd̄ expedit id maxime videtur optari. **Veluti** si salutis cā q̄spia velit eq̄tare: nō tā eq̄tandi motū desiderat q̄ salutis effectū. **Cū** igit̄ oia boni grā petāt: n̄ illa pot⁹ q̄ bonū ipm̄ desiderant̄ ab oibus. **Sz** p̄t qd̄ cetera optant̄ b̄titudinē esse cōcessimus: q̄re sic q̄ sola querit̄ b̄titudō. **Ex** quo liq̄do apparet ipsius boni et b̄titudis vnā atqz eandem esse substantiam. **B.** **Mihil** video cur tesentire quispiam possit. **P.** **Sed** teum verāqz beatitudinē vnum atqz idē esse mōstrauimus. **B.** **Ira** inq̄. **P.** **Secūro** igit̄ cōcludere licet: tēi quoqz in ipso bono nec vsq̄ alio sitam esse substantiam.

Ad bonū v̄o cetera. **Hic** p̄bia oñdit q̄ oia referat̄ ad bonū tanqz ad cām, p̄pter quā appetunt̄. scdo ex dictis deducit quasda p̄clusiones supius p̄batas vt melius intelligant̄. scda ibi. **Cuius** v̄o cā. **Primo** dicit. **Palā** est cetera. s. q̄nqz supradicta ad q̄ oia appetēda reducūt ipa referri ad bonū. idcirco, n. peti. i. appeti. sufficiētia: qz bonū eē iudicat. idcirco potētia desiderat. qz id etiā credit̄ esse bonū. idē licet pietate. i. iudicare. de reuerētia claritudine. i. claritate. et iocūditate. et sic vniuersaliter p̄cludere q̄ bonū est summa. i. p̄fectio. et cā oim̄ū expetendorum. i. desiderandorum. quod declarat p̄ signum dicens. illud em̄ qd̄ neqz in re neqz in similitudine. i. apparētia. vllum bonū retinet in se. illud nullo mō pōt expeti. i. desiderari. et p̄tra. i. p̄ p̄trariū. illa qd̄ nō sunt bona natura. i. ex natura. tñ si videant̄. i. appareāt esse q̄i vera bona sint appetūt. quo sit vti bonitas iure credit̄ esse summa atqz causa oim̄ expetendoz. **Notandū** q̄ bonū est cā oim̄ desiderandoz: qz deficiēte rōne boni in aliquo siue sit bonū fm̄ apparentiā siue existentiā. tollitur rō appetibilis: posita v̄o rōne boni in aliquo siue fm̄ re siue fm̄ apparentiā ex quo ipm̄ est appetibile. p̄pter qd̄ dicit aresto. in. de aia. **Docet**. n. appetibile hoc quidē bonū hoc aut̄ apparens bonū.

Cuius v̄o causa. **Hic** ex dictis p̄bia deducit quasda p̄clusiones p̄us p̄batas vt melius intelligant̄ et sunt due. **Prima** est q̄ bonū et b̄titudō sunt idē. **Secda** q̄ d̄z bonū idē sunt. deducēs s̄ p̄me p̄clusionē dicit. **Illud** maxime videt̄ optari. cui? cā qd̄. i. aliqd̄. expedit. i. desiderat. vt si cā salutis. i. sanitatis. q̄spia. i. aliqz. velit eq̄tare. nō tā. i. nō tm̄ desiderat motū eq̄tadi. qz. i. inq̄tū desiderat effectū salutis. i. sanitatis. cū igit̄ oia petant̄. i. appetant̄ grā boni. illa nō potius desiderant̄ ab oib⁹ q̄ ipm̄ bonū. s. nos p̄cessim⁹ b̄titudinē eē. p̄pter qd̄ cetera optant̄. q̄re sola beatitudo tanqz finis oim̄ alioz. querit̄. i. desiderat. ex q̄ liq̄do. i. manifeste apparet eē eandēz sbam ipi⁹ boni et beatitudinis. **Boetius**. n. assentēs isti deductōni dicit. **Mihil** video cur q̄spia possit dissentire. **Notandū** q̄ntūqz p̄prietas p̄ se est eadē. necesse ē illa esse eadē. cū igit̄ bonū et b̄titudō habeāt vnā et eandē p̄ se p̄prietatē erūt eadē. **Nā** p̄ se p̄prietatē est b̄titudini. q̄ oia p̄pter eā desiderant̄. s. illa p̄prietatē ē boni q̄ oia appetūt qz bona. s. bonū et b̄titudō s. idē. **Notandū** q̄ illud magis appetit̄ cui? cā aliqd̄ appetit̄. qz illd̄ p̄t qd̄ aliqd̄ appetit̄ p̄us ē in causando motū desiderii. q̄ illud qd̄ appetit̄ p̄pter aliud. qz cā p̄maria p̄ in fluit qz scdaria: et io illud p̄pter qd̄ aliqd̄ appetit̄ p̄ in fluit desiderio q̄ illd̄ qd̄ appetit̄ sicut finis p̄ in fluit qz ordinata in fine. et h̄ declarat p̄ exemplū in lra de sanitate. q̄ p̄ appetit̄ qz act⁹ eq̄tadi fact⁹ p̄pter sanitates. **Sed** tēi. **Hic** p̄bia ex p̄clusionē prius p̄bata deducit scdaz. s. tēi et bonū eē idē fm̄ substantiā et dicit. **Sz** demonstrauim⁹ tēi et verā beatitudinē esse idē et vnū. dicit **Boetius**. ita ē inq̄. **Et** q̄ d̄cludit p̄bia dicens. igit̄ se cure licet p̄cludere substantiā dei sitā esse in ipso bono. nec vsq̄ alio. i. alubi. **Nota** q̄ ex prima p̄clusionē infer tur scda. accipiēdo primā p̄clusionē. p̄ maiore. arguēdo sic. **Bonū** et beatitudo sunt idē fm̄ substantiaz. scd deus est vera beatitudo. s. deus et bonū sunt idem fm̄ substantiā.

Detrum tēimū terciū libri.

Hic omnes pariter venite capti. Istud est metrum. r. bu? terciū qd dicitur valentini ab inuētoze. rē vñ decā syllabū p̄stans ex spondeo r dactilo. r duob? vel trib? trocheis. qz vltimo loco pōt poni spondeus v? trocheus. In q̄ metro p̄bia postq; ondit in q̄ sit summa b̄tudo: boztaf ad istā beatitudinem puenire dices. Omnes capti quos fallax libido. i. fallax delectatio. habitas. i. possides. terrenas mētes. ligat improbis catenis. i. viciosis cupiditatib?. venite piter buc. i. ad summū bonū qd est sū in deo. Tūc ondit vtilitatē veniendi ad illud bonū dicens. Dic. i. in isto bono qd est deus. erit vobis req̄es laborū. cū ip̄e sit p̄mū in bac vī ra laborantium. hic est port? .i. securitas manēs placida q̄ete. hoc est asilū. i. dom? refugij. vñ. i. solū. q̄a tū ad deū est tutū refugij. patens. i. aptum miseris. Tūc p̄pat istud bonū ad bona tēpalia ondens bona tēpalia esse dānosa: qz sui cupiditate obtenebrāt aiāz. d. Quicqd donat tag? fluui? iste aureis suis arenis. Quicqd donat berm? fluui? rutilante. i. splendēte sua ripa. aut in dūs fluuius a q̄ dicit india. p̄inquis calido orbi. qz viciā? torride sone. ind? inq; p̄miscēs lapillos virides. i. smaragdos. candidis. i. margaritis sup. oia illa nō illustrāt aciē sup. mentis. s̄ magis p̄ducit. i. inuoluūt cecos aios. in suas tenebras. i. ignorantias veri boni. hoc. s̄. bonū tēpale. q̄cqd. i. qd cūq; placet. i. excitat mentes ad cupiditatē. illud tell? aluit infimis cavernis. i. p̄fundis. qz in p̄fundo terre gignunt metalla r gemme. Tūc ondit vtilitates boni qd est deus in q̄ est vera beatitudo dices. Splendor .i. b̄tudo splendēs. q̄ splendore regit celū. ille vitat obscuras ruinas aiē. qz splendor r obscuritas se non p̄patunt in eodē. q̄s q̄s ḡ poterit notare. i. notā b̄re banc lucē. ip̄e negabit. i. nō curabit cādidos radios p̄bebi. i. solis. Notandū p̄pter l̄ram q̄ asilum fm hug. d̄ dom? refugij quā romul? fecit ab a qd ē sine r silon qd est tact? . q̄si sine tactu. qz nō erat p̄bas ali quē ibi tagere vel offendere. Notandū fm h̄s. li. et bimol. Tagus ē fluui? quē cartago byspanie sic h̄ cupauit. ex q̄ p̄cedit copiositas arenis auriferā. r ab hoc ceteris fluuijs byspanie est platus. Notandū fm hug. q̄ berm? est fluui? afie. q̄ campos smirneos secat fluctibus. et est plenus aureis arenis. Ind? aut fm h̄sido. est fluuius orientis. q̄ rubeo mari exiit: a quo india nuncupat. abundans margaritis et smaragdis.

Prosa. xi. terciū libri.

Sententia inq; ista est. r. p̄sa bu? terciū in q̄ p̄bia inducit Boetij in cognitionē quorundā q̄ prius passus fuit ignorare. s̄. q̄s sit finis oim rez. et quib? gubernaculis mundus regat. Primo ducit ip̄m in cognitionē primi. scdo scdi in sequenti pla. Primo p̄bia uestigat diffinitionē boni. scdo ex hoc ondit q̄s sit finis oim rerū. ibi. Et illa nimius. p̄mo p̄mittit qdā. scdo p̄bia aggredit. p̄positus. ibi. Mōne inq;. Primo Boeti? assenties p̄dictis dicit. Assentior inq;. s̄. iam dicit. cūcta. n. p̄stant nera firmisimū rōmibus: qz demonstratiuis. Et p̄bia inq;. Quāti. s̄. p̄re cū estimabis. si agnoueris qd sit ip̄m bonū. Rūdit Boe. Infiniti. s̄. p̄cū inq; estimabo. si quidem mibi piter p̄tingat agnoscere deū q̄ bonū est. dicit p̄bia. Atq; p̄ certe. hoc patefaciā verisimā rōne. maneat. i. cōcedant. modo. i. t̄sm modo qd conclusa s̄ pauloante. Et dicit Boe. manebūt sine oī p̄tractiōe in sui veritate. Notandū q̄ ad p̄bandū aliquā cōclusionem oportet p̄ncipia manere in sui veritate r ea cōcedi. si. n. negarent nō posset ex eis cōclusio deduci. volens p̄bia ex his que conclusa sunt tanq; ex p̄ncipijs cōcludere qd sit bonū. dicit hoc velle facere manebūtibus que p̄bata sunt. et dicit Boetius q̄ manebūt in sui veritate.

Monne inquit monstra. ea. Dic p̄bia aggredit intētū onddēdo qd sit bonū. r intendit p̄bare istā cōclusionē. bonū est illud qd oia appetit. quā. p̄bat tali rōne. Qn̄s et bonū sunt idē. s̄ oia appetūt esse vñ. s̄ oia appetūt bonū. Circa istam rōnem sic p̄cedit. p̄mo p̄bat maiore. scdo minore. tercio resumpta maiore insert cōclusio nē. scda ibi. Mōst ne igit. tercia ibi. Est ne igit. p̄bat q̄ maiore q̄ vñ et bonū sunt idē p̄ modū questionis. et primo querit dicens. Monne supra monstrauius in mona. p̄sa ea q̄ appetūt a pluribus sup. sufficiētia. reuerentia. potētia. idcirco nō ē vera: bona et p̄fecta. qm̄ discrepant a seinuicē p̄fecta sup. eo mō q̄ appetūt a pluribus r cū alterū abesset alteri nō posse afferre plenū r absolutū bonū. qd nullo indigeat. tūc aut sup. monstrauius vñ verū bonū fieri cū colligunt in vñā formā beatitudinis atq; efficiētia. s̄. vñā cām efficiētē. s̄. deū. vt que sit sufficiētia. eadē sit potētia. et reuerētia. claritas r iocunditas. nisi vñ oia sint vñā r idē monstratū est. ea nihil b̄re q̄ numerent. i. p̄putēt inf̄ expetenda. i. desiderāda. Et dicit Boe. demonstratū est in q̄ nec vñ mō dubitari pot. Ulter? q̄nt p̄bia. Illa q̄ cū discrepāt minime sunt bona. et cū ceperint eē vñā s̄ bona. Mōne b̄ p̄tingūt fieri bona adeptiōe vnitatis. dicit Boe. Ita videt inq;. Et subdit p̄bia. s̄ oē qd est bonū p̄cipatione

Metrum. r. terciū libri.

Hic omnes pariter venite capti. Quos fallax ligat improbis catenis. Terrenas habitas libido metes. Dic erit vobis requies laborum. Dic portus placida manens quiete. Hoc patens vñm miseris asilum. Non quicqd rāgū aureis arenis bonat. aut berm? rutilante ripa. Aut in dūs calido p̄inquis orbi. Candidis miscens virides lapillos. Illustrant aciē magisq; cecos. In suas adunt animos tenebras. Hoc quicqd placet excitatq; mētes. Infimis tellus aluit cavernis. Splendor quo regit vigeatq; celum. Tutat obscuras anime ruinas. Hanc quisquis poterit notare lucē. Candidos p̄bebi radios negabit.

Prosa vñdecima hui? terciū libri.

Sententia inq; cūcta em̄ firmisimū nexā rōmibus p̄stat. P. Tuz illa q̄nt inq; estimabis: si bonū ip̄m qd sit agnoueris. B. Infiniti inq; si quidem mibi piter deū q̄ q̄ bonū est p̄tingat agnosce. P. Atq; b̄ verisimā inq; rōe patefaciaz: maneat mō q̄ pauloante cōclusa sunt. B. Abantunt inq;. P. Mōne inq; monstrauius ea q̄ appetūt a pluribus: idcirco vera p̄fecta; bona nō ēē. qm̄ a seinuicē discrepant. cūq; alteri abesset. alterū plenū absolutūq; bonū afferre nō posse. Tū aut vey bonū fieri cū in vñā veluti formā atq; efficiētia colligūt vt que sufficiētia est eadem sit potētia: reuerētia claritas atq; iocunditas. Nisi vñ vñū atq; idē oia sint nihil b̄re quo inter expetenda numerent. B. Demonstratū est inq; nec dubitari vñlo modo potest.

P. Que igitur cum discrepant minime bona sunt cum hoc unum esse cepint: bona sunt. **U**one hoc ut bona sint: unitatis fieri a deptione pringit. **H.** Ita inquit videtur. **P.** Sed omne quod bonum est boni participatione bonum esse procedit. an minime. **H.** Ita est. **O**portet igitur idem esse unum atque bonum sibi ratione procedas. **E**adem namque substantia est eorum quorum naturaliter non est diuersus effectus. **H.** Negare inquit nequeo. **P.** Non si ne igitur inquit quod est tadium manere atque subsistere quod diu sit unum. **S**ed interire atque dissolui poterit atque unum esse destiterit. **H.** Quomodo. **P.** Ut in animalibus inquit: cum in unum coeunt ac permanent anima corpusque: id animal vocatur. **C**um vero hoc unitas utriusque separatione dissoluitur interire. nec iam esse animal liquet: ipsumque corpus cum in una forma membrorum coniunctione permanet: humana visus species. **U**t si distribute segregateque partes corporis distraxerint unitatem. **D**efinit esse quod fuerat. **E**orum modo percurrenti cetera proculdubio patebit subsistere unum quodque dum unum est. **C**um vero unum esse definit esse interire. **C**onsiderari inquit mihi plura minime aliud videtur. **P.** Est ne igitur inquit quod in quantum naturaliter agat relicta subsistendi appetentia venire ad interitum corruptioneque desideret. **H.** Si animalia inquit consideret: quod habet aliquam volendi nolendi naturam. **N**ihil inuenio quod nullis extra cogentibus abiciant manendi intentionem et ad interitum sponte festinent. **O**mne namque animal tuum salutem laborat: mortem vero perniciemque deuitat. **S**ed quod de herbis arboribusque. quod de inanimatis omnino consensit. rebus prosum dubito. **P.** Atque non est quod de his possis ambigere: cum herbas atque arbores intuearis. primum sibi peruenientibus in a se loca **U**bi quantum earum natura quare cito exarescere atque interire non possunt. **M**axime alie quod de campis alie montibus oriuntur. alie ferunt paludes alie saxis herent: aliarum fecunda sunt steriles arene. que si in alia quodque propria loca transferre conentur: arecant. **S**ed dat cuique natura quod peruenit: et necesse manere possunt. intereant elaborat.

non est. **T**ercia ibi. **E**tiam. **P**rimo dicit philosophia. **E**st ne aliquid quod in quantum naturaliter agat. desideret venire ad interitum. id est ad mortem. et ad corruptionem relicta appetentia subsistendi. **R**espondet **H**oc. **S**i consideret animalia que habent naturam. id est appetitum volendi. id est persequendi. et nolendi. id est fugiendi aliquid. nihil inuenio quod abiciat intentionem manendi super in rerum natura. et festinent sponte. id est voluntarie. ad interitum quod abiciant intentionem manendi salutem. et deuitat mortem et perniciem. **E**go. prosum dubito quod de herbis et arboribus. et quod de rebus inanimatis omnino. consentiam super. an talia appetat esse et permanere. **N**ota **H**oc. non dubitat quod animalia appetant et permanere cuius rationem inuenit. **I**llud quod laborat tuum salutem et vitare mortem. hoc appetit esse et permanere. sed omne animal est homini quod est. **S**ed verum ita sit in vegetabilibus et in rebus inanimatis ita manifeste subservientes appetitum naturali permanendi sicut in animalibus. que mouentur ad percipiendum nutrimentum. et ad alia que pertinent ad preservationem vite.

Atque non est quod de hoc. **D**icit philosophia. **P**bat quod vegetabilia sicut herbe et arbores appetat esse et permanere. et hoc perbat quod quos mores sicut patebit. primo et loco quod quiritate: quod in talibus locis nascuntur ubi diutius possunt permanere in esse. **U**n deicit. **A**tque per certe. **O** boea non est quod possis ambigere. id est dubitare de his: utrum inanimata et vegetabilia appetat esse permanere. id est primo signo. **C**um tu intuearis herbas atque arbores in a se locis sibi peruenientibus: ubi quantum earum natura. id est visus. ergo nature que non possunt cito exarescere et interire. nam alie capis oriuntur sicut oliue: alie montibus sicut cipressi: alie ferunt paludes sicut alnos et salices. **A**lie herent saxis sicut herbe que dicuntur capilli veneris et barba iouis. **A**liarum herbarum sunt fecunda. id est abundantes. steriles alie ut illi herbe que dicuntur merica: que si propria. id est aliquis conent transferre in

boni procedis esse bonum an minime. **E**t dicit boetius ita est. **A**uc phia ex concessis concludit maiorem dicens. igitur sibi ratione oportet ut concedas unum et bonum esse idem. et confirmat illam conclusionem per locum ab effectu dicens. **M**axime eadem est substantia eorum. quorum non est naturaliter diuersus effectus. quod idem in quantum idem natum est facere idem. **H**oc etiam procedens dicit. negare inquit nequeo. **N**ota etiam sic. **P**bat quod unum et bonum sint idem. **Q**uocumque non sunt bona nisi quod sunt unum illa non sunt bona nisi a deptione unitatis. **E**t oia sunt bona a deptione unitatis. ergo unum et bonum idem sunt. vel aliter arguitur sic. **O**mnia sunt bona a deptione bonitatis. omnia sunt bona a deptione unitatis. **E**t bonum et unum sunt idem. **A**lia rationem inuenit in ista dicens. **I**lla sunt unum quorum non est diuersus effectus. quod idem in quantum idem non facit nisi idem: et secundo de generatione. **E**t unum et bonum non est diuersus effectus quod effectus utriusque est bonum. **E**t sunt idem. et hec conclusio patet ex. in. methaphisice: ubi a resto. vult quod bonum et unum peruertantur.

Mostri ne igitur omne quod est. **D**icit philosophia. **P**bat maiorem. **S**ed quod oia appetunt esse unum per tale rationem. **U**n quodque tadium manet atque subsistit quod diu est unum. sed oia naturaliter appetunt manere et subsistere. **E**t oia appetunt esse unum. **I**lius rationis primo declarat maiorem. secundo maiorem. **I**bi. **E**st ne igitur. **T**ercio resumpta maiorem concludit intentionem ubi. si quod aut inquit. **P**rimo quod declarat maiorem. **Q**uod unum quodque tam diu manet quod diu est unum. dicit. **M**ostri boetius: omne quod est tadium manere atque subsistere. quod diu sit unum. et cum destiterit. id est definit esse unum. pariter contingit dissolui atque interire. **A**rit boetius. **Q**uo nam modo. **P**hia declarat in exemplo dicens. **I**n animalibus hoc per se anima et corpus in unum coeunt atque permanent unum. **I**llud unum vocat animal. cum vero hec unitas dissoluitur separatione utriusque super. anime et corporis. liquet. id est manifestum est. animal interire et non iam esse animal. **P**onit aliud exemplum ipsum etiam corpus humanum quod permanent in una forma coniunctione membrorum. tunc visus. id est videtur. humana species. sed si partes corporis distribute et segregate. id est separate ab invicem. distraxerint unitatem. corpus definit esse quod fuerat. eodem modo percurrenti cetera. proculdubio patebit unum quodque subsistere. id est permanere. dum est unum. cum vero definit esse unum interire videtur. **E**t dicit boetius minime inquit videtur mihi aliud consideranti plura. **N**ota quod aliquis diceret non videtur quod esse et esse unum sint eadem: quod mala sunt et non sunt unum. **P**bat unum et bonum sunt idem ut iam perbat est. sed mali non sunt boni. ergo non sunt unum. **I**ta ratio soluitur ex quarto huius negando maiorem quod philosophia quarto huius perbat malos non solum non esse per tentes. sed simpliciter non esse. **U**n mali bene sunt mali: **E**t simpliciter dicantur esse non esse verum. sicut homo mortuus simpliciter non est homo. et de hoc videbitur in quarto.

Est ne igitur inquit. **D**icit philosophia. **P**bat seu declarat maiorem. **S**ed quod oia appetunt esse et permanere. et primo ostendit hoc secundo. **P**bat quod talis appetitus est naturalis. **S**ecundo ibi. **M**axime nunc nos. **P**rimo ostendit intentionem in animalibus. **S**ecundo in vegetabilibus. **T**ercio in rebus inanimatis. **S**ecundo ibi. **A**tque non est quod de hoc. **D**icit philosophia. **P**bat quod vegetabilia sicut herbe et arbores appetat esse et permanere. et hoc perbat quod quos mores sicut patebit. primo et loco quod quiritate: quod in talibus locis nascuntur ubi diutius possunt permanere in esse. **U**n deicit. **A**tque per certe. **O** boea non est quod possis ambigere. id est dubitare de his: utrum inanimata et vegetabilia appetat esse permanere. id est primo signo. **C**um tu intuearis herbas atque arbores in a se locis sibi peruenientibus: ubi quantum earum natura. id est visus. ergo nature que non possunt cito exarescere et interire. nam alie capis oriuntur sicut oliue: alie montibus sicut cipressi: alie ferunt paludes sicut alnos et salices. **A**lie herent saxis sicut herbe que dicuntur capilli veneris et barba iouis. **A**liarum herbarum sunt fecunda. id est abundantes. steriles alie ut illi herbe que dicuntur merica: que si propria. id est aliquis conent transferre in

alia loca arefcāt. sed natura dat unicuiq; qđ sibi cōueniēt et elaborat ne intercāt qđ diu manē pnt. **Nota** locus est principiū generationis. qz saluat et p̄suat locatū: et ip̄o mediātē virtus celestis influit ip̄i locato. **¶** ū igit' uegetabilia sicut herbe et plante req̄rant determinata loca in q̄bus saluant' et in alijs arefcant' patet q' ip̄a appetāt esse et p̄manere.

Quid dicā q' omēs velut in terras. Sic phia p̄bat idē alio signō qđ sumit' ex mō situatōis p̄tū fm̄ pueniētā ad attractionēz alimētū qđ p̄seruat' eē eoz. Et dicit. qđ dicā ex hoc q' oēs. s. herbe et arbores tra- bunt alimēta radicib' velut ore tēmerso in terras. et diffundūt sibi alimētū p̄ medullas. p̄ robur et p̄ corti- cem qđ nō est nisi. p̄pter appetitū p̄manendi. Tūc po- nit aliud signū qđ iūmit' de dispositōe p̄tū ad p̄bi- bendū nōcumentū extrinsecū dicēs. qđ dicaz ex hoc q' mollissimū qđq; hūc est medulla s̄p̄ recōdit'. i. lo- cat' in interiorū sede. i. in medio plante. extra vō tuc qđ dā ligni firmitate. vltim' aut'. i. exterior cortex arboris. qđ si patiens mali. i. potēs sustinere mala. expōnit' defensorverfus intēperie celi. i. aeris. Tunc ponit aliud signū qđ sumit' ex p̄pagatōe seminis. qđ ordinatur ad p̄seruationē nature in alio silī in spē cū nō pos- sit manere idē numero. Et dicit iam vō quāta est diligētia nature et cūcta p̄p̄agēnt' semine multiplicatō sup̄. cōsidera q' oia semina qđ nesciāt esse tāq; qđ dāz machinas. i. instrumēta manēdi. nō mōdo. i. nō t̄m̄ ad t̄ps veruētā manēdi impetū. generatim. i. suc- cessiua generatōe. q. d. nullus est cui hec nō pateāt.

Notandū q' radices plantaz ori fites sunt: cū ha- beant eandē opationē sup̄. trahere alimētū. habent aut' plante radices infigas terre. qz ex terra humore trahunt et alimētū. qđ p̄mo diffundit' in medullā. de- inde in robur. deinde in cortice. est medulla mollissi- mū. qđ est in medio plāte vel arboris. nō potēs pati intēperie calozis et frigosis. ideo natura ip̄as lo- cauit in medio. quā circūdat robur qđ est lignū arboris. robur aut' circūdat cortice exterior tanq; defen- sor ab intēperie aeris. **Notandū q' q' uegetabilia non possunt idem numero manere.** ideo natura p̄ducit in eis semina p̄ quoz p̄pagationē p̄manēat idē in specie. s. in suo simili.

Et etiā que inanimata. Sic phia p̄bat q' etiā inanima- ta appetāt esse duob' signis. Primo ex inclinātōe natu- rali eoz ad locū: et dicit sic. Et etiā q' credunt' esse inanimata vt lapis. aer. ignis. nōc desiderāt. i. appetūt. queq; i. oia inanimata. qđ suum est. i. siue nature cōsōnū est. simili rōne. p̄pter p̄seruationē sui esse. q. d. sic. Tur. n. leuitas vber. i. mouet flamas sursum. et pondus. i. grauitas. desm̄it terras deorsum nō. p̄pter aliam cām. nisi q' hec loca et motiōes pueniūt singularis sup̄. p̄ saluatōe eoz eē. et subdit. Porro illud qđ est cōsentaneū. i. pueniēs cuiq; illud sup̄. p̄seruat' in esse vñū qđq; sicut ea q' sunt inimica. i. p̄traria corūpūt. Secōdo p̄bat illud p̄ aliud signū signū sumptū ex p̄seruatōe naturalis p̄p̄rietatis. b̄mōi est p̄tinuitas quā quilibet res naturalis niti' p̄seruare. Unde dicit. Itā sup̄. ista vō q' dura sunt vt lapides adherent tenacissimis. i. firmis- simis. suis p̄tibus. et resistūt p̄ suā duriciēz ne facile dissoluānt. q' vō sunt liquētia. i. mollia. sicut aer et aqua. ne facile cedūt diuidentibus. s. cito relabunt'. i. redcūt' in ea a q̄bus sunt abscisa. s. ignis refugit omēz sectionem.

Nota. q' hoc vltimū q' dicit ignē fugere oem sectionē dupliciter exponit. Primo sic. aliqd' fecit cum ptes eius abinuicē sepant' ita vt in nullo pueniāt. sed ptes ignis nō sic pnt' secari. qn̄ sp̄ in aliquo pueniāt: vt maxi- me patet de ignē qđ est flama. Alio mō exponit' sic q' ignis refugit oem sectionē. qz p̄pter uehementiā siue actio- nis corūpūt' ip̄m qđ debet secare et tignere ip̄m in sui natura' p̄uertit.

Meq; nūc nos. Dic phia ponit q' desiderū essendi nō est appetit' volūtariū sed naturalis. Et dicit. Meq; nos tractam' nūc de motibus volūtarijs aic cognoscētis. s. de naturali intētiōe. s. naturale est qđ transfigim' .i. digerim'. acceptas efcas sine cogitatōe. et qđ in somno nescientes ducimus sp̄m. i. respiramus. Itā amoz .i. appetitus. manendi. i. subsistendi in aialib'. s. nō puenit ex voluntatib' sup̄. sicut tu estimas. qz sup̄ius p̄tū isti solū in aialibus esse appetitū manēdi. sed venit ex principijs nature: qz natura rep̄it' tā in aialis q' in ma- nimatis. Qz aut' appetit' manēdi nō sit ex voluntate. p̄bat dupliciter. Primo. p̄bat hoc. qz volūtas sepe ample- ctit' mortē qđ tollit esse indiuicū. ū dicit. Volūtas sepe amplectit' mortē. quā natura reformidat. i. abhorret. cogētib' causis. s. extrinsecis. sicut p̄ de martyrib'. Secōdo. p̄bat idē ex hoc. q' volūtas qñq; cobibet opatio- nē p̄seruatūā esse specifiā dicēs. p̄traq; .i. p̄ cōtrariū. illud opus gignēdi. qđ solo opus gignēdi. qđ solo durat diuinitas. i. p̄manē- tia rez mortaliū. qđ natura appetit'. inter dū coeret volūtas. sicut patet in p̄tinētibus. adeo hec cbaritas. id est appetit' sui sup̄. manendi. nō. p̄cedit ex aiali motione. s. ex naturali intētiōe quā deus indidit' nature.

Hedit' em̄. puidētia diuina rebus creatis a se. hanc maximā causam manendi. vt desiderat' p̄manere na- turaliter qđ diu pnt'. quare nihil est q' vllō mō queas. i. possis dubitare. cūcta q' sunt naturalit' appetere p̄stātā p̄manēdi. et reuolare p̄nicēz. qđ boetius p̄cedēs dicit. Confiteor inq; nūc me cernere indubitatō. i. siue dubi-

Quid dicā q' omēs velut in terras ore te- merso trahūt alimēta radicib' ac p̄ medul- las robur corticēq; diffundūt. **Quid q' no- bilissimū qđq; sicut i. medulla est in interiorē sp̄ sede recōdit'.** extra vō qđ dā ligni firmi- tate. **Ultim' aut' cortex a duersum celi intē perie:** qđ si mali patiens defensor expōnit'. **Itā vō quāta est nature diligētia:** vt cūcta semine multiplicato p̄p̄agēnt'. q' oia non mō ad t̄ps manēdi vep' generatim q' qđsi imp̄petu- um p̄manēdi: veluti qđ dāz machinas eē qđs nesciat. **Et etiā q' inanimata esse credunt': nō- ne qđ suū est queq; silī rōne desiderāt.** Tur em̄ flamas qđe sursum leuitas vehit: terras vō deorsum pondus tēpmit: nisi q' hec singu- lulis loco motiōesq; pueniūt. **Porro at qđ cuiq; p̄sentaneū est. id vñū qđq; p̄seruat. li- cuti ea q' sunt inimica corūpūt.** Itā vō que dura sūt vt lapides adherēt tenacissime p̄- bus suis: et ne facile dissoluānt resistūt. **Que vō liquētia vt aer atq; aq' facile qđe diuidē- rity cedūt: s. cito in ea rursus a quo sūt absci- sa relabūt.** Ignis vō oem refugit sectionēz **Meq; nūc nos de volūtarijs aic cognoscen- tis motib'. s. de naturali intētiōe tractam'.** **Sienti est q' a acceptas efcas sine cogitatōe transfigim' q' in somno sp̄m ducim' nesciēs.** **Itā ne in aialib' qđe manendi amoz ex aīe voluntatib' vep' ex nature principijs venit.** **Itā sepe mortē cogētib' causis. quaz natu- ra reformidat: volūtas amplectit'.** **Adtra: q' illud q' solo mortaliū rez durat diuini- tās. gignēdi opus qđ natura sp̄ appetit. intēdū coheret volūtas: a deo s' sui charitas nō ex aiali motione s. ex naturali intētiōe p̄cedit.** **Hedit. n. puidētia creatis a se reb'**

tatione. que dudū incerta videbant sup. q̄ vegetabilia et inanimata naturaliter appetūt p̄manētiā efficiendi. **Notandū q̄ duplex est appetit⁹ naturalis et aialis.** Naturalis est q̄ p̄sequit̄ forma naturalē. ⁊ q̄ p̄ma p̄fectio illius q̄bz forma naturalē ē esse. id appetit⁹ cuiuslibet rei naturalis ē ad suū eē habēdū si careat. vel ad p̄seruandū si habeat. **Appetit⁹ aialis est q̄ p̄sequit̄ formā apprehensam.** et si est forma apprehensa p̄ sensus. sic est appetitus sensitivus. q̄ sp̄ tendit in p̄uenientia nature. si autē est forma apprehensa p̄ intellectus. tūc sp̄ inclinatio p̄ueniens est appetit⁹ rōnalis. q̄ est volūtas. et q̄ illud q̄d fm se est discōueniēs nature sibi est mors. illud uo mo apprehendit q̄nq̄ tanq̄ p̄ueniēs. p̄ter aliud an nexū. i. p̄t p̄miū eterne vite. idco volūtas sepe amplexit̄ mortē quā natura reformidat ex quo patz q̄ appetit⁹ efficiendi nō est p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄ ex appetitū intellectiuo. s̄ ex appetitū naturali. **Itā appetit⁹ intel lectiuus nō inuenit̄ in oib⁹ in q̄b⁹ inuenit̄ appetitus naturalis.**

hāc vel maximā manendi cām: vt q̄ad p̄nt naturalit̄ manere desiderēt. **Quare nihil est q̄ villo mō quess dubitare: cūcta q̄ sunt appetere naturaliter p̄statiā p̄manēdi: de uitate p̄nitē. B. Cōfiteor inq̄ nūc me in dubitato cernere: q̄ dudū incerta videbāt. P. Q̄d autē inq̄t subsistere ac p̄manere appetit⁹: ad vnū esse desiderat. Hoc. n. sublato nec eē q̄dē cuiq̄ p̄manebit. B. Q̄lex est in q̄. P. Via igit̄ inq̄t vnū desiderāt. B. Con sentii. P. S̄ vnū idipm̄ monstrauim⁹ eē q̄d bonū ē. B. ita q̄dē. P. Cūcta igit̄ bonū p̄rūt. q̄d q̄dē ita describas. licet ipm̄ bonū eē q̄d desideret̄ ab oib⁹. B. Nihil inq̄ verius excogitari p̄t: nā vel ad nihilū cūcta referunt: et vno veluti vertice destituta: sine rectore fluitabunt. aut si q̄d est ad q̄d vniūsa festinet̄. id erit oim̄ sūmū bonoz. P. Et il la nimirū inq̄t. Salūne letoz. ipaz. n. medie veritat̄: notā mēte fixisti. S̄ in b̄ patuit tibi q̄d igrare te paulo aū dicebas. B. Quid inq̄. P. Quis eēt inq̄t rerū oim̄ finis. Is est. n. p̄fecto q̄d desiderat̄ ab oib⁹. q̄d q̄z bonū eē collegim⁹. oportet rez oim̄ finē bonū esse fateamur.**

Q̄d autē inq̄t subsistere. Dic pb̄ia resumpta maiorē p̄cludit̄ intētū dices. q̄d autē appetit subsistere ⁊ p̄manere. illud desiderat̄ esse vnū. hoc. n. sup. vno sublato nō p̄manebit cuiq̄z rei suū eē. dicit boeti⁹ veruz est. p̄cludit̄ q̄ pb̄ia. **Via igit̄ vnū eē desiderāt.** Et boetius p̄senties dicit p̄sentii. ⁊ tūc maiorē p̄ncipalis silogismi resumit̄ vt p̄cludat̄ diffinitionē boni dices. sed nos monstrauim⁹ vnū esse idipm̄ q̄d bonū est. dicit boetius ita q̄dē. tūc pb̄ia p̄cludit̄ intētū formādo diffinitionē boni dices. igit̄ cūcta bonū petūt. q̄d bonū licet. i. licitū est. vt ita describas. bonū est q̄d desideret̄ ab oib⁹. **Et dicit Boe. nihil verius excogitari p̄t.** q̄z vel ad nihilum cūcta p̄cludit̄ intētū formādo diffinitionē boni dices. igit̄ cūcta fluitabūt sine rectore. **Aut si q̄d est ad q̄d vniūsa festinet̄.** illud erit sūmū oim̄ nū bonoz. **Notādū q̄ oē q̄d est vel appetit p̄fici vel in sua p̄fectioe saluari.** cui⁹ igit̄ p̄fici ⁊ in p̄fectioe saluari sit bonū: omnia appetit̄ bonū. **Notādū cū dicit̄ oia appetūt bonū.** ibi nō accipit̄ bonū precise p̄ bono morali. nec p̄se p̄ bono naturali. s̄ p̄ bono cōiter accepto. q̄d bonū cōiter acceptū est eē cēntiale vel accidētale p̄ueniens. rei vt p̄ficiat̄. vel in sua p̄fectione saluat̄.

Metru. ij. huius tercij libri.
Quisq̄s pfunda mēte vestigat verū
Cupitq̄ nullis ille deūis falli
In se reuoluat intimi lucē visus.
Longoq̄z in orbem cogat inflectēs motus
Animūq̄z doceat quicq̄d extra molit̄.
Suis retrusum possidere thesauris.
Dudum q̄d atra texti terrois nubes
Lucebit ipō p̄spiciat̄ p̄bebo.

Et illa nimirū inq̄t. Dic pb̄ia ex dictis reducit̄ boetiū in cognitione cuiusdā q̄d supra se ignorare p̄fectus ē. q̄s sit finis oim̄ rez. **Et primo p̄medat̄ dictū boe. dices.** Salūne nimirū letoz. q̄z tu fixisti. i. attingisti. notā. i. cognitionē. mēte medie veritatis. i. p̄fecte veritatis q̄ est in medio. s̄ hoc patuit tibi q̄d dicebas te ignorare paulo ante sup. in p̄molo. i. sexta. p̄sa. **Et querit Boetius. q̄d inq̄z sup. est illud. dicit pb̄ia.** q̄s eēt finis oim̄ rez. **Et subdit.** Is. n. est finis oim̄ reruz q̄d desiderat̄ ab oib⁹. q̄d q̄z bonū esse collegim⁹: vtz ex diffinitione boni. oportet vt fateamur bonuz esse finem oim̄ rerū. **Notādū q̄ p̄ notā medie veritatis intelligit̄ notitiā diuinā.** sicut punctū est mediuz circuli. a q̄ omnes linee ducunt̄. sic deus est mediuz veritatis a quo ois veritas p̄cedit̄. **Notandū q̄ oia appetūt sui finē cū finis sit p̄fectio rei ⁊ res destituta suo fine frustra.** Cū igit̄ de rōne finis sit esse bonum

q̄z auferētēs finem auferūt naturā boni ex scdo metaphisice. id finis oim̄ rez est bonum.

Metrum. ij. tercij libri.
Quisq̄s pfunda mēte. Itō ē. ij. metru b⁹ scij q̄d dī glionicū ab inuētore. iambicū a pede p̄dante. in q̄ metro pb̄ia ondit̄ quo possum⁹ cogscē bonū ⁊ rez ⁊ p̄uenire in cognitionē rez. ex q̄ boeti⁹ p̄ fastus ē se nō scire q̄d p̄uis ignorabat. **Primo q̄ ondit̄ modū q̄ possum⁹ p̄uenire in cognitionē veritatis.** Scdo assūgnat cām eius. ibi. **Nō omē dicit p̄mo.** Quisq̄s vestigat. i. inuestigare vult verū pfunda mēte. i. subtili. q̄ p̄ et. cupit falli nullis deūis. i. falsis opinionibus. que faciūt a vō deuiare. ille reuoluat in se. i. exercitat̄ intra se. lucem. i. speculationē em. intimi visus. i. ratiōis et intellectus interioris. ⁊ ipē cogat. i. reducat. longos motus. i. opationes aie p̄cedētēs ab aia. inflectēs eos mot⁹ in orbem. i. in circulum redeūdo ad aiam. ⁊ quicq̄d aim doceat melitur. i. laborat. speculādo extra. i. circa res exteriores. ille doceat aim retrusum. i. ad se p̄uersus. possidere suis thesauris. i. potentis que sunt memoria ⁊ intellect⁹. **Notandū q̄ qui vult cognoscere rez dirigat rōnez et intellectū ad ipam rem extra ⁊ ad rez p̄prietates.** et si aliqd cognoscat ex bis nō statim iudicat. s̄ in se reuertitur deliberādo an ita sit vel nō sit. q̄ sepe videt̄ homini esse quod nō est. ⁊ nō esse quod est. sine em̄ deliberatōne nō est iudicandum. quod nō est longa deliberatōe. p̄batū. ideo dicit pb̄ia. reuoluat in se lucē intimi visus. **Notandū q̄ orbis est linea circūducta rediens ad idē. inflectere glōgos mot⁹ in orbē est cū vult aie ab aia visq̄ ad ipam rē diuertit̄. ⁊ ad aiam reuertit̄ deliberādo an ita sit vel nō sit fm q̄ cognouit.**

q̄z auferētēs finem auferūt naturā boni ex scdo metaphisice. id finis oim̄ rez est bonum.

Non omne nāq; mente depulit lumē. Dic phia assignat cam eius. qd dicitur est. sed quare possum? cogno-
scere vix dicēs. **N**ā corpus inuolubens. i. inducēs obliuiofas molē. i. grauitatē q̄ hō fit obliuiofus. nō depulit om-
ne lumen. i. cognitionē veritatis. mente. i. de mēte. qz habit⁹ principiorū manet in mente. et subdit pfecto. i. p-
certo. semen. i. pncipiū veri. i. veritatis. heret. i. manet. introfusus. i. intrinsecus in aia. qd excitat ventilate. i. ex-
ercentē doctrina. q̄ aut semen veri sit in aia. pbat p hoc q̄ puer ignarus. qm̄ recte rōdit ad interrogata vt vix
dualitas sit numerus par vel impar. vñ dicit. **N**ā cur rogati. i. interrogati. censetis. i. iudicetis. vel respondeat
recta sponte. i. voluntarie. nisi fomes. i. radix verita-
tis. mersus. i. latēs. viueret alto corde. i. p̄funda mē-
te. et subdit q̄ si musa. i. sapia platonis. psonat verū
illud qd quisq; discit. i. recordat im̄ memor. i. oblit⁹.

Motādū q̄ Platonimponit q̄ voluerit aias oia
sciuisse ante q̄ diuingerēt corpib⁹. s̄ adūcte corpib⁹
oia tradidisse obliuioni. s̄ p̄ studiū z exercitiū sapias
recupasse. s̄ voluit q̄ scire nō est aliū nisi qdā anti-
q̄z remissio. ad quā intentionē videt̄ hic loq̄ phia sed
nō est v̄dm̄ q̄ scire fiat p̄ remissio. s̄ scia de nouo
acq̄rit p̄ inuentionē vel doctrinā. veruz est q̄ intelle-
ctus noster naturaliter hz se in cognitionē pncipioz
p̄ q̄ virtute intellect⁹ agētis z p̄ doctrinaz deuenit in
cognitionē pncipiatōz. **U**n̄ lincomientes. j. posteri-
orū dicit. **N**on solū vor doctoris exterius sonās nec
litera visa docet. s̄ hec duo mouēt z excitant. **C**rus
aut̄ doctor est q̄ mentē vltērius illuminat z veritatē
ōndit. **M**otādū q̄ sicut sanitas qnq; causat̄ a p̄n-
cipio intrinsecō. i. a corde. qnq; a pncipio interiori
et exteriori puta a medico et corde. sed nūq; causat̄
a pncipio exteriori sine interiori sicut scientia. qnq;
acq̄rit a pncipio interiori puta ab intellectu agen-
te sicut patet in habentibus sciaz p̄ inuentionē. qnq;
acq̄rit a pncipio interiori z exteriori sit. sicut a do-
ctore z intellectu agente. nūq; aut̄ acq̄rit a pncipio
exteriori sine interiori.

Prosa. xij. tercij libri.

Um ego platonim q̄. **I**sta ē. xij. p̄sa z vltia
huius tercij in q̄ phia reducit in cognitionēz
boetiū alterius cui⁹ ignoratiā p̄ p̄fessus est.
scz q̄b⁹ gubernaculis mūd⁹ regat̄. **P**rimo facit h̄. se-
cūdo boetiū mouet quādā q̄nē p̄ hic. scda ibi. **A**udis
ne me. primo oñdit phia q̄ deus oia gubernat sua bo-
nitate. scdo oñdit modū quo oia gubernat. ibi. **S**ed
qd̄ dicit̄. tercio ex his p̄cludit malū nihil eē. ibi. **S**ed
vixit. **P**rimo boetiū assentit dictis platonis in me-
tro. z oñdit phia ip̄m posse deduci in cognitionē cu-
iusdā. cui⁹ ignoratiā p̄fessus est. **S**ecdo phia reducit
ip̄m in cognitionē illi⁹. scda ibi. **M**ūdū hūc. p̄rio di-
cit. **T**ū p̄ tunc. ego boetiū in q̄ vebemēter assentior. i.
p̄fentio platonim. **M**ā me o phia hoz sup. q̄ de⁹ sit fi-
nis oim̄ rez z sum̄ mū bonū. scdo p̄memoras. i. recor-
dari facis. p̄mū q̄ amisi memoria. i. q̄ erat in memo-
ria. corporea p̄tagiō. i. corpis graue. z me. vebēci.
scdo p̄memoror bonū cū amisi memoriā. p̄fusus mole.
i. pondere meroris. **T**ū ep̄hia oñdit q̄ nō tm̄ hoz
recordabit̄. p̄pter dicta. s̄ cuiusdā alteri⁹ q̄ ignorare se dicebat dicēs. si illa hora p̄cessa respicias. nō abert lon-
gius. s̄ a memoria tua. qm̄ facile recorderis qd̄ dudū p̄fessus es te nescire. i. ignorare in p̄mo libro. **E**t q̄rit. **H**o.
qd̄ in q̄ dicit phia q̄b⁹ gubernaculis mūd⁹ regat̄. et dicit **H**o. **N**emi in q̄ me fuisse p̄fessus inscitiā. i. ignorā-
tiā meā. et licet iā p̄spiciā. i. agnosca. tñ desidero plani⁹ audire ex te qd̄ afferas. i. qd̄ de hoc dicas. **M**otādū
q̄ boetiū dicit se scdo p̄memoratiū p̄dictorū. q̄ deus sit finis rez. et qd̄ sit summū bonū. **P**rimo postq̄ mole
in ignorantia eoz lapsus est. s̄ postea p̄ instructionē p̄bie ad memoriā reduxit.

Mūdū hūc in q̄t̄ deo regi. **D**ic phia vult ostendere intentū. et p̄mo admonet boetiū de qdā p̄n⁹ cōfesso. et
boetiū illud fatet z rone p̄firmat. scdo phia oñdit q̄b⁹ gubernaculis regat̄ mūd⁹. ibi. **T**ū illa in q̄t̄. **P**rimo di-
cit. **O** boetiū tu pauloante. s̄ in primo libro putabas minime dubitandū hūc mundū regi a deo. **D**icit boetiū
minime arbitror dubitandū. nec vnq̄ putabo. et ego breuiter exponā q̄bus rōnibus accedā ad hoc p̄bandū
Et innuit **B**oetiū rōnes suas dicens. **H**ic mūdus minime puenisset in vnā formā ex tam diuersis z p̄trariis
p̄tib⁹. nisi esset vnus q̄ tā diuersa p̄iūget sup. q̄ est de⁹. z ip̄a diuersitas naturaz hui⁹ mūdi discors inuicē dis-
sociaret. atq; diuelleret p̄iūcta. nisi esset q̄ p̄tineret. i. p̄seruaret. qd̄ n̄eruit. i. p̄iūxit. qd̄ sup. est deus. ordo vō na-
ture tam certus nō p̄cederet. nec explicaret tā dispositos motus. i. ordinatos motus locis p̄tib⁹. efficiētia
spacijs. qualitativibus. nisi esset vnus q̄ ip̄e manens. s̄ immobiliter disponeret has varietates mutationū. q̄
quid aut̄ hoc est quo cōdita. i. creata manēt. et agitant̄. i. mouent̄ illud v̄trato cunctis vocabulo noio teum.

Motādū q̄ boetiū innuit tres rōnes q̄ mundus regat̄ a deo. **P**rima sumit̄ ex diuersaz rez p̄iūctiōe q̄
talis est. **D**iuersa z p̄traria nō vnū inuicem p̄ se. cum igi⁹ mundus vnitus sit ex partibus contrariis vt ex
elementis oportet vt aliquid sit vnū et hoc est deus. ergo mundus regit̄ a deo. **M**ancationem tangit
ibi. **M**ūdus hic. **S**cdā rāō sumit̄ ex contrariorū simul cōiūctorū conservatione. que talis est. **D**iuersa et

Non omne nāq; mente depulit lumen.

Obliuiofam corpus inuolubens molem.

Heret. p̄fecto semeh introsum veri.

Quod excitatur ventitare doctrina.

Mam cur rogati sponte recta censetis.

Mi mersus alto viueret fomes corde.

Si platonis musa psonat verum.

Quod quisq; discit immemor recordatur.

Profa. xij. tercij libri.

Um ego platonim in q̄ vebementer
assentior. nā me hoz iā scdo p̄mēo-
ras: p̄mū q̄ memoriā corporea p̄ta-
gione: vebēter cū meroris mole p̄fusus amisi.

P. **T**ū illa si p̄iora in q̄t̄ cōcessa respicias.
ne illud qd̄ de longē aberit qm̄ recorderis qd̄
te dudū nescire cōfessus es. **H**. **Q**uid in q̄.

P. **Q**uibus ait illa gubernaculis mūd⁹ rega-
tur. **H**. **D**emini in q̄ me inscitiā meā fuisse
p̄fessus: s̄ qd̄ afferas licet iā p̄spiciā: plani⁹
tñ ex te audire desidero. **P**. **M**ūdū hūc i q̄t̄
deo regi pauloante minime dubitādū puta-
bas. **H**. **M**e nunc qd̄ de arbitror in q̄: nec vn-
q̄ dubitandū putabo. **Q**uibusq; in hoc rō-
nibus accedā: breuiter exponā. **M**ūdus h̄ ex tā
diuersis p̄iūctis p̄tib⁹ in vnā formā minime
puenisset: nisi vnus esset q̄ tā diuersa p̄iū-
geret: p̄iūcta vō naturaz ip̄a diuersitas in-
uicē discors dissociaret atq; diuelleret: nisi
esset vn⁹ qd̄ n̄eruit: p̄tineret. **M**ō tā vō cer-
to nature ordo p̄cederet: nec tā dispositos
mot⁹ locis. p̄tib⁹ efficiētis spacijs q̄litate
explicaret nisi vn⁹ esset q̄ has mutationūz
varietates manēs ip̄e disponeret. s̄ q̄cquid
est quo condita manent atq; agitant̄ v̄-
trato cunctis vocabulo teum nomine.

Handwritten marginal note in red and blue ink.

cōtraria ex proprietate sue nature dissociant ab invicē: nisi ab aliquo pseruent. s. ptes mūdi sunt diuerse & ptra-
ric. s. zc. Hanc rōnem tāgit ibi. Cōiuncta vō. Tercia rō sumit ex ordinata motuū dis pōitōe q̄ talis est. Nihil
certitudinaliter & regulariter mouet fm̄ dispositionē loci. tps efficiētē. spacū et q̄litate. nisi sit vn̄s rectifi-
cans et regulans. s. mot' eoz q̄ sūt i mūdo sūt regulariter fm̄ p̄dicta q̄nq;. s. necesse est ponerē rectificantē et
regulante qd̄ est deus: s. mūdos regit a deo. Hanc rōnem tāgit ibi. Non tā vō cert'. **Notandū q̄ regulares**
motus sūt in mūdo locis q̄tū ad p̄mationē & elongationē solis in obliq̄ circulo. sūt etiā t̄pibus q̄tū ad
variationē diei & noctis. Sūt efficiētia qz luna effi-
cit augmētationē & diminutionē hūidorū fm̄ sui cre-
scētia & decrescētia. & efficit fluxū & refluxū maris.
Sūt etiā ordinati mot' spacū: qz luna & aliū plane-
te maiori et minori spacio q̄nq; distat a sole & ab in-
uicem etiā sūt qualitatib' qz in estate causat calor. in
bieme frigus.

P. Tum illa: cū hec inq̄t ita sentias puam
mibi restare opaz puto: vt felicitatis ppos
patriā sospes reuillas: s. q̄ p̄posuim' intuea-
mur. **Mōne in beatitudine sufficiētiaz nu-**
merauim': deūq; beatitudinē ipam esse cō-
cessimus? **B. Ita qd̄ē. P. Et ad mūdum**
igit inq̄t regedū nullis extrinsecis admini-
culis indigebit: alioq̄n si q̄ egeat plenā suf-
ficiētia nō habebit. **B. Id inq̄ ita ē neces-**
sariū. **P. Per se igit solū cūcta disponit. B.**
Regari inq̄s neq̄t. P. Arq̄ v' ipm̄ bonus
esse monstratus est. **B. Ademini inq̄s. P. p**
bonū igit cūcta disponit. **Si qd̄ē p se regit**
oia: quē bonū eē p̄sensim' & hic est veluti q̄
dā clau' atq; gubernaculū: q̄ mūdāna ma-
china stabilis atq; incorrupta seruat. **B.**
Veheemēter assentior inq̄: z id te pauloan-
te diciturā tenui lz suspiciōe p̄speri. **P. Cre-**
do inq̄t: iā em̄ vt arbitror vigilant' ad cer-
nenda vera oculos reducis. **Sed qd̄ dicam**
nō min' ad p̄tuedū parer. **B. Quid inq̄:**
P. Cū v' inq̄t oia bonitatis clauo guber-
nare iure credat: eadēq; oia sicuti docui: ad
bonū naturali intētōne festinēt. **Nū dubi-**
tari pōt qn̄ volūtariē regant: seq; ad dispo-
nentis nutū veluti pueniētia p̄patag; re-
ctoꝝ sponte p̄uertāt. **B. Ita inq̄s necesse ē**
nec beatū regimē esse viderēt: si qd̄ē detre-
ctantiū iugū foret: nō obt pantius sal'. **P.**
Nihil est igit qd̄ naturā seruās deo p̄trai-
re conēt. **B. Nihil inq̄. P. Quid si conēt:**
ait: nū tandē pficiet q̄c̄q; aduersus eū quē
iure potentissimū beatitudinis eē p̄cessim'
B. Proxius inq̄ nihil valeret. P. Mō ē igit
tur aliquid quod summo huic bono vel ve-
lit vel possit obistere.

Tū illa cū hec inq̄t ita. Hic p̄bia supposito q̄ mū-
dus regat a deo. pbat. q̄ ab ipō regat p suā bonita-
tē. et dicit. **S. boeti cū hec ita sentias q̄ mūdus regit**
tur a deo. puta mibi restare puā opam. i. puū labore.
vt tu ppos. i. potens felicitatis. sospes. i. sanus. reuif-
sas patriā. i. cognofcas beatitudinē. **Tūc pbat q̄ de-**
us regat mūdū sua bonitate dicens. intueamur que
p̄posuim'. nōne numerauimus supra in. it. p̄ia in be-
atitudine esse sufficiētia et p̄cessim' deū eē ipam be-
atitudinē. dicit **Bo. Ita ē inq̄s. ex hoc p̄cludit p̄bia**
deū nullo indigere ad regedū mūdū. dicit s. ad mū-
dū regedū deus nullis extrinsecis adminiculis indi-
gebit. alioq̄: si ita esset q̄ aliq̄ egeat. nō habebit ple-
nā sufficiētia. **Et dicit Bo. illud inq̄s est necessariū**
Ideo p̄cludit p̄bia. deus cūcta disponit. i. regit. p se
solū. dicit boeti'. negari neq̄t. s. deus monstratus est
esse ipm̄ bonū: memini inq̄s dicit boeti'. s. p bonū de-
us cūcta disponit. si qd̄ē p se regit oia. quē cōsensim'
esse bonū. & hic deus est veluti qd̄ dā clauus atq; guber-
naculū. quo machina mundana seruat stabilis & in-
corrupta. dicit boe. veheemēter. i. valde assentior. et
illud te diciturā pauloante. p̄speri. lz tenui suspiciō-
ne. dicit p̄bia. **Credo inq̄t q̄ hec puidistiā. n. vt ar-**
bitror vigilantius q̄ prius deducis oculos ad vera
cernenda. **Notandū q̄ ex lra accipiunt due rōnes**
ad pbandum intentū. **Primo pbat q̄ deus p se re-**
git oia. et talis in beatitudine est summa sufficiētia
sed deus est beatitudo. s. in deo est summa sufficiētia
tale aut nō indiget extrinsec' gubernaculis. s. p se
regit oia. **Secda ratio pbat q̄ deus p suā bonitatem**
q̄ nō distinguit a deo regit oia sicut v' p se regit oia
vt visum est. sed deus est ipm̄ bonū s. p bonus regit
oia. vt patz de se: qz sua bonitate & clementia.

Sed qd̄ dicam. Hic ponit p quē modū deus om-
nia gubernat. **Et primo ostēdit q̄ oia gubernat suauiter.**
qz oia sibi obediūt. **Secdo q̄ gubernat oia foritē**
qz nihil sibi resistere potest. scda ibi. qd̄ si conēt. pri-
mo dicit. **Illud qd̄ dicā nō minus patet ad cōtuen-**
dū. i. ad desiderandū. et dicit **Boeti'. qd̄ inq̄s. Et di-**
cit p̄bia. cū deus iure credat oia gubernare clauo to-
nitatis sue. et oia festinent naturali intentione ad bo-
nū. sicuti docui prius in p̄a decima. nū p nūqd̄ pōt

dubitari quin voluntariē regantur sponte. et p̄uertant se ad nutū disponentis veluti pueniētia. i. obedientia.
et p̄tempata. i. coaptata suo rectoꝝ. dicit boeti'. **Ita inq̄s necesse est. quia nō viderēt beatū esse regimē dei.**
si foret iugū detrectantiū. id recusantiū. sicut bos lasciuus recusat iugū. et si non esset salus obtpantiū. i. obedi-
entiū. s. dicit p̄bia. nihil est qd̄ naturam seruans conēt. i. laborat p̄trairē deo. **Dicit boeti'. Nihil inq̄s. Mo-**
ta q̄ cū gubernare nihil aliud sit nisi in finem ordinare. nec aliud est deū p bonitatem gubernare. q̄ p bonita-
tē in finem dirigere. et cum omnia naturaliter tendant ad bonum tanq̄ in finē. manifestū est q̄ omnia spon-
te in finem dirigunt et ita naturaliter omnia sponte obediunt gubernanti. et per p̄sequens deus regit oia sua-
uiter. **Nota q̄ voluntariū fm̄ p̄fectam sui rōnem tm̄ inuenit in habentibus voluntatem. sed extendendo**
voluntariū ad omnē appetitū nō conactū. sicut pōt respiri in omnibus. et sic accipit hic. **Nota q̄ nihil ser-**
uans naturam repugnat deo. licet em̄ peccatoꝝ videat deo repugnare ipse nō seruat naturam. qz peccatū di-
minuit & deprauat naturam. **Etiam Boetius loquitur hic de appetitū nature vt patet ex superioribus.**
Quid si conēt: ait nū tandē. Hic ostēdit p̄bia q̄ deus regit omnia foritē: qz nihil est qd̄ possit sibi resistere
Secdo p̄rmat h p̄ q̄nda fabulā. ibi. accepisti. **Primo dicit. Si qd̄ conēt resistere deo. nūqd̄ aliqd̄ pficiet ad-**
uersus eum. quē p̄cessim' esse potentissimū iure beatitudinis. i. ex eo q̄ est beatitudo. dicit boetius. **Proxius**
nihil valeret supple resistere. **Ita dicit p̄bia. nō est aliquid qd̄ huic summo bono vel velit vel possit obistere.**

Dicit Boetius. Nō arbitror. Ideo dicit p̄bia. sum-
mū bonū est qđ regit cūcta fortiter suauiterq; dispo-
nit. dicit Boeti⁹. q̄. i. quātū. me ea summa rōnū que
mō conclusa est. nō mō. i. nō t̄m̄ nō me delectat. verum
p̄ sed. hec ip̄a verba q̄b⁹ vteris multo magis delectat
me. ita vt stulticia. i. me stultū lacerante. i. mala rep-
bendente. magna. s. q̄ tangunt diuinā gubernatōnē
pudeat sui. Tunc p̄firmat p̄ fabulā q̄ nihil pōt resi-
stere deo q̄ talis est. Gigantes volentes expellere de-
os de celo. p̄fuerūt montē sup̄ montē vt ascenderēt
qđ videns iupiter ip̄os fulmine deiecit ⁊ montib⁹ de-
psit. ⁊ hec in sc̄do metamorphēos: Tū dicit. O boe-
ti accepisti. i. didicisti in fabulis. gigantes lacerantes
.i. lacerare volētes celū. s. fortitudo benigna. s. dei. il-
los disposuit ⁊ deposuit vt p̄dignū fuit. **Mota** p̄bi
losophia hic alludit v̄bis sacre scripture q̄ dicit. At-
tingit q̄ a fine vsq; ad finē fortiter ⁊ disponit oia sua
v̄terio dicit. **B.** se nō tātū delectari in istis rōib⁹ q̄n-
tum in suis verbis.

Sed v̄sne rōnes ip̄as inuicē. Dic p̄bia cōdu-
dit ex dictis q̄ malū nihil sit. Et p̄rio petit assensum
Boeti⁹ dicens. V̄sne rōnes. i. p̄positiones rati-
one. p̄batas. inuicē collidam⁹. i. p̄ponamus. forsitan
ex p̄fictatiōe hui⁹ dissiliat. i. p̄cedet. qđā pulcra sc̄n-
tilla veritatis. et dicit Boe. fiat inq; tuo arbitratu. id
est tua volūtate. Tūc ponit p̄positionē manifestā di-
cens. Nemo dubitauerit deū eē oipotētē. dicit Boe-
ti⁹. Null⁹ p̄sus ambigat. q̄ mēte consistat. i. q̄ sane
mētis est. Tūc assumit aliā p̄positionē dicens. q̄ v̄o
est oipotēs. nihil est qđ ille nō possit. dicit boeti⁹ ni-
hil inq; Tūc ponit aliā p̄positionē. deus nō pōt face-
re malū. dicit Boe. minime. igit̄ cōcludit p̄bia. malū
nihil est: cū illōd facere nō possit. ille q̄ nihil nō p̄t face-
re. i. oia facere. **Mota** sicut deus est cā efficiēs oim̄
ita ē finis oim̄. v̄n̄ qđqd sit ab eo ordinat̄ ad ip̄m tan-
q̄ ad finē. si q̄ deus faceret malū ordinaret ad ip̄suz
tanq̄ ad finē. et cū ip̄s sit bonū maluz ordinaret ad
bonū. q̄ deus nō pōt facere malū tanq̄ aliqd p̄ se in-
tentū. **Est** q̄ conclusio quā p̄bia infert q̄ malū nihil est
rō conclusiois est. deus pōt facere oē qđ est cū sit om-
nipotens. sed deus nō pōt facere malū. q̄ malū nihil
est. **Et** si diceres si malū nihil est cū homo damnet̄ p̄
malo: damnabit̄ p̄ nibilo. **Dicendū** q̄ malū dicit de-
fectū boni. nō negatiue sed p̄uatiue. ⁊ ideo malū est
defectus boni qđ debet haberi. et q̄ in p̄tate hois est
illud habere. et si nō h̄z illud bonū cū deberet habe-
re: ideo damnat̄. et ponit exemplū. Aliqs tenet sol-
uere centū libras. ⁊ si nō seluat in carcerabit̄. certuz
est q̄ nō soluere nō est aliquid sed nihil. non tam̄ sim-
pliciter dicit aliquis in carcerari pro nibilo. sed ideo q̄ nihil erat qđ debuit aliquid esse.

Audis ne inq̄t me. Dic boeti⁹ mouet q̄nē p̄bie. sc̄do p̄bia soluit. ibi. Tū illa. **Primo** boeti⁹ admirās de cō-
nexionē ⁊ p̄uolutionē rōnū q̄b⁹ p̄bia vsa est. q̄rit v̄t ista p̄nexio rōnū sit ex delusione p̄bie vel p̄ueniat ex na-
tura rei. ⁊ breuiter illas rōnes recolligit ⁊ dicit. **O** p̄bia ludis. i. deludis ne me. terens. i. formas. laborintū. i. la-
borē difficilē rōnib⁹ q̄ faciēdo rōnes circulares. q̄. i. laborinto egrediari ea pte q̄ introeas et egrediare eo loco
q̄ introieris. tu p̄plicas quandā orbē admirabile diuine simplicitatis. i. facis mirabile circulationē rōnis in di-
uina simplicitate. ⁊ tūc breuiter recolligit rōnes dicens. tu paulo ante incipiēs a b̄titudine dicebas eā eē sum-
mū bonū. quā beatitudinē tu loq̄bare eē sitā in summo deo. ⁊ differebas deū eē summū bonū ⁊ plenā b̄titudi-
nē. ex q̄ dabas. i. inferebas. q̄si munusculū. i. corolariū neminē fore beatū nisi esset deus. rursuz tu loq̄baris for-
mā boni eē substantiā dei ⁊ beatitudinis. et dicebas ip̄m v̄nū esse idip̄m qđ bonū. ⁊ illud bonū dicebas eē qđ
petere ab oī natura rez. ⁊ tu disputabas. i. disputando. p̄bas deū regere sputabas volentiaq; cuncta parere illi. **Nec** vllam mali esse na-
turam. **Atq;** hec nullis extrinsecus sum-
ptis: sed altero ex altero fidez trahente in-
siris ⁊ mellicisq; p̄bationibus explicabas.

Tū illa minime inq̄t. Dic p̄bia r̄dit boetio ad q̄es ⁊ dicit. **Minime** ludim⁹. s. nos exegim⁹. i. p̄fecim⁹ mu-
nere dei que dudū deprecabamur rē maxiaz oim̄ rez. ea. n. i. talis ē forma. i. dispositio diuine substantiē. vt neq; in
externa. i. in exteriora. dilabatur. cadat. nec suscipiat aliqd extrinū. i. extrinsecū in se. qđ p̄bat aucte p̄menidis.
quā p̄rio ponit in greco deinde sensum eius subiūgit in latino dicens. **S;** sicut p̄menides ait. de ea. s. lba diuina.

de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o

P. Tu illa mīme inqt ludim⁹: rēq; oīm ma
rimā dei munere quē dudū tēp[or]cabamur ex
egim⁹. **Sa** est. n. diuine forma sbe. vt neq; i
externa dilabat. nec in se ext[er]nū aliqđ ipa
suscipiat. Sed sicut de ea p[er]menides ait. om
nē tu circulo adducis sponte multitudinē
id est. **Rex** orbem mobilē rotat tū se imo
bilē ipa pieruat. **S**i rōnes q̄ nō extra pes
citas. s̄ intra rei quā tractabam⁹ ambituz
collocatas agitauim⁹. nihil est qđ admires
re. cū platone sanciete didiceris. cognatos
de quib[us] loquūt reb[us] oportere eē sermones.

Aetrū. xij. tercū libri.

Felix qui potuit boni.
Fontem visere lucidum.
Felix qui potuit grauis.
Terre soluere vincula.
Quondam funera coniugis.
Vates thraiclus gemens.
Postq̄ flebilibus modis.
Siluas currere. mobiles.
Amnes stare coegerat.
Iunxitq; intrepidum latus.
Seuis cerua leonib[us].
Nec visum timuit lepus.
Jam cantu placitum canem.
Cum flagrantior intima.
Feruor pectoris vreret.
Nec qui cuncta subegerant.
Vulcerent vniuersū modi.
Immites superos querens.
Infernas adiit tomos.
Illic blanda sonantibus.
Cordis carmina temperans
Quicquid precipuis de.
Matris fontibus hauserat.
Quod luctus dabat impotens.
Quod luctum geminans amor
Deflet. trenera pmouens.
Et dulci veniam prece
Umbrarum tominos rogat.

de p[ro]p[ri]o
de p[ro]p[ri]o

q̄ diuina substantia rex orbē mobilē rotat. i. mutat
res circulatione gnatiois ⁊ corruptionis. ⁊ mutant
res ipsa nō mutat. s̄ est immobile s̄uat. **B**oeti si
nos agitauimus. i. cognouim⁹ rōnes. nō extra. i. n̄ ab
extrinsecō. p[er]tinos. i. sup[er]as: s̄ collocatas itra rei am
bitū. quā re tractabamus. **N**ihil est qđ de hoc admiri
rere id est admireris. cum id est ex quo. tu didiceris
Platone sanciente. i. confirmante sermones. oport
tere eē cognatos. i. p[ro]p[ri]os puenientes rebus. de q̄
sup. reb[us] loquūt. **N**ota qđ s̄mones accipiēti s̄ s̄m
materia subiectā. qz certitudo n̄ ē simplici q̄ rēda rō
nib[us] ex p[ri]o et hic. vbi dicit qđ disciplinā ē t̄m inq̄rere
certitudinē s̄m vniū qđ q̄ gen[er]antū natura rei patit
Cū igit[ur] deus sic regat oīa p[er] hoc qđ p[er]miscet cū
eis et li. de causis. s̄mōes de diuina s̄bā accipiēdi sine
s̄m intranea diuine substantie ⁊ nō s̄m extranea cui
nō p[er]miscet cū eis.

Aetrū. xij. tercū libri.

Felix q̄ potuit rē. **I**stud ē. xij. met[er] ⁊ vltimū
hui⁹ tercū qđ dicit gliconicū ab inuētoze. corā
bicū a pede p[er]nante. **P**rimo. n. p[er]mē spon
deus. dicens felix. scō corāmb[us] dicens qđ potuit. ter
cio p[er]richēus vel trocheus. in q̄ metro p[er]bia postq̄
ōndit qđ sit vera b[er]tudo ⁊ vbi sit lita. h[er]tat nūc ad p
seuerandū in p[er]t[er]latiōe illi b[er]titudis. et p[ri]mo p[er]it il
lū eē felice qđ relicto terrenis vacat diuine p[er]t[er]latiōi. fe
cūdo oñdit qđ b[er]mōi p[er]t[er]latiōe ipediat. tercū illū
impedimētū vitare docet. scōa ibi. **Q**uondā. scōa ibi
Nos hec fabula. p[ri]mo dicit. **F**elix sup. est. qđ potuit vi
sere. i. desiderabilē videre. lucidū fontē boni. i. deū qđ
ē fons oīs boni. ⁊ felix ē qđ potuit soluē vincula. i. affe
ctiōes. grauis terre. i. t[er]renoz q̄ sua grauitate trabūt
hoiēm deorsuz. **N**otādū qđ felix ē qđ speculat fontē
boni ⁊ qđ p[er]nit delectatiōes t[er]renas. vñ in li. de p[er]mo
⁊ morte aresto. scribit. **H**āc est aia qđ nō ē infecta pra
uis opib[us] hui⁹ mūdi. ⁊ intellexit suū creatorē. ipa ē qđ
reuertet in locū suū in delicijs magnis. vñ at aie qđ nō
b[er] posse redeūdi ad p[er]ias suā. turpia. n. opa ⁊ delecta
tiones corp[or]ales impediūt ascēsum eius sursum.
Quondā funera. cō. va. **D**ic oñdit qđ ipediat p[er]t[er]latiōe
diuinorū qđ ē affect[us] terrenorū. qđ declarat p
quidā fabulā qđ talis ē. **O**rphe[us] filius caliope fuit cyta
rista. qđ tanta dulcedine cythare resonabat qđ nō t[er]m
hoies: s̄ etiā bruta allexit: ⁊ tantū ea demulsiit qđ im
p[er] suos naturales dimittēbat siluas currē. flumina
stare fecit. h[ab]uit vxorē dictā euridicē. quā cū pastor
ariste[us] adamare vell[et] ipa fugiēs p[er] prata calcato qđā
serpente interijt ⁊ ad inferos descendit. quā orpheus
volēs ab inferis reducere deos sup[er]nos sua cythara
placare cepit. s̄ cū nō p[er]ficeret ad infernū descendit. ⁊
tantū deos infernales delinuit. qđ p[er]cessa ē ei vxor
tali p[er]ditōe añq̄ exiret infernū nō flecteret retro aspe
ctū vxorē respiciēdo. cū aut[em] iā p[er] exiisset orpheus
amore allectus retro sperit et sic vxorē p[er]didit. **C**irca
istā fabulā sic p[er]cedit. p[ri]mo oñdit quō orphe[us] ad in

feros descendēs p[er] vxorē rogauit. scōdo quō mōstra inferni placauit. t[er]cio oñdit quō vxorē ei p[er]cessa fuit ⁊ eā p[er]di
dit. scōa ibi. **S**up[er]ter. t[er]cia ibi tādē. dicit p[ri]mo. **V**ates trahit. i. orphe[us] de trahit[ur] p[er] uincia ouūd. dicit vates
i. sapiēs a multis. ille qđndā gemēs. i. deplorās. funera. i. mortē p[er]iugis. postq̄ coegerat amnes. i. fluuios stare
siluas currere. mobiles p[er] ipm flebilibus modis. i. modulariōib[us] cythare. q̄s flendo formauit. et postq̄ cerua
iunxit intrepidū latus seuis leonib[us]. qz cerua incedebat scōdo modulariōe orphe[us]. neclep[us] timuit canem
visuz iā placidū. i. placatū cātū. i. souo cythare. qz lep[us] ⁊ canis s̄l[ut] seq̄ban[ur] ipm. **C**ū aut[em] feruor. i. amor. flagran
tior. i. ardentior. vreret intima. i. interiora pectoris orphe[us]. t[er]cū modi. i. modulariōes. qđ cūtra subegerāt. i. sub
iecerāt nō mulcerāt. i. nō placaret dñm. i. orphe[us]. ipe q̄rēs sup[er]os. i. deos immites. qz placari nō poterat. adiit
t[er]mos infernas. i. infernales. illic t[er]rans blanda carmina sonantib[us] cordis. ipe deflet. i. flebiliter decantat in cy
thara. qđ qđ hauserat ex p[er]cipuis fontib[us] m[er]itis. i. de caliope. ⁊ ipe deflet qđ luctus impotēs qđ facit hoiēm impo
tētē. sibi dabat. i. p[er]cessit. et deflet illud qđ dabat sibi amor geminās luctū. quō p[er]mouēs trenera. i. inferna. ⁊ ro
gat oīs umbrarū. i. infernales dulci prece veniā. i. relaxatione sue vxoris. **N**ota s̄m aresto. q. met[er]. ⁊ p[er]mē
tatoze. iij. celi ⁊ mūdi. nō oēs accipiūt veritate p[er] eūdē modū. tū p[er]t[er] diuersas consuetudinē. tū p[er] diuersas na
turā. tū p[er]t[er] paucitate instruētōis in logica. **U**n̄ qđā recipiūt veritate p[er] modū demōstratiōis. qđā p[er] modū
autozitatū. qđā p[er] modū fabularū. vt qđ p[er]bia talib[us] satisfaciūt. aliqñ demōstratiōib[us]. aliqñ autozitatib[us] vtitur
aliqñ fabulas interserit sicut in p[ro]posito. **N**otādū qđ trenera dicit qñ lamētabilia. a tren[us]. n. qđ est lamētatio. **E**t trenera in sin
gulari est nomen cuiusdā montis in qđ dicit esse via ad infernū. in plurali trenera significat loca infernalis sicut
dicit **B**oetius. **O**iter aut[em] inueniēti hoc nōmē scriptū sine. r. in p[ri]ma syllaba. dicit tenera vel tenerus. sicut in doctrinali
Zener[us] infernus. t[er]m bug. scribit t[er]m p. r. vt trener[us] ⁊ trenera. **U**n̄ forsan ex vicio sc̄ptoz qñq̄ subtrahit. r.

Stupet tergeminus nouo. Hic ondit quod orpheus monstra inferni placauit dicens. Janitor inferni qui dicit cerberus qui vorator carniu: ille tergeminus. i. habens tria capita canina. captus fuit nouo carmie. i. melodia prius mandata. et stupet. i. admirat. tunc ondit quod alia monstra placauerit dicens. q. tres furie infernales. **Thesiphone. Alecto. Megera** que sunt vtrices sceleru metu peccatorib. iste lachrymabant propter dulcedine cibare. **Ant** dicit. **tee.** i. furie tres. vtrices sceleru. i. pctoz. q. tee agit. i. verant. fontes. i. peccatores. metu. i. timore. iste ia meste madet. i. fluunt lachrymis. **Tunc** tangit remissione pene quorundam in inferno. et primo **Trionis.** **Ubi** sciendum q. trion voluit concubere cu Junone. cu autem Juno interponeret nubem. trion piccit semen in nube: ex quo nati sunt centauri. ipe autem ad iudicatus inferno continue voluit in rota. q. rota stetit orpbeo modulante. vñ dicit **Gelox** rota no precipitat. i. no deiat: caput irionuz. i. irionis: sup. orpbeo canente. **Tunc** tangit remissione pene tantuli. **Ubi** sciendum q. tantulus dicitur lacerasse priu filium: dans eum dys ad comedendum p q. d. anas fuit. **Dicit** aut in inferno habere aquas vsq. ad mentu: et poma pendentia ante os et tñ deficere siti et fame. cum em vult sumere aqua vel pomu fugiunt ab eo. iste tantulus spreuit flumina. orpbeo canente: vñ dicit tantulus pditus. i. sumptus. longa. i. magna siti. spreuit flumina. **Tunc** ondit remissionem pene **Ticij.** **Unde** sciendum q. **Ticij** voluit concubere cu lacona matre apollinis: que apollo infecit et in infernum relegauit cuius iecur vultur deuorat. **Orpbeo** autem canente vultur cessauit laniare iecur eius. vñ dicit: dum vultur est satur: modis. i. modulationib. orpbei. no traxit. i. no laniauit iecur ticij.

Tandem vincimur arbiter. Hic ondit quod orpheo vxor sua pcessa fuit. et quod eam pdidit dicens: **Tandem** arbiter. i. iudex vmbraz. iste miser as. i. misericordia habens ait. nos vincimur donamus. i. restituiamus. viro. s. orpbeo. comite piuge emptā. i. copatam carmine suo. s. lex. i. conditio. coerceat ista pena ne phas sit sibi deducenti vxore. flectere lumina. i. oculos respiciendo vxore. du liquerit. i. reliquerit tartara. **Et** tunc exclamat dicens. **Quis** det. i. imponit legem amantib. q. d. amor no debet coerceri lege: qa amor maior lex est sibi. i. amor maior est lege. **Et** subdit. **Deu** ppe terminos nocti. i. inferni: **Orpbeo** euri dice vxore sua vidit respiciendo a tergo ea pdidit ab inferis no deducendo: occidit in inferno ea relinquendo. **Notandum** q. apud inferos arbiter. i. iudex vmbraz. dicit ad amantus q. cogit aias ad fatendum peccata pmissa: et vnicuiq. fm merita sua penam distribuit. **Iste** adamantus dixit donemus viro piugem.

Notandum q. amor no pot lege coerceri: nam ex incenso amore homo sepius transgreditur legem: et amor fortior est ad aliquid implenda: q. lex ad coercendu. ideo dicit: q. s. legem dat amantib. maior lex e sibi. q. d. ppe qd lex dat amantib. cu p se dura lex sit amare.

Vos hec fabula respicit. Hic phia applicando fabula ad ppositum hortat nos vitare impedimentu contemplationis summi boni et dicit. **O** homines q. cunq. queritis. i. vultis. ducere mentē. i. mentis ptemplationem. in superum diem. i. in supnam claritate. hec fabula iam dicta respicit vos. q. ad vram informatione inducta. **Ma** q. victus affectu tereno: flexerit lumina. i. oculos ronis et intellectus in tartareum specus. i. in terrena q. ducunt ad terrenā pfunditate. **Quicqd** papiuum. i. bonum. trahit. s. laborando. illud pdit dum vidit inferos. i. dum intendit terrenis. i. tpalibus q. sunt infima. **Nota** q. concupiscetia et affectus terrenoz impedit ptemplatione summi boni: **Unde** Boetius in tractatu de summo bono dicit. **Inordinata** concupia multos impedit a summo bono. q. s. dam. n. pigricia sequi videmus. **Quosdam**. n. delectationes sensuales. **Quosdam** em desideria auri et argenti. et ceptis paucis viris bono audis phis: q. ptemnunt sensus desideria et sequuntur desideria intellectus. et ppe sine eiusde tractatus dicit: **Phs** maxime delectat in primo principio in cōtemplatione sine bonitatis et hec sola est recta delectatio: hecem est vita phoz sine q. nemo viuit vita recta. **Et** subdit. **Philosophum** aut voco oem hoiez viuente ordine nature tendens in alta et finiens vita acqrit vltimum sine et optimum vite humane q. est deus gloriosus benedictus in secula seculoz.

Explicit liber tercius de solatiōe phie.

Incipit liber quartus eiusdem. Prosa prima.

b
unt a deo

Ec cū philofophia dignitate vultus. Dic in cipit quartus liber de pfolatione philofophie: cuius bec est pfa prima. in quo libro pbia affignat caufas quare mala concedant in regno dei: cū cūni rez rector bonus erifat. f. deus. 7. pbat bonos semp esse potentes z malos impotentes. z ficut vicia nunq̄ sunt fine pena: ita virtutes nūq̄ sunt fine premio. Probat etiā q̄ omnis fortuna tam pſpera q̄ aduerſa bonis eſt ad pfectum malis aut ad interitum. Etia pbat q̄ omnia que fi recte fiunt z alia plura ſicut patebit. Et diuidit ille liber in. xiiij. ptes. qz ſepte ſunt ple z ſepte mētra huius quarti de quib⁹ patebit in pceſſu. Primo ḡ oſtendit Boetius quomodo intentione pbie ad huc pantis plura dicere interrumpit. pponedo caufas ſui doloris. Secdo pbia pmittit ſibi pfectam curam Tercio dat modū curadi ipm. ſcda ibi. Tū illa eēt. tercia ibi. Et qm̄. Et quarto pſeq̄ intentione ipſuz curado in ſequēti pfa. ibi. Tū ego. Primo oſtendit quō interrumpit intentione pbie volentis plura loq̄. Secdo pbat caufas ſui doloris. ſcda ibi. Sed caipſa eſt. Nam dicit. Cū pbia ceciniſſet. i. decantaff. bec ſcz pdicta. ſeruata leniter. i. delectabiliter. z ſuaui. i. dulciter. ſeruata leniter. i. delectabiliter. z ſuaui. i. dulciter. ſeruata leniter. i. delectabiliter. z ſuaui. i. dulciter. ſeruata leniter. i. delectabiliter. z ſuaui. i. dulciter. ſeruata leniter. i. delectabiliter. z ſuaui. i. dulciter.

Incipit liber quartus. Proſa prima.

H

Ec cū philofophia dignitate vultus z oris grauitate ſeruata leniterq; ſuaui terq; ceciniffet. Tū ego nō dū penitus inſiti meroris oblitus. intentōnē tacere adhuc aliquid pantis abrupti. Et o inq; veri pua luminis que vſq; adhuc tua fudit oratio. tū ſui ſpeculatione diuina. tū tuis ratōnibus inuicta patuerūt. Ea q; mihi. et ſi ob iniurie toloze nup̄ oblita. nō tamen antehac pſus ignorata dixiſti. Sz ea ipa eſt vel maxima noſtri cā meroris. q; cuz rerū bonus rector exiſtat. vel eē oīno mala poſſint. vel impunita ptereant. Qz ſolū qnata dignū ſit admiratiōe: pfecto pſidera. at huc aliud maius adiungit. Nam imperāte floretēq; neqtia: virtus nō ſolum p̄m̄s caret: verū etiā ſcleratoz pedib⁹ ſubiecta calcat. et in locū facinorum ſupplicia luit. Que fieri in regno ſcientis omnia. potētis omnia. ſed bona t̄m̄modo volentis dei nemo ſatis poteſt nec admirari nec conqueri

bilitati. **Nota** cum pbia oſtendiſſet qd ſic ſummū bonū et in quo ſitum ſit. et feciſſet exhortationē ad illud querendum: intendebat oſtendere modum quo ad illud peruenit. ſed anteq̄ expleret illam intentionē boetius velut auidus ad ſciendū quedam quoꝝ ignorantia detinebat ipm in merore. interrumpit intentionē pbilofophie volentis plura dicere. **Nota** qz pbia dicit p̄uia veri luminis: qz ipa clarificat aiām et trahit eaz ab obſcuritate ignorantie ad lucem ſapientie z ad claritatem intellectus et li. de pomo arctio. Vel ideo dicitur p̄uia veri luminis. qz p ipſam tanq; p viam homo puenit ad cognitionē veri luminis qd eſt deus. qz ſcribit in libro de pomo qz p philofophiam homo cognofcit ſuum creatoꝝ. qui de nihilo fecit omnia. qui eſt inceptor omnium inceptor. z omnium principioꝝ principiu. Et ibidem ſcribitur. oportuit vt pbia mitteret ad inſtrudū ignorantes. et eos q̄ nō cognouerunt ſuum creatoꝝ.

Sed caipſa eſt. **Dic** Boetius pponit caufas ſui meroris dicens. Sed caipſa eſt caufa noſtri meroris et maxima caufa. qz cum rector rerum. f. deus bonus exiſtat. vel eſſe mala omnino poſſint: vel p̄tecreant impunita. quod ſaltem ſi nullum aliud in cōueniens ſequeret. conſidera quanta ſit dignū admiratiōe. at p ſed buſic adiungit. i. addit aliud maius ſup. admirandū. Nam p qz. impante. i. p̄piente. et florente. i. vigente. neqtia. i. nequitioſis hominibus. virtus. i. homo virtuoſus. non ſolum. i. nō t̄m̄. caret p̄mio. verū etiā ipſa virtus ſubiecta. i. ſub dita. calcat pedibus. i. potentis. ſcleratoz. i. maloꝝ. et ipſa virtus luit. i. patit ſupplicia. i. penas in locuz facinoꝝ. i. vicioſoz loco. que. f. pdicta. fieri. i. p̄mitti in regno. i. in mundo. ſcientis omnia. f. dei. et potentis omnia. ſed volentis. i. intendētis. t̄m̄modo bona. nemo ſatis vel admirari nec cōqueri poteſt. id eſt queri in omnia facere. **Nota** qz mala ſiunt in mundo patet: qz ratio ſemp deprecatur ad bonū. Cum ergo mali nō regant iudicio recte rationis. ſed vincant paſſionibus ire z cōcupiſcentie ideo deliſiūt a bono. Itēz ſup abundantia z defectus ſunt de genere maloꝝ. cum virtus oſiſtat in medio. cū igi in pluribus ſit ſup abundantia et defectus. patet qz mala ſiunt in mundo. Cum aut omnia dependant a deo celum et tota natura. et deus eſſentialiter ſit bonus. mirabile eſt quomodo mala eſſe poſſunt. vel ſaltem permanēat impunita. **Nota** qz quia boni attingunt finem omnium rerum. f. ſummum bonū. ideo ſent potentes. mali aut qz boꝝ pluri attingere non poſſunt impotentes. Et quia boetius in primo libro ſexta proſa dixit ſe ignorare quis ſit finis omnium rerum. ideo putabat bonos eſſe impotentes: malos aut potentes. et de hoc boetius admiratū vt patet in liſera. et iſta eſt vna caufa ſui doloris.

Tum illa et esset inquit. **D**ic phia p mittit Boetio. pfecta cura q p silit in ptractatiōe huius materie dicens: **B**oeti et esset infiniti stuporis. i. admiratiōis et esset horribilius oib? monstris. i. deformitatib?. si i dispositissima. i. ordinatissima. como. s. in mundo. tanti patrifamilias. s. dei. si ibi colerent. i. bonorent vilia vasa. i. mali boies. et si p ciosa vasa. i. boni boni nes. fordescerent. i. vilescerent: sicut tu estimas: s nō est ita. **M**ā si ea que paulo ante cōdusa sunt. seruant in cōuulsa. i. integra in sui veritate. tu aurore. i. dōctore. ipso deo. de cui? regno nūc loqmur cognosces. sp bonos eē potētes malos vō impotētes: nec vñ qz vicia esse sine pena: nec sine premio esse virtutes. et cognosces bonis semp ptingere felicia. et malis infortuna. et cognosces multa id genus. i. b? gñis. q corroborent te firma soliditate. s. ptra aduersitatē fortune. querelis tuis sopitis. i. remotis. **N**otādū sicut postea patebit. oia q fiunt recte a deo fiunt. **T**uz igit ordo iusticie reqrit pntia puniri: virtutes remunerari. si mali manerēt impuniti: et boni irremunerati: et sic puerfus esset ordo in como dei. s. in mundo qd est horribilius oibus monstris.

Et qm vere formā. **D**ic phia bat moduz curandi ipm boetium dices. **Q**m dudū. s. in tercio libro vidisti formā vere beatitudinis me monstrante. i. dōctore. oib? decursis. i. ptransitis. i. puto necessariū pmittere. oñdas tibi viā q te reuehat. i. reducat. comū. i. ad cognitiōē vere beatitudinis. et ego affigam. i. apponā tue menti. pēnas. i. rōnes qb? mēs possit se tollere in altū vt depulsa p̄turbatiōe ptingere tibi ex affectu bonoz t̄paliū. reuertaris sospes in patriam meo ductu. mea semita. meis vehiculis. **N**ota q p pēnas quas phia p mittit affigere mēti boeti in relligis speculatio rōnis et intellectus? virt? et sapientia. **S**icut. n. auis volādo in altū dēducit auxilio penna rū. sic mens humana speculatiōe rōnis et intellectus virtute et sapia erigit in p̄tēplationē summi boni.

Utrum primū libri quarti.

Sunt etem penne. **I**stud est primū metz hui? quarti cui? p̄m? versus dicit in metz alemanicū ab inuētoze. dactilicū a pede p̄domināte. se. cū d? versus dī metz archilouci ab inuētoze. iambi cū a pede p̄dante. **I**n q metro phia ostendit viā p quā puenit ad cognitiōē summi boni. et est p considerationē creaturaz. q gradatim sunt transcendēde: quousq; inueniat aliqd qd p̄mineat oi creature. et istam viā tradit sub silitudine auis volātis. **P**rimo g tradit viā q mēs pueniat ad cognitiōē summi boni. scdo ostendit qd mens iudicabit cū illic puenit. se cunda ibi. **P**uc te. **P**rimo dicit. dicit q affigam pēnas mēti tue. **S**unt etem mibi p̄me volucres. i. veloces. s. virt? et sapia. q p̄cedat. i. penetrat. celsa. i. alta poli. q̄s pēnas: cū mēs velox sibi induit. i. assumit: ipa perosa. i. odio habēs. terras respicit cas qrendo vlteri? creatore. et mēs supat globū. i. spericū corpus imēsi aeris. cognoscēdo q vltra aerē est creator. **P**ubes videt post tergū. qz vltra nubes querit cognitiōē summi boni. et trāscēdit verticē. i. limitatē ignis. q ignis calet agili. i. veloci motu. etheris. i. celi. et vltim? p̄cedit mēs inuestigādo donec surgat. i. eleuet. in tomos astriferas. i. in orbē planetaz. et p̄iungat vias suas p̄hebo. i. soli. inuestigando q sol nō est deus. donec comitē iter gelidi senis. q supra solē. mens in qz eris miles chorisci syderis. i. dei q ē splendidū syclus. et vltim? ascēdit supra orbē planetarū donec recurrat. i. p̄tra feat. circulū astri. i. celi stellatū. q. astro pingit. i. omat nor micans: qz nor stellis exbauitū firmamēti illumi nat. vbi. i. post q̄s satis fuerit exbauitū. i. speculatiōe euacuatū q nulla stellarū est de? mēs vltim? trāscēdit donec relinquit eximū polū. i. vltimū celū. et p̄mat torza velocis etheris. i. firmamēti. s. p̄pos. i. potēs reuerendū lumis. s. dei. hic supra vltimū polū. dñs regū tenet sceptrū. i. impium. et p̄tat. i. moderat. habenas. i. regimina. orbis. et mancus stabilis in se. regit volucrē. i. velocē. currū. i. circularē motū cozpoz celestū. deus eris corruscus arbī. i. splendidus iudex rex. **N**otādū q dicit ignē calere motu celi. ex q videt q calor nō sit p̄pria et p se q̄litas ignis. cum sibi debeat p motū celi. sed dicēdū q locus nō solū est cā p̄seruatiua locati s oim accidētū naturaliter p̄sequētū. **U**nde qz celū est locus ignis: nō solū est cā ipsius ignis: s etiā ipius caloris ignē cōsequētis. et qz p̄pria dispositio celi h̄m quā habet caliditatē super oia est motus ei? ideo dicit ignē calere motu celi. nō excludens per hoc quin calor sit per se qualitas ignis. **N**otandū q fatumū vocat gelidū senem. nō q sit gelidus formaliter sed effectiue: est enim effectiū? gelu et frigidus: et dicit senex qz motus eius tard? ē ad modū senis. **M**am cursum suū complet pluri tempore qz sol vel luna.

P. Tum illa et esset inquit infiniti stuporis oibusq; horribili? monstris. sicuti tu estimas in tanti velut patrifamilias dispositissima como: vilia vasa colerent. p̄ciosa fordescerēt. Sed nō ita est. **M**ā si ea q paulo ante p̄clusa sunt: in cōuulsa seruant ipso deo cui? nunc regno loqmur aurore cognosces. semp qdē potētes bonos eē: malos vō abiectos sp atq; imbecilles: nec sine pena vñ qz eē vicia: nec sine p̄mio virtutes. bonis felicia: malis sp infortunata p̄tingere. **A**ultraq; id gen? que sopitis q̄relis firma te soliditate corroboret. **E**t qm vere formā beatitudinis me dudū monstrāte vidisti: q etiā am sita sit agnouisti. decursis omnib? q premittere necessariū puto. viā tibi q te comū reuehat ostendā. **P**ēnas etiā tue menti quib? se in altū tollere possit affigā. vt p̄turbatione depulsa sospes in patriaz meo ductu. mea semita. in eis etiā vehiculis reuertaris.

Utrum primū quarti libri.
Sunt etem penne volucres mibi
Que celsa p̄scendant poli.
Quas sibi cuz velox mens induit.

Terras perosa respicit.
Aeris immensi superat globuz.
Nubesq; post tergū videt.
Quicq; motu agili calet etheris.
Trāscēdit ignis verticem.
Donec in astriferas surgat tomos.
Pheboq; p̄iungat vias.
Aut comitē iter gelidi senis.
Miles chorisci syderis.
Gel quo cūq; micans nor pingit.
Recurrat astri circulū.
Atq; vbi iam exbauitū fuerit satis.
Solum relinquat eximū.
Dorsaq; velocis premat etheris.
Compos verendi lumis.
Hic regum sceptrum dñs tenet.
Orbisq; habenas temperat.
Et volucrem currū stabilis regit.
Rerum choruscus arbiter.

Huc te si reducem. Hic ondit pbia qd mens iudicabit cu transcendit creaturas 7 puenit in cognitionem dei dicens. Mens si via ducat te reducē. i. reuertentē a tpali bus. buc. i. ad cognitionē dei. quā viam nūc im memor requiris. Tūc dices. Ego memini que obnubilata fui affectu tpaliū. bic. f. in cōtēplatiōe dei est mihi pa tria. hinc. f. a deo est meus ortus. qz ad eius imaginē creata. bic. f. in pteplatiōe dei sistā. i. figas gradum. i. po nam finalem quietē. D si placeat tibi exiti in cognitionē dei visere. i. cū desiderio videre. noctes terraz reli ctam. tu cernes. i. videbis. i. oruos tyrannos. i. cruqles pncipes. qz miseri populi timent. illos toruos esse

Huc si te reducem referat via.
Quam nunc requiris immemor.
Nec dices memini patria est mihi
Hinc ortus: hic sistam gradum.
D si terraz placeat tibi
Noctem relictam visere.
Quos miseri toruos populi timent.
Cernes tyrānos exules.

exules a vera patria sua. Notandū fm aplm non habemus hic manentē patriā: sed futurā inqrimus. Hec. n. est vera patria a qua aia rōnalis p creationē a deo exiuit: ad quaz nisi reuertat esse qd a deo acce pit affectione terrenoz: deturpata. p. sus amittit. p pter qd dixit in secūdo metro tercylibri. Repetūt. p pios queqz recursus. Redituz suo singla gaudent Nec manet vlli traditus ordo. Nisi q fini iuxerit or tum. Stabilem qz sui fecerit orbe.

Prosa secūda quarti libri.

Am ergo pape inq. Hic incipit scda pfa bu ius quarti. Circa quā est sciendū q pbia in p mo lib: sexta pfa inuestigando cam et radi cem infirmitatis Boetij: cognouit q boetius ex ig ranza finis rex malos boies potētes: bonos vō im potētes putabat. Itē qz ignorabat qbus guberna culis mundus regat. fortuitaz vices estumabat flui tare sine rectore. quia vō pbia iam ondit quis sit fi nis rex a quibus gubernaculis mūdus regat. Nūc pbia vult adhibere Boetio pfectā curā remouendo volozes in quos Boetius incidit ex ignorātia pmissa. Et primo pbia hoc petit i pbia scdo illud. pseq tur. ibi. Primū igit. dicit primo. Tū igit. f. finito ser mone pbie. ego boetius inq. pape est interiecto ad mirātis. P pbia tu magna pmittis: nec dubito qn possis efficere. i. ad effectū pducere. tu mōdo ne mo reris. i. nō ptabas me que excitaueris. f. ad audien dū. Notandū q sapiens nihil pmittit qd adim plere nō possit: qz opus sapiētis cit nō mētri. Ergo dicit boetius pbie: sicut magna p. mittis nō dubito qn efficere possis.

Prosa scda quarti libri.

Um g pape inq vt magna promit tis: nec dubito quin possis efficere tu mō que excitaueris ne moreris. P. Primū igit inqt bonis sp adesse po tentiā: malos cūctis viribz eē desertos ag noscas licebit: quoz quidē alteruz demon strat ex altero. Nā cū bonum malūqz ptra ria sint si bonū potens esse pstitent. liquet imbecillitas mali atsi fragilitas clarescat mali: boni firmitas nota ē. Sed vri nostre inie fides abūdantior sit altutro calle pcedā: nūc hinc nūc inde pposita pfirmās. Duo sunt qb ois humanoz actūū pstat effect? voluntas. f. ac potestas: quoz si alterutruz tēsit nihil est qd explicari queat. Deficien te etem voluntate ne aggredit qdē qsqz qd nō vult: at si ptās absit. volūtas frustra sit Quo fit vt si que videas velle adipisci qd minime adipiscat. huic obtinendi qd vo luerit defuisse valentiā dubitare nō possis B. Perspicuū est inquā: nec vllō mō nega ri pōt. P. Quē vō efficisse qd voluerit vi deas. nū etiā potuisse dubitabis? B. Abi nime. P. Qd vō quisqz potest in eo valid? quod vō non potest in hoc imbecillis esse censendus est. B. Fateor inq.

Primū igit inquit. Hic pbia pseqtur intentū. et primo pbat bonos semp esse potētes: et malos im potentes. cuius oppositā putabat Boetius. 7 agit pmo modū p que vult hoc eēdere. secūdo ondit et pbat intentū suū rationibus. ibi. Duo sunt. Primo dicit. P boeti primū licebit vt agnoscas bonis semp adesse potentiā. 7 malos esse desertos. i. p. uatos cūctis viribus. quozum alterum. f. bonis semp ades se potentiā demonstrat ex altero. f. ex hoc q mali se viribus deserti. et huius cam subdit dicens. Nāz cū bonū et malum sint p. raria. si bonū esse potens con stiterit. liquet. i. manifestū fuerit. imbecillitas. i. im potentia mali: 7 si fragilitas clarescat mali. firmitas boni nota est. Sed vt p sic ut. abundantior sit fides nostre sententie. alterutro calle. i. p. riaz via. pcedaz pfirmās pposita nūc hinc. f. ex infirmitate boni: nūc inde ex fragilitate mali. Notandū q pbia dictū

suum: q si boni sunt potentes: mali sunt impotentes: fundat super considerationem topicam. si propositum in opposito: et oppositum in opposito. vt si sanitas est bona: egritudo est mala. dicit q velit procedere vtrazqz via ex potentia bonoz probando impotentiam maloz. 7 ex impotentia maloz potentiam bonozum: quia si f. vnum istorum probaret. et ex hoc reliquum concluderet p locum a p. rarijs effect argumentum verisimile et non necessarium. et ideo vtranzqz ptem vult p. bare 7 ex vtroqz reliquū concludere.

Duo sunt quibus omnis. Hic pbilosophia probat intentū rationibus. secūdo excludit quandaz dubita tionem. ibi. Sed possunt. tercio cōfirmat principale intentum auctoritate platonis. ibi. Ex quibus omnibus. Primo pbat bonos semp esse potentes: 7 malos impotētes duabus rationibus. secūdo ad idē ostendendus coacervat breues rōnes. ibi. Sed quoniā te. Prima in duo fm duas rationes. scda ibi. Rursus inqt. Primo premitit duo necessaria ad primā rōnem. secūdo et his arguit. ibi. Omnes igit homines. Primo pmittit vñū necessarium. secūdo aliud. ibi. A. meministi ne. Primo dicit duo sunt principia quibus pstat. i. p. manet: omnis effectus humanoz actūūz. f. voluntas et potestas. quozum si alterum tēsit nihil est. quod queat effe ctus explicari. i. fieri: qd declarat. deficiēte. n. voluntate nullus effectus pducat. qz nullus aggredit quod nō vult: et si potestas absit voluntas frustra sit. quo fit. i. ex quo seqtur. vt si videas alicūqz velle adipisci qd mini me adipiscat: nō possis dubitare huic defuisse valentiā. i. potentiā obtinendi qd voluerit. et ideo dicit Boe tius. perspicuū est nec vllō modo negari potest. Et subdit pbia. Quem vō videas efficisse qd voluerit. num dubitabis eum potuisse licet nō habuisse potentiam. Et dicit Boetius: minime. Tūc pbia pcludit tāqz ma nifestum ex dictis dicens. Illud quod quisqz potest in eo est validus. i. potens. quod vō non potest in eo est censendus. i. iudicandus imbecillie. i. impotens. et dicit Boetius. Fateor inq.

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like "Quo fit vt si que videas velle adipisci qd minime adipiscat" and "huic obtinendi qd voluerit defuisse valentiā dubitare nō possis".

Motandum q̄ philosophia dicit nullus aggreditur qd̄ nō vult. Contra: aliq̄s nolens interficiat boiem vel ledit boiem. q̄ aliq̄s aggredit qd̄ nō vult. Itē aliq̄s cogit facere aliqd̄ contra voluntatē suā. 7 sic aggredit qd̄ nō vult. Dicendum q̄ pb̄ia loq̄tur hic de effectu spontaneo: q̄ ex intentione p̄cedit: nō de eo q̄ casu p̄tingit. Unde dicendū ad primū q̄ voluntas pōt p̄ari vel ad ipsam actionem quam aliq̄s p̄mo aggredit. 7 sic nō deficit voluntas. vel pōt cōpari ad consequens illā actionem 7 sic pōt deficere voluntas. vt si aliquis nolens hominē interficit. Ad se cundū dicendū. Illud qd̄ q̄s coactus facit est voluntariū mixtum: tñ simpliciter est inuoluntariū. Aliq̄s cñ coact⁹ magis vult hoc facere q̄ sustinere penam vel p̄dere vitam. 7 ita respectu talis effectus nō deficit voluntas: sed q̄ntum ad actū interiorē voluntas semp̄ libera est 7 cogi nō potest.

Meministi ne igit̄ inq̄t. Hic pb̄ia p̄mittit scdm̄ vtilē ad rationem: et est resumptio quorundam pri⁹ dictorū dicens. Meministi ne esse collectū. i. conclusum superioribus rōnibus omnē intentionē humane voluntatis. festinare. i. tendere ad beatitudinē q̄ voluntas agit. i. diuisis diuersis studijs. R̄ndet Boetius? Admimi inq̄ illud esse demonstratū. Itē querit philosophia: nunq̄ recordaris beatitudinē esse ip̄m bonum. et eo modo desiderari bonū ab oibus. cū beatitudo pet̄. i. desiderat. R̄ndit Boetius. minime recordor. qm̄ p̄o q̄. i. illud fixum teneo memorie.

Motandū q̄ recordari est aliqd̄ reducere ad memoria quod p̄ obliuionem est lapsū a memoria. et q̄ beatitudinē esse ip̄m summū bonū: nō exiderat a mente Boetij. sed semp̄ remanebat in habitu: ideo dicit se non recordari de hoc sed in memoria tanq̄ fixum tenere.

Omnes igit̄ homines. Hic pb̄ia arguit ex dictis pb̄ans bonos esse potentes 7 malos impotētes. tali rōne: quicq̄ adipiscunt qd̄ volunt sunt potentes 7 qui nō adipiscunt qd̄ volūt sunt impotētes. ex p̄mo p̄ ambulo. sed boni adipiscunt quod volunt. s. summū bonum. mali licet velint nō adipiscunt ip̄m. q̄ si mali adipiscerent summū bonū nō essent mali. q̄ boni sunt potentes: mali impotētes. vñ dicit in tra Oms̄s hoies boni et mali nitunt̄ puenire ad bonum indiffereta intentione. i. indiuisa intentione dicit boetius. Ita p̄sequens est ad dicta. Subdit pb̄ia certū est bonos fieri adceptione boni. certū est dicit Boetius. 7 igit̄ p̄cludit pb̄ia: boni adipiscunt quod appetunt. i. volunt. dicit Boetius: sic videt̄. si mali adipiscerent bonū qd̄ appetūt nō possent esse mali. Ita est dicit Boetius? 7 igit̄ p̄cludit pb̄ia. Cum vtriq̄ petant bonū. sed bi. s. boni illud adipiscant̄: illi vō mali minime. Non est illud bonos esse potentes q̄ nō mali sunt imbecilles. i. impotētes. respondit Boetius. Quisquis. i. quicq̄ dubitat de hoc nō pōt p̄siderare naturā rerū: nec p̄sequentiam rōnum.

Motandū q̄ q̄ veritas. p̄positionū fundat̄ sup̄ naturam rerū: qui negat veritatem. p̄positionū nō pōt p̄siderare naturam rerū. s̄lter negans veritatem. p̄positionū nō pōt p̄siderare p̄sequentia rōnū. q̄ p̄sequentia rationū supra veritate. p̄positionū fundat̄: ideo dicit boetius. Qui dubitat de p̄missis nō pōt p̄siderare naturā rerū nec p̄sequentia rationum.

Rursum inquit. Hic pb̄ia ponit scdm̄ rationem dicens. Si sint duo q̄bus sit idē p̄positū. i. eadem intentō faciendū aliquid s̄m naturā et vnus eorū agat idip̄m 7 p̄ficiat ip̄m naturali officio. i. naturali organo. alter vō minime queat administrare. i. adimplere illud officiū. sed alio mō q̄ nature cōuenit. nō impleat. p̄positū: sed imitēte implentē quē horū duorū decernis. i. iudicas. eē valentiozem. i. potentiozem. dicit boetius. Esti. p̄ quis p̄iecto. i. p̄siderem qd̄ velis. tñ ego desidero planius audire. Tūc pb̄ia declarat sibi i. exemplū dicens. Nō negabis motū ambulandi hoibus inesse s̄m naturā. dicit boetius minime nego. Et pb̄ia etiaz num̄ dubitas ei⁹ rei. i. actus ambulandi esse officii naturale pedum. dicit Boetius: nec hoc dubito. et pb̄ia. Si quis igit̄ ambulat valens incedere pedibus. Alius aut̄ cui hoc officii desit. manibus nitens. i. laborans. ambulare conet̄. quis horū potest existimari valentior. dicit boetius. Contere cetera. q. d. p̄cede in rōnetua: q̄ nullus ambigit quin potens naturalis officij sit valentior eo qui nequeat. i. nō pōt in idē officijs. Tūc pb̄ia. Isti p̄positionū p̄missit tanq̄ maiori adiungit vnam minorem dicens. Sed summū bonū qd̄ eque bonis et malis est. p̄positū boni quidem petunt. id est adipiscuntur. officio naturali scilicet virtute. malo conant̄ adipisci idip̄sum per variā cupiditatē rerū temporalū. qd̄ nō est officii naturale adipiscendi boni. An tu o Boeti existimas aliter

P. Meministi ne igit̄ inq̄t superioribus rōnibus esse collectū intentionē oēm voluntatis humane: q̄ diuersis studijs agit ad b̄titudinē festinare. **B**. Memini inq̄ id q̄ esse demonstratū. **P**. Nū recordaris b̄titudinem ip̄m eē bonū eorū mō cuz b̄tudo pet̄ ab oibus desiderari bonū. **B**. Minime inq̄ recordor qm̄ id memorie fixū teneo. **P**. Oms̄s igit̄ hoies boni p̄ter ac mali indiffereta intentione ad bonū puenire nitūt. **B**. Ita inq̄ p̄sequens ē. **P**. S̄ certū est ad p̄tōe boni bonos fieri. **B**. Tertus. **P**. Adipiscunt igit̄ boni qd̄ appetunt. **B**. Sic videt̄. **P**. Mali vō si adipiscunt qd̄ appetūt bonos mali eē nō possent. **B**. Ita est. **P**. Cuz igit̄ vtriq̄ bonū petāt. si hi qd̄ adipiscant̄ illi vō minime. Nō dubiū ē bonos qd̄ potēs esse: q̄ vō mali sunt imbecilles. **B**. Quisq̄s inq̄ dubitat. nec rerū naturā. nec p̄ntiā pōt p̄siderare rōnū. **P**. Rursum inq̄t si duo sint q̄bus idē s̄m naturā p̄positū sit: corūq̄ vn⁹ naturali officio idip̄m agat atq̄ p̄ficiat alio vō naturale illud officii minime administrare queat. Alio vō mō q̄ nature puenit nō qd̄ impleat p̄positū suū s̄ imitēte implentē: quē naz horū valentiozem eē decernis. **B**. Et si p̄iecto inq̄ qd̄ velis. planius tñ audire desidero. **P**. Ambulandi inq̄t motū s̄m naturā eē hoibus nū negabis. **B**. Minime inq̄. **P**. Cuz rei pedū officii eē naturale nū dubitas. **B**. Nec hoc qd̄s inq̄. **P**. Si q̄s igit̄ pedibus incedere valens ambulet. aliusq̄ cui hoc naturale pedū desit officii manibus nitens ambulare conet̄: q̄s iure horū valentior existimari pōt. **B**. Contere inq̄ cetera. nā qn̄ naturalis officij potēs eo q̄ idē nequeat valentior sit null⁹ ambigit. **P**. S̄ summū bonū qd̄ eē malis bonisq̄ p̄positū: boni qd̄ naturali officio virtutum petunt. mali vō variā p̄ cupiditates qd̄ adipiscendi boni naturale officii nō est idip̄z conantur adipisci: an tu aliter existimas?

Cui Boetius. Minime inq̄. et Boetius quasi p̄currēdo cōcludit principale intentū dicens. Nam etiā illd̄ qd̄ est p̄sequens patet mihi. Et his. n. que p̄cesserim necesse est bonos esse potentes: malos v̄o imbecilles. et p̄bia applaudens boetio dicens. Recte inq̄t p̄curris. et illud est signū sicut medici solent sp̄are iudiciū. i. si qm̄ erecte nature. et nature resistentis sup̄ple ip̄i morbo. **Motandū** q̄ ex ista forma talis ratio. qm̄ duo in- tendūt aliquod. p̄positum naturalit̄ qd̄ id̄ p̄positū p̄sequit officio naturali est potens. et qd̄ nō p̄sequit illud p̄- positū naturali officio est impotens. s̄ tam boni q̄ mali tendūt naturalit̄ ad beatitudinē. et boni ip̄am p̄se- quunt naturali officio. i. virtute. mali aut̄ nō. s̄ boni sunt potentes mali v̄o impotentes. **Mora** q̄ circa vltimū q̄ medici solent accipere signa p̄iostica sanita- tis ex ego. qm̄ paties erigit se. et p̄ se nitit̄ fortiori re- medio. Sic in boetio signū erat quale scētē et sanita- tis: q̄ ip̄e rōnē p̄bie remediātē q̄si p̄currēs p̄ se p̄ple- uit.

B. Minime inq̄. nam etiā qd̄ est p̄sequēs patet. Et his em̄ que p̄cesserim bonos qd̄ ē potētes: malos v̄o ēē necesse est imbecilles **P.** Recte inq̄t p̄curris. idq̄ (vti medici spe- rare solent) iudiciū est erecte iā resistentis q̄ nature. Sed qm̄ te ad intelligendū p̄m- ptissimū ēē sp̄icio. crebras coacervabo rō- nes. **U**nde. n. quāta viciosoz̄ hoīm pateat infirmitas: q̄ nec ad hoc qd̄ puenire que- unt: ad qd̄ eos naturalis ducit ac pene cō- pellit intentio. Et quid si hoc tam agno ac pene inuicto p̄euntis nature desererent̄ au- plio. **C**onsidera v̄o quanta sceleratos ho- mines habeat impotētia. neq̄. n. leuia aut ludicra p̄mia petūt: q̄ p̄seq̄ atq̄ obtinere n̄ p̄nt: sed circa ip̄az̄ rez̄ summā verticēq̄ de- ficiūt. nec in eo miseris p̄tingit effectus. q̄ solū dies noctesq̄ molunt̄. In qua re bo- noz̄ vires eminet̄. Sicut. n. eū q̄ pedib̄ in- cedens: ad eū locū vsq̄ puenire potuisset q̄ nihil vlt̄erius p̄uiū iaceret incessui. ambu- landi potentissimū esse censerēs ita eū q̄ ex- petendoz̄ finē. quo nihil vltra est app̄hen- dit potentissimū necesse ē iudices. Et q̄ sit qd̄ huic obiacet vt idē scelesti virib̄ oib̄ vi- deant̄ ēē deserti. **C**ur. n. relicta virtute vi- cia sectant̄: inscicia ne bonoz̄: sed qd̄ ener- uacius ignorātie cecitate: an sectanda no- uerūt: s̄ frāsueros eos libido p̄cipitat. sic q̄ in p̄antia fragiles q̄ obluctari vicio ne- queūt. An sciētes volentesq̄ bonū deserūt ad vicia reflectūt. Sed hoc modo nō soluz̄ potentes esse. sed omnino esse desinūt. **N**ā qui communem omnium que sunt finēz̄ re- linquunt pariter quoz̄ esse desistunt.

Sed qm̄ te. **H**ic p̄bia coacervat quasdā alias rati- ones breues ad p̄positū ostendūt. et sūt quatuor rō- nes. scda ibi. **C**onsidera v̄o. tertia ibi. In qua re. q̄r- ta ibi. **C**ur em̄. **P**rimo dicit. Sed qm̄ te sp̄icio p̄m- ptissimū ad intelligendū. ego coacervabo. i. p̄ponaz̄ crebras rōnes. vide. n. quanta pateat infirmitas vi- ciosoz̄ hoīm. q̄ nec ad hoc queunt puenire. ad qd̄ d̄i- cit et pellit eos naturalis intentio. et qd̄ esset de istis malis censendū. si desererēt hoc auxilio nature p̄e- euntis tam agno ac pene inuicto. q. d. nihil aliud cen- sendū est: nisi q̄ impotētie eoz̄ hoc ascriberet̄. **M**o- randū q̄ tā boni q̄ mali vlt̄er tēdūt ad bonū: et ma- li deficiūt ab eo quod p̄ccit eis finē naturā. ex h̄ ar- guit̄ sic. maxima impotētia est deficere ab eo qd̄ na- tura intēdit. s̄ hoc faciunt mali. s̄ mali sunt impotē- tes. **M**otandū q̄ dicit pene inuicto: q̄ appetit̄ na- turalis boni nō habet cōtrariū repugnāz̄ q̄ vincat̄: s̄ tm̄ p̄ ignorātiā et errore vicioz̄ p̄uertit̄. et ita aliq̄ mō vincat̄ licet nō directe.

Considera v̄o quanta. **H**ic p̄bia ponit scdam rati- onē et dicit. **C**onsidera ex his que dicā quanta impo- tētia habeat sceleratos boies. neq̄. n. petūt. i. appe- tūt p̄mia leuia et ludicra. i. iocosa. s̄ ipsi deficiūt circa ip̄az̄ sūmā sup̄le p̄fectōnē rerū atq̄ v̄ticē. **M**ec p̄tin- git̄ ip̄is miseris effectus boni. in eo. i. p̄pter hoc q̄ ip̄i molūt̄. i. laborāt acq̄rere dies et noctes. i. transitozi- a et p̄alia bona. **M**ora ex ista forma talis rō: qm̄- to magis ē illud a q̄ aliq̄s deficiat: tanto maior est su- defectus et in maiorē impotentiaz̄ cadit. Sed illud a q̄ mali deficiūt: nō est qd̄ vile et modicū: sed est sum- mū bonū. s̄ maloz̄ maxima est impotentia.

In qua re bonoz̄. **H**ic p̄bia ponit tertiā rōnē p̄- bando bonos maxime ēē potētes p̄tractando exem- plū sup̄ap̄ositū. et ex hoc p̄cludit malos maxime ēē impotētes. Et dicit. In qua re. s̄. assuetudini boni de- siderari eminent vires bonoz̄ sup̄le et vires maloz̄. Sicut. n. censerēs. i. iudicātes. ēē ambulandi poten- tissimū: q̄ pedib̄ incedens potuisset puenire vsq̄ ad eū locū. quo vlt̄erius nihil p̄uiū. i. manifestū iaceret incessui. ita necesse est q̄ cū iudices potētissimū. q̄ ap- p̄hendit finē exp̄etēdoz̄. quo nihil est vltra. tales au-

tem sunt boni. Et quo fit. i. seq̄tur. qd̄ huic obiacet. i. p̄trariū est. vt idē scelesti. i. mali. videant̄ deserti omnib̄ viribus. **M**otandū q̄ sicut viator aliq̄s dicit potēs cū ambulat ad eū locū vbi n̄ ibi amplius restat de via. sic boni qm̄ pueniunt ad finē et ad bonū qd̄ transcendendi nō p̄t. id̄ dicit̄ potētes. mali aut̄ qz̄ ip̄m attingere non possunt dicuntur impotentes.

Cur. n. virtute. **H**ic p̄bia ponit quartam rōnē. scdo excludit quandā dubitationē. ibi. **Q**uidē. **N**ō quā intendit̄ in summa est ista. mali qm̄ relicta virtute declinant ad vicia. aut sciūt bonū ead̄herere virtuti aut ne sciūt. si nesciunt peccant p̄ ignorātiā. n̄ illaūt est impotenti? ignorātia. s̄ mali peccātes ignorātia sūt im- potentes. Si aut̄ sciūt bonū esse adhrere virtuti: et declinat̄ ad vicia. aut volentes derelinquūt bonū: aut nō si nō volentes sed attracti libidine passionū p̄uertunt̄ ad vicia. sequit̄ q̄ sunt impotentes. qz̄ maxima impo- tentia est nō posse resistere passionibus. Si aut̄ scientes et volentes relinquūt bonū. seq̄tur q̄ nō tm̄ sūt impo- tentes: s̄ etiā q̄ oīno nō sunt. **C**ū. n. oīs natura inq̄tum h̄mōi habeat ordinē ad finē inq̄tuz̄ aliqd̄ desistit ad ordinē ad finē: tantū deficiat a natura. et p̄ consequens ab esse ipsius nature. **I**stam rōnēz̄ p̄rendit̄ in litera d̄i- cens. **C**ur enim relicta virtute mali sectant̄ vicia. ne pro nunquid. hoc est ex inscicia. i. ex ignorātia bonoz̄ Sed quid est enervacius. i. debilius cecitate ignorātie. quasi diceret nihil. an ipsi nouerunt sectanda bona. Sed ipsos transuersos libido. i. p̄cipitētia p̄cipitat in vicia. et sic ipsi fragiles in temperātia. i. p̄pter intem- perantiā libidinis: nequeūt vicio obluctari. i. resistere. An scientes et volentes deserūt bonum. et reflectūt ad vicia voluntate et scientia. sed hoc modo nō solū potētes esse desinūt: sed omnino desinūt esse. **C**uius assignat rationem. nā q̄ relinquit̄ eōdem finem omnium que sunt. i. v̄um q̄ est ip̄m esse. pariter esse desistunt.

Motandū q̄ primū ens verissime habet esse ipm̄ est cā esse oibus vt sint. vt p̄s p̄ p̄mentatorē. n̄. methaph. et primo celi et mundi. Ab hoc ente deriuatū est singulis esse r̄uere. quāto ḡ magis p̄ vicia recedit a p̄mo eē tantomagis definit esse. Unde b̄t̄is Greg. in li. mora. loquēs de dyabolo dicit: q̄ dyabolus tene dicit nō esse q̄ a summa essentia recessit. et p̄ hoc quotidie exrescente defectu tendit ad nō esse: quonā ab eo q̄ v̄z est esse cecidit. **M**otandū q̄ p̄bia tres assignat cās ex q̄bus omne peccatū p̄cedit. **P**rimū peccatū: vel peccat ex igno- rantia. et hunc modū primo tangit. vel peccat ex impotentia resistendi. et istū sc̄do tagit. vel ex voluntate et ma- licia. et illū modū q̄ grauior: est vltimo ponit.

Quod quidā cupiā. **H**ic p̄bia excludit dubitati- onem. Aliq̄s. n̄. dubitaret. quōd aliq̄s possit esse mal⁹ et tamen dici nō esse. hoc excludit p̄bia dicens. **N**ix forte videat̄ cupiā. i. alicui. vt malos qui plures s̄c boim̄ dicam⁹ ip̄os nō esse. Sed ita res sese h̄z q̄uis mirū videat̄. Nam q̄ sunt mali eos esse malos non abnuo. i. nego. s̄ ip̄os simpliciter et pure esse nego. **N**ā sicut cadauer boiem mortuū dixeris. simpliciter aut̄ boiem appellare nō possis. Ita viciosos malos esse p̄cesserim. sed nequeā p̄fiteri ip̄os absolute esse sine determinatione distrabete et replicat cām p̄us dictā dicens. solū. n̄. illud est q̄ ordinē recte seruat in na- tura. q̄d aut̄ ab hac natura et ab ordine deficiat: etiam q̄d in sui natura sitū esse derelinq̄t. **M**otandū q̄ ma- lū est determinatio distrabens sicut et mortuū. **U**ndē sicut p̄cedendū est cadauer boies esse boiem mortuū: tñ nō simpliciter p̄cedendū est cadauer eē boiem. sic quēcūq̄ malū p̄cedendū est esse malū: nō tñ simplici- ter est p̄cedendū ip̄m esse. **U**ndē sicut patebit tertia p̄sa homines p̄uersi in maliciā humanā miserunt naturā. ḡ p̄ maliciā boies desinūt eē q̄d fuerant.

Sed p̄nt inquires mali. **H**ic p̄bia excludit dubita- tionē contingente circa p̄ncipale. p̄positū. **O**stensus enim est q̄ mali sunt impotentes. Aliquis dubita- ret quomōdo hoc verū sit. cū tñ p̄suetū sit dicere q̄ ma- li p̄nt: hoc soluit p̄bia: sc̄do ondit q̄ potētia malozū nulla sit: ibi. **N**am si vti. dicit primo. **B**oeti tu in- q̄es obūciendo p̄tra p̄dicta: q̄ mali p̄nt s̄m p̄suetuz modū loquēdi. **R**ndet p̄bia: ego nō q̄dē negauerim q̄n mali possint. s̄ hoc potentia ip̄soz nō descendit a viribus. sed ab imbecillitate. i. a fragilitate. q̄d decla- rat. q̄ mali p̄nt quidē mala q̄ minime valerēt. i. pos- sent. si potuissent manere in efficientia eoz bonozuz. i. si efficientia malozū esset talis q̄lis illa quā habent boni: que potissima ē vt patet ex dictis. **Q**ue possibili- tas malozū q̄ possunt mala. demonstrat eos euiden- tius nihil posse. **M**otandū q̄ dicit malos minime posse mala si p̄maneat in efficacia bonozū. et q̄ vide- tur q̄ boni nō possunt facere maluz: nec p̄sequens peccare. q̄d falsum est: q̄ iustus septies in die cadat: et fortior resurgit s̄m scripturā. **A**d hoc dicendus q̄ boni nō p̄nt facere malū ex electōne recte rōnis. que semp̄ deperat ad optima. **I**z de potentia absoluta pos- sunt facere malū. in q̄ntum tñ potentia eoz p̄iungitur voluntati et electioni qua eligūt bonū et nō malū. sic dicit nō posse facere malum.

Nam sicut pauloante. **H**ic p̄bat q̄ potentia ma- lozū nulla sit tripliciter. secunda ibi. **A**tz vt intelligas. tertia ibi. **H**uc accedit. **P**rimo dicit. **S**icut collegim⁹ ante: malū nihil est. et mali tñ possint mala. ex hoc liquet improbos nihil posse. **E**t dicit Boetius: p̄spiciū ē.

Motandū q̄ rō sic format. posse malū est posse nihil: cū malū nihil sit. s̄ mali tñ p̄nt mala. ḡ possunt nihil: et p̄sequens nulla est eoz potētia. **M**otandū de hoc q̄ malū nihil sit v̄suz est p̄ius. **E**t dicit beatus **A**ug⁹. **C**um vniuerse nature p̄ verbum dei facte sunt. iniquitas p̄ ipsum facta nō est. q̄ iniquitas nulla substantia est. et peccatū nō est natura sed viciū nature appetentis illud q̄d nō est sui ordinis.

Atz vt intelligas. **H**ic p̄bat idē alio mō dicens. **B**oeti q̄ nā sit vis huius potētie. q̄ mali dicūt posse sic p̄sidera ex dicendis. **M**os pauloate diffinim⁹ nihil esse potentius summo bono. i. deo. **I**ta ē dicit boeti⁹. et p̄bia. **S**ed idē. s̄. summū bonū neq̄t. i. nō p̄t facere malū. **M**inime dicit boeti⁹. et p̄bia. **E**st igit̄ aliq̄s q̄ p̄nt boies oia posse. **N**am dicit boetius nisi q̄s insaniat. et idē boies p̄nt mala facere: vtinā nō possent dicit **B**o- etius. **I**git̄ p̄bia arguit. **C**ū igit̄ tñ nō potens bonozū possit oia. nō aut̄ queat. i. p̄nt oia potēs malozū. ma- nifestū est eosdem minus posse q̄ mala p̄nt. **M**otandū q̄ posse malū magis arguit impotentia q̄ potentia: q̄ si argueret potentia tūc teberet oipotētissimo. i. deo q̄d falsum est. **U**n̄ p̄t argui ex ista sic. **D**eus p̄t oia: et nō p̄t malū. mali nō p̄nt oia. et p̄nt malū. ḡ posse malū magis arguit impotentia q̄ potentia.

Huc accedit. **H**ic p̄bat idē tercio modo dicens. **H**uc accedit q̄ omnē potentia esse numerandā inf̄ expetē- da. q̄ p̄ et oia expetenda. i. desiderada. referri ad bonū velut ad quoddā cacumē. i. ad p̄fectionē sue nature. s̄ possibilitas. i. potentia patrandi sceleris. i. faciendi malū. nō potest referri ad bonū. igit̄ expetenda nō est. ois aut̄ potētia expetenda est. liquet igit̄ possibilitatē. i. valentiā siue potentiam malozū non esse potentiam.

Quod quidā cupiā mirum forte videat̄. vt malos q̄ plures boim̄ sunt eosdez nō esse dicamus. s̄ ita sese res habet. **N**ā q̄ mali s̄c eos malos esse nō abnuo. s̄ eosdē eē pure at q̄ simpliciter nego. **N**ā vti cadauer boiem mortuū dixeris. simp̄r aut̄ boiem appella- re n̄ possis ita viciosos malos q̄dē eē p̄cesse- rim sed eē absolute nequeā p̄fiteri. **E**st em̄ q̄d ordinē retinet seruatq̄ naturā. **Q**d hō ab hac deficiat: eē etiā q̄d in sui natura sitū est derelinq̄t. **S**ed p̄nt inq̄es mali ne ego q̄ dē negauerim: s̄ hec q̄dē eoz potētia nō a viribus: s̄ ab imbecillitate dēcedit. **P**nt eti- am mala q̄ minime valerēt si in bonozū effi- ciētia manere potuissent. **Q**ue possibilitas eos euidenti⁹ nihil posse demonstrat. **N**az sicut pauloante collegimus. malum nihil est: cum mala tñ modo possunt nihil posse improbos liquet. **B**. **P**erspiciū ē. **P**. **A**tz vt intelligas q̄ nā sit hui⁹ potētie vis: sum- mo bono nihil potētius eē pauloante diffi- niuim⁹. **B**. **I**ta ē inq̄. **P**. **S**ed idē inq̄t ma- luz facere nequit. **B**. **A**d inime. **P**. **E**st igit̄ tur inquit aliq̄s q̄ omia posse homies pu- ter. **B**. nisi q̄s insaniat nemo. **P**. **A**tz idēz p̄nt mala: **B**. **U**tinā quidē inq̄ nō possent **P**. **C**ū igit̄ bonozū tñ nō possit oia. **M**on- vo queant oia potēs etiā malozū: eosdez qui mala p̄nt min⁹ posse manifestū ē. **H**uc accedit q̄ omnē potētia inter expetēda nu- merandā: oiaq̄ expetēda referri ad bonum velut ad quoddā nature sue cacumē ondim⁹. **S**z patrandi sceleris possibilitas referri ad bonū nō p̄t. **E**xpetēda igit̄ nō est. **A**rqui omis potentia expetenda est: liquet igit̄ malozū possibilitatem nō esse potentiam.

Ex quibus omnibus bonorum quod de potentia malorum vix minime dubitabilis apparet infirmitas. verumque illam platonis esse sententiam liquet. solos quod desideraret facere posse sapientes. improbos vero exercere quod de quod libeat. quod vero desideret explere non posse. faciunt. n. quilibet. dum per ea quibus delectatur id bonum quod desiderant se adepturos putant. sed minime ad adipiscuntur quam ad beatitudinem probra non veniunt.

Metrum secundum libri quarti.

**Quos vides sedere cello
Solij culmine reges
Purpura claros nitente.**

**Septos tristibus armis.
Ore toruo combinentes.
Rabie cordis anhelos.
Detrahit si quis supbis
Vani tegmina cultus.
Iam videbit intus artas.
Dominos ferre cathenas.
Hinc enim libido versat
Auidis corda venenis.
Hinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens
Aeror aut captos fatigat.
Aut spes lubrica torquet.
Ergo cum caput tot vnum
Cernas ferre tyrannos.**

**Non facit quod optat ipse
Dominis pressus iniquis.**

Prosa tertia libri quarti.

Ides ne igitur quanto in sceno probra voluat. quod probitas luce resplendet. In quo conspicuum est. nunquam bonis premia. nunquam sua sceleribus deesse supplicia. Merum etenim que geruntur. illud propter quod vnaqueque res geritur eiusdem rei premium esse non iniuria videri potest.

ipse pressus iniuste dominis. i. vicis dominantis. non facit quod optat. Nota quod intentio probis est dicere si quis visu possit penetrare corda principum: quis videt sedere in altis solij culmine reges in altitudine. solij. i. cathedre. quos vides claros purpura nitente. septos. i. circumdatos armis tristibus. i. tristatibus. Reges in quibus dominantes. i. minas imponentes miseris. toruo ore. i. crudeli aspectu. anhelos. i. cupidos vultus. rabie cordis. i. crudelitate mortis. Iam videbit dominos tales ferre intus. in auro. artas cathenas. id est vincula viciorum. quod manifestat subdus. hinc. n. i. ex vna parte. libido. i. cupia. versat. i. precipitat. corda talium tyrannorum auidis venenis. Hinc. i. ex alia parte. ira turbida flagellat. i. punit. mentem ipsorum. ira in quibus tollens. i. excitans. fluctus. i. disturbia. aut captos infortiuno aliquo meror ipsos fatigat. Aut spes lubrica. i. vana torquet. Quod si cernas vnum caput. i. vnum principem. ferre. i. sustinere. tot tyrannos. i. passiones tyrannizantes.

Prosa tertia quarti libri.

Ides ne igitur. Ista est prosa tertia huius quarti in qua ostendit proba malis nunquam deesse supplicia: et bonis nunquam deesse premia. Et primo proba ostinendo se ad precedentia. primo primum dicit sic. Cides ne igitur o Boetii in quanto sceno. i. in quanta vilitate impotentie. voluant. probra. i. boies probrosi et viciosi. vides etiam quod luce. i. quod claritate potentie resplendet. probitas virtuosorum bonum. In quo sicut in suo antecedente conspicuum est bonis. i. nunquam bonis premia: nunquam sceleribus. i. bonis sceleribus. ratis deesse sua supplicia. Notandum quod mali dicitur volui in sceno. quod mali et maxime libidinosi sub assimulantur. sicut postea patebit quo voluntur in sceno: primum illud. Sus magis in sceno gaudet quam in fonte sereno. De quibus dicit scriptura. perierunt iumenta in stercore suo. probi autem luce resplendent. quia virtus est. probitas vltra humanam naturam boiem. puebit et dominis assimilat.

Merum etenim que gerunt. Hic proba. pleque intentum. et primo. probat quod bonis nunquam desunt premia. secundo quod malis nunquam desunt supplicia. ibi. Que cum ita sint. Primo ostendit quod bonis nunquam desunt premia. secundo ostendit quod sit illud premium. ibi. ad cuius premium. Primum. probat duabus rationibus. secundam ponit ibi. Postremo. Prima ratio talis est. Omnis res propter quam aliud gerit est premium illius rei que gerit. sed propter bonum omnia sunt et gerunt. et bonum est premium omni quod gerunt. sed bonum a bonis separari non potest. quia iam non essent boni. si bonis nunquam desunt sua premia. Unde dicit in scriptura. Merum que gerunt. i. sunt illud. propter quod vnaqueque res gerit. i. sit. illud videri non potest iniuria esse premium illius. hoc declarat exemplariter.

Notandum quod ratio sic potest formari ex ista. Omnis potentia que est potentia natura est appetenda: et refertur ad bonum. ergo potentia mali non est potentia.

Et quibus omnibus bonorum. Hic ex dictis concludit conclusionem principale confirmando ea auctore platonis dicens. Ex quibus iam declaratis apparet minime dubitabilis potentia bonorum: et infirmitas malorum. et liquet vera esse illam sententiam platonis. Solos sapientes posse facere quod desiderant. improbos vero explere posse quod libeat. i. quod libidini placeat. quod vero desideret rationali appetitu malos explere non posse. faciunt. n. supple mali. quod. i. libido libet. i. expetit. dum putat se adepturos bonum quod desiderant. per ea quibus delectatur sed minime adipiscuntur. quam probra. i. vicia vel boies viciosi non veniunt ad beatitudinem. Notandum quod desiderium est appetitus rationalis. libitu autem spectat ad appetitum sensualem licet si mali affectet beatitudinem appetitu rationali. tunc quod faciunt quod libet sequentes appetitum sensualem. ideo ad beatitudinem non perveniunt. Sapientes autem qui continent delectationes sensuales. et immituntur intellectualibus ipsi sunt qui perficiunt animam suam: scia sui creatoris qui de nihilo fecit ens. ut scribitur in libro de pomo. Anima non tristabit neque perturbabit cum recedit a corpore: ut scribitur in eodem.

Metrum secundum libri quarti.

Quos vides sedere cello. Istud est metrum secundum huius quarti. et est metrum mixtum. Primum dicitur alemanicum ab inventore. trochaicum a pede pedante. secundum dicitur fergracium ab inventore. spondaicum a pede pedante. In quo metro proba ostendit quod potentia malorum sit consideranda. in quibus maxime videtur esse sicut sunt reges et principes. et dicitur incipiendo constructionem in septimo versu. Si quis detrahat. i. remoueat. per considerationem et intellectum. tegmina. i. tegmina vani cultus exterioribus supbis regibus. Quos reges vides sedere cello culmine. i. altitudine. solij. i. cathedre. quos vides claros purpura nitente. septos. i. circumdatos armis tristibus. i. tristatibus. Reges in quibus dominantes. i. minas imponentes miseris. toruo ore. i. crudeli aspectu. anhelos. i. cupidos vultus. rabie cordis. i. crudelitate mortis. Iam videbit dominos tales ferre intus. in auro. artas cathenas. id est vincula viciorum. quod manifestat subdus. hinc. n. i. ex vna parte. libido. i. cupia. versat. i. precipitat. corda talium tyrannorum auidis venenis. Hinc. i. ex alia parte. ira turbida flagellat. i. punit. mentem ipsorum. ira in quibus tollens. i. excitans. fluctus. i. disturbia. aut captos infortiuno aliquo meror ipsos fatigat. Aut spes lubrica. i. vana torquet. Quod si cernas vnum caput. i. vnum principem. ferre. i. sustinere. tot tyrannos. i. passiones tyrannizantes.

Uti currenti in stadio. i. in aliquo spacio. corona est p̄miū. p̄pter quā currit. s̄. oñdīm? p̄us b̄tudinē esse idip̄m bonū. p̄pter qđ oīa gerunt. s̄ ip̄m bonū est veluti cōc p̄miū actibus humanis p̄positū. s̄ hoc bonū nō pōt se parari a bonis. **Nota**. n. bonus iure vocabit̄ q̄ careat bono. q̄re p̄bos mores. i. boies bene mozigeratos. nō relinquit̄ sua p̄mia. quātūcūq; s̄ seuiat̄ mali p̄tra bonos: tñ sapienti nō decider̄ corona. i. p̄miū nec arefct̄. i. minuit̄. qz aliena improbitas nō decerpit. i. nō auferet̄ p̄miū decus p̄bis animis: q̄ si boni accepto p̄mio extrinsecus letaret̄ poterat hoc aliq̄s auferre ab eis: vel saltē ille q̄ p̄culissz. s̄ qđ illud p̄miū sua p̄bitas vnicuiq; p̄fert. tūc q̄libet carebit suo p̄mio cū desierit eē pb̄?

Notandū qđ p̄suetudo fuerat apud romanos currere in stadio. i. in aliquo spacio. qđ vocabat̄ stadiū. z qđ citius venit ad metā sustulit̄ p̄miū. i. coronam vel aliqd aliud. sicut dicit̄ ap̄ls. **Nescit̄** qđ bi qđ in stadio currunt: omnes quidē currūt sed vnus acapit̄ brauium. sic currite vt app̄bendatis. s̄ id p̄pter qđ currit̄ est p̄miū currentis. **Notandū** qđ Boetius nō pōt carere p̄mio. qz illud a q̄ homo denominat̄ bon? est virtus vel opatio virtuosa: qz fm arefco. ij. et bicozū. Omnis virtus erit vtiq; habitus ex q̄ homo fit bonus. p̄pter qđ dignitas virtutis est p̄miū virtuose opantiū. sed opans virtuosus nō pōt priuari virtute: s̄ bonus nō pōt carere suo p̄mio. **Notandū** qđntum cūq; mali seuiat̄: tñ sapienti nō decider̄ corona. qz fm Seneca: nunq; intāt̄ viciū p̄traibit nec malicia inualefct̄ p̄tra virtutes q̄a nomen p̄bie sacroz z venerabile p̄maneat. sic siliter est de malis z stultis respectu bonoz z sapientiū.

Postremo cū omne p̄miū. hic ponit̄ scđam rōez qđ est talis. P̄miū nō hz rōnē p̄miū nisi in q̄tū bonū qđ igit̄ ē cōpos boni est compos p̄miū. dicit̄ s̄ in litera **Postremo** cū oē p̄miū idarco appetat̄ qz credit̄ eē bonū. q̄s iudicet̄ p̄ote boni expertuz esse p̄miū. q. d. nullus. **Notandū** qđ argumētū p̄bie simile est isti: ac si arguat̄. hō nō hz rōnem boni nisi qz rōnalis. q̄ cūq; igit̄ est rōnalis est hō. sic siliter p̄miū nō appetitur nisi qz bonū. qđ est cōpos boni est cōpos p̄miū s̄ bonus est compos boni. s̄ nō dēst sibi p̄miū.

At cuius p̄miū. hic oñdit̄ qđ sit illud p̄miū qđ boni assequunt̄. i. maximū z optimū. qđ est fieri deos. vñ dicit̄: **At** cuius p̄miū. s̄ boni nō sunt expertes. i. carētes. **Rūdet** p̄bia: oino pulcerimū z marimū p̄miū. qđ p̄bat̄ ex quodā corolariū sup̄za declarato dicens. **Memēto** corolariū illius qđ p̄cipuū ante dedit̄. z sic collige. i. ex illo corolariū p̄clude. **Cū** ip̄m bonū sit beatitudo: liquet̄ omnes bonos eo qđ boni sunt fieri b̄tos. s̄ qđ beati se eos p̄uenit̄ esse deos. igit̄ p̄miū bonoz ē fieri deos. qđ p̄miū bonoz nullus dies dēterat. i. p̄sumit. nullus potestas minuat. nulli? p̄bitas fufcet. i. obscurat. **Notandū** qđ in ista reductiōe p̄bia nō acapit̄ beatitudinē p̄ statu quē boni habituri sunt post hanc vitā. sed p̄ statu beatitudinis: qualis in hac vita haberi pōt quē homo d̄sequitur p̄ virtutes. **Uñ** qđ essentialiter est bonus essentialiter ē beatus z deus. z qđ nō est eēntialiter bon? sed p̄ticipatiue: hic etiā ē p̄ticipatiue beatus et deus.

Que cū ita sint. hic oñdit̄ p̄bia qđ malis nūq; dē sint sua supplicia. scđo oñdit̄ quale sit illud supplicium. ibi. **Vide** aut̄. **Prima** in duas fm duas ratiōes scđa ibi. **Jam** vō. **Primo** dicit̄. **Que** cū ita sint. s̄ qđ boni nunq; carent p̄miis. sequitur qđ nullus sapiens possit dubitare de inseparabili pena maloz. **Mā** cū bonū z malū pena z p̄miū aduersa frōte diffideant. i. opponatur abinvice. necesse est qđ in boni p̄mio videmus accidere eadē necesse est qđ r̄ndeāt p̄traria parte in pena mali. sicut igit̄ p̄bis. i. bonis. ip̄a p̄bitas sit p̄miū: ita neq̄tia ip̄a est improbis supplicium. **Nota** quācūq; subiectis p̄trariis insunt p̄trarie passioēs. si vni subiectoz oñditur inesse sua passio. tūc p̄ locum a s̄tris reliq; subiecto assignat̄ inesse siliter sua passio. **Cū** igit̄ bonū et malū sint diuersa subiecta: p̄miū z supplicium sicut diuersae passioēs. si ostenditur bonis non dēesse p̄mia: ostensum est malis nō dēesse supplicia.

Jam vō qđ q̄s. hic ponit̄ scđam rōnē que talis est. **Pena** nō habet rōnē penę: nisi ex hoc qđ malū ē qđ daz qđ est affectus malo ip̄e est affectus pena. s̄ mali sunt affecti imo infecti malo: s̄ sunt affecti pena. z p̄sequens supplicio. **Uñ** dicit̄ in ista. **Jam** vō qđ q̄s afficit̄ pena: malo nō dubitat se eē affectū. cū supple pena nō habeat rōnem penę nisi qz malo. igit̄ si ip̄i mali seip̄os existimare velint. p̄nt se sibi videri expertes supplicii. q̄s malos oim maloz extrema nequitia. i. maxima in genere mali. nō mō. i. timmodo afficit̄. v̄z. p̄ sed. vehementer inficit̄ q. d. non. **Notandū** qđ sicut argumētū tenet sub hac forma. hō non est homo nisi qz est rōnalis. s̄ qđ est rōnalis est homo. sic arguit̄ in p̄posito. pena non hz rationē penę nisi qz malum est qđ daz. s̄ qui est affectus malo: est affectus pena. sed mali sunt affecti malo s̄ malum non dēst malis. et p̄sequens supplicium.

Uti currēti in stadio p̄pter quā currit. ia cet p̄miū corona. Sed b̄tudinē eē idip̄m bonū p̄pter qđ oīa gerūt. ostendimus. **Est** igit̄ hūanis actibz ip̄m bonū veluti p̄miū cōe p̄positū. atq; hoc a bonis nō pōt se pari. **Reqz.** n. bon? vltra iure vocabit̄. qđ careat bono. q̄re p̄bos mores sua p̄mia nō relinquit̄. **Quātūlibet** igit̄ seuiat̄ mali. sapienti tñ corona nō decider̄. nō arefct̄. neq; em̄ p̄bis ais p̄priū decus aliena decerpit improbitas. **Qz** si extrinsecus accepto letaret̄ poterat hoc vltra? qđ sp̄ia. v̄l ip̄e etiā qđ p̄tulisset auferre. **Sed** qm̄ id sua cuiq; p̄bitas p̄fert. tñ suo p̄mio carebit. cū p̄bo esse desierit. **Postremo** cū omne p̄miū idarco appetatur. qm̄ bonū eē credat̄ q̄s boni p̄pote p̄miū iudicet̄ expertem. **At** cui? p̄miū oim pulcerimū maximiū. **Memēto.** n. illius corolariū qđ paulo ante p̄cipuū dedit̄: ac sic collige. **Cū** ip̄m bonū beatitudo sit. bonos omnes eo ip̄o qđ boni sunt fieri beatos liquet̄: s̄ qđ beati sunt deos esse p̄uenit̄. **Est** igit̄ p̄miū bonoz qđ nullus dēterat dies. nulli? minuat potestas. nulli? fufcet improbitas. deos fieri. **Que** cū ita sint: de maloz q̄s inseparabili pena dubitare sapiēs nequeat. nā cū bonū malūq; itē pena atq; p̄miū aduersa frōte diffideāt. qđ in boni p̄mio videmus accidere: eadē necesse est in mali pena cōtrariā p̄te r̄ndeant. **Sicut** igit̄ p̄bis p̄bitas ip̄a fit p̄miū: ita improbis neq̄tia ip̄a supplicium ē. **Jā** vō qđ q̄s afficit̄ pena: malo se affectū eē nō dubitat. **Si** igit̄ sese ip̄si existimare velint possunt ne sibi supplicii expertes videri q̄s omnium maloz extrema nequitia non afficit modo: verumetiam vehementer inficit̄.

Uide aut ex aduersa pte bonoz que impro-
bos pena comitet. Omne namq; qd sit vnus
esse. ipm; vnū bonū esse paulante didici-
sti. Cui psequēs estyt omne qd sit: id etiā bo-
nū esse videat. hoc igit mō qd a bono te-
ficit esse desistit. q; sit vt mali desinat esse qd
fuerāt. Sed fuisse hoies adhuc ipsa huma-
ni corpis reliq; spēs ostentat. Quare versū
maliciā: humanā q; amiserē naturā. Sed
cū vltra homies quēquē puehere sola pbi-
tas possit: necesse est vt qs ab hūana cōditi-
one reiecit: infra hois meritū tetrudat im-
probitas. Euenit igit vt quē transformati-
tū vicijs videas: hoiem estimare nō possis.
Auaricia feruet alienaz opuz violent⁹ ere-
proz: silem lupi dixeris. Feror aut inq;etus
linguā litigūs exercet: cani p pabilis. Insi-
diator occult⁹ surripuisse fraudib; gaudet
vulpeculis exequet. Ire intpans fremit le-
onis animū gestare credat. Pavidus ac fu-
gar nō metuēda formida. ceruis silis ha-
beat. Segnis ac stupidus torpet asinū vi-
uit. leuis ac incōstās studia pmutat nil ab
aui; differt. Fedis imūdisq; libidinib; im-
mergit: sordide suis voluptate tētinetur.
Ita fit vt q; pbitate tēserta hō esse desierit
cū in diuinā conditionez transire nō possit
vertatur in beluam.

*De trū terciū quarti libri. *Alconica**

Uela narij ducis
Et vagas pelago rates.
Eurus appulit insule.
Pulcra quā residens tēa.
Solis edita semine.
Discet hospiti; nouis.
Lacta carmine pocula.
Quos vt in varios modos
Vertit herbipotens manus.
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Bente crescit z vnguib;.
Dic lupis nup additus.
Flere dum paratylulat.
Ille tigris vt indica
Tecta mitis obambulat.

dit transformationē ment; p vicia esse peiorē transformatiōe corpis. ibi. Olenē. Fabula quam intēdit est de
transformatione socioz vlyris: z est talis. Ulyres post bellū troianū: cū redeūdo ad p̄ria diu errasset in mari
pucit in q̄ndaz insulam quam inhabitabat quedā dea noie Circe: filia solis. q; p gramina z potōnes p̄suevit ho-
spites suos mutare in diuersas bestias: q; etiā socios vlyris q; ad ipsam puenerant p̄ suas potiones mutauit.
sed mercurius dedit vlyri albū florē p que mutauit transformationē z potione veneficā. Quis aut focij sui es-
sent mutati in bestias q̄tū ad figurā corpis: tñ remāsit in eis mēs integra exclusā oī bestiali senicia. An dicit
in lra. Eurus ventus talis: appulit vela ducis narij. i. vlyris. q; denoiatur nariū a loco v̄la regione de qua
oriundus erat. z appulit vagas rates. i. naues pelago. i. mari cuidā insule. qua. i. in qua insula residēs pulcra
dea Circe. edita. i. genita ex semine solis. illa miscet nouis hospiti; .i. socijs Ulyris. pocula lacta carmine. i. in-
cātatione. q̄s. f. hospites. vt. i. postq; manus Circe herbipotes. i. potēs herbaz. vertit. i. mutauit socios vlyris
in varios modos. i. in varias figuras bestiaz. Hūc. i. vnū illoz tegit facies apri. ille. i. alī marmaricus leo. i.
africanus leo factus. crescit bente z vnguibus. Dic. i. alius nup lupis additus. i. p̄ctus dū pat flere. p̄ sua
transformationē ipē ylulat. Ille. i. alius. obambulat. i. circuit tecta. i. domus. mitis vt indica tigr. i. tigr. indic.

Uide aut. Hic p̄bia ondit q̄le sit p̄mū maloz scz
trāformatio in bestialitate. scdo ondit quō p diuer-
sa vicia hoies transformant in diuersas bestias. ibi.
Auaricia. p̄mo dicit. Uide o Boeti que pena comi-
tet improbos ex aduersa pte bonoz. i. p̄trariuz ad
bonos. didici. n. paulante. f. in tercio libro. Omne
qd est eē vnū: z didici vnū esse bonū cui p̄ns est. vt
oē qd sit videat esse bonū. Igit q̄qd deficit a bono
desistit esse quo fit: vt mali desinat esse qd fuerāt. sed
ipsa reliqua spēs humani corpis adhuc manēs i eis
ostentat malos fuisse hoies. Quare versū in maliciāz
amiserē humanā naturam. s; cum sola pbitas possit
quēquē hominē puehere vltra hoies. f. in naturā di-
uina. necesse ē vt qs improbitas ab humana p̄ditio-
ne reiecit: ipsa tetrudat hoiem infra meritū. i. digni-
tate hois in naturāz bestialitatis. igit euenit vt non
possis estimare hoiez s; bestia quē videas vicijs trā-
formatū. **Notandū** q; cū grad⁹ entū distinguant
s̄m nobilitatē z ignobilitatē. q; nō ē accipere duas spe-
cies eque pfectas. s; vna est dignior alia. ideo o; q; oē
ens qd non est homo sit supra hoiez vel infra hoiez.
mali aut vt pbatū ē p maliciā desinūt esse hoies. er-
go necesse ē malos esse supra hoies vel infra. cū aut
sola pbitas vebat hoiem supra humanā naturā. scz
ad naturā totū seq̄ q; malicia deiicit malos infra
naturam humanam. f. ad naturam bestialitatis.

Auaricia feruet alienaz opū. Hic p̄bia ondit q̄le
hoies p diuersa vicia transformant in diuersas bestias
dicens. Alijs hō feruet auaricia. f. violentus ere-
proz. i. ablator vel raptor alienaz opū. talē dixeris si-
milē lupi. s; homo feror z inq;et⁹ q; exercet linguam li-
tigūs. talis p pabilis est cani. Homo occult⁹ insidiat
q; gaudet subripuisse aliena fraudib;. talis exequet.
i. p̄p̄t vulpeculis. s; homo intpans. i. intpat⁹. s; ire
fremit. talis credat gestare animū leonis. s; hō pavi-
d⁹ z fugax q; formidat babeat silis ceruis. homo au-
tē segnis z stupid⁹ ille torpet. i. tard⁹ est. z talis viuūt
asinū. i. asinine. Homo aut leuis z incōstās q; pmutat
studia sua. i. op̄a. nihil differt ab aui; . s; hō q; im-
mergit fedis z imūdis libidinib;. ille retinet volu-
ptate sordide suis. i. op̄a sub. et sic de ceter⁹ vicijs
p̄tingit loqui. vñ pcludit p̄bia dicens. Ita fit vt q; des-
ta pbitate desierit esse hō cū nō possit transire in p̄di-
tionē diuinā v̄ta in beluā. i. in bestiam. **Notan-
dū** q; in nobis est duplex virtus cognoscitiua. f. intelle-
ctus z sensus. Intellect⁹ ē qd diuinū in nobis p que
ad supiora ascedim⁹ z tō siles sumus. Sensus aut
in q̄tū nō obedit rōni est qd brutale in nobis p quez
infra naturāz humanā redigimur z bestijs siles esti-
cimur. Iō dicit boetius in tractatu de summo bono.
De vobis hoibus qui de nūero bestiaz estis p̄p̄tati
diuinū qd in vobis est: nō cognoscetes p qd ad supio-
ra asceditis z tō similes estis. diuinum autē in ho-
mine vocat intellectum.

De trū terciū quarti libri.

Uela narij ducis. Istud est metz terciū bu-
ius q̄rti qd dē alconicā ab inuētoze. criam-
bicū a pede p̄nante in q; p̄bia ondit transfor-
mationē hoim in bestias p q̄ndaz fabulā. scdo osten-

Sed licet numē. i. deitas. arcadis. i. mercurij. q̄ colit̄
in arcadia q̄ d̄r ales. eo q̄ fingit̄ habere alas in pedi-
bus ad designandū velocitatē sui mot̄. Ille mercuri-
us miserās ducē. i. vlt̄. obfitū. i. circūdatū. varijs
malis. ip̄e soluerit. i. liberauerit. euz a peste hospitis
scz circe t̄n remiges. i. focū vlt̄is. iā traxerant. i. libe-
rant. mala pocula ozē. z iā sues effecti. verterāt id ē
mutauerāt. pabula. i. cerealia. i. nutrimenta panis. q̄
panis est cibus boim. glande. i. in glandes. q̄ est cib⁹
luis. z nihil manet integz. s. de figura humana. ip̄s
p̄ditia. i. mutatis. voce z coꝛpe. sola aut̄ mens stabili-
lis manēs gemit supra monstra. i. supra trāformati-
onē corpis quā patit̄. **M**otādus q̄ trāformatio
bois in bestia remanente aia rōnali nō est possibilis
fm̄ rē. qz si esset possibil: vel esset possibilis fm̄ trāns-
mutationē substantiālē vel accidentālē. nō fm̄ sbales
qz p̄ talē introduct̄ noua forma sbalis. z sic due for-
me substantiales specioce differentes. vt forma lupi
z bois sil̄ in formaret̄ idē corp⁹ qd̄ falsum ē. nec est
possibilis fm̄ accidētia p̄pria q̄ disponāt materiā ad
dēminatā formā. qz impossibile ē materiā fm̄ vn̄z
et eandē dispositionē. p̄pocionari diuersis formis.
Un̄ oino est impossibile aiam intellectiua vn̄iri ma-
terie dispositē ad formā lupi. q̄ trāsmutatio de q̄ h̄
loq̄tur si ē possibilis erit solū fm̄ accidētia indiuidui
p̄ueniētia ab exteriorib⁹ causis quēadmodū videt̄
p̄tigisse de rege Nabuchodonosor: de q̄ legit̄ in danie-
le. q̄ ex hoib⁹ eiect⁹ ē z fenū comedit vt bos. z rore ce-
li corp⁹ ei⁹ infect⁹ ē: donec capilli ei⁹ crescerent in si-
militudinē aq̄ laz. et vngues ei⁹ q̄si vngues auū. et
qz trāsmutatio fm̄ talia accidētia ducit ab exp̄sa rep̄-
sentatiōe speciei hūane p̄p̄ deformatē figurē. Ideo
vt sic pōt dici trāsmutatioz eē factā in bestia ania
remanēte. Alij dicūt q̄ h̄mōi trāsmutatio nō sit pos-
sibilis fm̄ rē: s̄ fm̄ quandā apparitiōez fantastiam.
vn̄ nō videt̄ rōnabile q̄ nabuchodonosor trāstule-
rit se ad iumēta comedēs feni nisi q̄ q̄dam inania z
apparitiōe fantastica agit⁹: sc̄ipm̄ reputabat iumē-
tū aut bestia: p̄pter qd̄ a p̄sotio boim eiectus z cum
feris habitabat.

Oleuē nimium manū. **H**ic ondit̄ trāformatōnem
mētis p̄ vicia esse deteriorē trāformatōne corpis eo
q̄ mēs nobilioz ē toto corpē z dicit. **E**go dico manū
circe. i. p̄tātē. eē nimium leuē. i. imbecillē. nec dico gra-
m̄ia ei⁹ eē potētia q̄ lz valeāt vertere mēbra. s. coz-
pis. nō t̄n valēt vertere corda. qz int⁹ est vigor boim
p̄dit⁹. i. abscondit⁹. arce abdita. i. in mente abscondi-
ta. sed hec dira venena. i. vicia. potentius detrahunt
boiem sibi. q̄ venena siue vicia penit⁹ meāt. i. p̄transe-
unt. z nō nocētia cozpi ferunt. i. seure faciunt boiem
vulnere mētis. **M**otādū q̄ qz aia nobilioz z excel-
lentior est corpē trāsmutato facta in aia de virtutib⁹ ad vicia stante corpē humano. ipsa est deterior q̄ facta
trāsmutatiōe corpis humani in spēm bestie aia remanēte intrāsmutata. qz aia intrāsmutata dato q̄ corpus
trāsmutet̄ ad huc bō dicit̄ homo rōne aie. s̄ remanente corpē humano z aia trāsmutata: iam bō nō dicitur
homo nisi equoce. q̄ trāsmutatio aie peioz est trāsmutatiōe corpis aie remanente intrāsmutata.

Prosa quarta quarti libri.

Um ego fateor inq̄. **I**sta est q̄rta p̄sa bui⁹ quarti in q̄ principaliter tria p̄bat. **P**rimo p̄bat malos eē
miseriores q̄ cupita p̄ficiūt q̄ si ea nō p̄ficrent. **S**ecdo p̄bat malos esse miseriores si sint impuniti q̄ si
sint puniti. **T**ercio ondit̄ illos esse miseriores qui faciūt iniuriā q̄ illi q̄ patiūt̄. **S**cdo ibi. **N**am hoc q̄z
tercia ibi. **N**ā ne illud. **P**rimo boeti⁹ p̄sentēs p̄dictis facit qd̄dā notū. z p̄bia sibi r̄ndet. **S**cdo p̄bia p̄fectē p̄-
cipale intentū. ibi. **E**tē. **P**rimo dicit. **T**ū ego Boetius finito carmine inq̄. i. dixi. ego fateor. i. p̄cedo vtz esse
qd̄ dictum est. nec iniuria. i. nō iniuste vide dici viciosos mutari in beluas. i. bestias. qualitate. i. vicio aioz: ita
et si p̄ q̄uis. seruet̄ spēm humani corpis. **T**ūc boetius faciens notū dices. **S**ed eis q̄z mēs atroz. i. crudelis
seuit p̄nicie bonoz. idip̄m noluissem eis licere. s. vt seuiāt mali in bonos. **R**ndet p̄bia. nec licet inq̄ vti mon-
strabit̄ p̄uenienti loco: tamen si idip̄m quod credit̄ eis licere. si hoc auferať a malis. releuat̄ pena scelerato-
rum boim ex magna pte. **M**otandum licet credat̄ malis licere q̄ seuiant contra bonos nō t̄n in rei verita-
te licet. qz in sexta p̄sa buius quarti ostendit̄ p̄bia q̄ nihil licet malis p̄tra bonos nisi quantū p̄mittit̄. ex ordi-
natiōe diuine. p̄videntiē ad vtilitatem bonoz.

Etē qd̄ incredibile. **H**ic p̄bia. p̄fectē p̄ncipale intentū p̄bando q̄ improbi sunt miseriores q̄ cupita p̄fici-
unt q̄ q̄ p̄ficere nō possunt. **S**cdo ondit̄ q̄ in hac vita nihil est diuturnū in p̄patione ad vitā eternā. **T**ercio po-
nit admirationē Boeti⁹ sup quodam. **S**cdo ibi. **N**ec enim. **T**ercia ibi. **T**uz ego. **P**rimo dicit. **N**ecessē est ma-
los esse infeliciores. i. miseriores cum p̄fecerint cupita q̄ si non possunt implere. quod forte videat̄ cuiq̄. i. ali-
cui incredibile. cuius p̄batio est. **N**am si miserū est voluisse p̄raua. miserius est potuisse. siue quo. s. posse. **J**an-
gueret. i. deficeret. effectus misere voluntatis.

Sed licet varijs malis
Numen arcadis alitis
Obfitum miserans ducem.
Peste soluerit hospitis.
Iam tamen mala remiges
Sue pocula traxerant
Iam sues cerealia
Blande pabula verterant.
Et nihil manet integrum.
Voce corpore p̄ditis.
Sola mens stabilis: super
Monstra que patitur gemit.
Oleuem nimium manum.
Potentia gramina
Membra que valeant licet
Corda vertere non valent.
Intus est hominum vigor.
Arce conditus abdita.
Hec venena potentius
Detrahunt hominem sibi
Dira q̄ penitus meant.
Nec nocentia cozpori
Dentis vulnere seuiunt.

Prosa quarta libri quarti.

Um ego fateor inq̄ nec iniuria di-
ci video viciosos tamen hūani coz-
poris speciē seruēt: in beluas tamē
aioz qualitate mutari. **S**ed qz atroz sce-
lerataq̄ mēs bonoz p̄nicie seuit: idip̄m eis
licere noluissem. **P**. **N**ec licet inq̄ vti con-
uenienti monstrabit̄ loco. **S**ed tamen si id-
ip̄m qd̄ eis licere credit̄ auferať: magna ex
pte sceleratoz hoim pena releuat̄. **E**t enim
qd̄ incredibile forte cuiq̄ videat̄: infeliciores
eē necesse est malos: cū cupita p̄fecerint: q̄ si
ea que cupiūt implere non possunt. **N**am si
miserū est voluisse p̄raua potuisse miserū ē
siue q̄ voluntatis misere langueret effect⁹.

Itaq; cū singulis tribus. scilicet voluntati: potentie et effectui. sit sua miseria: necesse est vt illi vrgeant ē triplici infortunio. i. malo q̄s videas scel? velle: scel? posse: scelus p̄ficē. dicit Boetius: accedo inq; .i. p̄sentio. s̄ ego vebementer exopto. vt mali deserti possibilitate patradī sceleris cito careat hoc infortunio. et dicit p̄bia. Carebunt inq̄t ocus. i. citius q̄ si tu forsitan velis. i. velle voleas. vel q̄ illi estimēt sese. i. seipos carituros. **Nota dū q̄ p̄bia dicit q̄ posse malū sit p̄ci? q̄ velle malū. hoc videt falsum. q̄ posse peccare nō est malū: sed velle peccare. An p̄m Seneca. Omne peccatū in actione est. et ois actio est voluntaria. q̄ omne p̄ctm̄ est voluntariū. p̄ tanto etias dicit aug. Tolle voluntate et infernus nō erit. q̄ peius est velle malū q̄ posse malū. cuius p̄trariū hic dicit. Ad hoc dicens dū q̄ si posse et velle p̄m̄ se et absolute p̄sident. tunc peius est velle malū q̄ posse malū. Si aut accipit posse vt sequens malā voluntate et s̄seruiens eidē. vt volūtas mala p̄ficiat in exteriori ope sic peius est posse q̄ velle. q̄ sine tali posse langueret voluntatis effectus. i. nō p̄ficere opus eius extra. sicut aut dicto modo peius est posse malū q̄ velle. sic peius est p̄ficere malū q̄ posse. ita q̄ vnū q̄d̄ istoz erū. velle posse p̄ficere. aliqd̄ mali addit supra p̄dens.**

Itaq; cūz sua singulis miseria sit: triplici infortunio necesse ē vt vrgeant. q̄s videas scelus velle posse p̄ficere. B. Accedo inq; s̄ vt hoc infortunio cito careat patradī sceleris possibilitate deserti vebementer exopto. P. Carebunt inq̄t ocus q̄ vt tu forsitan velis. vel illi sese estimēt eē carituros. Neq; ei est aliqd̄ i tabreuibz vite metis ita serū qd̄ expectare longū immortalis p̄sertim anim? putet: q̄z magna spes et excelsa facinoz machina repentino atq; insperato sepe sine destruit. qd̄ quidē illis miserie modū statuit. Nā si neq̄tia miseros facit: miserior sit necesse est diuturnior neq̄a. Quos infelicissimos eē iudicari si nō eoz maliciā saltem mors extrema finiret. Item si de prauitate infortunio vera conclusim? infinita liquet esse miseria: quā esse p̄stat eterna. B. Tum ego mira quidē inq; et cōcessu difficilis illatio: s̄ his eā q̄ prius p̄cessa sunt nimū p̄uenire cognosco. P. Recte inq̄t estimas: sed q̄ conclusioni accedere durū putat: equū est. vel falsū aliqd̄ p̄cessisse demonstrat. vel collatione p̄positionū nō esse efficacē necessarie conclusionis ondat. alioq̄n p̄cessis p̄cedentibz nihil prius est qd̄ de illatioe causat. nā hoc q̄ qd̄ dicā nō minus mirū videat: s̄ ex his que sumpra sunt eā est necessarius. B. Quid nā inq;? P. Feliciores inq̄t eē improbos supplicia luētes q̄ si eos nulla iusticie pena coerceat. Neq; id nūc molior qd̄ cuius veniat in mētē corrigi vltione prauos mores: et ad rectū supplicij froze reduci. Ceteris q̄ exemplū eē fugiendi culpanda: s̄ alio qd̄ā mō infeliciores eē improbos arbitror impunitos. tamen si nulla ratio correctionis: nullus respect? habeatur exempli. B. Et quis erit in quaz preter hos alius modus:

catū in forma. vt si nō sit debita p̄uertio p̄positionū respectu conclusionis incidente aliqua fallacia. Si autem nihil istoz accidit necessario sequit conclusio ex p̄missis.

Nā s̄ q̄s qd̄ dicā. Hic p̄bia pbat malos eē miseriores si nō puniat q̄ si puniat. scdo soluit qd̄ā dubius. tercio ponit quēndā epilogū p̄dictoz. scda ibi. Sed queo. tercia ibi. Id vō hacten? Primo p̄mittit conclusio nē qua p̄bare intendit excludēdo qd̄ā modos p̄bationis q̄b? conclusio p̄bati possit. scdo ponit aliū modū p̄bationis ab istis. ibi. Et illa. Primo dicit. Hoc q̄s dicā nō minus videat mirū. s̄ equē necessariū videat concludi ex his q̄ sumpra sunt et querit Boetius. Quid nā eē? dicit p̄bia. Ego dico improbos esse feliciores luētes supplicia: q̄ si nulla pena iusticie eos coerceat. i. puniat. s̄ ego nō molior. i. nō inēdo nūc q̄ alicui veniat in mētē prauos mores. i. boies prauē mougeratos corrigi vltione. i. pena et terroze supplicij ipos deduci ad rectū. et nō inēdo ceteris boibus penā maloz eē exemplū fugiēdi culpanda. i. mala. Sed p̄ter istas duas cas est alia a p̄dictis q̄ arbitror improbos eē feliciores punitos. t̄a est p̄ quis. nulla rō correctōnis. et null? respectus exempli habeat. et q̄rit Boetius. Quis erit p̄ter hos alius mod? **Nota q̄ due sunt cas. p̄ quas videat melius malos eē punitos q̄ impunitos. vna ē q̄ p̄ penas mali corrigunt et respiciūt a malo. scda cas est q̄ alii timore pene maloz declinant a malo. et sic pena maloz est exemplū alijs fugiēdi malū. licz iste due cause sunt vere t̄i p̄bia de eis nō intendit. sed vult assignare aliam causam preter istas.**

Neq; n. est aliqd̄. Hic p̄bia q̄ boetius optauit malos citi? carere potentia patrandi sceleris. pbat q̄ in hac vita nihil est diurnū vel duratiū in p̄patione ad p̄petuā vitā dicens. Neq; n. est aliqd̄ serū. i. tardū vel durabile. in tabreuibz metis. i. terminis p̄ntis vite qd̄ immortalis animus putet p̄ longū t̄pus expectare. i. manere. quoz maloz magna spes quā habet de longanimitate vite et excelsa machina. i. magna potentia facinoz. sepe destruit sine. i. morte. sine inq; insperato et repentino. sc̄. s̄. finiri morte statuit ipis malis modū. i. terminū sue miserie. qd̄ pbat p̄ hoc. Nā si neq̄tia facit miseros vtz ex dictis. necesse est vt diuturnior neq̄a sit miserior: q̄s malos iudicari infelicissimos. si nō extrema mors eoz maliciā finiret. Si. n. cōclusimus vera de infortunio prauitatis qd̄ infortunū. i. malū tāto est maius quanto est diuturn? liquet miseria eoz eē infinita: q̄ p̄stat eē eterna. Et aut miseria maloz eterna si morte nō finiret. **Nota t̄andū q̄ de oppositis opposito modo iudicādū ē. euz oppositoz opposite sint cause. Sicut ē in bonis illd̄ qd̄ est diuturnius est melius. sic in malis qd̄ est diuturnius est peius. Cū igit malicia facit miseros malos: infinita esset eoz miseria si p̄petuo p̄duraret in vita: s̄ q̄ mors terminat eoz maliciā ideo eoz miseria et infelicitate diminuit.**

Tū ego. Hic p̄bia ponit admiratiōez Boetij super deductione p̄bie dicens. P̄bia mira est illatio tua. et p̄cessu. i. ad p̄cedendū difficilis. qua pbat miseria maloz diminui p̄ mortē. s̄ cognosco eā minus p̄uenire bis q̄ p̄cessa sunt p̄us. dicit p̄bia. Recte inq; estimas. s̄ q̄ p̄dicte illationi difficile credis. sed q̄ durū. i. difficile putat accedere conclusioni ipaz p̄cedendo. equū est vt ipse demonstrat aliqd̄ falsum p̄cessisse in p̄missis. vel ondat collatione p̄positionū necessarie conclusionis nō esse efficacē. alioq̄n p̄cessis p̄cedentibz nihil est qd̄ causat. i. p̄querat de illatioe. An necessariū est eā p̄cedere quantūcūq; videat dur.

Nota dū q̄ si nō p̄sentit conclusio. hoc est vel p̄ peccatū in materia: vel p̄pter p̄ctm̄ in forma. p̄ peccatū in materia: vt si aliq̄ p̄missa sit falsa. p̄pter peccatū in materia: vt si aliq̄ p̄missa sit falsa. p̄pter peccatū in materia: vt si aliq̄ p̄missa sit falsa. p̄pter peccatū in materia: vt si aliq̄ p̄missa sit falsa.

Et illa. **Hic** pbia ponit alium modum preter pdictos. pbando malos impunitos eē miseriores q̄ punitos. scdo declarat quoddā assumptum in pbatione ibi. Sed puniri. Primo refertur qd supra pbatur. est tertia. p̄sa dicens. **Hōne** p̄cessim? bonos esse felices malos v̄o miserios. dicit Boetius. ita est inq̄. et p̄bi losophia: Si miserie alicuius addat aliqd bonū. nō ne ipse est felicioz eo cui? miseria est pura et solitaria sine admixtione alicui? boni: dicit boeti? Sic inq̄ videt. vltierus querit pbia. Si eidē misero q̄ cunctis careat bonis: aliud malū fuerit annexū nōne censendus est infelicioz eo cuius infortunū. i. malū relevatur. i. t̄p̄at̄ p̄ticipatione boni: dicit boetius. Quid ni inq̄. i. q̄re nō. igit̄ dicit pbia. improbi. i. mali cū puniunt̄ habent aliqd boni annexū. s. penā. que rōe iusticie bona est. et cum idē improbi. carent supplicio. id est pena. inest eis aliqd alterius mali. s. ipa impunitas. quā merito. i. iure iniquitatis p̄fessus es esse malū: dicit Boetius: negare non possum. **Igit̄** p̄cludit pbia q̄ improbi multo sunt infeliciores donati. i. ad diti iniusta impunitate. i. mala impunitate. q̄ puniti iusta vltione. i. pena. **Notandū** q̄ ratō quā pbia intendit est ista. Cuiuscuq̄ boni malicie addit aliqd boni ipse felicioz est eo cuius malicie nihil boni additur. sed cū malus homo puniit̄ sue malicie addit aliqd boni. s. pena. que rōe iusticie bona est. cū aut̄ nō puniit̄ eius malicie addit aliquid malū. s. impunitas que mala est. q̄ malus puniit̄ felicioz ē malo ipunito.

Sed puniri improbos iustus. **Hic** pbia declarat quoddā assumptū in pbatione. s. q̄ pena maloz sit bona. et q̄ impunitas sit mala dicens. **Manifestus** ē q̄ puniri improbos est iustum. et iniq̄s elabi. i. euadere impunitos est iniq̄ū. i. iniustum. dicit Boetius. Quis neget illud. subiungit pbia. **Nūq̄d** illud aliq̄s negabit. **Omne** qd est iustum esse bonū. et ecōtra. i. p̄trarium qd iniustum est. liquet. i. manifestū est. ip̄m eē malū. **Ego** Boetius dixi ista iā dicta cōsequētia sunt eis que paulante p̄clusa sunt. **Notandū** q̄ pbia inuit duplicē rōne. **Prima** talis est: pena maloz ē iusta: sed iustum est bonum. ergo pena maloz est bona. **Secunda** ratio est. impunitas malozum est iniusta. sed iniustum est malū: q̄ impunitas maloz ē mala.

Sed queso inq̄. **Hic** Boeti? soluit dubiū. **Querit** enim boetius: o pbia q̄so te inq̄. nūq̄d nulla aiaruz supplicia post mortē q̄ maloz alia ego puto exerce ri. i. puniri penali acerbitate sicut mala damnatozuz **Alia** v̄o puniri purgatoria clemētia. i. igne purgatorio. sed differere. i. disputare de his penis que debentur aiaib? p̄ mortē nūc nō ē p̄siliū. **Notandū** q̄ peccatū q̄nq̄ est tale q̄ p̄ ip̄m habituā volūtas ad malū. cuiusmodi est mortale peccatū. peccantes q̄ mortaliter et in tali peccato discedentes puniunt̄ eterna pena post mortē. **Nā** s̄m beatū **Gre.** ad magnā iusticiā indicantis dei p̄tinet vt nūq̄s careant supplicio: q̄ nūq̄s carere volūt peccato. **Quis** aut̄ peccatū est tale q̄ cōstat cū volūate habituata ad bonū: sicut est peccatū veniale: tale nō puniit̄ eternaliter p̄ mortē. **S** q̄ ad iusticiā dei p̄tinet vt nullū peccatū maneat impunitū. ideo oportet vt homo puniat̄ ad t̄pus p̄ peccato veniali. et q̄ p̄ talē penā aia purgat̄ ad receptionē pleni premij. ideo illa pena dicit̄ pena purgatoria.

Ad v̄o hacten? egimus. **Hic** pbia ponit quendā epilogū supradictoz. scdo ondit Boetius op̄inione vulgi esse p̄traria op̄inioni p̄bie. ibi. **Tūm** ego. **Primo** dicit. **Ad** egim? .i. p̄tractauim? hacten? .i. bucusq̄. vt potestas maloz q̄ tibi videbat̄ indignissima: nullā eā esse cognosceres. sicut ostendimus in scda p̄sa. et illos malos quos tu querere impunitos. tu nūq̄s videres carere supplicijs sue improbitalis. sicut ostensus est tertia profa. **Et** nos etiā egim? vt licētia sciendi p̄tra bonos quā tu cito p̄cabis finire. videres eā nō eē longā et infelicioz eē potētia ad malū si esset diuturnior. et infelicissima eē si esset eterna. sicut in ista. p̄sa on̄sus est. p̄ hec pbatum est eadē profa improbos esse miseriores. dimissos. i. relictos. iniusta impunitate: q̄ punitos iusta vltione. **Qui** p̄sequēs est cū credunt̄ esse impuniti. vrgēant̄ grauibz supplicijs. **Notandū** circa predicta cū dicit̄ illū esse miserios q̄ peccat̄ impune q̄ puniit̄. p̄ peccato. hoc est intelligendū de miseria p̄ntis vite vtrobiq̄ vt sit p̄formis p̄patio. **Accipiēdo** enim miseria p̄ntis vite ex vna pte. et ex alia pte miseriam q̄ est post mortē esset difformis p̄patio et extra p̄positū. q̄z bic nō loquit̄ de miseria que est post mortem.

Tūm ego. **Hic** Boetius ondit op̄inione vulgi esse p̄traria op̄inioni p̄bie. scdo ondit pbia nō eē p̄sentēduz op̄inioni vulgari. scda ibi. **Quid** igit̄. **Primo** dicit. **O** pbia cū ego p̄sidero tuas rōnes. i. inq̄sitiōes. puto nil veri? dici supple illis. **S** si reuertar ad iudicia boim vulgariuz supple alit̄ videt̄. **Quis**. n. ē ille cui hec supple dicta tua. nō modo. id est nō tm̄. videant̄ credenda: sed etiā nō auarēda. **Dicit** philosophia. **Ita** est q̄ vulgares nequeunt̄ oculos rōnis et intellectus. assuetos. i. assuetos tenetris passionū. atcollere. i. erigere ad lucē

P. Et illa bonos inquit esse felices malos v̄o miserios nōne p̄cessim? **B.** Ita est inq̄. **P.** Si igit̄ inq̄t miserie cuiuspiāz bonū ali quid addat: nōne felicioz ē eo cui? pura ac solitaria sine cuiusq̄ boni ammixtione miseria est? **B.** Sic inq̄ videt̄. **P.** Quid si eidē misero q̄ cūctis careat bonis: p̄trea quibz miser est malū aliud fuerit annexum. nōne multo infelicioz eo censendus est. cuius infortunium boni p̄ticipatione relevat̄. **B.** Quid ni inq̄? **P.** Dabēt igit̄ improbi cum puniunt̄ qdē boni aliqd annexū: penā ip̄az lēz q̄ rōne iusticie bona ē: idēq̄ cū supplicio caret eis inest aliqd alteri? mali ip̄a impunitas: quā iniquitatis merito maluz eē p̄fessus es. **B.** Negare nō possum. **P.** **Alto** igit̄ infeliciores ip̄robi sunt: iniusta impunitate donati q̄ iusta vltōne puniti. **Sed** puniri improbos iustum: ipunitos v̄o elabi iniquū eē manifestū est. **B.** Quis id neget? **P.** sed ne illud qdē ait q̄sq̄ negabit: bonū eē omne qd iustum est: p̄tra q̄ qd iniustum est malū liquet esse. **B.** **Tū** ego ista qdē p̄ntia sunt eis que paulante p̄clusa s̄t. **S** q̄to inq̄ te: nulla ne aiaz supplicia p̄ r̄functū morte corp? reliquis. **P.** **Et** magna qdē inq̄t: q̄z alia penali acerbitate: alia v̄o purgatoria clemētia exerceri puto. **S** nūc de his differē p̄siliuz nō ē. **Ad** v̄o hacten? egim?: vt q̄ indignissima tibi videbat̄ maloz p̄tās: eā nullaz esse cognosceres: quosq̄ impunitos q̄rebare. videres nūq̄ improbitalis sue carere supplicijs. **Licētia** q̄ cito finire p̄cabis: nec longaz esse disceres infelicioz eēq̄ fore si diuturnior. **Infelicissima** v̄o si esset eterna p̄ hec miseriores eē improbos. iniusta impunitate dimissos: q̄ iusta vltōne punitos. **Qui** inie p̄sequēs ē: vt tū tm̄ grauibz supplicijs vrgēantur. cum impuniti esse creduntur.

perspicue veritatis. supple vt verū videant iudicio recte rationis. z sunt similes auibz. s. noctuis z bubonibz
quaz intuitu. i. visum nor illuminat. et dies cecat. dñ. n. vulgares non intuent ordinē rerum qui habet se ad
modū lucis: sed intuent suos affectus. i. desideria que habēt se ad modū tenebrar. ipsi putāt felicē esse impu-
nitatē scelerū. i. maloz. vel licentiā supple sciendi ptra bonos qd tñ non est. Vide autē quid sanciat. i. statuat
eterna lex. i. divina. pudentia. si pformaueris animū tuū melioribus. i. virtutibus. nihil est tibi op? iudice ete-
riori deferete pmiū. qz tu te ipse addidisti excellentioribus. et p pñs factus est deus. Si autē studiū deflexeris

B. Tū ego cū tuas inq̄ rōnes cōsidero ni-
hil dici verius puto. At si ad iudicia hoīm
revertar. q̄s ille est cui hec nō credēda mō:
sed saltē nō audiēda videant. **P.** Ita ē in-
quit illa. Nequeunt. n. oculos tenebris as-
lueros ad lucē pspicue veritatis attollere.
similezq̄ auibz sunt quaz intuituz nor il-
luminat: dies cecat. **B.** ū em nō rez ordines
sed suos intuent affect? vel licentiā vel im-
punitatē scelez putāt esse felicē. Vide autē
qd eterna lex sanciat. Adeliōnibz animuz si
pformaueris nihil opus ē iudice pmiū dese-
rente tu teipse excellentioribz addidisti. Si
studiū ad pēiora deflexeris: extra ne que-
ris vltorē tu teipse in teteriora detrusisti ve-
luti si vicibz sordidā humum: celūq̄ respici-
as: cunctis extra cessantibz. ipa cernēdi rō-
ne nūc sceno nūc syderibz interesse videar?
at vulgus ista nō respiciat. Quid igit̄ his
ne accedam? q̄s beluis siles esse mōstravi-
m? Quid si q̄s amisso penit? visu: ipm eti-
am se habuisse obliuisceret intuitū: nihilq̄
sibi ad humanā pfectionē deesse arbitrare
tur: nū videntes eadē cecōs putarem? Mā
ne illud qdē ad q̄scet qd eque validis rati-
onū nitit firmamētis infeliciores esse eos
q̄ faciāt q̄ q̄ patiant̄ iniuriā. **B.** Uellē in-
q̄ hasipās audire rōnes. **P.** Dem inq̄t im-
probū nū supplicō dignū negas. **B.** Adini-
me. **P.** Infelices vo esse q̄ se improbi mlti-
pliciter liquet. **B.** Ita est inq̄s. **P.** Qui igi-
tur supplicio digni sunt miseros esse nō du-
bitas. **B.** Aduenit inq̄s. **P.** Si igit̄ cogni-
tor ait resideres: cui supplicius inferendus
putares: ei ne q̄ fecisset: an qui pertulisset
iniuriam. **B.** Nec ambigo inquā quin per-
pesso satisfacerem dolore facientis. **P.**
Misereor igitur tibi iniurie illator q̄ acce-
ptor esse videretur. **B.** Consequit̄ inquaz.

ad piora. i. ad vicia. ne pro nō queheris extra vltorē. i. vindicem. qz tu te ipse detrusisti te in teteriora z
p psequens factus es belua. hoc cedarat in simili. ve-
luti si respicias humū z celū. vicibus. i. vicissim. nūc
celū nunc terrā. cunctis supple iudicys extra cessan-
tibus. ipa sola ratōne cernēdi videaris nūc interesse
sceno. i. terre nunc syderibus. i. celo supple eodē mō.
cūctis extra cessantibz ipa sola rōne opandi benevel
male assequis premiū vel supplicū diuina iusticia b
ordinante. sed vulgus ista nō respiciat ppter p̄dicam
causam. **Nota qz** qz natura visus requit mediū il-
luminatū. ideo fm eōm naturaz visus noctue z bir-
bones melius deberent videre in die q̄ in nocte. cu-
ius tñ p̄trariū accidit eis. vel ppter debilitatem natu-
ralem visus. sicut in noctuis videt q̄bus dicit̄ **Sidorus**
qz ortu splendore solis visus noctue ebetat. vel ppter
p̄fuerudinē ad tenebras sicut credit̄ esse de bubone.
Cū em bubo habeat alias aues sibi inimicas. ideo d
die in cauernis latitat z alijs auibz quiescētibz ppter
necessitatē victus de nocte volat. **Notandū qz** di-
cit. Vide qd eterna lex sanciat. dicit̄ beatus aug. in
libro de libero arbitrio. Lex eterna est qua iustū ē vt
oia sint ordinata. et ideo fm ordinē eius nunq̄ iust?
destituit̄ p̄m̄s: nec malus supplicys.

Quid igit̄ his ne accedam. **Hic** ostendit p̄bia
nō esse p̄sentientiū opiniōm vulgari dicens. **Q**uo-
eti quid igit̄ dicis: nūqd debem? accedere p p̄sentis
bis vulgaribus quos monstrauim? siles esse bestis.
q. d. nō. et hoc manifestat p exemplum dices. qd dic-
is si quis homo amisso penitus visu: obliuisceret
etiā seipm habuisse visum z arbitraret̄ nihil deesse si
bi ad pfectionem humanam. nūqd hoies videntes
id est iudicātes eadē cū ceco. putarimus esse cecos.
q. d. immo. supple similiter vt vulgares dicerent se re-
cte iudicare. z se nō esse beluas. adhuc nō esset eis cō-
sentiendū. **Notandū qz** vulgares z impiti iudicāt
tanq̄ longe distantes a veritate: qz iudicāt fm p̄-
p̄sententiā nō fm rei veritate. ppter quod nō est asan-
dum eoz iudicio. **U** **Seneca** in de remedijs fortui-
toz dicit: Male opinant̄ boies de te: sed mali. mo-
uerer autē si sapientes hoc loquerent̄: nūc aut̄ malis
displicere est laudari male de te loquunt̄. mouerer si
hoc iudicio facerent. nūc aut̄ morbo ignorantie faci-
unt: male de te loquunt̄ qz bene nesciunt loqui.

Nam ne illud qdē acq̄scet. **Hic** p̄bia. pbat illos
esse miseros q̄ faciunt̄ iniuriā q̄ qui patiunt̄. secūdo
ex hoc concludit qz iniuria nō est ipius patientis sed
inferentis. tercio inuehit̄ **S** oratores. scda ibi. **H**ac
igit̄. tercia ibi. **A**tq̄ nunc. **P**rimo dicit. nūqd vulga-
res nō acq̄scēt. i. credent. illud qd mitit eque vali-
dis firmamentis rōnū. s. infeliciores esse eos q̄ faci-
unt iniuriā q̄ qui patiunt̄. **D**icit **Boetius**. **V**el
audire hasipās rones. tunc p̄bia intendit duos syllo-

gismos ad pbandum intentum. quoz primus est. **Q**is im-
probus ergo omnis dignus supplicio est miser. et per-
sequens quanto dignior est supplicio tanto est mi-
serior. **S**ecūdus syllogismus est. quāto aliq̄s est dignior
supplicio tanto est miserior. sed facies iniuriā digni-
or est supplicio q̄s patiens. q̄ facies iniuriā miserior est q̄s iniuriam paties. **P**rimo innuit primus syllogismū di-
cens. nūqd negas omnē improbū esse dignū supplicio. **Boetius** dicit. minime nego. et multipliciter liquet
eos esse infelices q̄ sunt improbi. ita est dicit **Boetius**. **I**git̄ dicit p̄bia. qui digni sunt supplicio non dubitas
eos esse miseros. dicit **Boetius**. conuenit inq̄s supple p̄dictis. **L**uc innuit scdm syllogismū p modū interro-
gationis dicens. **Q**uod si tu resideres cogito. i. iudex causam. cui putares inferendū supplicū. vel ei q̄ fe-
cisset iniuriā. vel ei q̄ ptulisset iniuriam. dicit **Boetius**. nō ambigo. i. nō dubito. qn ego satisfacerē p̄p̄so iniuri-
am dolore. i. cū supplicio facientis iniuriam. **I**git̄ dicit p̄bia: illator iniurie videretur tibi esse miserior q̄ acce-
ptor iniurie. dicit **Boetius**: consequitur inq̄s supple p̄dicta. **Notandū qz** ad eandē p̄clusionem sic possit argui
Quicūqz opatur malū ex p̄posito magis peccat z miserior est q̄ ipm sustinens sine p̄posito et voluntate: s in-
ferens iniuriam peccat ex p̄posito z ex voluntate. sustinens autē sustinet cōtra voluntatem: ergo inferens in-
iuriam peior est et miserior patiente iniuriam.

adine
loz q̄tar
illa sit
dij ois rae
imp̄dijz bo
ab suos p̄
ne p̄ma

intuitū
m̄ p̄sentis

24

Hac igitur alijq; de causis. **H**ic pbia dicitur ex dictis q; quilibet iniuria non est miseria patientis. s; inferentis dices. **H**ac igitur de ea q; inferens iniuriam miserior est patiente et ex alijs causis ea radice. i. fundamento nitentibus hoc fundamentum. q; turpitudine facit homines miseros suapte natura. i. sua propria natura. **E**t hoc apparet iniuriam cuiuslibet illatam non esse miseriam accipientis. i. patientis ea s; inferentis. **N**otandum q; ex litera sic potest argui turpitudine propria natura sua facit hominem miserum. sed turpitudine est in inferente iniuria et non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis et miser. et persequens iniuriam non est miseria patientis: sed ea inferentis.

Atq; nunc ait. **H**ic pbia inuehit contra oratores. scilicet dicitur ex dictis q; odium non habet locum apud sapientes. ibi. **Q**uo fit. **P**rimo inuehit contra oratores. q; inducit iudices ad miserandum patienti iniuriam. cum tamen potius miserandum sit facienti iniurias: et oratores. i. causidici. quorum officium est persuadere iudici. **I**sti faciunt nunc contrarium. q; ipsi conantur excitare miserationem iudicum. per eis q; peccati sunt graue et acerbum quod. cum magis iustior miseratio debeat admittentibus. i. facientibus malum. quos iniuriatus oportebat duci ad iudicium. velut egros ad medicum. non ab iratis accusatoribus. s; a propicijs et miserantibus. ut reseraret morbos culpe supplicia. i. pena. **Q**uo supple ordine pacto si homines mouerent misericordia erga facientes iniuriam. opera. i. diligentia. defensorum. i. defendere volentium ipsos. illa tota frigeret. i. cessaret. vel si mallet prodesse hominibus iniurantibus: tunc defensor eorum verteret in habitum accusationis. ita q; ille q; fuit defensor fieret accusator. **I**psi q; improbi si esset eis fas aspicere virtutem relictam aliqua rimula. i. cognitiōe. ipsi viderent se deposituros sordes vicioꝝ cruciatibus penarū. compensatione. i. ea adipsos penarū. **H**ic ipsi dicerent. i. reputarent cruciatibus. sed ipsi repudiarent. i. spernerent operam. i. diligentiam defensorum. et se totos pmitterent accusatoribus et iudicibus. **N**ota q; misericordia et miseratio est virtus in qua alijs participat aliene misericordie. **Q**ui igitur inest maior miseria ei debet maior misericordia. s; declaratum est maiorem esse miseriam inferentis iniuriam q; patientis. q; ad miserandum eis maxime debet induci iudices: cuius contrarium faciunt oratores q; inducunt iudices ad miserandum patientibus iniuriam.

Notandum q; facientes iniuriam accusandi sunt non ex ira sed ex compassione et misericordia et penali remedio moribus culpe eorum auferat. sicut. n. egris non est insultandum s; potius consolendum. sicut et istis q; morbo vicioꝝ affecti sunt: et potius sunt accusandi q; defendendi ut penali acerbitate eorum malicia minuatur. etiam si mali ppendere sordes vicioꝝ et dignitates virtutum non reputarent cruciatibus. sed se accusatoribus et iudicibus voluntarie afferrent puniendos.

Quo fit. **H**ic pbia ex dictis dicitur q; odium non habet locum apud sapientes et dicitur. **Q**uo fit. i. ex dictis sequitur: ut apud sapientes nullus locus relinquatur odio. **N**am q; odierit bonos nisi stultissimus: malos vero odisse caret ratione. i. est irrationabile. nam sicut languor est morbus corporis ita vicio sitas est morbus animi. **C**um ergo egros corpore minime iudicemus dignos odio: s; potius miseratione. multo magis non insequedi sunt odio: s; potius miserandi: q; mentes vixet improbitas. i. malicia. et his atrocior. i. crudelior oī languore corporeali.

Nota q; sapientes non debent odire malos. q; dicit Seneca ad Lucillum. **N**unc affectum sapientes habeat aduersus malos: que h; medicus aduersus egros suos q; eos non odio s; remedio studet pretereare: q; nec reliquas egros nec effusa designat intueri.

Ad tertium quartum libri quarti.

Quid tantos inuat excitare moros? **H**ic incipit quartum metrum b; quartum quod dicitur valentium ab inuatore. secundum de pentameter siue elegiacum in quo pbia exclamat contra homines q; bellicos motibus ex odio semetipsos ad mortes reducunt dices. **Q**uid inuat. i. q; utilitas est. excitare tantos moros. i. odium. et quid inuat sollicitare. i. sollicitudinem excitare fatum. i. mortem. **Q**uid manu. q; d. nulla est utilitas. **E**t autem ratio h; q; si mortem petitis. i. desideratis. siue vestram siue aliorum. ppinquat spore sua. nec remoratur. i. retardat. volucres. i. veloces equos. **M**irandum est etiam q; homines q; leo: serpens: tigris: vrsus: aper: dente petunt. i. inuadunt q; idem homines petunt. i. inuadunt se esse. ut se mutuo interficiant. **E**t quid pbia. **N**am quod homines mouent iniustas acies. et fera bella. et volunt pretereare alterius telis. i. mutuis sagittis. ideo q; mores eorum distant et dissident. i. discordant. **V**erte ista ratio seuicie non est satis iusta vis. q; referre. i. reportare aptam vicem. i. vicissitudinem meritis tam boni q; mali. dilige bonos et miseresce malis. **N**otandum q; dicitur morte non retardare suos equos. p equos mortis intelliguntur priales dispositiones prodi p quas homo ad mortem redit. **Q**uilibet. n. homo h; certa et determinata prodi sue vite. eo q; forme omnium rerum sunt in terminis. i. in corporibus celestibus naturaliter ut p. n. de generatione. **N**otandum q; pbia hic non excludit licentiam gerendi iustum bellum s; iniustum. q; dicit iniustas acies. bellum. n. iniustum procedit. et ideo gerit ut alijs nitens contra iusticiam ad iusticiam reducatur.

Sequitur prosa quinta quarti libri.

Hac igitur alijq; de causis ea radice nitentibus: q; turpitudine suapte natura miseros faciat apparet cuiuslibet illatam iniuriam non accipientis s; inferentis esse miseriam. **P**. **A**tq; nunc ait q; faciunt oratores. **P**ro his. n. q; graue quod acerbum q; peccati sunt: miserationem iudicum excitare conantur. cum magis admittentibus iustior miseratio debeat: q; non ab iratis: s; a propicijs potius miserantibusq; accusatoribus ad iudicium veluti egros ad medicum duci oportebat: q; velut morbos supplicio reseraret: q; pacto defensorum opera vel tota frigeret. **E**t si prodesse hominibus mallet: in accusationis habitu verteret. **I**psi q; improbi si eis aliqua rimula virtutem relictam fas esset aspicere vicioꝝq; sordes penarū cruciatibus se deposituros viderent compensatione ad ipsos defensorumq; opera repudiarent ac se totos accusatoribus iudicibusq; pmitterent. **Q**uo fit ut apud sapientes nullus prodesse odio locus relinquatur. **N**am bonos q; nisi stultissimus oderit: malos vero odisse ratione caret. **N**am si cuti corporis languor: ita vicio sitas est quasi morbus animi. **C**um egros corpore minime dignos odio s; potius miseratione iudicemus: multo magis non insequedi s; miserandi sunt: q; mentes oī languore atrocior vixet improbitas.

Ad tertium quartum libri.
Quid tantos inuat excitare moros
Et propria fatum sollicitare manu:
Si mortem petitis ppinquat ipsa.
Spone sua: volucres nec remoratur equos
Quos serpens: leo: tigris: vrsus: aper:
Dente petunt: idem se tamē esse petunt:
An distant quia dissidentq; mores?
Iniustas acies et fera bella mouent.
Alternisq; volunt pretereare telis.
Non est iusta satis seuicie ratio.
Et apta meritis vicem referre
Dilige iure bonos et miseresce malis.

Hinc ego video. Ista est quinta prosa huius quarti: quod Boetius prius quaerebat bonis mala et malis bona contingere: propter quod etiam reputabat istam fortunam vices non ex ordine diuine providentiae sed ex casu provenire: deo probia super hoc solat boetium assignando causas quare bonis mala contingant. Et primo Boetius exprimit suum dolorem in hoc quod vices fortunam videntur confuse et inordinate disponi. secundo assignat probia causam huius apparentie. tertio ipsum solat assignando causas predictorum: secundo ibi. **M**ix. tertia ibi. Ista est inquit. Primo boetius permittit quedam. secundo exprimit causas sui doloris ibi: **C**um perierim. Primo dicit. Ego video

Hinc ego video inquit que sit vel felicitas vel miseria in ipsis proborum atque improborum meritis constituta. **S**i haec ipsa fortuna populari non nihil boni malive inesse propeudo. **M**eq. n. sapientum quosque exul. inops. ignominiosusque esse malit. potentiusque pollens opibus. honore reuerendus. potentia validus. in sua permanens urbe florere. Sic enim clari testatumque sapienter tractat officium sapientis. cum incontingentes populos regentium quodam modo beatitudo transfunditur. **C**um perierim carcer lex ceteraque legalium tormenta penarum pniciosis potius civibus. propter quos etiam constituta sunt debeant. **C**ur hec inquit vasa vice mutetur. scelerumque supplicia bonos premant. premia virtutum mali rapiant vehementer admiror. queque tam iniuste profusionis rationem videat ex te scire desidero. **M**inus etiam mirarer si miserem omnia fortuitis casibus credere. **N**unc stuporem meum de rectoris exaggerat. qui cum sepe bonis iocunda. malis aspera. protraque bonis dura tribuat. malis optata pcedat. nisi causa deprehendat. quod est quod a fortuitis casibus differre videat. **P**. **M**ec mirum inquit si quid ordinis ignorata ratione temerarium profusumque credat. **S**ed tu quis causam tate dispositiois ignores: tamen quoniam bonus mundum rector temperat: recte fieri cuncta ne dubites.

Germanicus **M**etrum quintum quarti libri.

Siquis arcturi sidera nescit. Propinque summo cardine labi. **C**ur legat tardus plaustraboetes. **M**ergatque seras equozze flamas. **C**um nimis celeres explicet ortus. **R**egem stupebit etheris alti.

ditis. scilicet diuine providentiae. sed quis tu ignores causam tate dispositiois sua bonitate. ideo non dubites cuncta recte fieri. **M**otandum quod mirum est cur quis nesciat: pro tanto enim multi mirantur de eclipsi solis. quod causam ignorat. **E**t quod boetius ignorabat causam huius profusionis quare bonis mala et malis bona contingant. ideo hoc admirabat quod causam admirationis eius fuit ignorantia dispositiois diuine providentiae.

Metrum quintum quarti libri.

Siquis arcturi sidera nescit. **I**stud est inquit metrum huius quarti quod dicitur alexandricum ab inventore. dactylicum a rege sed dominante. tetrametrum. id est quatuor pedum. pro cathalecticum. id est abdundans in vna syllaba. in quo metro probia declarata quod ex quorum cae non apparet videtur mira. secundo ostendit quod cognita causa cessat admiratio ibi. **M**emo miratur flamina. **P**rimo ostendit quod propter latentiam causam boies mirantur. et inducit de hoc duo exempla. **P**rimum est de eo quod accidit in stellis iuxta polum septentrionale. quod ille stelle ceteris stellis remotioribus: et tamen velocius oritur. quod autem ignorat causas huius illi videtur hoc mixtum. vnde dicit. **S**iquis nescit sidera arcturi. id est maioris vrsae. labi. id est volui. pro qua summo cardine. id est cardini ponendo ablativum pro dativo causam metrum. id est polo septentrionali. ille stupebit. id est admirabit. **L**egez alti etheris. id est firmamenti. **C**ur boetes. id est stella tarda. legat. id est pertranseat. plaustra. id est stellas plaustrum. id est maioris vrsae. et mergat seras flamas equorum. loquens more poetico quod sequentes iudicium vulgare dicit stellas tingi in mari quod occidunt. et dicit boetes mergere seras flamas. id est lumina sua tarda. quod nunquam ea mergat et modo loquendi id quod nunquam fit tarde fit. cum tamen boetes explicet ortus nimis celeres. eo quod in principio noctis nobis statim apparet. **S**ecundum exemplum est de eclipsi lune. quam nescientes causam adeo aliqui admiranter. quod putant eius eclipsim contingere pro incautione. et volentes auxiliari lune impedire ne audiat incantationem. cocuti autem omnia vasa et sonora spe eclipsis: vnde dicit in litera.

binc. id est ex dictis. quod felicitas sit constituta in meritis proborum. scilicet deos fieri. et quod sit miseria constituta in meritis improborum. scilicet transformari in beluas. **E**go propeudo. id est iudico. non nihil. id est aliquid. boni vel mali esse in hac forma proli. id est in prosperitate fortunata: quod probat. **M**eq. n. quod sapienter. malit. id est magis vult esse exul. inops ignominiosus. id est infamis. potentiusque pollens opibus. quod reuerendus honore. validus potentia. et in sua urbe permanens florere. sicut enim pro bono bona fortune officium sapientie. id est sapienter tractat. clarius. et testatus. id est cum maiori testimonio. quod talibus plus creditur: cum bituto de regentium transfunditur. id est dilatat in populos contingentes. id est viciuos. **M**otandum quod in bonis fortuitis esse aliquid boni. quod ipsa sapienter expeditus tractat officium gubernandi subditos. **Q**ui enim diuitibus. potentia et fama pcellunt alios: aprioribus sunt ad regendam republicam. quod aptiores sunt ad subueniendum oppressis. et ad depinendum inimos. et ita sapienter quod tractat negotia republice necessaria est potentia et diuitiarum abundantia. **S**ed sapienter qui vacat contemplationi diuitie sunt onerose quod nimis inde gerit sollicitudinem.

Cum perierim carcer lex. **H**ic Boetius exprimit causam sui doloris et admirationis dicens. **C**ui lex et carcer et cetera tormenta legalium penarum. potius debeant pniciosis. id est malis civibus. propter quos constituta sunt. **E**go vehementer admiror cur hec tormenta vicueversa. id est strario modo mutentur. ita ut supplicia scelerum. id est malorum. premant bonos. et mali rapiant premia virtutum. id est virtuosorum. et ego desidero o probia scire ex te que videat esse rationem. id est causam tam iniuste profusionis. minus enim mirarer si crederem omnia misceri fortuitis casibus. **N**unc autem deus rector omnem exaggerat. id est augmentat stuporem meum. quod cum sepe bonis iocunda malis aspera tribuat. et contra. id est pro contrariis bonis dura tribuat. malis optata pcedat. nisi deprehendat. id est cognoscat causam huius. quod est hoc quod videat differre a fortuitis casibus. quod dicitur nihil. **M**otandum quod tormenta legalia sicut carcer. inembroque mutilatio. flagellatio et huiusmodi sunt inuenta propter malos. et ista sepius videntur infligi bonis malis euadentibus super hoc admiratur Boetius: cum tamen debeat punire malos et remunerare bonos. et nisi huiusmodi cognoscat. quare hoc contingat nihil est quod talia videantur contingere a casu et a fortuna et non subiacere regimini providentiae diuine. quod ab sursum est.

Mec mirum inquit. **H**ic probia assignat causam apparentie tali profusionis. quod sic videtur esse propter ignorantiam cause. et dicit. **M**ec mirum si quod credat profusum et temerarium. scilicet casuale in istis inferioribus. ignorata ratione ortus dispositionis diuine tamque boni rector. scilicet deus tunc mundum

Cornua plene lune paleant qz incipiēte eclipfi lunā
incipit apparere corniculata. cornua infecta metis. i.
eminis. opace noctis. i. umbre. i. luna. cō
fusa. i. puatiōe lumis. detegat. i. apparere faciat astra
minora. q̄ tererat. i. later fecerat. fulgētī ore. i. abun
dantia sui fulgoris. Tūc public⁹ error. quo putat lu
na incantari. mouet gētes. 7 lassant. i. fatigat. era. i.
vasa erea vel campanas crebris pulsib⁹. **M**otan
dū q̄ arcturus dicit ab arctos qd̄ ē vrsa. q̄ est qd̄ daz si
guū iuxta poli septentrionalē. qd̄ nos vulgarit̄ plau
strū noiamus. et sic accipit bñs Greg. sup iob dices
Arcturus septē stellis marime lucet sp̄ mouet. 7 nū
q̄ mergit. **M**otandū q̄ stelle circa poli articiū mo
te sicut arctur⁹. et alie stelle mouent̄ tard⁹. alius stel
lis remotiorib⁹ a polo artico. qz minorē circulū suo
motu describit. 7 stelle remotiores maiorē. vnde cū
stelle remotiores in eqli tpe transeant maiorē ar
culū. in quo stelle ppinqzores minorē. qz ambo circū
uoluūt semel in die naturali. p3 p̄ diffinitionē veloci
tatis 7 tarditatis. q̄ stelle ppinqzores polo tard⁹ mo
uent̄ 7 remotiores veloci⁹. Illud. n. mouet tarde qd̄
in eqli tpe ptrāsit min⁹ spaciū. 7 illud mouet veloci
ter qd̄ in eqli tpe ptrāsit maius spaciū. **M**otandū
q̄ luna recipit lumē suū a sole. si q̄ corpus opacū in
terponit̄ impediēs ne lumen solis pueniat ad lunā.
vel in toto vel i pte. necesse ē lumē lune deficere. vel in
toto vel in parte. et hoc est lunā eclipfari.

Memo mirat̄ flamina chozi. **H**ic oñdit pbia q̄ co
gnita ea cessat admiratio dicens. **M**emo mirat̄ fla
mina chozi. talis venti. tundere. i. pcutere. lit̄. fremē
ti fluctu. i. maris. 7 hoc dicit p tanto. qz vento flante
aqua maris cedit. 7 ad lit̄ resists̄ repant̄. nec eti
am aliq̄s mirat̄ molē. i. magnitudinem niuis frigore
durā. i. ogelata. soluiet. i. solui. 7 hic est pagoge. i. ad
ditio sillabe ad finē dictōnis. p̄ necessitate metri. q̄
ponit̄ soluiet. p̄ solui. feruenti estu p̄bebi. i. solis. hic
em̄. i. in istis exēplis. p̄mptū est cernere cās. q̄re ven
tus impellit mare. q̄re sol liquefacit niuē. 7 illic in p̄o
rib⁹ exēplis. latētes cāe turbant pectora supple p̄ ad
mirationē. 7 mobile vulg⁹ stupet. i. mirat̄. subitīs. i.
de subitanis euentib⁹. 7 stupet cūcta q̄ p̄uebit. i. p̄
duat rara etas. i. q̄ raro eueniūt. 7 si vis cassare ad
mirationē. nubilus error inscitie. i. ignorātie cāz. ce
dat. i. recedat 7 accedat noticia causarū. p̄fecto. i. p̄
certo tūc cessent videri mira q̄ p̄stāte ignorātia vi
deban̄ mira. **M**otandū q̄ sacerdotes in egypto
p̄pter admirari inceperūt philosophari. vidētes. n.
eclipfes solis 7 lune. 7 ignorātes cās miraban̄. cās
eaz inq̄retes qd̄ inuētis habuerūt sciam eaz. edy
psū. ideo q̄ scire est cāz rei cognoscere. cognita q̄ cāz co
gnoscit res. 7 p̄sequens cessat admiratio.

Prosa sexta quarti libri.

In q̄ p̄sa p̄bia polando Boetii assignat cās p̄dictorū. q̄ vidēt̄ mira in diuina gubernatiōe. p̄ igno
rātia cāe. et p̄mo Boetii petit sibi explicari istas cās. 7 p̄bia tangit difficultatē explicatiōis eaz. scdo
p̄mittit se velle assignare cās. 7 tercio eas assignat. scd̄o tibi. **S**z qm̄. t̄cia ibi. **O**im generatō. **P**rimo boeti⁹ p̄ce
dit qd̄ dictū ē de admiratiōe hoim̄. p̄p̄t̄grātia cāz dices. **I**ta ē inq̄. tūc petit explicari cās admiratiōis eoz q̄
p̄tingūt in diuina p̄uidētia 7 dispositiōe dices. **P**bia cū euoluē. i. eluadare cās latētū rez. sit tui muneris. i.
tue gr̄e. 7 explicare rōnes velatas caligine. i. rōnes obscuras 7 difficiles. queso vt hic. i. de sta difficultate. dis
cernas. i. iudices 7 edifferas. i. disputes. qm̄ hoc miraculū maxime me pturbat. i. q̄re malis bona 7 bonis ma
la eueniāt. 7 p̄bia paulisp̄ arri dēs Boetio inq̄t. ad rē maximā oim̄ q̄sūt. i. ad maximā qd̄nē. vocas. i. incitas
me. cui vix quicq̄ exhausti satis sit ei ad quā exhauriendā 7 soluendā vix aliqd̄ sufficit. tal̄ nanq̄ est materia
quā petis declarari. vt vna dubitatiōe succisa. i. soluta. innumerabiles alie succrescāt. velut capita hydre. q̄rum
vno ablato tria succrescebāt. nec fuerit mod⁹. i. em̄. dubitatiōnū. nisi q̄s eas coherceat vna cūssimo igne. i.
ardētī inuestigatiōe mētis. **I**n h. n. materia queri solet de p̄uidētie simplicitate. de serie fati. de repetitis casib⁹.
7 de p̄destinatōe diuina. de libertate arbitriū. q̄ oia quātū oneris. i. difficultatis sint ad det̄minādū tuisp̄ p̄per
tis. **M**otandū q̄ sapiētis ē scire oia vt p̄tingit ex p̄henio metaphice. et cū scire sit p̄ cām p̄mo p̄sterior. **S**a
piētis ē euoluē cās rez. latētū. ideo dicit boeti⁹ ad p̄bias. **T**ui muneris ē euoluē cās. **M**otandū q̄ dicit p̄bias
paulisp̄ sibi arriuisse. p̄ p̄bia inmut̄ moē 7 hitū sapiētū. q̄ audita simplicitate impitoy aridēt̄ cās p̄gratula
do q̄ ipi cū auiditate sapias q̄rit. **M**otandū p̄m̄ fabulas bydra fuit serps̄ in lerna palude. bñs plura capi
ta q̄z vno sicafiso tria succrescebāt que cū hercules cū sagittis interficere nō posset. greco igne ipm̄ p̄sumpsit.
Sz qm̄ h. **H**ic p̄bia p̄mittit velle assignare cās dices. **O**im h̄ nosse te ē qd̄a portio. i. p̄s tue medicie. q̄s̄q̄ sim⁹
septi. i. occlusi. agusto. i. breui limite t̄pis. tū aliqd̄ delibare conabimur. 7 si te telecāt oblectamēta. i. suauitates.
mūsicarminis. i. metri. oporet q̄ differas paulisp̄. i. modicū hāc voluptatē. vnc p̄tero. i. formabo rōnes
sibi nerax. i. p̄iunctas ordine. dicit Boetius vt libet inq̄. i. vti tibi placet. tunc ipa p̄bia orsa. i. incipiens loq̄
velut ab aliquo principio. ita differunt. i. disputant.

Palleant plene cornua lune.
Infecta metis noctis opa ce.
Queq̄ fulgenti texerat ore
Confusa p̄bebe detegat astra
Comouet gentes public⁹ error.
Lassantq̄ crebris pulsib⁹ era.
Memo mirat̄ flamina chozi.
Vittus frementi tondere fluctu
Nec niuis duram frigore molem.
Feruenti p̄bebi soluiet estu.
Hic enim causas cernere p̄mptum est.
Illic latentes pectora turbant.
Luncta que rara prouehit etas.
Strupetq̄ subitīs mobile vulgus.
Ledat incitē nubilus error
Lessent p̄fecto mira videri.

Prosa sexta quarti libri.

Ita est inq̄. **S**z cū tui muneris sit
latētū rez cās euoluere. velatalq̄
caligine explicare rōnes. queso vt
hinc decernas: qm̄ hoc me miraculū maxie
pturbat edifferas. **P**. **T**ū illa paulisp̄ arri
dens. ad rē me inq̄t oim̄ quētū maximam
vocas. cui vix exhausti quicq̄ sat̄ sit. talis
nanq̄ materia est vt vna dubitatione succ
cisa. innumerabiles alie velut hydre capi
ta succrescant. nec vllus fuerit modus. nisi
quis eas vna cūssimo mentis igne coherce
at. **I**n hac. n. de p̄uidētie simplicitate. de
fati serie. de repetitis casib⁹. de cognitiōe ac
p̄destinatiōe diuina. de arbitriū libertate q̄
ri solet. **Q**ue quanti oneris sint ip̄e p̄p̄dia
Sz qm̄ hec q̄ te nosse quēdā medicie tue
portio est. quāq̄ angusto limite t̄pis septi.
tū aliqd̄ delibare conabimur. **S**. si te mu
sicarminis oblectamenta telecāt. hanc
oportet paulisp̄ differas voluptatē. **B**ū ne
ras sibi ordie p̄tero rōes. **B**. **E**t libet inq̄.
P. **T**ū velut ab alio orsa p̄ncipio ita disse
ruit.

Notandū p hoc q dicit. Nos septi angusto limite tēpis. innuit pbia pntem materiā a deo esse difficile: q tōtū tēpus pntis vite qd breue ē vit sufficit ad pdicta plenarie declarāda. **Notandū q dicit** pbias orfas fuisse ab alio principio. nā illa q pbias pntē pbavit deducunt ex hō principio q deus est pncipiū effectūū oium vt patebit.

Omnīū generatio rerū. Hic pbias psequit intētū volēs assignare cās: quare bonis mala et malis bona pntis gāt. et pmo declarat qdā ad suā determinationē necessaria. scdo ponit suā determinationē. scda ibi. **Que vō in**

Omnīū generatio rerū cūctosq; mutabiliū naturarū pgressus. et qd aliq mouet mō causas ordine formas ex diuine mētis stabilitate sortit. **Hoc i** lue simplicitatis arce cōposita. multiplicē rebū gerēdis modū stāuit. qui modus cū in ipsa diuine itelligētie puritate pspicit: puidētia noiat: **Quz vō ad ea q mouet atq; disponit referat fatum a veterib; appellatū est:** **Que diuersa esse facile liquebit.** siq; vtriusq; vim mēte pspexerit. **Mā puidētia est ipsa illa diuina rō.** in summo oiu; pncipe cōstituta q cūcta disponit fatū vō inherēs reb; mobilib; dispositio. p quā puidētia suis quēq; nectit ordinib; **Prōuidētia nāq; cūcta pariter quis diuersa: quis infinita cōplectit.** fatū vō singula digerit in motū locis formis. ac tēpib; distributa. **Ut hoc tēpale ordinis explicatio: i diuine mētis adunata pspectu puidētia sit.** **Eade; vō adunatio digesta atq; explicata temporib; fatum vocet.**

illas dicit. **Cūctosq; mutabiliū naturarū pgressus.** Aut res pcedunt de esse ad nō esse p corruptionē. qntū ad illas dicit. **Et quicqd aliq mouet modo.** **Notādū q quidā dicit.** fatū esse quādā dispositione derelictā i reb; inferiorib; ex actione corporū celestīū. fm qua inferiora necessitant et pstrigunt ad immobiles effectū. **Et sic beatys Gregori; in omel. epiphānie** improbat fatū dices. **Abstī a fidelīū cordib; vt fatū eē aliqd dicam.** i. necessitās inferiora. qz sic oia venīrēt ex necessitate. **Alio mō accipit fatū p dispositione rerū fm quā res depēdēt ex diuina voluntate et potestate.** et sic fatū concedit aliquid esse. **Est ergo.** puidētia diuina ordinatio siue dispositio existēns in mēte diuina qua cūcta inferiora sunt. pūsa fm statum siue nature fatū autē ē dispositio diuina existēs in rebus mobilibus. qua singula suis annexunt ordinibus: vt magis patebit.

Que diuersa esse facile liquebit. Hic ponit differētiā inter puidētia et fatū. assignādo diffinitiones vtriusq; scdo ostendit q vni eorū dependet ex altero: ibi. **Que l; diuersa.** **Primo dicit.** **Que duo.** i. fatū et puidētiam diuinā. liquebit. i. patebit esse diuersa. si quis mēte cōspexerit. i. cōsiderauerit. vtriusq; vim. i. naturā et essentiaz et diffiniēs. puidētia dicit. **Prōuidētia est ipsa diuina ratio: q est in summo pncipe oiu; rerū cōstituta.** q. i. ratio cūcta disponit. **Tūc diffiniēs fatū dicit.** fatū ē dispositio inherēs reb; mobilib; i. tēpālib; p quā dispositionē puidētia nectit queq; suis ordinib;. **Tūc declarat istas diffinitiones ex pparietatib; vtriusq; intendēs.** q puidētia cōplectit oia simul. sed manifestū est q oia nusq; sunt simul nisi in mēte diuina. ergo oportet q puidētia sit rō existēs in mēte diuina. ad fatū vō spectat vt ea que fato subdunt distribuant p tēpā et loca. Ita q ordo fatalis quandā successione tēporalē importat. talis autē successio nō est: nisi in ipsis reb; mobilib;: quare ordo fatū sit in rebus mobilib;. **Unde dicit in lra.** **Prōuidētia nāq; cūcta cōplectit paritē quis diuersa et infinita fatum vō digerit.** id est diuidit singula distributa in motū: locis: formis: tēporib;. ita. i. vt bec tēporalis explicatio que ad fatum pntet: adunata in pspectu diuine mētis sit. puidētia. **Eade; vō adunatio digesta. i. diuisa et explicata tēporib;. que successione importat vocet fatū.** **Notandū q q; prius dixit q diffinitio rerū faceret dari vt ē in intellectu diuino dicit.** puidētia: vt aut referat ad res mobiles dicit fatū. **Post alicui videri q fatū et puidētia significarēt eandē rem sub diuersis rōnib;. Deo pbias hoc excludēs ostendit ea realitē distinguī ponēs diffinitionē vtriusq;. **Notandū q cognitio rei habet se ad res sicut cognitio artificis ad artificia: si cut ergo oia artificia subdunt ordinē et rōnē artis: sic necesse est oēs res subdi rōnē et ordinē diuine puidētie ppter qd ostēdit q puidētia est diuina rō que cūcta disponit. **Notandū q dispositio q ponit in diffinitione fatū accipit pto ordine. et dicit ille ordo inherēs reb; mobilib;: ad differētiā ordinis qui est in ipsa rōne diuina. que iam vocamus puidētia: fm que ordine puidētia diuina annexit queq; suis ordinib;. i. vt illa euēniant illo tempore: et alia alio tēp. **Hec prius: illa posterius.********

Que licet diuersa sint. **Hic** ostēdit q̄ licet fatū ⁊ puidētia differāt tñ vnū dependet ex altero dīcēs. **Que** lz sint diuersa: fatū alterū pēdet ex altero. s. fatū depēdet ex puidētia: nā ordo fatalis pcedit ex simplicitate puidētie: sicut declarat in simili dicens. Sicut em̄ artifex puto edificator: formā faciēde rei sicut dom⁹: mēte p̄cipiens. i. p̄cipiēs: mouet. i. p̄ducit effectū opis: ⁊ qd̄ simpliciter ⁊ p̄sentarie p̄spererat mēte. s. formā dom⁹: cū suis ptib⁹ simul ducit p̄ t̄pales ordines supple ad effectū: primo fundamētū: postea parietes: vltimo tectū. Ita dē puidētia sua singulari. i. simplici ⁊ stabili disponit oia faciēda. s. fato. i. p̄ fatuz ea q̄ disposuit t̄paler ad ministrat. **Notandū** q̄ puidētia diuina bz esse in p̄ma causa: fatū vō in reb⁹ causatis. Itē puidētia diuina bz motū vnitū: qz est in vno simplici. s. in mēte diuina: fatū autē bz motū pluralitatis: qz in pluribus causatis bz esse. Itē fatū dependet a puidētia diuina: sicut effect⁹ a sua cā: s. nō eōuerso. Sicut enī forma rei artificialis depēdet a forma p̄ristēte i mēte artificis: ⁊ nō eōuerso: sic fatū depēdet a puidētia diuina nō autē eōuerso.

Siue igit̄ famulātib⁹? **Hic** ponit diuersas opiniones circa fatū ⁊ dicit. Siue fatū exerceat quibusdā diuinis spiritib⁹ famulātib⁹ diuine puidētie: siue exerceat aia siue tota natura iseruētē: siue exerceat motib⁹ corporū. syderū. i. celestū: siue angelica virtute siue demonū solertia: siue aliqb⁹ horū: vel oib⁹ hoc est incertū: tñ istud ē certū. puidētiā diuinā esse imobilē ⁊ simplici formā rerū gerendarū. i. fiēdarū: sed fatū esse mobilē nexū. i. dispositionē: ⁊ ordinē t̄pales eoz que diuina simplicitas disposuit gerenda. i. producēda. **Notandū** q̄ fatū est t̄pales dispositio rerū in q̄stū ea q̄ p̄uisa sunt a deo. pducunt ad effectū mediātib⁹ causis secūdis administrātib⁹: de qb⁹ causis diuerse fuerūt opiniones: q̄s **Boetii** tangit in lra: s. nullā earū affirmat. Nā quidā antiquoz dicebant fatū exerceri mediātib⁹ diuinis spiritib⁹ deo famulātib⁹. Alij dicebant ipsum exerceri ab aia mūdana: sicut platonici: qd̄ alij exponūt de aia humana: qz per ipsaz tāq̄ p̄ causas secūdas exercēt act⁹ liberi arbitrii q̄ sub puidētia cadūt. Alij dixerūt fatū exerceri tota natura iseruētē: intelligētes p̄ totā naturā cōplerionē oīuz elemētōz. Alij dicūt fatū exerceri motib⁹ corporū celestū. sicut astrologi. Alij q̄ p̄ variā solertia demonū: ⁊ dicunt demones in p̄posito spūs habitātes circa humectā ptē aeris: s̄m doctrinā q̄ rūdā platonicoz q̄ dicunt caedemones. i. malum sciētes. Alij dicūt fatū exerceri angelica virtute. **Abi** notādū q̄ i p̄ma opinione fatū dicit exerceri mediātib⁹ spiritib⁹ deo famulātib⁹: qd̄ ē intelligēdū de spiritib⁹ oia disponētib⁹: s. imobilē p̄manētib⁹. **De** autē dicit in quinta opinione fatū exerceri virtute angelica: intelligēdū est de angelis siue spiritibus applicātib⁹ se diuersis locis missis in ministeriū. Angelus enim nunciū interpretat: ⁊ est nomē officij non nature s̄m. b. grego.

Quo fit vt oia. **Hic** insert quādā cōclusionē circa fatū ⁊ puidētiā: secūdo declarat eaz in exemplo ibi. Nam vt orbū. **Primo** dicit ex quo dictū est fatuz de pendere a puidētia diuina. **Quo** fit. i. ex quo sequit̄ vt omnia que subsunt fato etiam puidētie sint subiecta. Cui etiam puidētie ipsum fatū subiacet: sed non eōuerso: qz quedā que locata sūt sub puidētia sup̄erent seriem fati. s. ea que imediate p̄ deū administrant sicut creatio rerū: ⁊ glorificatio creaturarū rōnalium: ea vō que sunt p̄pinqua prime diuinitati stabiliter fixa. i. imobilia. **Hec** excedunt ordinē fatalis mobilitatis. i. mobilitatis. **Notandū** q̄ qz fatum dependet a puidētia sicut effectus a sua causa: necesse est illa que depēdent a fato etiā a puidētia dependere: non autē eōuerso: qz effectus non adequat̄ sue cause: puidētia autē ad diuinū intellectū spectat: fatū vō ad ea que in creaturis gerunt.

Nam vt orbū. **Hic** declarat illā cōclusionē p̄ exemplū ostēdēs quō quedā subiacent fato magis: qd̄ min⁹ ⁊ quedā totaliter excedunt fatū. scdo ex dictis cōcludit habitu dīnē fati ad puidētiā p̄ quedā similia ibi. **Igit̄** vti est: dicit primo. Nā sicut orbū. i. circuloz: vertentū. i. mouētūz se circa eundē cardinem. i. axem. ille qui ē int̄mus. i. vicinior siue primior ari accedit ad simplicitatē medietatis. id est axis vel centri quia tardior motu mouet: ⁊ ideo magis accedit ad imobilitatē axis. ⁊ iste circulus respectu exterioris habet se ad modū centri circa qd̄ exterior versat: vnde subdit q̄ est veluti quidā cardo. i. centrum ceteroz orbū extra locatoz circa quē verset. Sicut mediolus in rota adberet ari ⁊ est sicut cardo quidā circa quē vōlunt̄ canti ⁊ radij. **Ext̄** mus vō. id est vltim⁹ orbis exterior. rotatus. id est motus maiore ambitu: tāto explicat̄ amplioribus spacijs: quāto discedit ita media indiuiduitate. puncti. i. centri. **Si** qd̄ vō illi medio se connectat illud cogit. i. cōpelliē in simplicitatē: imobilitē axis: ⁊ cessat diffūdi ⁊ diffūdere p̄ magnū spaciū.

Que licet diuersa sint: alterū tñ pēdet ex altero. **Ordo** nāq̄ fatalis ex puidētie simplicitate pcedit. **Sic** em̄ artifex faciēde rei formaz mēte p̄cipiēs mouet opis effectū: ⁊ qd̄ simplr p̄ntarieq̄ p̄spererat: p̄ t̄pales ordines ducit. **Ita** dē puidētia quidē singulariter stabiliterq̄ faciēda disponit: fato vō lz ipsa q̄ disposuit multipl̄ ac t̄paler administrat. **Siue** igit̄ famulātib⁹ quibusdā puidētie diuinis spiritib⁹ fatū exerceat: seu aia. seu tota iseruētē natura: seu celestib⁹ syderū motib⁹ seu āgelica virtute. seu demonū varia solertia seu aliqb⁹ horū. seu oib⁹ fatalis series terit: illud certe manifestū est imobilē simpliciq̄ gerendarū formā rerū esse puidētiā: fatū vō eoz q̄ diuina simplicitas gerēda esse disposuit: mobilē nexū atq̄ ordinē t̄palē. **Quo** fit vt oia que fato subsūt puidētie q̄ subiecta sint: cui ipm etiā subiacet fatū. **Quedā** vō q̄ sub puidētia locata sūt fati seriem sup̄ent. **Ea** vō sūt q̄ prime p̄pinq̄ diuinitati stabiliter fixa: fatalis ordinē mobilitatis excedūt. **Nā** vt orbū circa eundē cardinē sese vertētū q̄ est int̄m⁹ ad simplicitatē medietates accedit: ceterozq̄ extra locatoz veluti cardo qd̄ circa quē versent̄ existit: ext̄m⁹ vō maiore ambitu rotatus: quāto a puncti media indiuiduitate discedit. tāto amplioribus spacijs explicat̄. **Si** qd̄ vō illi se medio connectat ⁊ societ in simplicitatē cogit. **Diffundit̄** ac diffūdere cessat.

Similiter illud qd longius a prima mente discedit. sicut creature corruptibiles. maioribus hinc fati implicat & tanto magis aliqd e liber a fato quanto vicini petit. i. accedit illi cardine rez. s. deu. q si firmitate supne mentis heserit supgredit necessitate fati. Notadu quato magis entia sut. ppiu qua pmo causato minus sunt mutabilia. & quato remotiora tato magis mutabilia. qd declarat pbia exeplo diuersoz circularoz ab eodē centro ductoz. in qb? circulo? remotior a centro est maior. & veloci? mouet. qz mai? spaciū ptrafit in egli tpe. q aut est vicini? centro minor e & tardius mouet min? spaciū ptransēdo. circuli xō mediū creatio mō se habent & e optima ppatio etri circuli ad creatorē. Si cut. n. centri est indiuisibile & ab ipso possent plures circuli pcedere: ita creator vn? indiuisibilis existēs infinita creat & gubernat.

applicat

postquam angel

quodam fati non

ppm

Simili rōne qd logi? a pma mente discedit maioribus fati nexibus implicat. a tanto aliqd fato liberū est. quato illū rez cardinem vicini? petit. Qd si supne mētis heserit firmitati motu carēs. fati qz supgredit necessitatē. Igit? vti ē ad intellectuz rōnatio. ad id qd ē: id qd gignit. ad eternitatē tpus ad pūctū mediū circulus. ita est fati series mobilis. ad puidētie stabilē simplicitatez. **Et series celū ac sydera mouet. elemēta in se inuicē tpat. & alterna pmutatiōe t rāffor. mat. Eadē nascētia occidētiaq; oia p sumiles fetuū seminūq; renouat pgressus. Dec act? etiā fortuualq; hoim in dissolubili causaz pneriōe pstringit. q cū ab imobilis puidētie pficiscat exordijs. ipas qz immutabiles necesse est esse. Ita. n. res optime reguntur si manēs i diuina mente simplicitas in declinabile cāz ordinē pmat. Dic vō ordo res mutabiles. et alioqn temere fluituras: ppria incōmutabilitate coerceat. Quo fit vt tametsi vobis hūc ordinē mīme p sīdera re valētibz. pfusa oia pturbataq; videāt. nihilomin? tū su? mod? ad bonū dirigēs cuncta disponit. Nihil ē. n. qd mali cā nec ab ipis qdez improbis fiat. quos vt vberrime demonstratū est: bonū querētes prau? error auertit. nedū ordo de summi boni cardine pficiscens a suo quēquē deflectat exordio. Que xō inqes pōt vlla iniquioz esse cōfusio. q vt bonis tum aduersa. tū pspēra. malis etiā tum optata. tum odiosa ptingant.**

fm sbam sunt immobiles. **Notandū q si aliqd possit declinare ab ordine regētis. Et si dicis si oia subiacent puidētie diuine. q oia eueniūt ex necessitate. dicēdū q nō: qz deus puidet res sicut sunt future. quedā puidet necessario euenire. & qdam ptingenter. et de hoc videt magis in qnto huius.**

Quo fit. Dic pbia oñdit q ea que apparent in reb? cōfusa in diuina gubernatiōe sūt ordinata dicēs. Quo fit. i. ex hoc q diuina puidētia incutabile ordinē reb? pstituit. seqtur. vt et si vobis minime valentib? p sīdera re hūc ordinē rerū. videant vobis oia pfusa & pturbata. nihilomin? tū modus suus. i. ordo. pprius diuine puidētie. disponit cūca dirigēs eal ad bonū nihil. n. ē qd cā mali fiat. nec etiā ab ipis improbis. qz bonū qretes prau? error auertit: vt pūs demonstratū est. nedū. i. multo minn? ordo fatalis pficiscens de cardine summi boni. i. ab ipō deo. deflectat a suo exordio. i. a deo q est finis & principiū oim. **Notandū q dicit malos nihil facere cā mali: cui? oppositū pz. multi. n. mali seipos interimūt. dicēdū q null? opaf respiciēs ad malū: qz oia bonū appetūt. Si aut quis malū opaf: hoc cōtingit sub fantasia mali. Nā aliqz in magna anxietate existēs: estimat esse bonū fugere anxietate. & nihil aliud ipē p sīderās. seqtur hanc estuatiōne seipm interficiēs & talis priuans se bono ducit fantasia boni. qz tunc putat bonū esse effugere anxietatem priuatione vite.**

Que vō inquires. Dic pbia soluit qōne quare bona malis & mala bonis ptingant. et pmo ostendit hoc in generali. scdo ex p trario iudicio dei & hominū ibi. Nā vt pauca. Primo facit qd dictū est. secundo declarat p se simile. ibi. Mō est dissimile. Primo dicit. De boeci tu inqes que pōt esse vlla iniquioz pfusio. qz vt bonis ali quando. pspēra aliqn aduersa ptingant. i. eueniant: cū semp bonis deberent pspēra euenire. et malis p trarium aliqn ptingant optata aliquando odiosa. cum semper malis deberēt odiosa euenire. dicit pbiolosophia.

Qat vti est. Dic pbia pcludit habitudinē fati ad puidētia diuina p quedā silia & dicit. Series fati ita est. i. ita se bz ad stabilē simplicitate diuine puidētie sicut rōnatio se bz ad intellectū. **Abi sciēdū q illud qd intellectus simplici veritate intelligit ratiocinatio p modū discursus & successioe appbendit. Etiam fatū se bz ad puidētia sicut illud qd gignit bz se ad illud qd est. **Abi sciēdū q illud qd gignit est in qdā fluxibilitate & motu. qd xō actu est genitū est in quadā pmanētia. etiā bz se fatū ad puidētia sicut tps ad eternitatē. **Abi sciēdū q in tpe est successio ptiū tps pntis. pteriti & futuri. eternitas aut est sine successione tota simul existens. **Itē fatū bz se ad puidētia sicut circuli? ad mediū pūctū. **Abi sciēdū q circulus distendit & p tres diuidit mobilis existēs punctū aut est imobile & indiuisibile. qz ex prio euclidis. punctū est cuius ps nō est.**********

Et series celū zc. Dic pbia oñdit q sint illa q fato disponūt. scdo pcludit q illa q intellectu pfusa vident? in diuina gubernatione sunt rōnabilē ordinata ibi. Quo fit. Primo dicit: ea series fati de q dictuz est mouet celū & sydera. tpat elementa in se inuicē ne totaliter se corrapant. & transformat ipa alterna cōmutatiōe. ita q ex aqua fiat aer & eouerso. & eadē series fati renouat oia nascētia & occidētia. i. monētia. p silēs. pgressus fetuū quo ad aialia. & seminu? q ad vegetabilia. & fatū etiā pstringit in dissolubili pneriōne causaz act? i. opatiōes et fortunas hoim. q omīs res cū pficiscant. i. pcedāt ab exordijs diuine puidētie. necesse est eas eē immutabiles. ita. n. res optime regunt. si simplicitas manens in diuina mente. pmat. i. explicet. in declinabile. i. immutabile ordinem causaz. **Hic aut ordo diuine puidētie. coerceat ppria incōmutabilitate res mutabiles. & alioqn temere. i. casualit? fluituras. **Notandū q fatū cōsiderat dupliciter. vno mō vt est in causis scdis. qz ordo et dispositiō dicit fatū. et sic fatū est mobile. & res fato sbiacentes sunt mobiles. **Alio mō p sīderat fatū fin: qz dependet a puidētia diuina. q oino imobilis ē: et sic fatū sortit? immutabilitatē & sic etiā res fatales vt sic declinare ab ordine puidētie. tūc puidētia diuina de-******

Nun qd homines degunt. i. viuunt ea integritate. i. in
 tegro iudicio mentis. vt necesse sit eos esse ppos q̄s
 ipi censuerint. i. iudicat esse tales. Atq̄ p certo in hoc
 de pugnāt. i. p traniant iudicio boim. vt quos alij p
 mio alij arbitrant dignos supplicio. h̄ pcedamus vt
 aliquis possit discernere bonos et malos. Nunquid
 ip̄e poterit intueri illā intimā tēperie. i. interiorē cō
 ditionē et qualitātē aior vt solet dici in corporib⁹
 quasi dicat. Ego loquor de aīs fm q̄ homines p̄sue
 uerūt loq̄ de corpib⁹. **Morandū** q̄ ppter defectuosuz
 iudiciū boim ptingit q̄ iudicat eos esse bonos q̄ ma
 li sunt et cōuerso. Si iudicant malos esse bonos.
 et si illis eueniāt mala putāt bonis euenire mala. et
 si bonis q̄s iudicat malos eueniant bona. putāt malis
 euenire bona. Et ideo sepe putāt bonos deprimi
 cū mali deprimunt iudicantes malos eē bonos. et pu
 tant malos extollri: cū boni extollunt: qz iudicat bo
 nos esse malos.

Nō em̄ dissimile est miraculuz. **Hic** pbia declarat
 hoc p simile dicēs. Aliud miraculū non est dissimile:
 imo valde simile ad ppositū nescienti alicui cur sanis
 corporib⁹ bis pueniat dulcia bis amara. etiā nesciē
 ti alicui cur qdā egri adiuuant leuib⁹: qdā acerbis.
 licet hoc videat mirū nescienti. tñ medic⁹ de hoc non
 mirat⁹: q̄ cognoscit modū et tēperētū sanitatis et egri
 tudinis. sicut filiter licz bō ignoret qd pueniat malis
 et bonis. tñ de q̄ est scrutator cordium ista cogno
 scit vidēs q̄ bonis aliq̄ pueniūt aduersa. malis q̄n
 qz p̄spera. ideo sic eis distribuit et hoc ē qd̄ subdit ap
 plicando similitudinē ad animū dicēs. **Quid**. n. aliud vi
 det. i. apparet esse solus aior q̄ pbitas: qd̄ aliud est
 egritudo aior q̄ vicia. et q̄s ali⁹ p̄seruator est bono
 rū. et depulsor maloz q̄ de rector et medicator men
 tiū. **Qui** cū respicit ex alta puidētie. ip̄e agnos
 cit qd̄ vnicuiqz pueniat. et qd̄ nouit puenire: hoc ac
 comodat. **hinc**. i. ex hoc qd̄ dicitū. fit insigne miracu
 lū ordinis fatalis. i. fit illud qd̄ admirant homines in
 ordine fatali cū scient. i. a deo illud gerit. i. fit qd̄ ig
 rantes stupeāt. i. admirant. **Morandū** q̄ est bona
 cōpatio sanitatis et egritudinis: scit qd̄ pueniat
 et pbitatis et vicij aior ad deū. sicut. n. medic⁹ cogno
 scens causas sanitatis et egritudinis: scit qd̄ pueniat
 sano et egro alijs ignoranti b⁹ et mirantib⁹. sic de⁹ co
 gnoscens qualitātē aior scit qd̄ bonis pueniat et qd̄
 malis. et vnicuiqz sibi pueniēs tribuit q̄nqz malis p
 spera: bonis aduersa: de quo stupent ignorantes.

Morandū q̄ specula dicit locus altus ap̄ ad cir
 cūspiciēdū. et qz deus p puidentiā oia circūspicit. ideo similitudinarie ip̄a puidētia dicit specula. **Moran**
dū q̄ qz boies ignorant q̄ sunt boni et mali ignorant etiā qd̄ vnicuiqz cōueniat. ideo aliqua credunt puenire
 bonis q̄ tñ fm iudiciū dei eis nō conueniūt: et ideo homines mirant qre de⁹ eis nō attribuat q̄ vident eis at
 tribuenda. **Deo** dicit pbia ex dictis ptingit hoc miraculū q̄ ignorantes stupent q̄ sūt a deo sciente.

Nam vt pauca. **Hic** pbia ondit q̄ bonis mala et malis bona ptingūt ex p̄trario iudicio dei et boim dicēs
Et ego pauca pstringā q̄ humana rō valet. **sacape** de diuina p̄funditate. illud supple declarabo. **Hoc**
 de hoc supple homie quē tu putas esse iustissimuz et seruatissimū equi. i. equitatis diuersuz videt. i. aliter vide
 re puidētie scienti oia. i. deo. qd̄ p̄firmat autoritate lucani. q̄ describēs bellū inter pompeiū et Iulij cesarē
 cū quererēt ab eo cui⁹ eā esset iustior: dixit. victrix eā dijs placuit: s̄ victa catboni. **Qu** dicit victricem cām. i. iu
 lij cesaris placuisse dijs. victā hō causam. s. pompeii placuisse Catboni. admonuit lucan⁹. noster familiaris. ex
 q̄ pcludit ea q̄. s̄ spem boim veniūt esse p̄fusionē in opinione boim: nō tñ in re dicens. **Quicq̄** dicit videas ge
 ri. i. fieri vel euenire. s̄ spem bois cāz ignorātis id in reb⁹ est rect⁹ ordo. s̄ opinioni tue ē p̄uersa cōfusio. **Mor**
ta q̄ Catbo vticens ppter suā sapiam et virtutē maxime autoritatis fuerat in p̄plo. **Cū** autē iulius pugnaret
 cōtra pompeiū. **Cato** iudicauit pompeiū esse iustū attribuit sibi cām victricē. **Ali** autē iudicabant iulij eē iu
 stū attribuites sibi cām victricē. ex q̄ p̄z q̄ de eodē p̄rio nō iudicabāt dñ et boies sapiētēs q̄ catbonē seq̄bant.

Sed sit aliq̄s. **Hic** pbia assignat cās speciales quare bonis et malis indifferentēter eueniant nunc p̄p̄
 ra nunc aduersa. **Secūdo** excusat se de ampliori p̄tractionē b̄mōi cāz: scda ibi. **Meqz**. n. p̄bas. **Primo** declarat iur
 tētū suū de bonis. scdo de malis ibi. **Itā** id q̄z. **Primo** assignat cām qre aliq̄b⁹ bonis nō eueniūt mala. scdo q̄
 re aliq̄n eis p̄tingunt mala. ibi alijs mixta. **Primo** ondit quare bonis nō p̄tingant mala. scdo quare p̄tingat
 eis q̄nqz bona ibi. **Fit** autē. **Primo** assignat duas cās: qre bonis nō eueniāt mala. scda ibi. **Est** ali⁹. **Prima** cā
 est infirmitas animi alicuius boni cui si adueniret aduersitas ip̄e deteriorē. nō dicit in l̄ra. **Sed** sit. i. ponam⁹
 q̄ aliq̄s sit ita bñ morat⁹. q̄ diuinū et humanū iudiciū p̄sentiat de eo. forsan ip̄e est infirmus vi
 ribus animi non potens resistere aduersitatibus. **Cui** si eueniat quid. i. aliquid aduersi. forsan desinet cole
 re innocentiam. i. exercere virtutem. per quam non potuit retinere fortunaz. quia imputabit sue innocentie
 q̄ p̄spicitas sua recessit. quem admodum legitur de Job. cui vxor sua improp̄erat. dicens: **Ab**huc p̄terna
 uens in simplicitate tua benedic deoz in ore.

Nū igit ea mētis integritate hoies degunt: vt q̄s p̄bos improbosue censuerint. eos q̄
 vt existimāt eē necesse sit. Atq̄ in hoc ho
 minū iudicia de pūgat. Et quos alij p̄mio
 alij supplicio dignos arbitrant. S̄ pceda
 mus vt aliq̄s possit bonos malosue discer
 nere. **Nū** igit poterit intueri illā intēperi
 em (velut in corpib⁹ dicit solet) animoz. nō
 em̄ dissimile est miraculū nesciēti: cur sanis
 corpib⁹. his qd̄ de dulcia illis hō amara pue
 niāt. **Cur** egri etiā qdā leuib⁹: qdā hō acris
 us adiuuant. **Ad** hoc medicus q̄ sanitatis
 ip̄i atqz egritudinis modū tēperētūqz di
 noscit mīme mirat⁹. **Quid** hō aioruz aliud
 sal⁹ videt esse q̄ pbitas: qd̄ egritudo q̄ vi
 cia: **Quis** em̄ ali⁹ vel seruator bonoz: vel
 maloz depulsor: q̄ rector ac medicator mē
 tiū de⁹. **Qui** cū ex alta puidētie specula re
 spicit qd̄ vnicuiqz pueniat agnoscit et qd̄ cō
 ueniri nouit: accomodat. **Dicit** itaqz fit illud
 fatalis ordinis insigne miraculū. cū ab sc̄to
 ente gerit qd̄ stupeāt iḡrantes. **Quz** vt pau
 ca q̄ valet rō hūana de diuina p̄funditate
 pstringā. et hoc quē tu iustissimū et eq̄ser
 uatissimū putas. oia scienti puidētie diuer
 sum videt. **Et** victricē qd̄ cām dijs victā
 hō Catboni placuisse familiaris noster lu
 canus admonuit. **Hic** igit q̄ qd̄ cātra spem
 videas geri reb⁹ qd̄ rect⁹ ordo est. **Opini**
 oni hō tue p̄uersa cōfusio. S̄ sit aliq̄s ita
 bene morat⁹. vt de eo diuinū iudiciū parit
 humanūqz p̄sentiat. h̄ est animi viribus infir
 mus. cui si qd̄ eueniat aduersi. desinet cole
 re forsitan innocentiam p̄ quā non potuit
 retinere fortunam.

Parcit itaq; sapiēs dispensatō ei quē te-
 riorē facere possit aduersitas. ne cui nō cō-
 uenit laborare pariat. Est alius cūctis vir-
 tutib; absolut^{us}. factusq; ac deo prim^o. hūc
 pringi q̄buslibet aduersis nephas puiden-
 tia iudicat adeo vt ne corporeis q̄dē mo-
 bis agitari sinat. Nā vt q̄dā me q̄ excellen-
 tior ait (viri sancti corp^o edificauerūt & tu-
 tes) Fit autē sepe vti bonis summa rez re-
 genda defera. Et exuberās retūdat im-
 probitas. Alijs mixta q̄dā p̄aioz q̄litate
 distribuit. Quōsdā reuēdet. ne longa fe-
 licitate luxuriēt. Alios duris agitari vt vir-
 tutes animi patie vsu atq; exercitatioe cō-
 firmēt. Alij pl^o equo metuūt q̄d ferre p̄nt.
 Alij plus equo despicunt quod ferre non
 p̄nt. hos in expimētū sui tristib; ducit. Nō
 nulli venerandū seculi nomen gloriose p̄cio
 mortis emerūt. Quīdā supplicijs inep̄n-
 gnabiles exēplū ceteris p̄tulerūt. inuitam
 malis esse virtutē. Que q̄ recte atq; dispo-
 site 7 ex eoz bono q̄b; accēdere vidēt fiant
 nulla dubitatio est. Nā illud q̄ q̄d impro-
 bis nunc tristia nūc optata pueniūt. ex eis-
 dē ducit causis ac de tristib; q̄dē nemo mi-
 rat. q̄ eos malo meritos oēs existimāt. q̄z
 q̄dē supplicia. tū ceteros ab scelerib; deter-
 rent. tū ipos q̄bus inuehūt emendāt. leta
 vō magnū bonis argumētū loquūt. Quid
 de hmoi felicitate debeāt iudicare. q̄ famu-
 lari sepe improbis cernant. In qua re illd
 etiā dispensari credo. q̄ forsitan alicui^o tā-
 p̄ceps atq; importuna natura est. vt cū in
 scelera port^o exacerbare possit reifamiliar
 inopia. huius morbo diuina puidētia collate pe-
 cunie remedio medet. Sic fedatā p̄bris cō-

Parcit itaq; illi sapiēs dispensatō. i. puidētia dei.
 que aduersitas possit facere teriorē. ne patiat euz
 laborare aduersitate cui nō puenit. **Notandus** q̄
 q̄dā boni sunt ita imbecilles animi q̄ ex modica te-
 ptatione aduersitatis mutarēt: q̄d vidēs deus p̄cit
 ipsis ne eos aduersitas deiciat. **Uñ** aplūs. Fidelis
 deus q̄ nō patit vos tēptari vltra id q̄d potestis.

Est alius cūctis virtutib; absolut^{us}. **Hic** assignat
 aliā cām quare quibusdā bonis nō adueniant mala
 dicens. **Est** ali^o hō absolut^{us}. i. p̄fectus cūctis virtuti-
 bus et sanctus 7 primus. vō hūc boiem. cōtingit. id
 est tangi aliq̄b; aduersis. puidētia diuina iudicat
 nephas. adeo. i. intātū. vt nec sinat ipm agitari mor-
 bis corporeis. q̄d p̄firmat aucte cuiusdā p̄bi dicens
 Nā vt ait quidā p̄bs excellentior me cui^o auctes po-
 nit in greco. que tantū sonat in latino. Corp^o viri sa-
 cri edificauerunt virtutes sup̄le p̄seruando ipm ab
 aduersis. **Nota** q̄ secūda cām quare aliq̄b; nō adue-
 niūt aduersa est excellens sanctitas ipoz. sicut. n. de^o
 excellenter malos nō tm̄ punit in futuro. s̄ etiam in
 presenti. sic aliquos excellenter bonos nō tm̄ p̄miat
 in futuro s̄ in presenti ab aduersitate custodit. **Mo-**
 tandū quare p̄bia dicat. q̄dā excellentior me dicit. cū
 null^{us} sit excellentior p̄bia. **Dicēdū** q̄ ista sic dōz expo-
 ni. Nam q̄dā p̄bs excellentior alijs p̄bis me. i. p̄ me
 p̄bia dicit.

Fit autē sepe. **Hic** oñdit quare bonis sepe p̄tingāt
 bona dicens. **Fit** autē. i. p̄tingit sepe vt summa. reruz
 regenda. i. principat^o regēdi res defera. i. p̄cedat bo-
 nis. i. p̄bis. nō tm̄ p̄pter vtilitates bonoz boim. sed
 vt improbitas exuberans. i. abūdās maloz retūda-
 tur. i. p̄pescat vel rep̄mat. **Tūc** assignat cām quare
 bonis q̄nq; contingant mala dicens. Alijs. i. bonis
 deus distribuit quēdā mixta. i. nūc bona nūc mala p̄
 qualitate aioz. quōsdam. n. bonos de^o remordet ad-
 uersitatibus. ne luxuriant. i. sup̄biant longa felicitate.
 i. p̄peritate. Alios bonos patit agitari. i. vexari
 duris. i. aduersitatib; vt virtutes animi ipoz con-
 firmant vsu 7 exercitatioe patie. vt patet in Job.
 Alij plus equo metuūt q̄d bene ferre p̄nt. sicut **Tho-**
 mas formidauit ingressum indie dicens. **Dñe** mitte
 me quo vis p̄terq; ad indos. Alij plus equo despi-
 ciunt q̄d ferre nō p̄nt. qz quasi p̄sumendo despicunt
 tēptationes. quas tm̄ ferre nō p̄nt. **Et** sanct^o pet^o q̄
 dicit. **Et** si oportuerit me mori tecuz nō te negabo q̄
 ad tēptationē 7 accusationem ancille xpm negauit.
 hos virosq; deus ducit. i. tēptat tristib; . i. aduersis.

tab^o. in expimentum sui. i. in recognitionē sui. vt sciant qd possint 7 qd nō possint. et nonnulli. i. aliqui. eme-
 runt p̄cio mortis venerandū nomē seculi sicut martyres. **Quidā** in expugnabiles supplicijs p̄tulerūt ceteris
 exemplū. virtute esse inuictā a malis. que oia q̄ recte 7 disposite fiant ex eoz bono quib; accēdere vidēt nul-
 la est dubitatio. **Notandū** q̄ quidā plus timēt q̄ timere deberent aliquā aduersitate. de quib; d̄r in psalmo:
Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. **Talib; de^o** immittit aduersitates q̄b; resistūt vt cognoscāt se grā dei
 posse resistere ei qd timebāt. Alij autē p̄sumētes de^o p̄ris virib; despicūt tēptatōes q̄si potētes resistere eis. il-
 lis deus tēptationes immittit 7 p̄mittit eos succūbere vt coḡscent q̄ fragilis sit būana natura sine diuina grā.
Nam illud q̄s. **Hic** assignat causas q̄re malis q̄nq; bona q̄nq; mala p̄tingant. **Et** primo oñdit quare ma-
 lis p̄tingant mala. scdo quare bona ibi. **Leta** vō. **Primo** dicit. **Et** eisdē causis ducit. i. p̄bat. q̄ improbis nūc
 pueniūt tristia. nūc optata. s̄ de tristib; que malis eueniūt nemo mirat. qz om̄s existimāt eos. i. malos eē me-
 ritos. i. dignos malo. quoz maloz supplicia ceteros deterrēt. i. terrore retrabunt a sceleribus. 7 ipos malos
 emendant q̄b; inuehūt supplicia. **Notandū** q̄ p̄bia innuit tres cās quare malis eueniūt mala. **Prima** est
 quia om̄nes homines estimant eos dignos malo. **Secdo** qz p̄ supplicia maloz aliq̄ a malo retrabunt. **Tercia**
 causa qz mali supplicijs emendant.

Leta vō magnū bonis argumētū loquunt. **Hic** assignat cās quare malis bona eueniāt. scdo soluit tacitaz
 quōē siue objectionē ibi. **Nā** vt p̄bis. **Primo** dicit. **Leta** vō. i. p̄spa que malis eueniūt. loquūt. i. iudicant bo-
 nis magnū argumētū. quid iudicare debeant de hmoi felicitate. quā sepe cernant famulari improbis. **Da-**
bent. n. probi et hōc certissimū argumētum q̄ illa nō est vera felicitas que malis aduenit: sed falsa receptio.
Tūc assignat primam causam quare deus malis p̄cedit bona 7 p̄sp̄ra q̄ quidē mali p̄ p̄sp̄ra p̄seruantur
 a p̄ciozibus sceleribus ne fiant fures vel raptores et dicit. **In** qua re q̄ malis eueniant p̄sp̄ra illud credo di-
 spensari. id est dispensatione ordinari. q̄ forsitan natura alicuius mali est tam p̄ceps ad malum 7 importu-
 na. vt inopia rei familiaris. i. paupertas. possit eū exacerbare. i. puo care. in scelera. i. ad furtum vel ad rapinaz
 buius morbo diuina puidētia medet remedio collate pecunie. **Tūc** assignat secūdā cām talē q̄ ideo ma-
 lis eueniūt p̄sp̄ra. vt p̄sp̄ritate emendent vitā quā timentes ne p̄pter maliciā amittāt p̄sp̄ritate. **Uñ** dicit
Hic. i. aliquis malus. spectans. i. p̄siderans p̄scientiam suā fedatam probris. i. maculatā vicijs. 7 ipē cōpano

*quod malis
 una eueniunt
 quod mala
 quod malis
 quod malis
 quod malis*

Secum fortunam. i. prosperitatem suam. forsitan pertinet
scit. ut cuius rei. s. prosperitatis iocundus est et usus illi
us. fiat tristis amissio. et dum metuunt fortunam de-
relinquit nequicia. Tunc ponit terciam causam dicens.
Aliis malis aduenit prosperitas ut incidant maiorem
miseriam aduersitatis. qz sicut dictum fuit. ij. libro psa-
lmy. In omni aduersitate fortunae infelicissimum gen-
infortunij est fuisse felicem. Unde dicit in lra. q. felici-
tas indigna aucta. Alia lra bz acta. i. inducta. alios
malos precipit aut in meritam cladem. i. in miseriam. Et
addit qz quibusdam malis pmissum est. i. concessus. ius
puniendi. i. ptaas ut sit bonis ca exercitij in virtutibus
et patia. et malis sit ca supplicij. **Nota** qz felicitas qd
dam precipit in cladem aduersitatis. vñ Samaritan.
Promouet iniustos fortuna volubiles: ut qs Scade
precipites fec ad ima rotet. **Nota** quoz tunc turri tume-
facta ruina. Et grauis pulsata alta cypressus bumus.
Et notandū qz boni p aduersitates in virtutibus et pa-
tictia exercent. Unde idē paup henric. Aspera fer-
re decet maturat aspera mentē. Et bñ matura pleni-
us vna sapit. Per nimios estus gelidas transit ad
vindas. Sicqz p oppositū dulcia querit homo.

Item ut pbis. hic soluit quandā obiectionē. se-
cūdo infert quandā pductionē. ibi: Et quo sepe. Pri-
mo dicit. Aliqs diceret. dixisti qz malis est concessum
ius puniendi ut sint ca supplicij alijs malis. hoc nō vi-
det verū: qz malus nō punit malū cū sint siles. h. sol-
uit pbis dicens. Sicut pbis et improbis nullum est
fedus. i. cōcordia. qz semp inuices contrariant. Ita
ipsi improbi nequeunt inter se puenire. Quid nī. i. qz
re nō esset ita. cū qz. i. quilibet mali. dissentiant a se-
metipsis vicijs disceptantibus. i. distrabentibus. pscie-
tia ipoz. et sepe mali faciant. que cū gesserint. i. fece-
rint. decernant. i. iudicent. nō fuisse gerenda. i. facien-
da. **Notandū** qz intantū aliqs est bonū in qz tū ser-
uat ordinē in vltimū finē. qz finis est summū bonū. et
qz illū finē et ordinē omīs boni seruat. ideo omēs bo-
ni in eo qz boni sunt inuice cōcordāt. mali autē qz hūc
ordinē nō obseruant et a semetipsis discordāt. mutuo
sibi cōcordare nō possunt.

Et quo sepe summa illa. hic infert quandā pdu-
sione dices. Et quo mali puniūt malos ex hoc diui-
na pudentia. ptulit insigne miraculū. s. vt mali face-
rent malos bonos qd declarat. **Nota** dū quidaz mali
vident ppeti iniqua a pessimis. ipsi flagrantes. i. ar-
dentes. odio noxiōz. i. damnoz fuoz. ipsi redire ad
frugem virtutis. i. ad vtilitatē. dūz tales student se-
esse dissimiles illis malis qs oderant. et addit qz sola
diuina vis talis est. cui mala sint bona. i. cedūt in bo-
nū. sicut euz malū facit malū bonū. vnde subdit. Cū
deus vtēdo ppetenter magis elicit effectū alicuius bo-
ni. Ordo. n. fatalis cuncta pplectit. vt qd decesserit
ab insignata rōne ordinis. s. mali relabāt in aliū ordinē. s. boni. ne in regno prouidentie dei liceat qd. i. aliquid
temeritati. i. in ordinationi. et ponit auctoritatē in greco qz tantū sonat. Fortissimus in mūdo deus oia regit.

Notandū qz bonū. pueniens ex malicia improborū nō est imputandū ipis improbis. s. tm diuine virtuti qz
nouit ex malis efficere bona. et licet deus malū dirigat ad bonū sua intentione et ptae. nō tm homo ideo e ex-
tra culpā. qz illud malū agit mala intētionē. **Notandū** qz aliū est ordo naturalis. aliū ordo a deo puius. Or-
do naturalis est vt deū et pūmū diligam. Ordo. puius ē tpalis rex dispositio qz fatū vocat. et h. ordinē na-
turalē sepe dimittamus aliqd plus deo diligēdo et pūmū odiedo. tm ordinē. puius a deo nunqz effugim. qz
nunqz alit. puenit qz deū puidet. et si aliqd recedit ab ordinē naturali relabāt in aliū. vt si aliqd est maluz qz ad
miam ipm e bonū in opatione ad iusticia. ita qz in regū diuine. puidētē nihil relinqt temeritati. i. inordinatōi.

Neqz em vas est boi. hic pbis excusat se de ampliori indagatiōe causarū dicens. Neqz em est pbis homi-
ni vel ingenio pphendere vel sermone explicare cūctas machinas. i. cas vel dispositiones opere diuine. i. diuini
operis. hoc tm sufficit. pperisse. quod deus p ditor. id est pductor oim naturaz disponat cūcta dirigens
ad bonū. Et dū ea qz ptilit. i. p dicit festinat retinere in similitudine sui. i. in bono. ipē eliminat. i. excludit. p se-
riem. i. p ordinē fatalis necessitatis. omne malū de terminis sue publice rei. i. mundi. quo fit vt mala qz credūt
abundare in terris. si spectes pudentiā disponētē nihil ppendas vsqz esse mali. Tunc inuocat Boetij ad
pulationē metricā dices. Video te esse oneratū pondere qōnis que difficilis est. et fatigatū pluitate oratio-
nis. expectare aliquā dulcedinē carnis. Igit accipe haustū dulcedinis metricē. qz refect. i. recreat. firmior cō-
tendas. i. pgas in vltiora. **Notandū** qz dicit malū nusqz eē in cōpationē ad diuinā pudentiā. qz malū nō
est aliq natura neqz aliqua res. ois. n. natura et res appetit suā pfectionē. Cū autē appetibile habeat rōnē boni
si malū esset natura et res appetens pfectionē. malū esset bonū. **Notandū** qz nullū est malū simpliciter et tota
liter in mundo qm in opationē ad diuinā pudentiā habeat rōnē boni. vñ expedit multos defectos ptingere in
vniuerso nemulta bona tollunt. Si. n. nō corrūpet aer ignis nō pseruaret. nec vita leonis pseruaret nisi occi-
deret agnus vel asinus. neqz laudaret iusticia nec patia si nō esset iniquitas. Et qz p3 qz multa in cōpatione ad

sciam spectās et secū fortunā suaz compans
forsitan ptimefcit. ne cū ei iocūdu vsus ē
sit tristis amissio. Mutabit igit mores. ac
dū fortunā metuunt amittere nequicia tereli-
quit. Alios in cladē meritā precipitauit in-
digne acta felicitas. Quibusdam pmissuz
puniēdi ius. vt exercitiū bonis et malis eēt
cā supplicij. **Nota** vt pbis atz improbis nul-
lū fedus est. ita ipi inter se improbi neque-
unt puenire. Quid nī. cum a semetipsis di-
sceptantibus. psciaz vicijs qz dissentiant. fa-
ciantqz sepe qz cū gesserint nō fuisse gerēda
decernāt. Et qz sepe summa illa puidētia p-
tulit insigne miraculuz. vt malos mali bo-
nos facerēt. **Nota** dū iniqua sibi a pessimis
quidē ppeti vident noxiōz odio flagrātes
ad vtilitē frugē redire. Dūz se eis dissimi-
les student eē quos oderant. Sola est. n. di-
uina vis. cui mala qz bona sint cū eis ppetē-
ter vtendo alicuius boni elicit effectū. Et
do em quidē cūcta pplectit. vt qd ab signa-
ta ordinis rōne decesserit. h. licet in aliū
tm ordinē relabāt. ne qd in regno puidētie
liceat temeritati (fortissimus in mūdo de-
cūcta regit cū oia secula puidet ac pspicit)
Neqz n. phas est hoī cūctas diuine ope ma-
chinas. vel ingenio pphedere vel explicare
hōne. Doc tm pperisse sufficit. qd natu-
rarū oim p ditor deus. idē ad bonū dirigēs
cūcta disponat. Dūz ea qz ptilit in sui simi-
tudine retinere festinat. **Malū** omne de rei
publice sue terminis p fatalis seriē necessi-
tatis eliminat. Quo fit vt qz in terris abū-
dare credūt. si disponētē puidētiā spectes
nihil vsqz mali esse ppendas. Sed video iā
dudū te et pondere qōnis oneratū. et rōnis
pluitate fatigatuz. aliquā carnis expecta-
re dulcedinē. Accipe igit haustū quo refe-
ctus. firmior in vltiora pendas.

36

amphibolo
g. de opa

ant

Aloniam, ne Aristoteli.

Metrum sextum quarti libri.

Svis celsi iura tonantis
 Pura solers cernere mente
 Aspice summi culmina celi.
 Illic iusto federe rerum
 Veterem servant sydera pacem.
 Non sol rutilo concitus igne
 Velidum phebēs impedit arem.
 Nec que summo vertice mundi
 Flectit rapidos vrsa meatus.
 Nunq̄ occiduo lota pfundo.
 Cetera cernens sydera mergi.
 Cupit oceano tingere flamas.
 Sem p vicibz temporis equis
 Desper seras nūciat ymbz.
 Reuebitq; diem lucifer alium
 Sic eterno reficit cursus
 Alternus amor. sic astris geris
 Bellum discors erulat oris.
 Hec p̄cordia temperat equis
 Elementa modis. vt pugnancia
 Ellicibz cedant humida siccis.
 Jungantq; fidem frigora flamis.
 Pendulus ignis surgat in altum
 Terreq; graues pondere sidant.
 Nisdem causis vere repenti
 Spirat florifer annus odores.
 Estas te reren feruida siccit.
 Remeat pomis grauis autumnus.
 Hyemem defluus irrigat imber.
 Hec temperies alit ac profert
 Quicquid vitam spirat in orbe.
 Eadem rapiens condit 7 aufert
 Obitu mergens orta supremo.
 Sedet interea conditor altus.
 Kerumq; regens flectit habenas.
 Rex 7 dominus: fons 7 origo.
 Lex 7 sapiens arbiter equi.
 Et que cum motu concitat ire
 Sistit retrahens: ac vaga firmat.

vñū totaliter aliud corrumpat. et hec p̄cordia facit vt pendul⁹ ignis surgat in altū. i. moueat sursum. et terre graues pondere sidant. i. deorsus resideant. Tūc commendat regimen dei circa tpa dicens. Nisdē causis. i. similib⁹ causis p̄ diuinā puidentiā ordinatis ann⁹ florifer. i. in q̄ abundat flores. spirat odores ip̄o vere. i. tpe ver⁹. repente. i. in calefcere. estas feruida siccit. i. maturat. cerere. i. fruges. Autū⁹ remeat. i. reuertit. grauis. i. onerosus. pomis imber defluus irrigat biemē. Tūc p̄medat regimē dei circa generabilia 7 corruptibilia dicens. Hec tempies. i. t̄pata dispositio. puidētie diuine. alit 7 p̄fert q̄cqd̄ in orbe spirat vitā. i. q̄cqd̄ viuūt. 7 eadē tēpēs rapiens ea q̄ fecit. cōdit. i. abscondit. 7 aufert. i. ab esse. mergens orta. i. p̄ducta. supremo obitu. vltima morte. Notādū fm̄ p̄mētatorē. viij. p̄bisi. Primū antiquū nihil facit sine sc̄do antiq̄. i. celo. q̄ p̄ma cā generationē 7 corruptioē elemētōz 7 oim̄ in mūdo 7 tēpōz distinctioēz op̄at mediātib⁹ corpib⁹ celestib⁹. vñ in li. de pomo aresto. scribit. q̄ creator oim̄ sua sapia p̄pauit speras. 7 in q̄libet spera stellas lucidas. 7 dedit ip̄is virtutē dñandū in hoc mūdo faciēdi bonū 7 malū mortē 7 vitā. 7 incedūt stelle fm̄ virtutē ip̄is a creatore data. fm̄ desiderū 7 voluntatē et in a sc̄dēdo 7 descēdēdo. nūc de oriēte ad occidēs. nūc de occidēte ad oriēs sine p̄dictione. et om̄s stelle sunt sicut hui⁹ dño obediētes. 7 cursus 7 motus earū nō est a seip̄is nec virtute earū. s̄ est creator qui facit eas moueri.

Sedet interea p̄ditor altus. Dic p̄medat puidentiā diuinā ex pte dei regentis dicēs. Interea dū res sic gerunt. al⁹ coditor. i. summ⁹ creator rex de⁹ sedet. i. in se imutabiliter manet regēs oia. flectit. i. moderat. habet vas rex. i. freno. cūns rex p̄ sapiam gubernatiōis. dñs p̄ potētiā creationis. Fons ois bonitatis. 7 origo oim̄ 7 ip̄e a nullo. lex oia ligans. 7 sapiens arbiter. i. iudex. eq̄. i. equitatis oibus retribuens fm̄ iusticiam. que. i. lex oia regens. cōcitat. i. excitat curia. ire. i. p̄cedere ad esse. motu. i. p̄ motū. et sistit. i. p̄manere facit ad tps̄ in esse retrahens oia ad nō esse. et ip̄e firmat p̄ gratiam. yaga. i. instabilia p̄ naturā.

nos sunt mala q̄ in p̄p̄tione ad diuinā puidentiā oia disponētē fm̄ q̄ melius p̄petit vniuerso bona sūt.

Metrum sextū quarti libri.

Svis celsi iura tonantis. Istud ē sextū metrum hui⁹ quarti: qd̄ fm̄ q̄sdam dicit adonicū. fm̄ q̄sdaz archiloyū. ab inuētore t̄tetrametru. Dactylicū a pede p̄dnante. In q̄ metro p̄bia cōmendat diuinā puidentiā in dispositione rez. et primo ex pte rez q̄ diuinā dispositione regūt. sc̄do ex pte dei regentis ibi. Sedet interea. Primo p̄medat diuinā puidentiā in regimine corpōz celestiu. sc̄do in regimine elementōz. tercio in regimie tēpōz. q̄rto in regimine generabilū 7 corruptibilū. sc̄dā ibi: Hec p̄cordia. tercia ibi. Hīs de causis. q̄rta ibi. Hec tempies. Primo dicit. Si tu solers. i. sapiens vis pura mente cernere iura. i. regimina quib⁹ mūd⁹ regit. celsi tonantis. i. dei. aspice culmina. i. altitudines summi celi. Illic sydera servant veterē pacē. i. antiquam p̄cordiā quā eis diuinā puidentiā in dicit iusto federe. q̄ sol p̄citus. i. p̄mot⁹. rutilo igne. i. calore. nō impedit geliduz arem p̄bebes. i. lune. nec vrsa q̄ flectit rapidos meatus. i. mot⁹ circa polū septētrionālē. nūq̄ lota occiduo pfundo. i. mari occidētali. cupit tingere. i. mergere. flamas oceano. i. mari. cernēs cetera sydera mergi in mare. 7 loq̄tur more vulgari: credit. n. vulgus stellas q̄ occidūt descendere in mare. 7 resp. i. ven⁹ semp̄ eq̄s vicib⁹ t̄p̄is nūciat seras ymbz noctis. et eadē ven⁹ exns lucifer reuebit diē almi. i. clarū. Sic altern⁹ amor. pueniēs ex diuinā puidentiā. reficit eternos cursus syderū. sic. i. p̄ talē mutā p̄cordiā. belluz discors erulat. i. expellit. ab oris astringeris. i. a regionib⁹ celestibus q̄ gerūt astra.

Notādū de hac dictione solers q̄ fm̄ f̄sidōz interpretat quasi sollicitus in arte vel vtilis 7 sic d̄z scribi p̄ duplex. ll. Sed fm̄ bugitionē d̄z a solon qd̄ est totū vel multū. et ars. tis. q̄si totū vel multū in arte. 7 sic d̄z scribi p̄ simplex. l. Notādū q̄ de magis tenoiat tonans a tēp̄estate tonandi. q̄ ab alia tēp̄estate. q̄ maior terroz p̄ eā in cutit̄ mentib⁹ hoim̄ q̄ p̄ aliā. Unde p̄ tēp̄estatē tonandi hoies magis inducunt ad recogitandā diuinā potētiā. Notandū q̄ vrsa habens septē stellas circa polū septētrionālē mota. nūq̄ occidit s̄ sp̄ nob̄ apper. lz alie stelle nob̄ oriānt̄ 7 occidant. de venere aut̄ q̄ de nocte sequitur solē et de mane lucifer dicta p̄cedit solem visum fuit in primo libro metro sc̄do.

Hec p̄cordia t̄pat eq̄s. Dic p̄bia p̄medat regimē diuine puidētie in elementis dicēs. Hec cōcordia pueniēs ex diuinā puidentiā. tēmpat clemēta eq̄s modis. vt humida elementa pugnancia. i. p̄traria cedat. siccis vicib⁹. i. viceversa. ita q̄ q̄nq; p̄ualeāt humida. 7 q̄nq; sicca. 7 q̄ frigora. i. elemēta frigida. iungant fidē. i. p̄cordiam. flamis. i. calidis elementis. ne

Mam nisi reuocans rectos itus. i. rectus p gres-
sum. q̄ e ab esse ad nō esse. cogitat. i. reducat entia in
flexos orbis. i. in q̄sdā circulations. ea q̄ stabilis or-
do diuine puidētie p̄tinet. ip̄a dissepta. i. sepata. a suo
fonte. i. a suo principio qd̄ est de⁹. fatiscāt. i. deficiāt ⁊
ad nihilū deueniēt. **D**igressio ē cōis amor cūctis enti-
bus. et cūcta repetit. i. appetit. teneri. i. p̄seruari. si-
ne boni. i. p̄ fine boni. qz res aliter nō queāt durare. i.
in esse p̄petuari. nisi p̄uerso amore. resuāt. i. redeant
cause. i. ad causas primā q̄ dedit eis eē p̄ creationē.

Motandū q̄ entia regunt a deo p̄ quādā circula-
tionē fm̄ quas quodāmodo p̄petuant in esse. verbi
gr̄a. **D**eus sic disposuit res vt ex semine proueniat
herba. et ecōuerso ex herba p̄ducatur semē. sic in gene-
ratione elementoz fit qd̄dā circul⁹. dū ex vere genera-
tur ignis. et iterū ex igne aer. **T**er in creaturis rōnali-
bus q̄ p̄grediūt a deo. p̄ductione nature. fit iterū re-
flexio ad ip̄m dū p̄ reductionē gr̄e. vt sic nihil p̄ma-
neat in rebus ens ⁊ p̄fectū nisi p̄ quādā circula-
tionē. et hoc innuit p̄bia in l̄ra. **M**otandū q̄ finis ad
quē oīs naturali appetit. tendit est ip̄m summū bo-
nū qd̄ est deus. hūc finē p̄sequūt rōnales creature p̄
op̄ationē intellectus ⁊ voluntatis. **S**ed irrōnales cre-
ature p̄sequunt ip̄m soluz p̄ hoc q̄ ip̄m representat p̄
quādā p̄ticipationē offendi. et ideo eodes appetitū
naturali quo aliq̄d appetit suū eē. eodē appetitū tē-
dit in suū vltimū finē. et hoc innuit in l̄ra cum dicit.
Hic est cūctis cōmunis amor.

Profa septima quarti libri

Am ne igit vides. **I**sta est septima ⁊ vltima
profa hui⁹ quarti in qua p̄bia dēducit quādā
cōclusionē ex p̄missis. **E**t p̄mo facit hoc. scdo
subiūgit quādā exhortationē. scda ibi. **Q**uare inq̄t.
Primo ponit cōclusionē intentū. scdo comparat eā ad
opinionē vulgi. scda ibi. **S**z eā. **P**rimo dicit. **V**ides
ne iam o **H**oeti qd̄ p̄sequitur bec omnia q̄ dixim⁹. dicit
Boetius. **Q**uid inq̄t. et p̄bia. **O**mnē fortunā p̄sus
esse bonā dicit **boetius**. et q̄ inq̄t. i. quōd hoc pot fieri
Cui p̄bia. **A**tende inq̄t. **C**ū oīs fortuna siue iocūda
siue aspa. tēferat cā remunerādi vel erēcēdi bonos
vel cā puniēdi vel corrigēdi im̄probos p̄. q̄ omnis
fortuna est bona quā vel p̄stat eē iustā sicut illa q̄ pu-
nit malos. ⁊ p̄miat bonos. v̄ p̄stat eē vtilē. sicut q̄ er-
ecet bonos ⁊ corrigat malos dicit **Boeti** nimis. i. val-
de vera est rō. et si puidētia quā paulante docuisti. ⁊
fatu p̄siderē. tūc finia est n̄ra. i. firmata firmis v̄rb⁹.
id est rōnibus. **M**otandū q̄ ex quo fm̄ diuinā pui-
dētia bonis ⁊ malis nūc. p̄sp̄era nūc aduersa eueni-
unt bonis. p̄pter remuneratōnē. p̄sp̄era ⁊ p̄pter exer-
citationē in virtutibus aduersa. p̄z q̄. p̄sp̄era fortu-
na remunerans ⁊ aduersa exeracans est bona. **I**tes
cū. p̄sp̄era fortuna malos emēdet vt visum est prius
⁊ aduersa ip̄os corrigat ⁊ iuste puniat p̄z ip̄am etiāz
esse bonam.

Sed eā si placet. **H**ic op̄at hanc cōclusionē ad op̄tionē vulgi ostēdens eaz vulgo esse inopinabile. ⁊ inq̄rit
qd̄ vulgus sentiat de qualibet fortuna. scdo ex opinōe vulgi cōcludit qd̄dā p̄tranū ip̄i vulgo ibi. **V**ides igit. di-
cit q̄. **P**bia si placet eā opinōnē q̄ oīs fortuna sit bona. numeremus inter eas opinōnes q̄s paulante po-
suisti inopinabiles. dicit p̄bia. qd̄. i. p̄pter qd̄. **Boetius** dicit. qz cōis fmo boim vsurpat istud. i. in vsū caput
quorūdā fortunā eē malā. quorūdā bonā. ⁊ dicit p̄bia. **V**is ne o **H**oeti accedam⁹ paulisp̄ sermōib⁹ vulgi.
ne nimū videamur recessisse a cōi vsu boim. dicit **Boeti**. vt placet. ⁊ p̄bia. nōne censēs bonū qd̄ p̄dest. dicit
boetius. ita est. ⁊ p̄bia. fortuna que aut ereret aut corrigat. p̄dest. dicit **boeti**. fateor inq̄t. **I**deo cōcludit p̄bia
Ois fortuna bona est q̄ ereret aut corrigat. dicit **Boeti**. **Q**uid n̄. i. q̄re nō. **E**t addit p̄bia. **H**ec fortuna q̄ er-
eret est eoz boim. q̄ positi in virtute gerūt bellū p̄tra aspa. sed fortuna que corrigat est eoz boim q̄ dēclinā-
tes a vicis arripiūt iter virtutis. **D**icit **boeti**. **M**egare nequico. **Q**uēnt p̄bia. **Q**uid est de fortuna iocūda: q̄
tribuit bonis in premiū. nūqd̄ vulgus dēcernit. i. iudicat eā esse malā. dicit **boeti**. **M**equaq̄. s̄ censet. i. iudi-
cat eā esse optimā sicut est. **Q**uēnt vltcrius p̄bia. **Q**uid est de reliqua fortuna que punit. q̄ cū sit aspa ⁊ coer-
ceat malos iusto supplicio. nūqd̄ p̄s. i. vulg⁹ putat eā eē bonā. dicit **Boeti**. **I**mmo iudicat eā eē miserrimā
oim que ercogitari p̄nt. **M**otandū q̄ oīs fortuna vel est ad erēcēdi bonos ⁊ corrigēdi malos boies. vel
est ad remunerandū bonos ⁊ puniendū malos. **F**ortuna q̄ est ad erēcēdi bonos ⁊ ad corrigēdi malos
boies. p̄dest bonis. et q̄ corrigat malos. p̄dest malis. **S**z vtraq̄ est bona. **F**ortuna aut que exer-
cet est bonozū q̄ gerunt bellū cōtra vicia. **F**ortuna q̄ corrigat est malozū q̄ dēclināt ad virtutes. **F**ortuna aut
que remunerat bonos. bona est etiam fm̄ vulgares. sed que punit malos oim pessima est fm̄ vulgares. ⁊ hāc
opinionē vulgi de vtraq̄ fortuna p̄bilosophia tangit in licra.

Mam nisi reuocans itus.
Flexos iterum cogat in orbis.
Que nūc stabilis cōtinet ordo.
Dissepta suo fonte fatiscant.
Hic est cūctis cōmunis amor.
Repetitq̄ boni fine teneri.
Quia nō aliter durare queant.
Misi conuerso rursus amore
Resuant cause que dedit esse.

Profa septima libri quarti

Am ne igit vides qd̄ hec oia q̄ dixi-
mus p̄sequat. **B**. **Q**uid nā inq̄t:
P. **O**mnē inq̄t bonā p̄sus esse for-
tunā. **B**. **E**t q̄ inq̄ fieri pōt: **P**. **A**t tēde in-
quit cū oīs fortuna vel iocūda vel aspera.
tū remuneratū exercēdiue bonos. tum puni-
endi corrigēdiq̄ im̄probos cā tēferat. om-
nis bona quā vel iustā p̄stat eē vel vtilē. **B**.
Mimis qd̄ e inq̄ vera rō. **E**t si quā paulo
ante docuisti puidētia fatiue p̄siderē. fir-
mis v̄rb⁹ n̄ra snia. **S**ed eā si placet inter
cas q̄s inopinabiles paulante posuisti nūe
remus. **P**. **E**t qd̄ inq̄t: **B**. **Q**uia id boim
fmo cōis vsurpat. ⁊ qd̄ crebro quōdā ma-
lā eē fortunā. **P**. **V**is ne inq̄t igit paulisp̄
vulgi fmonib⁹ accedam⁹. **N**e nimū velut
ab hūanitatē vsu recessisse videamur. **B**.
Ut placet inq̄. **P**. **M**ōne igit bonū censēs
eē qd̄ p̄dest. **B**. ita est inq̄. **P**. **Q**ue v̄o aut
erere ⁊ aut corriget: p̄dest. **B**. **F**ateor inq̄t.
P. **B**ona igit. **B**. **Q**uid n̄. **P**. **S**z hec eor-
rū est. q̄ vel in virtute positi p̄tra aspa bel-
lū gerūt. vel a vicis dēclinātes virtutis tē-
arripiūt. **B**. **M**egare inq̄ nequeo. **P**. **Q**uid
v̄o iocūda q̄ in p̄miū tribuit bonis. **M**um
vulg⁹ malā eē dēcernit. **B**. **M**equaq̄. **V**er-
rū vti est ita q̄ esse optimā cēset. **P**. **Q**uid
reliq̄ q̄ cū sit aspa et iusto supplicio malos
cohercet. **M**ū bonā p̄s putat. **B**. **I**mmo
omniū inq̄t que ercogitari possunt iudi-
cat esse miserrimam.

Vide igit. **Hic** pbia ex cōcessis a vulgo cōduat quoddā inopinabile 7 pstrariū vulgo. s. malam esse fortū
 nam em maloz. cū tū opinet vulgus vt plurimū malā fortunā euenire bonis et dicit. **Vide** ne nos sequētes
 opinio nē pli. i. vulgi. p̄fecerim? i. p̄cluserim? quoddā valde inopinabile apud vulgū. **Quid** in q̄ dicit **Boe-**
 tius. 7 pbia. **Et** bis. n. q̄ p̄cessa sunt fm opinionē vulgarē euenit q̄ eoz q̄ sunt in p̄fecta possessione virtutis.
 vel in p̄fectu vel in adeptione virtutis. omnē fortunā esse bonā siue sit. p̄sp̄era siue aduersa. manētib? aut in
 improbitate omnē fortunā esse pessimā. et dicit **Boetius**. hoc verū est fm vulgare. quis nemo audeat cōsi-

P. Vide igit ne opinionē populī sequētes
 q̄ddā iopiabile valde p̄fecerim? **B.** Quid
 inq̄. **P.** **Et** his. n. aut q̄ p̄cessa s̄t euenit eoz
 q̄dē q̄ sunt vl i possessione vl in p̄fectu. vl in
 adeptiōe virtutis omnē quecūq̄ sit bonā
 in improbitate vo manētib? oēm pessimā
 esse fortunā. **B.** Hoc inq̄ verū est. t̄aet si ne
 mo audeat p̄fiteri. **P.** **Quare** inq̄t ita vir
 sapiēs moleste ferre nō dz: q̄tiēs in fortune
 certamē adducit: vt virū fortē nō decet idi
 gnari q̄tiēs in crepuit bellie? tumult? vtri
 q̄ em̄ huic q̄dē glie p̄pagande. illi vo cōfir
 mādē sapie difficultas ip̄a materia est. **Et**
 q̄ etem virt? vocat. qd̄ suis virib? nitēs non
 sup̄et aduersis. **Neq̄** em̄ vos i p̄uctu po
 siti vt ut? diffuere delicijs. 7 emarcescē vo
 luptate venistis pluz cū oi fortuna nimis
 acre cōseritis. **Ne** vos aut tristis opp̄mat:
 aut iocūda corūpat firmis mediuz virib?
 occupate. **Quicq̄** aut ifra subsistit: aut vl
 tra p̄gredit hz 7 p̄tēptū felicitatis. **Mō** hz
 p̄mū laboris: in v̄ra est em̄ sitū manu ql̄ez
 vobis fortunā formare malitis. **Dis** em̄ q̄
 videt aspa: nisi aut exercet: aut corrigit: pu
 nit.

Metrum septimū quarti libri.

Bella bis quinīs opatus annis.
 Ultor atrides. frige ruina
 fratris amissos thalamos piauit
 Ille dum grāie dare vela classi
 optat 7 ventos edemit cruore
 Exuit patre miserumq̄ tristis
 Federat nate iugulam la cerdos

est q̄ contra difformēs insultus fortune vnanimī mentis p̄stantia militat. **Notandū** q̄ virtus p̄sistit i me
 dio inter duo vicia extrema ad quoz vniū impellit p̄sp̄era fortuna ad aliud aduersa. verbigra. **Aduersitas** im
 pellit ad desperationē 7 timiditatē. p̄sp̄itas aut ad p̄sumptionē 7 audaciā. inter que p̄sistit mediuz virtutis.
 cuius excessus vel defectus est viciōsus. et hoc innuit pbia in l̄ra. **Nota** q̄ in potestate hois est facere for
 tunā sibi qualem vult. s. bonā vel malā qd̄ declarat pbia in aduersa fortuna. qz si eam accipimus bono aio p̄
 exercitio 7 correctione ip̄a est bona. Si aut eam toleramus malo aio etiā. p̄ pena ip̄a mala est.

Metrum septimū quarti libri.

Bella bis quinīs. **Hic** incipit septimū 7 vltimū metz huius quarti qd̄ d̄r saphicū ab inuētoze trocha
 icum a pede p̄dominante: in q̄ pbia p̄firmat suā exhortationē exemplo virorū fortuz q̄ sp̄ctis volu
 ptatib? magnos subierunt labores spe laudis et glorie: et primo ponit plura exēpla. scdo hortat nos
 ad imitationē eoz. ibi. **Tenē** fortes. **Prima** ps p̄sistit dimidi in tot ptes quot exēpla ponit q̄ patebūt. **Prī-**
 mū exēplū est tale. **Paris** filius piāmi regis troyanoz in greciā p̄fectus rapuit vrozem belenaz **Menelai**: 7
 duxit eam in frigiā regionē. **Menelaus** aut? questus fratri suo agamēnoni hoc factū. **Menelaon** uocatis
 p̄ncipib? grecoz transfretrauit in frigiā: 7 obledit troyā. r. annis. quā tādē destruxit 7 maiozib? interfectis
 pulū captiuauit. **Cū** aut agamēnō. p̄hisceret versus troyā deuenit in quādā insulā vbi fact? est ei v̄t? p̄tra
 n? et req̄siuit vates qd̄ esset faciendū. q̄ dixerūt q̄ nō haberet ventū. p̄sp̄erū nisi placaret dianas sacrificiō
 ei suā filiā. **Qui** licet hoc videt? durū: p̄pter pietatē paternā. tū suadete v̄l̄te spe laudis 7 glorie sup̄ victozis
 obtinēda p̄sensit vt eā immolaret. q̄ facto obtinuit ventū p̄sp̄erū ad voluntatē. dicit q̄ in l̄ra. **Atrides**. i. aga
 mēnon atride filius existens. vltor opat? bella bis quinīs. i. decē annis. piauit. i. purgauit. vlciscēdo amissos
 thalamos. i. vrozē p̄tētā in thalamo fr̄is menelai. ruinis. i. destructionib?. frige. i. troye. que sita fuit in frigiā.
 dū ille agamēnon. optat dare. i. erponere vela grāie classi. i. nauī grecali. 7 dūz rediit v̄tos cruore filie sue.
 ip̄e eruit. i. deposuit. patrē. i. pietatē patnā 7 sacerdos tristis et̄ns federat. in federe sacrificat. miserū iugulū.
 i. collū vl gutt. nate. i. filie agamēnonis. **Pr̄m. n.** hūgnitōem iugulū est idē qd̄ guttur vel gutturis in casie.

teri fm veritatē. qz in reuēntate ois fortuna bona ē
 tā bonoz q̄ maloz vt p̄bati. **Notādū** q̄ ois for
 tuna bona vel est remunerās: vel exercēs. vel corri
 gēs. **Fortuna** remunerās est eoz q̄ sunt in possessio
 ne virtutis. **Fortuna** exercēs est eoz q̄ sunt in profe
 ctu virtutis. **Fortuna** corrigēs est eoz q̄ incipiūt eē
 virtuosī. **Et** q̄ relinq̄t q̄ eoz q̄ p̄manent in malicia
 sit fortuna pessima 7 hoc verū est fm opinōis vul
 gares. **Nota** q̄ quelibet fortuna pōt duplicat? p̄si
 derari. **Quo** mō in opatione ad cām v̄lem que om
 nia regit 7 disponit ordinādo singula in finē eis que
 nientē. sic ois fortuna bona est vt p̄batū est. **Uel** pōt
 p̄pari fortuna ad istū cui euenit. 7 sic solum illa dicit
 bona que aliqd̄ bonū p̄fert illi cui aduenit: et illa ma
 la q̄ nihil boni p̄fert.

Quare inquit ita. **Hic** pbia facit quandas exhor
 tationē dicens. **Et** quō ois fortuna est bona sapiens
 vir nō dz moleste ferre. quotiēs adducit in certamē
 fortune. i. cū fortuna. 7 nō decet fortē virū indignari
 . i. turbari quotiēs in crepuit. i. insonat. bellie? tumul
 tus. i. strepit?. **Mā** ip̄a difficultas bellandi 7 resisten
 di fortune est vnicuiq̄ viro forti 7 virtuoso materia
 . i. cā glorie p̄pagande. exercitiū em̄ bellicū est cā glo
 rie viro forti. **Alii** hō. s. viro virtuoso resistentia for
 tune est materia. i. cā p̄firmande sapie. i. virtutis. **Et**
 q̄. i. et q̄ victoria talis difficultas virt? vocat. d̄r em̄
 virtus eo q̄ suis virib? nitens nō sup̄et aduersis: et
 subdit. **Neq̄** n. vos positi in p̄fectu. i. in via virtu
 tis. venistis in mūdā diffuere delicijs. 7 emarcescere
 voluptate. p̄eliū nimis acre cōseritis. i. iudicabitis
 fieri cū oi fortuna. ne tristis fortuna opp̄rimat cūciē
 do in desperationē. aut iocūda corūpat alliciedo ad
 voluptatē. occupate. i. tenete q̄ mediuz virtutis fir
 mis virib?. qz quicq̄d infra subsistit a medio virtutis
 deficiēdo. aut vltra p̄gredit mediū virtutis excedē
 do illud habet p̄tēptū felicitatis. i. virtutis. et nō ha
 bet premiū laboris. et in v̄ra manu. i. potestate situz
 est. quales virtutē vobis malitis. i. magis velitis for
 mare. s. bonā vel malā. **Dis** n. fortuna q̄ videt aspe
 ra. aut exercet bonos 7 punit malos 7 sic bona est.

Notādū q̄ pbia hortat sapiētē ad magnanimita
 tē cū dicit. **Sapiēs** nō dz moleste ferre fortunā. **Mā**
 fm aresto. in ethicis. **Sapiēs** bene facit ferre fortunā.
 qz habet se sine vitupio sicut tetragonū. **Corpus** em̄
 tetragonū quocūq̄ p̄ncip? firmū stat. 7 magnanim?

Fleuit amissos ithacus sodales. Dic pbia ponit
scdm exemplū in q̄ declarat fortia acta ipsius vlixis.
intēdēs talē fabulā. Vlixes rediēs de bello traiano:
decē annis errauit in mari sustinens multa aduersa.
tandē casualiter venit ad antrum polipbemi q̄ erat
maximus gigas habens vnicū oculū in fronte. q̄ so-
cios vlixis occidit ⁊ vorauit. sup q̄ vlixes cōtristat⁹
sustinuit vsq; p̄dictus gigas cibo repletus obdormi-
ret. q̄ dormire oculū quē in fronte habuit eruit. qui
euigilans furibundus quesiuit vlxem: s̄ excecatur cū
inuenire nō potuit. Dicit ḡ in l̄sa. Ithacus. i. vlixes
ab ithaca regione. vel ab auro suo ithaco sic dicitur. il-
le fleuit. i. defleuit amissos sodales q̄s ferus poliphe-
mus recubās. i. morās in vasto antro. i. magno. mer-
sit immani aluo. i. magno ventre. s̄ tñ vlixes furibū-
dus rependit. i. restituit. gaudiū mestis lachrymis. i.
suis tristitū. ore. i. facie polipbemo ceco. i. excecato.

Hercule duri etc. Dic ponit aliud exemplū in q̄ de-
scribit acta herculis ⁊ labores eius q̄b⁹ fingit mru-
isse celū dicēs. Duri labores s̄ assumpti. celebrāt. i. ce-
lebrē reddūt hercule. Qui⁹ ponit p̄mū laborē. s. do-
nationē centhauroz dicēs. Iste hercules domuit cē-
thauros supbos q̄ eū p̄tempserūt. **Ubi notandū**
q̄ centhauri mōstra quedā dicta sunt ex mediētate
boies ⁊ ex mediētate thauri. quos poete fingit geni-
tos ex semine Tritonis qd̄ picat in nubem. q̄ Juno
circūdederat se fugiēs a facie eius volentis cū ea cō-
cubere. hos centhanros hercules domuit. Cū n. cō-
uenissent ad ludū palestine in monte soloz. Hercu-
les p̄gressus cū eis ipos vsq; ad effusionē sanguinis
p̄strauit.

Abstulit seuo spoliū. Dic ponit scdm laborem
herculis dicens. Hercules abstulit spoliū. i. pelles se-
uo leoni. **Ubi notandū** q̄ in silua Menica fuit q̄-
dam leo crudelissim⁹ q̄ boies totius regionis inua-
sit quem aggressus hercules p̄ liberationē patrie ipm̄
interemit ⁊ excoziās ipm̄ pellē p̄ spolio abstulit.

Fixit ⁊ certis volucres sagittis. Dic ponit terciū
laborē dicens. Hercules fixit volucres. i. arpias. cer-
tis sagittis. **Ubi notādū** q̄ rex finius filios suos excecavit q̄ nouerā suā de stupro accusauerāt. p̄pter quod
inuidia deoz ipse est excecatur et apposite sunt ei arpie. i. volucres virginēi vultus. rapiētēs abū de mensa ei⁹
quas hercules sagittis suis fixit ⁊ fugauit.

Poma cernenti rapuit draconi. Dic tagit quartū laborē dicēs. Hercules rapuit poma draconi cernenti. i.
custodienti illa rapuit aureo metallo. i. cū claua aurea. Hercules in q̄ factus grauior. i. fortior leua. i. manu.
Ubi notandū q̄ septē fuerūt filie atlantis habētēs ortū aurēū cū pomis aureis que draco custodiebat.
Hercules aut supueniens draconi poma aurea abstulit.

Cerberū traxit triplici cathena. Dic ponit quintū laborē dicēs. Hercules cerberū. i. canē infernalē traxit
ab ifenis triplici cathena. **Ubi notādū** q̄ pirritane⁹ volēs sibi desposare reginā ifeni. Hercules ⁊ thescū ⁊ ali-
os viros fortes assūpsit. q̄b⁹ veniētib⁹ ad ifernū cerber⁹ sanitor inferni ipos latratu suo ipediuit. Hercules at
ipm̄ trib⁹ cathenis vinxit. vel fm̄ alios ipm̄ traxit de inferno triplici cathena. qz dī hie tria capita canina. tri-
plici cathena vincta. **Victor immitē.** Dic ponit sextū laborē dicēs. Victor. s. hercules fer⁹ posuisse imi-
tē dñm. s. dyomedē. in pabulū seuis qd̄r. gis. i. eq̄s qd̄rigā trahētib⁹. **Ubi notādū** q̄ dyomedes fuit rex tra-
cie. q̄ eq̄s suos pauit hāna carne. que hercules infectis dedit suis. p̄p̄is equis deuozādū. **Hydra cōbu-
sto perit.** Dic ponit septimū laborē dicēs. Hydra. i. serpens perit p̄busto veneno suo. **Ubi notādū** q̄ in l̄sa
na palude fuit qd̄a serpens hñs plura capita quoz vno p̄aso succrescebāt tria. que hercules aggressus sagit-
tādo cū nō videret se p̄ficere collecta p̄gerie lignoz ipm̄ p̄bussit. **Fronte turbat⁹.** Dic ponit octauū la-
borē herculis. **Ubi sciēdū** q̄ cū hercules vellet deducere filiā cuiusdā regis q̄ dicebat deiamira flui⁹. a che-
lous que debebat transire mutauit se in diuersas formas pugnādo p̄ herculē. cū aut vltimo mutass⁹ se in spe-
ciē thauri. Hercules ipō delecto abstulit sibi vñū cornū. qd̄ sacrificauit copie. i. de fortie. p̄pter qd̄ achelous
verecūdia p̄fusus fugit ⁊ in aq̄s latuit. vñ dicit in l̄sa. Achelous amnis. i. ille flui⁹ fronte turbat⁹. p̄ ablatio-
nē cornū. ipē demersit in ripis ora pudibūda qz latuit p̄ pudore in ripis. **Strauit antheū li. arc.** Dic ponit
nonū laborē dicēs. Hercules strauit. i. occidit antheū illū gigantē harenis libic⁹. i. harenis libie regis. **Ubi**
notandū q̄ anthe⁹ erat gigas de terra. p̄gentus cui⁹ erat talis virtus. q̄ si aliqui ex fatigatione debilitaret ta-
ctu terre: statim recubabat vires. Qui cū exerceret magnā tyrannidē in libia aduenit hercules ⁊ p̄gressus cū
eo diu silū tabantē. Cū aut anthe⁹ sentiret se debilitari sponte cecidit in terras. et sic resumpsit vires qd̄ her-
cules cogscēs ipm̄ a terra eleuauit ⁊ supra pectus suū ipm̄ tenēdo op̄p̄sit q̄sq; ipm̄ exalarct. **Cacus euā-
dri fatiauit iras.** Dic ponit decimū laborē. **Ubi notādū** q̄ cac⁹ fuit monstrū euoniēs ignē p̄ os ei⁹ p̄ fuit fulcan⁹
manebat aut cac⁹ in mōte auerūno spoliās ⁊ occidēs boues ⁊ furto plurimū insistēs. cū aut hercules veniret
de byphania ducēs secū multos boues. Cacus q̄sdā boues herculis furabāt et traxit eos in antrū suū retroz-
sum p̄ caudas ne furtū pateret. cū aut hercules q̄rēt boues p̄ mugitū vñ⁹ bouis puenit ad antrū caci. q̄ extra
cto ipm̄ infectis ei⁹ morte placata cura euādri. que idē cac⁹ multū offēderat. vñ dicit. Cacus supple morte sua quā
passus ē ab hercule. fatiauit. i. p̄p̄scuit iras euādri que cac⁹ multū offēderat. **Quosq; p̄ssur⁹.** Dic ponit. xj.
laborē herculi. **Ubi notādū** q̄ in archadia erat qd̄a aper de vastans totā regionē que cū hercules agitaret.
aper sibi insultās būeros herculis spuma macu lauit. que aprum tandē interfecit. Unde dicit. Setiger. i. ap-
grecēs setas. notauit. i. maculauit būeros herculis. s. spuma vel salua. q̄s būeros alt⁹ orbis forēt. i. erat p̄ssur⁹

Fleuit amissos ithacus sodales.
Quos ferus vasto recubans in antro.
Abstulit immani polipbemi aluo.
Sed tamen ceco furibundus ore
Gaudiū mestis lachrymis rependit.
Herculem duri celebrant labores.
Ille centhauros domuit supbos.
Abstulit seuo spoliū leoni.
Fixit ⁊ certis volucres sagittis.
Poma cernenti rapuit draconi.
Aureo leua grauior metallo.
Cerberū traxit triplici cathena.
Victor immitem posuisse erit.
Pabulū seuis dominum quadrigis.
Hydra cōbusto perijt veneno.
Fronte turbatus achelous amnis.
Ora demersit pudibunda ripis.
Strauit antheū libicis harenis.
Cacus euandri fatiauit iras.
Quosq; pressurus foret alt⁹ orbis.
Setiger spumis humeros notauit.
Ultimus celum labor iure flexo
Sustulit collo. preciumq; rursus
Ultimi celū meruit laboris.
Ite nunc fortes vbi celsa magni.
Ducit exempli via. cur inertes
Terga nudatis. supata tellus.
Sydera donat.

Finit liber quartus.

quia ut statim patebit. Hercules humeris suis celū sustulit.

Ultim^o celū labor inreflexo. Hic pōit duodecimū & vltimū laborē ei⁹. Vbi notādū q^d athlas fingit fuisse qdā gigas supportas celū hūeris suis. Hic fatigat⁹ rogauit herculē ut celū supportaret q^usq^{ue} ipse respiraret: q^ud & hercules fecit & p hoc celū meruit. An dicit. Ultim^o labor herculis fuit q^u sustulit. i. supportauit celū collo inreflexo. i. inclinato: & rursus meruit celū tāq^{uam} pāu vltimū sui laboris.

Itē nūc fortes vbi celsa magni. Hic hortat⁹ pbia ad p̄dictoz fortū viroz. d. Itē nūc fortes resistētes aduer

sitatibus itē illic vbi ducit via celsa. i. ardua magni herculis q^u ē via vtutū & via magni crepī ad aggrediendū fortia: & tūc inuebit⁹ tardos & viciosos. d. Cur vos inertes. i. boies sine arte: sic boies desidiosi. cur nudatis terga. i. docta vestra fugiedo labores & aduersa. nā tellus. i. terrena paupiscētia supata doctat homini sydera. i. celū. q^u supata terrena cōcupiscentia efficit hō dign^o celo q^ud ē loc^o deoz & spirituuz. Nā s^{ecundum} Aristotele p̄mo celi & mūdi. Des cū locū q^u sursum ē deo attribuit & barbari & greci quicūq^{ue} putāt deos esse. de quo loco dicit Plato in fedrone. Ari speculatiui viuētes s^{ecundum} vitā contēplatiua. celestes sedes recipiūt in quib^{us} felicitate deoz potiunt: qua felicitate nos faciat p̄ticipes ihs xps qui est de^{us} super oia benedictus in secula seculoz. Amen.

Explicit liber quart^{us}. Incipit q^untus.

Itērat ozonisq^{ue} cursum. Hic incipit q^untus liber Boeti⁹ de solatiōe pbie cui⁹ bec ē p̄ma. p̄sa: in q^u pbia vult soluere qdā dubia sua determinationē psequētia de fato & puidētia: videt enim ex dictis q^u casus nō sit: q^u si oia sūt puia ita q^u nihil eueniat p̄ter ordinē puidētie diuine: videt q^u nihil casualiter eueniat: q^u casus importat euctū inopinatū Itē videt ex dictis q^u liberū arbitriū nō sit: q^u oia disponunt s^{ecundum} ordinē fatalis necessitatis: liber autē arbitriū necessitate excludit: videt q^u si ponit puidētia & fatū q^u oino excludat liberū arbitriū. P̄bia q^u i p̄iti libro inquit vtrū casus sit: & q^u sit: & inquit vtrū liberū arbitriū sit ponēdo argumēta quib^{us} liberū arbitriū cū puidētia diuina nō videt posse stare: post hoc ponit falsas solutionē quozūdā quā improbat: & ponit p̄riā quā rōnib^{us} cōfirmat: & de ceteritate determinat & alia plura sicut patebit. Et diuidit iste liber in vndecim p̄tes: q^u sex sunt. p̄se & q^uncq^{ue} metra ei⁹: q^u p̄tes & q^u in ipsis determinant^{ur} patebunt in p̄cessu libri. In p̄ma p̄sa determinat de casu: & p̄mo Boeti⁹ tāgit acta pbie cōmēdas ei⁹ exhortationem factā: & mouet questionē de casu. Scōdo pbia ex

Incipit liber quintus. Prosa prima.

Querat ozonisq^{ue} cursum ad alia quedaz tractanda & expedienda vertebat. **H.** Tuz ego. Recta quidē in quā exhortatio. tuāq^{ue} p̄sus autoritate dignissima. **S.** q^utu dudū de puidētia qōnē plurib^{us} alijs implicitā eē dixisti re experior. Quero em̄ an esse aliquid oino & quidnaz esse casū arbitrere. **P.** Tū illa festino inquit tebitū pmissiōis absoluerē viāq^{ue} tibi. q^u patriā reueharis apire. Nec autē etsi p̄ntilia cognitu: tñā ppositi nri tramite paulisp̄ auersa sūt. **C.** Erēdūq^{ue} est ne deujs fatigat⁹ ad emetiēdū rectū iter sufficere nō possis. **H.** Me id in quā p̄s^{us} veare. Nā q̄etis mihi loco fuerit ea q̄b^{us} maxime delectoz agnoscere sil. cū oē disputatio nis tue lat⁹ indubitata fide cōstiterit. nihil de sequētib^{us} ambigat. **P.** Tū illa. Adozē inquit gerā tibi. silq^{ue} sic exorsa est. Siq^udem inquit aliq^us euctū temerario motu: nullaq^{ue} causaz cōnexionē p̄ductū. casū eē definit: nihil omnino casum esse confirmo. & p̄ter subiecte rei significatiōnē inanē prozsus eē vocem decerno.

cusat se ab eius determinatione: & Boeti⁹ illā excusationē remouet. Tertio pbia determinat de casu: scōdo ibi Tū illa festino: tertia ibi. Tū illa mozē. Primo dicit pbia dixerat bec p̄dicta: & vertebat cursū ozonis. i. sermo nis ad tractāda qdā alia atq^{ue} expediēda. Tūc ego Boeti⁹ in quā. P̄ pbia recta ē tua exhortatio facta: & p̄ p̄sa est dignissima autoritate: q^u tu dudū dixisti sexta. p̄sa quarta libri: q̄stione de puidētia implicitā. i. implicitā esse plurib^{us} alijs. s. q̄stionib^{us} ego experior re. i. realiter: q̄ro enī an arbitreris casū oino aliq^ud eē suple in rerū natura: & q̄dnā arbitreris eē casū suple in rez natura. **M.** Notādū p̄ h^{oc} q^u dicit Boeti⁹ dixerat inquit pbiaz iā expediuisse q^u ad sui speculationē spectabāt: & ita determinasse p̄ncipale hui^{us} libri intētiōnē: & pbia vertebat rāda vlt^{ima} q̄stū ad p̄positū extnea. **M.** Notādū q^u dicit exhortatiōnē pbie fuisse rectā: q^u pbia hortabat ad virtutes & ad cōtempnū fortuitoz. talis autē exhortatio q^u fit ad bonū psequēdū & malū fugiēdū recta ē: & dicit exhortatiōnē pbie esse dignissimā autoritate: q^u qdā sapiētib^{us} dicit autoritate sapiētis dignū reputat.

Tū illa festino inquit. Hic pbia excusat se de b^o opinionis vlt^{ima} determinatione. Et Boeti⁹ illā excusationē remouet. d. P̄bia inquit. Ego festino absoluerē. i. p̄ficere debitū pmissiōis. & apire tibi viā q^u reueharis ad patriā. Nec autē q^u tu q̄ris de casu. est. p̄ q̄uis. sunt p̄ntilia cognitu. i. cognitiōnē. tñ paulisp̄ auersa sūt a tramite. i. via nri ppositi: & dicit paulisp̄. q^u nō sunt totalit^{er} auersa: s̄ aliquātulū eluciat pmissa: & est verendū. i. tū mendū. ne tu fatigat⁹ deujs. i. q̄onib^{us} extraneis. nō possis sufficē ad emetiēdū. i. trāseundū rectum iter. dicit Boeti⁹. P̄ pbia ne illud vereare. i. nō timeas q^u b̄ fuerit mihi loco q̄etis: agnoscere ea q̄b^{us} maxime delectoz & cū oē latus. i. circūstātia tue dispositiōis mihi p̄stiterit fide indubitata: nihil ē q^u ambigat de sequētib^{us}.

M. Notādū q^u dicit q^u via reueharis patriā. hic patriā vocat beatitudinē. quā p̄uincire docuit. Illa autē p̄ q^u bō puenit ad ipsaz sūt d̄tutes: de q̄b^{us} Boeti⁹ intēdebat agere nō in h̄ libro sed i vltimis libris musice sue. age do de musica humana: intētiōnē autē suā nō cōpleuit: q^u a rege Theodorico morte puctus fuit.

Tū illa mozē inquit. Hic pbia determinat de casu soluēdo pmissas causas & q̄stiones. Primo soluit p̄mā an casus sit. scōdo scōdas. qd sit casus ibi licet iat. Primo ostēdit quid significet nōmē casus: ponēdo opiniōnē quozūdā. Scōdo improbat illā opiniōnē ibi. Quis enī. Primo dicit. P̄ boeci ego gerā tibi mozē. i. p̄firmābo me volūtati tue. & simul sic ē exorsa. i. sic incepit. si aliq^us definit q^u ad nomē dices casus eē euctū p̄ductum motu temerario. i. improviso. & nulla cōnexionē causaz. Ego pbia affirmo casum sic oino nihil esse. & decerno is dico vocē casus p̄sus eē inanē: p̄ter significatiōnē rei subiecte. sicut bec vox chimera inanis est.

Notandum q̄ quis questio si est p̄cedit questio n̄ q̄d est. s̄m q̄ questio quid est. s̄rit de quidditate rei. qz quid est rei nulli debet nisi entit̄i questio quid est querēs de quo quid ē nois est prima cognitio. r̄ id ex quo quid est nois. oportet scire de aliquo si est. p̄pter h̄ pb̄ia. ad querēdū de casu vtrū sit vel nō accipit q̄d q̄d est q̄ significat p̄ nome: r̄ dicit. Si aliqui dicūt casum esse eventū temerariū sine omni causa. p̄ductū. ego video vocē casus eē inanem tanq̄ sibi nihil correspondeat in re.

Quis cui cohercete. Hic pb̄ia. improbat opinionē istā oñdēs casū n̄bil eē s̄m eā. sc̄do soluit q̄stionē s̄m re veritatē ibi. **Aristoteles meus.** Primo ponit vnam rōnez. sc̄do alia ibi. Nam n̄bil. Antiqui dicebant q̄ casus ē euetus temerari⁹. i. improuisus. Contra h̄ arguit pb̄ia sic. Ubicūq̄ oia sunt. puisa ibi nihil ē te merariū. sed omnia que sunt. puisa sunt a deo: ergo inter ea q̄ sunt nihil est temerariū. H̄c rōnē breuē innuit in l̄ra dicens. **Quis enī locus vllus p̄t esse reliquus. i. relic⁹. temeritati. i. improuisioni. deo cohercente cūtra in ordinem salicet p̄uisionis. quasi dicit nullus.** **Notādū** q̄ oia a deo sunt. puisa cui⁹ rō est. Quozūcūq̄ deus est causa oia talia. puisa sunt a deo. sed de⁹ est causa ois entis. ergo oia entia a deo sunt puisa. **Qz autē deus sit causa ois entis patet quia ab ipso dependet celum r̄ tota natura. vt patet ex. rj. methaphisice.**

Nam nihil ex nihilo existere. Hic ponit alia rōnē pb̄ante q̄ casus nō p̄t esse sine omni causa. p̄duce sicut dicebat antiqui: r̄ arguit sic. Quod ē ex nihilo nihil est. sed q̄d est ex nulla cā ex nihilo ē. ergo quod ex nulla causa est: nihil est. Sed s̄m antiquos casus est ex nulla cā. qz est p̄ductus sine omni cōnerione causariū. ergo casus nihil est. Unde dicit in l̄ra. Vera sententia ē cui nemo vnq̄ veterē refragatus ē. i. contradixit. s. ex nihilo nihil existere: quāq̄ illi antiqui illā. p̄positionē ex nihilo nihil existere iecerint. i. posuerunt quasi quoddā fūdamentū nō de opante p̄ncipio sc̄z de deo creatorē: qz ille ex nihilo aliquid fecit. s̄ in tellerunt hoc de materiali subiecto. i. de tota natura fundata in materia. r̄ exponit sc̄psus dices. Hoc est de nā oim rōnū. i. de materia q̄ ē subiectū formaz naturalū. Sed si aliqd̄ oriat̄ ex nullis causis. id videt̄ esse ortū ex nihilo. sed hoc fieri nequit vt aliquid oriat̄ ex nihilo. s̄ nō est possibile casum esse h̄mōi. id est talē qualē paulante diffiniuit s̄m antiq̄s. q̄ sit euetus temerari⁹ sine cōnerione causariū. **Quid ē dicēdū de casu querit Boetius.** Est ne nihil in rerū natura q̄d iure queat. i. possit appellari casus vel fortuitū vel est aliquid. tametsi p̄ quis. lateat vulgus cui ista vocabula cōueniāt. **Notādū** q̄ bec p̄positio ex nihilo nihil existere vera ē in cōpatione ad causas particularē. q̄ in sua actione p̄supponit materiā. t̄n in cōpatione ad causas vniuersalē q̄ ē cā totius entis nō est vera. **Unde dicim⁹** deus oia creasse ex nihilo r̄ fide tenem⁹. s̄ antiqui de isto modo p̄ductionis p̄ creationē nō loquebant̄. sed primo modo **Unde Aristoteles primo phisicorū.** Impossibile est aliquid fieri ex bis que non sunt. de hac enim opinione cōueniunt omnes qui de natura sunt.

Aristoteles meus id inquit in phisicis. Hic pb̄ia soluit questio n̄ de casu: r̄ primo ostendit eā esse solutam ab aristotele r̄ ostēdit modū e⁹. sc̄do declarat q̄ h̄ casus nō habeat causas p̄ se: h̄z t̄n causas p̄ accidēs ibi. **Hic sunt igit̄.** Primo dicit aristoteles me⁹. i. doctrina mea nutrit̄ r̄ dedit̄ definiuit casus in phisicis. i. in sc̄do phisicorū breuē rōnē r̄ p̄p̄na veri. i. veritati: r̄ q̄rit Boeti⁹. **Quonā in quā mō. dicit pb̄ia.** Quoties aliqd̄ gerit̄. i. fit. gr̄a cuiuspiā rei. i. alicui⁹ rei: r̄ aliud obtingit̄ q̄busdā de causis q̄z q̄d intēdebat̄ illud vocat̄ casus: vt si aliq̄s causa colēdi agri fodies humū inueniat pondus auri defossum: bec inuentio auri credit̄ fortuitū. i. a casu accidisse: vtz p̄ sed talis euetus casualis nō ē de nihilo. i. de nulla cā: sicut dicebat diffinitio antiquorū: nā euet⁹ casualis h̄z p̄p̄ias causas: quarū p̄cursus iopinat⁹ r̄ improuisus supple ab eo q̄ aliqd̄ fecit cā alter⁹ rei: videt̄ opatus eē casu. nisi enī cultor agri foderet humū q̄ supple fossio ē vna cā inuētiois auri: r̄ nisi eo loci. i. loco depositor obuisset. i. abscedisset pecunia suā: q̄ ē alia cā inuētiois auri: aurū nō esset inuētū. **Notādū** q̄ casus s̄m Aristotelē ē q̄n aliqd̄ fit. p̄pter aliquē finē: vt fossio agri. p̄pter seminationē: si aliqd̄ aliud euenit ex q̄busdā causis p̄ter hoc q̄d intēdebat̄ h̄ ē casus: vt inuētio thesauri casualis ē. q̄ nō intēdebat̄ a fossore agri. **Et q̄ patz** q̄ inuētio thesauri ē casualis: nō ideo q̄ non ē. puisa a deo: sed quia non est. puisa ab boie: r̄ ita casus nihil ē quo ad deū: sed ē aliquid quo ad hominem p̄ter cuius intētionē r̄ p̄uisionē euenit.

De sunt igit̄. Hic ostēdit pb̄ia q̄ h̄ casus habeat causas non t̄n h̄z causas p̄ se: sed p̄ accidēs dices. **De igit̄** sūt cause fortuitū cōpēdū. i. fortuitū euetus: q̄d fortuitū cōpēdū. puenit ex causis obuiis r̄ p̄fluētib⁹: nō ex intētionē gerētis. nō enī ille q̄ aurū obuit: vel q̄ agrū exercuit. i. fodit̄: intēdit vt ea pecunia repiret: s̄ vt dicit̄ p̄ter gerētis intētionē euenit hūc fodere: q̄ ille obuit pecunia: r̄ cōcurrit supple inuētio pecunie. **Notādū** q̄ cā efficiēs nō agit nisi moueat̄ a fine. **Finis aut̄** nō mouet nisi s̄m q̄ est in intētionē: r̄ ideo respectu illi⁹ effect⁹ qui est in intētionē agēs est cā p̄ se: sed si aliqd̄ cōtingat in actione p̄ter intētionē agētis illi⁹ agēs ē cā p̄ accidēs: r̄ sic casus: qz cōtingit p̄ter intētionē agentis nō habeat causam agentē p̄ se sed p̄ accidēs.

Licet igitur definire. Licet phia soluit scdam questione ostendendo qd sit casus. Cōdudit q̄ dīstīnctiōe ei? et tā dicitis dicens. Licet igitur definire casus esse eventus inopinatus ex causis pfluētib? in bis q̄ gerunt ob aliqd aliqd. Tūc ostendit quō effect? casualis cadit sub ordine puidētie. dicitur est. n. q̄ casus puenit ex causis pfluētib? b? Q̄ autē cāe pfluant h. puenit ex ordine puidētie: vñ dicit. Causas vō cōcurrere et cōfluere facit iste ordo supple fatalis. pcedēs inēuitabili cōnerione. s. cāz. q̄ descēdēs supple ordo de fonte puidētie cūcta disponit sū is tpb? et locis. Notandū q̄ dīstīnctio casus ē bona. qz p eā casus dīstīgnit ab alijs p h qd dī. casus ē euentus inopinatus. excludit effectus necessario euentus. vel vt frequēnt sicut solē oriri vel hominē nasci cū. v. digitis in vna manu. Talia. n. nō euentus casu aliter et inopinate. p hoc qd dī et cōfluētib? causis excludit casus pmo mō dicit. q̄ fm antiquos ponebat. p duci et nulla pneriōe cāz. Per hoc aut qd dī in bis q̄ gerunt ob aliqd aliud p hoc excludit a casu casualitas p se. casus. n. et fortuna sunt cause p accidens. et sunt pter intentionem agentis.

Licet igitur definire casus eē inopinatus vt ex pfluētib? causis i his q̄ ob aliqd gerunt euentū. Cōcurrē vō atqz pfluere cās facit ordo ille inēuitabili pneriōe pcedēs. q̄ de puidētie fonte descēdēs cūcta suis locis temporibusqz disponit. Elegiaum.

Metrum primū quinti libri.

Rapis achemenies scopulis vbi versa sequentū
Pectoribus figit spicula pugna fugax
Tigris et eufrates vno sese fonte resoluunt.
Et mox abiunctis dissociant aquas.
Si cōeant. cursumqz iter reuocent in vnu.
Cōfluat alterni quō trahit vnda vadi.
Cōueniāt pupes. et vulsi flumine trunci
Mirtaqz fortuitos implicet vnda modos
Quos tñ ipa vagos terre decliua casus.
Gurgitis et lapsi defluus ordo regit.
Sicqz pmissis fluitare videt habentis
Fors. patit frenos. ipaqz lege meat.

Prosa scda libri quinti.

Anima duerto in qua. idqz vti tu dicitur ita esse pntio. s. in hacherenti um sibi serie causaz. est ne vlla nfi arbitriū libertas. an ipos qz humanoz motus aiorū fatalis carthēna pstringit. p. Est inqt. Neqz. n. fuerit vlla ratiōnalis natura qn eidē libertas assit arbitriū. Mā qd rōne vti naturalr p̄t. id hz iudiciū q̄ qd qz discer nat p se igit fugiēda optandaue dinoscit. Qd vō qz optādū iudicat eē petit. Refugit vō qd estimat esse fugiendū.

his habentis. i. sine regimine. illa patit frenos. i. regimina et meat. i. transit ipa lege. i. p ipam legē diuine puidētie. Nota q̄ scribit in genesi. Tigris et eufrates sunt flumina quoz ortus ē in paradiso. S. hīero. auctozitate Salustij dicit q̄ ortus Tigris et eufrates demonstrat in armenia. i. in parthia: cui videt boeti? p̄sentire. Veratus aut aug? sup. Benesim ad literā istā p̄rietate p̄cordat dices: Illud cōtingit in istis flumib? quō in alijs expimur. s. q̄ aliqn absorbent a terra et iterū oriūt: et qz hoc sepe pōt cōtingere: ideo de ortu ipoz flumiorū diuersa pnt dici. Qñ. n. moyses dicit in Ben. q̄ oriāt in paradiso pōt intelligi de ortu eoz scdario. Notandū q̄ parthia est regio qdā q̄ alio noie dī achemenia vñ dicit boies parthi q̄ vincūt hostes suos fugiēdo: sagittas a tergo mittendo. et sic amor vincendus est fugiēdo: An poeta dicit. Qua spē martis cedit victoria parthi. Cipus ea pte sūt. qz vincit arte. Cipus id est venus que colebat in cipro. Et paug Henricus. Proscribas igit gladis et sustib? ipm: supple amorem. Et fugiēdo fuga quem fuga sola fugat.

Prosa secunda quinti libri.

Anima duerto in qua. Dic incipit. p̄sa scda hui? q̄nti in qua incipit dēterminare de pueniētia liberi arbitriū ad puidētia diuinā. Et primo querit an liberū arbitriū possit stare cū puidētia diuinā: et phia pbat liberū arbitriū esse. scdo ostendit quō diuersificat in diuersis. et tercio ostendit act? liberi arbitriū cadere sub puidētia diuinā: scda ibi. S. hāc. tercia ibi. Que tñ. Primo dicit. Anima duerto in qz. i. cognosco. quō casus stat cū puidētia. et ita p̄sentio sicut dixisti. et querit boeti? Est ne vlla libertas arbitriū in hac serie causarū sibi berenti. an fatalis carthēna. i. fatalis necessitas pstringit motus. i. affect? hūanoz aiorū. Tūc phia pbat liberū arbitriū esse dicens. Libertas arbitriū est nō obstante p̄dicta p̄nerione causarū. neqz. n. fuerit. i. esse poterit vlla rōnalis natura. qn libertas arbitriū eidez assit. et accipit h rōnalis natura large pro omni eo qd habet cognitōem intellectiua. pbat aut q̄ omni nature rōnali insit liberū arbitriū dices. Illud qd pōt naturaliter vti rōne: id hz iudiciū quo discernat vñ qd qz. igit p se dinoscit. i. discernit fugiēda et optanda. quod sūt quis iudicat optandū id petit. i. psequit. et refugit illud quod estimat fugiendū.

Quare quibus inest ratio, illis inest libertas volendi et nolendi. potest sic ratio formari. Omne quod potest uti ratione habet iudicium cognoscendi fugienda et optanda. Sed quod quisque iudicat optandum, profectur, et quod iudicat fugiendum hoc refugit. Et omne quod potest uti ratione habet libertatem volendi et nolendi. **Notandum** quod dicit illud quod uti ratione habet iudicium quod discernat unumquodque, hoc dicit ad differentiam iudicij naturalis, quod est in brutis, quod non iudicat unumquodque agendum, sed aliquid particulare, sicut ovium non iudicat de quolibet fugiendo, sed tamen de lupo, et apes non habent industriam ad faciendum aliquid opus, nisi ad suos mellis. Sed iudicium rationis est de quolibet que agunt. **Notandum** quod dicit quod habes rationem iudicium per se iudicat, profecturum vel fugiendum, licet enim bruta quodammodo cognoscant fugienda vel profecturum, non tamen per se non sunt causa iudicij. Homo autem non solum cognoscit finem et ordinata in fine, sed cognoscit ea ultra per modum collationis et per modum syllogisticum etiam homo suum iudicium iudicat et discernit, quod intellectus est virtus quaerita supra se.

Sed hanc non in omnibus. Hic ostendit perbia quod liberum arbitrium diversificat in diversis, scilicet in angelis et hominibus dicens. Hanc libertatem arbitrij non constituo esse equam, id est equaliter in omnibus, quia maior est in substantijs divinis quam in hominibus. **Nota** supnis et divinis substantijs inest profecturum iudicium, id est infallibile iudicium, et inest eis incorrupta voluntas, id est inflexibilis ad malum, et in eis est profecturum, id est patet, efficax potestas optatorum, quia non est in eis impedimentum executionis, aias vero humanas necesse est esse liberiores, quam profecturum se in speculatione divine mentis, minus vero libere sunt cum dilabuntur ad corpora, id est ad curam rerum corporalium, et adhuc minus libere sunt cum colligantur terrenis artibus, id est affectibus, quibus minus resistere possunt passionibus in surgentibus. **Extrema** vero, id est est maxima est servitus aiarum, quam dedit vicijs ceciderint a possessione proprie rationis, qua regi, id est dirigi deberent in agendo. **Nota** ubi dicitur, aie dederunt oculos rationis et intellectus a luce summe veritatis, ad inferiora et tenebrosa, id est ad terrena et carnalia, mor caligant, id est obscurant voluntatis, id est ignorantie, et turbant principios affectibus, id est passionibus, quibus accedendo et profecturum adiuvant, id est augmentant servitutem, quam sibi inuenerunt, id est induxerunt, et aie viciosorum sunt quodammodo captivae, propria libertate. **Notandum** quod liberum arbitrium est libertas iudicandi et exequendi res. **Vel** secundum Boetium super primo pharmacias, liberum arbitrium est de voluntate iudicij animi nullo extrinseco aut violenter cogente aut violenter impediente nullo cogente ad faciendum quod displicet: nullo impediente ne fiet quod placet. **Notandum** quod liberum arbitrium in duobus consistit in libertate iudicandi, et in libertate exequendi iudicata. Primum, scilicet libertatem iudicandi impedit ignorantia, sed libertatem exequendi impedit impotentia executionis et corruptio voluntatis. **Nota** quod n. possumus bonum proficere tamen voluntate corrupta vicio non proficimus. In substantijs autem separatis non est ignorantia iudicandi nec impotentia proficendi: nec corruptio voluntatis, sed in eis est maxima libertas arbitrij, intelligentie, enim in nullo fallunt, sed habent profecturum iudicium, et non quod volunt nisi bonum, sed in eis est incorrupta voluntas et potest proficere quicquid desiderant, ergo in eis est efficax potestas optatorum.

Notandum quod quidam dixerunt fuisse de intentione platonis aias humanas simul esse creatas in celo, et post ea descendere in corpora et in eis detineri tanquam in vinculis secundum illos gradus libertatis aiarum humanarum, quos ponit in litera sic distinguunt, scilicet quod cum sint in celo create in contemplatione divine mentis sunt maxime libere, cum autem desiderio corporum incipiunt descendere ad corpus sunt minus libere, cum autem iam sunt colligate corporibus adhuc sunt minus libere, sed minima libertas est in eis quam subdunt vicijs, ista tamen expositio non tenet secundum veritates, ideo aliter exponit quod illas aias necesse est esse liberiores que contemplationi divine inferuntur ut aie virtuosorum et contemplativorum quorum quaeritatio in celis est. **Alie** autem sunt minus libere que dilabuntur ad corpora, id est descendunt ad curam rerum temporalium, sicut sunt practici qui negotiantur circa bona temporalia ad communem utilitatem dispensanda, adhuc minus libere sunt aie que terrenis artibus colligantur, id est que descendunt ad curandum proprium corpus et propriam utilitatem, minime autem libere sunt que subdite vicijs rationem amittunt, viciosus enim non minus tamen dñi est servus, sed tot dñorum quot viciorum secundum beatum augustinum.

Que tamen ille. Hic ostendit perbia quod actus liberi arbitrij cadunt sub providentia divina, quia propter hoc quod divina cognitio se extendit ad omnia dicens. Que omnia dicta quo ad diversos gradus libertatis, et quo ad omnes actus inde pervenientes, cernit ille intuitus, providentia divina cuncta profecturum, et queque predestinata disponit suis mentis reddendo bonis bona et malis mala, et hoc confirmat autoritate greca que sonat in latino. **Oia** videt deus et oia audit vel secundum alios sonat, de illustrat omnia clarus, quod sol. **Notandum** quod hanc divinam providentiam ab eterno oia profecturum, non tamen propter hoc necessitat liberum arbitrium ad faciendum bonum vel malum, quia secundum aristotem, in ethica. **Homo** est dominus suarum operationum a principio usque ad finem, et secundum merita operationum liberi arbitrij recipit penam vel premium.

Metrum secundum quinti libri.

Pro clarum lumine phebū. **I**stud est metrum secundum huius quinti quod dicit archiloichus ab inventore, dactylicum a pede predominantem, in quo perbia commendat excellentiam divine cognitionis, in operatione ad solē materiale dicens. **Homerus** oris melliflui, id est dulcis eloquentie, canit, id est describit phebū, id est soles clarum puro lumine, forsitan enim homerus fecit librum de claritate solis, qui, scilicet sol non valet prumpere, id est penetrare, intima viscera, id est profunda terre, et pelagi, id est maris.

Archiloichus Metrum secundum quinti libri. Pro clarum lumine phebū Melliflui canit oris homerus. Qui tamen intima viscera terre Non valet aut pelagi radios

Infirma prumpere luce.
 Haud sic magni conditor orbis
 Huic ex alto cuncta tuenti.
 Nulla terre mole resistunt
 Non nox artris nubibus obstat.
 Que sint: que fuerint: veniatq;
 Quo mentis cernit in ictu.
 Quē quia respicit omnia solus
 Verum possis dicere solem.

Prosa tertia libri quinti.

Gum ego. En inq; difficiliori rur-
 sus ambiguitate pfundoz. **P.** Que
 nā inqt ista est. iaz. n. quibus pturbare cō
 iecto. **B.** Minium inq; aduersari ac repu-
 gnare videt pnoscere vniuersa deū: esse vl-
 lū libertatis arbitriū. **Mā** si cūcta pspicit
 deus: neq; falli vllō modo pōt: euenire ne-
 cesse est qđ puidētia futurū esse puidērit.
 Quare si ab eterno nō facta hoīm modo: s;
 etiā p silia volūtateq; pnoscit. nulla erit ar-
 bitriū libertas. **Neq;** n. vel factū aliud vl-
 lū vel quelibz existere poterit volūtas. **Mā**
 si quā nescia falli puidētia diuina p sense-
 rit. **Mā** si alioz sum qđ puifa sunt tētoz que-
 ri valent: nō iaz erit futuri firma pntia: sed
 opinio poti⁹ incerta: qđ de tēo nephas cre-
 dere iudico. **Neq;** em̄ illā pbo rōnē: qua se
 quidā credūt hūc questionis nodum posse
 dissoluere. **Mūt** em̄ nō ideo qđ eē euentuz
 qm̄ id puidētia futurū eē plpexerit: s; ecō-
 trario potius. qm̄ qđ futurū est id diuinaz
 puidētiā latere nō posse. **Eoz** modo ne-
 cessariū est hoc in p rariā relabi ptē. **Neq;**
 em̄ necesse est ptingere q̄ puidēnt: s; necesse
 est que futura sunt puidēri. **Quasi** vō que
 cuiusq; rei cā sit pscia: ne futuroz necessitas
 sit: an futuroz necessitas cā puidētie labo-
 ret. **Ac** nō illud tēmonstrare nitamur quo
 quo modo se habeat ordo cāz. **Necessariū**
 esse euentum pfectarum rerum. etiā si p-
 scientia futuris rebz eueniendi necessitates
 nō videat inferre. **Et** enim si quispiā sede-

Infirma. i. debili luce radioz. haud sic. i. nō sic habet
 se p ditor magni orbis. s. deus. s; ipse sua cognitione p-
 neat oia: cū nihil possit ipm latere. huic. s. conditor
 tuenti. i. respicienti cūcta. ex alto. s. celo. terre sibi resi-
 stunt. nulla mole. i. magnitudine. sicut obstat radi-
 dijs solis. nec etiā nox obscura obstat sibi atris nubi-
 bus immo in vno ictu mentis. i. in vnicō mentali in-
 tuitu. cernit que sunt q̄tū ad pntia. que fuerint q̄tūz
 ad pntia. que veniūt q̄tū ad futura. que. s. p ditorz
 qz respicit oia solus: tu possis dicere verū solē. **Mo-**
 tandū lz deus oia cognoscēdo pvideat etiāz illa q̄ si-
 unt ex libero arbitrio: voluit em̄ quasdā creaturas eē
 liberi arbitrii. qz hoc magis decet diuinā bonitatem
 sicut. n. melius ē nobilius est regnū in quo nō ser-
 uit regia seruis sed etiā a liberis: q; vbi tñ seruū a
 seruis. Sic melius erit regnuz dei t decentius ex hoc
 q̄ sunt alique creature libere seruientes: sicut homo
 et angelus. q; si essent sole creature seruiliter opā-
 tes: cuiusmodi sunt om̄es creature pter boiem t ange-
 lum. q̄ ex determinatiōe nature necessitatē ad sua opa

Prosa tertia quinti libri.

Gum ego. En inq; hic incipit tertia pfa bu-
 ius qm̄. in qua Boetius abicit ptra predi-
 cta: ostēdens nō posse simul stare puidētiā
 t liberū arbitriū. **Et** pmo pmittit qđ dicta pnt babe-
 re dubitationes. scdo ponit rōnem dubitationis. **ibi.**
Minium inq;. **P**mo dicit. **Tū** p tñ finitis pdictis.
Ego boetius inq;. **P**bia rursum ego pfundoz diffi-
 cultoz ambiguitate. **Et** querit pbia. quēnā ē ista am-
 biguitas. iā em̄ plecto. i. iudico. quibz tu pcurbare. i.
 pcurbaris. **Mo**randū qđ plectare est ex aliq; signis
 aliqd putare. t sic pbia plectat p locum a cōiter acci-
 dentibus dubitatione boetii. qz cōiter q̄cūq; loque-
 bant de puidētia et libero arbitrio dubitabant de
 cōpassibilitate eorum.

Minium inq;. **Hic** Boetius exprimit suā dubitati-
 onē ostēdens puidētiā et libez ar. esse incōpassibilia.
Pmo facit hoc. scdo excludit qđā vias qb? aliqui
 conabant defendere puidētiāz. **ibi.** **Quid** igit. **Ad**
 pbādū s; incōpassibilitatē pdictoz ponit tres rōes
 scda ibi. **Ad** b. tca ibi. **Postremo.** **P**mo ponit pzi-
 mā rōnē. scdo excludit qđā solutionē ei⁹. **ibi.** **Neq;**
 em̄. **P**mo mō dicit. **Minium** videt aduersari t repu-
 gnare deū pnoscere vniuersa. t eē vllū libertatis arbi-
 triū. **Et** aut ista repugnāt. pbat. **Mā** si deus pspicit
 cuncta: neq; vllō mō falli pōt. necesse ē euenire illud
 qđ puidētia puidērit esse futuruz: qđ si nō eueniret:
 falleret puidētia. **Quare** si ab eterno nō modo
 i. nō tñ facta boīm. sed etiā p silia t voluntates pno-
 scit. nulla erit libertas arbitrii: s; oia eueniret t neces-
 sitate. **Et** aut deus sua puidētia oia p cognoscat de-
 clarat. **Neq;** em̄ poterit existere aliqd factū vel aliq;
 voluntas nisi quā p sēserit. i. pscuerit. puidētia diu-
 na nescia. i. nō potens falli. nec pnt aliter euenire qz
 puifa sunt. **Mā** si valēt tētoz queri aliozuz. s. vt ali-

ter eueniāt qz puifa sunt. nō erit iā firma pscia dei. s; poti⁹ erit incerta opinio. qđ iudico nefas credere de do.
Morandū qđ ex ista sic format rō. **Il**la q̄ puidēt infallibilē de necessitate eueniūt. s; oia puidēnt a tēo infal-
 libiliter. s; oia de necessitate eueniūt. t sic perit libertas arbitrii. **Mo**randū qđ scia dei nō ē opinio. qz opinio ē
 eoz q̄ sic t alit se pnt bze: ex pzio posterioz. scia aut ē eoz q̄ nō pnt se alit bze. s; scia dei nō ē dicēda opinio.

Neq; n. illā pbo rationē. **Hic** pbia excludit qđā rōnē q̄ posset dari ad pdictā rōnē. **Et** pmo ponit eaz.
 scdo eā excludit. **ibi.** **Quasi** vō. **P**mo dicit. **Neq;** n. pbo. i. approbo illā rōnē. i. rōnē. q̄ qđā credūt se pos-
 se dissoluere nodū. i. difficultatē qōnis. **Mūt** n. nō ideo qđ eē venturū: qm̄ puidētia pspexerit illud eē futurū
 i. venturū. sed poti⁹ ecōtrario. i. ecōuerso. qm̄ qđ futurū est: illud nō posse latere puidētiā diuinā. quasi dicat.
 euent⁹ rei ē cā pscientie t nō ecōuerso. et id ex cūctz rebz pcludit necessitas pscie: nō ecōuerso s; m̄ eos. **Et** isto
 mō necessariū est hoc. s. qđ pcludit de eētū. relabi in p rariā ptē. s. vt qđ pcludit de euentū: hoc pcludat de p-
 scientia. **Neq;** n. necesse est ptingere q̄ puidēnt s; m̄ eos. s; q̄ futura sunt necesse est puidēri. **Mo**randū qđ pōz
 ratio p rariā p oia futura de necessitate eueniāt: qz deus futura infallibiliter puidet. rōnē aut quozdam
 dicit p rariū. **Dicit** em̄. nō ideo qz de puidet futura necessario eueniūt: s; qz ventura sunt id de? ea puidet.

Quasi vō. **Hic** excludit istā rōnē dices. **I**sta respōsio pcedit qđ laboraret qredo cui⁹ rei cā sit pscia. vtz
 sit cā necessitas futuroz: vel vtrū necessitas futuroz sit cā puidētie. s; nos nitamur. i. laboram⁹ h tēno strā-
 re. s. nōnū eē eētū rez pscitaz. quoq; modo. i. quocūq; mō se habeat ordo cāz. **Et** si p quis. pscia nō videat
 inferre necessitatē eueniēdi rebz futuris. **Quod** declarat in exemplo dicens. **S**i aliquis sedeat: necesse est

opinionē esse verā que p̄iectat eū sedere. ⁊ ecōuerso si de aliquo vera sit opinio q̄ sedet necesse est euz sedere. igit̄ in vtroq; .s. in opinione ⁊ sedente est necessitas. in hoc. .s. in sedente est necessitas sedendi. in altero. .s. in opinione est necessitas veritatis. sed nō idcirco quisq; sedet suple causalit̄. qm̄ vera est opinio: q̄ veritas opinio nis nō est cā sessionis. sed bec. .s. opinio potius est vera. qm̄ p̄cessit quēpiā. i. aliquē sedere. ⁊ ita cū cā veritatis ex altera pte. pcedat: tñ in vtroq; est cōis necessitas. ⁊ eodē mō ptingit arguere de puidētia ⁊ de bis q̄ puidē tur. vnde dicit. patet. i. in p̄fessū est. ratiocinari de puidētia ⁊ de rebus futuris. Nam et si p̄ quis idcirco p uident̄: qm̄ futura sunt. nō tñ ideo eueniunt qm̄ p uident̄. nihilominus tñ necesse est a deo vel ventura p uideri: vel. p̄uis euenire. ita q̄ vtriq; pti inest neces sitas: q̄uis alteri causalitas. qd̄ solū satis est. i. suffi cit ad p̄mēdā libertatē arbitrii. **Notandū** q̄ n̄sio ista quā innuit in s̄ra videt̄ fuisse ipius Daigenis. q̄ supra eplam ad Ro. sic dicit. Non p̄terea aliquid erit q̄ illud deus scit futurū: s̄ quia futurū est ideo sci tur a deo anteq̄ fiat. Ad tñ p̄t̄ intelligi dupliciter. Uno mō q̄ euentus rei sit cā p̄scentie s̄m rōem con seq̄ntie. ⁊ sic responsio est vera. Alio modo p̄t̄ intel ligi q̄ euentus rei sit cā p̄scentie s̄m existentia. ⁊ sic ē fal sa. ⁊ hoc mō improbat̄ bica boenio. Primo q̄ oñdit boetius q̄ ista n̄sio nō est ad. p̄positū. scd̄o oñdit q̄ nō includit veritatē. ibi. Jam v̄o.

Jam v̄o. Dic p̄bia oñdit q̄ ista n̄sio includit falsi tatem. q̄ ponit q̄ aliqd̄ t̄pale sit causa eterni. dicunt em̄ q̄ res future sint cā. p̄uisionis eterne. vnde dicit **Jā v̄o** p̄p̄terū est. i. p̄uersum est. vt euentus rerum t̄paliū. dicat̄ esse cā eterne p̄scentie. qd̄ dicit̄ in ista n̄sione. vnde subdit. Quid est aliud arbitrari deum: ideo. p̄uidere futura qm̄ sunt euentura: q̄ putare q̄ olim acciderūt. s̄ ip̄a futura esse cāz summe puidētie q. d. nihil est aliud dicere. **Notandū** q̄ nullū t̄pale est cā eterni sed potius ecōuerso. Indignus. n. non est causa dignioris. eo q̄ cā dignior est effectu. t̄pale aut̄ indignus est eterno: sicut corruptibile incorru ptibili. ergo ⁊c.

Ad bec. sicut cū qd̄ esse scio. Dic ponit scd̄am n̄sionē ad p̄bandū scd̄am cōclusionem dicens. **Ad** bec suple p̄dicta addenda est bec rō. sicut cū scio eē qd̄ .i. aliqd̄. necesse est ip̄m esse. ita cū noui qd̄ futurū. ne cesse est idip̄m esse futurū. sic igit̄ sit. i. p̄tingit. vt eue tus rei p̄sente nequeat euitari. **Notandū** q̄ ratō sic p̄t̄ formari. sicut se habet scia respectu sabilis p̄ sentis: sic p̄scia respectu effectus futuri. s̄ cū scio in p̄nti aliqd̄ esse: necesse est ip̄m esse. s̄ cū p̄scit̄ aliqd̄ futurū esse: necesse est ip̄m futurū eē. s̄ deus p̄scit̄ oia futura. s̄ necessario eueniūt. ⁊ sic iterū tollit̄ libertas arbitrii.

Postremo si qd̄ aliquis. Dic ponit terciā rōnē ad ide dicens. Si q̄s existimet aliqd̄ esse alioz sum. i. aliter q̄ res se bz. illud nō mō. i. nō tñ nō est scia: s̄ ē fallax opinio longe diuersa a veritate scie. quare si aliqd̄ ita futurū est: vt r̄ius euentus nō sit certus ⁊ necessa rius. quō illud poterit p̄sciri euenturū. q. d. nullo mō **Quis** rōnē assignat dices. Sicut ip̄sa scia ē imp̄mixta falsitati: sic illud qd̄ p̄cipit̄ ab ea nō p̄t̄ aliter esse q̄ p̄cipit̄. q̄ si posset aliter se habere: tūc scia posset esse falsa. vnde subdit. ista est cā quare scia careat men dacio. q̄ necesse est vnaquāq; rez ita se habere sicut scia p̄phendit̄ eā sese habere. **Notandū** q̄ rō quā intendit̄ est ista. Quicūq; existimat̄ re aliter esse q̄ est: eius existimatio est falsa ⁊ nō est scia: sed fallax opinio. s̄ si deus p̄sciat̄ aliqd̄ futurū esse: ⁊ si ipsuz nō necessario euenit sicut p̄sciat̄ p̄scia dei: nō erit scientia sed fallax opinio. s̄ futura a deo p̄uisa necessario eueniunt. et sic perit liberū arbitriū.

Quid igit̄. Dic p̄bia improbat̄ modos qb̄ aliq̄ nitūt̄ saluare. puidētia. ⁊ p̄mo q̄rit quō possit saluari. pui dētia diuina. improbando duos modos qb̄ aliq̄ conabant̄ ipsaz saluare. Scd̄o ponit terciū modū: sicut ip̄m improbando. scd̄a ibi. **Qz** si apud. Primo dicit. Quid igit̄ dicem⁹. quonā mō dia p̄t̄ q̄ de⁹ prenolat̄ bec futu ra incerta. Primus modus est: vt dicat̄ dei cā q̄ puidet̄ iudicare infallibiliter q̄uis possint nō euenire. s̄ id ē in conueniens. q̄ tunc falleret̄ sua puidētia. vnde dicit. **Mā** si de⁹ censet. i. iudicet euenire infallibiliter q̄ etia⁹ possibile est nō euenire. fallit̄ sup. de⁹. qd̄ nō modo. i. nō tñ nefas est sentire de deo: s̄ etia⁹ nefas est voce p̄fer re. Scd̄s modus est: vt dicat̄ deū puidere futura indeterminate sicut sunt futura. s̄ isto mō puidētia dei nō est certa. vnde dicit. Si deus decernit̄ ista futura esse q̄ puidēt̄ indeterminate sicut sunt. vt. i. cognoscat̄ ea cā .i. eqliit̄ posse fieri vel nō fieri. q̄ ē ista p̄scia q̄ nihil certū nihil stabile cōp̄rebedit̄: q̄si dicat̄. talis puidētia nul la est. ⁊ qd̄ bec p̄scia refert. i. differt ab illo vaticinio ridiculoso Tiresie: q̄ dicebat. Quicūq; dia hoc crit̄ vel nō erit. **Quid** etia⁹. i. in q̄ diuina puidētia. p̄stiterit. i. p̄ualebit̄ humana opinione. si iudicat̄ incerta sicut bo imies ea quoz euent⁹ est incertus. q. d. in nullo differt. **Notandū** q̄ cū t̄resia vidisset duos serpentes simul coire. p̄iecto baculo ip̄sos sepaui abinuicē. ⁊ mutatus fuit in mulierē. **Post** septem m̄ itez serpētes coēntes baculo sepaui: ⁊ mutat⁹ fuit in virū. **Cū** aut̄ orta fuisset dissensio inter ionē ⁊ iunonē an maior esset. delectatio

at: opinionē q̄ eū sedere p̄iectat verā eē ne cesse est. **Atq;** ecōuerso rursus si de quopiā vera sit opinio qm̄ sedet. eū sedere necesse ē **In** vtroq; igit̄ necessitas inest. in hoc qd̄ sedendi: at v̄o in altero veritatis. Sed nō idcirco q̄sq; sedet: qm̄ vera est opinio. s̄ bec potius vera est: qm̄ quēpiā sedere p̄cessit. **Ita** cū cā veritatis ex alta pte pcedat: in est tñ cōis in vtroq; necessitas. **Silia** de p uidētia futurisq; rebz rōinari patet. **Māz** etiā si idcirco qm̄ futura sunt puidēt̄: non v̄o ideo qm̄ puidēt̄ eueniunt. nihilomin⁹ tñ a deo vel ventura puideri vel p̄uisa eue nire necesse est. qd̄ ad p̄mēdā arbitrii li bertatē solū satis est. **Jam** v̄o q̄ p̄p̄terū est vt eterne p̄scie t̄paliū rez euentus cā esse dicat̄. Quid ē aut̄ aliud arbitrari: idō tēū futura qm̄ sunt euentura puidere: q̄ puta re q̄ olim acciderūt: cām summe illi⁹ eē p̄o uidētie. **Ad** bec sicut cū qd̄ eē scio: idip̄m esse necesse est. ita cū qd̄ futurū noui: idip̄m futurū esse necesse est. sic fit igit̄ vt euentus p̄scire rei nequeat euitari. **Postremo** si qd̄ aliq̄s alioz suz q̄ sese res hz existimet. id non modo scia nō est: s̄ est opinio fallax ab sciē tie veritate longe diuersa. **Quare** si qd̄ ita futurū est vt eius certus ac necessari⁹ nō sit euentus: id euenturū esse p̄sciri q̄ poterit. **Sicut** n. scis ip̄a imp̄mixta est falsitati. ita ito qd̄ ab ea p̄cipit̄: eē aliter q̄ p̄cipit̄ neq̄t. **Et** nāq; cā est cur mē dacio scia careat: q̄ se ita rez quāq; h̄re necesse ē: vt eā sese habere sci entia p̄phendit̄. **Quid** igit̄. **Quonā** mō deus bec incerta futura p̄noscit̄: **Mā** si in eu itabiliter euentura cēntet̄ q̄ etia⁹ nō eueni re possibile est: fallit̄. qd̄ sentire non mō ne phas est: s̄ etiam voce p̄ferre. **At** si ita v̄i sunt: ita ea futura esse decernit̄. vt eque vel

fieri ea vel nō fieri posse cognoscat. q̄ ē hec p̄scia que nihil certū. nihil stabile p̄phēdit. aut qd hoc refert vaticinio illo ridiculo ti restē. q̄cqd dicā aut erit aut nō. Quid etiā diuina p̄uidētia hūana opinione p̄stite rit: si vti hoīes incerta iudicat q̄z ē incert⁹ euent⁹. **¶** Si apud illū rez oīm certissimū fontē nihil incerti eē pōt: cert⁹ eoz est euen tus que futura firmit ille p̄scierit. Quare nulla est hūanis p̄silijs actionibusq; liber tas: q̄s diuina mēs sine falsitatis errore cū cta p̄spiciēs ad vnū ālligat ⁊ p̄stringit eū tū. Quo semel recepto quāt⁹ occasus hūa nar rez p̄sequat̄ liquet. Frustra em̄ bonis malisq; p̄mia peneue opponūt: que nullus meruit liber ac volūtarius mor⁹ aīoz. Id q̄s oīm videbit̄ iniquissimū qd nūc eq̄ssimuz iudicat̄. vel puniri improbos vel remunera ri p̄bos: q̄s ad alterutrū nō p̄pria mittit vo luntas: s̄ futuri cogat certa necessitas. nec vicia igit̄ nec vtutes q̄cq; fuerit: s̄ oīm meo ritoz potius mixta atq; indiscreta p̄fusio. Quozq; nihil scelerati⁹ excogitari pōt. cum ex p̄uidētia reruz oīs ordo dūcāt. nihilq; liceat p̄silijs humanis sit vt vicia queq; no stra ad bonoz oīm referant̄ aūtozē. Igit̄ nec sperandi aliqd nec tēpcandi vlla rō est Quid. n. vel speret quisq; vel etiam tēpcet qn̄ optanda oīa in deflexa series p̄nectit. au feret̄ igit̄ vnicū illū inter hoīes tēq; p̄mer ciū: spandi. s. tēpcandi. Si qd ē iuste humili tatis p̄cio inestimabile vicē diuine gratie p̄meremur. q̄ solus modus est: q̄ cū deo collo q hoīes posse videant̄. illiq; inaccessē lu ci prius q̄ q̄ impetrēt ip̄a supplicādi rōne p̄iugi. que si recepta futuroz necessitate ni hil viriū habere credant̄. qd erit q̄ summo illi rerū principi p̄necti atq; adherere pos sim⁹. Quare necesse erit hūanū genus (vti paulo ante cantabas) disseptū atq; disun ctū suo fonte fatiscere.

vt vicia nostra referant̄ ad aūtozē oīm. sup. deū. quo nihil sceleratius excogitari pōt. q̄ deū dicere aūtozē ma lorū qd tñ necessariū est ablata libertate. **¶** Notandū q̄ defectus in opatione q̄ defectus non est in potestate rei vt eūtet: necessario est ab agente ⁊ a p̄ducete. Si q̄ actio voluntatis nostre nō est libera: defectus actiois s̄m voluntatē reducet̄ in deū ⁊ sic deus erit cā defectū nostrorū quod est absurdum.

Igit̄ nec spandi aliqd. hic poit incōueniētia q̄ sequūt̄ ex p̄iūctioe hoīs ad deū. qz tolleret̄ act⁹ tēpcādi ⁊ act⁹ sperandi: q̄bus maxime p̄iungimur deo: vñ dicit. Igit̄ si tollit̄ liberū arbitriū: nec vlla rō est sperādi aliqd nec tēpcādi inter deū ⁊ hoīes. Quid em̄ quisq; tēpcet vel speret. si series in deflexa p̄nectit oīa opranda. q. d. fru stra fieret vtrūq; igit̄ auferet̄ illud vnicuz cōmercium. s. sperandi ⁊ tēpcādi inter deū ⁊ hoīes. vocat autem spem ⁊ tēpcationē p̄merciū: qz istis mercamur oīa beneficia. vñ de subdit. si qd ē p̄cio iuste humilitatis nos to mines p̄meremur inestimabile vicē. i. retributionē diuine grē. q̄ modus tēpcādi solus est: quo hoīes videā tur posse collo q cū deo: ⁊ p̄iugi inaccessē. i. inaccessibili luci sup. deo p̄usq; hoīes impetrent qd petūt. prius. n. p̄ces porrigimus q̄ effectū petitiōis p̄sequamur. q. s. spes ⁊ tēpcatio. si nihil credant̄ h̄re viriū. recepta. i. cōcessa necessitate futuroz. quid erit quo p̄iugi possimus illi summo p̄ncipio rerū. q. d. nihil. quare necesse erit genus humanū disseptū. i. disūctū. suo fonte. i. a suo p̄ncipio supple a deo. fatiscere. i. deficere. vti paulo an te cantabas in sexto metro quarti libri. **¶** Notandū q̄ actus tēpcādi spectat ad intellectū. ⁊ est oīo s̄m Jo. damas. ascensus intellectus ad deū vel in deū. q̄ qd ē actu insinuat̄ deo indigentia nostra. nō q̄ oīo p̄ insinua tiōne nostrā aliqd innotescat qd prius ignorauerit. s̄ vt nos ipsa insinuatōe vtēdo p̄sideremus in bis esse re currendū ad diuinū auxiliū. Actus autē sperandi p̄inet ad voluntatē: qz eius objectū est bonū futurū. p̄ iūtz actū adberemus deo tanq; p̄fecto p̄ncipio bonitatis: imitentis eius auxiliū ad p̄sequendū bonū q̄ indigem⁹

in coitu viri q̄ mulieris. Electus fuit t̄resia in iudi cem: q̄ exptus erat forte vtriusq; sexus. Cū autē dice ret maiore esse delectationē mulieris. Tūo p̄mota excecavit ip̄m. Iupit̄ autē sui misert⁹ in recōpensam amissi visus dedit sibi sp̄m vaticinādi. Fuit autē hec sua vaticinatio. q̄cqd dicā erit vel nō erit. Si q̄ de⁹ nō alit̄ p̄faret futura in defmiata. nisi qz erit vel nō erit: nō differret sua p̄scia a p̄scia t̄resie. qd ē ridiculosus.

¶ Si apud illū rez. hic ponit terciū modū conā tiū saluare p̄uidētia. Et est vt ponam⁹ oīa euenire de necessitate ⁊ auferamus liberū arbitriū. Primo q̄ ponit istū modū. scdo oñdit que in cōuenientia sequi tur ad ip̄m. ibi. Quo semel. P̄io q̄ p̄cludit istū mo dū dicens. ¶ Si apud illū certissimū fontē oīm rerū nihil pōt esse incerti. certus est euentus eoz q̄ ip̄e fir miter p̄scierit futura. q̄c nulla erit libertas hūa nis. consilijs ⁊ actionib⁹. q̄s diuina mens sine errore falsitatis cūcta p̄spiciēs ālligat ⁊ p̄stringit ad vnum euentū. **¶** Notandū q̄ nulla mutatio cadit circa fō tem oīm rez. qz cognitio eius nō potest esse incerta. etiā si esset incerta esset imperfecta et diminuta. si q̄ est certa respectu futuroz: necesse est vt oīa futura p̄sci ta a deo necessario eueniāt.

¶ Quo sel recep. hic ponit incōuenientia q̄ sequūt̄ si auferat̄ liberū arbitriū. Et p̄mo oñdit q̄ in cōueniē tia sequūt̄ ex pte hoīm. scdo q̄ ex pte dei. scio q̄ ex pte p̄iūctiois hoīm ad deū. scda ibi. Quo nihil. scia ibi. Igit̄ nec sperandi. Incōueniētia ex pte hoīm sunt: si nō sit liberū arbitriū frustra opōnūt hoīb⁹ t̄ne vel p̄mia. ⁊ iniuste puniūt mali ⁊ p̄miant bonū. nec erit vicia nec virtutes in hoīb⁹: sicut nec in alijs q̄ agūt necessitate nature ⁊ nō libertate ai. vñ dicit. Quo se mel recepto. i. posito. s. vt neget̄ liberū arbitriū. liquet. i. māifestū ē quāt⁹ occasus. i. quāta destructio hūa nar rez p̄sequat̄. Frustra. n. p̄ponūt bonis p̄mia ⁊ malis pene. ita statuta ⁊ leges humane erūt inutiles que penas ⁊ p̄mia statuit. que nullus meruit: s̄ cogit cer ta necessitas futuri. igit̄ virtutes ⁊ vicia non fuerūt quicq; s̄ potius erit mixta ⁊ indiscreta p̄fusio omniuz meritoz. s. bonoz ⁊ maloz. **¶** Nota q̄ omnes virtu tes ⁊ vicia oīunē ex libera electioe boni ⁊ mali. ⁊ si militer punitio ⁊ remuneratio sunt. p̄pter liberā acti onē boni vel mali. Si q̄ tollit̄ libertas arbitriū nō erit libera electio: nec libera actio bona vel mala. ⁊ p̄ ose q̄ns nulla erit virtus ⁊ nullū viciū. ⁊ iniuste mal⁹ pu niēt cū ex necessitate malū opet̄ ⁊ iniuste bon⁹ p̄mi nēt cū ex necessitate opet̄ bonū. qd ē absurdū dicere.

¶ Quozq; nihil scelerati⁹. hic oñdit incōueniēs qd sequitur ex pte dei. s. q̄ deus erit aūtoz maloz. vñ dicit. Cū oīs ordo rez ducat̄ ex p̄uidētia diuina. ⁊ si ni hil liceat libere fieri ex humanis cōsilijs. sit. i. sequitur.

si huiusmodi bonum necessario eueniret: vel impossibile esset euenire. vterq; actus tunc deus dicitur quod spandi est inutilis.

¶ Metrum terciū quinti libri.

Quena discors federa rerū. **H**ic incipit terciū metrum quinti quod dicitur adonicū: vel secundum alios archilogi cum ab inuētoꝝ. dactylicū a pede p̄d̄nante. in quo facit exclamationē sup̄ incōpassibilitate: quā apparet inter p̄uidentiā et liberū arbitriū. **E**t p̄mo querit quare sint incōpassibilia cum p̄ se cōsiderata sint passibilia. sc̄do ponit r̄sionē ad hoc. terciō p̄tra r̄sionē obijcit. q̄rto obiectionē soluit. sc̄da ibi. **A**n nulla. terciā ibi. **S**ed cur tanto. q̄rta ibi. **A**ut cū mētes. **P**rimo dicit. **Q**uena discors cā resoluit. i. sepat federa. i. cōcordias rerū. s. p̄uidētie diuine. et liberi arbitrii. ne sp̄atiatur se s̄il. aut q̄s deus tanta bella statuit duobus veris vt singula vera quā carptim. i. sigillatim vel diuisim accepta. cōstēt. i. p̄manēt. eadē t̄n mixta. i. p̄iuncta. nolunt iugari. i. copulari seinuicē sp̄atiendo. **T**ūc ponit r̄sionē dicēs. **N**on istis duobus veris. s. p̄uidētie et libero arbitrio nulla est discordia. s̄ apparentia discordie puenit ex debilitate nostri intellectus. vnde dicit. **A**n est nota solutionis nulla est discordia veris: s̄ semp̄ certa coherēt sibi. s̄ mens nostra obruta. i. opp̄ssa. mēbris cecis. i. cecantibus aiā. illa neq̄t igne. id ē splēdoꝝ. opp̄ssi luminis. s̄ intellectus noscere tenues. i. subtiles nexūs. i. p̄iunctiones rerū quā vidētur discordare. **N**otandū si cōsideremus p̄uidentiā diuinā p̄ se: possibile est eā esse. si cōsideremus liberū arbitriū p̄ se: etiā possibile est eū esse. vt patet ex dictis. **S**ed si cōsideremus vtrūq; simul: tūc vidētur incōpassibilia: sicut p̄ se rōnibus sup̄ioribus. **S**ed veritatē aut bene se sp̄atiunt. s̄ nobis nō apparet: q̄ intellectus noster opp̄ssus mole corp̄is nō pōt se eleuari huiusmodi cognitionē. **N**am secundum sapientē. **C**orpus quod corripit aggruat aiā: et terrena habitatio opp̄imit sensus multa cogitantē.

Sed cur tanto flagrat amore. **H**ic p̄bia obijcit cōtra solutionē. **S**i. n. aiā ignorat istas subtiles conuentiones: vnde est quod desiderat eas scire: cuius nihil ignotū possit desiderari. vnde dicit. **S**ed cur aiā flagrat. i. ardet. tāto amore. i. desiderio. rep̄ire notas tectas. i. notificatiōes latētes. veri. i. veritatis. **S**c̄it ne mēs illud quod ip̄a anxia. i. sollicita appetit nosse. q. d. nō: q̄ nullus appetit scire illud quod scit. et hoc est quod dicit. **Q**uis laborat scire nota. q. d. nullus. oportet igitur dicere quod nesciat. et tūc sequitur aliam cōueniēs. s. quod aiā desideret illud quod nesciat. **A**n dicit. **S**i nesciat illud quod petit: quid petit. i. desiderat. mēs ceca. i. ignorās. **Q**uis enim nescius optet quicquid. **Q**uis. n. valeat. i. possit sequi nescita. aut quis nescius possit noscere quā inueniat sup̄. illud quod querit. et tūc ignarus. i. nescius queat. i. possit noscere formā reptā. q. d. nullus. **N**otandū quod dictū ē in r̄sione quod aiā ignorat passibilitate. p̄uidētie et liberi arbitrii: s̄ desiderat eā scire. **C**ontra hoc arguit sic. **N**ullus appetit scire quod scit. **S**i aiā desiderat scire aliquid: vel ignorat illud vel scit. **S**i scit: s̄ non desiderat ip̄m scire. q̄ nullus appetit scire quod scit: cū ois appetit sicut rōne carentie. **S**i aut ignorat illud quod desiderat: quod ignotū desiderat cū volūtas nō querat incognitū. ideo si ignorat nūq̄ cognoscat. **Q**uis. n. ignotū inueniet. **S**i enim paterfamilias quereret seruum fugitiuum quē ignoraret: posset sibi multotiens occurrere quod ip̄m non inueniret. sicut dicit **L**uconiensis sup̄ primo posteriorum.

An cum mentem cerneret altam. **H**ic soluit obiectionē. **U**bi notandū quod plato posuit animas esse in celo creatas et habere cognitionē omnium p̄fectam: sed p̄ lapsum ad corpora eam obliuisci cognitionē rerū in particulari et retineri eam in vniuersali. et postea p̄ exercitium recupare cognitionem rerum in particulari. vnde dicit sic. **A**n est nota solutionis cū aiā cerneret. i. specularetur. altam mentem. i. p̄fundam mentē dei. ip̄a pariter. i. simul. nozat. i. nouerat. summā. i. vniuersalē cognitionē. et singula. i. singularē cognitionē rerū. sed nūc ip̄a condita. i. tecta nube membrorum. non est oblita sui in totū. i. totaliter. s̄ ip̄a tenet summā. i. cognitionē vniuersalem rerū. p̄dens singula. i. singularē cognitionem. igitur quisquis requirit. i. inuestigat cognoscere vera. talis ē neutro habitu sup̄ple vt p̄fecte cognoscat vel quod omnino ignorat. **A**nde dicit. **N**am neq; nouit. i. in speciali vt p̄fecte illud quod querit. nec penitus nescit omnia. sed ip̄e meminit. i. in memoria habet. summā. i. vniuersalem cognitionem. quā retinens sup̄silit sup̄ple actuali cōsideratione retractans. i. reuocans p̄ studiū. alte. i. subtiliter. visa. i. prius in speciali cognita. vt ip̄e queat addere oblitās p̄tes p̄ribus seruatis sup̄ple in memoria.

Notandum quod secundum istam platonis solueretur ratio prius facta. vel anima scit quod desiderat: vel nescit. **D**ico quod nescit in speciali et in p̄pria forma: sed scit in vniuersali. **E**t cū dicitur nullus desiderat notū verū est sicut est notū in vniuersali: tūc desiderat ip̄m vt est ignotū in sp̄ali. **E**t cū dicitur si ignorat nūq̄ inueniet. et verū est si ignorat tam in generali quā in speciali. et si ignorat in potentia et in actu. si tamen scit in potētia et in vniuersali: et ignorat actu et in p̄pria forma. potest ip̄sum inuenire et addiscere.

¶ Prosa quarta quinti libri.

Quena discors federa rerum
Causa resoluit: quis tanta deus
Veris statuit bella duobus.
Ut que carptim singula p̄stent
Eadem nolunt mixta iugari:
An nulla est discordia veris:
Sem p̄q; sibi certa coherent.
Sed mens cecis obruta membris
Nequit oppressi luminis igne
Rerum tenues noscere nexūs.
Sed cur tanto flagrat amore:
Veri tectas rep̄ire notas.
Sc̄it ne quod appetit anxia nosse.
Sed quis nota scire laborat.
Et si nescit: quid ceca petit:
Quis enim quicquid nescius optet:
Aut quis valeat nescita sequi:
Quoue inueniat: quis reptam
Queat ignarus noscere formā.
An cū mentē cerneret altam:
Pariter summā et singula norat:
Nunc membrorum condita nube:
Non in totum est oblita sui.
Summamq; tenet singula p̄dens.
Igitur quisquis vera requirit.
Mentro est habitu. nam neq; nouit:
Nec penitus tamen omnia nescit.
Sed quā retinens meminit summā:
Consultit. alte visa retractans:
Ut seruatis queat oblitās addere p̄tes.

Prosa quarta libri quinti.

Omnis illa: vetus inquit hec est de pudentia querela. a Marco quoque tullio (cum diuinationem distribuit) vehementer agitata. tibi quoque ipsi res diu persus multumque quesita: sed haud quamquam ab illo vestrum hactenus satis diligenter ac firmiter expedita. Cuius caliginis causa est. quod humane rationationis motus ad diuinae praescientiae simplicitatem non potest admoueri. Quae si illo modo cogitari queat: nihil persus relinquet ambigui. Quod ita demum patefacere atque expedire temptabo si prius ea quibus moueris expendero. Quae ratio enim cur illa soluentium rationem minus efficacem putes: quae quae praesentia non esse futuris rebus causa necessitatis existimat nihil impediri praesentia arbitrii libertatem putat. Num. n. tu aliunde argumentum futurorum necessitatis trahis nisi quod ea quae praesentia non euenire non possunt. Si igitur praenotio nulla futuris rebus adiacet necessitate (quod tu etiam paulo ante fatebatur) quid est quod voluntarium exitus rerum ad certum cogantur euentum. Et enim positionis gratia ut quod praesequatur aduertas. statuamus nullam esse praesentiam. Num igitur (quatenus ad hoc attinet) quod ex arbitrio eueniunt ad necessitatem coguntur. **Adinime.** **P.** Statuamus iterum eadem: sed nihil rebus necessitatis iniungere. manebit ut opinor eadem voluntatis integra atque absoluta libertas. sed praesentia inquit tamen si futuris eueniendi necessitatis non est. signum tamen est necessitatio ea esse ventura. hoc igitur modo etiam si praecognitio non fuisset. necessarios futurorum exitus esse postaret. **Omne** et enim signum tamen quod sit ostendit: non vero efficit quod designat. Quare demum strandum prius est non nihil ex necessitate contingere: ut praenotione signum esse huiusmodi necessitatis appareat. alioquin si nulla est: nec illa quod eius rei signum poterit esse que non est.

non esse causam necessitatis futurorum. Quod autem per istam rationem impediatur illatio necessitatis futurorum patet ex hoc quod tu non trahis aliunde argumentum necessitatis futurorum: nisi quod ea quae praesentia non possunt euenire. Si igitur praenotio. i. praesentia futurorum. nulla adiacet. i. imponit necessitatem rebus futuris. ut dicit ratio. et tu etiam fatebare paulo ante. quod est. i. quod esse poterit. quod voluntarium exitus cogantur ad certum euentum. et ita per istam rationem excluditur necessitas futurorum. et manifestat se in exemplo dicens. Ut aduertas quod praesequatur gratia positionis. i. exempli. statuamus. i. ponamus per impossibile nullam esse praesentiam futurorum. igitur hoc posito quatenus ad hoc. i. quatenus ad ista illationem. qua ex praesentia concluditur necessitas futurorum. ea quae eueniunt ex arbitrio coguntur ne ad necessitatem. dicitur **Boetius.** **Adinime.** et praesentia statuamus iterum eadem. praesentia: sed nihil necessitatis iniungere rebus futuris. manebit ut opinor eadem libertas voluntatis integra et absoluta ab omni necessitate. **Notandum** quod prior solutio improbat fuit bona et mala. in hoc fuit bona: quod posuit praesentiam non esse eam necessitatis futurorum. **Dicit enim.** Ideo futura eueniunt non quod deus ea praesentia. **Sed** in hoc fuit mala: quod posuit futura esse eam praesentiam dei. **Dicit enim.** quod futura sunt ideo deus ea praesentia. patet ergo ex ratione antiquorum quod praesentia non est causa necessitatis rebus futuris.

Sed praesentia inquit. **Hic** ostendit praesentia quod praesentia diuina non sit signum necessitatis rebus futuris. **Sed** ostendit quod modus praesentia ex signo non est efficax. **Iam** vero. **Primo** dicit. **Tu** inquit. i. dicere poteris. et si per quibus praesentia non est necessitatis eueniendi rebus futuris. et ita ex praesentia potest inferri necessitas futurorum tanquam ex signo. **Hoc** igitur modo ponendo praesentiam esse signum necessitatis futurorum. postaret exitus. i. euentus futurorum esse necessarios. etiam si non fuisset praecognitio. quod praesentia ex natura signi dices. **Omne** namque signum tamen ostendit quod sit. i. manifestat illud cuius est signum. sed non efficit quod designat. quare ut praenotio. i. praesentiam apparcat esse signum necessitatis futurorum. demonstrandum erat prius nihil contingere non ex necessitate. i. omnia euenire necessario. alioquin si haec necessitas futurorum nulla est. nec illa praesentia poterit esse signum eius rei que non est et ita non valet arguere necessitatem futurorum ex praesentia tanquam ex signo. **Notandum** quod signum non est causa eius cuius est signum. sed tamen manifestat signatum esse. ut circulus non est causa venditionis vini: sed tamen est signum ven-

Omnis illa vetus inquit. Hec est quarta prosa buius quinti: in qua praesentia incipit dissolvere questionem de possibilitate prudentiae et liberi arbitrii. Et primo tangit difficultatem huiusmodi quomodo et causam difficultatis. et tangit modum praecedendi circa eius solutionem. Secundo dissoluit eam. **Quero enim.** **Primo** dicit. Hec querela. i. questio haec de prudentia est vera. et est vehementer agitata. i. pertractata a Marco Tullio. cum distribuit. i. diuidit diuinationem. i. in libro diuinationum. ubi diuidit diuinationem in suas species. non solum hoc sed tibi ipsi est res multum diu quesita. Sed haud quamquam. i. non alicubi. ab illo vestrum satis diligenter et firmiter expedita. cuius caliginis. i. difficultatis causa est. quod motus. i. actus humane rationis. non potest admoueri. i. applicari ad simplicitatem diuinae prudentiae. quod si illo modo excogitari queat nihil relinquet praesentibus ambigui. quod. scilicet. rationem et causam difficultatis. ita demum patefacere et expedire temptabo. si prius expendero. i. declarauero. ea quibus tu moueris. **Notandum** quod questio de prudentia diuina et libero arbitrio est omnium quomodo difficillima. de qua multi antiqui dubitabant. et nonnulli modernorum propter eius difficultatem lapsi sunt. quare tullius in libro diuinationum pertractans: et non valens dissolvere eius difficultatem. negans penitus prudentiam et praesentiam futurorum a deo in praedicto libro diuinationum.

Quero enim. **Hic** praesentia accedit ad solutionem quomodo. primo discutit motum boetii. secundo soluit dubitationem siue questionem. ibi. **Omne** igitur. **Circa** primum sciendum. quod duo fuerunt motus boetii principalia circa hanc questionem. **Primum:** quod videtur necessarium si deus praesentia futura quod necessario eueniat. **Secundo** motum: quod futura quae euentus est incertus sicut sunt futura contingencia non possunt a deo certa praesentia. **Primo** quod pertractat primum motum. secundo secundum. ibi. **Sed** hoc inquit. **Primo** ostendit quod si deus praesentia futura: non propter hoc necessitatio eueniunt. **Secundo** mouet dubitationem. ibi. **Sed** qui fieri potest. **Primo** ostendit quod ex praesentia dei non inferri necessitas libero arbitrio. **Secundo** ostendit quod praesentia dei non sit signum necessitatis futurorum. ibi. **Sed** praesentia. **Circa** primum sciendum. quod prius improbauit quandam rationem: qua quidam nitebantur impedire rationem ostendentes non esse liberum arbitrium propter praesentiam diuinam. quae responsione hic resumit ostendens eam aliquid non esse bonam quod sufficienter impedit intentionem aduersarii. **Nam** aduersarius ex nullo alio probat necessitatem futurorum: nisi quod sunt praesentia a deo. cum igitur ex ratione habeat quod praesentia nulla causalitatem habet super futura. videtur sufficienter ostensum esse quod ea quae praecedunt ex libero arbitrio non sunt necessaria. **Primo** quod per istam rationem resumendo eius solutionem dices. **Quero enim** cur istam rationem soluentium putes minus esse efficacem: quae putat libertatem arbitrii non impediri a praesentia. quod existimat praesentiam

ditionis. Si ergo p̄scientia esset signū necessitatis futuroꝝ p̄supponeret futura esse necessaria. ⁊ sic ad ostēdendū p̄sciam esse signū necessitatis futuroꝝ oporteret p̄us ostendere futura necessario eē futura: anteq̄ p̄scia esset signū necessitatis futuroꝝ. als p̄scia esset signū alicui⁹ rei que nō est. qd̄ est absurdū.

Iam vō. **Hic** ostendit modū p̄bandi ex signo nō esse efficacē: et dicit. **Constat**. i. manifestū est. rōne subnitaz. i. firmata demonstratione. eā nō esse dicēdā ex signis neq; ex argumentis extrinsecus petitis. i. acceptis. s̄ firma ratio ducenda est ex p̄sentib⁹. i. ex p̄p̄is ⁊ necessarijs causis. Cū ḡ p̄dicta rō p̄cesserit ex signo: nō est efficaciter ⁊ demonstratiua: cū sit a posteriori. demonstratio aut̄ que est potissima p̄bationū ip̄a est a priori cū sit ex causis p̄ se immediatis prioribus et notioribus ⁊ p̄ tanto etiā demonstratio est syllogismus faciens scire efficaciter ad p̄bandū ex p̄mo posteriorꝝ.

Sed q̄ fieri pōt. **Hic** p̄bia mouet quandā dubitationē ⁊ soluit eā. videt. n. ex dictis seq̄ q̄ aliq̄ p̄nt p̄fari q̄ tñ nō necessario eueniūt. si aut̄ nō necessario eueniūt: p̄nt nō euenire. et sic seq̄ q̄ aliq̄ p̄scit⁹ a deo nō eueniat. **Primo** ḡ p̄bia dubitādo de h̄ q̄nt̄ dicit. **Et** q̄ ita est q̄ ea q̄ sūt p̄scita nō sūt necessaria. s̄ p̄nt nō euenire. q̄. i. quō fieri pōt. vt ea que p̄videtur futura esse nō pueniāt. **Tūc** soluit dubitationem dicens. q̄ nō negat q̄ p̄scita nō eueniāt: imo oportet dicere q̄ p̄scita eueniāt. s̄ tñ nō eueniūt de necessitate. vñ dicit. q̄si vō. quasi diceret. **Ista** dubitatio p̄cedit q̄si nō credamus ea q̄ p̄videntia p̄noscat non esse euentura. s̄ hoc nō est verū: s̄ pot⁹ arbitremur illud. i. q̄ licet futura eueniāt: nihil tñ necessitatis habuisse in sui natura vt euenirēt. ⁊ manifestat in exemplo quō aliqd̄ certe p̄bendit qd̄ tñ nō est necessariū dicens. q̄ aliqd̄ cognitū eueniat ⁊ tñ nō necessario. licet q̄ tu hoc p̄p̄endas hinc. i. ex tali exemplo. intuemur. n. plura exēpla oculis dū sūt. i. dū sūt in fieri sicut ea q̄ spectant. i. vident aurige facere in moderandis ⁊ flectendis quadrigis ⁊c. **Aidem⁹** ad hunc modū vt que sūt in alijs actib⁹ voluntarijs. nūq̄d vlla necessitas p̄pellit aliqd̄ illorū ita fieri sicut oculis vident. dicit **Boetius**. **Minime** ⁊ assignat rōnes. **Frustra**. n. esset effectus artis si oia mouerent̄ coacta. et frustra esset ars flectēdi q̄drigā si necessario flecteretur. igit̄ illa q̄ cū sūt caret necessitate existēdi. eadē sūt futura sine necessitate p̄scit̄ fieri. **Et** q̄ p̄cludit q̄ quedā sūt euentura q̄p̄ exitus. i. eueniūt sit absolutus ab oī necessitate. **Et** forsā aliq̄s diceret ea q̄ nūc sūt nō erant futura anteq̄ essent. hoc excludit dicens. **Nūllū** arbitror esse dictū q̄ q̄ nūc sūt euentura nō fuerunt. hoc. n. esset nimis irōnabile. ideo necessario p̄cludit. q̄ hoc etiā p̄cognita habent euentus liberos q̄ sicut scia p̄ntiū nihil importat necessitatis. his rebus q̄ sūt in p̄nti. sicut patet in exemplo predicto de regimine quadrigarū. **Ita** p̄ntia futuroꝝ nihil importat necessitatis his q̄ ventura sūt. **Notandum** q̄ futura in compatione ad diuinā p̄videntia. sūt necessaria necessitate p̄ditionata. nō tñ omnia sūt necessaria necessitate absoluta. **P̄ulta**. n. habere eueniunt sicut ea que sūt ab arte ⁊ a voluntate. vt regimen quadrigarū. **Si**. n. regimē quadrigarū necessario eueniret: frustra esset ars regendi quadrigā. **Notandum** q̄ sicut res actu sūt: ita erūt future: sed quedā actu litere sūt. ḡ erant libere future. ⁊ p̄ oīs non oia sūt necessario futura: licet necessitate p̄ditionata in q̄stum p̄p̄ant ad p̄videntiam diuinā. nō tamen in sui natura p̄siderata necessario eueniunt necessitate absoluta. sicut postea videbit̄ vbi distinguet duplicem necessitatem. p̄ditionatā ⁊ absolutam.

Sed hoc inquit. **Hic** p̄bia discutit motiū boetij. vtrū futura incerta sicut sūt p̄tingentia possint certe p̄fari. et primo mouet dubitationē de hoc. ⁊ tangit rōnem dubitationis. scdo assignat cām erroris ibi. **Cui⁹** erroris causa est. dicit p̄mo. **Sed** tu in q̄s o boetij bocipsum dubitat. an possit esse vlla p̄notio. i. p̄scia illarū rerū. que nō habent necessarios exitus. i. euentus. hoc. n. nullo modo videt̄ possibile. **Cū**. n. vident̄ hoc dissonare. i. p̄scientia ⁊ p̄tingentia. **Tu** enim putas si p̄uideant̄ p̄tingentia necessitatem ipsa p̄sequi. et si necessitas test̄ minime ea p̄fari. et putas nil posse comprehendēdi p̄scia diuinā nisi certū. **Et** si ea que sūt incerti exitus. i. euentus sicut p̄tingentia. si p̄vident̄ illa quasi certa. tu putas illud esse caliginē opinionis nō veritatem scie. et in hoc tu deceptus. cuius deceptionis causa est error tuus circa iudiciū cognitōnis. **Ardis**. n. diuersus esse ab integritate. scie aliter arbitrari rē se se habeat. ⁊ in h̄ erras. **Notādū** q̄ q̄ nos nō possum⁹ futura p̄tingentia certe p̄cognoscere: putamus similiter deū hoc nō posse. res. n. eodem modo se habēs diuersimode a diuersis pōt cognosci. vnde cognoscere rem aliter q̄ se habet ex parte rei cognite non est scientia. s̄ cognoscere rem aliter q̄ se habeat ex parte cognoscentis bene est scientia: et sic futura contingentia licet in se sūt incerta: possunt tamen p̄fari a deo sine errore falsitatis

Cuius erroris causa est: q̄ oia q̄ quisq̄ nouit: ex ipoz tm̄ vi atq̄ natura cognosci estimat q̄ sciūt qd̄ totū p̄tra est. Omne. n. qd̄ cognoscit: nō fm̄ sui vim s̄ fm̄ cognoscētū pot̄ cōphēdit facultatē. Mā vt hoc breui liq̄ at exemplo: eandē corpis rotunditatē alit̄ visus aliter tactus agnoscit. Ille em̄ manēs: totū simul tactis radijs intuei. hic v̄o coherēs orbi atq̄ p̄iunctus: circa ipm̄ mot̄ ambitū: rotunditatē p̄tibz p̄phēdit. Ip̄m̄ q̄ boiē aliter sensus: aliter imaginatio: aliter rō: alit̄ intelligentia p̄tuei. Sensus em̄ figurā in subiecta materia cōstitutam. Imaginatio v̄o solaz sine materia iudicat figurā. Rō v̄o hanc q̄ transcēdit: sp̄m̄q̄ ipaz q̄ singularibz inest vniūfali p̄sideratione p̄pendit. Intelligentie v̄o celsior ocul̄ existit. sup̄gressa nanq̄ vniuersitatis ambitū: ip̄am illā simplicē formā pura mētis acie p̄tuei. In q̄ illud maxime p̄siderandū est. Mā sup̄ior vis p̄phēdēdi amplectit̄ inferiorē. Inferior v̄o ad sup̄iorē nullo mō cōsurgit. Neq̄. n. sensus aliqd̄ extra materiā valet: vel vniuersales sp̄s imaginatio p̄tuetur: vel ratio capit simplicē formā. s̄ intelligentia q̄si desup̄ spectās p̄cepta forma que subsunt cuncta diiudicat. s̄ eo mō q̄ formā ip̄am q̄ nulli aliū nota esse poterat: cōphēdit. Mā rōnis vniuersus: r̄ imaginatiōis figurā r̄ materiale sensibile cognoscit. Nec rōne vtēs: nec imaginatiōe: nec sensibz. s̄ illo vno ictu mentis formaliter (vt ita dicā) cūcta p̄spiciens. Ratio q̄ cū qd̄ vniuersa-

Cuius erroris causa est. Hic assignat causam erroris. Abi notandū q̄ cā erroris quare putat̄ futura incerta nō posse certe p̄siri. qz̄ putat̄ q̄ facultas cognitiōis sit fm̄ facultatem rei cognite: r̄ nō ip̄ius cognoscentis. qd̄ est falsuz. Primo ergo premitit̄ buiusmodi cām erroris. Secō improbat̄ ip̄am. ibi. naz vt hoc breui. dicit̄ primo. Cui? erroris cā est qz̄ existimat̄ q̄ oia q̄ q̄sq̄ nouit illa cognosci tm̄ ex vi r̄ natura ipoz q̄ sciūt: et nō ex vi cognoscentis. qd̄ totū est p̄. i. p̄ p̄trariū. qz̄ res magis cognoscunt̄ fm̄ naturā cognoscentis. Omne. n. qd̄ cognoscit̄ nō p̄phēditur fm̄ sui vim. i. fm̄ modū sue nature. s̄ pot̄ fm̄ facultatē cognoscētis. Notandū q̄ si cognitio esset fm̄ facultatē. rei cognite tūc res ab oibus eodem mō cognoscere. et sic aliqd̄ cōphēdere eodem mō ab intellectu hūano r̄ diuino. qd̄ falsuz est. qz̄ q̄ sunt incerta cōprehēsiōe hūana: sunt certa p̄prehēsiōe diuina. cognitio s̄ pot̄ attendit̄ fm̄ facultatē potētie cognoscentis. ita q̄ quāto potētia est efficacior r̄ certior. tanto certius r̄ limpidius rē cōprehēdit.

Nam vt hoc breui exemplo liqueat. Hic p̄bat q̄ facultas cognitiōis est fm̄ facultatē potētie cognoscentis r̄ nō rei cognite. Primo declarat̄ hoc exemplis. Secō p̄bat hoc idē p̄ rōne. ibi. Neq̄ id in iuria. Prima in duas fm̄ duo exempla. Scdm̄ ibi. Ipsuz qz̄. Primo dicit̄ q̄ cognitio sit fm̄ facultatem cognoscentis liqueat breui exemplo. Mā visus aliter agnoscit eandē corpis rotunditatē r̄ aliter tactus. Ille em̄ visus manēs eminus. i. a longinquo. intuei totū corpus simul tactis radijs visualibz. hic v̄o supple tact̄ coherens r̄ p̄iunctus orbi. i. rotunditati. r̄ mot̄ circa ipm̄ ambitū. i. circa corpus rotundū. p̄prehēdit. i. eius rotunditatē. p̄tibz. i. p̄ p̄tes. Notandū q̄ innuit duplicē differentia inter modū cognoscēdi visus r̄ tactus. Diuina est q̄ visus a remotis extr̄s cognoscit aliqd̄ corpus rotundū. Tactus aut̄ non cognoscit ip̄m̄ nisi p̄iunctus. Scda differentia est. q̄ visus totū corpus simul cōprehēdit: tactus aut̄ p̄ partes. Talis aut̄ diuersitas in cognoscendo nō esset si res cognoscere ex sui natura. cuz eadē res manet in vtraq̄ cognitōe. Notandū quidā dixerūt visionē fieri p̄ emissionē radioz̄ visualiuz ab oculis vsq̄ ad rem visam. Sed hoc opinio est p̄tra Aresto. visio. n. nō fit extramittendo: s̄ intus suscipiēdo. patiente. n.

aliq̄ sensitio sit ip̄m̄ vidē. q̄. de aia. Hic aut̄ loq̄t̄ opinioe antiq̄: cū dicit̄ q̄ visus intuei totū corp̄ iact̄ radijs Ip̄m̄ qz̄ boiē. Hic ponit̄ scdm̄ exemplum in virtutibz cognoscitiuis subordinatis. Secō ondit̄ quō iste virtutes se habeant̄ adinuicē. ibi. In quo illud. Primo s̄ declarat̄ quō idē a diuersis potentijs diuersimode cōprehēdit̄: dices. Sensus exterior aliter p̄tuei ip̄sum boiē. aliter imaginatio. aliter rō. aliter intelligentia diuina. Sensus em̄ exterior sicut visus iudicat figurā boiis in subiecta materia. i. in sensibili materia. s̄ imaginatio solam figurā iudicat. i. discernit sine materia. i. in absentia rei materialis. Rō v̄o hanc imaginatiōem transcēdit. r̄ ip̄am sp̄m̄. i. naturā specificā boiis que singularibz inest. p̄pendit. i. discernit vniuersali p̄sideratione. oculus v̄o. i. p̄sideratio intelligentie est celsior. qz̄ intelligentia diuina sup̄gressa ambitū vniuersitatis q̄ existit in singularibz. illā simplicē formā. s̄ ydeā boiis que est in mēte diuina. p̄tuei pura acie. i. speculatione mentis. Notandū q̄ primū exemplū fuit de virtutibz cognoscitiuis nō subordinatis: sicut de visu r̄ tactu. Istud aut̄ exemplū est de virtutibz subordinatis: q̄ sunt quatuor. s̄ sensus exterior: q̄ inest oibus aialibz. imaginatio que tm̄ inest aialibz p̄fectis. ratio que tm̄ est in hominibus. et intelligentia p̄ quā intelligit̄ diuinā cognitionem. Iste virtutes habent diuersum modū cognoscēdi eandem rem. s̄ boiē: vt declarat̄ in litera. qd̄ nō eēt nisi cognitio fieret fm̄ facultatem virtutū cognoscētū r̄ nō rei cognite.

In quo illud maxime. Hic ondit̄ p̄bia quō p̄dicte virtutes cognoscitiue se hnt̄ adinuicē. ondes q̄ q̄cqd̄ p̄t virt̄ inferior: pot̄ etiā r̄ sup̄ior r̄ ampli. et ip̄mo hoc ondit̄ de intelligentia respectu aliarū virtutū. Secō ondit̄ idē de rōne. scda ibi. Rō qz̄. Primo dicit̄. In quo. i. in ordine istarū virtutū. illud est maxime p̄siderādū q̄ vis p̄prehēdēdi sup̄ior amplectit̄ in se inferiorē. qz̄ virtus sup̄ior cognoscit̄ oē illud qd̄ inferior. Inferior autē nō p̄surgit ad sup̄iorē. ita vt apprehēdat̄ illud qd̄ sup̄ior. qd̄ manifestat̄ in erēp̄o dices. Neq̄. n. sensus alit̄ quid valet apphēdere extra materiā. r̄ imaginatio p̄tuei sp̄s vniuersales. i. minus p̄ticulares. s̄ ratō capit simplicē. i. vlem formā. Intelligentia aut̄ diuina q̄si desup̄ spectās. cū sit in sup̄mo gradu cognitionis ipsa cōcepta forma ydeali. diiudicat etiā cūcta que subsunt illi forme. vt cognoscendo ydeā boiis cognoscit̄ oia q̄ sunt in boiē. s̄ eodē mō p̄phēdit̄ ip̄as formā q̄ nulli inferiori virtuti nota eēt poterit. nā ip̄a cognoscit̄ vniuersus. i. vlem formā rōnis r̄ figurā imaginatiōis r̄ materiale sensibile. qd̄ spectat ad sensuz exteriorē. nō vtēs rōne: nec imaginatiōe: nec sensibz: s̄ p̄spiciens cūcta vno ictu mentis. i. absq̄ decursu cognoscit̄. qd̄ nō facit̄ rō. Notandū q̄ qz̄ virt̄ sup̄ior virtute includit̄ inferiorē: sicut tetragonū includit̄ tragonū. vt. ij. de aia. ideo q̄cqd̄ pot̄ virtus inferior pot̄ r̄ sup̄ior r̄ magis. qz̄ mō magis vniuersali cōprehēdit̄ qd̄ inferior: mō magis p̄ticulari. s̄ nō econuerso. ideo q̄ pot̄ intelligentia hūana cōprehēdere: pot̄ et diuina intelligentia. licz̄ nō econuerso.

Ratio quoq̄ cū qd̄ vlc̄ respiciat. Hic ondit̄ idē de rōne. q̄ sicut intelligentia p̄prehēdit̄ alias tres virtutes

Ratio quoq̄ cū qd̄ vlc̄ respiciat. Hic ondit̄ idē de rōne. q̄ sicut intelligentia p̄prehēdit̄ alias tres virtutes

inferiores: sic rō etiā p̄bendit sub se alias duas virtutes. s. imaginationē et sensum dicens. q. cū rō respicit. i. cognoscit qd vlt. nō vtens imaginationē nec sensum. et p̄bēdit imaginabilia et sensibilia vlti cōpensione. bec. n. est rō q. ita defuit vlti sue cōceptōnis. bō est aial bipes rōnale. q. diffinitō cū sit vlti notio. id ē notificatio. tūc nulli etiā ignorat rē esse imaginabile et sensibile: que hac diffinitōe explicat. Illa ratō p̄ferat vniversale non vtens imaginationē vel sensum. s. rōnali p̄ceptione. Tūc ondit q. sicut ratio p̄bendit imaginationē et sensum: sic imaginatio sensum cōp̄bēdit. dicens. imaginationē q̄s tamēti p̄ q̄uis. sum p̄sit exordiu ex sensib⁹ visendi et formadi figuras. tñ absente sensu exteriori. imaginatio collustrat. i. cōgscit queq̄ sensibilia: nō sensibili s. imaginaria rōne iudicandi. et tūc p̄cludit dicens. Vides nē igit quōd cuncta potius vtant suā. i. pp̄ia facultate in cognoscendo. q̄ facultate eoz que cognoscunt. **¶** *Notandum* q. l3 rō in p̄prehēdēdo suū vlt nō vtat imaginationē et sensum: tñ in actu suo p̄m̄ponit imaginationē et sensum. q. nihil ē in intellectu nisi fuerit in sensu. Sicut l3 imaginatio in sua opatiōe nō vtat sensum: tñ p̄m̄ponit sensum fuisse in actu. q. fantasia quā h̄vocat imaginatiōe: ē motus factus a sensu p̄m̄ actu. h. de aia.

¶ *Itēq̄* i. iniuria. *Hic* p̄firmat dictū suū p̄ rōne di. Illi. s. res cogit nō p̄m̄ sui nāz s. p̄m̄ nāz cogit. illud nō p̄tingit iniuria. i. irrationabiliter. Nā cū oē iudiciū cognitōis sit act⁹ et opatio. iudicātis. i. potētie cognoscitiue. necesse ē vt q̄sq̄ cogitans p̄ficiat suam opam. i. suā opatiōne cogitēdi. nō ex aliena ptate. s. rei cognite. s. ex pp̄ia ptate. i. ex vtute cogitētis.

¶ *Notādū* q. ex ista forma talis rō. *Dis act⁹ et opatio sequitur p̄ditionē illius potentie cuius ē act⁹ et opatio. s. iudicare siue cogitēre est actus et opatio potētie cogitētis et nō rei cognite. s. iudicare et cogitēre sequit modū et p̄ditōes potētie cogitētis et nō rei cognite*

¶ Metrum quartū quinti libri.

Quondā portic' attulit
 feneas supple stoicos. q. dicebant feneas. pp̄ maturitatē morū. feneas inq̄ nimiu obscuras supple in sententijs. q. stoici credit sensus et imagines. i. rez sensibili um formas imp̄mi mentib⁹ ex corpib⁹ extimis. i. exteriorib⁹. et posuerūt illa corpa eo mō imp̄mere imagines mentib⁹. vt quāda mos fuit alicui scribēti celeri stilo figere p̄ssas lras. cōgre. i. in planicie pagine. q. pagina nullas p̄us notas habeat. **¶** *Notādū* q. stoici di cūf a stoā greco qd ē portic' latine. q. et atēnis in manifestissima portico et alijs locis publici stoici disputare solebāt illi posuerūt aiam tñ b̄re sei rōne patituris respectu rez exteriorū. et q. cognitio magis videt seq̄ virtutē actiuā q̄ passiuā. id ē m̄ eos cognitio pot⁹ vs attēti s̄m facultatē rei cognite que est actiuā: q̄ aie cognoscētis q̄ est passiuā.

¶ *Sz mens. Hic* improbat dāc opinionē. scdo ponit suā veritatē. ibi. *Hec ē efficiēs. Pōit ḡ reducat ad plura incōuenientia istā opinionē dicens. Sz si mēs vigens nihil explicat. pp̄us motib⁹. i. si nulla actionē pp̄riā bz. s. tñ iacet patiens. subdita notio. i. silitudinib⁹ corporū. et si ipā reddit. i. rep̄ntat cassas imagines rez. i. silitudines in vicē speculi. i. ad modū speculi. *Hic* q̄nt vñ viget bec notio. i. s. cognitō aia. q. aia est cernēs oia nō tñ corporalia s. etiā incorpalia. **¶** *Notādū* q. p̄m̄ū incōueniēs ē si cognitio intellectiua fieret p̄ solā imp̄fessionē corporū in aia: tūc nō esset virt⁹ p̄ quā aia cogitēret incorpalia. q. p̄ solā imp̄fessionē corpm tñ cogitēret corporalia. nūc aut manifestū ē q. etiā incorpalia cogit. *Aliud* incōueniēs ponit dicens. *Si aia tñ ē passiuā. q. vis aie singula p̄spicit. i. iudicat. aut q. vis aie cognita diuidit. aut diuisa recolligit. aut q. vis aie leges. i. app̄bēdes. alter nū iter p̄ponēdi et diuidēdi. nūc inserit caput summis. i. ḡnālistimis ascēdēdo a spālissimis ad ḡnālistima colligēdo mltitudinē. et nūc decidit vel decedit p̄m̄ alia lram. i. cadit in infima. i. in spālissima. p̄cedēdo a ḡnālistimis ad spālissima diuidēdo. *Tū*. i. tandē aia referēs. i. opans sese sibi redarguit falsa veris. i. p̄ vera. **¶** *Notādū* q. ex ista dīs forāf rō. *Illā* aia nō ē tñ passiuā s. actiuā q. iudicat p̄ponit et diuidit et vera falsis redarguit. sed aia intellectiua ē b̄mōi. s. *¶* *Dico* nō ē: q. iudicare. p̄ponē. diuidē. redarguē vidēt ē opatiōes a. ctie. m̄ioz ap̄ccē aia iudicat intē rez et falsuz. p̄ponit p̄dicatū cū s̄biecto. aliqñ diuidit p̄dicatū a s̄biecto. et falsas opi. redarguit.**

le respicit: nec imaginationē nec sensum vtēs: imaginabilia vel sensibilia cōp̄hēdit. **Hec** est. n. que p̄ceptionis sue vniversale ita testifit. hō est aial bipes rōnale. q. cū vniversāl notio sit: tñ imaginabile sensibiles eē rez nullus ignorat q. illa nō imaginatione vel sensu: s. rōnali p̄ceptione p̄siderat. **¶** *Imaginatio* q̄s tācti ex sensib⁹ visendi formadiq̄ figuras sumpsit exordiu: sensu tñ absente sensibilia queq̄ collustrat. nō sensibili sed imaginaria rōne iudicandi. **¶** *Vides* ne igit vt in cognoscēdo cūctā sua pot⁹ facultate q. eoz q. cognoscunt vtant: neq̄ id iniuria. **¶** *Nam* cū omne in dicitū iudicantis actu existat: necesse ē vt suā q̄sq̄ opam nō ex aliena sed ex pp̄ia potestate p̄ficiat.

¶ Metrum quartū quinti libri.

Quondam porticus attulit
 obscuros nimium senes:
 Qui sensus et imagines

Corporibus extimis:
 Credant mentibus imprimi.
 Et quondam celeri stilo
 Mos est equore pagine
 Que nullas habeat notas
 Pressas figere literas.
 Sed mens si pp̄rijs vigens
 Nihil moribus explicat:
 Sed tñ patiens iacet
 Moris subdita corporum.
 Cassasq̄ in speculi vicem
 Verum reddit imagines.
 Unde hec sic animis viget
 Cernēs omnia notio.
 Que vis singula prospicit.
 Aut que cognita diuidit.
 Que diuisa recolligit.
 Alternūq̄ legens iter:
 Nunc summis caput inserit:
 Nunc decidit in infima.
 Tum sese referens sibi:
 Veris falsa redarguit.

¶ *Notādū* q. stoici di cūf a stoā greco qd ē portic' latine. q. et atēnis in manifestissima portico et alijs locis publici stoici disputare solebāt illi posuerūt aiam tñ b̄re sei rōne patituris respectu rez exteriorū. et q. cognitio magis videt seq̄ virtutē actiuā q̄ passiuā. id ē m̄ eos cognitio pot⁹ vs attēti s̄m facultatē rei cognite que est actiuā: q̄ aie cognoscētis q̄ est passiuā.

¶ *Sz mens. Hic* improbat dāc opinionē. scdo ponit suā veritatē. ibi. *Hec ē efficiēs. Pōit ḡ reducat ad plura incōuenientia istā opinionē dicens. Sz si mēs vigens nihil explicat. pp̄us motib⁹. i. si nulla actionē pp̄riā bz. s. tñ iacet patiens. subdita notio. i. silitudinib⁹ corporū. et si ipā reddit. i. rep̄ntat cassas imagines rez. i. silitudines in vicē speculi. i. ad modū speculi. *Hic* q̄nt vñ viget bec notio. i. s. cognitō aia. q. aia est cernēs oia nō tñ corporalia s. etiā incorpalia. **¶** *Notādū* q. p̄m̄ū incōueniēs ē si cognitio intellectiua fieret p̄ solā imp̄fessionē corporū in aia: tūc nō esset virt⁹ p̄ quā aia cogitēret incorpalia. q. p̄ solā imp̄fessionē corpm tñ cogitēret corporalia. nūc aut manifestū ē q. etiā incorpalia cogit. *Aliud* incōueniēs ponit dicens. *Si aia tñ ē passiuā. q. vis aie singula p̄spicit. i. iudicat. aut q. vis aie cognita diuidit. aut diuisa recolligit. aut q. vis aie leges. i. app̄bēdes. alter nū iter p̄ponēdi et diuidēdi. nūc inserit caput summis. i. ḡnālistimis ascēdēdo a spālissimis ad ḡnālistima colligēdo mltitudinē. et nūc decidit vel decedit p̄m̄ alia lram. i. cadit in infima. i. in spālissima. p̄cedēdo a ḡnālistimis ad spālissima diuidēdo. *Tū*. i. tandē aia referēs. i. opans sese sibi redarguit falsa veris. i. p̄ vera. **¶** *Notādū* q. ex ista dīs forāf rō. *Illā* aia nō ē tñ passiuā s. actiuā q. iudicat p̄ponit et diuidit et vera falsis redarguit. sed aia intellectiua ē b̄mōi. s. *¶* *Dico* nō ē: q. iudicare. p̄ponē. diuidē. redarguē vidēt ē opatiōes a. ctie. m̄ioz ap̄ccē aia iudicat intē rez et falsuz. p̄ponit p̄dicatū cū s̄biecto. aliqñ diuidit p̄dicatū a s̄biecto. et falsas opi. redarguit.**

Hec est efficiens magis
 Longe causa potentior
 Quaeque materie modo.
 Impressas patitur notas
 Praecedat tamen excitans.
 Ac vires animi mouens
 Cuius in corpore passio.
 Vel lux vel lux oculos ferit.
 Tum mentis vigor excitus
 Quas intus species tenet
 Ad motus similes vocans.
 Moris explicat exteris
 Introsumq; reconditis.
 Formis miscet imagines.

Prosa quinta libri quinti.

Quod si in corporibus sentiendis quibus
 afficiantur instrumenta sensuum forinsecus
 obiecte qualitates aique agentis vi
 goris passio corporis antecedat. quae in se actum
 mentis puocet. excitetq; interim quiescentes in
 trinsecus formas. si in sentiendis inque corpo
 ribus animus non passioe insignit. si ex sua vi sub
 iectam corpori indicat passionem. quanto magis
 ea quae cunctis corporum affectionibus absolutam se.
 in discernendo non obiecta extrinsecus sequuntur.
 si actus suae mentis expediunt. Hac itaque
 ratione multiplices cognitiones diuersis ac dif
 ferentibus cessere substantiis. Sensus. n. solus
 cunctis alijs cognitionibus destituitur. immobili
 bus aiantibus cessat. quales sunt conche ma
 ris. quaeque alia saxi heretia nutriunt. Imaginatio
 vero mobilibus beluis. quibus iam inesse fu
 giendi appetitum alijs videtur affectus. Ratio
 vero humani tantum generis est. sicuti intelligen
 tia sola diuini. Quo fit ut ea noticia ceteris
 praestet quam suapte natura non modo proprium sed
 ceterarum quoque noticiarum subiecta cognoscit.

Primo facit quod dictum est. secundo infert duas conclusiones. ibi. Hac itaque. Primo dicit. Si in sentiendis. i. in cognoscendis corporibus animus non tantum insignit. i. afficiatur passione corporis. sed ex sua vi iudicat passionem subiectam corpori ita quod in cognoscendo sequitur proprium motum. Quibus qualitates obiecte forinsecus afficiant. i. immutent. instrumenta. id est organa sensuum et passio corporis antecedat vigor agentis animi. quae passio puocet actum mentis in se. et excitet formas intrinsecus quiescentes. Si hoc est in animo non multo magis ea quae absolutam sunt cunctis affectionibus. i. qualitibus corporum. Sicut intelligentia separe et proprie deus. illa in discernendo non sequitur obiecta extrinsecus. sed expediunt. i. praesentant actum suae mentis. i. operationem intellectiuam secundum naturam propriam. Notandum quod ex ista potest sic argui. Si id est quod minus vi inesse inest et de quo magis. sed minus videtur quod animus non in cognoscendo sequitur motum suum et non rei cogitare et tamen sequitur facultatem suae cognitionis. quae multo magis intelligentia diuina sequitur in cognoscendo proprium motum suae cognitionis quam ipsius rei cogitare.

Hac itaque ratione. Sic infert duas conclusiones ex praemissis dicens. Et quo cognitio sequitur naturam cognoscetis et non rei cogitare. et cum cognoscetia sint diuersa secundum naturam. oportet diuersis cognoscetibus peruenire diuersas cognitiones. Unde dicit. Hac itaque ratione. quod cognitio sequitur naturam cognoscetis. multiplices cognitiones. cessere. i. cessentur diuersis ac differentibus. Quibus. sensus. n. solus destituitur alijs cognitionibus. cessit aiantibus. immobilibus. quales sunt conche maris. et quaeque nutriunt heretia saxi. Imaginatio vero cessit mobilibus beluis quae mouentur motu progressiuo. quibus videtur inesse affectus. i. appetitus fugiendi malum vel appetendi bonum. Ratio vero per quam praesentimus vires tantum est humani generis. sicut intelligentia est diuini generis. Tunc ponit secundam conclusionem. quod illa cognitio est notior et nobilior quam non solum apprehendit proprium obiectum sed etiam obiecta aliarum noticiarum. i. cognitionum. Unde dicit. Quo fit ut ea noticia. i. cognitio praestet. i. nobilior sit ceteris. quam suapte natura. i. propria natura. non modo. i. non tantummodo. proprium obiectum cognoscit. sed etiam cognoscit subiecta ceterarum noticiarum. Nota circa primam conclusionem quod cum actus et operationes diuersificentur secundum diuersitatem agentium et operandium. sequitur si agentia et operandia sint diuersa quod habeant diuersas operationes et cognitiones. propter quod sensus sunt alijs cognitionibus cessit animalibus immobilibus. et a e

Hec est efficiens magis. Sic philosophia ponit veritate dicens. Hec mens est magis causa efficiens. quam est causa loquopotentior quam illa que modo materie. i. similitudine materie. patitur notas impressas. et quae alijs crederet quod in anima nulla esset passio. Ideo subdit quodam passio. praecedit operationes anime in viuo corpore. excitans et mouens vires animi ad operandum. ut quoniam lux ferit oculos tunc patitur visus. vel cum vox instrepit. i. insonuit auribus tunc patitur auditus. et tandem vigor mentis excitatus. i. excitatus vocans species quae intus tenet ad similes motus applicat eas notis exteris. i. similitudinibus exterioribus. et miscet. i. applicat imagines exteriores corporum. forinsecus. i. species interiorum suorum. i. in anima reconditis. Notandum quod Boetius hic videtur sententia platonica que ponit species rerum a principio naturaliter inditas anime. Sed anima sopita est in corpore. ita quod non intelligit per eas nisi ex parte per immutationem sensuum exteriorum. excitata autem euocat species similes illi quam sensus exteriorum impressit et applicando eas rei exteriori. sic intelligit per eas. ad hanc intentionem etiam loquitur in comiens primo posteriorum. dicens. Ratio in nobis sopita non agit nisi prius per operationes sensuum quibus admisceatur fuerit extracta. Notandum quod ex ista videtur quod intellectus possibilis intelligendo etiam sit actiuus cum sit causa efficiens ut dicitur in ista. Aristo. autem. in. de anima vult quod intelligere sit pati et quod intellectus nulla habet naturam nisi quod est possibilis vocatus. Ad hoc dicitur aliquid quod anima apprehendit tam intellectum possibilem quam agentem in anima est actiuus immo causa effectiuus intellectus ratione intellectus agentis. sed est passiuus ratione intellectus possibilis. vel dicitur quod intellectus possibilis est potentia passiuus sicut quod ad primum eius actum cum intelligere sit pati. sed omnis potentia passiuus de necessitate requirit potentiam actiuam quae reducat ipsam ad actum. Tale autem actiuus non potest esse res corporalis extra cum agens sit praesentans passio. id est tale actiuum ex parte anime exit intellectus agens cuius operatio est facere potentia intellecta actu intellecta. ita quod a re extra virtute intellectus agentis impressitur aliquid intellectui possibile per quod in actu intelligendi reducatur. Ratio est intentio boetii negare quod mens sit passiuus ratione intellectus possibilis. sed vult quod mens siue anima magis habeat efficientiam in intellectu quam sit passiuus ab ipsis corporibus extra. et per praesens efficientiam intellectus non debet attribui rebus extra quod erat de intentione stoicorum.

Prosa quinta libri quinti.

Quod si in corporibus sentiendis. Hec est quinta pro
 sa huiusmodi libri. In qua probatur spaliter diuersas
 cognitiones esse secundum modum cognoscetis et non rei cog
 nite. Secundo ostendit insufficietiam eorum quae ex viuo modo cog
 noscendi improbat. prouidentiam diuinam. ibi. Quid igitur.

capitū hic sensus stricte p apprehensione sensitiua. q̄ solū immutat ad p̄ntiā sensibilibs. Sic enim distinguit con- tra imaginationē q̄ nō tm̄ apprehendit rē presentē. s̄ etiā absentem. **Notandū** circa sc̄dam p̄clusionē q̄ que- cunq; potētia plura cognoscat videt esse p̄stantior ea que cognoscat pauciora. Si ergo aliqua potētia cogno- scat p̄m̄ obiectū. t̄ cū hoc obiecta aliarū potētiarū inferiorū. sicut est intelligentiā diuinā. t̄ nō econuerso. se- quitur q̄ potētia superiora plura cognoscens sit nobilior inferiori.

Quid igit. **Hic** p̄bia ondit insufficientiā eorū que ex modo cognoscendi n̄o improbant diuinā p̄udentiā. sc̄do hortat nos ad p̄siderandū modū diuine cog- nitionis. ibi. **Quare** in illius. primo manifestat insuffi- cientiam eorū p̄ simile. sc̄do applicat illud simile ad p̄positū. ibi. **Simile est.** **Siluetudo** autē quā intendit ta- lis est. **Sensus** et imaginatio sunt cognitiōes inferi- ores q̄ rō. **Si** ḡ sensus t̄ imaginatio uellent iudicare modū cognoscēdi rōnis ex n̄o cognoscendi p̄rio. et dicere q̄ vniuersale nihil esset qd̄ rō apprehendit. vel si v̄ esset iudiciū rōnis vel esset p̄ticulare t̄ sensu- bile. rō nō diceret p̄rariū. **Manifestū est** q̄ nos qui vigenus vtraq; cognitione potē affentiremus rati- onis iudicādo motiū sensus t̄ imaginationis lē in- sufficientis. dicit ḡ. **Quid igit** si sensus t̄ imaginatio re- fragent. i. p̄radicant rōni. dicentes nihil esse vniuer- sale id qd̄ rō putat sese intueri sic arguendo. **Qd̄** cū est sensibile aut imaginabile id non posse esse vniuer- sum. i. vniuersale s̄m̄ iudiciū sensus t̄ imaginationis **Aut igit** iudiciū rōnis necesse est esse verum. et p̄ se- queis nec quicq; esse sensibile. qd̄ est absurdū. **Aut** quoniam notū sit sibi sup. sensus t̄ imaginationi plu- ra esse subiecta sensibilia t̄ imaginationi. que necesse ē esse sensibilia. crederes ne p̄ceptiones rōnis esse ina- nē. q̄ consideret illud qd̄ sit sensibile et singulare. q̄ si qd̄dā vniuersale. **Ad** hoc si rō n̄deat se p̄spicere i- ratione vniuersali qd̄ sit sensibile et imaginabile. **Illa** nō. i. sensum t̄ imaginationem non posse aspirare. i. puenire. ad cognitiōes vniuersitatis. i. vniuersalis. q̄ notio. i. cognitio eorū non possit excedere figuras corporales. t̄ diceret rō potius esse credendū firmiori t̄ p̄fectioni iudicio rerū. **In** h̄mōi igit lite. i. inter sen- sum t̄ imaginationem ex vna pte. t̄ rōne ex altera p- te. nos ḡbus inest taz vis ratiocinandi q̄ imaginadi et sentiēdi. nōne potius p̄barem̄ cām rōnis. t̄ repu- tarem̄ motiua sensus t̄ imaginationis esse insuffi- cientiā. q. d. immo. **Notandū** q̄ iudicio nobilioris potētie potius est astandū q̄ iudicio potētie igno- bilioris. cū igit rō sit potētia nobilior q̄ sensus t̄ ima- ginatio. eo q̄ rō p̄bendit p̄m̄ obiectū. t̄ obiectum sensus t̄ imaginationis et non econuerso. ḡ potius astandū est iudicio rationis q̄ potētiā inferioriū.

Simile est. **Hic** applicat illud simile ad p̄positū t̄ dicit. **Illud** qd̄ est dictū de sensu t̄ imaginatione respe- ctu rōnis. s̄ se est ei q̄ humana rō nō putet diuinā in- telligētiā intueri. nisi vt rō ip̄a cognoscat. quod appa- ret ex ipso mō arguendi. **Nā** ita differis. i. arguis si q̄ nō videant nō habere certos t̄ necessarios euentus. talia nequeunt p̄sciri certo euentura. **ḡ** talii rerū nulla est p̄scientia. quam scilicet p̄scentiam si cre- damus esse in his. nihil erit quod non proueniat ex necessitate. **Si** igitur sicut sumus particeps rationis. ita possemus habere iudiciū diuine mentis. sicut nūc iudicauim̄ imaginationē et sensum oportere credere ratio- ni. sic censeremus. i. iudicaremus. iustissimū humanā rōne sese submittere diuine menti. **Notandū** q̄ simile est de iudicio sensus t̄ imaginationis respectu rōnis. t̄ rōis respectu intelligentiē diuine. **Nā** sensus t̄ imaginatio- ni videt q̄ ratio aliter non possit p̄prehendere rem. nisi sicut ip̄a p̄bendit qd̄ t̄ falsum est. **Sic** similiter videt rationi humane. q̄ intelligentiā diuinā nō possit res incertas cognoscere aliter q̄ ip̄a cognoscat. qd̄ falsus est. **Nam** que ratio humana incerte cognoscat intelligentiā diuinā certa comprehendit.

Quare in illius summe intelligentiē. **Hic** p̄bia hortat vt erigam̄ nos ad cognitiōē diuine intelligentiē di- cens. **Quare** si possumus erigamur p̄ diligentē p̄siderationē in cacumen illius summe intelligentiē sup. diuine. **Illic** n. rō videbit qd̄ in se nō pot̄ intueri. i. quō certa t̄ diffinita p̄notio dei cognoscat illa que non habent cer- tos eitus. et illud nō sit opinio. sed potius sit simplicitas summe scie nullis terminis inclusa. q̄a simplicitas summe sapie est infinita. **Notandū** q̄ si cognitio seq̄ret facultatē rei cognite. et nō virtutis cognoscentis. tūc sicut ratio humana cognoscat futura contingētia incerte. sic similiter intelligentiā diuinā ea incerte co- gnosceret. sed q̄ facultas cognitiōis est s̄m̄ facultatem v̄tutū cognoscentiū. t̄ intelligentiā diuinā in cognoscenti- do excedit rōne humanā. poterit ip̄a certe cognoscere que rō humana incerte cognoscat.

Metrum quintū quinti libri.

Quid igit. si rōcinationi sensus imagina- tioq; refragent. nihil ē illud v̄le dicētes q̄ sese intueri ratō putet. **Qd̄** em̄ sensibile vel imaginabile est id vniuersum esse nō posse aut igit rōnis verū esse iudiciū. nec q̄c̄q; ēē sensibile. aut qm̄ sibi n̄ōtū sit plura sensibilia t̄ imaginationi esse subiecta. inanē p̄cepti- onē esse rōnis que qd̄ sensibile sit ac singu- lare q̄ si quoddā vniuersale p̄sideret. **Ad** h. si rō p̄tra n̄deat. se q̄dez t̄ qd̄ sensibile t̄ qd̄ imaginabile sit vniuersitatis rōne p̄spice- re. **Illa** v̄o ad vniuersitatē cognitionē aspi- rare nō posse. qm̄ eorū notio corporales figu- ras nō possit excedere. **De** rex v̄o cognitio- ne firmiori potius p̄fectioniq; iudicio esse credendū. **In** h̄mōi igit lite nos q̄b̄ tā rō- cina di q̄ imaginadi etiā sentiēdiq; vis in- est. nōne rōnis potius cām p̄barem̄. **Sic** est q̄ humana rō diuinā intelligentiā futu- ra nisi vt ip̄a cognoscat non putat intueri. **Nam** (ita differis) si quā certos ac necessa- rios h̄re nō videant euentus. ea certo euentu- ra p̄sciri nequeunt. **Harū** igit rerū nulla est p̄scia. quā si etiā in his esse credamus. nihil erit qd̄ non ex necessitate pueniat. **Si** igit vti rōnis p̄ticipes sumus. ita diuine iudiciū mētis h̄re possemus. sicut imaginationē sen- sumq; rōni cedere oportere iudicauim̄. sic diuine sese mētī humanā summ̄ itere rōne iustissimū censeremus. **Quare** in illius sum- me intelligentiē cacumen si possumus eriga- mur. **Illic** n. rō videbit qd̄ in se nō pot̄ intue- ri. **Ad** aut est. q̄ nā mō etiā q̄ certos eitus nō habent. certa t̄n̄ videat ac t̄finita p̄no- tio neq; id sit opinio. sed summe potē scien- tiē nullis terminis inclusa simplicitas.

Quam varijs terras. **Hic incipit quintū metrū huius quinti.** qđ dicit archiloꝝcū ab inuētoꝝe. **Da**ctil-
cu a pede p̄nante. in quo ondit boiem esse dispositū ad p̄tēplationē celestius et figura corpis sui. et
pr̄mo describit figurā corpalem aliaz bestiaz. scđo figurā bois. ibi. **Unica** gens. **Pr̄mo** dicit. **M**alia
p̄meant terras q̄ varijs. i. valde varijs figuris. namq; alia aialia extēto corpe sicut serpentēs et reptilia.
illa verrit. i. vertunt puluerem. et incitata. i. mota vi pectoris. trahunt p̄tinuū sulcū sup. in puluere. **S**ūt alia
aialia quibus inest vaga leuitas alaz q̄ verberet ventos. et enatet. i. transtet liq̄do volatu spacia longi et heris
.i. aeris. **S**unt alia que gaudent vestigia p̄fisse solo. i.
terre gressibus suis et transmittere. i. p̄transire viri-
des campos. et gaudent subire siluas. que oia aialia:
licet videas ea discrepare varijs formis. tñ facies co-
rū p̄na. i. ad terrā inclinata. valet ingrauari. i. ingra-
uatos ostendere sensus hebetes. i. brutales. **M**o-
tandū q̄ p̄bia tangit tria genera aialū. s. reptilia. vo-
latilia et gressibilia que licet differant in formis. quā
quedam formant ad reptandū vt serpentēs. quedā
ad volandū vt aues. quedā ad gradiendū vt bestie.
tñ in hoc oia p̄ueniūt q̄ habent faciē inclinatā ad
terram.

Metrum quintum libri quinti.

Quam varijs terras animalia per-
meant figuris.

Namq; alia extēto sunt corpore
pulueremq; verrunt.

Motinuūq; trahūt vi pectorū icitata sulcū

Sūt q̄b alaz leuitas vaga vberēq; ventos

Et liq̄do lōgi spacia etherē enatet volatu

Hec p̄fisse solo vestigia gressibz gaudēt.

Que virides cāpos trāsmittē v̄l sbire siluas

Que varijs videas lz oia discrepare formis

Pona tñ facies hebetes valet iḡuare sent?

Unica gēs hoīm celluz leuat alti? cacumē

Atq; leuis recto stat corpe respicitq; trās

Hec nisi t̄ren? male desipis admonet figura

Qui recto celū vultu peti. ererisq; fronte.

In sublime feras aim q̄ ne grauatā pessuz

Inferior sidat mens corpe celsi? leuato.

Prosa sexta et vltima.

Gloriā igit vti paulo ante mōstra-
tum est omne quod scit non ex sua

sed ex p̄prehendentium natura co-
gnoscit. intueamur nūc (quantum fas est)

quis sit diuine substātie status. vt que naz
etiaz scientia eius sit possimus agnoscere.

Deū igit eternū esse: cunctoz rōne regenti
um cōe iudiciū est. **Q**uid sit igit eternitas

p̄siderem? hec. n. nobis naturā p̄ter diui-
nam sciētiaz patefacit. **E**ternitas igit est

int̄miabilis vite tota sil? p̄fecta possessio.

Unica gens hominū. **Hic** describit figuram homi-
nis dicens. **Unica** gens boim. i. solum genus huma-
nū. leuat cellum cacumē. i. caput suuz altius. et leuis
stat recto. i. erecto corpe. et respicit terras vultu ele-
uato ad celū. tu homo terrenus q̄ recto vultu petis
celū. et exeris. i. erigis frontē. hec recta figura admo-
net te. q̄ tu male desipis. nisi etiā feras. i. extollas ani-
mū tuū in sublime. i. in celestia. ne mens grauatā. id
est grauedine depressum. pessum. i. sub pedibz vel sub-
tus. et est pessum aduerbiū loci. ne illa mens sidat. i.
resideat. inferior corpe leuato cellus. **M**otandū
cū homo habeat figurā corpis erectā ad celū. si anima
nō erigeret ad p̄tēplationē celestius. videret cor-
pus esse nobilius anima. **M**otandū s̄m **A**resto. in
xvi. de aialibz. homo inter oia aialia habeat figuram
rectilinearem de qua figura etiam loquitur **Quid?** i
li. metamorphoseos dicens. **P**ronam cum spectant
animalia cetera terras. **O**s homini sublime dedit ce-
lūq; videre **I**ussit et erectos ad sidera tollere vult?

Prosa sexta quinti libri.

Quoniam igit vti paulo ante. **Hic** incipit sexta
prosa et vltima huius quinti. in qua determi-
nat veritatē de p̄passibilitate p̄scientie diuine

et liberi arbitrii. **E**t primo ponit suam determinatio-
nem. scđo subiungit vtilē exhortationē circa finem li-
bri ibi. **Q**uerfamini igit. **P**rimo ondit modū diuine
cognitionis. scđo soluit obiectiones factas p̄ra diui

na p̄uidentiā. scđo p̄cludit p̄passibilitatē liberi arbitrii cū p̄uidentiā diuina. scđa ibi. **Q**uid igit postulas. ter-
cia ibi. **Q**ue cū ita sint. primo determinat de statu dei q̄ est eternitas. scđo ex hoc declarat modū diuine scien-
tie. ibi. **Q**uoniam igit omne iudiciū. primo p̄mittit q̄ determinandū sit de eternitate. scđo determinat ea. ibi. **E**-
ternitas igit est interminabilis. **P**rimo dicit. **Q**m̄ monstratū est paulo ante. q̄ omne qđ scit cognoscit. nō et sua
natura. i. non et natura rei scite. s. et natura p̄prehendentū. i. cognoscentium. intueamur nūc quantum fas est.
quis sit status diuine essentie vel substātie. vt possimus agnoscere qđ sit eius scia. et subdit q̄ cōe iudiciū cun-
ctoz regentiū. i. vtentiū rōne est deus esse eternū. ideo p̄sideremus qđ sit eternitas. hec. n. nobis patefacit na-
turā et diuinā scientiā. **M**otandū q̄ viri regentes rōne sunt viri p̄dicti luce sapie. et omnes isti p̄cedūt deum
esse eternū. **N**am p̄bs. viii. p̄biscōz. ex eternitate motus ondit eternitatē motoris. et omnes tā greci q̄ bar-
bari putantes eos esse estimant eos immortales. **M**otandū q̄ qz eternitas dei et natura et scientia dei nō
differunt s̄m substātiā. ideo cognita eternitate cognoscit natura et scia dei.

Eternitas igit est. **Hic** p̄sequit de eternitate. **E**t primo ponit eius diffinitionē. scđo declarat eā. ibi. **Q**uod
ex collatioe. **P**rimo dicit. eternitas est possessio vite interminabilis existens tota simul et p̄fecta. **M**ota s̄m
Albertū sup li. de causis. **A**liqđ est eternū. et est in eternitate. et est ipsa eternitas sicut deus. **A**liqua sunt eter-
na et sunt in eternitate. sed nō sunt ipsa eternitas. sicut substātie sepate. **A**lia sunt eterna nō in eternitate nec
sunt ipsa eternitas. vt motus tempus et mundus. **M**otandū cū dicit eternitas est possessio vbi vtilē nomie
possessionis ad designandū immutabilitatē et indeficientiam eternitatis. qz ipsa firmiter possidetur et quiete
habetur. et dicit vite ad inuendū q̄ non viuētia non mensurant eternitate. **E**t dicit interminabilis ad dif-
ferentiā illius vite que habet terminuz a p̄te ante et a p̄te post. sicut vita hominis. vel a p̄te ante tñ sicut vita
angeloz. et dicit tota simul ad differentiam vite angelice. quis. n. esse angeli s̄m substātiā sit totum simul.
non tñ s̄m opationem. cū habeat opationes successiuas et intellectioes. et dicit p̄fecta ad designandū q̄ eter-
nitati nihil deest. p̄fectū enim est q̄ nihil deest primo celi et mundi.

Quam varijs terras animalia permeant figuris
Namq; alia extēto sunt corpore pulueremq; verrunt
Motinuūq; trahūt vi pectorū icitata sulcū
Sūt q̄b alaz leuitas vaga vberēq; ventos
Et liq̄do lōgi spacia etherē enatet volatu
Hec p̄fisse solo vestigia gressibz gaudēt
Que virides cāpos trāsmittē v̄l sbire siluas
Que varijs videas lz oia discrepare formis
Pona tñ facies hebetes valet iḡuare sent?
Unica gēs hoīm celluz leuat alti? cacumē
Atq; leuis recto stat corpe respicitq; trās
Hec nisi t̄ren? male desipis admonet figura
Qui recto celū vultu peti. ererisq; fronte.
In sublime feras aim q̄ ne grauatā pessuz
Inferior sidat mens corpe celsi? leuato.

in fine
venerunt

Quod ex collatiōe. **H**ic declarat diffinitionē. scdo re darguit q̄sdaz q̄ vocabulo eternitatis abutebant. ibi. **U**nō recte. primo q̄ declarat diffinitionē eternitatis in opatiōe ad tps̄ dicens. **U**nō dictū ē q̄ eternitas ē possessio tota simul incommutabilis vite. qd̄ liquet clarius ex collatiōe. i. ex opatiōe tps̄aliū. **M**a q̄cqd̄ uiuit in tpe illud p̄ns̄ eris. **P**cedit p̄ successiuā mutabilitatem a p̄teritis in futura. **z** nihil est in tpe p̄stitutū. qd̄ p̄terit possit amplecti. i. p̄prehendere totū spaciu3 vite sue. s̄ crastinū nōdū app̄hendit. **b**esternū v̄o tps̄ iam p̄didit. **z** in hodierna vita nō amplius uiuitis. i. nihil plus est p̄ns̄ de hodierna vita. nisi q̄ in isto mobili et transitorio momēto p̄tinet de vita. **z** d̄f̄ momentuz illud indiuisibile instans q̄ futuruz copulat cū p̄terito q̄cqd̄ igit̄ patit̄ tps̄ d̄tionē. i. successiōe. **l**3 nunq̄ cepit esse. nec desinat esse sicut aresto. censuit de mundo. **z** l3 vita. i. duratio eius. tendat̄. i. extēdat̄ cū infinitate tps̄. nōdū tñ tale est vt iure credat̄ esse eternū qd̄ nō cōprehendit neq̄ p̄plectit̄ simul totū spaciu3 vite. i. sue durationis. **l**3 infinite. i. infinito tpe duret. sed futura nōdū habet transacta. i. transita **z** p̄terita nō b3. **Q**uicqd̄ igit̄ p̄prehendit **z** possidet p̄ter totā plenitudinē interminabilis vite. cui nihil absit futuri. nec aliqd̄ fluxerit p̄teriti. illud iure p̄hibet̄ eē eternū. qz̄ illud eternū sui p̄pos̄ co q̄ nihil sibi desit. necesse est sp̄ sibi asistere p̄ns̄. **z** est necesse p̄ntē habere infinitatem. i. infinitā durationē tps̄. mobilis. i. successiui. **M**otādū q̄ qz̄ cognitionē tps̄ deuenim⁹ in eternitatis cognitionē. eo q̄ opposita iuxta se posita magis elucescūt. iō p̄ natura **z** successiōe tps̄ declarat nobis naturā eternitatis. **S**icut. n. rō tps̄ p̄stitit in successiōe **z** app̄hensiōe p̄ns̄ **z** posterioris in motu. cuius vna ps̄ p̄terit **z** alia est futura. **S**ic rō eternitatis p̄ oppositū p̄stitit in app̄hensione vniformitatis illi⁹ qd̄ oīo est extra motū. p̄p̄bedēs sil̄ p̄teritū **z** futuruz tāq̄ p̄ns̄. **M**otādū q̄ ipius eterni nil trāsire in p̄teritū. iō sp̄ sibi p̄ns̄ asistit. qz̄ v̄o nūq̄ deficiet sicut nec vnq̄ incepit. cū habeat vitā incommutabile necesse est q̄ asint̄ ql̄ibet̄ differētie tps̄. etiaz si ponat̄ tps̄ infinitū et qz̄ eodē mō asistit d̄ntiuz tpm̄ p̄ quez̄ modū in se subsistit. mot⁹ aut̄ q̄ in se subsistit ē p̄sentari⁹. iō etiā asistit d̄ntiuz tps̄ p̄ motū p̄ntē. iō dicit q̄ necesse est eternū presentem habere infinitatē temporis mobilis.

Unde nō recte putāt. **H**ic p̄bia improbat q̄sdā q̄ abatebant vocabulo eternitatis. **S**cd̄o doceat̄ p̄p̄riuz modū loquēdi. ibi. **I**ta si digna. p̄mo facit qd̄ dictuz est. scdo manifestat̄ qd̄ tps̄alia deficiūt a simplicitate diuine nature quā nitūē imitari. ibi. **H**ūc. n. **D**ūmo dicit. dictū est q̄ eternitas nō solū dicit̄ incommutabilitatem. s̄ etiā simplicitatē. vñ nō recte qd̄a putāt. q̄ aus̄ audiūt visuz esse platonū. mūdū nō habuisse initium tps̄. nec habiturū defectū. i. sinez. hoc mō putāt mūdū p̄ditū fieri cōeternū cōditōri. **M**a aut̄ q̄re nō recte putāt est. qz̄ aliud est duci p̄ incommutabilez vitā cū qd̄a successiōe. qd̄ plato tribuit mūdo. **z** aliud est p̄c̄. i. sil̄ esse p̄plexā totā p̄ntiā vite incommutabilis. qd̄ est p̄p̄riū diuine mētis. **E**t qz̄ aliq̄s diceret. **S**i mūd⁹ nūq̄ incepit: v̄z esse cōetn⁹ deo. **A**d qd̄ r̄idet. **D**e⁹ est p̄or mūdo nō antiq̄tate tps̄. s̄ simplicitate nature. **U**nō dicit. **M**eq̄. n. deus d̄z videt̄ antiq̄or reb⁹ p̄ditis q̄ntitate tps̄ s̄ p̄p̄rietate simplicis nature. **M**otādū sicut p̄z ex li. t̄ b̄mei. **P**lato voluit mūdū incepisse s̄z finem non b̄re. **z** hoc idēz aresto. sibi imponit in li. celi **z** mōi. dicens q̄ sol⁹ plato ḡnat̄ mūdū. **Q**uid est q̄ qd̄ dicit **Boetius**. q̄ plato non posuit mūdū incepisse. **A**d hoc d̄z q̄ dū plato dixit mūdū habuisse initium. intelligit̄ q̄ habuit initium institutiōnis non aut̄ tps̄. sicut p̄nit̄ exēpluz de vestigio p̄dis. vt si pes ab eterno stetit̄ in puluere pes est **z** cā vestigiū nālē p̄cedens vestigiū **l**3 nō tpe.

Hūc. n. vite immobilis. **H**ic manifestat̄ q̄no tps̄alia deficiūt a simplicitate diuine n̄e quā nitūē imitari di. **I**lle infinit⁹ mot⁹ tps̄aliū imitat̄ q̄ntū p̄t. hūc p̄ntariū statū vite immobilis. i. eternitatis. **z** cū eū non possit effingere. i. exp̄mere **z** eq̄re. defiat̄ ab eius immobilitate successiue acq̄rēdo qd̄ sil̄ b̄re non potuit. **z** et simplicitate p̄sentie decrefuit in infinitā q̄ntitate p̄teritā **z** futuri. **z** cū nequeat possidere p̄ter totā plenitudinem vite sue: s̄ ip̄o a liquo mō nunq̄ esse desinit. videt̄ aliquaten⁹ emulari illud qd̄ implere non potest. alligās se. s̄. status temporalis ad qualēcūq̄ p̄sentia b̄uius momenti. i. instantis. exq̄ui. i. indiuisibilis. **z** volucris. i. transitoriū. q̄. s̄. presentia instantis temporis gesta quandam imaginem inuentis p̄ntie. i. eternitatis. **z** p̄stat̄ q̄buscūq̄ contigerit̄ vt illa esse videant̄. **M**a illa dicimus esse que sunt in presenti momento. quia v̄o non potuit manere. s̄. p̄sentia

Quod ex collatiōe tps̄aliū clari⁹ liquet. nā q̄cqd̄ uiuit in tpe. id p̄ns̄ a p̄teritis in futura p̄cedit. **N**ihilq̄ est in tpe p̄stitutū. qd̄ totū vite sue spaciu3 pariter possit amplecti **S**ed crastinū qd̄ nōdū app̄hendit. **b**esternū v̄o iā p̄didit. **I**n hodierna q̄z vita non amplius uiuitis q̄ in illo mobili transitorio qz̄ momento. **Q**uod igit̄ tps̄ patit̄ p̄ditionē. licet illud (sicut de mūdo censuit arestoteles) nec cepit vnq̄ eē nec desinat. vitaz̄ ei⁹ cū tps̄ infinite tendat̄. nōdū tñ tale est. vt eternū esse iure credat̄. **M**ō. n. totū simul infinite licet vite spaciu3 p̄prehendit atq̄ cōplectit̄ s̄ futura nōdū transacta iā nō habet **Q**uod igit̄ interminabilis vite plenitudines totā p̄ter p̄prehendit ac possidet. cui neq̄ futuri q̄cqd̄ absit nec p̄teriti fluxerit. id eternū eē iure p̄hibet̄. **I**deq̄ necesse e **z** sui p̄pos̄ p̄ns̄ sibi sp̄ asistere. **z** infinite mobilis temporis h̄re p̄ntē. **U**nde qd̄a nō recte. q̄ cū audiūt visuz platonū mūdū hūc ne hūisse initium tps̄. nec habiturū eē defectū. hoc mō p̄ditōri p̄ditū mūdū fieri cōeternū putant **A**liud est. n. p̄ interminabile duci vitā qd̄ mundo **P**lato tribuit aliud interminabilis vite totā p̄ter p̄plexā esse p̄ntiā. qd̄ diuine mentis p̄p̄riū esse manifestū est. **M**eq̄ de us p̄ditis reb⁹ antiq̄or videri d̄z tps̄ quantitate. s̄ simplicis pot⁹ p̄p̄rietate nature. **D**ūc. n. vite immobilis p̄sentariū statū. infinitus ille tps̄aliū rex motus imitat̄. **L**ūqz̄ eū effingere atq̄ eq̄re nō possit ex immobilitate deficiit̄ in motū. **E**t ex simplicitate p̄sentie decrefuit in infinitā futuri ac p̄teriri quantitate. **E**t cū totā p̄ter vite sue plenitudinē nequeat possidere. **I**n ipso q̄ aliquo modo nūq̄ esse desinit. illud qd̄ implere atq̄ exp̄mere nō potest. aliq̄tenus videt̄ emulari. alligās se ad qualēcūq̄ p̄ntiā h̄m⁹ erigui volucrisqz̄ momēti. q̄ qm̄ manentis illi⁹ p̄ntie q̄ndā gestat̄ imaginē. q̄buscūq̄ cōtingerit̄ id p̄stat̄ vt eē videat̄. **Q**m̄ v̄o manē nō potuit. infinitū tps̄ iter arripuit. **E**oqz̄ mō factū ē vt p̄tinuaret vitā cūndo. **Q**ui⁹ plenitudinē cōplecti nō valuit p̄manendo

instantis. ppter naturā rei mobilis. ideo arripuit infinitū iter tps p successionē. et eodē mō factū est vt conti-
nuaret vitā cundo de vno esse in aliud. cui plenitudinē nō valuit. i. potuit pplecti pmanēdo. **Nota qd** infini-
tus motus rez tpsaliū quātū pōt imitat statū eternitatis. qz nō potest eū totaliter exprimere. qz status tpsalis
est successivus. status eternitatis nō. z status tpsalis respicit pteritū z futurū: status eternitatis tm pns. tm in
hoc imitat statū eternitatis: qz sicut eternitas nūqz deficit: sic infinitus motus rez tpsaliū nunqz esse desinit. et
sicut in tpe est dare instans qd habet quandā imaginē cū eternitate. ita qz sicut in eternitate aliqd dicit est. et

sicut illa dicimus esse que sunt in presenti instanti. id
status rerū tpsaliū licet non possint imitari statū eter-
nitatis pntialiter pmanendo: tm ipm imitatur suam
durationē successiue continuando.

Itaqz si digna. In ista pte docz pbia quō ppielo
quendū sit de deo z de mundo dicens. Si nos sequē-
tes platonem velimus imponere nomina digna. id
est puenientia rebus. dicamus deū esse eternū: mun-
dū vō dicamus ppetuū. Et hoc psonat dicto aucto-
ris grecisimī. Eternū vō sine principio sine fine. Per-
petuū cui principū sed sine carebit.

**Itaqz si digna rebō nomina velimus impo-
nere platonē sequētes.** Teum quidem eter-
num: mundū vō dicamus esse perpetuum.
Qm̄ igit omne iudiciū fm̄ sui naturā: que
sibi subiecta sunt comprehendit. Est autē
deo semper eternus ac presentarius status
Scientia qz eius omnē tps supgressa mo-
tionem in sue manet simplicitate presentie
infinitaqz preteriti ac futuri spacia cōple-
ctens. Omnia quasi iam gerant in sua sim-
plici cognitione p̄siderat. Itaqz si prescien-
tiā p̄sare velis: qua cūcta dinoscit nō esse
p̄scientiā quasi futuri: sed scientiā nūqz de-
ficientis instantie rectius estimabis. Un-
de nō p̄videntia s̄ p̄videntia potius dicit
qz porro ab rebus infimis cōstituta: q̄si ab
excellso rerum cacumine cuncta prospiciat.
Quid igit postulas vt necessaria fiant que
diuino lumine lustrent. cū ne hoies quidē
necessaria faciant esse que videant: Num
enim que prescientia queris: aliquā eis ne-
cessitate tu^a addit intuit^{us}: **H. Minime. P.**
Atqz si est diuini humaniqz p̄sentis digna
collatio. vti vos vestro hoc temporario pre-
senti quedaz videtis: ita ille omnia suo cer-
nit eterno.

Qm̄ igit omne iudiciū. **Hic** pbia ex dictis osten-
dit modū scientie diuine. Primo qz ostendit qualis
sit scientia diuina. et qualiter sit noicianda dices. Quo-
niam omne iudiciū comprehendit ea que sunt sibi sub-
iecta. i. sua obiecta. fm̄ sui naturā. i. fm̄ naturā virtu-
tis cognoscētis. Natura autē dei talis est. qz semp ipsi
deo est status eternus z presentarius. ex quo sc̄itur
qz scientia dei supergressa omnem motionē tps. ma-
net in simplicitate presentie. et complectens infinita
spacia p̄teriti z futuri tps. oia p̄siderat quasi iā. i. p̄-
sentialiter gerantur in sua simplici cognitione. Tūc
ōndit quomodo scia dei est nominanda dicens. Itaqz
si velis p̄sare prescientiā qua cūcta dinoscit. nō
dices diuinam scientiam esse prescientiam quasi fu-
turi. s̄ rectius estimabis diuinam scientiam esse insta-
tie. i. presentie nunqz deficientis. qd p̄firmat p̄ etymo-
logiam huius nominis p̄videntia. dices. An̄ cogni-
tio diuina nō dicit p̄videntia: qz illa importat ordinē
ad futurū. sed dicit p̄videntia. quasi porro. i. procul
a rebus infimis constituta. ab excellso cacumine rez
cuncta p̄spiciat. **Notandū** qz cognitio sequit mo-
dū rei cognoscentis ideo cognitio z scientia dei sequit
tur statū et dispositionem dei. status autē dei est eter-
nus et presentarius: cū esse diuinū mensuret eter-
nitate. qz scientia dei erit eterna z presentaria. ita qz om-
nia que sunt preterita et futura: cognoscit quasi sint

presentia. **Notandū** aliquis diceret. nō ens nō pōt alicui esse p̄sens. sed p̄teriti z futurum est non ens. s̄
nō potest esse p̄sens cognitioni diuine. Dicendū qz duplex est nō ens. Quoddam qd nullo modo est ens. et
tale nō est realiter p̄sens alicui cum nihil sit. Aliud est nō ens non simpliciter s̄ qz actu nō est ens. et lz bu-
iusmodi nō possit realiter coexistere tempoz p̄nti. tm̄ potest coexistere eternitati. qz eternitas cū sit infinita ex-
cedit tempus p̄sens extendendo se ad p̄teritū et futurū. Et sic p̄teritū z futurum sunt eternitati coexi-
stentia p̄sentialiter: qz in eternitate nō est successio. vnde nō sequitur. si aliquid coexistit eternitati: qz p̄ tanto
simpliciter existat. qz eternitas etiā extendit se ad non existens sicut ad p̄teritū et futurū. **Notandum** qz
deo omnia sunt presentia z sibi nihil est futurū. ideo scientia sua non est dicenda prescientia que sonat aliquid
futurum. nec debet dici p̄videntia. ppter eandem causam. sed debet dici p̄videntia. quasi procul p̄stituta a
rebus inferioribus omnia prospiciens.

Quid igit postulas. **Hic** soluit obiectiones supius factas contra p̄videntia. Primo ergo oñdit qualiter
huiusmodi obiectiones soluant. sc̄do refumit primā obiectionem ipam fortificando vt formalius soluat. Se-
cunda ibi. **Hic** si dicas. Circa p̄mū notandū qz tres erāt rōnes. quaz prima z secunda fundant sup hoc. qz ni-
hil potest esse p̄sens a deo nisi id sit necessariū. Tercia fundat sup hoc qz euentus incertus non pōt certi-
tudinaliter cognosci. Facit qz duo. Primo oñdit qz prescientia nō imponit necessitatē rei p̄scite. p̄ quod soluit
prima et sc̄da ratio. Sc̄do ostendit qz scia dei non mutat naturā rei. sed simul stant certitudo a parte scientie:
et incertitudo a parte euentus. p̄ quod soluit tertia rō. sc̄da ibi. **Quare hec diuina.** Primo dicit. Et quo deus
cognoscit omnia tanqz p̄ntia: quid igit postulas vt illa fiant necessaria. que lustrent. i. comprehendunt. di-
uino lumine. i. diuina cognitione. cū nec homines faciant ea necessaria que presentialiter videant. verbigrā.
Qz homo videt in presenti nō facit esse necessariū. nunquid. n. intuitus tuus addit. i. dabit aliquam necessi-
tatem eis que tu cernis presentia. dicit boetius. **Minime. Et pbia.** Si est digna collatio diuini z humani in-
tuitus respectu p̄ntis sicut vos videtis. quedam hoc presenti temporario. i. in presenti tps. ita deus suo eter-
no intuitu oia cernit tanqz presentia. **Notandū** qz intuitus noster rei p̄ntis nullā imponit necessitatem rei
presenti. quia visio sortis currentis non imponit necessitatem sorti currenti. qz pōt sortes currere vel non cur-
rere. Et etiā intuitus diuinus qui omnia presentialiter cognoscit: nullam imponit rebus necessitatez. sed
videt ea presentialiter sicut futura sunt necessario futura. et p̄tingentia videt p̄tingenter futura.

Quare hec diuina prenotio. **Hic** ostendit q̄ circa contingētia simul stant cēta cognitio dei et incertus euent⁹ rei dicens. Quare hec diuina prenotio q̄ de nouit futura. illa nō mutat proprietate rez quo ad necessitatē et contingētia. qz nō imponit necessitatē rei que contingens est. s̄ talia apud se spectat p̄ntia qualia olim pueniēt futura. nec pfundit rez iudicia vt contingens faciat nō esse contingens. sed vno intuitu mentis dinoscit tam necessarīe q̄ nō necessarīe ventura. i. futura. **Qd** declarat in exemplo dicens. Sicuti vos homines. qm̄ pariter. i. in eodem instanti videtis boiem ambulare in terra: et solem oriri in celo. licz vtrūq; simul sit p̄spectū: t̄ discernitis hoc esse voluntarium. s̄ boiem ambulare in terra. et illud esse necessariū. s̄ solē oriri. Ita similis diuinus intuitus cūcta respiciēs. i. deorsuz aspiciēs. minime perturbat rerū qualitatem. s̄ contingētia et necessitatē rerū. dico apud se presentem ratione eternitatis: sed futuraz ad p̄ditionē t̄pis. Quo fit vt cognitō futurorū dei tan q̄ presentium non sit opinio: sed cognitō veritate nira. i. p̄firmata. cū cognoscat aliqd̄ esse extitū. i. futurū. qd̄ idem non nesciat. i. bene sciat. care re potest necessitate existendi. **Notandū** de hoc qd̄ deū p̄ntialiter oia cognoscere. s̄ preterita et futura. p̄nt qd̄d̄ exemplū de baculo fixo in aqua: q̄ successiue toti fluuiō presens est: qz p̄tibus ei⁹. sic eternitas simul est cū toto tēpe et cū omnibus que fluunt in tēpore. ita qd̄ totū tempus et q̄cqd̄ est successiuū in tēpe: est p̄ns eternitati. vt si ponat eternitas sicut centrū: et totū t̄ps sicut circūferētia. tūc licet circūferētia continue moueat et ps̄ toti succedat: t̄m in cōpatione ad centrū vniiformiter se bz. **Aliud** exemplum ponit de aliquo qui vadit p̄ viam et non videt boies post se venientes. s̄ ille qui de alta turri respiceret: videret totam viā et boies p̄ eā trāseuntes tā precedētes q̄ sequentes. sic deus de speculo sue eternitatis respiciēs oia p̄sentialiter videt tam p̄sentia q̄ futura.

Hic si dicas. **Hic** p̄bia redit ad primam rationem superius positā: ipsam fortificando vt formalius soluat. et fortificat ea. **Secdo** soluit. **Tercio** solutionem declarat. **scda** ibi. **R̄**ndebō. **tercia** ibi. **Due** enim. **Primo** dicit. **Si** dicas hic. s̄ obijciēdo. illud non posse non euenire. qd̄ deus videt euenturū: qz tūc deus falleret qd̄ aut nō pōt non euenire id ex necessitate pōt cōtingere. et sic astringas me ad nomē necessitatis: vt concedam contingens aliquo modo eē necessariū. **Ego** fatebor: re solidissime veritatis cui vix aliq̄s accesserit eam p̄cedendo. nisi speculator diuini. i. diuine nature. **Tūc** soluit obiectionez dicens. **Si** coartaueris me vt concedam ali quā necessitatē futurorū. **R̄**ndebō idē qd̄ futurū est quo ad nos. cū refert ad diuinā notionē cui ipsum est presens. dico necessariū esse. s̄ necessitate conditionata. s̄ ratione p̄ntie. cum autē id em futurū p̄pendit in sui natura ratione cui⁹ bz futuritionē et indeterminatiōē in sui cā. necesse ē videri liberū. **Notandū** qd̄ sicut illud qd̄ in se est contingens qm̄ est nobis p̄ns ratione presentie sortitur quandā necessitatē q̄ necesse est ipsuz eē dū presens sit. qz oia sunt deo p̄sentia. ratione istius presentie in ordine ad ipsam diuinā cognitionē sortitū q̄ndaz necessitatē: s̄ in sui natura p̄sus videat̄ libera.

Due n̄ sunt necessitates. **Hic** p̄bia declarat solutionē p̄ quandā distinctionē necessitatis. et eā applicat ad p̄positum. **Secdo** p̄cludit ex p̄missis simul stare qd̄ aliqua sunt p̄m se contingētia et incerta: que tū eueniunt certitudinaliter in ḡtum a deo p̄uisa. **scda** ibi. **Sicut** igit̄ p̄culdubio cūcta. **Primo** dicit. **Due** sunt necessitates. vna simplex que est necessitas nature. sicut omnes homines necesse est eē mortales. **Alia** est necessitas p̄ditionis. vt si scias boiem ambulare: illū ambulare necesse est. qz qd̄ quisq; nouit: illud non potest aliter esse q̄ notum est. sed hec p̄ditio. i. necessitas conditionata. minime trahit secū simplicē necessitate. qz necessitates conditionis non facit p̄ria natura: s̄ adiectio p̄ditionis. **Nulla** n̄ necessitas cogit incedere. i. ambulare voluntate gradientem. i. ambulatē. **Quis** necessariū sit ipsuz incedere. i. ambulare. tūc cū gradit̄. i. ambulat. **Hac** distinctionē applicat ad p̄positū dicens. **Eodē** modo si quid p̄uidētia diuina p̄ns videt: illud esse necesse ē. s̄ ea conditione qua p̄rouisum est. et qua ponit sibi p̄ns. **Quis** nullam habeat necessitatez nature s̄ deus ea futura contuet̄ tanq̄ p̄sentia. q̄ ex libertate arbitrii pueniūt. igit̄ hec relata ad intuitū diuini sūt necessaria p̄ cognitionē diuine notionis. p̄ se vō. i. in sui natura nō habito respectu ad diuinā cognitionē. ipsa non desinūt. i. desiciūt ab absoluta. i. a p̄fecta libertate sue nature. **Notandū** p̄m intētionē boetii ista ratio. q̄cqd̄ ē p̄uisum a deo necessario euenit: soluit̄ dicēdo. qd̄ vt p̄ est qd̄ necessario euenit necessitate p̄ditionata. sed nō necessitate absoluta.

Quare hec diuina prenotio naturā rerum proprietateq; nō mutat. **Taliaq;** apud se presentia spectat: qualia in tpe olim futura puenient. nec rez iudicia pfundit. vnoq; sue mētis intuitu tā necessarie q̄ nō necessarie ventura dinoscit. **Sicuti** vos cū parit̄ ambulare in terra boiem: et oriri in celo solē videtis. quāq; sit simul vtrūq; p̄spectū: tamē discernitis. et hoc voluntariū: illud esse necessariū iudicatis. **Ira** igit̄ cuncta respiciēs diuinus intuit⁹: qualitatem rez minime perturbat. apud se quidē presentium: ad p̄ditionē vō t̄pis futuraz. **Quo** fit vt hec nō sit opinio: s̄ veritate potius nira cognitio euz extitū quid esse cognoscit: qd̄ idē existendi necessitate carere nō nesciat. **Hic** si dicas. **Quod** euenturū deus videt: id nō euenire nō posse. qd̄ aut nō pōt nō euenire: id ex necessitate contingere. **Neq;** ad hoc nomē necessitatis astringas. **Fatebor** rem quidē solidissime veritatis: sed cui vix aliq̄s nisi diuini speculator accesserit. **R̄**ndebō nanq; idē futurū cū ad diuinā notionē refert̄ necessariū. cū vō in sua natura p̄pendit̄: liberum p̄sus atq; absolutuz videri. **Due** sunt em̄ necessitates. simplex vna veluti q̄ necesse est omēs hoies esse mortales. **Altera** p̄ditionis. vt si aliquē ambulare scias: euz ambulare necesse est. **Quod** em̄ q̄sq; nouit: id esse aliter ac notuz est neq̄. sed hec conditio minime secum illam simplicem trahit. **Hanc** enim necessitatem non propria facit natura: sed conditionis adiectio. **Nulla** enim necessitas cogit incedere voluntate gradientem: quis eum tamen cum graditur incedere necessariuz sit. **Eodem** igitur

Alij aliter solunt. q̄ illa p̄positio est vera in sensu p̄posito: sed falsa in sensu diuiso. vñ cū dicit. Quicquid p̄sum est necessario euenit. verū est in sensu p̄posito: quia impossibile est p̄sum a deo nō euenire. tñ in sensu diuiso falsa est: q̄ euentus rei saltem p̄tingentis in se nō est necessarius.

Fiūt igit̄ p̄culdubio cuncta que. **Hic** p̄bia p̄cludit ex p̄dictis q̄ ista simul stant. q̄ aliqua fm̄ se sunt continētia z incerta: que tñ certitudinaliter eueniūt in q̄tū p̄uisa a deo. **Secdo** obiicit p̄tra hoc. ibi. Quid igitur refert non esse necessaria cū. **Primo** dicit. **Proculdubio** cūcta futura sūt q̄ deus p̄noscit esse: alioq̄n falleret diuina p̄uidētia. sed quedā eoz p̄ficiētiē. i. p̄cedunt de libero arbitrio. ita q̄ quātū est de esse ipoz p̄nt nō euenire. vnde subdit. que quis eueniāt tñ nō: amittunt p̄p̄riā naturā libertatis. q̄ p̄uisq̄ fieret potuissent nō euenire. **Nota** q̄ tota int̄tō b̄tēti fundat sup̄ hoc. q̄ aliqd̄ libere futurū ex sui natura in cōp̄tione ad p̄sciam diuinā necessario euenit. z talis est necessitas p̄ditionata. q̄ in q̄tū p̄uisus est sic necessario euenit. sed nō absolute circūscripta p̄uisione.

modo si qd̄ p̄uidētia p̄fens videt id necesse est eē: t̄aēsi nullā habeat nature necessitatē. At q̄ ea futura q̄ ex arbitriū libertate p̄ueniūt p̄ntia p̄tuet. Nec igit̄ ad ituitū relata diuinū necessaria fiūt p̄ p̄ditionē diuine notidiōis: p̄ se vō p̄siderata: ab absoluta nature sue libertate nō desinūt. // **Fiūt** igit̄ p̄culdubio cūcta q̄ futura de⁹ esse p̄noscit. **Sz** eoz quedā de libero p̄ficiētiē arbitrio. q̄ q̄uis eueniāt existēdo: tñ p̄p̄riā naturā nō amittūt. q̄ p̄uisq̄ fierent etiā nō euenire potuissent. **Quid** igit̄ refert non eē necessaria cū p̄pter diuine scie cōditionē modis oibz necessitatis instar eueniāt. **Hoc** scz q̄ ea q̄ paulo ante p̄posui soloz oēs z gradies homo. q̄ dū fiūt nō fieri nō p̄nt. eoz tñ vnū pus q̄ q̄ fieret necesse erat existere alterū vō minime. Ita etiā q̄ p̄ntia de⁹ p̄: p̄culdubio existūt. **Sed** eoz hoc qd̄ de rerū necessitate descendit. illud vō de p̄tate facientū. **Dauid** igit̄ iniuria diximus. hec si ad diuinā noticiā referāt necessaria: si p̄ se cōsiderent necessitatis eē nexibz absoluta. si cuti omne qd̄ sensibz patet: si ad rōnē referas vniuersale est. si ad seip̄a respicias: singulare. **Sed** si in mea inq̄es p̄tate sitū ē mutare p̄positū: euacuabo p̄uidētiā. cū q̄ illa p̄noscit forte mutauero. **Respondebo**. **Pro**positū te qd̄ de tuū posse reflectere. s̄ qm̄ z id te posse: z an facias: quoue p̄uertas: p̄ns p̄uidētie veritas intuet̄. diuinā te p̄sciaz nō posse vitare. sicuti p̄ntis oculi effugere non possis intuitū. quis te in varias actiōes libera voluntate conuertas.

nam p̄scientiam est necessariū p̄ditionaliter. in se aut̄ consideratū habet se contingenter.

Sed si in mea inq̄ies. **Hic** obiicit p̄tra solutionē iā dictam. z soluit illaz obiectionem. **Secdo** mouet dubitationē. ibi. **Quid** igit̄. **Primo** dicit. Tu obiicies p̄tra solutionē sic. Si in p̄tate mea est mutare p̄positū meum. s̄. currendo vel nō currendo. ego euacuabo. i. frustrabo p̄uidētiā diuinā. cum ego mutauero illa q̄ p̄noscit esse futura. ip̄e soluit dicens. Ego respondebo te posse reflectere. i. mutare p̄positū tuū. sed veritas p̄uidētie illa intuet̄ illud te posse. s̄. mutare p̄positū. z an facias q̄ p̄positū mutas. et intuet̄ quo p̄uertis tuū p̄positū: ideo scias te nō posse vitare diuinā p̄scientiā. sicuti quis libera voluntate te cōuertas in varias actiōes. tu non possis effugere intuitū p̄ntis oculi. **Nota** q̄ licet homo possit mutare p̄positū suū: p̄ hoc tñ non effugit p̄scientiam diuinā. q̄ deus illam mutationem p̄noscit p̄posito enim q̄ deus p̄uideret te cras iturū ad forū. quis possis non ire z p̄ponas nō ire: nō tamen non ibis. q̄ deus p̄uideret simul et p̄positū z potestatem nō eūdi: et mutationem p̄positi z actionem eundē. et ideo non potes aliquo mō effugere eius p̄scientiam.

Quid igit̄ refert. **Hic** obiicit p̄tra solutionē z soluit obiectionē. **Secdo** p̄tra illaz solutionē obiicit ibi. **Sed** si inq̄es in mea. **Obiecto** in hoc p̄sistit. **Erq̄** futurū p̄tingens p̄sciatū certitudinaliter euenit z necessario nō videt esse differētia inter p̄tingēs z necessariū. vnde dicit. **Quid** igit̄ refert p̄tingētia z libere futura nō esse necessaria. cū ip̄a eueniāt instar. i. ad similitudinē necessitatis. **Tūc** soluit dicens. **Qz** inter euentū necessariū z p̄tingentē hoc refert. qd̄ manifestū apparet p̄ exempla q̄ paulo ante p̄posui. s̄. sol oriens et bō gradies que dū fiūt nō fieri nō possunt. **Et** ita vtrūq̄ est necessariū sub cōditionē p̄ntie. p̄ntia enim necesse est esse dū sunt p̄ntia. tñ vnū eoz. s̄. sol oriens p̄uisq̄ fieret necesse erat existere alterū vō. s̄. homo gradies minime bz necessitatem fieri anteq̄ fiat. ita etiā illa q̄ deus habet p̄ntia p̄culdubio existunt. p̄pter necessitatē p̄ditionis q̄ sunt p̄uisa euenire tanq̄ p̄sentia. **Sed** eoz que sic sunt p̄uisa hoc de rez necessitate descendit: sicut solē oriri. aliud de p̄tate facientū. scz boiem ambulare. ex quo p̄cludit. idco nō iniuria diximus hoc p̄uis. q̄ illa que p̄tingent eueniūt si referant̄ ad diuinā noticiā sunt necessaria. s̄. ex p̄ditionē diuine scientie. **Si** vō p̄ se p̄siderent ip̄a sunt absoluta a nexibz. i. a vinculis necessitatis. qd̄ manifestat p̄ simile. sicuti si id qd̄ patz sensibus: si referas ad rōnē tūc est vniuersale. si aut̄ referas ad sensum tūc est singulare. **Nota** q̄ si idē relati ad diuersa p̄tē eē vniuersale et singulare. videt̄ sicuti q̄ idē p̄patuz ad diuersa possit esse p̄tingēs et necessariū. **Ita** p̄ticulare bz rōnē p̄tingentis: et vniuersale rōem necessariū. **Sed** videmus q̄ humana natura cōp̄ata ad intellectū agentē abstrahentē a p̄ditionibus indiuiduantibz. et p̄p̄ata ad intellectū possibile bz rōnē vniuersalis. s̄. cōp̄ata natura humana ad sensus q̄ p̄ticulaliter p̄prehendit: habet rōnē singularis. **Nam** vniuersale est dū intelligitur. p̄ticulare vō dū sentit̄. **Similiter** erit de futuro p̄tingenti q̄ ip̄m p̄patū ad diuī

Quid igitur inquires. **Hic** monet dubitationem dicens. Tu forte inquires. quid igitur contingat ex ista solutio-
ne: mutabitur ne scia diuina ex mea dispositione. i. ex mea variatione. s. cum ego nunc velim hoc: nunc aliud videat-
ur. ne per scia diuina ex hoc alternare. i. mutare vices suas noscendi. i. cognoscendi. ipse rñdet. minime contingit hoc
quod diuina scientia mutet. quod diuinus intuitus percurrat omne futurum et retroquet illud ad presentiam. prope cognitio-
nis cognoscendo omnia simul tanquam presentia. nec alternat. i. mutat vices suas per noscendi. i. per cognoscendi nunc
hoc nunc illud. s. successive sicut tu estimas. s. manens liber a mutatione vno ictu puenit et plectit tuas muta-
tiones. quia presentiam apprehendendi omnia tanquam presentia de-
non fortiter ex rebus futuris. s. ex propria simplicitate.
ex quo resoluit. i. declarat illud quod paulo ante posui-
sti. s. indignum esse. si futura nostra dicat prestare cau-
sam scientie dei. vis. i. virtus enim scientie diuine
cuncta complectens presentia. ipsa constituit. i. imponit.
modum omnibus rebus. quod scia dei est causa rerum. ipsa vero nihil
debet ipsis rebus. quod nihil ab eis accipit sicut nos acci-
pimus scientiam a rebus. **Nota** si deo simul non cogno-
sceret ea que successive eueniant in tempore scia dei esset
variabilis. propter hoc quod cognitione vnius succederet
cognitione alterius. sed quod omnia simul cognoscit tanquam pre-
sentia ideo in sua scientia non cadit variatio: ut prius
nesciat esse alicuius et postea sciat. vel quod prius sciat hoc
non esse et postea esse. immo simul omnia cognoscit. et ideo
simul scit aliquid non esse in vna differentia temporis men-
surantis rem. et esse in alia differentia temporis.

Que cum ita sint. **Hic**cludit ex premissis passibili-
tate liberi arbitrii cum presentia diuina dicens. Que
cum ita sint ut predictum est. manet libertas arbitrii inte-
merata. i. incorrupta. **Hec** leges ponit hominibus pe-
nas et premia inique. i. iniuste voluntatibus nostris so-
lutis. i. liberatis ab omni necessitate. manet etiam im-
mobiliter deus prescius cunctorum. et presentis eternitas sue
visionis percurrit cum futura qualitate. s. bonitate et ma-
licia nostrorum actu dispensans. i. distribuens bonis pre-
mia et malis supplicia. nec frustra sunt posite preces
et spes in deo: que non possunt esse inefficaces cum sint recte
Nota ex quo propter liberum arbitrium presentia res sic et
aliter euenire: non iniuste bonis premia et malis sup-
plicia ponunt. nec spes et preces frustrant. frustrantur
autem omnia bec: si omnia vinculo necessitatis vteren-
tur. sicut patet ex dictis.

Auerfamini igitur vicia. **Hic** proha subiungit exor-
tationem vtilem dicens. Ex quo sic est quod non estis coacti
necessitate ad faciendum aliquid. s. manet in vobis libe-
ra voluntas. Ideo auerfamini. i. spernite vicia. ne pe-
ea iuste incurritis penas. colite. i. exercete virtutes.
propter quas merita consequamini. subleuate animam ve-
stram ad rectas spes que in vera beatitudine tendunt. porri-
gite in excelsa. s. ad deum humiles preces. et hoc merito
faciatis: quod si non vultis dissimulare auertendo animam
vestram ab his. tunc magna vobis est indicta neces-
sitas probitatis. i. virtutis. quod illud quod agitis non potest latere illud que est iudex actuum vestrorum. unde subdit. Cum
agatis ante oculos. i. cum actiones vestre sint in prospectu iudicis cuncta cernentis. s. dei. **Nota** vicia sunt sper-
nenda: quod reddunt hominem seruilem. Nam que facit peccatum seruus est peccati. Et Seneca dicit. Si scire deos pec-
cata ignoraturos et homines ignoraturos: adhuc propter vilitatem peccati peccare erubescere. Virtutes autem sunt
colende: quod virtus est que habentem proficit et opus eius bonum reddit. Recta spes et recte preces sunt deo porrigende:
quia vobis deo coniungimur et ipsum alloquimur. et si non dissimulamus negligendo predicta: magnam virtu-
tis probitatem vobis indictam et premissam inde consequemur. quoniam omnia que agimus sunt in prospectu dei
cuncta cernentis. Sicut enim scribitur ad hebreos. iij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius: qui est deus bene-
dictus in secula seculorum Amen.

Quintus Torquatus Severini Boetii viri nobis celebritate prememorandi:
textus de prole consolatione: cum editione cometeraria beati Thomae de aquino
ordinis predicatorum: Anthonij kobergers civis indlyte Nurebergensis
suis vrbis industria fabricatus: finit feliciter. Anno a natiuitate christi.
Millesimo. cccc. lxxvj. in vigilia sancti Iohannis baptiste.

